Re

EXCVDEBAT RO. STEPHANVS
TYPOGRAPHVS REGIVS
LVTETIAE PARISI-
ORVM, ANNO
M. D. XLIX,
XIII.
CAL. MAII.

שְׁמוֹנָה 89
שְׁנַיִם שְׁנַיִם שְׁנֵי 86. 87.98.129
שָׁפָן 108
שָׂק 193 שַׂר 192
שֵׁרֵשׁ 347
שָׂשׂ coniugatio 328
שֵׁשׁ שִׁשָּׁה 88
שְׁתַּיִם שְׁתֵּי 15.87

ת

ת literæ poteſtas 34
ת deſeruiens 42
ת vice quarum literarum ponatur 64
ת loco ה radicalis in fine nominum quorundam 179.180
ת loco ה fœminei ſigni 300
In ת deſinẽtia nomina 136
ת cõſtitutiuum nominis in principio, quomodo punctetur 152
ת vltima radicali deficiente, dagheſſatur litera 10
ת aliquãdo eſt terminatio fœminea tertiæ perſonæ ſingul. præteriti 240
ת in ס vel ש, vel ט, vel ד in hithpahal cõuerſum 399
תְּ terminatio fœminea ſecundæ perſonæ ſingularis præteriti 240
תֹּאַר 80
תֵּבֵל 111
תָּה additũ ad verba & nomina 313
תָּהֲלָה 169.189
תּוּגָה 187
תָּוֶךְ 119
תּוּפִין 187
תּוֹרָה 187
תּוּשִׁיָּה 187
תַּחְשְׁבוּנִי 421
תַּחַת Pro 424. Sub 425
תָּם terminatio maſculea ſecundæ perſonæ pluralis præteriti 239
תַּם coniugatio 323
תְּמוֹל Heri 433
תָּמִיד Quotidie 433
תָּן terminatio fœminea ſecundæ perſonæ pluralis præteriti 241
תִּפְלָה 189
תָּרְמָה 169
תִּשְׁעָה 89
תֵּת 318
תִּתְלוֹצָצוּ 421
תִּתַּפָּל 445

קָרַב sine participio 242
קִרְיָה 130
קַשׁ 193

ר

ר literæ potestas 33
ר aliquando daghessatũ 10
ר vice נ 64
רָאָה coniugatio 305.306. 307.308
רִאשׁוֹן 98
רָב 195
רַב coniugatio 324
רְבָבָה 95
רִבֹּאוֹת רִבּוֹ רִבּוֹת 95
רְבִיעִי 98
רִוְּתָה 226
רָחַק sine participio 242
רָךְ 192
רֹל pro רֹצֶה לֹאמַר 429
רִמּוֹן 142
רָשׁ coniugatio 297
רָשַׁע sine participio 242
רִשְׁפֵּי & רִשְׁפֵּי 16

ש

ש literæ potestas 33
ש literæ deseruiẽtis significata 36
ש scibbóleth & sibbóleth 6
ש vice ס 64
שֶׁ siue אֲשֶׁר aliquando deficit in oratione 59.60
שׁ forte vel lene in eadem dictione 15
שָׁבוּעַ 124
שִׁבְעָה 88
שֶׁבֶר 114
שַׁבָּת 120
שַׁבָּתוֹן 85
שִׂגְשֵׂג coniugatio 418
שֻׁדַּד coniugatio 414
שַׁדַּי 121.129
שְׁהֶם Quòd ipsi 36
שׁוּם זְמָן 433
שׁוּעַ 161
שָׁחוּט 124
שִׁשָּׁה 347
שֵׁכֶל 114
שְׁכֶם שְׁכֶמָה שֶׁכְמָה 110
שֶׁלּוֹ 205
שָׁלוֹשׁ 88
שֶׁלִּי 203
שֻׁלַּח coniugatio 411
שְׁלִישִׁי 98
שֶׁלָּךְ 204
שֶׁלָּהֶם & שֶׁלָּכֶם 205
שֶׁלָּנוּ 203
שְׁלֹשָׁה שְׁלֹשֶׁת 87
שִׁלְשׁוֹם Nudiustertius 433
שָׁם Ibi 431
שָׁם quomodo iũgatur pro nomini 295
שָׁם coniugatio 291
שֶׁמֶא 429
שָׁמָּה 431

סַף 192

ע

ע literæ poteſtas 32
ע vice ח 64
עָבַר præteritum 230
עֵבֶר Trans 428
עַד Donec 433
עַד־אָנָה Vſquequo? 433
עַד־כֹּה Illuc 431
עַד־מָה Vſquequo? 431
עַד־מָתַי Vſquequo? 431.433
עוֹד Præterea .432
עוֹלֵל 113
עֵינִי aliquando deeſſe 444
עַל Coram 423. Cũ, ad 424. Pro, ſuper 425. Iuxta, cõtra, propter 426. In 427
עַל־דְּבַר Propter 426
עִלִּיָּה 136
עַל־פְּנֵי Ante, coram 423
עָם punctatio 195 עִם Cũ 423
עַנְפְּכֶם ab עֶנֶף 104
עִקְּבֵי 112
עָשָׂה coniugatio 302
עָשָׂר עֶשֶׂר 90 עֲשָׂרָה 89
עַתָּה Nunc 433
עָתִיד futurum 232

פ

פ literæ poteſtas 32
פֹּא Hîc 431
פֵּא הַפֹּעַל 208
פְּאֵר פְּאֵרִים 110
פֹּה Hîc 431
פֵּז - 194 פֵּל 196
פֶּן Forte 429
פִּקֵּד coniugatio 331
פַּר 193
פִּתְאֹם Statim 433
פִּתַּת 226
פֶּתַע Statim 433

צ

צ literæ poteſtas 33
צ vice ז 64
צָדַק ſine participio 242
צָו 183 צַוָּאר 120
צִוּוּי Imperatiuum 232
צִמַּח 226
צִמְּתוּתוּנִי 421
צְפוֹן 121
צַר 192

ק

ק literæ poteſtas 33
ק vice ג 64
קָאָה 313
קָו 183
קָטַן ſine participio 242
קָטֳנִי 123
קִיא coniugatio 314
קַל verbum lene, quare ſic dictum 214
קִלֵּל 346
קָם coniugatio 291
קָרָא coniugatio 297
קֹרָא coniugatio 412

נָבוֹן coniugatio 386
נֶגֶד Ante 423
נִגְלָה coniugatio 388
נָגַשׁ & נִגַּשׁ cõiugatio 315.392
נָדַד coniugatio 328
נֶדֶר 114
נָה terminatio ſecundæ & tertiæ perſonæ futuri pluralis fœmin. 49.258
נָה pronomen nomini iũctum 105.106.107
נִהְיָה coniugatio 397
נוּ terminatio pluralis primæ perſonæ præteriti 239
נוּ pronomen iunctũ verbo 50.265
נוּ pronomen nomini iũctum 50.104.106
נוֹ pronomẽ iunctum verbo 283
נוּ cum daghes, Is eius 50
נוֹדָה coniugatio 385
נוּלְדוּ 420
נוֹרָא coniugatio 392
נוֹרָה coniugatio 392
נָח, id eſt quieſcens 16
נַחְנוּ 205
נָטָה & נִטָּה coniugatio 318. 394
נֻטַּשׁ coniugatio 413
נִי vel נִּי iunctum nomini 103.104
נִי pronomen iunctũ verbo 264
נִי infinitiuis iunctum 49
נִית terminatio nominum 144
נֻכָּה coniugatio 413
נֹכַח Ante 423
נִלְקַח coniugatio 392
נִמְצָא coniugatio 390
נֶסֶךְ 114
נַעֲלָה 131
נַפּוֹצֶת 122
נִפֵּץ coniugatio 345
נַפְשִׁי aliquando deeſt 444
נָשָׂא coniugatio 319
נִשָּׂא coniugatio 393
נִשֵּׂא coniugatio 346
נִשְׁתָּוָה 419
נֶתַח 116
נָתַם coniugatio 395
נָתַן 317
נִתַּן coniugatio 394
נִתָּעוּ 421

ס

ס literæ poteſtas 32
ס vice ש 64
סָבַב & סָבִיב 322.327.428
סֻבֹּךְ 126
סָכַל ſine participio 242

מִנְאָץ 420
מִנְחָה 130
מַס 194
מְעוֹז 188
מְעַט Paululum 433
מַפִּיק quid 18
מַפְסִיק quid 18
מְצָדָה 132
מַקֵּל 120
מַקֵּל 146
מָקוֹם masc.& fœmin. 74
מְקֻנַּנְתִּי 419
מְשׁוֹטְטִיךְ 162
מְשֻׁלָּשׁ 87
מִשָּׁם Inde 35.431
מִשְׁתִּי 15
מָתַי Quomodo 433
מִתְלַהֲמִים 445
מָתָם 188

נ

נ literæ poteſtas 32
נ lene vel forte in eadem dictione 15
נ deſeruiens 49
נ vice quarum literarum ponatur 64
נ aliquando loco ם in fine 79
נ conſtitutiuum nominis in principio,quomodo punctetur 154
In נ deſinẽtia nomina 141
נ additũ à doctoribus Hebræorum quibuſdã nominibus, vt ſic diſtinguerentur à participiis, 82
נ deficiens in principio nominis,מ præpoſito 156
נ prima radicali nominũ deficiẽte quomodo pũctentur 186
נ proprium Niphal 9.380
נ in fine præteritorum, futurorũ, & infinitiuorũ 49
נ in fine tertiæ perſonæ pluralis præteriti 239
aliquando additur ipſi macór 248.302
נ redundans in fine verborum 281.283.284
נ deficiẽs in verbis cal, 315. 316.317.318.319
נ poſitum vice literæ geminandæ 50
נ pronomen fœmineum nomini iunctum 105
נ pronomen iunctum verbis 266
נָא Quæſo,nunc 429.433
נְאֻסָּף coniugatio 384

לָקַח coniugatio 321

מ

מ literæ poteſtas 32
In מ deſinentia nomina 141
מ conſtitutiuum nominis quomodo pũctetur 146 170.171
מ præpoſitum nominibus venientibus à verbis geminatis 188
מ literæ deſeruiẽtis ſignificationes 35
מ deſeruiens, aliquãdo deficere in oratione 59.101
מ loco נ poſitum 64
מ finale ſemel in principio dictionis 5
מ pronomen iunctũ verbo 265
מ vel מו iunctum nomini 104
מִן pro מִן 35.36
מ præpoſitione ſupplent Hebræi comparatiuum 84
מ præpoſitio aliquãdo deficit 35
מֵאָה מֵאוֹת 94
מְאֹד particula ſupplent Hebræi ſuperlatiuum 84.430
מֵאַיִן Vnde 431
מַבְלִיגִיתִי 421
מִבְּלִי Eo quòd 35
מָגֵן maſc.& fœmin. 74
מַדּוּעַ Cur 431
מָה, מֶה 430.431
מָה nomini iunctum 106
מֶהֶם Cum eis 35
מו pronomen iunctũ verbo 265
מו nomini iunctum 106
מָוֶת 119
מְזַעֲר Paululum 433
מָחוֹל 187
מַחֲנֶה maſc. & fœmin. 73
מֶחֱר מָחֳרַת 131.433
מִי interrogatiuum relationis aduerbiũ 430.431
מֵימֵי & מֵי 71
מִי־אֵלֶּה Qui ſunt iſti? 431
מִי־יִתֵּן Quis det, vtinã 432
מַיִם 71
מֵישָׁרִים 159
מָלֵא coniugatio 298
מְלֵאכָה 151
מִלְבַד 428.429
מִמְּכֶם & מִמֵּךְ 205
מִמֶּנִּי, & מִמֶּנּוּ 203
מַמְגוּרָה 162
מִן pro à 422

כָּה nomini iunctum, pro tuus pronomine 130
כֹּה Hîc, illuc 431. Et ſic 433
כּוֹכָן 379
כְּחַשׁ 112
כִּי pro ך nomini iunctum 49.104.105.107
כְּכָה Similiter 433
כָּל־שֶׁכֵּן Quanto magis 54
כֶּלֶךְ 111
כֶּם pronomen nomini iūctum 104.106
כַּמָּה Quot 431
כְּמוֹ Sicut 433
כֶּן vel כֶּם pronomen iunctum verbo 265.266
כֶּן ſiue כֶּנָּה nomini iunctū 105.107
כְּנָוִי 201
כְּסָה coniugatio 340
כֶּסֶף 70.115
כַּף 192
כְּפִי Secundum 425
כְּפָרִים 109
כְּרִכֵּל coniugatio 417

ל

ל literæ poteſtas 32
ל deſeruiens, & eius punctatura 45
Poſt ל ſeruile ponitur daghes aliquando 9
ל lene vel forte in eadem dictione 15
ל vice ב poſitum 64
Pro ל ponitur aliquando ה,40: aut ו,54.
ל deficiens in oratione 61
ל deficiens in cal 321
ל redundans in principio dictionū aliquando 452
ל pro אֶת 454
לֹא Non 432
לְאֵין 46
לַב 196
לְבַד Præter 428
לְהִתְגוֹלֵל 421
לְוַיִם 129
לוּ לוּא Vtinam 432
לִי Propter me, 45. Mihi, 203
לָכֶם 205. לָךְ 204.
לָמָּה & לַמָּה Vtquid 430
לְמִי Cuius 47.431
לְמַעַן Propter 426
לָנוּ 203
לְסִבּוֹב 16
לְעֻמַּת Ante 423
לַפָּחוֹת Saltem 434
לְפִי Secundum 425
לְפָנֵי Coram 403
לְצִבְא 16
לָקַח coniugatio 413

י protractiuum 321
י vice quarum literarũ po natur 63
י pronomen nomini iunctum 103.105
יָד 182.201
יָדוֹ aliquando deesse 444
יָדַע coniugatio 288
יָה terminatio gentilis nominis fœminei 83.84
יוֹתֵר dictio qua Hebræi cóparatiuum supplere solent 84.429.430
יַחַד vnà 429
יַחְגְּרוּ 445
יָכֹל sine participio 242
יָלַל coniugatio 328
יָלַד coniugatio 288
יֻלַּד coniugatio 412
ים terminatio pluralis 49. 243.& quomodo pũctetur 105
ים terminata quædam in plurali etiã in regimine 78
יָנִיא coniugatio 363
יִסַּר coniugatio 339
יָעָה 312
יָפָה 312
יָצָא coniugatio 309
יָרֵא coniugatio 310
יֵרֵא coniugatio 344
יִרְדָּף 420
יָרָה coniugati 311
יִרְעַשׁ 445
יֹשַׁבְתְּ 420
ית terminatio patronymicorum 128
יִתְבּוֹנָן 421

כ

כ literæ potestas 31
כ deseruiens, & eius punctatura & significata 40 41
Post כ seruile notificatiuũ ponitur daghes 9
כ ante macór, pro quando 42
כ redundans aliquando in principio dictionis 452
כ veritatis expressiuũ 452
ך pronomen fœmineum, & radicale in fine dictionis, est cum sceuá 14
ךָ vel ךְ prono. iunctũ nomini 41.103.104.105.106
ך pronomen iunctũ verbo 264.265
כ similitudinis aduerbiũ aliquando deficere 60
כָּאן Hîc 431
כְּבָר Iam, dudum 433

זוּלָת 429
זָקֵן masc.& fœmin. 74

ח

ח literæ poteſtas 30
חַד pro אֶחָד 86
חוּץ extra 428
חָוָה coniugatio 304
חָוֵק ſine participio 242
חָטָא coniugatio 343
חָי 314
חָיָה coniugatio 314
חָיָה coniugatio 345
חָכָם ſine participio 242
חֲמִשָּׁה 88
חָסָה coniugatio 304
חָצֵר 112
חָרַחַר coniugatio 418
חָרַשׁ 111

ט

ט literæ poteſtas 31
ט loco ת 63
טוֹב coniugatio 292
טָלְטַל coniugatio 418

י

י literæ poteſtas 31
י deſeruiens 48.49
י ſemper lene, niſi dagheſſetur 15
י conſtitutiuum nominis in principio, quomodo punctetur 154
י aſſumunt quædã toarim 81
י aſſumpto in fine nominum, quomodo punctẽtur 173.174.176
י deficiens in principio nominis, מ præpoſito, vel ת 157.158.159
י plurale ſignum interdũ deficit 77.105.243
י quieſcens in nominibus quibuſdam, quæ nõ aſſumunt מ in principio 163
י vel י quieſcens in quibuſdã nominibus aſſumentibus ה vel ת 166
י quieſcens in fine nominum, quod apparet in plurali 181.182
י carentia nomina, nõ aſſumpto מ vel ת in principio 160
י redundans aliquando in participio fœmin. 244. 245. Et in macór 247
י redundans aliquando in fine dictionum 452
י leniẽdi gratia abiectũ 129
In י terminatur gẽtile nomen 83.84

הִתְחַבֵּא coniugatio 405
הִתְיַדַּע coniugatio 403
הִתְלַקַּח coniugatio 409
הֵתֵם coniugatio 374
הֻתַּן coniugatio 416
הִתְנַקֵּם coniugatio 409
הֻתְפַּקְדוּ 420
הִתְנַבֵּא coniugatio 409

ו

ו literæ poteſtas 30
ו redundans aliquando in fine dictionis, & aliquãdo in principio 451.452
ו interdum deficere 61
ו ſecunda radicalis nominũ quieſcens, מ præpoſito 161
ו quieſcens in nominibus quibuſdam, quæ nõ aſſumunt מ in principio 163
ו vel י quieſcẽs in quibuſdam nominibus aſſumẽtibus ה vel ת in fine 166
ו aſſumpto ante poſtremã literam nominũ, quomodo punctentur 175. 176
ו interpoſitũ nominibus non radicale 113
ו terminatio tertiæ perſonæ pluralis præteriti 239
ו protractiuũ in futuro 290
ו deſeruientis punctatura & ſignificata, à 50, vſque ad 59
ו interrogantis eſt aliquãdo 55
ו pronomen nomini iunctum 105
וֹ pronomen iunctum verbo 264
ו pro ſic, tunc, quando, ſed 57
Loco ו pronominis aliquãdo ponitur ה 103
וְהוֹשְׁבוֹתִים 420
וְהֻנִּיחָה 420
וַהֲפִתִּיתָ 420
וַיֵּחַמְנָה 421
וְיֹלַדְתְּ 420
וַיִּשַּׁרְנָה 421
וְנֵאשֲׁאַר 420
וְנִוַּסְּרוּ 419
וְנִכַּפֵּר 420
וֹת terminatio pluralis fœmineorũ 42.78.129.244

ז

ז literæ poteſtas 30
ז loco ס 63
זוּ & זֶה 205
זוֹ & זֹאת 205.206

הָגָה coniugatio 329
הָגִיד coniugatio 370
הִגְלָה coniugatio 356
הֻגְלָה coniugatio 416
הֻגַּשׁ coniugatio 416
הֲדַד 110
הָדַד coniugatio 417
הַדָּבָר nomen 69
הֲדַס 110
הֶחֱשִׁינָה 419
הו pronomen iunctũ verbo 264
הו pronomen nominibus iunctum 103.105
הוֹ vel הוֹי 429
הוּא 205
הוּבָא coniugatio 416
הוֹדָה coniugatio 367
הוּדַע coniugatio 415
הוֹדִיעַ coniugatio 364
הָוָה coniugatio 329
הוּסַב coniugatio 417
הַטַּמָּאָה 420
הוּצָא coniugatio 416
הוֹצִיא 366
הַזֶּה 205
הָחֱיָה coniugatio 370
הי pro הו nomini iunctũ 105
הָיָה coniugatio 330
הֵיטֵב 83
יָשִׁיב coniugatio 366
הֵיכַל 111
הֵילִיל coniugatio 376
הֻכָּה coniugatio 417
הִכָּה coniugatio 372
הֲלָא 40.429
הַלְאָה 428
הֵם nomini iunctum 106
הֵמָּה & הֵם 205
הַמַּקּוֹר nomen happoal 69
הֵן pronomen nomini iũctum 107
הֵן Ecce 429
הִנֵּה & הֵן 205.429
הַנִּסְמָךְ aliquando deeſſe 78
הַס 347
הַעֲכַדְתָּ 445
הִפְלִיא coniugatio 354
הֵצִיץ coniugatio 376
הִצִּיב 366
הֻקַּח 416
הִשְׁיא coniugatio 373
הִשְׁרִישׁ coniugatio 376
הִשְׁתַּחֲוָה coniugatio 407
הִתְאַזֵּב coniugatio 402
הַתְּאֵר nomen 69
הִתְבּוֹנֵן coniugatio 403
הִתְגַּלָּה coniugatio 406
הִתְדַּדָּה coniugatio 410
הִתְהַלֵּל coniugatio 409
הִתְוַדָּה coniugatio 405

ctatura 36
Poſt ה ſeruile & notificatiuũ ponitur daghes 9
ה conſtitutiuum nominis in principio 156.171
In ה deſinẽtia nomina 129
ה fœmineũ ſignum in nominibus 169. 170. 171. 172.178.179
ה quando nota eſt fœminei generis 73
ה in principio & fine nominis aſſumptum 169
ה redundans aliquando in verbis & nominibus 451
ה in fine dictionis quieſcẽs 17
ה radicali quieſcente in fine nominum, quomodo punctentur 169.177. 178
ה in fine nominũ, quibus מ conſtitutiuum præpoſitum eſt 162
ה in ת conuerſum in fine nominum 129
ה in fine dictionis mappicatum, ſiue deſeruiat, ſiue non 14.15
ה vice quarum literarum ponatur 63
ה vice ו pronominis 103
ה poſt כ aliquando, vt כָּה vel כֶּה pro tuus 103
ה terminatio fœminea tertiæ perſonæ ſingularis præteriti 240
ה aliquando additum ipſi macor 247
ה præpoſitum coniugationi hiphil 348
ה coniugationis hiphil aliquando deficit 362
ה in futuro redundans 313
ה radicale deficiens in fine verborum 300
הָ pronomen nomini iunctum 106
ה mappicatũ nomini iunctum 104
ה cũ mappic & ſine mappic; & aliquando quieſcens, iunctũ verbo 265
ה pronomen fœmineum aliquando ſine mappic 104
הָא pronomen nomini iũctum 106
הַאֵל 206
הַאֵם 40
הֵבִיא coniugatio 369
הֵבִין coniugatio 359

בְּגִלְלֵךְ 44
בֵּד 194
בְּהֵן 118
בּוֹא coniugatio 312
בִּין 427
בִּינוֹנִי participium 231
בְּכֵן 429
בְּלִא 43.425
בֵּן 183
בַּן coniugatio 297
בָּנָה coniugatio 299
בִּנְיָן ædificium quare vocetur ab Hebræis coniugatio 214
בַּעֲבוּר Pro 425. Propter 426
בְּעַד Pro 424
בְּקָרִים 109
בַּר 193
בְּרָכָה 134
בִּרְכַּי & בִּרְכִּי 16
בְּשַׁגַּם Eo quòd etiam 36
בְּשֶׁל אֲשֶׁר Propter quod 36
בְּשָׁמִים 109

ג

ג literæ potestas 29
ג vice ז 62
גְּבַר sine participio 242
גַּג 194
גַּד 194
גִּבְּל 110
גִּבַּר 110
גָּחַל 112
גָּיָא 119
גָּלָה coniugatio 413
גָּלָה coniugatio, & cũ pronominibus 305.306
גָּמַל 108
גַּת 199

ד

ד literæ potestas 30
ד cũ daghes in fine dictionis 14
ד loco ת 62
דְּבַשׁ 109
דָּוָי 110
דַּךְ 193
דַּל 191
דִּלְמָא 429
דְּלָתֵךְ 109
דָּם 183.193

ה

ה literæ potestas 30
ח haiediáh 37
ה notificatiuum cum numeris cardinalibus 90
ח notificatiuum aliquando deficere 60
ה notificatiui loco, quandoque ponitur ל 47
ה proprio nomini nõ præponitur 37.69
ה deseruiens, & eius pun-

אִם Verè 429
אִם-לֹא 428
אֲמִינוֹן 85
אֲמָנָה אֲמָנִם 429
אָמַר coniugatio 286
אָמַר aliquando deeſt 444
אֶמֶשׁ Heri 433
אָן Quò 431
אָנָּא Quæſo 429
אָנָה Quò 431
אָנוּ 205
אֲנַחְנוּ 203
אֲנִי אָנֹכִי 202
אָסַף coniugatio 412
אֲפִס 432
אַפְעַלְפִּי Quanuis 434
אֵצֶל 425
אַרְבָּעָה 88
אַרְזֹן 123
אֶרֶץ 113
אֵשׁ maſc.& fœmin. 74
אֲשֶׁר aliquando deficit in oratione 60.444
אֲשֶׁר בּוֹ & אֲשֶׁר בָּהֶם 449
אַשְׁתִּים 15
את terminatio quorundã nominum 186
אֵת cũ 423. ad 424. in 427. & pro מִן 220, 221.& pro ex 422.
אַתָּה & אַתְּ 203.204
אָתָּה futurum 309
בָּהּ pro אֹתָהּ 221
אִתּוֹ Secum 433
אִתְּכֶם 205
בָּהֶם pro אֹתָם 221
אִתָּם 205
אֶת-פְּנֵי Ante 423

ב

ב literæ poteſtas 29
ב deſeruiens, eius punctatura & ſignificata 42.43. 44.426
Poſt ב ſeruile,daghes 9
ב redundans aliquãdo 451
ב vice פ 62
ב præpoſitio ſubaudita 61. 245
בא coniugatio 312
בְּאֵשׁ 118
בְּבֵן 427
בגד כפת literæ dagheſſabiles 9
בגד כפת literæ quando raphantur 15.18
בגד כפת literæ in fine dictionis cum ſceua 14
בגד כפת literæ quãdo poſt אהוי dagheſſantur, aut raphantur 20. 21. 22. 23. 24.25
בִּגְלַל Propter 426

א loco,interdum ponitur ה 40
א quatuor locis dagheſſatum 10
אָב אֲבִי 182
אָבַד coniugatio 286
אָבָה coniugatio 308
אָבַל vere 429,ſed 434.
אֶבֶן 114
אֶגֶל 110
אֲדֹנָי & אֲדֹנָי 79
אהוי literæ 208
אהוי literæ prolatæ 18
אהוי literæ inuicē permutantur 299
אהוי literæ quando quieſcant 16
אוֹ vel 429.434
אוי literæ 208
אוֹיָה Heu 429
אוּלַי 429
אוּלָם 429
אור coniugatio 292
אוֹתִי 203
אוֹתְךָ 204
אוֹתָנוּ 203
אז pro אָזָה 319
אָז Tunc 433
אח pro אֶחָד 86
אָח אָחִי 182
אֶחָד 85.86
אחהער literæ non dagheſſabiles 10
אחהע literis ſceua ſuppoſitum,producitur per pathach accedens 17
אַהֲלַי Vtinam 432
אַחַר 112
אַחַר Poſt 428
אַחַת 86
אַט 194
אַי Vbi 431
אַיִב coniugatio 297
אַיֵּה Vbi 431
אֵיךְ Quomodo 430.431
אֵיכָה Vbi 432
אֵיכָה אֵיבָכָה אֵיכָכָה 430
אֵין אַיִן אַיִן 432
אֵיפֹה Quò 431
אִישׁ ſubauditum 102
אִישׁוֹן 85
אֵיתָן futurum 232
אֵלָה & אַל 206
אֶל Corā 423 .Cū 424. Super 425.In 427. Ad 424
אֶל pro מִן 422
אֶל loco, aliquādo ponitur ה 40
אַל Ne 428.432
אֲלִילִים 85
אֶלֶף 94
אֶל־פְּנֵי Ante, coram 423

Verbi cum pronomine cõ iunctio 262
Verba intellecta ſecundũ ſermonem, aut cogitationem, ſiue exiſtimationem 222
Verba per aduerſum intellecta aliquando 444
Verba è proprio tranſlata loco aliquando 444
Verbum fœmineum cum nomine maſculeo, & cõ trà aliquando 450
Verbũ reddi vt exigit nomen proximum 451
Verba quadrata & compoſita 417.419
Vermiculũ cocci, &, coccũ vermiculi 101
Veſperi 433
Vice, loco 425
Vltra 428
Vndecimus 99
Vniuocum nomen 200
Vocandi aduerbium ה 39
Vſque 43. Vſque ad 46
Vſquequo? 433
Vt illuminent 45
Vtrum 39

Z

Zachéph cathón, & gadól 19
Zacheph aliquãdo vim habet ipſius athnách 235
Zarca 19

INDEX LITERARVM ET DIctionum Hebraicarũ quæ in his Inſtitutionibus exponuntur.

א literæ poteſtas 29
א deſeruiens 45
א conſtitutiuum nominis in principio, quomodo punctetur 154
א redundans aliquãdo 451
א in fine quieſcens 17
א vltima radicali nominũ quieſcente, quomodo punctentur 184
א vice quarum literarum ponatur 62
א vice ה in fine verborum 309

Sub,ſubter 425
Subito 433
Subiunctiuus modus 232
Subſtantiua duo ſine coniunctione media in regimine 101
Super, ſupra 43.46.425
Superlatiuo carentes Hebræi ſupplent illud per מְאוֹד 84
Syllepſis 462
Synathrœſmos 462
Synchoreſis 463
Synchriſis 462
Syndicaſmos 463
Synecdoche 442.463
Synonyma 200

T

Talſcá chethanná 21
Talſcá ghedoláh 19
Tapinoſis 463
Tautologia 463
Teren chutherin 21
Temporis aduerbia 433
Tẽporis interrogatiua aduerbia 431
Tempus ſignificat aliquãdo ב 43
Tẽp. permutatio 259.443
Tenuoth 6
Tertius 98
Terra,pro terra Iſrael 442
Terra pulueris 101
Teuir 19
Tharchá vtrunque 20.21
Toarim participiis ſimilia nomina habent quædã verba 243
Totum pro parte 441
Trans 428
Tranſlatitium nomen 201
Tranſitiua verba 209.226
Tranſitiuum & intranſitiuum eſſe poteſt in eadẽ coniugatione 212
Tranſitiua verba cal, trãſeuntia in pihel haddaghus 209.210
Tranſpoſitio literarũ 445
Tu,tuus 41
Tunc 57.433

Væ 429
Valde,valde 85
Vbi 432
Vel ſignificat ו 54
Verbum quid 3.206
Verborum diuiſio 208
Verbum graue 215
Verba ex appellatiuis formata 70
Verba media 223

Reuiah 19

S

Scalos necudoth 8
Scené gheriſcín 19
De Sceua 8.11.12
Sceua poſt puncta magna proferri, non poſt minora 17
Sceua ſub gutturali, accipit & pathach 17
Sceua, cum athnach aliquando reperitur 103
Sceuáim duo concurrẽtia 12.13
Scilicet 429
Scilſcéleth 20
Scophar iaſár & mahaphech 20
Scribuntur nonnulla quæ non leguntur 449
A Scribis Hebræorum notatum maſoreth 450
Scurec 7
Scurec vice quorum punctorum ponatur 67
Secundum 425
Secundus 98
Seghol 7
Secus 425
Seghula 19
Senſus vnius quod eſt, alteri tribui 443
Septem pro pluribus aut multis 442
Seri 7
Seri vice quorum punctorum ponatur 66
Seri, ſegol, & chiric permutantur 239
Sermo, Vide Lingua.
Si 39
Si in potentia ipſius ו 55
Si præcedẽs, & ו ſubſequẽs in altera parte orationis 55
Sic 57
Sicut 40.46
Sicut tu ſicut Parhoh 41
Sicut ſubauditum 57.60
Similitudinis aduerbia 433
Sine 425
Singulare nomen verbo plurali iunctum 448
Somatopœia 462
Soph paſuc 19
Species nominum 108
Specierũ nomina ſub quocunque genere inueniantur, vtrunque comprehendunt ſexum 72
Species pro genere 441
Statim 433

uo & futuro,265.271.275 278,280
Pronomẽ primæ perſonæ non iungitur verbo eiuſdem perſonæ 262
Pronomina demonſtratiua 203
Propoſitio indefinita pro vniuerſali 440
Propoſitio vniuerſalis affirmatiua,nõ ſemper accipi vniuerſaliter 440
Proprium nomen 69
Proprio nomini non præponitur ה 37.69
Propter 35.43.45.46
Proſopopœia 462
Proſphoneſis 462
Puhal coniugatio 410
Pu'uis terræ,&,terra pulueris 101
Puncta quot,& varia nomina 6
Púcta magna & parua 16
Púcta minora correpta 17
Punctorũ permutatio 65
Punctum vnũ pro altero poni 443

Q

Qualitatis interrogatiua aduerbia 430
Quàm,magis quàm 35
Quando 40.57
Quãtitatis interrogatiua aduerbia 431
Quanto magis 54
Quanuis 58
Quartus 98
Quaſi 40.46
Quieſcens litera 16
Quieſcentia verba 208
Quieſcentia coniugationis cal,285.Pihel,334. Hiphil,354. Niphal,384. Hithpahal,402.Hophal 415
Quòd 36
Quotidie 433
Quum 42

R

Radicales literæ 34
Radicum inueniendarum modus 434
Raphari quid 18
Redundant multa quoad ſenſum,quæ dempta incongruam reddũt orationem 449
Regimen nominum,ſiue coniunctio 99
Relationis interrogatiua aduerbia 431

Pihel coniugatio, & eius punctatura 330
Pihel coniugationis quiescentia 338
Pihel haddaghus aliquãdo idem significat quod hiphil 226
Pihel haddaghus quare dicatur 330
Pihel cum pronominibus 338
Pleonasmos 462
Pluralis signum, ין, aliquãdo deesse 77
Pluralia quædam masculea in ים terminata etiã in regimine 78
Pluralis numerus aliquãdo honoris gratia dicitur de singulari 79. & siue honore 80.
Pluralis numerus pro vno è pluribus 447
Póhal nomen siue macor 82
Pohel haccabed, quarta coniugatio 377
Pohel & hiphil eiusdẽ significationis 227
Possessionis interrogatiua aduerbia 431
Post, postquá 43.47.56 428
Postea 432
In Potentia existens nomen 102
Præ 35.36
Præpositiones 421
Præterea 432
Præteritum 230
Præteriti primæ coniugationis punctatura 235
Præteriti personæ singulares & plurales 235,238
Præteritum pro imperfecto 260
Præterito præpositũ ה, significat אֲשֶׁר 39
Præteritũ vice macor 260
Præteritũ pro futuro 259
Primus 98
Pro 46.424
Procatalepsis 462
Pronomen quid 201
Pronominis diuisio 202
Pronomen separatũ 202
Pronominum coniũctio cũ nomine & cũ verbo 102.103.202.262
Pronomina quomodo iũgantur præteritis, participiis, macor, imperati-

Orationis particulam frequenter ligari cũ dictione remota 448
Ordinis aduerbia 432
Ordinalia nomina 98
Os pro ſermone 1
Os terræ 201

P

Pahal aliquãdo reperitur ſine niphal 225
Palatum 27
Palati literæ 27
Parabola 460
Paradigma 461
Paradoxa 461
Paraproſdocia 461
Parentheſis 461
Pariſon 461
Paroœmia 461
Paronomaſia 461
Pars pro toto 441
Pars portionis 101
Participiũ actiuum & paſſiuum 231
Participii tam actiui quã paſſiui punctatura 241. 245
Participia quomodo iungãtur pronominib⁹ 271
Participia pluralia primæ coniugationis 243
Participiũ paſſiuum pro actiuo, & contrà 261
Participiis paſſiuis carẽtia verba 242
Participium verbi aliquãdo ſubaudiendum in oratione 444
Paſcéth 19
De Paſéc regula 21
Pathach vice quorum pũctorum ponatur 67
Pathach ghadol & caton 7
Pathach prolatio interdũ producta in aliis literis quàm gutturalibus 17
Patronymica nomina 129
Pazer ghadol, & cathon 20
Penes 425
Per 428
Perfecta verba 208
Perſonæ verborum 230
Perſonæ ſingulares præteriti primæ coniugationis 235.237
Perſonæ plurales præteriti 238
A Perſona vna ad aliam tranſitus 445
Peuſis 461

quomodo punctentur, 182.183.184
Nomina quatuor & quinque literarum 197.199
Nomina compoſita 146
Nomina geminata 144
Nomina defectiua 156
Nomina quorũ extrema quieſcunt 187
Nomina tantũ ſingularia, aut tantũ pluralia 70.71
Nomina venientia à verbis geminatis 188
Nominum regimen ſiue coniunctio 99
Nominum coniunctio ad nomen & ad pronomẽ 99.102
Nomen ſingulare iunctũ verbo plurali 448
Nomina in ת,vel ת deſinẽtia 129.136.139
Nomina vtroque in genere inuenta 73
Nomen pro tu,aut es 430
Nomini proprio nõ apponitur ת notificatiuũ 37. 69
Non, ſemel poſitũ, quod debebat iterari 446 447
Non facies omne op' 441
Nónne 55
Noſaphóth literæ 34
Numerorum notæ 97
Numeralia à viginti ad cẽtum 92
Numeralia cardinalia vſque ad viginti 85
Numeralia ordinalia 98
Numerorum ordinalium plurale 129
Numeralium nominum coniunctio 87
Numero minori memorato maiorẽ omitti 442
Numerum determinatũ pro indeterminato poni 442
Numerus pluralis pro vno è pluribus 447
Numerum pluralem dici de ſingulari 450
Nunc 433
Nunquid 39.55

O

O,quæſo 429
Oculus terræ 200
Omnem viduam non affligetis 441
Optandi aduerbia 432
Optatiuus modus 232

Maſculea & fœminea ſi mul 74
Maſculea quædam habentia plurale in ni 78
Maſculea plurali numero, à ſingulari fœmineo 77
Maſculea quædã fœmineis iuncta 76
Maſculeum verbũ cũ fœmineo nomine 450
Maſoreth à Scribis Hebræorum annotatum 450
Metabole - 450
Metaphora 460
Metaplaſmus, antitheſis 443
Metaſtaſis 460
Per Metatheſin multa dici 445
Metonymia 460
Milláh, ſiue milláth hattham quid. 3.421
Mille 94
Miniſtrantes accentus 20
Miniſtrantes literæ 34
Modi verborũ 230.231.232
Molech pro omnibus idolis 441
Motiones magnæ & paruæ 6.7

rr.iii.

N
Necuddoth 6
Negatiua aduerbia 432
Negationem non ſolum poſtpoſitã, ſed & præpoſitam ſigno vniuerſali, ſue æquipollere cõtrariæ 441
Ne forte 59
Ne tranſiret 36
Niphal coniugationis pũctatura 380
Niphal aliquando reperitur ſine pahal, & contrá 225
Niphal & hithpahal idem ſignificant 217.218
Niphal actiuum in ſeipſo 219.223
Niphal interdum, aut totum paſſiuum 223.225
Nomen quid 3.68
Nominis diuiſio 69
Nominum diuiſio ſecundum dialecticos 200
Nomẽ non variatur per caſus apud Hebræos 68
Nominum ſpecies 108
Nomina generum & ſpecierum 70
Nomina duarum literarũ

Linguæ literæ 27
Litera quid, quot, earũ diuiſio & nomina 4.27.34
Literarum poteſtas 28
Literarũ ſignificatio 5
Literæ duplices 5
Literæ dagheſſabiles & nõ dagheſſabiles 9.10
Literis tribus conſtãt verba & nomina 207
Literarum duarũ nomina 183.184. Et quatuor, aut quinque 197.199
Literæ aliquando deſunt 443
Literas per pleonaſmon ſæpius redundare 451
Literam vnam pro altera poni 443
Literæ בגד כפת 18
Literæ אהוי & או 18.208
Literas alias præter בגד כפת dagheſſari aut raphari ſi ſequantur literæ אהוי 15.26
Literæ præter בגד כפת in fine dictionis cum ſceua 14
Literæ quieſcentes in fine dictionis 14
Literæ radicalis deficiẽtis loco ponitur daghes 9
Litera deſeruiente ſequente coniũcta nomina 101
Localibus nominibus apponitur ה 38
Loci aduerbia 431
Locũ ſignificans ב 43
Loco lapidis 46

M

Maarich 20
Maccaph 20
Cum Maccaph nonnulla dagheſſata 22
Non omne Maccaph eſt accẽtus deſeruiens 22
Macor & eius varietas ſiue pũctatura 82.232.246
Macor iunctũ pronominibus 275
Macor aliquãdo pro præterito, participio, imperatiuo & futuro 83
In Macor literæ בגד כפת quãdo dagheſſantur 16
Magis, plus 35
Manus fluminis 201
Maſculinum aut fœmineum Scriptura nominatim exprimit 73
Maſc. à fœmineo quomodo diſcernatur 74.77

Illuc, illic 431
Imperatiui varietas & pũctatura 248
Imperatiuũ quomodo iũgatur pronomini 278
Imperatiuũ aliquando nõ dirigi ad hominem certum 250
Imperatiua vice optatiuorum & deprecatiuorum posita 233
Imperatiuum pro futuro 261
Imperatiuum per ironiã positum 250
In 35.43.45.46.59.426
Inde 35.431
Indefinita propositio pro vniuersali 440
Infinitiuum 82
Instrumentum denotat ב 43
Intantum 43.46
Inter 427
Intensionis aduerbia 430
Interrogationis aduerbia 39.430
Intransitiua verba 210.226
Intrãsitiua participiis passiuis carentia 242
Intrãsitiua hiphil quomodo differant ab intransitiuis cal 210
Intransitiua verba transeuntia ad pihel, aut hiphil 210
Intrãsitiua cal transeuntia ad niphal, idem significant 212
Ex Intransitiuis quomodo fiant transitiua 211
Intrinsecus scripta 449
Ioseph pro Israele 442
Ironia 459
Ison 459
Israel pro Iehuda 442
Iudaice 429
Iurantis particula ב 43, & ל 47
Iuxta 46.425

K

Kibbus 8

L

Labium pro sermone 1
Labii literæ 27
Lene verbum, cal 214
Leo pro forti 201
Leptologia 459
Linguæ sanctæ author Deus 1
Linguæ diuisio 3
Lingua pro sermone 11

Gutturales literæ 11.27
Gutturalis litera interdū correpta 17
Gutturalis litera cum ſceua accipit & pathach vt producatur 17

H

Hāmacor, ſiue happóhal 82. Vide Macor.
Hāmaſoreth à ſcribis Hebræorū annotatum 450
Hannách 128.241
Happahúl 231
Happóhal nomē, ſiue macor, 82. Vide pohal vel macór.
Happohél 231
Hattóar quid, & in quo differat à participio 80
Hebræa lingua perfectior & copioſior cæteris, propter impietatē Iudæorum pauperior facta 28
Hebraicæ linguæ author Deus 207
Hebraice 429
Hei, Heu 429
Heri 433
Hic, in loco 431
Hiphíl & pohél idē ſignificant 217.227
Hiphíl quatuor modis inuenitur in Sacris literis 227.228
Hiphil coniugatio & punctatura 347
Hirmos 458
Hithpahal cōiug. 398.400
Hithpahal ſignificatio 398 399
Hithpahal pūctatura 401. 402
Hithpahal non eſt tranſitiuum, ſed intranſitiuū 221.222.223.398
Hithpahal & niphal idem ſignificant 217.218
Homœoptoton 459
Homœoſis 459
Homœoteleuton 459
Homo pro animātib' 441
Hophal cōiugatio 414
Hypallage 444.458
Hyperbaton 458
Hyperbole 458
Hyperthesis 458
Hypozeuſis 458

I

Iaréach accētus qui & galgal 21
Ibi 431
Id eſt 429

modo diſcernãtur 74. 77
Fœminea habẽtia maſculeum pluralem 77
Fœminea quædam maſculeis iuncta 24
Fœmineum verbum cum nomine maſculeo 450
Frequentius eueniens, cõprehẽdit quod raro 442
Furando furatũ, pro furto ablatum 221
Futurum 232
Futurum cal, & eius punctatura 252
Futurum iunctum pronomini 280
Futurũ vice præteriti 260. 261
Futurũ pro præterito imperfecto, præcedente ɪɴ 260.262
Futurũ pro præſenti 262
Futurũ vice macor 262

G

Galgal accentus, qui & Iaréach 21
Geminata nomina 144
Geminata verba 208
Geminãtia verba in cal 322
Geminata coniugationis rr.i. hiphil 374
Geminata coniugationis hipthpahal 409
Geminata pihel 346
Geminata coniugationis puhal 413
Geminata in quadratis verbis 418
Genera nominũ duo tantum 72
Genera nominũ ſub quocunq; genere inueniãtur, vtrunque cõprehẽdunt ſignum 72
Gentilia nomina 128.129
Gentile nomẽ quomodo terminetur 83
Gentile nomẽ quomodo conſtituatur 49
Gentile nomẽ per ה ſignificatum 38
Gentilia aduerbia 429
Genus pro ſpecie 441
Ghahaia accẽtus officiũ 12
Gladius acuminum, & Acumen gladii 101
Græcè 429
Gratiâ, cauſâ 426
Graue verbũ quare dicatur 215
Guttur pro ſermone 1

Diminutiuũ nomen quibus literis conſtituatur 85
Diſiũctionis aduerbia 429
Diſtinguens accẽtus 18
Diuidens accẽtus, ſiue rex 18
Donec 433
Dualia nomina, & quomodo de pluribus dicãtur, 71.72
Dubitationis aduerb. 429
Dudum 433
Dum 44
Duo, & duo tria, pro paucis 87
Duodecimus 99
Duplicata verba in cal 322
E
E' 42.43
Eclipſis 443
Emphaſis 455
Enargia 455
Eo quòd 35.36
Epanalepſis 456
Epanodos 455
Epexegeſis 456
Epexergaſia 455
Ephàh nomine, aliæ menſuræ intellectæ 441
Ephràim pro Iſraele 442
Epicherema 456
Epidiorthoſis 459
Epimone 456
Epiphonema 456
Epitrochaſmos 457
Epizeuxis 457
Erotema 457
Eregione 423
Et, interdum deficere 61
Et, interdũ redundare 58. 452
Et fuit 58
Et iam 56
Et viuet? 55
Etopœia 457
Euphoniæ gratia dagheſſatur aliquãdo litera 10
Ex 35.42.43.46.422
Exallage 457
Exceptionis aduerb. 429
Exclamationis aduer. 429
Exetaſmos 458
Extra 428
Extrinſecus ſcripta 449
F
Figuræ in Scripturis 453
Fœmineũ aut maſculeũ quãdo nominatim exprimãtur in ſpeciebus 73
Fœminea terminatio 78
Fœminea à maſculeis quo

torum 100
Coniunctũ habentia in potentia 102
Coniuncta ſequente litera deſeruiente 101
Coniunctũ aliquando deeſt 78
Coniunctiones 434
Contra 426
Cor cæli,cor quercus 201
Coram 423
Cum 43
Cum per ı ſignificatũ 55
D
Dachic quid 23
Daghes lene quo loco ponatur 8.9
Daghes lene & forte quo loco ponantur 8.9
Daghes in ſequenti litera in dictione longa 17
Et Dagheſſata & raphata nonnulla reperiũtur 16
Dagheſſabiles literæ 9.10
Dargha 20
De 36.422
Decem millia 95
Decimus 99
Defectiua nomina 156
Defectiua verba 208
Defectiua verba cal 315
Defectiua cõiugationis hiphil 370
Defectiua coniugationis hithpahal 408
Defectiua verba coniugationis hophal 416
Defectiua niphal 391.392
Defectiua cõiugationis puhal 413
Demonſtratiua pronomina 203.205
Demõſtrationis aduerbia 429
Dentium literæ 27
Deprecationis aduer. 429
Deprecationis modus 232
Deſeruientes accẽtus 20
Deſeruientes literæ 34
Deſeruiente litera ſequẽte,coniũcta nomina 101
Deſeruiẽtes literas interdũ deficere in oratione 59
Diaphoreſis 455
Diatypoſis 455
Dictio vna vice duarum 446
Dictiones aliquando deſunt 443
Dictiones rationales, pro indeclinabilibus 3

teris fiat apud Heb. 69
Catachreſis 454
Centum 94
Characteriſmos 454
Chateph cames 8
Chateph pathach 8
Chateph ſegol 8
Chibbus Sephathâim 8
Chirec 7
Chiric vice quorum punctorum ponatur 66
Chirec ſine iod 7
Cholem 7
Cholem vice quorum pũctorum ponatur 67
Circa 428
Circiter 40
Climax 454
Collectiuum nomen 201
Communia nomina 200
Comparatiuum (quo carent) quomodo ſuppleant Hebræi 84
Cõparationis aduerb. 429
Compoſita nomina 146
Cõpoſitis nominibus, ſecundæ dictioni præponitur aliquando ה 38
Compoſita verba 419
Concretum nomen 80
Ad Confirmationẽ, & rei confirmandam veritatẽ ה poſitum 40
Confirmationis aduerbia 429
Congregationis aduerbia 429
Coniugationes quot 214. 215.216
Cõiugatio quare vocetur ab Hebræis ædificiũ 214
Cõiugationis grauitas oſtenſa per daghés 9
Cõiugatio prima, 233.234. Secunda, 330. Tertia, 348 Quarta, 377. Quinta, 380. Sexta, 400.
Cõiunctio & regimen 120
Coniunctio nominum cũ pronomine 102
Coniunctio nominum cũ nomine & pronomine 99
Coniũcta ad aliquod nomen 101
Coniunctũ ad nomen, in potentia exiſtens 102
Coniuncta ad ſynonymũ 101
Coniuncta ad aliud coniunctum 101
Coniuncta inſtar abſolu-

QVAE HOC LIBRO TRACTANTVR.

A,ab 35.46.422
Abſoluta nomina inſtar cõiunctorum 100
Abſtracta nomina 70
Accentus deſeruiẽtes 20
Accentus diuidentes, ſiue reges 19
Accuſatiui caſus ſignũ 46
Ad 43.424
Ad occidentem 40
Additæ literæ 34
Adeò vt 43.46
Adiectiuum nomen, hattóar 80
Adiectiua ſine caſu, pro aduerbiis 433
Adiectiuo & ſubſtãtiuo ſimul, ה præpoſitum 38
Adiurationis aduerb. 428
Admirantis aduerbiũ ה 39
Aduerbiorum genera 428
Aduerſus 426
AEdificium Hebræis, Cõiugatio Latinis 214
AEnigma 455
AEquiuocũ nomen 200
AEtiologia 457
Anaphora 453
Anaſtrophe 455
An 39
Ante, poſt 43.423
Antiproſopon 453
Antiptoſis 453
Appellatiuum nomen 69
Appellatiuo nomi. præponitur ה notificatiuũ 70
Ex Appellatiuis formata nomina 70
Apoſtrophe 454
Apud 46.425
Athemerachic quid 23
Athnach 19
Auxeſis 454
Azla 19

C

Cal verbum 214
Cal & pihel idem ſignificant 217.226
Cames vice quorum punctorum ponatur 65
Cames catan 7
Cames chateph 8
Cames chateph & cholem æquantur 118
Cames ghadol 6.7
Cames raptum 8
Carné pharáh 19
Caſuũ varietas quibus li-

tiam & ſcientiam ſanctorum.447.

Eccleſiaſt.1.9, Et non eſt omne nouum ſub ſole.441. 7.28, Dixit Eccleſia ſtes.76. 11.9, Lætare iuuenis in adoleſcentia tua.250. 12.8, Concionatrix.38.

Cant.1.2, Oſculetur me ex oſculis oris ſui,35.

Ieſa.1.8, Sicut ciuitas obſeſſa.387. 4.1, Et apprehendent ſeptem mulieres virum vnũ.443. 6.12, Et multiplicabitur quæ derelicta eſt, in medio terræ.442. 10.1, Et ſcribere facientes, dolorem ſcribere fecerunt.227. 14.6, Plaga abſque declinatione.102. 22.19, Expellã te de ſtatione tua, & de ſtatu tuo deſtruet te. 446. 33.9, Confuſus eſt Libanus.229. 42.24, Peccauimus ei, & noluerunt in viis eius ambulare.446. 44.21, Ne obliuiſcaris mei.390. 45.4, Vocaui te nomine tuo, cognominabo te.202. Et 15, Verè tu es Deus abſcondens te.398. 51.21, Et ebria, & non à vino.102 66.12, Cælos nouos & terram nouam ego faciens.260.

Thren.4.21, Gaude, & lætare filia Edóm.150.

Iechez.1.4, Et de medio eius quaſi ſpecies angeli.207. 6.9, Contriui cor eorum, 220. Et 12, Et obſeſſus.387. 20.39, Vnuſquiſq; ad idola ſua ite.250 26.19, Sicut vrbes quæ nõ habitabiles factæ.224. 29.7, Et nutare facies eis.445. 44.17, In porta atrii interioris intrinſecus.54. 46.6, Iuuencum filium bouis immaculatos.80

Dani.7.10, Decem millia.95. 9.23, Quia deſyderiorum es.102.

Hoſeah 5.13, Et vidit Ephraim &c.442. 7.4, Donec fermentetur ipſa.131. 12.13, Et per prophetam ſeruatus eſt.224

Hamos 4.4, Ingredimini Bethel.250. 5.16, Et luctum ad ſcientes lamentum.444. 6.6, Super contritione Ioſeph.441.

Ionah 1.5, Ad latera nauis.447

Michah 1.5, Quæ præuaricatio Iahacób? 430. 6.9, Et ſapientiæ (ſub.vir) timebit, &c.102.

Zecha.3.9, Super lapidem vnum ſeptem oculi.442. 9.9, Et ſuper pullum filium aſinarum.447.

quam attulit ancilla tua.74.76.

2. Semuel.3.12, Per quem eſt terra.47. 5.9. Et ædificauit Dauid in circuitu à Millo intrinſecus.54. 13.5, Et ægrotabis.398. Et 19, Et deſyderauit Dauid.76. 20.10, Et Hamaſa non cuſtodiuit ſe à gladio .224. 22.27, Peruerſus eris.445. Et 46, Et formidauerunt. 445.

1. Reg. 1.38, Et Benaiáhu filius Iehoiadáh ſuper Cerethi &c.54. 6.1, Anno quarto, menſe Ziu &c.448. 22.28, Audite populi omnes ipſi.446.

2. Reg 5 23, Et ligauit duo talenta argenti.78 9.30, Et poſuit in ſtibio oculos ſuos.445. 18.4, Aminonulus.85.

2. Paral.9.12, Et magnificatus eſt Selomoh præ omnibus regibus terræ.440. 28.19, Propter Achaz regem Iſrael.442.

Hezræ 10.10, Trementes propter verbum.229.

Nechem.5.12, Et ex eis non quæremus: ſic quod faciemus quemadmodum tu dicis.60. 9.25, Et ſaturati ſunt, impinguati ſunt.229.

Eſter 8.1, Quia nuntiauerat Eſter quid eſſet ei. 431.

Iób 16.7, Nunc vexauit me, deſolaſti &c. 446. 19.3, Decem vicibus confũditis me.443. 28.17, Non æquabitur ei aurũm, quanto magis vitrum?54. 38.12, Scire feciſti auroram locum ſuum. 226. Et 21, Num noſti quòd tunc naſcitu rus eſſes?444. 40.19, Et in fune merges linguam eius.445.

Pſal.1.3, Plantatum ſecus riuulos aquarum. 447. Et 5, Non reſurgent &c. & peccatores.446. 9.19, Non in ſeculũ &c. patientia pauperum &c.446. 12.7, Purgatum ſeptuplum.443. 24.5, Hic accipiet benedictionẽ à Domino &c.453. 25.17, Anguſtiæ cordis mei dilatatæ ſunt. 229. 34.9, Guſtate & videte quoniam ſuauis Dominus. 443. 40.11, Veritatem tuã & ſalutare tuũ &c. 448. 44.19, Non eſt conuerſum &c. & declinaſti &c. 446. 45.5, Et manſuetudinem iuſtitiæ.100. 49.17, Ne timeas quum ditatus fuerit vir.229. 50.8, Non ſuper ſacrificia &c. & holocauſta &c.446. 57.5, Anima mea in medio leonum, iaceo arden tium.447. 65.10, Viſitaſti terrã poſtquam deſyderare feciſti eam.56. 66 12, Ingreſſi ſumus ignem & aquam.54. 68.24, Rubeſcat pes tuus.445. 69.3, Et non eſt firmatus.350. Et 32, Pulchrior erit Domino quàm bos, iuuẽcus.447. 72.16, Ditabitur ſicut Lebanon fructus eius. 445. 74.7, Miſerunt in ignem ſanctuariũ tuum.445. Et 18, Ne tradas beſtiæ.102. 79.7, Comederũt Iahacób.453. 81.17, Et comedere fecit &c. melle ſaturabo te.446. 83.4, Et conſilia capient.399. 90.6, Et propinaſti eis in lachrymis menſuram. 444.451. Et 14, Exterminauit eam aper de ſylua.207. 104.6, Super montes ſtabunt aquæ. 445. 107.18, Omnem eſcam abominata eſt anima eorum.440. 109.2, Quia os impii & os doli.102. Et 3, Et pugnauerunt mecum.220. Et 4, Et ego orationis, 102. Et 23, Sicut vmbra cum declinat, ambulare factus ſum. 119.8, Præcepta tua cuſtodiam, 448. Et 137, Rectũ iudicia tua.448. Et 164, Septies in die laudẽ dixi tibi. 442. 120.7, Ego pacis. ſub. vir.102. 133.2, Sicut vnguentum bonum. 41. 138.2, Quoniam màgnificaſti ſuper omne nomen tuum eloquium tuum.444. Et 7, Super etiam inimicos meos &c.444. 139.14, Mirabilia opera tua.448.

Prouerb.1.20, Sapientiæ foris prædicabit.448. 3.18, Et fulciẽtes eam beatus. 448. Et 35, Stulti exaltat ignominiã.448. 13.1, Filius ſapiens eruditionẽ patris, & deluſor non &c.447. Et 7, Eſt ſe ditans, & non eſt quicquam.398. 14.1, Sapiẽtes mulieres ædificauit &c.448. Et 25, Et loquitur mẽdacia, doli.447. 17.26, Dãnum inferre iuſto non eſt bonũ, percutere, &c.446. 18.8, Verba bilinguis quaſi percuſſiones.445. 24.16, Septies cadet iuſtus.442. 25.6, Ne glorifices te coram rege.398. 28.17, Hominem calumniatũ in ſanguine.81. 30.3, Non didici ſapien

Loci aliquot Sacræ ſcripturæ in his Inſtitutionibus explicati.

Gene.1.1, In principio creauit Dii cælum & terram.79. 2.2, Cõpleuit Deus die ſeptimo opus ſuum.43. Et 7, Iam autem formauerat.56. Et 19, Et adduxit ad Adam vt videret quid vocaret illud.2. 3.8, Et abſcondit ſe Adam &c.398. Et 20, eo quòd eſſet mater omnium viuentium.440. 4.23, Virum occidi in vulnere meo.46.260. 6.7, Delebo hominem quem creaui.441. 12.3, Et benedicentur in te.222. 18.18, Et benedicentur in eo.222. Et 25, Sicut iuſtus ſicut impius.41. 19.29, Vrbes in quibus habitauit.447. 20.10, Et in omnibus eruditi ſe.220. 22. 18, Et benedicent ſe in ſemine tuo.222.223. 26.35, Fuerunt exacerbans ſpiritum. 447. 27.27, Vide odorem filii mei.443. Et 29, Maledicentes tibi maledictus.448. 33.7, Et poſtea accedere factus eſt Ioſeph.225. 37.18, Et cogitauerunt aduerſus eũ.220. 41.1, Et Parhóh ſomnians.260. 44.18, Sicut tu, ſicut Parhóh.41. 48. 2, Et nuntiauit ipſi Iahacob.229. 49.9, Aſcendiſti, incuruauit ſe &c. 445. 49. 22, Filiæ incedebat.448.

Exod.3.2, Rubus ardebat in igne.445. 4.19, Et iam dixerat Dominus ad Moſéh.56. 5.21, Fœtere feciſtis odorẽ noſtrũ &c.443. 11.6, Et fuit clamor in vniuerſa terra Ægypti, qui ſicut ipſe non fuit.75.76. 14.10, Et Parhóh appropinquauit.229. 16.35, Ad terram habitabilem factam.224. 17.12, Fuit manus eius.448. 18.6, Et iam dixerat ad Moſéh.56. 20.18, Et omnis populus videbant voces.443. 22.8, Et appropinquari fiet Dominus domus ad Iudices.225. Et 22, Omnem viduam & pupillum non affligetis.442. 23.19, Non coques hœdum in lacte matris ſuæ.441. 33.6, Expoliauerunt ſe filii Iſrael ornamento ſuo.220. 36.10, Et coniunxit quinque cortinas, vnam ad vnam.86.

Leuit.1.2, Homo quum obtulerit ex vobis oblationem.445. 5.5, Et confitebuntur peccatum ſuum.405. 9.22, Et benedixit eis poſtquam deſcendit.56. 10.6, Non moriemini, & ſuper Synagogam &c.446. 11.3, Omne quod habet diuiſam vngulam &c.440. 13.7, Poſtquam mundauerit eum, oſtendetur ſecũdo &c.47. 18.24, Ne polluatis vos in omnibus iſtis.217. Et 28, Sicut euomuit gentem.313. 19.36, Ephá h iuſtũ, & hin iuſtum.441. 20.2, Qui dederit de ſemine ſuo Mólech.441. 26.18, Corripiam vos ſepties.442.

Nume.28.26, Poſt hebdomadas veſtras.43. 31.3, Accingite ex vobis viros ad pugnam.220. 33.15, Et iam profecti erant de Raphidim.56.

Deut.22.8, Facies murum tecto tuo.442. Et 9, Quod ſeres ante fructum vineæ.56. Et 10, Non arabis in boue & aſino pariter.442. Et 23, Quum fuerit puella virgo.75.76. 23.10, Vir qui non fuerit mundus ab accidente noctis.442 29.19, Et benedixerit ſe in corde ſuo.398. 33.16, Veniat ad caput Ioſeph.313.

Ieho.10.19, Et decaudabitis eos.70. 18.5, Et diuident ſe in ea.221. 24.19, Quia dii ſicuti ipſe.79.

Iudicum 1.8, Et ciuitatem miſerunt in ignẽ.445. 5.25, In phiala dominis obtulit butyrum.80. 6.15, Domini mei in quo ſaluatio.79. 11.31, Et erit Domino, vel offeram illud holocauſtum.54. 12.7, Sepultus in vrbibus Ghílhad.447. 13.17, Quod nomen tuũ?430. 18.7, Et non confundentẽ, &c. poſſidentem.446

1. Semue. 1.1, Vir vnus de Ramathá im.447. 2.3, Ne multiplicetis, &c. egrediatur vetus.447. Et 5, Donec ſterilis peperit ſeptẽ.442. 4.15, Et oculi eius caligauit.448. 5.3, Dagon ceciderat ſuper faciem ſuam.46. 18.4, Et exuit ſe Iehonathan pallio.221. 30.25, A die ipſa ſupra.54. 25.27, Benedictionẽ hanc

Folio	Verſu	
11	30	ſcurec,ſiue cholem,ſiue camés chatéph,
21	6	hoc modo אָ. Nume.31.42,וַיִּקְרָא לָהּ & vocauit eam.
21	31	igni.Quando item talſca
22	3	deſeruientes, tunc literæ
36	24	Iudic.6. 17, fac mihi ſignum שְׁאַתָּה quòd tu loquaris
36	25	animal ſunt. Seruit etiam ש cum ל,& eſt vna dictio,Eccleſ.8.17, בְּשֶׁל אֲשֶׁר propter quod laborat homo.
51	7	וַיִּחַלּוּ.
63	1	& cum ר,& non cum ד ſcripta.
128	6	פְּעוֹל
142	12	ל,pro סְלָלוֹן.
222	14	neſ.22.18,
222	31	benedicentur
229	12	appropinquare fecit:
262	17	loquemini.
266	15	Cum ſecundo,
285	25	ſequuntur
286	14	Periens.
291	17	Imperatiuum
328	30	שַׁמְתִּי
378	12	ſecundum

הַנִּרְאָה) Exemplaria emendata habent א cũ ſeghól. 389

נָמֹגוּ) Eſt à מוג, ob id delendum. 396

וְהִטֶּהָרוּ) Eſt cũ ſeghól loco pathách, teſte R. Dauid. 400

Et defectiuum, &c.) R. Dauid in commét. dicit in יוּשָׁד daghés poni loco literæ geminatæ, & ſcribi cum ו & daghés. Et in Michlól, reponit inter ea quæ ſunt coniugationis hophál. Idem dici poteſt de duobus ſequentibus יֻחַן & יוּעַם, eſſe coniugationis hophál. Igitur delenda videntur hoc loco: quia etiam in fine ipſius coniugationis hophál in hoc libro leguntur. 414

וַיִּתְמַהְמַהּ) R. Dauid dicit poni camés ſub vltimo מ propter ſcilſcéleth, quòd ſit ei vis diſtinguendi: Biblia tamen impreſſa habent pathách. 418

וַהֲפִתִּיתָ) R. Dauid dicit hic י poni loco ו, pro הֲפִתּוֹתָ inſtar הֲסִכּוֹתָ, nullam mentionẽ faciens de cõpoſitione. 420

בְּבֵין חָצִיר) Quædam exemplaria habẽt כְּבֵין, & ita legit R. Dauid in commentariis, dicens caph in כבין eſſe ſeruile, & in augmentum explicationis: quia ſatis erat dixiſſe בין tantum, & caph idem eſſe quòd beth in בתוך At in Michlól, 1175, & libro Radicum, dicit beth ſerui le ei eſſe aſcitum ad augmentum explicationis. 427

מָעַר,) R. Dauid & ipſe Sanctes in ſuo Theſauro, ab hoc deducunt מְעָרָה, & non ab עָרָה. 439

353 Et quãuis,&c.) Hic locus etiã emẽdatus eſt ex R.D.

תַּצְפִּינֵנִי) Exemplaria emendata legunt תַּצְפִּנֵנִי ſine daghés in צ,& פ cum daghés.

354 הִפְלֵיתָ) Hæc vſque ad benoni declinauit Sanctes more deſinentium in ה.

357 Scuréc,) Sic R.Dauid:quo verbo intelligit Kibbuz ſephatáim,vt aliàs ſæpe.

358 Et ſine ה) Ante hæc verba legebatur,Quãquam nõ eſt ex hoc binián:quod abſtulimus,propterea quòd certum ſit verbum præcedens eſſe huius binián. fortaſſe ſcribẽdum fuerat, Quanquam non eſt ex hoc macór. quum habeat formam imperatiui.

363 וַיִּמְץ) In Bibliis legitur וַיֶּמֶץ, quod eſt cõiugationis cal à מָצָה.propterea hinc delendum videtur.

371 וְיַשֶּׂג,) Exemplaria impreſſa habent ſéri.

376 הֲקִלֹּתַנִי) R.Dauid ſcribit ה cũ ſceuá & ſeghól, Biblia verò impreſſa habent ſceuá & pathách.

378 הֲיֻחֲבְרְךָ) Eſt coniugationis puhál,teſte R. Dauid in Michlól,357.propterea vertendum eſt,& coniungetur tecum,aut adhærebit tibi.

381 וְנִשְׁבָּרוּ) In hoc exemplo & duobus ſequentibus,ſceuá,non pathách vertitur in camés.

וְנִקְדָּשׁ) Exemplaria impreſſa habẽt hic pathách ſub ד.item Lexicón R.Dauid & Michlól,in quo tamen numeratur inter ea quæ habent camés ſine diſtinctione.

381 מַה־נֶּאֱנְחָה) In hac dictione prima radicalis habet tãtum ſeghól,& pertinet ad paulo póſt ſequẽtia quæ habẽt primã cum ſeghól, & ſecundã cũ ſceuá quieſcẽte.

382 & 383 בֵּהָרֵג) Biblia impreſſa habent ſéri ſub ר,cũ accentu: & ב cum ſeghól,vbi tamẽ debet eſſe ſéri motio ipſius ה perditi,teſte R.Dauid in Michlól.

nosyllabo, aut dictioni longæ.

נְשָׂא) Omnia exemplaria habent נְשָׂא cum ש sinistro, quod ferre significat: & ita interpretatur R. Dauid. non est igitur dicendum א poni loco ה. 319

Teste R. Dauid.) Vbi R. D. dicat מִשְׁתּוֹ esse nomen, neque in Michlól, nec in lib. Rad. reperire potuimus. 320

Et defectiuum,) Ante hæc verba abstulimus לָקוֹחַ, Deut. 31. 26, quòd in infinitiuo locum habeat, in quo & à R. Dauid citatur. Sunt tamen qui putent esse imperatiuum: alii dicunt esse infinitiuum loco imperatiui. 322

Confirmat quòd interdū deficiat daghés,) Rectius sic, subsistit, aut remanet, quia interdū deficit daghés, vt 1. Semu. &c. 325

לְצָיִם) Est ex quiescentibus haáin vau, non ex geminatis. 327

הִגּוֹ) Hæc forma est infinitiui: nam imperatiuus secundum normam debet esse הֲגֵה. 329

Quia nunc, &c.) Locus iste sic legēdus est, Et variatur: quia prima litera radicalis aliquando est cū séri, aliquādo cum seghól, aliquādo cū chiríc, vt Num. 22. 14. 332

א cum pathách,) Hunc locum sic intellige, Secunda radicali existente א, prima est cum pathách. 337

תִּרְבְּרֶנָּה,) Exemplaria emendata habent séri. 337

מְסַבֵּי) R. Dauid reponit hanc dictionem inter benoniim coniugationis hiphíl: nec video cur Sāctes hîc adiecerit. 346

יְהַלְלֻהוּ,) Ante hæc verba, deleuimus exemplū וְיִחָנֵךְ quod nō videretur huc pertinere. Eadem ratione abstulimus תְּהֻמֹם, quod paulo post sequebatur. 347

Secunda etiam, &c.) Totus hic locus vsque ad hæc verba, Inuenitur, &c. emendatus est ex R. Dauid. 348

280 אֶקְרָאֶךָ) Exemplaria omnia emendata habent hic reuiah אֶקְרָאֶךָ.

282 יוֹעִידֵנִי) Nulla vidimus exemplaria quæ habeant נ cum daghés.

289 וְקָאֵם) R. Dauid in Michlól, dicit hic א poni loco י, at in lib. Rad. ponit radicem קום.

וְרָאֲמָה) R. Dauid dicit in dictione רָמָה, áleph quiescere post primum camés: quod quidem áleph apparet atque mouetur in dictione וְרָאֲמָה.

290 יָשֹׁב) Omnia exẽplaria quæ vidimus habẽt hic chatéph camés יָשֵׁב־נָא.

294 וַתַּחַשׁ) R. Dauid dicit hoc posse deduci à quiescẽtibus lámed he.

299 קְרֵאן) Exemplaria impressa habent seghól sub ר, licet R. Dauid dicat esse cum séri.

300 Et forma eorum, &c.) Hæc sunt emẽdata ex R. D.

Deficit tamẽ, &c.) Sic habet R. Dauid, Aliquãdo deficit ה, & relinquitur ת: vt וְעָשָׂת pro וְעָשְׂתָה. vel ת est loco ה fœminei, & tertia radicalis deficit. Mutatur, &c.

301 Et dicendũ erat, &c.) Locus restitutus ex R. Dauid.

303 וַיִּמַּח) Codices impressi habent מ cum daghés coniugationis niphál signo.

וַיָּחֵל & אָחַז habẽt camés ob distinctionem, teste R. D.

304 Ne vnũ quidẽ, &c.) Multa hic erant deprauata quæ restituta sunt ex R. Dauid, subobscura tamen.

305 Ratio item, &c.) Locus emendatus ex R. Dauid.

306 וְנוֹטֵיהֶם) R. Dauid dicit hanc dictionem esse pluralem pro singulari, ad ornatum.

314 Tertia quæ est א, quiescit vt קִיא,) Videtur dicendum, tertia quæ est ה, quiescit, vt קָיָה.

318 Præter normam,) Id est, quum non iungatur mo-

At in dictione) Hæc repoſita ſunt ex R.Dauid. 254

יַעַלְזוּ & יַעֲלֹזוּ) Hæc habent pathách ſub prima radicali ob gutturalem, propterea excipienda. 256

Secunda & tertia, &c.) Sanctes inter errata repoſuit hunc locum, quem voluit ſic legi, Tertia perſona pluralis fœminea variatur cum chólem, &c. quod tamen non ita emendauimus, ſecuti R.Dauid. Fortaſſe ita emendauerat Sanctes, quòd exemplum perfectorum ſecundæ perſonæ coniugationis cal non reperiſſet. 258

Ruth 1.11,) Hæc exépla ſecundæ perſonæ addidim'.

Ponitur etiam) R.Dauid dicit in Michlól, numero 329, infinitiuum & nomen verbale inueniri inſtar lapidis primi, id eſt vt præteritum, hoc eſt habere aliquã do formam tertiæ perſonæ præteriti. 260

הִשְׁמִידוֹ) R.Dauid habet hoc exemplũ poſt illa quorum ה in macór ſcribitur cum chiríc: dicit tamen iſtud ſcribi cum pathách, & ita habent exemplaria emendata. Sed 2.Reg.10.17, legitur עַד־הִשְׁמְדוֹ donec conſumeret ipſe. Et R. Dauid in cõmentariis in hunc locũ dicit ה eſſe cũ chiríc, quòd aliquando ita veniat macór.

In ſingulis) Hæc verba addidit Sanctes præter R. Dauid, qui tantum dicit, in פְּקוּדָתוֹ & פְּקוּדָתֵךְ tertiam eſſe cũ camés: quia in פְּקוּדָתְכֶם tertia ſcribitur cũ pathách. 275

Vbi memoria, &c.) Ante hæc verba, Sãctes adiecerat, Poſtremo cum ſceuá & chólem, vt פְּקֹוד. quæ verba propterea abſtulimus quòd in fine hui' macór nullam illius faciat mentionem, ſed nec ipſe R.Dauid.

עִמָּךְ) In quibuſdam codicibus מ ſtat cum gahiá, teſte R.Dauid. 276

Vel פְּקֻדוֹ &c.) Hæc repoſita ſunt ex R.Dauid vſque ad illud Alii tamen, &c. 278

218 (Vt inquit R. Dauid in Michlól) Hæc verba delenda videntur, loco non conuenientia, neque vſquam in ipſa priore parte Michlól, nec in ſecunda quæ eſt radicum, reperire vllo modo potuimus.

222 Geneſ. 22.18,) Locus iſte ex ipſo libro Sachút R. Abraham emendatus.

Non eſt autem) Etiam hic locus ex eodem libro Sachút reſtitutus eſt vſque ad hæc verba, R. quoque Dauid, &c.

227 הִשְׁיא) Huius verbi hiphíl, eiuſdē videtur eſſe ſignificationis cum ipſius cal ſignificatione, vt hinc auferē dum videatur.

237 1. Semu. 17.45,) Hoc exemplum ex pihél per imprudentiā reliquiſſe videtur, quum huiuſmodi non ſoleat admiſcere verbis cal, vt facit R. Dauid, ſed ſingula ſuis locis ſcribat.

238. שִׁוַּעְתִּי) R. D. hoc loco cōmiſcuit nōnullas perſonas pihél, hiphíl, & aliarū coniugationū: vnde Sanctes hoc exemplum deſumpſit, ſcribens tamen ש cum camés, vt ſit ex cal, contra omnium noſtrorum exemplarium & ipſius Kimhi lectionem. Eſt enim שִׁוַּעְתִּי ex pihél.

241 עֲשִׂיתֶן) R. Dauid in Michlól, numero 43, dicit, in hoc exemplo ן poni loco ם, & maſculeum referre. Idē dicit in cōmentariis, ſed addit, poſſe etiā fœmineū eſſe.

244 Licet hæc non cadat ſuper illam,) id eſt, quanuis לִי non proferatur continuo & eodem ſpiritu cum אֹהֲבָתִי, ſed ſeorſum & ſeparatim. eſt enim אֹהֲבָתִי cum duobus paſcethim, qui aliquātulum prolationem ſuſpendūt. Hic locus eſt ex R. Dauid emendatus.

253 אֲעֻבָּה & אֲעֻלָּצָה) Hæc excipienda ſūnt, quòd habeant ſegholſub prima radicali.

Quando non ſunt,&c.) Locus emẽdatus ex R.D. 174

גְּלִיּוֹת) R.Dauid 1068,ait ex גְּלִיּוֹת dici גְּלִיּוֹת prima radicali cum camés,cum tamen paulo ante legatur גְּלִיּוֹת cum ſceuá. 176

Et mutatur) Deeſſe videtur,aut ſubauditur,camés in chatéph pathách,& dicitur חֲנִיּוֹת.

Et cum pronominibus,&c.) Locus iſte ſic legẽdus videtur,In ſingulari item cũ pronominibus:præterea in plurali cum pronominibus ſecundæ & tertiæ perſonæ pluralibus: in plurali verò, &c. Sed illa mutatio præcipue ad שְׁנָה & שְׁנִים plurale maſculeum referri debet,quia ſequentia exempla paulo aliter mutant. 178

Non mutatur) Hæc addita ſunt ex R.Dauid. 179

Venit etiam,&c.) Sic legendũ ſecũdum R.Dauid. 181

Et ſic alia.)Locus emendatus ex R.Dauid.

Et ſic illud,&c.) Hæc addita ſunt ex R. Dauid:alioqui locus erat obſcurior.

מְפֻעַ cũ ſceuá) Hanc ſpeciem addidimus ex eodem. 184

Neque eſt) Hunc locum prorſus corruptum, emẽdauimus ex R.Dauid. 193

Sed 2.Semu.&c.) Ab hoc loco vſque ad finem huius ſpeciei hæc ſunt reſtituta ex R.Dauid. 196

ב ſine daghés.) R.Dauid ſcribit, ב cum daghés, dicitque plurale iſtud primæ perſonæ eſſe ſimile ſingulari tertiæ perſonæ,& ex contextu tantum dignoſci. 203

הִתְפַּעֵל.) Secundum R.Dauid in Michlól,185 & 193, exempla quæ afferũtur illius coniugationis,ſunt cõpoſita coniugationis hophál & hithpahál. At ſecundum aliquos, vt Abrahám de Balmis, eſt coniugatio cuius non cõmemoratur nomen eius qui agit,paſſiua ipſius hithpahál.Num.1.47, לֹא הִתְפָּקְדוּ non fuerũt numerati. 215

148 Et camés) R.Dauid legit ſequentia cum pathách in fine,& ita habentur in Bibliis, ſiue illa ſint abſoluta, ſiue in regimine.At מִשְׁעָן quod affert R. Dauid cũ iis quæ habent pathách in fine, legitur cum camés 2. Semu.22.19. etiam ipſe R. Dauid habet in ſpecie מִפְעָל quæ præceſſit: ita vt videantur illæ duæ formæ miſtæ, cum pathách,aut cum camés in fine.

149 מְחָעֵב) Hic ח habet camés propter ע non dagheſſabile, quod tamen non ſolet reiicere daghés in motionem præcedentem.

Iſtud eſt lene,) Sic emẽdauimus ex R.Dauid apud quem exemplũ proxime præcedens excipitur,dagheſſatis præcedentibus, quæ ipſe Sanctes raphata ſiue lenia ſcripſerat.

151 לְמִישְׁפָּחוֹת לִבְנֵי קְהָת) R. Dauid videtur hunc locũ accepiſſe ex Ieho.21.26,vbi legitur,לְמִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי־קְהָת.quo loco fortaſſe legit לִבְנֵי cum ל,quod in nullis Bibliis ſcriptum reperimus.

152 Cum pathách,&c.) Huius ſpeciei non meminit R. Dauid in Michlól,ſed in lib.Rad. dictionem מַאֲפֵלַיְהּ copioſe declarat in radice אָפַל.

155 Plurale) Hæc emendata fuerunt ex R.Dauid.

157 Cum camés,) Sic R.Dauid: cum tamen impreſſa exemplaria habeant pathách.

164 מִיַּיִן הָרֻקַּח) R.Dauid in Michlól, dicit יַיִן eſſe in regimine:at in lib.Rad. dicit רֻקַּח eſſe tóar ipſius יַיִן, aut deeſſe dictionem coniunctam, id eſt quæ ſit in regimine,nempe יַיִן,hoc modo.מִיַּיִן יַיִן הָרֻקַּח.

171 Eccleſ.3.) Emendatus locus ex R.Dauid.

Cum non gutturalibus.) Mendoſe legebatur cum aliis gutturalibus.

ric,vt מְצוֹת,vel cum pathách vt מְרֵאוֹת.

Et ſic eſt ſingulare,&c.) Locus emẽdatus ex R.D. 132

בְּהָרָה בָּהָרוֹת) Sic repoſuimus ex R.Dauid.nam נְהָרָה 133
quod abſtulimus,debet ſcribi cum ſceuá,& eſt alterius ſpeciei.

גְּוֵלָה) Hinc ſuſtulimus אֲבֵלָה,quòd nõ ſit huius ſpeciei,quia habet camés ſub prima:præterea accẽtum in penultima,qui denotat ה in fine eſſe additum ad motum deſignandũ,aut aliquid ſimile,aut redundare,nec eſſe formatiuum nominis. nam dicitur אָבֵל vt פָּעֵל.

בְּהֶמְתּוֹ) R.Dauid dicit hæc nõ eſſe à בְּהֵמָה,ſed à בְּהֶמֶת.

אַלְמְנוּתַיִךְ) In fine huius paginæ 139, (vbi deeſt aſteriſcus)poſt illud אַלְמְנוּתַיִךְ,adiecerat Sanctes עַבְרוֹת,nullo Scripturæloco citato,quod abſtulimus quum nihil ad rem faceret. Iiób 40.6, legitur עַבְרוֹת plurale,quod filii Naphthali legũt עֶבְרוֹת cum ſeghól, filii verò Aſér עַבְרוֹת cum pathách,teſte R. Dauid in lib.Rad. & ipſo Sancte in ſuo Theſauro. 139

זְלוֹת) R.Dauid legit זֻלּוֹת,& reponit inter ea quæ habent ſcuréc in fine, conſentientibus exemplaribus emendatis. 140

Et ſic רוּמֵם) Emendatum ex R.Dauid. 141

קְמָשִׁין) Hæc duo קְמָשִׁין & קְלָשִׁין delenda videntur, quum à R. Dauid & ab ipſo Sancte inter dagheſſata reponantur.

קְעָקַע) Hoc delendum eſt, quum repetatur in פְּעָפַל 145
vbi & à R.Dauid citatur.

צְלָצַל) R.Dauid dicit eſſe cum pathách etiá in ſoph paſſúc, reclamantibus tamen exemplaribus impreſſis, in quibus geminum camés ſcribitur , vt etiam in libro Radicum.

que dagheſſari,& ob id פ habere camés.

122 . Venit inſtar ſingularis) Hoc addidimus ex Michlól,numero 920.Per ſingularem autem,intelligit maſculinum ſingularis numeri non coniunctum, quod deprehenditur ex paulo pòſt(922) ſequentibus,vbi vocat ſingulare ſeparatum.

Tunc eſt cum camés,quia eſt dictio lõga,teſte,&c.) Sic apud R.Dauid,921, tunc camés eſt loco ſuo vt par eſt; & propterea quòd dictio eſt longa, relinquitur ei camés ipſius נְפוּץ.

123 Arcam vnam.) R. Dauid,921, dicit iſtud eſſe coniunctum,arcam vnius,id eſt arcam viri vnius.Sequens exemplum non eſt huius ſpeciei,vt teſtatur ipſe R.Dauid ex quo emendauimus.

124 Et fœmineorum,) Totum hunc locum repoſuimus ex R.Dauid

126 Veniunt etiam,&c.) Reſtitutus etiã locus ex R.D.

127 כ cum camés chatéph,) Hunc locũ emendauimus ex R.Dauid vſque ad finem huius ſpeciei.

סְרִיסִין) Hoc exemplum,& alia huius radicis quæ nõ mutantur in regimine & cum pronomine,R. Dauid ponit in פָּעִיל ſecunda dagheſſata . nam niſi ר obſtaret (inquit) eſſet dagheſſatum.

129 Huius ſpeciei,&c.) Hinc abſtulimus כִּילִי,quòd nõ ſit huius ſpeciei: debet enim ſcribi כִּילִי cum chiric, teſte R.Dauid in lib.rad.ſicque legunt omnia exẽplaria impreſſa,& ita habet Theſaurus ipſius Sanctis.

130 מְנָחוֹת) R.Dauid in Michlól, 947, ait, Cur ſoleant in Miſnáh legere מְנָחוֹת mem cum ſceuá,eſt vt oſtenda tur radicem eius eſſe מָנַח, vt שִׁפְחָה à שָׁפַח: quòd ſi eſſet à נָחַח,& מ additum,legendum eſſet מְנָחוֹת mem cũ chi-

לחם) R.Dauid in Michlól,numero 12 & 882,dicit eſ 68
ſe ſeghól pro ſéri,vt חפץ.

Argento electo) Vertendum,præ argẽto electior. 75
Sic ſequenti verſu legendum electiorem:vt verbis He
braicis reſpondeant,fructus meus electior præ argẽto.
Et,ſcientiam electiorem quàm aurum.

צדיקם) Ita legit R.Dauid: Biblia tamen correctiora 77
habenr צדקים priore י deficiente, & recte vt teſtatur R.
Eliá in ſcholiis ſuper Michlél.

תנה) R. Dauid in Michlél, numero 198, dicit eſſe 83
imperatiuum pro futuro תתן.

ירקרק) R.Dauid in Michlól,343,dicit geminationẽ 85
augere ſignificationem. R.verò Elia in ſcholiis Mich-
lól, dicit ſecundũ R.Abrahám abenhezra diminuere.

Interdũ pronomẽ) Locus emendatus ex R.Dauid. 103

Pronomen eſt cũ ה) Reſtitutus itẽ locus ex eodẽ. 105

Adſcribitur) Emendauimus & hunc locũ ex R.D. 106

Item Exod. 8.3,) Deprauatiſſimũ locũ correximus, 109
additis nonnullis ex R.Dauid.

Et in plurali,&c.) Hæc addita ſunt ex R. Dauid vſ- 111
que ad Sed חרש,&c.

שלה) Mirum hic per ſéri ſcripſiſſe, cum ipſe in ſuo 112
Theſauro ſecutus R.Dauid in lib.rad.& exẽplaria Bi-
bliorum,ſcripſerit שלה cum ſeghól.

עלה) R.Dauid ſcribit hoc cum camés & ſeghól.ſic 113
etiam Biblia omnia.

Efferenda autem) Locus reſtitutus ex R. Dauid. 118

רמחיהם) R.Dauid in lib. rad.ſcribit רמחיהם, vbi ta- 119
men dicit in quibuſdam libris correctis ſcribi ר cum
camés(ſub.chatéph)vt חרשיכם.

פרס) R.Dauid dicit ר ſcribi cum pathách,debuiſſé- 120

numero 65.

65 הָפְנוּ) Non eſt hic camés pro pathách, quum in hophál non ſit pathách, ſed chatéph camés.

חָכְמָה) In hac dictione camés eſt chatéph, licet ſceuá non adſcribatur.

וְקָרְקַר) Biblia impreſſa habēt pathách ſub priore ק, quod confirmat R. Dauid in Michlól, 800, 802, dicens pathách poni pro chiríc, nō camés. In Theſauro ipſius Sanctis recte ſcribitur וְקַרְקַר.

אֲמִילָם) R. Dauid in Michlól, 180, ſcribit ל cū pathách, quod quidem dicit poni pro ſéri. Correctiora etiam exemplaria habent pathách.

רֹאֲנִי) R. Dauid in Michlól, numero 704, ſcribit per pathách, & dicit ipſum pathách eſſe loco ſéri. Idem dicit in Commentariis: ſcribit tamen nónullos codices habere camés.

66 תְּאֵהֲבוּ) R. Dauid in Michlól, numero 485, ſic ſcribit, dicēdum erat תֶּאְהְבוּ, áleph & he cū ſceuá, vt יֶחְרְדוּ יֶאְשְׁמוּ, ſed grauis eſſet concurſus duarum literarum gutturalium cum duobus ſceuaím.

מִשְׁחַת) R. Dauid in Michlól, numero 370, dicit chiríc in hac dictione eſſe loco camés, (ſub. chatéph) vel eſſe tóar. Idem ſcribitur in Theſauro ipſius Sanctis.

67 עֲנוֹתוֹ) Eſt infinitiuus puhál, vel nomen verbale, vt teſtatur R. Dauid in Michlól, numero 696. Nō igitur eſt ſcuréc loco pathách.

גֻּנַּב) Eſt infinitiuus puhál, teſte R. Dauid in Michlól, numero 359, propterea non poteſt eſſe ſcuréc loco pathách.

שַׁאַתָּה) R. Dauid dicit ſcribi שָׁאַתָּה cum camés, vt dilatetur א. Sic etiam habent exemplaria emendata.

ſurrexit & dixit. Geneſ. 22.4, Die tertia, & leuauit Abrahám oculos ſuos. Interpretatio eius eſt, ſurrexit mane, & leuauit oculos ſuos, & vidit, &c. Gene. 36.24, Et iſti filii Sibhón, & Aiáh & Hanáh. Fuerunt ei & alii filii quorum non meminit, fortaſſis quòd non eſſet illis generatio. Hucuſque Rab. Dauid, qui nullam facit mentionem ו poni pro tunc: imò 238 & 239, dicit in huiuſmodi locis ו redundare. Fortaſſe Sanctes illa deſcripſit ex R. Ionáh & R. Leui: aut pro, quod eſt ſicut: ſcripſerat, aut eſt ſicut: quod rectius videtur.

וּמַרְאֶה) R. Dauid in Michlól numero 284, dicit hic deficere ב, non ו poni vice ב. 59

יְהוּא) R. Dauid dicit eſſe pro יִהְיוּ, & א ſcriptum, eſſe ſicut א in dictione אָבוּא. 62

פָּרָא) R. Dauid in lib. Rad. & Comment. dicit ſcribi cum ה, & ſic habent omnia exemplaria. Dicendum igitur ה poni vice א, & non contrà, vt ipſe Sanctes teſtatur in Theſauro ſuo.

מַלְאָכָכֶה) R. Dauid in cōmentariis dicit ſub vltimo כ, eſſe ſéri loco camés, & eſſe maſculeum. non eſt igitur ה loco י. 63

הִזַּכּוּ) R. Dauid in Michlól, 398, dicit debere eſſe הִזְדַּכּוּ, & ד abſorptum in daghés, quanuis dagheſſetur כ in ſignum coniugationis: & daghés, duo exercere officia, grauitatem coniugationis & defectum ד. non dicit ז eſſe loco ד.

כְּאַרְבַּע) In hoc exemplo & duobus ſequentibus, codices impreſſi habent ב.

תְּהִלַּת) In exemplaribus impreſſis ſcribitur תְּהִלָּה, ſed in margine maiorum exemplarium annotatur legendum תְּהִלַּת, & ſic R. Dauid in Commēt. & Michlól 65

52 וְאֶבְרְכֵהוּ) Biblia impreſſa habent pathách ſub ו.

53 Manentibus præteritis in ſua proprietate.) R. Dauid habet, כשתעמוד מלה בענינה manente dictione in ſua ſignificatione, ſiue in ſuo ſenſu. hoc eſt, ſenſu qui præcedebat, integro & conſiſtente in illa dictione, neque ſequentia ad completionem illius ſenſus deſyderante. Cui opponitur, non manente dictione in ſua proprietate, aut ſignificatione, vel potius ſenſu: id eſt ſenſu nõ conſiſtente in ea dictione, ſed iungitur ſequentibus ad ſenſum abſoluendum.

Cum accẽtu ſolo,) Per ſolum accentũ videtur intelligere accẽtum ſuſpendentem ſentẽtiam & aliquãtulum diſtinguẽtem ac diuidentẽ dictionem illam in qua ponitur, à proxime ſubſequentibus, ſententia imperfecta.

56 קֹדֶם כֵּךְ Antequam, ſic.) Videtur legendum Ante, vt conueniat exemplo. Præterea delendum כֵּךְ, & Sic: cum de eo nullum afferat exemplum: & Cap. XXIII doceat ו accipi pro כֵּן.

57 Quod eſt ſicut אָז tunc:) Hic locus ſic legitur in Michlól, Scripſit R. Abrahã filius Hezræ, quòd iſta vauin ſunt ſicut פא רפה in lingua Iſmahelitica, quod non deſeruit, ſed eſt principium ſermonis. Et dominus meus pater meus ſcripſit in libro הגלוי de omni vau addito in Scriptura quando indicat dictionem deficientem ſimilem illi (cui præponitur.) vt 2. Semu. 13. 20, & manſit Tamar & deſolata. cuius interpretatio eſt, triſtitia affecta & deſolata, vel dolore affecta. & ſimilia in ſignificatione. Et ſic Pſalmo 76. 6, Dormitauit & currus & equus. pro, Dormitauit vir & currus & equus. Daniel 2. 12, Rex in furore & ira magna, & dixit. pro,

emplaribus fuiſſe vſum. Ipſe etiã R. Dauid ſæpius admonet variam codicum in punctis lectionem.

Perpetuo ſcribitur litera quieſcens) Locus reſtitutus ex R. Dauid. 26

Pſal. 91. 10, &c.) Exemplum iſtud Pſalmorũ omiſſum, repoſuimus ex R. Dauid.

Pſal. 107. 17, Stulti &c.) Hic Sãctes מ per pro, aut loco exponit, & ſic etiã in præpoſitionibus, quod rectius per propter exponeretur, vt etiam ipſe in ſua Bibliorũ ex Hebræo verſione tranſtulit. 35

הַחֹטֵאת) Exemplaria impreſſa habẽt pathách ſub ה, & recte: ח enim licet non recipiat daghés, raro tamen reiicit illud in motionem præcedentẽ, teſte R. Dauid. 37

Quòd ה interdum non notificat particulatim.) R. Dauid ſic, שלא תודיע על דבר מיוחד, quod rectius ſic vertetur, quæ nõ denotat rem diſtinctam, aut determinatã. 38

כְּאָמַר) Noſtra exemplaria Venetiis impreſſa habẽt beth, non caph. 41

כַּארנִי) R. Dauid nõ affert hoc exemplum, ſed כַּיהוָֹה frequens in Bibliis, habens puncta dictionis אֲדֹנָי. 42

Poſtquam mundauerit eum,) R. Dauid in lib. rad. exponit אחרי טהרתו poſt emundationem ſuam. 47

לְעֻנָּלִים) R. Dauid dicit iſtud eſſe cũ camés: cum tamen in Bibliis ſit pathách. 48

Notat fœmineũ, &c.) R. Dauid in Michlól, numero 137. 855, dicit in עֹונֵכִי iod eſſe additum, non autem ſignum ſecundæ perſonæ. 49

Vice literæ geminãdæ,) R. Dauid in Michlól & libro Radicũ dicit י eſſe additum, & צ debuiſſe dagheſſari: at motionem magnam veniſſe loco daghés.

2. Semu. 7. 19, וְתְדַבֵּר) Omiſſum exemplum iſtud ſecundæ perſonæ maſculeæ, ex R. Dauid repoſuimus. 52

9 Notificatiuum:) Notificatiuã vocat caph, lámed, & beth, habentes pathách punctum he notificatiui ſequente daghés.

13 Per virgulã maccáph,) Hæc verba non habet Kimchí eo loco vnde Sanctes deſcripſit hoc caput: neque in teſtimoniis quæ ex Bibliis profert, ſcribitur maccáph: quæ aliter legiſſe videtur quàm literis latinis adſcribat, præcedentem ſequenti ita coniungens vt vna videatur eſſe dictio: quod pronuntiatione magis deprehenditur, quàm ſcriptura latina.

13 Verſum terminãte,) Kimchí pro his verbis habet, התפסק, quaſi dicas paſſecata, id eſt in qua eſt diſtinctio. Neque etiam dictio quã affert ex Geneſi, terminat verſum, neque video cur Kimchí diſtinctionem in ea eſſe dicat.

14 Quieſcentia) R. Dauid habet raphata. ſecundum quem leniter legendum Ioctheél, Iocdehám.

15 Sub ſe,) Ita ex R. Dauid. Nunc verò in ventre ipſius literæ ſcribitur, ſic ה.

16 Sed לְצִבְאָ) Locus reſtitutus ex R. Dauid.

16 וְרָאֲמָהּ) In hoc exemplo א non tantum eſt actu, ſed etiam mouetur, vt ait R. Dauid in Michlól. Et in Cõmentariis ſic ait, וְרָאֲמָהּ cum motu ipſius א, quod eſt loco ו haáin happohál, ſicut in וְקָאַם שְׁאוֹן, Hoſéah 10.15: niſi quòd א iſtud eſt quietum.

21 כִּי גָמַל) Poſt tharcha poſterius, in exemplaribus impreſſis ſæpe literæ בגד כפת inueniuntur dagheſſatæ.

22 Exempla quæ aſteriſcis pagina 22 notãtur, ſine maccáph in Bibliis impreſſis nunc leguntur, nonnulla etiam ſine daghés poſt maccáph. vt hinc videas Sanctẽ, aut illum vnde Sanctes deſcripſit has regulas, aliis ex-

Annotationes aſteriſcis

hoc in libro ſparſis reſpõdentes: quibus præpoſitus numerus, paginam indicat.

LECTORI.

Omnes locos, Chriſtiane Lector, in his Inſtitutionibus emendatos aſteriſcis, tanquam luce aliqua prælucente, nos indicaſſe, ne ipſe tibi perſuaſeris. hoc enim, mihi crede, ſine ſumma tua & noſtra moleſtia, à nobis in mẽdorũ propè infinito numero præſtari nõ potuiſſet. Quæ verò ſine cõtrouerſia, corrupta eſſe deprehẽdimus, ex ipſa priore parte Michlól R. D. Kimhí reponere nõ dubitauimus. At quæ paulo obſcuriora, aut quibus aliquid lucis afferri poſſe arbitrabamur, iis tantum aſteriſcos præpoſuimus. Cum autem in hoc toti eſſemus, en commodùm oblatus eſt nobis liber Ephod, cuius auctor fuit R. Moſeh, qui factus Chriſtianus, dictus eſt magiſter vitalis: ex quo præter alia multa, principium huius operis Sanctes tranſcripſit. Ita enim incipit verſio Ephod, Lingua eſt aggregatio omniũ particulariũ vocũ humanarũ, &c. Sãctes, Hebraicarũ addidit: quã recte, ipſe iudicaueris: quũ lingua nõ de ſola Hebraica dicatur, ſed & de omnibus aliis. Fortaſſe tamẽ ideo adieciſſe videtur, quòd linguæ Hebraicæ præcepta traditurus eſſet. Nec verò vnum hoc te prætereat, multa hic vocabula ab ipſo Sancte aliis pũctis in citatione locorũ Scripturæ ſcribi, quàm paſſim in Bibliis impreſſis legãtur: aut quòd ita legerit in ſuis codicibus, aut quòd ita doceant grãmatici vndè ea deſcripſit: quod facere ipſum R. Dauid ſæpe deprehendimus.

Vt latina) Deſunt hæc verba, aut ſimilia, eſt excellentior. 3

Præterquam in ſex ſupradictis) Intelligendum & legendum, vltra ſex ſupradictas. nam & in ſupradictis בגדכפת venit daghés forte. Dilucidius ſic, Sed daghés forte, vltra ſex ſupradictas, venit in vniuerſis literis quæ recipiunt daghés, quæ in his, &c. 9

demonſtramus: vt Pſal.20.8,Hi in curribus,& hi in equis,nos autem in nomine Domini,&c.Et 26.10 & 11, In quorum manibus iniquitates ſunt,&c.Ego autem in innocentia mea,&c.

Συγχώρησις, Synchoreſis, Conceſſio. quotiens aliqua importune deſiderantibus conceduntur,quæ ad vtilitatem illorum pertinere non poſſunt:vt Pſal.78.29,Et manducauerunt, & ſaturati ſunt, & deſiderium eorũ attulit eis,&c.

Συνδιασμὸς,Syndicaſmos,Collatio.quando ſibi,aut perſonæ,aut cauſæ,ſiue ex contrario, ſiue ex ſimili cõparantur: vt Pſal.12.7, Eloquia Domini eloquia caſta, &c.Et 52.9 & 10,Prævaluit in vanitate ſua. Ego autem ſicut oliua fructifera,&c.

Συνεκδοχὴ, Synecdoche,vt in quarta regula.

Ταπείνωσις, Tapinoſis, Humiliatio. quæ fit quoties magnitudo mirabilis rebus humilimis comparatur: vt Pſal.22.7,Ego autem ſum vermis,&c.

Ταυτολογία,Tautologia,Eiuſdẽ ſermonis iteratio: vt, Benedicendo benedicam.Multiplicãdo multiplicabo, & ſimilia.Frequentiſſima eſt in Sacris literis,& augendi gratia fit.

ſtendit nobis bona: Signatum eſt ſuper nos lumẽ, &c.

Πλεονασμὸς, Pleonaſmos, Superabundantia: vt Pſal. 74.7, Incenderunt igni ſanctuarium tuum. Et 142.2, Voce mea ad Dominum clamaui.

Προκατάληψις, Procatalepſis, Præoccupatio: dicitur & Prolepſis: vt Pſal. 51.5, Quoniam iniquitatem meam ego agnoſco, &c. Quaſi enim in venturo iudicio cõſtitutus, delictorum ſuorum aſpectus teterrimos pertimeſcit.

Προσφώνησις, Proſphoneſis, Exclamatio. quæ fit quoties inter alia quæ loquimur, ad Deum ſubito, vel ad quempiam verba conuertimus: vt Pſal. 55.16 & 17, Veniat mors ſuper illos, &c. Ego autem ad Deũ clamaui.

Προσωποποιία, Proſopopœia, Perſonæ fictio. figura eſt cum perſona aliqua fingitur: vt cum inanimatum loquitur ad animatum, vel contrà: vt Pſal. 93.3, Eleuauerunt flumina vocem ſuam, &c.

Σωματοποιία, Somatopœia, Corporis fictio, figura quando rebus incorporeis corpora tribuũtur: vt Pſal. 85.11, Miſericordia & veritas obuiauerunt ſibi: iuſtitia & pax oſculatæ ſunt.

Σύλληψις, Syllepſis, Cõceptio, comprehenſio. quæ fit cum pluralis dictio ſingulari verbo complectitur: vt in x v regula.

Συναθροισμὸς, Synathrœſmos, Congeries, congregatio. figura quando plurimæ res in vnum, aut plurima crimina colliguntur: vt Pſal. 12.1, Saluum fac me Domine, quoniam defecit ſanctus, quoniã diminutæ ſunt veritates, &c. Et 23.1, Dominus regit me, &c.

Σύγκρισις, Syncriſis, Comparatio. dum cõparatione quadam iuſtiorem cauſam noſtram, quàm aduerſarii,

tata,&c. Et 17.8,Sub vmbra alarum tuarum.

Παράδειγμα, Paradigma, Exemplum, id eſt narratio per exemplum, exhortans aliquem,aut deterrens.Exhortans,vt,Beatus vir,&c. Pſal.1.1.Et 3,Et erit ſicut arbor,&c.Deterrens,vt,Non ſic impii,ſed tanquam,&c. Et 34.17,Vultus autem Domini ſuper facientes mala.

Παράδοξα, Paradoxa,Inopinabilia,præter opinionẽ, exitus inopinatus cum aliud proponitur, aliud explicatur:vt Pſal.18.31,Deus meus impolluta via eius.Aggreſſus dicere quid exoratiuum,ſubiunxit ei exitũ inopinatum,Impolluta via eius.Et 84.13,Domine Deus virtutum,beatus homo qui ſperat in te.

Παρονομασία, Paronomaſia, Agnominatio,vel denominatio:vt Pſal.145.1,Miſerator,& miſericors Dominus. Et 119.68,Bonus es tu.

Παραπροσδοκία, Paraproſdocia, præter expectationem:idem quod paradoxa.

Παρένθεσις, Parentheſis,Inſertio,interpoſitio.figura quoties remota de medio ſentẽtia,integer ſermo perdurat:vt Pſal.17.4, Vt non loquatur os meũ opera hominum(propter verba labiorum tuorum) ego cuſtodiui vias duras.quãquam & aliter poteſt ordinari verborum ſeries.

Πάρισον, Pariſon,AEquale: quando duæ res è diuerſo ponũtur,ſed vna magis eligitur:vt Pſal.84.11, Melior eſt dies vna,&c. Et ibidem, Elegi abiectus eſſe,&c.

Παροιμία, Parœmia, Prouerbiũ, quod multorum ore frequentatur: vt, Omnis homo mẽdax, Pſal.116.11. Et, Durum eſt tibi cõtra ſtimulum calcitrare, Actorũ 9.a.

Πύσις, Peuſis, Interrogatio. vbi interrogatio fit,& reſponſio ſubſequitur:vt Pſal.4.7,Multi dicũt, Quis o-

tende voci,&c. Quod totum ad vnam reſpicit petitionem : acſi dicat, Exaudi orationem meam. Et 69.16, Non me demergat,&c.

Μεταφορά, Metaphora, Tranſlatio. cum mutatur nomen, aut verbum ex eo loco vbi proprium eſt, in eum in quo aut proprium deeſt, aut tranſlatū proprio melius: vt Pſal.32.6, Veruntamen in diluuio aquarū multarū, ad eum non appropinquabunt. Et 147.3, Qui alligat contritiones eorū, &c. Metaphora ab artificibus medendi. Et Pſal.2.12, Cum exarſerit,&c.

Μετάστασις, Metaſtaſis, Tranſmutatio, tranſlatio: dum culpam noſtram in alium trāſferre conamur: vt Pſal. 141.4, Non declines cor meū in verba malitiæ ad excuſandas excuſationes in peccatis.

Μετωνυμία, Metonymia, Trāſnominatio: quæ fit quoties intellectum rei, diuerſis modis, verbis alienis, ac tranſlatitiis indicamus: vt Pſal.2.4, Qui habitat in cælis irridebit eos,&c. Et Gen.22.12, Nunc cognoui quòd timeas Dominum. id eſt cognoſcere feci te quòd timeas Dominum. Eſt etiam Metonymia, quando per id quod continet, hoc quod continetur, edicitur : vt Pſal.50.1, Et vocauit terrā. id eſt homines terræ. Et 66. 1, Iubilate Deo omnis terra. Et 105.38, Lætata eſt AEgyptus.

Μετριασμός, Metriaſmos, Mediocritas. quæ fit quoties rem magnam mediocri relatione proferimus: vt Pſal.31.13, Factus ſum tanquam vas perditum. Et 35.13, Ego autem cum mihi moleſti eſſent, induebam me cilicio, Humiliabā,&c. Et 69.30, Ego ſū pauper & dolēs.

Παραβολή, Parabola, Comparatio, id eſt rerum diſſimilium comparatio: vt Pſal.1.3, Et erit ſicut arbor plā-

vltimum,vbi nec perſona alia, nec cauſa mutatur: vt Pſal.54.3, Deus in nomine tuo,&c. Et 133.1, ecce quàm bonum.

Ομοιοτέλευτον, Homœoteleuton, Similiter finitũ, ſimiliter deſinens. figura, cum plura verba in eandem vocem finiunt: vt Pſal. 85.2, 3, & 4, Benedixiſti Domine terram tuam,&c. Remiſiſti iniquitatẽ plebis tuæ, Operuiſti omnia peccata eorum, Mitigaſti,&c.

Ομοίωσις, Homœoſis, Similitudo. tropus, ſiue figura, cum ex ſimilitudine cogniti, deuenimus in cognitionem incogniti: ſiue per quam minus notæ rei, ex ſimilitudine eius quæ magis nota eſt, demonſtratio declaratur: vt Pſal.123.2, Ecce ſicut oculi ſeruorũ, &c. Et, ſicut oculi ancillæ &c.

Ομοιόπτωτον, Homœoptoton, Similium caſuum, aut ſimiliter cadens. figura cum in ſimiles ſonos diuerſa exeunt verba: vt Pſal.98.4, Cãtate, exultate, & pſallite.

Εἰρωνεία, Ironia, Irriſio, ſimulatio, illuſio. figura, cum aliquid per contrarium dicitur, & illuſionem: vt Pſal. 22.9, Sperauit in Domino, eripiat eum,&c.

Ισον, Iſon, AEquale. figura, quando res aliquæ parilitate ſimiles, adhibita laude, vel detractione iungũtur: vt Pſal.92.13, Iuſtus vt palma florebit,&c.

Λεπτολογία, Leptologia, Subtilis locutio, quando res ſingulæ minutatim, & ſubtiliter indicantur: vt Pſal. 52.5 & 6, Dilexiſti malitiam ſuper benignitatem, iniquitatem, magis quàm loqui æquitatem. Dilexiſti omnia verba,&c.

Μεταβολή, Metabole, Mutatio, id eſt iteratio vnius rei ſub varietate verborum: vt Pſal.5.2 & 3, Verba mea auribus percipe Domine, intellige clamorem meũ. In-

Ἐξεταμὸς, Exetaſmos, Exquiſitio, quæſtio. figura, cũ res plures diuiſas cum interrogatione exquirentes, ſingulis quæ conueniunt, applicamus: vt Pſal.24.3 & 4, Quis aſcendet in montem Domini, &c. Innocens manibus, &c. Et 15.1 & 2, Domine quis habitabit, &c. Qui ambulat ſine macula, &c.

Ὑπαλλαγὴ, Hypallage, Submutatio, de qua dictum eſt ſuprá.

Ὑπέρβατον, Hyperbaton, Tranſgreſſio, tranſcenſio. figura, cum ſuſpenſus verborum ordo, infra explicatur: vt Pſal.37.7 & 10, Ne æmuleris in eo qui proſperatur in via ſua, &c. Et adhuc puſillum, &c. Et Pſal.45.13, Et filiæ Tyri, &c.

Ὑπερβολὴ, Hyperbole, Exceſſus. figura per quam ſolent aliqua in magnitudinem exaggerationis extendi: cum dictio excedens fidem ponitur, augendi vel minuendi gratia: vt Pſal.6.7, Lauabo per ſingulas noctes lectum meũ, lachrymis meis ſtratum meũ rigabo. Et 107.26, Aſcẽdũt vſque ad cælos, & deſcendũt vſque ad abyſſos.

Ὑπέρθεσις, Hyperthеſis, Superpoſitio, ſuperlatio. figura cum aliquam rem opinione omnium notam, ſententia noſtra ſuperare contendimus: vt Pſal.18.11, Et aſcendit ſuper Cherubim, & volauit ſuper pennas vẽtorum. Et 51.9, Lauabis me, & ſuper niuem dealbabor.

Ὑπόζευξις, Hypozeuxis, Subconiunctio. figura, quando diuerſa verba ſingulis apta clauſulis apponuntur: vt Pſal.1.1, Beatus vir qui non ambulauit in conſilio impiorum, & in via peccatorum non ſtetit, & in cathedra deriſorum non ſedit.

Εἱρμὸς, Hirmos, Conuenientia, vel vinculum. figura, quãdo ſeries orationis tenorem ſuum ſeruat vſque ad

pit, poſt omnia deſinens in exaggeratiſſimã ſummitatem. Vt poſtquam dixit Pſa. 23.1, Dominus regit me, &c. in fine concludit, Vt habitem in domo Domini, &c. Et 31.2, In te Domine ſperaui, &c. Et in fine, Viriliter agite, & confortetur cor veſtrum. Et 135.1, Laudate nomen Domini, &c. Et poſtea, 6, Omnia quæcunque voluit fecit in cælo & in terra.

Επιτροχασμός, Epitrochaſmos, Supercurſio. figura quæ ſuccincte, ea quæ ſunt effuſius dicenda, perſtringit: vt Pſal. 23.1, Dominus regit me, &c. in quo breuiter dixit quod in ſubſequentibus latius enumerauit. Et 70.1, Deus in adiutorium meum, &c. in quo verſu quæ latius ſentienda ſunt, breuiter explicantur.

Επίζευξις, Epizeuxis, Combinatio, vel coniugatio. figura quæ fit quoties in vno verſu ſermonem ſine aliqua interpoſitione geminamus: vt Pſa. 109.21, Et tu Domine Domine fac mecum, &c. Et 140.8, Domine Domine, virtus ſalutis meæ.

Ερώτημα, Erotema, Interrogatio: vt Pſal. 2.1, Vt quid congregauerunt ſe Gentes? Et 3.2, Domine, quid multiplicati ſunt, &c.

Ηθοποιία, Ethopœia, Morũ effictio. figura quæ fit quoties introducimus aliquem ad loquendum: vt Pſal. 81.8, In tribulatione inuocaſti me, &c.

Αἰτιολογία, AEtiologia, Cauſæ redditio. figura, quoties præmiſſæ rei, decora ſubiungitur ratio: vt Pſal. 16.9 & 10, Propter hoc lætatum eſt cor meum, &c. quoniam non derelinques animam meam in ſepulchro, &c.

Εξαλλαγή, Exallage, Permutatio: vt Pſal. 2.5 & 6, Tũc loquetur ad eos, &c. Deinde mutat perſonam, Ego autem conſtitui regem meum &c.

Psal. 37.19 & 20, In diebus famis saturabuntur. quia peccatores peribunt, & inimici Domini mox vt honorificati fuerint, deficient, &c.

Ἐπεξήγησις, Epexegesis, Expositio prioris dicti: vt Psal. 7.4, Domine Deus mi, si feci istud, si est iniquitas in manibus meis. Et 21.6, Magna est gloria eius in salutari tuo: gloriã & magnum decorẽ impones super eũ, &c. Et 30. 11 & 12, Dominus factus est adiutor meus. Conuertisti planctũ meum in gaudiũ, &c. Et 37.5, Reuela Domino viam tuã, & ipse faciet: & educet tanquam lumen, &c.

Ἐπιχείρημα, Epicherema, Conamẽ, ratio, approbatio, quæ fit quoties rẽ de qua agitur, per exemplũ aliquod probare contendimus: vt Psal. 27.1 & 2, Dominus illuminatio mea, &c. Dũ appropiãt super me nocẽtes, &c.

Ἐπιδιόρθωσις, Epidiorthosis, Correctio, id est superioris rei correctio: vt Psal. 62.3, Salus mea, refugiũ meũ, nõ mouebor amplius. (vel multum.) in quo significat se aliquando motum.

Ἐπιμονή, Epimone, Perseuerãtia, assiduitas. figura quæ fit quando similia dicta, crebra repetitione geminantur: vt Psal. 13. 2 & 3, Vsquequo Domine obliuiscéris me in seculũ, &c. vsquequo exaltabitur inimicus meus. Et 29.1 & 2, Afferte Domino, &c. Afferte Domino gloriam &c.

Ἐπαναλῆψις, Epanalepsis, Repetitio. figura quæ fit quãdo dictio in principio versus posita, iterũ in fine versus repetitur: vt Psal. 83.2, Deus quis similis tibi? ne taceas, neque compescaris Deus.

Ἐπιφώνημα, Epiphonema, Acclamatio. figura quæ post narratas res breuiter, cum acclamatione prorum-

diens,neque clamor in plateis noſtris.

Διαφόρησις, Diaphoreſis, Differentia. figura eſt per quã fit perſonarũ differentia: vt inter iuſtũ & impiũ. Pſal.37.21,Mutuatur peccator, & nõ ſoluet: iuſtus autem miſeretur & cõmodat.Ibidẽ,22,Quoniam benedicentes ei,poſſidebunt terram : maledicentes autem ei diſperibunt.

Διατύπωσις,Diatypoſis,Formatio,diſpoſitio, expreſſio. figura vbi rebus, perſoníſve ſubiectis, & formæ ipſæ,& habitus exprimũtur:vt Pſal. 31.10,Conturbatus eſt in ira oculus meus,anima mea, & venter meus,&c.

Εμφασις, Emphaſis, Significatio, demonſtratio, expreſſio. figura qua latens aliquid,ex aliquo eruitur dicto:cuius duo ſunt genera: Alterum quod plus ſignificat quàm dicit,Alterum quod etiã id quod nõ dicit,id eſt quæ ſignificat id quod non dicit.vt Pſal.25.7,Secũdũ miſericordiã tuam memento mei tu, propter bonitatem tuam Domine.In quo fecit intelligi,nõ propter meritum meum.

Ενάργεια, Enargia, Euidẽtia, manifeſtatio.figura cum res ita deſcribitur vt cerni videatur:vt Pſal. 34.4,Magnificate Dominũ mecum, & exaltemus nomen eius in idipſum.Et 37.35,Vidi impium ſuperexaltatum,&c.

Αἴνιγμα, AEnígma, Obſcura allegoria, vel quæſtio: vt Iudic.14.14,De comedẽte exiuit cibus,&c. pertinet ad allegoriam,quia aliud dicit,aliud ſignificat.

Επάνοδος,Epanodos,Reditus, regreſſio, id eſt repetitio rerum quæ iunctim dictæ ſunt. vt Pſal.114.5,Quid eſt tibi mare quòd fugiſti,&c.

Επεξεργασία, Epexergaſia, Diligentia . figura quæ fit quoties vni cauſæ, duas probationes apponimus: vt

redundat. Nam illud ל, redundat, aut ponitur vice את. quasi dicas, datiuus ponitur pro accusatiuo. Et in Euãgelio, Sermonem quem audistis, non est meus.

Ἀποστροφή, Apostrophe, Conuersio. quoties ad diuersas personas verba conuertimus: vt Psal. 20.5, Tribuat tibi, &c. Et 6, Lætabimur in salutari tuo, &c. Ibidem, Impleat Dominus, &c. Et 7, Nunc cognoui, &c.

Αὔξησις, Auxesis, Augmentũ. figũra quæ ascendendo, quædã nomina per membra, singula rerum augmenta cõgeminat. Psal. 3.4, Tu Domine clypeus pro me, gloria mea, & exaltans caput meum. Et 19.10, Iudicia Domini veritas, iustificata sunt pariter. Et 11, Desiderabiliora auro, & auro multo, & dulciora melle & fauo.

Καταχρησις, Catachresis, Abusio. quoties aliena rerũ nomina, non habentibus commodãtur: vt Psal. 75.11, Omnia cornua peccatorum confringam. Ibidem, Exaltabuntur cornua iusti.

Χαρακτηρισμός, Characterismos, Informatio, descriptio. figura quæ siue rem præsentem, siue absentẽ, siue præsentem personã spiritualibus oculis subministrat: quod & in laude, & in vituperio fieri solet: vt Psal. 21.4, Posuisti in capite eius coronã auream. Et 45.10, Astitit coniunx ad dexteram tuam cum corona &c.

Κλίμαξ, Climax, Scala. figura est quãdo positis quibusdã gradibus siue in laude, siue in vituperatione, semper accrescit: postremo verbo in primo cõmate existente, in sequenti iterato: vt ad Rom. 5.a, Tribulatio patiẽtiam operatur, patientia probationem, probatio spem, spes autẽ non confũdit. Psal. 106.38, Et effuderũt sanguinem innocentẽ, sanguinem filiorũ suorum, & filiarũ suarum. Et 144.14, Non est diuisio, neque egre-

quiſquam)linguam ſuam. quanquã poteſt exponi, in quẽquam. Exod.20.20,לְבַעֲבוּר vt tentaret vos.1.Sem.2. 29, De primitiis omnis oblationis Iſraél לְעַמִּי populi mei.2.Semu.16. 2,וְלַלֶּחֶם & panem.

In Sacris literis multas contineri figuras. XXIII.

SAcris in literis multæ continentur figuræ,quarum hîc nonnullas inferã, vt ſecularium literarũ profeſſores moneãtur,è Sacris literis ſchemata omnia profluxiſſe.

Ἀναφορά, Anaphora,Relatio,eſt eiuſdem partis orationis per diuerſa membra repetitio:vt Pſal.118.4,Dicant nunc domus Aharón, quoniam in ſeculum miſericordia eius. Dicant nunc qui timent Dominum, &c.Et paulum infra,8,Melius eſt ſperare in Domino, quàm ſperare in homine:Melius eſt ſperare in Domino quàm ſperare in principibus.

Ἀναστροφή, Anaſtrophe, Inuerſio, ſiue reuerſio, aut peruerſio,eſt quando promimus ordine conuerſo ſententiam, vt Pſal. 24. 5, Hic accipiet benedictionem à Domino, & miſericordiam à Deo ſalutari ſuo. Prius enim miſericordiã elargitur, noſtris parcens peccatis: deinde benedictionis munera donat.

Ἀντιπροσώπον,Antiproſopon, eſt quãdo pro homine ingrato,perſona ponitur gratiſſima,vt Pſa.79.7,Quia comederunt Iahacób, & locum eius deſolauerũt. Pro gente enim quæ peccauerat, reuerẽdiſſimi patriarchæ nomen obiectum eſt.

Ἀντίπτωσις,Antiptoſis, eſt quando caſus pro caſu ponitur: vt cum ל, quòd eſt ſignum dandi caſus,ponitur pro אֵת, quod eſt ſignum accuſandi : vt Exod. 27.3, & Pſal. 116. 16, quæ ſunt citata in XXII regula, Lámed

לְמַעְיָנוֹ in fontem aquarũ. Gen. 36.24, filii Sibhon וְאַיָּה 238.239
וַעֲנָה & Aiáh & Hanáh. pro, Aiah & Hanáh. Pſal. 76.7, Soporatus eſt וְרֶכֶב וָסוּס & currus & equus. pro, currus & equus. Iiób 23.12, A præcepto labiorum eius, וְלֹא אָמִישׁ & non recedam. Nechem. 4.17, Medietas eorũ tenebant וְהַרְמָחִים & lanceas. pro lanceas. 2. Semu. 15.34, Fui ſeruus patris tui וַאֲנִי & ego ex tunc. pro ego. 2. Reg. 4. 41, Et dixit, וּקְחוּ & accipite farinam. pro accipite. Gen. 22.4, In die tertia וַיִּשָּׂא & leuauit Abrahám oculos ſuos. pro leuauit. Ibidem, 1, Et fuit poſt verba iſta, וְהָאֱלֹהִים & Deus tentauit Abrahám. pro Deus. quanquã ſunt qui exponũt, tunc leuauit, tũc Deus, vt dictũ eſt lib. primo.

י redundat, vt Gen. 31.39, גְּנֻבְתִּי furatum diei. pro גְּנֻבַת. 66
Exod. 15.6, Dextera tua Domine נֶאְדָּרִי magnificata eſt. pro נֶאְדָּר. 2. Reg. 8.1, Vade אַתִּי tu. Pſal. 135.9, Miſit ſigna & prodigia בְּתוֹכֵכִי in medio tui AEgypte. pro בְּתוֹכֵךְ. Prou. 6.3, Robora רֵעֶיךָ proximũ, vel amicũ tuũ. Thre. 1.1, Ciuitas רַבָּתִי copioſa populo. Ibidem, שָׂרָתִי princeps in prouinciis. Hoſe. 10.12, אֹהַבְתִּי diligens triturare. Ieſa. 1.21, מְלֵאתִי plena iudicii. Cant. 1.9, לְסַסָתִי equæ in curribus Pharhonis. quanquã ſunt qui exponũt, equæ meæ.

כ redundat, vt Iiób 24.14, Et in nocte כַּגַּנָּב fur. Et illud Neche. 7. 2, כְּאִישׁ Vir veritatis. quanquã dici poteſt quòd כ eſt veritatis expreſſiuum : vt illud Iohannis 1, Quaſi vnigeniti, &c.

ל redundat : vt Exod. 27.3, לְכָל־כֵּלָיו omnia vaſa eius 250
facies. Et 9.18, לְמִן־הַיּוֹם à die qua fundata eſt. 2. Semu. 3. 30, occiderunt לְאַבְנֵר Abnér. Pſal. 69.6, Tu noſti לְאִוַּלְתִּי ſtultitiam meã. Et 116.16, Soluiſti לְמוֹסֵרָי vincula mea. 1. Paral. 3.2, Tertius לְאַבְשָׁלוֹם Abſalóm filius Mahachàh. Ieho. 10.21, Non mouit contra filios Iſraél לְאִישׁ vir (vel

masculeo nomine:quemadmodũ(multis locis citatis) Lib.II,Cap.III ostendimus.

Verbum reddi vt exigit nomen proximum,siue masculeum, siue fœmineum fuerit. XXI.

VErbum etiam reddi solet proximo nomini, siue masculeũ, siue fœmineum sit.1. Reg.17.15, וַתֹּאכַל הִוא וְהוּא & comedit ipsa, & ipse.Nume.12.1, וַתְּדַבֵּר & locuta est Miriám & Aharon. Estér 9.29, וַתִּכְתֹּב & scripsit Estér regina filia Abicháil,& Mordochái Iehudæus.

Literas per figuram quæ dicitur Pleonasmos, sæpius redundare. XXII.

PEr figuram quæ dicitur Pleonasmos,literæ sæpius redundant & in nominibus & in verbis.

א redundat, vt Iehos.10.24, הַהֹלְכוּא qui iuerunt cum eo. Iesa.28.12,Non אָבוּא voluerunt audire.

ב redundat.Prouerb.9.5,Comedite בְּלַחְמִי panem meum, & bibite בְּיֵין vinum. Iób 16.10, Aperuerunt super me בְּפִיהֶם os suum. Et 26.13,בְּרוּחוֹ Spiritus eius cælos ornauit. Psal.90.6,Propinasti eis בִּדְמָעוֹת lachrymas.quãquam & aliter potest exponi,vt dictũ est in x I regula.

ה redundat in verbis, in Macór & in Futuro, vt suis habes in locis . Sic Psal.116.18,נֶגְדָּה coram nunc omni populo eius.Ibidẽ,15,Pretiosa in oculis Domini הַמָּוְתָה mors sanctorũ eius.Neche.9 .19, vt duceret eos בְּהַדֶּרֶךְ in via. Iudic. 14.18,Antequam occumberet הַחַרְסָה sol. 2. Reg. 16.17, Et ingressum regis הַחִיצוֹנָה extrinsecum. pro הַחִיצוֹן.

ו redundat, vt Psal. 79.2, לְחַיְתוֹ־אֶרֶץ bestiæ terræ. pro לְחַיַּת. Et 50.10, Mea est omnis חַיְתוֹ bestia syluæ.Num. 24.3,בְּנָוֹ filius Behór.pro בֶּן.Iób 37.6, Pluuias עֻזּוֹ fortitudinis.i.fortes, aut vehementes. Psal. 114. 8, Silicem

meã: cum ו, maledictionem eius, significans. Et eodem capite, 18, לֹא אֶהְיֶה, scribitur cun א, significans non ero, & legitur tunc interrogatiue, Non ero, & secũ maneboꝰ acsi dicat, ita. Et legitur cum ו, quod significat ei & eius, id est ei vel eius ero. Et ibidem 23, Quemadmodum יִשְׁאַל־ בִּדְבַר הָאֱלֹהִים consuluisset per verbum Dei. ita scribitur, sed legitur יִשְׁאַל־אִישׁ consuluuisset vir, vel quispiam per verbum Dei. Et 17.12, scribitur fœmineo genere בְּאַחַת in vnum è locis: & legitur בְּאֶחָד masculino genere, quòd מָקוֹם locus, vtroque in genere inueniatur. Et 1. Reg. 12.12, scribitur וַיָּבֹא & venit, cum ו, & legitur cum א, quòd in quibusdam codicibus scriptum esset וַיָּבוֹ, in aliis וַיָּבֶא. Et 17.14, scribitur עַד יוֹם תִּתָּן vsq; ad diem quo dedit, &c. cum ן, & legitur sine ן. 2. Reg. 5.9, scribitur, Et venit Nahamán בְּסוּסָיו, quòd scriptum esset in quibusdam codicibus בְּסוּסוֹ cum equo suo, in aliis verò בְּסוּסָיו cum equis suis. & id genus. Et hæc fuerunt annotata à scribis, & viris doctissimis, quòd post primam captiuitatem (in qua & viri docti, & libri Sacri penè perierãt) inuenissent codices in plerisque locis discrepare in verbis, sensu eodẽ manente. Et interdũ vnum scribebãt intrinsecus, alterũ extrinsecus, quẽ admodũ & nos hodie videmus in nostris codicibus.

Numerum pluralem dici de singulari. XIX.

AD hæc numerus multitudinis sæpe dicitur de singulari, honoris gratia, vt multis ostendimus exemplis Lib. 11, Cap. 1111.

Verbum masculinum sæpe inueniri cum nomine fœmineo: & fœmineum verbum cum masculino nomine. XX.

MAsculeum verbũ frequentissime inuenitur cũ fœmineo nomine, & fœmineum verbum cum

ad Anno quarto. Ieſah.47.13,Saluent te aſtrologi cæli
videntes in ſtellis, ſcire facientes menſes, ab his quæ
ventura ſunt ſuper te. Ordo eſt,Saluent te ab his, &c.
259 Deut.15.17, Et etiam ancillæ tuæ facies ſic: reuertitur
ad Onerãdo onerabis,&c. quod præceſſit. Exod. 15.15,
Tunc territi ſunt principes Edóm,&c.defluxerunt o-
mnes habitatores Chenáhan.Cadat ſuper eos,&c.Ca-
dat, reuertitur ad Principes Edóm,&c. 1.Reg.2.5, Et
poſuit ſanguinem belli in pace: quod refertur ad Ab-
nér,& nó ad Hamaſá Pſal.99.7,In columna nubis lo-
quebatur ad eos. quod refertur ad Moſéh & Aharón,
& non ad Semuél.

Multa quoad ſenſum redundare: quibus demptis incongruã fieri orationem. XVII.

PRæterea Sacris in literis multa,quoad ſenſum,re-
dundant: quæ ſi demere volueris, incõgruã facies
orationẽ: quòd Hebrææ linguæ is ſit loquẽdi modus.
ſicut Exod. 25.29, אֲשֶׁר יְסַךְ בָּהֵן quibus libabitur in eis.
pro,in quibus libabitur. &,in eis,redundat quoad ſen
ſum.Gen.1.30,אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה quo in eo anima viuens.
pro,in quo eſt anima viuens. Et 12, אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ quo ſe-
men eius in eo.pro,in quo ſit ſemen eius,vel cuius ſe-
men ſit in eo. Et idgenus multa.

Nonnulla quæ ſcribuntur, non legi,vel contrá: quædam vno modo ſcribi intrinſecus,& altero extrinſecus. XVIII.

QVædam ſcribuntur in Sacris literis, & non legũ
tur:& quædam vno modo ſcribuntur, & altero
leguntur: vt 2.Semu.15.21,כִּי אִם בִּמְקוֹם niſi in loco &c.
vbi אם ſcribitur, & non legitur. Et 16.2, וְלֶחֶם & pa-
nem,&c.in quo ſcribitur ל, & non legitur. Et eodem
capite,12,Et reddat mihi Dominus bonum pro קְלָלָתִי,
ſcribitur cum י, & legitur cum ו: cum י, maledictionẽ

earum fuit exacerbans. Et 27.29, Maledicentes tibi maledictus, & benedicentes tibi benedictus. i. vnuſquiſque è maledicentibus, & vnuſquiſque ex benedicentibus. Exod. 17.12, Fuit manus eius. i. vtraque manus. Gene. 49.22, Filiæ incedebat. i. vnaquæque è filiabus. 1. Semu. 4.15, Et oculi eius caligauit. i. vterque oculus. Pſal. 119. 137, Rectum iudicia tua. id eſt vnũquodque ex iudiciis tuis. Prou. 1. 20, Sapientiæ foris prædicabit. id eſt vnaquæque è ſapientiis. Et 9.1, Sapientiæ ædificauit domũ ſuam. Et 3.18. Et fulcientes eã beatus. id eſt vnuſquiſq; è fulciẽtibus. Eodem capite, 35, Et ſtulti exaltat ignominiã. i. vnuſquiſque è ſtultis. Et 14.1, Sapientes mulieres ædificauit domum ſuam. id eſt vnaquæque è ſapientibus.

Particulam orationis frequenter non ligari cum dictione propinqua, ſed remota. XVI.

RVrſum mos eſt Diuinæ ſcripturæ, vt particulæ orationis ligentur non cum propinqua, ſed cum remota dictione: vt Pſal. 40.11, Veritatem tuam, & ſalutare tuum dixi, non abſcondi miſericordiam tuam & veritatem tuam in eccleſia multa. Particula, in eccleſia multa, ligatur cũ Dixi, & non cum Abſcondi. nã ſi ligaretur cum abſcõdi, dixiſſet מִקְּהָל ab eccleſia. Pſal. 139.14, Mirabilia opera tua, & anima mea cognoſcit, valde. Dictio Valde, ligatur cum Opera tua. Et 119.8, 525
Præcepta tua cuſtodiam, ne derelinquas me vſque valde. Dictiones Vſque valde, ligantur cum Cuſtodiam. Exod. 23.21, Caue à facie eius, &c. quia nomen meum in medio eius. Quia nomen, reuertitur ad Caue, &c. 1. Reg. 6.1, Anno quarto, menſe Ziu, ipſe eſt menſis ſecũdus, quo regnauit Selomóh. Quo regnauit, reuertitur

tem.id eſt neque poſſidentem.1.Semu.2.3, Ne multiplicetis vt loquamini ſublime, egrediatur vetus.i.neque egrediatur.Prouerb.30.3,Et nõ didici ſapientiam, & ſcientiam ſanctorum.i.neque ſcientiam. Pſal.57.5, Anima mea in medio leonum,iaceo ardentium.id eſt in medio ardentium.Et 65.6,Spes omnium finiũ terræ,& maris.id eſt finium maris.Et 69.32, Et pulchrior erit Domino quàm bos,iuuencus.id eſt,& quàm iuuẽcus.Prouer.9.7, Corripiens deriſorẽ accipit ſibi ignominiam:& arguẽs impium,maculam.ſubaudi, accipit ſibi.Et 13.1,Filius ſapiens eruditionem patris,& deluſor non audiuit increpationem. id eſt filius ſapiẽs audiuit eruditionem patris,& filius deluſor non audiuit increpationem patris.Et 14.25,Eruit animas teſtis veritatis: & loquitur mendacia,doli.i.teſtis doli. Hæc ſunt diligenter animaduertenda:ne(vt plæriſque interpretibus vſu venit)affirmatiuam pro negatiua capiamus.

Numerum pluralem capi pro vno è pluribus, aut pro vnoquoque è pluribus. XV.

PLuralis numerus pro vno è pluribus ſæpe accipitur in Sacris literis, vt Pſa.1.3,Quod plantatũ eſt ſecus riuulos aquarũ.i.vnũ è riuulis.Et Iudicũ 12.7, Sepultus eſt in vrbibus Ghilhád.i.in vna ex vrbibus.Zech.9.9,Sẽdens ſuper aſinum, & ſuper pullum filiũ aſinarũ. id eſt vnius ex aſinabus.Ionáh 1.5,Deſcẽdit ad latera nauis.i. ad vnũ è lateribus.Gene.19.29, Cum ſubuerteret vrbes in quibus habitauit. i.in quarũ vna habitauit.1.Semu. 18.21,In duabus gener eris. i. in altera è duabus. Et 1.1, Et fuit vir vnus de Ramathàim.i. de altera Ramóth

Plurale etiam accipitur pro vnoquoque de multis. Gene.26.35, Et fuerunt exacerbãs ſpiritũ.i.vnaquæque

buit vt leo. Ieſah. 22. 19, Expellam te de ſtatione tua, & de ſtatu tuo deſtruet te. Et 42. 24, Peccauimus ei, & noluerunt in viis eius ambulare. Iob 16. 7, Veruntamẽ nunc vexauit me, deſolaſti omnẽ cõgregationẽ meã. Pſal. 81. 17, Et comedere fecit eum de adipe frumenti, & de petra melle ſaturabo te. Ieſah. 1. 29, Confundentur ab idolis quæ deſideraſtis. Et 33. 2, Eſto brachiũ eorũ ſingulo mane, etiã ſalus noſtra in tẽpore anguſtiæ. Et 48. 14, Congregamini omnes vos, & audite quis in eis annuntiet iſta. Hobadiah 7, Ponẽt plagã ſubter te, non eſt intelligentia in eo. 1. Reg. 22. 28, & Michah 1. 2, Audite populi omnes ipſi. Et 7. 19, Reuertetur, miſerebitur noſtri, ſubiiciet iniquitates noſtras, & proiicies in profundum maris omnia peccata eorũ. Et Malachi 2. 15, Et vxorem adoleſcentiæ tuæ ne deſpiciat. Sephan. 3. 17, Ex te fuerunt onus ſuper eam opprobrii. 8.716

Vna dictio vice duarum. XIIII.

VNa dictio aliquãdo vice duarũ manet: vt Pſal. 1. 5, Ideo non reſurgent impii in iudicio, & peccatores in congregatione iuſtorũ. i. neque peccatores. Et 9. 19, Nõ in ſeculũ obliuioni tradetur pauper, patiẽtia pauperũ peribit in ſeculũ. i. non peribit. Et 44. 19, Non eſt conuerſum retro cor noſtrũ, & declinaſti ſemitas noſtras. i. & non declinaſti. Et 50. 8, Non ſuper ſacrificia tua arguam te, & holocauſta tua corã me ſemper. id eſt neque ſuper holocauſta tua, ſi non ſint corã me ſemper. Prou. 17. 26, Dãnũ inferre iuſto non eſt bonũ, percutere principes propter rectitudinẽ. id eſt non eſt bonum percutere, &c. Leuit. 10. 6, Non moriemini, & ſuper omnem ſynagogam iraſcetur. id eſt neque ſuper omnẽ, &c. Iudic. 18. 7, Et non confundentẽ &c. poſſidẽ-

extendes (aut mittes) manum tuam. pro, Etiam ſuper inimicos meos. quanquam R. Ioſeph exponit, ſuper
522 iram, vt LXX interpretes. 2. Reg. 9.30, Et poſuit in ſtibio oculos ſuos. pro, ſtibium in oculis ſuis. Iudicum 1.8, Et ciuitatem miſerunt in ignem. pro, & ignē miſerunt in ciuitatem. Exod. 3.2, Rubus ardebat in igne. pro, ignis ardebat in rubo. Leu. 1.2, Homo cum obtulerit ex vobis oblationem. pro, homo ex vobis. Iehoſ. 15. 21, Et fuerunt vrbium ab extremo. pro, ab extremo vrbium. Iiób 40.19, Et in fune merges linguā eius. pro, in lingua eius merges funem. Pſal. 74.7, Miſerunt in ignem ſanctuarium tuū. pro, miſerunt ignem in ſan
523 ctuarium tuum. Et 104.6, Super montes ſtabūt aquæ. pro, ſuper aquas ſtabunt montes.

Quædam dici per metatheſin. XII.

IN Sacris præterea literis aliqua dicuntur per Metatheſin, id eſt tranſpoſitionem literarū, vt Prou. 18.8, Verba bilinguis בְּמִתְלַהֲמִים quaſi percuſſiones. pro, מִתְהַלְּמִים, ab הָלַם. quanquam ſunt qui exponunt, quaſi blanda, à לָהַם. Pſal. 72.16, יִרְעַשׁ (pro יְעִשַּׁר) ditabitur ſicut Lebanón fructus eius. quanquā R. Ionáh exponat, creſcet, & multiplicabitur. 2. Sem. 22.27, תִּתַּפָּל (pro תִּתְפַּתָּל) peruerſus eris. Ibidem, 46, וַיִּחְגְּרוּ (pro וַיִּחְרְגוּ,) & formidauerunt. Pſal. 68.24, תִּרְחַץ (pro תִּחְמַץ) rubeſcat pes tuus &c. Et ſic כֶּבֶשׂ & כֶּשֶׂב agnus, aut ouis. Et שַׂלְמָה & שִׂמְלָה, veſtimentum. Et ſic nonnulli exponūt illud Iech. 29. 7, וְהָמְעַדְתָּ & nutare facies eis, &c. pro וְהַעֲמַדְתָּ.

Tranſitus ab vna perſona ad aliam, in eodē verſu. XIII.

IN eodem verſu ab vna perſona ad aliam tranſire, mos eſt Sacris literis: vt, Geneſ. 49.9, A præda (vel propter prædam) fili mi aſcendiſti: incuruauit ſe, accu-

perſtites (deeſt אֲשֶׁר qui)ſuperfuerunt ex eis, venerunt ad vrbes.1.Semu.13.8, Secundum tẽpus quòd(ſub. אָמַר dixit)Semuel. Et 24.11, וַתָּחֹס & pepercit tibi.ſubauditur נַפְשִׁי anima mea, vel עֵינִי oculus meus.2.Sem.6.6, Et extẽdit(vel miſit)ad arcam.ſub.יָדוֹ manum ſuam .1.Reg. 22.38, Et lauit currum.ſubaudi, lauans. Geneſ.48.2, Et nuntiauit ipſi Iahacób.ſub.nuntians. Ibidem,1, Et dixit ad Ioſeph.ſub.dicens. Nume.26.59, Quam peperit ipſi Leui.ſub.pariens. Pſal.58.8, Tendet ſagittas ſuas.ſub. tendens, aut vnuſquiſque eorum.

Verba ſæpe per aduerſum intellecta, aut è proprio tranſlata loco. XI.

IN Sacris literis verba per aduerſum ſæpe intelligũtur. Et eſt figura Hypallage, id eſt ſubmutatio, quãdo (vt dictum eſt) per aduerſum verba intelliguntur: aut quãdo è ſuo loco in alium tranſferuntur: vt Hoſe. 14.3, Omnem dimittes iniquitatem. pro, omnem iniquitatem dimittes. Pſal.74.3, Omnis malefaciens inimicus in ſanctitate. pro, omnis inimicus. Et 90.6, Et propinaſti eis in lachrymis menſuram. pro lachrymas in menſura. Et 87.5, Et ipſe fundauit eam Altiſſimus. pro, & ipſe Altiſſimus. Et 116.14, Vota mea Domino reddam coram nunc omni populo eius. pro, reddam nunc corã omni populo eius. Et 138.2, Quoniã magnificaſti ſuper omne nomen tuum eloquium tuum. pro, ſuper omne eloquium tuum nomen tuum. Hamós 5. 16, Et luctũ ad ſcientes lamentũ. pro, & ſcientes lamentum ad luctum. Ieche.39.11, Dabo Ghogh locum ſepulchri ibi. pro, ibi locũ ſepulchri. Iiob 38.21, Num noſti quòd tunc naſciturus eſſes? pro, num noſti tunc quòd naſciturus eſſes? Pſal.138.7, Super etiam inimicos meos

525

526

Iesa.4.1,Et apprehendent septem mulieres (.i.multæ) virum vnum.Psal.12.7,Purgatū septuplum. id est multoties. Iob 19.3, Decem vicibus confunditis me. Psal. 91.7, Cadent à latere tuo mille, & decē millia à dextris tuis. Ecclesiastis 11.2,Da partē ipsi septem,& ipsi octo.

Quod est vnius sensus,attribui alteri. VII.

MOs etiam Scripturæ est vt quod est vnius sensus proprium, alteri tribuat: vt Genes.27.27, Vide odorem filii mei, est sicut odor agri pleni. Exod.5.21, Fœtere feciſtis odorem nostrum in oculis Pharhonis. Et 20.18,Et omnis populus videbant voces. Psal.34.9, Gustate,& videte quia suauis est Dominus.

Vnum tempus pro altero poni. VIII.

DIuinæ quoque Scripturæ est vt vnum tempus pro altero ponat, vt præteritum pro futuro, & futurum pro præterito: & ita de aliis, quēadmodum ostendimus Lib.III,Cap.XII.

Vnam literā pro altera,& vnū punctum pro altero poni. IX.

ADhuc Sacræ scripturæ est vt vnam literam pro altera,& vnum punctū pro altero ponat, vt ostendimus Lib.I, Cap.XXVI & XXVII. Et est metaplasmus, qui dicitur antithesis: vel figura quæ dicitur Antistœchon: quē plerique non obseruantes interpretes, ansam multorū ceperunt errorū,vt in nostris scholiis super vetus instrumentū multis ostendimus in locis.

Non modo literam, sed & dictiones interdum deesse. X.

AMplius diligenter animaduertēdum est,non modo literas, sed & dictiones interdum Sacris in literis deficere,vt multis patefecimus exemplis Libro I, Cap. XXV. Et potest dici metaplasmus iste,Eclipsis. i. defectio: quæ fit quoties pleno intellectui,literæ vel dictiones aliquæ subtrahuntur: vt Iehos. 10. 20, Et su-

Iſraél. Et illud Hoſe. 5. 13, Et vidit Ephráim. id eſt Iſraél. Exod. 22. 28, Diis (id eſt iudicibus) non maledices. Et illud 2. Paral. 28. 19, Propter Achaz regem Iſraél. i. Iehudáh. Et illud Ieſah. 6. 12, Et multiplicabitur quæ derelicta eſt, in medio Terræ. id eſt Iſraél, quæ pars eſt terræ. Et eſt figura quæ dicitur Synecdoche, cum à parte totum, vel à toto pars intelligitur, vt Exod. 1. 5, Omnes animæ quæ egreſſæ ſunt, &c.

Quod frequentius vſu venire ſolet, comprehendit illud quod rarò contingit. V.

PEr id quod frequentius vſu venire ſolet, id quod rarò contingit, intelligit ſæpe Scriptura, vt Exod. 22. 22, Omnẽ viduam, & pupillũ non affligetis. per quos intelligit & alios quos non eſt fas vt lædamus atque opprimamus. Deut. 23. 10, Vir qui non fuerit mũdus ab accidente noctis. id eſt ob nocturnam pollutionẽ: per quod & diurnũ intelligit: quanquam raro vſu venire ſolet. Et 22. 8, Cum ædificaueris domum nouam, facies murum tecto tuo. per quem intelligit & alia neceſſaria, & conſentanea. Et 10, Non arabis in boue & aſino pariter. per quod intelligit non eſſe arandum cum diuerſarum ſpecierum animalibus.

Memorato minori numero, maiorem omitti: aut Numerũ determinatum pro indeterminato ſæpe poni. VI.

MEmorato minori numero, maiorẽ omittit: aut certè determinatum numerum pro indeterminato ponit Scriptura: vt Prouerb. 24. 16, Septies cadet iuſtus. id eſt multoties. Pſal. 119. 164, Septies in die laudem dixi tibi. Zechar. 3. 9, Super lapidem vnum ſeptẽ oculi. id eſt multiplices cuſtodiæ. 1. Semue. 2. 5, Donec ſterilis peperit ſeptem. id eſt multos. Leuit. 26. 28, Corripiam vos ſepties (.i. multoties) ſuper peccatis veſtris.

patrem ſuum, & matrem ſuam, moriendo morietur. Et iterum, 20, Si percuſſerit vir ſeruum ſuũ, &c. Et 12, Percutiens virum, & mortuus fuerit, moriendo morietur. acſi dicat, Quicunque maledixerit, quicũque percuſſerit &c.

Negationem non ſolum poſtpoſitam, ſed & præpoſitam ſigno vniuerſali, ſuæ æquipollere contrariæ. III.

NEgatio poſtpoſita, ſuæ æquipollet cõtrariæ, vt dicunt dialectici: vt Exod. 22.22, Omnem viduam & pupillũ non affligetis. id eſt, nullam viduam, & nullũ pupillum affligetis. Leuit. 3.17, Omnem adipem, & omnem ſanguinem non comedetis. id eſt nullum. Et ſic interdum præpoſita: vt Exod. 20.10, Non facies omne opus. id eſt nullum opus facies: quod infertur ex contradictoria illius, Aliquod opus non facies.

Genus pro ſpecie, & contrà. IIII.

MOs quoque Diuinæ ſcripturæ eſt vt genus pro ſpecie, & contrà, capiat: & ſic totum pro parte, & contrà: vt Gene. 6.7, Delebo hominem quem creaui &c. per quem intelligit & reptilia & volatilia. Vnde poſtea dixit ibidem, Ab homine vſque ad animantia, à reptili vſque ad volucres cæli. Et Leuit. 20.2, Qui dederit de ſemine ſuo Mólech, id eſt idolo ſic nominato: per quod intelligit omne aliud idolum. Et Pſal. 112.1, Beatus vir qui timet Dominum. per quem, & mulierem intelligit. Eccleſiaſtis 1.9, Et non eſt omne nouũ ſub ſole. id eſt ſub cælo: à parte totum. Leuit. 19.36, Epháh iuſtum, & hín iuſtum erit. per quas menſuras, omnes alias intelligit mẽſuras. Exod. 23.19, Non coques hœdum in lacte matris ſuæ. per quem intelligit & alia animalia. Hamós 6.6, Super contritione Ioſéph. id eſt

Regulæ perutiles ad intelligentiam ſimplicem, id eſt literalem ſenſum Sacrarum literarum.

Propoſitionem vniuerſalem affirmatiuam, in Scriptura non ſemper accipi vniuerſaliter, ſimpliciter & abſoluté. Regula I.

Ropoſitio vniuerſalis affirmatiua, Sacris in literis interdū vniuerſaliter capitur, vt Pſal. 25.10, Omnes viæ Domini miſericordia & veritas. Prouer. 30.5, Omne eloquium Domini examinatum, aut cō flatum. & idgenus. Et hæc vniuerſalitas referenda eſt ad dictionem cui iungitur: vt 2. Paralip. 9.22, Et magnificatus eſt rex Selomóh præ omnibus regibus terræ, &c. intelligēdum eſt non ſimpliciter, præ omnibus regibus vniuerſæ terræ: ſed præ omnibus regibus terræ Iſrael, & eius termini. Interdum tamen vniuerſalis non intelligitur abſolute, vt Leuit. 11.3, Omne quod habet diuiſam vngulam, & ruminat in pecoribus, comedetis. quod non extenditur ad cadauera & rapta à beſtiis. Et Gene. 3.20, Et vocauit Adam nomen vxoris ſuæ Chauuáh: eo quòd eſſet mater omnium viuentiū. quod non extenditur ad irrationalia. Et 41.57, Omnis Terra venit in AEgyptum. Et particulariter quandoque capitur: vt Omnem eſcam abominata eſt anima eorum. id eſt manna. Pſal. 107.18.

Indefinita propoſitio pro vniuerſali. II.

INdefinita quoque interdum capitur vt vniuerſalis: vt Exod. 21.17, Maledicens patri ſuo, & matri ſuæ, moriēdo morietur. Et 15, eodem capite, Percutiēs

Eſt & alius cognoſcendi modus communis nominibus & verbis, videlicet vt enitamur verborum ac nominum ſignificata non ignorare. Agnito enim (exempli gratia) quòd נָזַד eſt coxit, ſtatim iudicamus quòd וַיִּזֶד & coxit Iahacób, Gene. 25. 29, à prædicto deducitur verbo. Cognito item quòd אֹזֶן eſt auris, & verbum ab eo deriuatum, auribus percipere, aut aures inclinare: iudicamus illud Prouerb. 17. 4, Mendax מֵזִין (quanquam careat א) aures inclinat linguæ prauitatum: deduci ab אֹזֶן, & perfectũ eſſe מַאֲזִין. Et quia ſcimus תּוֹפֵפוֹת ſignificare tympanizantes, iudicamus quòd תּוֹף tympanũ, ſit à תָּפַף. Et ita de aliis poterimus perfacile decernere.

Eſt etiam & alius communis cognoſcendi modus, videlicet vt per ſimilia nobis nota, iudicemus de aliis ſimilibus nobis ignotis: vtputa ſi nouerim quòd radix יָקוּם ſurget, eſt קוּם, iudicabo quòd radix יָשׁוּב, ſit שׁוּב, quia ſunt ſimilia, & de ſimilibus ſimile iudicium eſſe debet. Et ita de aliis & verbis & nominibus, vt אָקוּם & אָשׁוּב. Et תְּקוּמָה ſurrectio, תְּשׁוּבָה conuerſio, & קַלּוּ זַכּוּ, & קַל פַּת, quæ ſunt de geminatis. Sed hic modus errandi anſam poteſt præbere rudibus, quòd multa ſint ſimilia quæ diuerſas habent radices, vt תּוֹכֵחָה increpatio, תּוֹעֵבָה abominatio. prioris enim radix eſt יָכַח, alterius תָּעַב, & יָקוּם יָשׁוּד à קוּם & שָׁדַד, & בְּרָכָה מְעָרָה à בָּרַךְ & עָרָה, & nõ à* מָעַר, vt plærique putauerũt. Et idcirco modus iſte iudicandi non mediocri indiget cautione, ne ſimilitudine interdum decipiamur. Sed iam ad regulas nonnullas tranſeamus perutiles ad intelligentiam Sacrarum literarum.

præteriti, quæ nullas habet accidentales literas, inuenta eſt radix omnium ab ea deriuatorũ, cuiuſuis perſonæ, generis, numeri, aut modi. Et ſic in verbis quorum prima quæ eſt י, quieſcit: aut vltima quæ eſt א vel ה, inuento prædicto præterito, aut etiam imperatiuo, quæ præter radicales, nullam habent deſeruientem: vt פָּנָה reſpexit, & פְּנֵה reſpice, inuentis, iudicas radicem וַיִּפֶן & reſpexit, eſſe פָּנָה. Et ſic וַיֵּרֶד & deſcẽdit à יָרַד: & וַיֵּצֵר & formauit, à יָצַר: & וַיִּרְא & vidit, à רָאָה: & וַיַּעַשׂ & fecit, ab עָשָׂה. & ita in aliis.

Sed in verbis quorũ ſecunda quæ eſt ו, quieſcit, iudicamus ex macór, vel futuro: in quibus eſt ו quieſcens, de præterito & participio, in quibus ו eſt ſolũ in potẽtia puncti regalis camés. vt ex לָקוּם ſurgere, & לָשׁוּב conuertere: vel ex אָקוּם ſurgam, אָשׁוּב conuertar, iudicamus קָם ſurrexit, שָׁב conuerſus eſt, קָם ſurgens, קָמִים ſurgẽtes, שָׁב conuerſus, שָׁבִים conuerſi, eſſe à קום שוב.

In geminatis verò, ſi inueniatur perfectũ, id eſt habens tres radicales literas, ex illo iudicamus de imperfectis & deficientibus: vtputa quia inuenimus קָלַל תַּמַּם זָכַךְ סָבַב, iudicamus quòd קַל זַךְ סַב, & alia prædictorũ verborum defectiua, ſint ex geminatis, & ſic de aliis, de quibus dictũ eſt Lib. III, Cap. XXXIIII. quãquã digno ſci poſſint & ex punctatura pathách, quæ geminatorũ eſt propria, ſicut camés eſt proprium verborũ quorũ ſecunda ו quieſcit: & ex daghés, quod eſt in ſecunda radicali litera, vt קַלּוּ תַּמּוּ זַכּוּ סַבּוּ. quæ enim ſunt cum huiuſcemodi daghés, ſunt de geminatis. Futura etiam geminatorum, in binián niphál defectiua, per pathách diſcernuntur à futuris defectiuis quieſcẽtium, vt ſuo in loco dictum eſt.

ſiderandum eſt daghés quod vicem ſupplet deficientis literæ, vt in מְגִלָּה volumen, תְּחִלָּה principium, remotis מ vel ת, & ה, accidentalibus literis, & appoſito ל quod eſt in potentia daghés, remanent radicalia גָּלַל חָלַל. Et in וְמָה cogitatio, חִתָּה pauor, remoto ה ſigno fœmineo, & appoſitis מ & ת quæ ſunt in potentia daghés, radicalia ſunt זָמַם חָתַת. Et in עֹז fortitudo, חֹם calor, appoſitis ז & מ quæ ſunt in potentia chólem, radicalia ſunt עָזַז חָכַם.

Præterea ſi à nomine verbum proficiſcatur, ex verbo ipſo poteris iudicare de nomine. Dicimus עָשׁ tineam, eſſe de geminatis, quia inuenimus Pſal 31.11, Et oſſa mea עָשְׁשׁוּ corroſa ſunt. Et דָּג piſcis, dicimus eſſe à דָּגָה non ſolum quia in plurali non habet daghés, ſed etiã quia inuenimus Gen. 48.16, וְיִדְגוּ & creſcãt inſtar piſciũ. Et חֲרוֹן ira, dicimus eſſe à חָרָה verbo. Et תֵּבֵל orbis, dicimus eſſe à בָּלַל, & מַגֵּרָה ſerra à גָּרַר. Et חֻפָּה thalamus, non ſolũ ex daghés, ſed etiã quia inuenitur חֻפָּף, iudicamus eſſe de geminatis. Diſſyllaba dagheſſata oſtendunt monoſyllaba eſſe à geminatis, vt פַּת & קַל ex פִּתִּים & קַלִּים.

Ratio inueniendi radices verborum. CAP. V.

INuenire radices verborum perfectorũ, quæ tres habent ſemper radicales literas, nulla eſt difficultas in quocunque fuerint biniãn. remotis enim literis accidentalibus, vtputa quæ perſonas, aut genera, aut numeros, aut modos conſtituunt, vel quæ ſunt formatiuæ coniugationum, quæ remanent, ſunt radicales, vt perfacile eſt videre in ſingulis ſuprà memoratis binianim, ſeu coniugationibus. Particulatim tamen in verbis perfectis primæ & ſecundæ coniugationis, inuenta tertia perſona maſculini

צור radicales. Et in מְרוּצָה cursus, מְשׁוּבָה cõuersio, remotis מ & ה accidentalibus, remanent רוץ שוב radicales literæ. Interdum autẽ in quiescentibus non sunt tres literæ radicales apparẽtes, siue actu, vt in prædictis: sed in potentia punctorum regalium, quæ habent in potentia literam quiescentẽ, vt sunt camés, séri, chiric cũ י post se, chólem. vt זָדוֹן superbia, remotis ו & ן accidẽtalibus, remanet זד, & in potẽtia camés est ו: & sic זד est radix. Et in זָדוֹן superbus, remotis itidem ו & ן, remanet זד: & in potentia séri est ו, & ita radix est זוד. Et in חֲנֻפָּה cribratio, remoto vtroque ה accidentali, remanet חנף: & in potentia camés est ו, & sic radix est נוף. Et in תַּאֲוָה desyderium, תְּעָלָה sanitas, remoto ת accidẽtali, remanẽt radicalia אוה עלה. Et in תַּבְנִית exemplar, תַּכְלִית consummatio, remoto vtroque ת, & י signo regalis puncti in cuius potentia est ה, remanent radicalia בנה כלה.

In defectiuis cõmuniter deficit נ aut י, quorũ vicem gerit daghés, vel regale punctum, vt in מַשׂוֹר serra, מַבּוּעַ fons, remoto מ accidentali, & appositio נ, quod est in potentia daghés, radicalia erunt נשר נבע. Et in מַתָּנָה donum, מַטָּרָה custodia, remotis מ & ה accidentalibus, & appositio נ, quod est in potentia daghés, radicalia erunt נתן נטר. Et in מוֹשָׁב sepes, מוֹרָשׁ possessio, remotis מ & ו, & appositio י, quod est in potentia chólem, radicalia sunt ישב ירש. Et in תּוֹכֵחָה increpatio, remotis ת & ה accidentalibus, & appositio י, quod est in potentia chó lem, radicale est יכח. Et in שְׁנָה somnus, דֵּעָה scientia, appositio י quod est in potẽtia séri, & remoto ה signo fœmineo, radicalia sunt ישן ידע.

In geminatis verò perfectis, id est quæ tres habent radicales literas, non est errandi ansa: in aliis verò cõ-

bus dictum eſt Lib.1.Cap.xv. Deinde opus eſt memoriter tenere,quæ ſint nomina & verba perfecta, quieſcẽtia,defectiua,& geminata:de quibus dictum eſt Lib. 1. Cap. xvi,& Lib.iii. Cap. ii. His præcognitis,notandum eſt quòd שֹׁרֶשׁ,id eſt radix dictionum, appellãtur literæ quæ vel actu ſemper ſunt in dictione, vt in perfectis: vel potentia punctorum regalium, aut daghés, vt in quieſcentibus,defectiuis,& geminatis. Et vt ſæpenumero cõmemorauimus, omnium ferè nominũ, ac verborum radices,tres continent literas.Et in nominibus quidẽ perfectis ſimplicibus,nil eſt dubitationis,aut difficultatis,cum tres tantum contineant literas radicales, vt דָּבָר verbum, כְּתָב ſcriptura, זְאֵב lupus, שְׁכֶם humerus,לֵבָב cor,נֶקֶם vltio,& cætera,de quibus agitur Lib.ii. Cap.xvi. In aliis verò quæ accidentales & deſeruientes ſuſcipiũt literas,quæ ſunt משה כתב אלינו vt dictum eſt Lib.i,Cap.x v,ſiue האמנתי in nominibus, remotis his literis, tres quæ remanent in nominibus perfectis,ſunt radicales,ſiue illæ literæ accidẽtales fuerint in principio, vel in fine duntaxat, ſiue in principio & fine:vt אַשְׁכֵּר munus, אֶצְבַּע digitus,remoto א accidẽtali, remanent tres literæ radicales, שְׂכַר צָבַע.Et in שִׁפְחָה ancilla,אִמְרָה eloquiũ, remoueatur ה accidentale quod eſt ſignũ fœminei generis,remanẽt שֶׁפַח אֶמֶר radicales literæ.Et in מִשְׁפָּחָה familia,מִלְחָמָה bellũ,remotis מ & ה literis accidẽtalibus, remanẽt שֶׁפַח לָחַם radices. Et ita in cæteris compoſitis ex literis accidẽtalibus, tres actu habentibus literas radicales.

In quieſcentibus,vt in מָקוֹם locus,מָאוֹר luminare,remoto מ accidentali,remanent קוֹם אוֹר radicales literæ. Et in שׁוּבָה צוּרָה remoto ה ſigno fœmineo, remanẽt שׁוּב

De cõiunctionibus. CA. III.

Oniũctionum quædam ſunt copulatiuæ, vt ו de cuius ſignificatione & punctatura dictũ eſt Lib. I. Cap. XXI, XXII, XXIII & XXIIII.

כִּי Sed. כִּי אִם Sed, Pſal. 1.2. אַךְ Sed.

Aliæ diſiunctiuæ, vt אוֹ Vel, aut. Quædam ſubcontinuatiuæ, vt כִּי Quia, quoniam. Nonnullæ cauſales, vt כִּי, Quia, לְמַעַן Vt. עֵקֶב Eo quòd, quia. יַעַן Eo quòd, quia. Sunt & dubitatiuæ, vt אִם Si, אוּלַי Forſan, פֶּן Ne forte. Et diminutiuæ, vt לְפָחוּת Saltem. Poſtremo aduerſatiuæ, vt כִּי Quanuis, אַפְּעַלְפִּי Quãuis, quãquã.

Modus inueniendi radices, hoc eſt themata, & primitiua omniũ Hebraicarum dictionum.

Ratio *inueniendi radices* Nominum. CAP. IIII.

Licet ex ſecundo & tertio libro & nominũ & verborum fermè omniũ, quæ Sacris continentur literis, poſſint cognoſci radices, ſiue themata & primitiua: attamẽ quoniam harum notio ad Sanctarum ſcripturarum intelligentiam plurimum cõducit, operæpretiũ fore duxi, quonam pacto nominũ ac verborũ radices poſſint inueniri, declarare. Et in primis meminiſſe neceſſũ eſt, quæ ſint literæ ſemper radicales: & quæ modò radicales, modò deſeruiẽtes, de qui-

Perſonalia, vt אִתּוֹ Secum, אִתָּךְ tecum, אִתִּי mecũ, &c. de quibus in præpoſitionibus dictum eſt.

Prohibitionis: vt אַל Ne, &c. de quibus dictum eſt.

Qualitatis, vt omnia nomina adiectiua ſine caſu, vt נָכוֹן AEque, אֱמֶת vere, יָשָׁר recte, רַע male, טוֹב bene.

Quantitatis, vt רַב Multum, מְעַט Parum זְעֵיר modicũ, כַּמָּה quantum.

Remiſſionis, vt מְעַט & מְזֻעָר, Paululum, מְעַט מְעַט ſenſim, pedetentim.

Similitudinis, vt כ, de quo dictũ eſt Lib. 1. Cap. xvii. Et כֹּה Sic, Gene. 15. 5, Exod. 3. 14. כָּכָה ſic, ſimiliter, Exod. 29. 35, & 12. 11. כְּמוֹ Sicut, Pſal. 29 6. Et cum pronomine, כָּמוֹךָ כָּמוֹכָה כָּמוֹנִי כְּמוֹהֶם כְּמוֹכֶם כָּמוֹנוּ כָּמוֹהוּ ſicut ipſe, ſicut tu, &c.

Temporis, vt עַתָּה Nunc: & cum accẽtu diuiſiuo עָתָּה longum eſt. כְּבָר Iam, dudum: & dicitur tam de præterito, quã de futuro, Eccleſ. 1. 10, & 2. 12, & 3. 15. נָא Nũc, Pſal. 118. 1. אָז Tunc, Pſal. 2. 5. אֲזַי tũc, Pſal. 124. 5. הַיּוֹם Hodie, Pſal. 2. 7. מָחָר Cras, Gene. 30. 33. מָחֳרָת cras, Gene. 19. 34. תְּמוֹל Heri, Iiób 8. 9. אֶתְמוֹל heri, 1. Semu. 4. 7. אֶתְמוֹל heri, Ieſah. 30. 33. אֶמֶשׁ Heri, aut nocte præterita, Geneſ. 19. 34. שִׁלְשׁוֹם Nudiuſtertius, Gen. 31. 2. שׁוֹם זְמָן Aliquãdo. פֶּתַע Statim, ſubito, repente, Nume. 35. 22, Prouerb. 6. 15. פִּתְאֹם ſtatim, Ieſah. 29. 5. תָּמִיד Quotidie, iugiter, ſemper, Pſal. 16. 8, Ieſah. 21. 8. עַד Donec, Geneſ. 3. 19. בֹּקֶר Mane. עֶרֶב Veſperi. מָתַי Quomodo, Gene. 30. 30. עַד־מָתַי Vſquequo, Prouerb. 1. 22. עַד־אָנָה Vſquequo, Pſa. 13. 2.

Illinc,hinc,Gene.2.10. אֵיכָה Vbi,Cant.1.7.אֵיכָה cũ chó lem,2.Reg.6.13. Loci interrogatiua iam dicta ſunt.

Alia ſunt negatiua,vt לֹא nõ,quod ſecundum primã impoſitionẽ eſt negatiuum,quãquam ſit nonnũquam prohibitiuum,vt אַל ne,quod ſecũdum primam impoſitionẽ eſt prohibitiuum, interdũ tamen & negatiuũ. Veniunt autem diuinæ prohibitiones cũ dictione negatiua לֹא non,Exod.20.3,לֹא־יִהְיֶה non erunt tibi dii alieni corã me. Et 13,לֹא nõ occides. Et 14, לֹא non mœchaberis, &c.quia non ſolum prohibent,ſed & denũtiant, & narrant iſta non eſſe facienda. אַל quoque communiter prohibitiuum, interdũ eſt negatiuum, vt Pſal. 121.3,אַל־יִתֵּן non dabit (id eſt permittet) vt declinet pes tuus. Ibidem, אַל־יָנוּם non dormitabit qui cuſtodit te. Dictio autem לֹא non venit cum nominibus.

אֵין quoque eſt negatiuum, & iungitur nominibus 1161
ſubſtãtiuis, & adiectiuis,participiis,& etiã partibus indeclinabilibus:præterito verò, & futuro nõ iungitur, niſi capiantur pro participio. Pſal.3.3,אֵין non eſt ſalus, Eccleſ.7.21,אֵין non eſt iuſtus.Pſal.19.4,אֵין non eſt ſermo,וְאֵין & non ſunt verba. Et cum chiric loco ſéri,1. Sem.21.8,וְאֵין & non eſt hic. Et cum accentu diuiſiuo, vt ſoph paſſuc,vt athnách, vt zachéph,א eſt cũ camés, & י cum chiric,vt Exod.17.7, אִם־אֵין annon.Eccle.3.19, אֵין non eſt.Et cũ athnách interdum habet pathách,vt 1162
Iiób 3.9,expectet lucem וְאֵין & non ſit.Et cum pronominibus, אֵינֶנּוּ אוֹ אֵינוֹ אֵינְךָ אֵינֶנִּי אוֹ אֵינִי אֵינָם Non ipſe,&c.

Sunt & aliæ negatiuæ dictiones,vt בַּל בְּלִי אַפֶּס.

Alia ſunt optandi: vt אַחֲלֵי Vtinam,Pſal.119.5,לוּ vtinã,לוּא vtinã,Ieſa.48.18,& 64.1.מִי־יִתֵּן quis det,Iiob 6.8.

Ordinis,vt אַחַר כֵּן Poſtea,עוֹד Præterea.

1189 admirationẽ rei,de qua fit ſermo,hæc ſignificãt. Alia de quãtitate diſcreta,id eſt numerali, vt illud Gen.47. 8,כַּמָּה quot dies annorũ vitæ tuæ? Et מָה cũ עַל cauſam interrogat, vt Iechez.21.7, עַל־מָה propter quid tu gemis? Quædã de tẽpore: Pſal.6.4, ſed tu Domine עַד־מָתַי vſquequo? Et ſic cũ מָה, Pſal.79.5, עַד־מָה vſquequo Domine &c. Quædã de loco,Gene.37.16,Indica mihi quæſo אֵיפֹה vbi paſcunt. Et 32.17, וְאָנָה & quò vadis.1. Semu.10.14, אָן quo iuiſtis? Geneſ.42.7, מֵאַיִן vnde veniſtis? Et 19.5, אַיֵּה vbi ſunt viri &c. Et 4.9, אַי vbi Hébel? Alia de poſſeſſione,vt Gen.32.17,לְמִי־אַתָּה cuius es tu? Exod.32.24,לְמִי cuius eſt aurũ? Dictio interrogatiua ſitus non inuenitur in toto veteri inſtrumento, ſed pro ea vtimur אֵיךְ quomodo, vt אֵיךְ הוּא quomodo eſt? id eſt quomodo ſe habet? Interrogantibus reſpondemus,ſtat,ſedet,&c. Interrogatio relationis fit per dictionem מִי. Vnde Rebecca interrogans puerum, Gen. 24.65,מִי Quis eſt vir ille?&c. Reſpondit ſeruus, Ipſe eſt dominus meus. Et 48.8,Videns Iſraél filios Ioſéph,dixit ad eum,מִי־אֵלֶּה Qui ſunt iſti? Reſpondit Ioſéph,Filii mei ſunt. Fit etiã interrogatio gradus pro pinquitatis per dictionem מָה. Eſtér 8.1, Ingreſſus eſt Mordochái ante faciẽ regis, quia nuntiauerat Eſtér מָה quod eſſet ei.id eſt quoto gradu ſibi eſſet. Sunt etiã dictiones quæ interrogant de cauſa, & potiſſimum finali,vt מְרוּעַ cur,quamobrem. Nume.16.3,וּמְרוּעַ & cur eleuamini ſuper congregationem Domini?

Alia ſunt loci aduerbia,vt פֹּה,Hic. פֹּה hic, Geneſ.19. 12.פֹּא hic,Iiób 38.11.כֹּה hic,Gene.31.37. שָׁם,Ibi,illuc,illic,Gen.18.29,Pſal.122.4. שָׁמָּה,Illic,illuc, Gen.19.20. כָּה illuc,Nume.11.31.עַד־כָּה,Illuc,Gen.22.5. מִשָּׁם Inde,

רוֹמִיּת Romane.

Alia intẽtionis, vt מְאֹד Valde, יוֹתֵר יוֹתֵר Magis magis. & מָה, vt מַה־רַּבּוּ valde multiplicati, Pſal.3.2.

Alia ſunt interrogationis, vt לָמָּה breue, & lene, vt- 1188
quid, Pſal.42.10,& 43.2. Et לָמָּה longũ,& cũ daghés Pſa. 1190
2.1, & 43.2. Et הַ, de quo Lib.1. Cap. x v 1, vbi multa citantur exempla. Et horum quædam interrogant de ſubſtantia, vt מָה quid, & מִי quis, & quæ: & interdũ de qualitate, 1.Semu. 20.1, מֶה עָשִׂיתִי מָה־עֲוֹנִי וּמָה־חַטָּאתִי Quid feci,quæ iniquitas mea,& quod peccatum meũ? Et 28.14, מַה־תָּאֳרוֹ quæ forma eius.Num.22.28, מָה quid feci tibi?Iudic.13.17, מִי quod nomẽ tuum.1.Semu.18.18, מִי אָנֹכִי וּמִי חַיַּי quis ego,& quæ vita mea? Et 2.Sem.7.18, מִי quis ego Domine Deus, וּמִי & quæ domus mea?Michâh 1.5, מִי־פֶשַׁע quæ præuaricatio Iahacób, &c. וּמִי & quæexcelſa Iehudáh?Quæ videntur eſſe contra eos qui putant מִי de animatis & rationabilibus dũtaxat dici,vt R.Abrahám & R.D.Sed R.D.prædicta(vt ſuã tueatur opinionẽ)ſic exponit,Quis cauſauit præuaricationẽ Iahacób,& quis excelſa Iehudáh?Et cũ dicit,quod nomẽ tuum,Nomen(ait)ponitur vice ſubſtantiæ,acſi dicat, Quis es tu ? Sed de his latius diſſeruimus in Hebraico noſtro dictionario. Alia de qualitate,& rei diſpo- 1163
ſitione,vt אֵיךְ.Irme.2.23, אֵיךְ Quomodo dices,non ſum polluta?2.Reg.6.15, אֵיכָה quomodo faciemus?Thren.1.1, אֵיכָה quomodo ſedit ſola,&c.Eſter 8.6, אֵיכָכָה quomodo potero,&c.Et lõgum, Cant.5.3, אֵיכָכָה quomodo induam illam ? &c. אֵיכָכָה quomodo inquinabo illos? Et cum ה, Daniel 10.17, וְהֵיךְ & quomodo poterit ſeruus domini mei,&c.1.Paral.13.12, הֵיךְ quomodo introducam ad me arcam Dei?Et ſi diligenter aduertamus,

Congregationis: vt יַחַד Vnà, pariter, ſimul. Et cũ accẽtu diuiſiuo, vt ſoph paſſúc, vt athnách, eſt cum camés יַחַד, יַחַד, Pſal. 2.2. Et יַחְדָּו, Gene. 13.6, & Pſal. 14.3. Et בְּאַחַד בְּאַחַת, Prouerb. 28.18.

Cõparationis, vt יוֹתֵר Magis, plus, Eccleſ. 7.12. Et מ deſeruiens vice יוֹתֵר, vt Lib. 1. Cap. xv, & Li. 11. Cap. v 111.

Confirmationis, vt אָמְנָם Vere, proculdubio, Gen. 18. 13. אוּלָם Profecto, vtique, Geneſ. 28.19. Et אָמְנָה Vere, Gen. 20.12, Ieho. 7.20. אָבֵל vere, Gen. 17.19, & 42.21. אָמֵן Pſal. 41.14. בְּכֵן vere, Eccleſ. 8.10. לָכֵן vere, 1. Semu. 28. 2. Et אִם vere, Prouerb. 23.18, Ieſah. 4.4, & 29, 16, & 33.21. הֲלוֹא Nunquid non, acſi dicat ita: vt Lib. 1. Cap. x v 1.

Declarationis, vt לְ, quod eſt רוֹצֶה לֵאמֹר Volo dicere, vel Id eſt, Scilicet, Videlicet.

Deprecationis, vt אָנָּא cum camés, & lõgum, & נ cũ daghés, id eſt O, quæſo, Pſal. 118.25. & cũ he אָנָּה Pſa. 116. 4. Et נָא quæſo, Pſal. 118.25.

1176 Demonſtrationis, vt הֵן En, ecce, Irme. 2.10. Et הִנֵּה, Pſal. 33.18. Et cum pronominibus, הִנְנִי Ecce ipſe, הִנָּךְ ec-
1177 ce tu, הִנֵּנִי הִנֶּם הִנָּכֶם הִנֵּנוּ אוֹ הִנָּנוּ הִנָּהּ הִנָּךְ ecce ego, &c.

Diſiunctionis, vt אוֹ Vel, aut, Exod. 21.9.

1192 Dubitationis, vt אוּלַי Forſitan, Gen. 18.24. פֶּן ne forte, Gene. 3.3. Et דִּלְמָא forſan, שְׁמָא forſitan.

Exceptionis, vt מִלְּבַד, de quo in præpoſitionibus.

1183 זוּלָת, 2. Reg. 24.14. Et זוּלָתִי præter, י redundante, Deut. 1.36, Pſal. 18.32. Et cum pronominibus, זוּלָתוֹ præter eũ, זוּלָתֵךְ præter te, &c.

Exclamationis, & doloris, vt אוֹיָה Heu, Pſal. 120.5. הוֹ. Heu, væ, Hamós 5.16. הוֹי Heu, væ, Ieſah. 1.4, & 5.8.

Alia ſunt gentilia, vt יְהוּדִית Iudaice, 2. Reg. 18.26. אֲרָמִית Syriace, Dani. 2.4. עִבְרִית Hebraice, יְוָנִית Græce,

fratres veſtros. Et quando dictio eſt cũ ל,vt Iechez.22. 26, בֵּין־קֹדֶשׁ לְחֹל֙ לֹ֣א הִבְדִּ֔ילוּ וּבֵין־הַטָּמֵ֖א לְטָה֑וֹר inter ſanctum à prophano non diſtinxerũt,& inter immũdum à mũ do. Sed non ſufficit vnũ בֵּין ſi loco ל ſit ו: non enim di cimus בֵּין דָּם וְדָם,ſed וּבֵין דָּם וְדָם.

חוּץ Extra. & ſic בַּחוּץ & מִחוּץ, Pſal.31.12, qui videbãt me בַּחוּץ foris.Gene.19.17,Cum eduxiſſet eos הַחוּצָה foras.Et 16,& poſuit eum מִחוּץ לָעִיר extra ciuitatem. Extra

סָבִיב eſt Circa.Pſal.78.28,סָבִיב לְמִשְׁכְּנוֹתָיו circa tabernacula eius. Circa

אַחַר eſt Poſt. Gene.10.32, אַחַר poſt diluuium. Et in regimine, אַחֲרֵי. Et cum pronominibus, אַחֲרָיו poſt eũ, אַחֲרַיִךְ poſt te, אַחֲרַי poſt me, אַחֲרֵיהֶם poſt eos, אַחֲרֵיכֶם poſt vos, אַחֲרֵינוּ poſt nos. Poſt

עֵבֶר eſt Trans, Vltra Deut. 30.13, neque מֵעֵבֶר לַיָּם trans mare. Trans. Vltra.

הָלְאָה etiã eſt Trans,vltra: vt Hamós 5.27,Et migrare faciam vos מֵהָלְאָה לְדַמָּשֶׂק vltra Damaſcum.

לְבַד eſt Præter.Leuit.9.17,מִלְּבַד עֹלַת הַבֹּקֶר præter holocauſtum matutinum. Præter.

ב eſt Per,vt Lib.1.Cap. VXIII.

De aduerbiis. CAP.II.

ADuerbiorum (vt apud Græcos & Latinos)varia ſunt genera. Adiurationis, ſiue iurationis,quæ fit per ב literam deſeruientẽ,vt dictũ eſt Lib.1. Cap.xviii. בֶּאֱמֶת In veritate,אִם לֹא Si non, Niſi.

Adiurationis,ſiue prohibitionis:vt אַל ne.De quibus infrà eodem capite.

Admirationis vt הֵן,de quo Lib.1.Cap. xvi.

in eis, בָּכֶם in vobis, בָּנוּ in nobis, בָּהּ in ea, בָּךְ in te, בָּהֶן in eis, בָּכֶן in vobis. Et בֵּהּ in ea, ſine mappíc præter normã Iechez. 14.4, reſpondi ei בֵּהּ in ea.

In אֶל quoq; capitur pro ב, vt Exod. 25.16, Et pones אֶל־ in arca. Gen. 49.29, אֶל־הַמְּעָרָה in ſpelũca. 1. Reg. 8.29, אֶל־הַמָּקוֹם in loco de quo dixiſti. Iechez. 16.25, אֶל־כָּל־ in omni capite viæ ædificaſti. Et 39.15, ſepelientes אֶל־גֵּיא in valle. Gene. 23.19, אֶל־מְעָרַת in ſpelunca agri duplici. Pſal. 86.2, ſperantẽ אֵלֶיךָ in te. Et 104.22, וְאֶל־מְעוֹנָתָם & in habitaculo ſuo cubabunt.

ל quoque ponitur pro In, vt Lib. 1. Cap. x i x.

אֵת pro In, Iechez. 20.16, וְאֶת־חֻקּוֹתַי & in præceptis meis non ambulauerunt.

מ ponitur vice In, vt Lib. 1. Cap. x v.

עַל quoque eſt In. Exod. 29.3, ponéſque ea עַל־סַל in caniſtro. Hezræ 4.20, Reges fortes fuerũt עַל־יְרוּשָׁלִַם in Ieruſelem. Gen. 27.40, וְעַל־חַרְבְּךָ & in gladio tuo viues. Ieſah. 38.19, omnibus diebus vitæ noſtræ עַל־בַּיִת in domo Domini.

Inter בֵּין eſt Inter, Gene. 9.12. Et cum pronominibus, בֵּינִי
1174 Inter eum, בֵּינֵהוּ vel בֵּינָהּ vel בֵּינֶךָ inter te, בֵּינִי inter me, בֵּינָם בֵּינֵיהֶם inter eos, בֵּינֵיכֶם inter vos, בֵּינֵינוּ inter nos. Et genere fœmineo, בֵּינוֹת, Iechez. 10.2. Et בֵּינוֹתֵינוּ inter nos
1175 Gene. 26.28. Et cum ב deſeruiẽte, ad maiorẽ expreſſionem, vt Ieſah. 44.4, בְּבֵין חָצִיר inter herbam. Repetitur interdum multoties, vt Leuit. 10.10, ad diſcernendum בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין הַחֹל וּבֵין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר inter ſanctum & inter prophanum, & inter immũdum & inter mundum. Et cum pronomine paſſiuo ſufficit vnum, vt Gen. 15.17, & lampas ignis quæ tranſibat בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה inter diuiſiones iſtas. Deut. 1.16, Audi בֵּין־אֲחֵיכֶם inter

me, אֶצְלִם apud eos, אֶצְלְכֶם apud vos, אֶצְלֵנוּ apud nos, אֶצְלָהּ apud eam. Et ita cum aliis.

עַל quoque ponitur pro אֶצֶל, Geneſ. 14.6, עַל־הַמִּדְבָּר iuxta deſertum. Et illud וְעָלָיו & iuxta eum tribus Menaſſeh, Nume. 2.20.

עַל eſt Cõtra, Aduerſus, vt Pſal. 2.2, עַל־יְהוָה וְעַל־מְשִׁיחוֹ Contra, aduerſus Dominum, & aduerſus Chriſtum eius. Et ſic Aduerſus cum pronominibus modo ſupradicto in עַל pro ſuper.

ב quoq; ponitur pro עַל, vt habes Lib. 1. Cap. XVIII.

בַּעֲבוּר eſt Propter. Et ſic cũ pronominibus, vt בַּעֲבוּרוֹ Propter Propter eũ, בַּעֲבוּרֵךְ propter te, בַּעֲבוּרִי propter me, בַּעֲבוּרָם propter eos, בַּעֲבֶרְכֶם propter vos, בַּעֲבוּרֵנוּ propter nos, בַּעֲבוּרָהּ propter eam, בַּעֲבוּרֵךְ propter te, בַּעֲבוּרָן propter eas, בַּעֲבֶרְכֶן propter vos.

בִּגְלַל quoque eſt Propter, gratia, cauſa, Deut. 15.10. Et ſic cum pronominibus, בִּגְלָלוֹ propter eum, בִּגְלָלֵךְ propter te, Geneſ. 12.13, & 30.27.

מ etiam ponitur vice propter, vt Lib. 1. Cap. XV.

עַל quoque ſumitur pro בַּעֲבוּר, vt Pſal. 69.8, עָלֶיךָ pro pter te ſuſtinui opprobrium.

עַל־דְּבַר etiam eſt Propter. Pſal. 45.5, עַל־דְּבַר propter veritatem. Et 79.9, עַל־דְּבַר propter gloriam &c,

ל vice Propter, vt Lib. 1. Cap. XIX.

לְמַעַן quoque eſt Propter. Pſal. 122.8, לְמַעַן אַחַי propter fratres meos. Et 9, לְמַעַן בֵּית propter domũ Domini. Et ſic cũ pronominibus, לְמַעַנוֹ propter eum, לְמַעַנֵךְ propter te, לְמַעֲנִי propter me. Et ita cum aliis.

ב etiam ponitur vice Propter, vt Lib. 1. Cap. XVIII.

ב Eſt præpoſitio, de cuius ſignificatione & puncta tura dictũ eſt Lib. 1. Cap. XVIII. Iungiturauté prono- minibus, vt בּוֹ In eo, בְּךָ אוֹ בָּךְ in te, בִּי in me, בָּם In

מ vice Pro, vt Lib.1.Cap.xv. Et sic ל, Lib.1.Cap.xix.

תַּחַת quoque est Pro, vice, loco, Exod.21.24, oculum תַּחַת עַיִן pro oculo. Et sic cum pronominibus, תַּחְתָּיו pro eo, loco eius, 2.Semu.10.1. תַּחְתֶּיךָ pro te, loco tui, Iesah. 43.4. תַּחְתַּי pro me, loco mei, Psal.18.40. תַּחְתָּם pro eis, loco ipsorum, Iehos.5.7. Et ita cum aliis.

עַל quoq; est Pro, vt Leuit.4.3, Offeret עַל חַטָּאתוֹ pro peccato suo.

בַּעֲבוּר etiam est Pro. Hamós 2.6, & mendicum בַּעֲבוּר נַעֲלַיִם pro calciamentis. Iungitur & pronominibus, vt dicam paulo infrá.

Super. Supra. 1166

עַל est Super, Supra, cum pathách: Cum pronominibus verò est cũ camés, exceptis secundis & tertiis personis pluralibus, quæ sunt cum sceuá & pathách, עָלָיו Super eum, עָלֶיךָ super te, עָלַי super me, עֲלֵיהֶם super eos, עֲלֵיכֶם super vos, עָלֵינוּ super nos, עָלֶיהָ super eam, עָלַיִךְ super te, עֲלֵיהֶן super eas, עֲלֵיכֶן super vos. Cum omnibus pronominibus est cũ ִ signo multitudinis: & sic interdum absque pronomine, vt Gene.49.22, עֲלֵי־שׁוּר super murum. Et Michàh 5.7, עֲלֵי־עֵשֶׂב super herbam.

אֶל quoque cãpitur pro עַל. Irme.4.3, Nolite serere אֶל־קוֹצִים super spinas. Et 49.20, אֶל־אֱדוֹם super Edóm. Et 50.18, Ecce ego visito אֶל־מֶלֶךְ super regẽ Babél. Iechez. 6.13, אֶל כָּל־גִּבְעָה super omnem collẽ. Et 7.26, & auditus אֶל־שְׁמוּעָה super auditum.

Sine.

בִּלְאַ est Sine, Absque.

Secũdũ,

לְפִי. Et כְּפִי est Secundum. Exod.16.21.

Sub. Subter.

תַּחַת est Sub, Subter. Et sic cũ pronominibus, תַּחְתָּיו sub eo, תַּחְתֶּיךָ subter te, תַּחְתַּי sub me, &c.

Apud, Iuxta.

אֵצֶל est Apud, Iuxta, secus, penes, Leuit.1.16. Et cum pronominibus, אֶצְלוֹ Apud eum, אֶצְלְךָ apud te, אֶצְלִי apud

terfectis eorum. Iechez.2.6, וְאֶל־עַקְרַבִּים & cum ſcorpionibus habitas. Et 16.26, & fornicata es אֶל־בְּנֵי־מִצְרַיִם cũ filiis AEgypti. Et 23.42, וְאֶל־אֲנָשִׁים & cum viris.

מ pro Cum, vt lib.1.Cap.xv.

עַל pro עִם. Hoſéah 12.10, & locutus ſum עַל־הַנְּבִיאִים cũ prophetis. Iechez.16.37, omnes quos dilexiſti עַל כָּל־אֲשֶׁר שָׂנֵאת cum vniuerſis quos oderas. Exod.35.22, & venerũt viri עַל־הַנָּשִׁים cũ mulieribus. Et Leuit.7.13, עַל־חַלֹּת cum tortis panis. Ieſah 7.2, requieuit Syria עַל אֶפְרָיִם cum Ephráim. Geneſ. 30.40, & non poſuit eos עַל־צֹאן cum ouibus Labán. Micháh 7.13, Et erit terra in deſolatione עַל־יוֹשְׁבֶיהָ cum habitatoribus ſuis.

אֶל cum ſeghól eſt Ad: & habet ſeghól tam cũ maccáph, quàm ſine maccáph, & cum pronominibus pũctatur cum ſéri, exceptis pronominibus ſecũdæ & tertiæ perſonæ pluralis numeri, quæ punctãtur cum ſceuá & pathách, vt אֵלָיו Ad eũ, אֵלַיִךְ ad te, אֵלַי ad me, אֲלֵיהֶם vel אֲלֵיהֹם ad eos, אֲלֵיכֶם ad vos, אֵלֵינוּ ad nos, אֵלֶיהָ ad eam, אֵלַיִךְ ad te, אֲלֵיהֶן ad eas, אֲלֵיכֶן ad vos. Ad 1165

עַל quoque capitur pro אֶל. Gen.38.12, & aſcendit עַל־גֹּזְזֵי צֹאנוֹ ad tonſores ouium ſuarum. Ieſah.22.15, עַל־שֶׁבְנָא ad Scebná. Pſal 18.42, עַל־יְהוָה ad Dominũ, & non exaudiuit eos. Micháh 4.1, & fluent עָלָיו ad eum populi. עָלַי ad me.

אֵת quoque capitur pro אֶל, vt 1.Sem.9.18, & acceſſit Saúl אֵת־שְׁמוּאֵל ad Semuél. 2.Sem.15.23, אֵת־הַמִּדְבָּר ad deſertũ. Iechez.21.20, vt veniat gladi אֵת רַבַּת ad Rabbáth.

בְּעַד eſt Pro, 1.Sem.7.9, בְּעַד יִשְׂרָאֵל pro Iſraél. Et iũgitur pronominibus, vt בַּעֲדוֹ Pro eo, בַּעֲדְךָ pro te, בַּעֲדִי pro me, בַּעֲדָם pro eis, בַּעֲדְכֶם pro vobis, בַּעֲדֵנוּ pro nobis, & ita cum aliis. Pro

Ante, Coram, Eregione

נֶגֶד eſt Ante, coram, eregione, 1. Semu. 16. 6, נֶגֶד יְהוָה coram Domino. Et iungitur literis בְּכֹלֹם, vt בְּנֶגֶד כְּנֶגֶד לְנֶגֶד מִנֶּגֶד. Et cum pronominibus, vt נֶגְדּוֹ Coram eo, נֶגְדֵּךְ coram te, נֶגְדִּי נֶגְדָּם נֶגְדֵּנוּ נֶגְדָּהּ נֶגְדֵּךְ.

לִפְנֵי quoque eſt Ante, coram. Et cum pronomine, לְפָנָיו coram eo, לְפָנֶיךָ coram te, &c. Et ſic אֶל־פְּנֵי pro לִפְנֵי Exod. 23. 17, apparebit omnis maſculus tuus אֶל־פְּנֵי הָאָדֹן coram Domino. Et ſic עַל־פְּנֵי כָּל־אֶחָיו coram omnibus fratribus ſuis, Gene. 25. 18. Et אֶת־פְּנֵי יְהוָה coram Domino, Geneſ. 19. 27.

נֹכַח quoque eſt Coram, ante, eregione, in cõſpectu, Exod. 26. 35, & 40. 24.

לְעֵמַת etiam eſt Coram, ante, eregione, Leuit. 3. 9. 1. Paralip. 26. 12.

אֶל Coram, 2. Reg. 5. 25, & ſtetit אֶל־אֲדֹנָיו coram domino ſuo.

עַל Zecha. 6. 5, ſtetit עַל־אֲדוֹן coram Dominatore.

Cum

עִם eſt Cum præpoſitio: & iungitur pronominibus, עִמּוֹ cum eo, עִמָּךְ tecum, עִמִּי mecum, עִמָּם cum eis.

אֶת quoq; capitur pro עִם, vt 2. Sem. 15. 11, וְאֶת־אַבְשָׁלוֹם & cum Abſalóm iuerunt. Ieſah. 7. 17, אֶת מֶלֶךְ cum rege Aſſúr. Et 23. 17, Et fornicabitur אֶת־כָּל־מַמְלְכוֹת cũ vniuerſis regnis. Et 28. 15, percuſſimus fœdus אֶת־מָוֶת cũ morte. Exod. 1. 1, ingreſſi ſunt AEgyptũ אֶת יַעֲקֹב cũ Iahacób. Gene. 34. 2, & dormiuit אֹתָהּ cum ea. Irm. 16. 8, vt ſedeas אִתָּם cum eis. Iechez. 14. 4, loquere אֹתָם cum eis. Et cũ aliis pronominibus, אִתּוֹ Cum eo, אִתָּךְ tecum, אִתִּי mecũ, אִתָּם cũ eis, אִתָּנוּ nobiſcũ, & ſic cũ aliis pronominib⁹.

בְּ etiam pro Cum, vt Lib. 1. Cap. XVIII.

אֶל præterea pro עִם, vt Gene. 49. 29, Sepelite me אֶל־אֲבֹתָי cum patribus meis. Ieſoſ. 13. 22, אֶל־חַלְלֵיהֶם cum in-

vt verbũ: ſed cõſignificat colligationẽ, & proportionẽ inter ſubſtantiã & accidens, ſiue inter nomẽ & verbũ, vtputa proportionem aut relationem cauſæ ad effectum, aut poſſidentis ad rem poſſeſſam, temporis, loci, inſtrumenti, coniunctionis, diſiunctionis, & idgenus quæ habent eſſe in ratione. Horum quædam iunguntur pronominibus, vt אֶל עִם & horum ſimilia, de quibus ſumus dicturi. Quædam verò non iunguntur pronominibus, vt כִּי אַךְ רַק, & idgenus. Et vt ſeriem in his exponendis ſeruemus aliquam, primum dicamus de præpoſitionibus quæ non (vt apud Græcos & Latinos) deſeruiunt caſibus, quanquam nominibus, pronominibus & verbis ſeruiant.

1190 A, Ab, Ex, De.

מִן igitur eſt A, ab, ex, de. Et ſic מ ſequẽte litera gutturali, aut ר, quæ non ſuſcipiunt daghés, cuius vicem gerit ſeri: vel מ ſequentibus aliis literis dagheſſatis vice נ deficientis, de quibus diffuſe dictum eſt libro primo, Cap. xv, vbi & multa citantur exempla. Et י addito in fine, & נ punctato cũ ſeri, idem ſignificatur, vt Ieſah. 30.11, Recedite מִנִּי־דֶרֶךְ de via, declinate מִנִּי־אֹרַח de ſemita. Et נ cũ chiric, Iudic. 5.14, מִנִּי אֶפְרַיִם de Ephraim.

אֵת pro Ex, vt 1. Reg. 18.32, ædificauit אֵת־הָאֲבָנִים ex lapidibus. Exod. 9.29, Cum egreſſus fuero אֵת־הָעִיר de vrbe. Geneſ. 49.25, וְאֵת שַׁדַּי & ab omnipotente. Ioél 2.19, ſaturabimini אוֹתָנוּ ex eo.

ב Ponitur pro מִן, vt dictũ eſt Lib. 1, Cap. xviii. Et ſic בְּעַד Gene. 26.8, Iudic. 5.28.

אֶל pro מִן, Gene. 41.57, vt emerent אֶל־יוֹסֵף à Ioſéph. Exod. 2.11, Egreſſus eſt אֶל־אֶחָיו à fratribus ſuis. 1. Reg. 8.30, exaudies אֶל־הַמָּקוֹם de loco. Ieſah. 8.19, Quærite אֶל־הָאֹבוֹת à pythonibus. Et ſic ב, vt habes Lib. 1. Cap. xviii.

343 Psal.87.17,terrores tui צִמְּתוּתֻנִי ſuccidérũt me. Quod eſt compoſitum ex tertia perſona plurali maſculini, & ex ſecunda eiuſdem numeri.

369 Irm.8.18,מַבְלִיגִיתִי confortans,vel roborás me.Quod eſt compoſitum ex participio maſculino,& fœmineo ſingularis numeri, cum י pronominis primæ perſonæ מַבְלִינַתְנִי,& מַבְלִיגִי.

448 Iiób 4.10,& dẽtes leunculorũ נִתְּעוּ euulſi ſunt.Quod eſt compoſitum ex præterito & futuro,ſecundum R. Ionáh: vel ex niphál & hithpahál ſecundũ R.Moſéh.

Iiób 19.15,ancillæ meæ in alienum תַּחְשְׁבוּנִי reputabũt (pro reputant)me. Et 1.Sem.6.12,וַיִּשַּׁרְנָה & direxerũt ſe vaccæ. Quod eſt compoſitum ex maſculino & fœminino. Et ſic Geneſ.30.38,וַיֶּחֱמֶנָה & calefaciebant ſe.

SVnt etiam nonnulla quæ neoterici compoſita putant ex pohél & hithpahál, vt יִתְבּוֹנֵן & תִּתְלוֹצֵצוּ, & לְהִתְגּוֹלֵל,& idgenus,quæ citauimus in binián hithpahál, quæ potius ſunt geminata.

De partibus indeclinabilibus,Præpoſitione videlicet, Aduerbio,& Coniũctione, LIB. IIII.

Quid milláh, ſiue milláth batháham,& de eius diuiſione, & de præpoſitionibus. CAP. I.

1156 MIlláh מִלָּה, ſiue מִלַּת הַטַּעַם, quæ omnes partes orationis complectitur indeclinabiles, quemadmodum dictum eſt Libro primo, Cap. 11, non ſignificat aliquã ſubſtãtiam vt nomen,aut accidens

Deut. 24.4, poſtquam הִטַּמְּאָה polluta eſt. Quod eſt cõpoſitum ex hophál & hithpahál, & deficit ת binián hithpahál. 385.393

Prouerb.24.28, *וְהִפִּתִּיתָ & ſeducas. Quod eſt cõpoſitum ex hiphíl & pihél haddaghús.

Zechar.5.11, וְהֻנִּיחָה & dimittatur. Quod eſt cõpoſitũ ex binián hiphíl,& hophál. 550

Deut.21.8, וְנִכַּפֶּר & propitiabitur. Quod eſt compoſitum ex niphál & hithpahál. 317.449

Ieſah.52.5, מְנֻאָץ blaſphematur. Quod eſt compoſitũ ex puhál & hithpahál,quaſi מִתְנוֹאֵץ. 357

Pſal.7.6, יִרְדֹּף perſequatur. Quod eſt compoſitum ex cal & pihél haddaghús: quanquam cõmunis grãmaticorum opinio eſt quòd ſit ex hithpahál: ſed hithpahál nunquam eſt tranſitiuum,vt hoc in loco. 396

1.Paral.20.8, Iſti נוֹלְדוּ nati ſunt ipſi Harapháh.Quod eſt compoſitum ex niphál & puhál.

Nume.1.47, & nõ הֻתְפְּקְדוּ numerati ſunt. Quod eſt ſine daghés,& compoſitum ex hithpahál & hophál. 385.392 393

Iechez.9.8, וָאֶשָּׁאֵר & remanſi ego ſolus.Quod eſt cõ poſitum ex niphál & futuro binián cal. 304

INuenitur etiam compoſitum ex generibus diſtinctis, vt Zecha. 10.6, וְהוֹשְׁבוֹתִים & conuertam eos. Quod eſt compoſitum ex וְהוֹשַׁבְתִּים à themate יָשַׁב,& ex שׁוּב à וְהֲשִׁיבוֹתִים. 567

ESt & alia compoſitio ex diuerſis modis,vt cũ præteritum cõponitur ex præterito & participio, vt Iudic.13.5,וְיִלַּדְתְּ & paries. Quod eſt compoſitũ ex יָלַדְתְּ, & יוֹלֶדֶת.Et ſic ישַׁבְתְּ,Irme.22.23. 126.300

Iechez.8.16, מְשְׁתַּחֲוִיתֶם incuruant ſe. Quod eſt compoſitum ex participio & præterito. 724

ſunt. Radix eſt חָמַר. Et סְחַרְחַר circuiuit, Pſal.38.11. Radix eſt סָחַר.

DE COMPOSITIS. CAP.LXXI.

Compoſitio in verbis, breuitatis cauſa facta eſt. vno enim cõpoſito verbo, ſignificãtur quæ duo ſignificãt ſimplicia. Et eſt duplex cõpoſitio: quædam enim eſt ex diuerſis bin ianím: altera verò ex eodẽ binián, ſed ex diuerſis modis, aut temporibus.

Ex diuerſis binianím, vt

300.342. Irme.22.23, מְקֻנַּנְתִּי nidificas in cedris. Quod eſt compoſitum ex קֻנַּנְתְּ præterito ipſius binián puhál, & ex מְקֻנָּנֶת participio pihél haddaghús.

316 Ieſah.59.3, Manus enim veſtræ נְגֹאֲלוּ pollutæ ſunt ſanguine. Quod eſt cõpoſitum ex binián niphál, & ex puhál.

317 Iechez.23.48, וְנִוָּסְרוּ & erudientur. Quod eſt compoſitũ ex niphál & hithpahál. Et dagheſſatur ו ob defectũ ת formatiui ipſius binián hithpahál, & ס in ſignum ipſius binián.

317.698 Prouerb. 27.15, Stillicidium aſſiduũ in die pluuiæ, & mulier litium נְשִׁתָּוָה æquatũ eſt. Quod eſt compoſitũ ex niphál & hithpahál, & ו ſecundũ normam erat dagheſſandum, præteritúmque eſt maſculinum, quod refertur ad דֶּלֶף fœmineũ, quod ſtillicidiũ ſignificat. Vel eſt participium fœmineum, quãuis ſit longum: & ſic refertur ad mulierem, quæ æquatur ſtillicidio aſſiduo.

385.392. 394 Ieſah.34.6, הַדְּשְׁנָה impinguatus eſt adipe. Quod eſt compoſitum ex hophál & hithpahál, & ש debuerat dagheſſari, & ponitur pro הִתְדַּשְּׁנָה.

ſtra communis tranſlatio LXX interpretũ habet, exterminauit eam. Et ſic פַּרְשֵׁז expandit, Iiób 26.9. & eſt cum pathách loco chiríc. Et hæc dicuntur ſimpliciter quadrata. 800

ALia verò ſunt contingenter quadrata, quæ tribus conſtant radicalibus literis, & vna geminata. Horum autem quædam ſunt quæ primam geminant, vt חִרְחֵר ſuccendit. Vnde macór, Prouerb. 26.21, לְחַרְחַר־רִיב ad ſuccendendum litem. quod ſecundum normã debuerat eſſe cum ſéri. Radix eſt חָרַר vel חָרָה. Et סִלְסַל exaltauit. Prouerb. 4.8, סַלְסְלֶה exalta eam.

ALia ſunt quorum prima & tertia geminatur, ſecunda quieſcente: vt טִלְטֵל Aſportauit, proiecit: vnde מְטַלְטֶלְךָ aſportat te, Ieſah. 22.17. Radix eſt טִיל. Et כִּלְכֵּל tulit, ſuſtinuit, vt מְכַלְכֵּל ferẽs, ſuſtinẽs, Malachí 3. 2. Radix eſt כִּיל, aut כּוּל. Et קִרְקֵר Vaſtauit, Num. 24.17, וְקַרְקַר & vaſtabit omnes filios Seth. pro וְקִרְקֵר. Radix eſt קִיר. Et כִּרְכֵּר ſaltauit. 2. Semu. 6.14, מְכַרְכֵּר ſaltans. 800.802

ALia verò quæ primam & ſecundam geminant, tertia quieſcente, vt שִׂגְשַׂג Creuit. Ieſah. 17.11, In die plantationis tuæ תְּשַׂגְשֵׂגִי creſces. Radix eſt שָׂגָה. Et שִׁעְשַׁע Lætatus eſt, Ieſah. 11.8. Et Pſal. 94.19, יְשַׁעַשְׁעוּ lætificabunt. ע eſt cũ pathách dilatationis gratia. Radix eſt שָׁעָה. Et תַּעְתֵּעַ Illuſit, vel errare fecit. Geneſ. 27.12, כִּמְתַעְתֵּעַ. Radix eſt תָּעָה. Et טֵאטָא Scopauit. vnde Ieſah. 14.23, וְטֵאטֵאתִיהָ & ſcopabo eã. Radix eſt טָאָה. Et מַהְמָה, vt Geneſ. 19.16, *וַיִּתְמַהְמַהּ & tardauit. Et יַפְיֵף, vnde יֶפְיָפִיתָ pulchruiſti, Pſal. 45.3. Radix eſt יָפָה. 803 804 803

ALia poſtremo quorum ſecunda & tertia geminatur, vt חֲמַרְמַר Conturbatus eſt, חֲמַרְמַרְתָּ cõturbatus es, &c. Thren. 1.20, viſcera mea חֲמַרְמָרוּ conturbata 805

quæſo, Geneſ. 18.4, & Ieſah. 49.24.

727 SVnt & quorum prima quæ eſt נ, deficit, & tertia quæ eſt ה, quieſcit: vt הֻכָּה percuſſus eſt, aut percuti iuſſus eſt, Exod. 22.1, & Pſal. 102.5. הֻכֵּיתָ הֻכֵּיתִי, &c. Participium, הֻכֶּה. Hammacór, הֻכֵּה. Futurũ, אֻכֶּה יֻכֶּה &c. & תֻּכּוּ percutiemini, Ieſah. 1.5.

ALia præterea quorum prima quæ eſt נ, deficit, ſecunda & tertia geminata: vt הֻדַּד הֻדַּדְתָּ, Elongatus eſt, vel elongari iuſſus eſt, &c. Participium, הֻדָּד.

Hammacór, הֻדֵּד. Futurũ, אֻדַּד יֻדַּד, vt Iiób 20.8, וְיֻדַּד.

781 ALia ſunt poſtremo quæ ſecundam & tertiam geminant, vt הוּסַב הוּסַבּוֹתָ הוּסַבּוֹתִי Circundatus eſt, aut circundari iuſſus eſt. Participium, הוּסָב. Hãma-

782 cór, הוּסֵב. Futurum, אֻסַּב יֻסַּב, &c. vt יֻכַּת confringetur, Ieſah. 24.12. יוּסַּב girabitur, Ieſah. 28.27. יוּשַּׁד deſtruetur, Hoſe. 10.15. יֻחַן gratificabitur, Prouerb. 21.10. יֻכַּתּוּ conterentur, Micháh 1.7. יֻכַּתּוּ conterentur, Iiób 4.20. Et cũ raphéh, id eſt lene, & ſine daghés, vt וְיוּחָקוּ & deſcribentur, Iiób 19.23.

DE VERBIS QVATVOR LIteris conſtantibus. CAP. LXX.

799 SVnt præterea nonnulla verba quæ quatuor cõſtãt literis radicalibus diuerſis: & cõiugãtur cõmuniter vt verba pihél haddaghús: vt כִּרְבֵּל Inuoluit, induit, כִּרְבַּלְתָּ כִּרְבַּלְתִּי, &c. Participium, מְכַרְבֵּל מְכַרְבְּלִים, &c.

Happahúl, מְכֻרְבָּל indutus, 1. Para. 15.27. Et ita reſiduũ. Et רֻטַּפַּשׁ mollificatus eſt, Iiób 33.25. Et ſic כִּרְסֵם Impleuit ventrẽ, כִּרְסַמְתָּ impleuiſti ventrẽ. Pſal. 80.14, יְכַרְסְמֶנָּה implebit ventrem ex ea porcus de ſylua. pro quo no-

690 SVnt & alia quorùm vltima quæ eſt ה, quieſcit: & eſt cum camés chatéph, vt הֻגְלָה הֻגְלִיתָ הֻגְלִיתִי Tranſlatus eſt, Eſtér 2.6. Et הֻרְאֵתָ oſtenſus es, Deut. 4.35. הֻפְנוּ verti iuſſi ſunt, Irme. 49.8. Et הֻעֲלְתָה iuſſa eſt aſcẽdere, Nachúm 2.7. eſt cũ chólem loco camés chatéph, vt ע producatur. Et prima litera gutturali exiſtẽte, ה eſt cũ camés lato, & litera gutturalis cum camés chatéph, vt הֻחְלֵיתִי infirmatus eſt. Et הֻחְלֵיתִי infirmatus ſum, 1. Reg. 22.24. Et tertia fœminei, הֻגְלְתָה tranſlata eſt, Eſtér 2.6. Et ſine ה in fine, הֻגְלֵת tranſlata eſt, Irme. 13.18.

הֻגְלָה 659.691

Participium, הֻגְלֶה, &c. ל cum ſeghól. Hãmacór, הֻגְלֶה ל cum ſéri: vel הֻגְלוֹת. Futurum, אֻגְלֶה יֻגְלֶה. vel cum camés chatéph, אֻגְלֶה יֻגְלֶה.

הוּצָא

ALia item quorũ prima quæ eſt י, & vltima quæ eſt א, quieſcũt, vt הוּצָא Eductus eſt, הוּצֵאתָ eductus es. Participium, הוּצָא. Hammacór, הוּצָא. Futurum, אוּצָא יוּצָא, &c.

655

SVnt & nonnulla quorum ſecũda quæ eſt ו, & tertia quæ eſt א, quieſcunt: vt הוּבָא Introductus eſt, הוּבָאתָ introductus es, &c. Participium, הוּבָא. Hãmacór, הוּבָא. Futurum, אוּבָא יוּבָא.

הוּבָא

ALia etiam quorum prima quæ eſt נ, deficit: vt הֻנַּשׁ Iuſſus eſt accedere, הֻנַּשְׁתָּ iuſſus es accedere, &c.

430 הֻנַּשׁ

Participium, הֻנָּשׁ cum camés. Hammacór, הֻנָּשׁ cũ ſéri. Futurum, אֻנַּשׁ יֻנַּשׁ.

431

VNũ eſt cuius deficiunt extrema, vt הֻתַּן datus eſt, aut dari iuſſus eſt. Participium, הֻתָּן. Hammacór, הֻתָּן. Futurum, אֻתַּן יֻתַּן, &c. Leuit. 11.38.

הֻתַּן

ALia ſunt quorum prima quæ eſt ל, deficit, vt הֻקַּח acceptus eſt, vel accipi iuſſus eſt. Participium, הֻקָּח. Hãmacór, הֻקָּח. Futurum, אֻקַּח. vt יֻקַּח־נָא tollatur

הֻקַּח

383 Præteritum, הֻפְקַד visitatus fuit. Et ה est cum camés chatéph, vel cum scuréc, Ioél 1.9, הִכְרֵת excisum est sacrificium. הָשְׁלַכְתִּי proiectus es, Iesah. 14.19. הָשְׁלַכְתִּי proiectus sum, Psal. 22.11. הֻרְעֲלוּ cõsopitæ sunt, Nachúm 2.3. הָשְׁלְמָה־לָּךְ pacifica facta est tibi, Iiób 5.23. Et cũ scuréc, vt הַמְלַחְתְּ salita es, Iechez. 16.4. Et 32.32, וְהָשְׁכַּבְתָּ & prostrabitur, aut dormire fiet. Et 19.12, הָשְׁלְכָה proiecta. Quòd

384 si prima radicalis fuerit gutturalis, erit cum camés chatéph, & ה cũ camés lato, vt הֶעְמַד cõstitutus est, הָעֳמַדְתָּ constitutus es. Et sic participium, macór, & futurum. vt Iechez. 26.2. הֶחֳרְבָה desolata est. Excipitur וְהֶחְתֵּל & inuoluendo, Iechez. 16.4.

Participium, הֻפְקָד cum camés, Et הֶעְמַד.

Hammacór, הֻפְקָד. Et וְהֶחְתֵּל, Iechez. 16.4. הֶחֳרֵב digladiando, 2. Reg. 3.23. Et cum he, וְהָשְׁכְּבָה, Ieche. 32.19.

Futurum, אֶפְקֹד vel אֶפְקָד, &c.

הוּצַק A Lia sunt quorũ prima quæ est י, quiescit, vt הוּצַק Diffusus est, Psal. 45.3. וְהוֹרַד & descendere factũ est, vel depositum est, Nume. 10. 17. הוּרַע cognitus est, aut cognosci factus est.

Participium, הוּרַע cognitus: הוּצָק diffusus.

Hammacór, הוּצָק diffundi. הוּרַע vel הוּרָע. Et הֻלַּדְתְּ nasci,

546 Genes. 40.20, in quo daghés est loco hannách.

Futurum, אוּצַק יוּצַק, & יֻצַּע sternetur, Iesah. 14.11. תּוּרַד descendere fies, ibidem, 15.

הוּכַן A Lia item quorum secũda quæ est ו vel י, quiescit,

623 vt הוּכַן paratus est, הוּכַנְתָּ paratus es. Iesa. 16.5, וְהוּכַן & præparabitur, vel firmabitur, &c. Participium, הוּכָן paratus, firmatus. Hammacór, הוּכַן, vel הוּכָן.

Futurũ, אוּכַן יוּכַן. Et Iesah. 26.1, יוּשַׁר הַשִּׁיר־הַזֶּה cantabitur canticum hoc.

SVnt etiam alia quæ ſecundam & tertiam geminãt, ſiue eandem habent: quorum præteritum eſt שֻׁדַּד vaſtatus eſt, Ieſah.15.1. שֻׁדַּדְתָּ vaſtatus es. Et cum camés chatéph, שֻׁדְּדָה, Nachúm 3.7. שֻׁדַּד 352

Participium, שֻׁדָּד. Hammacór, שֻׁדֹּד.

Futurum, אֲשֻׁדַּד יְשֻׁדַּד. Et cum camés præter normã, licet non habeat accentum diuiſiuum, vt Ieſah.16.10, & nõ יֻרְנַן laudabitur. *Et defectiuum cum ו, & daghés ob defectum literæ geminandæ, vt יוּשַׁד, Hoſe. 10.15. Et יֻחַן, Ieſah.26.10. Et יוּעַם, Thren.4.1. 360 781

ALia poſtremo geminãt primã & tertiã ה, ipſa tertia quieſcẽte, vt Iiób 3.3, הֹרָה גָבֶר cõceptus eſt vir. הֹרָה

DE BINIAN HOPHAL. CAP. LXIX.

BInián hophál (vt eſt in libro Ephód) non eſt binián per ſe, vt putauit R. Dauid, ſed reducitur ad binián hiphíl, aſſumpto etiam ה in principio: éſtque ſignificationis paſſiuæ. Et verba quæ ſunt in binián hiphíl, poſſunt eſſe & in hoc: quod ſic coniugatur, 382.385

הֶעָבֵר הֻפְקַד הֻפְקַדְתָּ הֻפְקַדְתִּי הֻפְקְדוּ הֻפְקַדְתֶּם הֻפְקַדְנוּ
הֻפְקְדָה הֻפְקַדְתְּ הֻפְקַדְתֶּן :

הַבֵּינוֹנִי הֻפְקָד הֻפְקָדִים
הֻפְקְדָה אוֹ הֻפְקֶדֶת הֻפְקָדוֹת :

הַמָּקוֹר הֻפְקֵד :

הָאֵיתָן אֻפְקַד יֻפְקַד תֻּפְקַד נֻפְקַד יֻפְקְדוּ תֻּפְקְדוּ
תֻּפְקַד תֻּפְקְדִי תֻּפְקַדְנָה :

אוֹ אֻפְקַד יֻפְקַד תֻּפְקַד נֻפְקַד :

tibi. Et 61.3. וְקֹרְאָ & vocabitur.

695 גָּלָה Alia etiam quorum vltima, quæ eſt ה, quieſcit, vt, Præteritũ, גָּלָה Reuelatus, detectus eſt, גָּלִיתָ reuelatus, vel detectus es. & זָנָה fornicatũ eſt, Iechez. 16.34. חָלִיתָ infirmatus es, Ieſah. 14.10. עֻנֵּיתִי humiliatus, vel afflictus ſum, Pſal. 119.71. Et cum chólem, ſecunda exiſtente gutturali, vel ר: vt דָּחָה expulſus eſt, & דָּחוּ expulſi ſunt, Pſal. 36.13. Et זָרָה ſparſus eſt.

695 Participium cũ ſeghól, גָּלֶה, &c. & זָרֶה ſparſus, ſpargitur, Ieſah. 30.24. Hammacór, גָּלוּת.

Futurum, אֶגְלֶה יִגְלֶה. Et ſic יִפְתֶּה flectetur, Prouerb. 25.15. & וַיִּכְלוּ perfecti ſunt, Gene. 2.2. תְּאֻנֶּה cauſabitur, Pſal. 91.10.

De puhál defectiuo & geminato. CAP. LXVIII.

נָטַשׁ SVnt & defectiua, quorum nonnulla ſunt in quibus prima quæ eſt נ, deficit, vt Præteritum, נָטַשׁ, Dimiſſus eſt, נָטַשְׁתָּ dimiſſus es, &c. Et cum accentu diuiſiuo, נָטֹשׁ, Ieſah. 32.14.

Participium, נָטֻשׁ cum camés, dimiſſus. Hammacór, נָטֹשׁ, dimitti. Futurum, אֶנָּטֵשׁ dimittar, יִנָּטֵשׁ dimittetur. יִנָּגְעוּ flagellabuntur, Pſal. 73.5.

לָקַח SVnt & alia quorum prima quæ eſt ל, deficit, vt Præteritum, לָקַח לָקַחְתָּ Sumptus, ablatus eſt. לָקֹחַ, Ieſah. 53.8. לָקַחְתָּ ſumptus es, Geneſ. 3.19. לָקְחָה־זֹּאת ſumpta eſt hæc, Geneſ. 2.23. Participium, לָקֻחַ cum camés. Hammacór, לְקֻחַ. Futurum, אֶלָּקַח יִלָּקַח.

נָכָה Alia item quorum prima quæ eſt נ, deficit, & vltima quæ eſt ה, quieſcit: quorũ præteritum eſt נָכָה percuſſus eſt, נָכִיתָ percuſſus es, &c. Participium, נָכֶה cum ſeghól. Hammacór, נְכוֹת. Futurũ, אֶנָּכֶה יִנָּכֶה &c.

11. רֻחָמָה miseratione affecta est, Hose. 1. 8. שֻׁלַּחְתִּי missus sum, Dan. 10. 11. שֻׁלְּחוּ missi sunt, Gen. 44. 3. חֻצַּבְתֶּם excisi estis, Iesah. 51. 1. שֻׁלְּחָה missa aut dimissa est, Iesah. 50. 1.

Participium cum camés, שֻׁלָּח, & est instar nominũ toarím.

Hammacór, שֻׁלֹּחַ vt גֻּנַּב, Gene. 40. 15.

Futurum, אֲשֻׁלַּח mittar, cũ pathách. וַיְבֻקַּשׁ & quæsita est res, Estér 2. 23. הַיְשֻׁלַּם nũ reddetur, Irm. 18. 20. Et cũ accentu diuisiuo, vt soph passúc, athnách, est cum camés, vt יְשֻׁלָּם reddetur, Prouer. 11. 31. Et 27. 18, יְכֻבָּד glorificabitur. יְדֻשָּׁן impinguabitur, Iesah. 34. 7. תְּדֻשָּׁן impinguabitur, Prouer. 13. 4. Et cũ chólem, יְבֹרָךְ benedicetur, Psal. 112. 2. Et cũ camés, תְּרֻצְחוּ interficiemini, Psal. 62. 4.

SVnt & quiescentia: & horum quædam sunt quorũ prima quæ est א, quiescit, vt,

Præteritum, אֻסַּף Congregatus est, אֻסַּפְתָּ אֻסַּפְתִּי. Iesah. 33. 4, וְאֻסַּף. Et 22. 3, אֻסָּרוּ ligati sunt. אֻסַּף

Participium, אֻסָּף congregatus. אֻכָּל comestus, consumptus, Exod. 3. 2. 353

Hammacór, אֻסֹּף congregari.

Futurum, אֲאֻסַּף Congregabor, יְאֻסַּף congregabitur.

ALia sunt quorum prima quæ est י, quiescit, vt, יֻלַּד

Præteritum, יֻלַּד natus est, Gene. 10. 21. יֻלַּדְתָּ natus es. יֻסַּד fundatus fuit, Hezræ 3. 6. יֻלְּדוּ nati sunt, Gene. 6. 1. יֻצָּרוּ formati sũt, Psal. 139. 16. יֻלְּדָה nata est, Gen. 24. 15.

Participium, יֻלָּד natus, &c. cum daghés: sed יֻקָּשִׁים, aut יוּקָשִׁים capiũtur, irretiũtur, Eccles. 9. 12, est sine daghés. 353

Hammacór, יֻלֹּד nasci.

Futurum, אֲיֻלַּד nascar &c.

ALia præterea quorum vltima quæ est א, quiescit, vt קֹרָא vocatus est. Iesah. 62. 2, וְקֹרָא לָךְ & vocabitur קֹרָא

de puhál, quod reducitur ad pihél haddaghús, vnde & dagheſſatur, ſicut & illud, quod tamen ſecundum R. Dauid & iuniores, eſt binián per ſe, & paſſiuũ ipſius binián pihél haddaghús, quod in Ephód improbatur, eo quòd careat imperatiuo. Eſt autem paſſiuum, & eius vſus in Scripturis rarus. Coniugatur autem ſic cũ ſcuréc, vel chólem,

עָבַר שֻׁלַּח שֻׁלַּחְתָּ שֻׁלַּחְתִּי שֻׁלְּחוּ שֻׁלַּחְתֶּם שֻׁלַּחְנוּ
שֻׁלְּחָה שֻׁלַּחְתְּ שֻׁלַּחְתֶּן׃

בינֹוני שֻׁלָּח שֻׁלָּחִים
שֻׁלָּחָה שֻׁלָּחוֹת׃

מַקִּיר שֻׁלּוֹחַ׃

אֵיתָן אֲשֻׁלַּח יְשֻׁלַּח תְּשֻׁלַּח נְשֻׁלַּח יְשֻׁלְּחוּ תְּשֻׁלְּחוּ
תְּשֻׁלַּח תְּשֻׁלְּחִי תְּשֻׁלַּחְנָה׃

352 Præteritum, שֻׁלַּח Miſſus eſt, Iudic. 5.15. Cum pathách ſecunda radicalis, & cum daghés, niſi ſit gutturalis; aut ר, quæ non recipiunt daghés. Et cum accentu diuiſiuo eſt cum camés, vt עֻזַּב derelicta eſt, Ieſah. 32.14. שֻׁלַּח dimiſſus eſt, Hobadiáh 1. Prima etiam cum camés cha-
321 téph, vt Iechez. 16.4, Non כְּרַת præciſus eſt vmbilicus
355 tuus. Quòd ſi ſecunda fuerit gutturalis, vel ר, prima eſt cum chólẽ, præter ח. vt וּמֹרַק & defricabitur, Leuit.
356 6.28. טֹרַף raptus eſt, Gene. 37.33. זֹרַק aſperſus eſt, Nume. 19.13. חֹרָבוּ ſiccatæ ſunt, Iudic. 16.7. פֹּרַשׁ expoſitum eſt, Num. 15.34. מֹעֲכוּ fracta fuerunt, Iechez. 23.3. דֹּעֲכוּ extincti ſunt, Pſal. 118.12. Cum ח nõ mutatur, vt רֻחָץ lota eſt, Prouerb. 30.12. נֻחָמָה conſolatione affecta eſt, Ieſah. 54.

Semu.1.12.לְהִתְגֹּלֵל, Geneſ.43.18.Et lene, id eſt ſine daghés præter normam,vt Geneſ.42.21, בְּהִתְחַנְּנוֹ dum deprecaretur ipſe. 791

Imperatiuum, הִתְהַלֵּל lauda, vel iacta te. הִתְפַּלֵּל ora, Leuit.21.7.

Futurum,אֶתְהַלֵּל laudabo,aut iactabo me.אֶתְפַּלֵּל orabo,Pſal.5.3.וְאֶתְחַנַּן & deprecatus ſum,Deut.3.23. וְאֶתְפַּלֵּל Deut.9.20.אֶשְׁתּוֹנָן acuã me,Pſal.73.21. יִתְהַלֵּל,& יִתְהַלָּל, Prouer.20.14. יִתְפַּלֵּל orabit,Pſal.32.6. Et cũ maccáph, וַיִּתְחַנֶּן־לוֹ,Hoſe.12.4. תִּתְהַלָּל, Prouer.27.1.תִּתְהַלֵּל, Ieſah. 41.16.וְיִתְהַלָּלוּ,Ieſah.45.25.יִתְהַלָּלוּ,Irme.4.2. יִתְהוֹלָלוּ inſanient, Nachúm 2.4.יִתְהוֹלָלוּ, Irme. 50.38. תִּתְבָּרֵר mundus eris,Pſal.18.27. 785

SVnt & alia quæ ſecundam & tertiam geminant,ſecunda ו vel י quieſcente:quæ (vt mea fert opinio) ſunt geminata:de quibus ſuprà Cap. LXIII. 626

SVnt & alia quæ primam & ſecundã geminant,tertia quæ eſt ה,quieſcente,vt, התדדה

Præteritum,הִתְדַּדֵּיתִי הִתְדַּדֵּיתָ Inceſſit,&c.

Participiũ,מִתְדַּדֶּה incedẽs. Macór,הִתְדַּדֵּה incedere.

Imperatiuum,הִתְדַּדֵּה הִתְדַּדִּי incede.

Futurum,אֶתְדַּדֶּה incedam, יִתְדַּדֶּה תִּתְדַּדֶּה. Et ſine tau, אֲדַדֶּה, Ieſah.38.14.Et אֲדַדֵּם incedam cum eis,Pſal.42.5. daghés eſt loco ת.

DE PVHAL PERFECTO ET quieſcente. CAP. LXVII.

IAm dictũ eſt de ſex binián,quæ per ſe ſunt diſtincta: modo dicendum eſt de aliis quæ non ſunt binián per ſe, ſed reducũtur ad alia binianím. Primum igitur dicendum eſt 351.359

11.40. תִּתְנַקֵּם vlciſcetur ſe anima mea, Irme.5.9. וַיִּתְנַדְּבוּ, 1.Paral.29.6. וַיִּתְנַבְּלוּ,Gene.37.18. תִּתְנַחֲלוּ, Iechez.47.13.

הִתְלַקֵּחַ

ALia ſunt quorum prima quæ eſt ל,deficit,vt, Præteritum,הִתְלַקֵּח Comprehendit ſe,&c.

Participiũ,מִתְלַקֵּחַת & מִתְלַקֵּחַ cõprehenſus,Exod.9.24.

Hammacór,הִתְלַקֵּח.

Imperatiuum,הִתְלַקֵּח.

Futurum,אֶתְלַקֵּח יִתְלַקֵּח.

הִתְנַבֵּא

ALia ſunt quorum prima quæ eſt נ,deficit,& vltima quæ eſt א, quieſcit,vt,

Præteritum, הִתְנַבֵּא Prophetauit, הִתְנַבֵּאתָ הִתְנַבֵּאתִי. Et ſic הִתְנַשֵּׂא &c.

Participium,מִתְנַבֵּא מִתְנַבְּאִים.

Hammacór,הִתְנַבֵּא vel הִתְנַבּוֹת.1.Semu.10.13,מֵהִתְנַבּוֹת.

Imperatiuum,הִתְנַבֵּא.

Futurum,אֶתְנַבֵּא יִתְנַבֵּא &c. יִתְנַשֵּׂא &, Nume.23. 24.תִּתְנַשְּׂאוּ,Nume.16.3.

De *verbis geminatis.* CAP. LXVI.

785 GEminata verba ſunt & in hoc biniân,quorũ quædam ſunt quæ ſecundam & tertiam geminant,aut eandem habent: & more perfectorum veniunt, quia litera geminata eſt radicalis.

הִתְהַלֵּל

Præteritum, הִתְהַלֵּל Laudauit ſe, iactauit ſe: הִתְהַלַּלְתָּ הִתְהַלַּלְתִּי,& הִתְפַּלַּלְתִּי oraui,1.Sem.1.27. Et cum chólem, הִשְׁתּוֹלֵל,& הִתְגּוֹלֵל,&c.

Participium,מִתְהַלֵּל laudãs ſe,iactans ſe.הַמִּתְהַלְלִים qui
784 ſe iactant,Pſal.97.7. Et cum chólem, מִתְגֹּלֵל inuolutũ, inuoluens ſe, 2.Semu. 20.12. מִתְרוֹנֵן exaltans, laudans, Pſal.78.65.

Hammacór, הִתְהַלֵּל. Et לְהִתְהַלֵּל, Pſal. 106.5. לְהִתְפַּלֵּל,1.

Futurum, אֶשְׁתַּחֲוֶה Adorabo, incuruabo me, Pſal.5.8. תִּשְׁתַּחֲוֶה adorabis, Exod.20.5. וְנִשְׁתַּחֲוֶה & adorabimus, Geneſ.22.5. וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ & adorauerunt eum, Gene.43.26. תִּשְׁתַּחֲווּ adorabitis, Iehoſ.23.7. Et ſine litera geminata, remanet ו quieſcens vltima radicalis, vt וַיִּשְׁתַּחוּ & incuruauit ſe, Geneſ.33.3. וַיִּשְׁתַּחוּ & incuruauit ſe, Iehoſ.5.14. וַיִּשְׁתַּחוּ, Iudic.7.15. וַתִּשְׁתַּחוּ & incuruauit ſe, 1.Sem.25.23. וְתִשְׁתַּחֲוִין & adorabunt, Geneſ.33.6. 724

De verbis quorũ prima נ *vel* ל *deficit: Quorũ itẽ prima* נ *deficit, & vltima* א *quieſcit.* CAP. LXV.

Vnt & verba defectiua, & horum quædam ſunt in quibus prima, quæ eſt נ, deficit, vt,

עָבָר	הִתְנַקֵּם	הִתְנַקֵּמְתָּ	הִתְנַקֵּמְתִּי	הִתְנַקְּמוּ	הִתְנַקֵּמְתֶּם הִתְנַקֵּמְנוּ
		הִתְנַקְּמָה			הִתְנַקֵּמְתֶּן :
בֵּינוֹנִי	מִתְנַקֵּם			מִתְנַקְּמִים	
	מִתְנַקֶּמֶת			מִתְנַקְּמוֹת :	
מָקוֹר	הִתְנַקֵּם :				
צִוּוּי	הִתְנַקֵּם			הִתְנַקְּמוּ	
	הִתְנַקְּמִי			הִתְנַקֵּמְנָה :	
אֵיתָן	אֶתְנַקֵּם	יִתְנַקֵּם תִּתְנַקֵּם		נִתְנַקֵּם	יִתְנַקְּמוּ תִּתְנַקְּמוּ
		תִּתְנַקֵּם תִּתְנַקְּמִי			תִּתְנַקֵּמְנָה :

Præteritum, הִתְנַקֵּם Vltus eſt, aut vindicauit ſe, &c. הִתְנַפַּלְתִּי proſtraui me, Deut.9.25. וְהִתְנַחֲלוּם & poſſidebũt ex eis: vel, & hæredes eorum erunt, Ieſah.14.2.

Participium, מִתְנַקֵּם: vt וּמִתְנַקֵּם & vlciſcens ſe, Pſal.8.3. הַמִּתְנַדְּבִים, Iudic.5.9. מִתְנַכֵּרָה, 1.Reg.14.5.

Hammacór, בְּהִתְנַדֵּב, Iudic.5.2. וְלְהִתְנַפֵּל, Gen.43.18. עַל־ הִתְנַדְּבָם, 1.Paral.29.9.

Imperatiuum, הִתְנַקֵּם Vlciſcere, &c. הִתְנַגְּשׁוּ accedite, Ieſah.45.20.

Futurum, אֶתְנַקֵּם Vlciſcar. וְאֶתְנַפַּל, Deut.9.18. וַיִּתְנַכֵּר, Geneſ.42.7. יִתְנַחֵם Pſal.135.14. יִתְנַגַּח cornupetet, Dan.

accentu diuisiuo est cũ camés, vt 2.Sem.13.6, וַיִּתְחָל & æ-
999 grotauit. id est finxit se ægrotare. Sunt tamen nonnulla quæ veniunt cum camés, quãquam prædictum non habeant accentum: vt Psal.45.12, וְיִתְאָו & concupiscet. Prouerb.23.3, תִּתְאָו concupisces. Sũt camessata, quia proferuntur iuxta formam יָדָיו רַגְלָיו: item omnium plura lium habentiũ י cum ו tertiæ personæ signo, quæ sunt camessata propter hannách quod iacet in eis. Deut.2.10, & ne תִּתְגָּר litiges cũ eis in bello. Et Iesah.41.10, Ne תִּשְׁתָּע terrearis. aut paueas. Et 23, וְנִשְׁתָּעָה & pauebimus.

723 EST & vnicum verbum cuius tertia geminatur, prima geminatarũ apparente, altera quiescente: vt,

עָבָר הִשְׁתַּחֲוָה הִשְׁתַּחֲוִיתָ הִשְׁתַּחֲוִיתִי הִשְׁתַּחֲווּ הִשְׁתַּחֲוִיתֶם הִשְׁתַּחֲוִינוּ
הִשְׁתַּחֲוְתָה אוֹ הִשְׁתַּחֲוָיָה הִשְׁתַּחֲוִית הִשְׁתַּחֲוִיתֶן:

בֵּינוֹנִי מִשְׁתַּחֲוֶה מִשְׁתַּחֲוִים
מִשְׁתַּחֲוָה מִשְׁתַּחֲווֹת:

מָקוֹר הִשְׁתַּחֲוֵה אוֹ הִשְׁתַּחֲווֹת:

צִוּוּי הִשְׁתַּחֲוֵה הִשְׁתַּחֲווּ
הִשְׁתַּחֲוִי הִשְׁתַּחֲוִינָה:

אֵיתָן אֶשְׁתַּחֲוֶה יִשְׁתַּחֲוֶה תִּשְׁתַּחֲוֶה נִשְׁתַּחֲוֶה יִשְׁתַּחֲווּ תִּשְׁתַּחֲווּ
תִּשְׁתַּחֲוֶה תִּשְׁתַּחֲוִי תִּשְׁתַּחֲוִינָה אוֹ תִּשְׁתַּחֲוִיָן:

Præteritum, הִשְׁתַּחֲוָה Adorauit, vel incuruauit se, &c, Iechez. 46.2. וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ & adorabis, Deut.4.19. הִשְׁתַּחֲוֵיתִי adoraui, 2.Semu. 16.4. הִשְׁתַּחֲווּ adorauerunt, Irme.8.2. וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם & adorabitis, Exod.24.1.

Participiũ, וּמִשְׁתַּחֲוֶה & adorãs, vel incuruans se, Ester. 3.5. Et 2, וּמִשְׁתַּחֲוִים & adorantes.

Hammacór, הִשְׁתַּחֲוֵה Adorare, incuruare se. לְהִשְׁתַּחֲוֹת, Genes.37.10.

Imperatiuum, הִשְׁתַּחֲוֵה Adora, incurua te. הִשְׁתַּחֲווּ adorate, Psal. 29.2. וְהִשְׁתַּחֲוִי־לוֹ & adora eum, Psal.45.12.

אֵיתָן	אֶתְחַבֵּא יִתְחַבֵּא תִּתְחַבֵּא	נִתְחַבֵּא יִתְחַבְּאוּ תִּתְחַבֵּאנָה :	תִּתְחַבְּאִי

Præteritum, הִתְחַבֵּא Abſcõdit ſe, latuit, &c. הִתְחַבְּאוּ־שָׁם, 1. Semu. 14. 11. יִתְחַבָּאוּ, Iób 38. 30.

Participium, הַמִּתְחַבְּאִים, 1. Semu. 14. 22.

Futurum, יִתְחַבֵּא, 1. Semu. 23. 23, & Gen. 3. 8. תִּתְפַּלָּא, Iób 10. 16. וַיִּתְחַבְּאוּ, 1. Semu. 13. 6.

SVnt & alia quorum vltima ה quieſcit, vt,

עֵבֶר	הִתְגַּלָּה	הִתְגַּלִּיתָ הִתְגַּלִּי	הִתְגַּלִּינוּ הִתְגַּלִּיתֶם	697
		הִתְגַּלְתָּה הִתְגַּלִּית	הִתְגַּלִּיתֶן :	
בֵּינוֹנִי	מִתְגַּלֶּה		מִתְגַּלִּים	
	מִתְגַּלָּה		מִתְגַּלּוֹת :	
מָקוֹר	הִתְגַּלֵּה אוֹ הִתְגַּלּוֹת :			
צִוּוּי	הִתְגַּלֵּה אוֹ הִתְגַּל		הִתְגַּלּוּ	
	הִתְגַּלִּי		הִתְגַּלֶּינָה :	
אֵיתָן	אֶתְגַּלֶּה יִתְגַּלֶּה תִּתְגַּלֶּה		נִתְגַּלֶּה יִתְגַּלּוּ תִּתְגַּלֶּינָה :	
	תִּתְגַּלֶּה תִּתְגַּלִּי			
	אוֹ אֶתְגַּל יִתְגַּל תִּתְגַּל נִתְגַּל :			

Præteritum, הִתְגַּלָּה Reuelatus, aut detectus eſt, vel reuelauit, aut detexit ſe, apparuit, &c. Et הֶתְרַפִּית remiſſus fuiſti, Prouerb. 24. 10.

Participium cum ſeghól, מִתְרַפֶּה remiſſus, negligẽs, Prouerb. 18. 9. מִתְרַפִּים remiſſi, aut negligentes, Iehoſ. 18. 3. Et cũ ſéri, Gen. 24. 21, Et vir מִשְׁתָּאֶה admirabatur. 697

Hammacór cum ſéri, הִתְגַּלָּה. Et בְּהִתְגַּלּוֹת, Prouerb. 18. 1. Et 2. Semu. 13. 2, לְהִתְחַלּוֹת vt ægrotaret.

Imperatiuũ, הִתְגַּלֵּה, Et defectiuũ, הִתְגַּל cum pathách. 698 Et cum accentu diuiſiuo, cum camés, vt 2. Semu. 13. 5, וְהִתְחַל & ægrota. id eſt finge te ægrotare.

Futurum, אֶתְגַּלֶּה. Et יִתְגְּרוּ בָם litigabunt cum eis, Prouer. 28. 4. Defectiuum eſt cum pathách, אֶתְגַּל, &c. Et cũ 699

De verbis quorũ prima י, & extrema ה vel א quieſcunt: Quorũ itẽ vltima ה quieſcit. Déque vno cuius tertia geminatur, prima geminatarum apparente & altera quieſcente. CAP. LXIIII.

RÆter hæc ſunt & alia quorũ prima quæ eſt י, & vltima quæ eſt ה, quieſcunt, vt,

עָבָר	הִתְוַדָּה	הִתְוַדִּיתָ	הִתְוַדִּיתִי	הִתְוַדּוּ הִתְוַדִּיתֶם הִתְוַדִּינוּ :
		הִתְוַדִּית		הִתְוַדִּיתֶן :
בֵּינוֹנִי	מִתְוַדֶּה			מִתְוַדִּים
	מִתְוַדָּה			מִתְוַדּוֹת :
מָקוֹר	הִתְוַדּוֹת :			
צִוּוּי	הִתְוַדֵּה			הִתְוַדּוּ
	הִתְוַדִּי			הִתְוַדִּינָה :
אֵיתָן	אֶתְוַדֶּה	יִתְוַדֶּה	תִּתְוַדֶּה	נִתְוַדֶּה יִתְוַדּוּ תִּתְוַדּוּ
		תִּתְוַדִּי		תִּתְוַדִּינָה :

Præteritum, הִתְוַדָּה Confeſſus eſt. Leuit. 26.40, וְהִתְוַדּוּ & confitebuntur peccatum ſuum. Et 5.5, וְהִתְוַדָּה & cõfeſſa fuerit peccatum, vt noſtri interpretantur. Sed cũ hoc binián ſit ntranſitiuum, exponendum eſt, Et cõfitebuntur de peccato ſuo, Et confeſſa fuerit de peccato ſuo.

Futurum, וְאִתְיַדֶּה & confeſſus ſum, Dan. 9.4. Et Irm. 4.30, fruſtra תִּתְיַפִּי decorabis te.

ALia ſunt quorum vltima quæ eſt א, quieſcit, vt,

עָבָר	הִתְחַבֵּא	הִתְחַבֵּאתָ	הִתְחַבֵּאתִי	הִתְחַבְּאוּ הִתְחַבֵּאתֶם הִתְחַבֵּאנוּ
		הִתְחַבְּאָה	הִתְחַבֵּאת	הִתְחַבֵּאתֶן :
בֵּינוֹנִי	מִתְחַבֵּא			מִתְחַבְּאִים
	מִתְחַבְּאָה			מִתְחַבְּאוֹת :
מָקוֹר	הִתְחַבֵּא :			
צִוּוּי	הִתְחַבֵּא			הִתְחַבְּאוּ
	הִתְחַבְּאִי			הִתְחַבֵּאנָה :

בֵּינוֹנִי	מִתְבּוֹנֵן		מִתְבּוֹנְנִים
	מִתְבּוֹנֶנֶת		מִתְבּוֹנְנוֹת :
מָקוֹר	הִתְבּוֹנֵן :		
צִוּוּי	הִתְבּוֹנֵן		הִתְבּוֹנְנוּ
	הִתְבּוֹנֶנִי		הִתְבּוֹנֶנָה אוֹ הִתְבּוֹנֵנָה :
אֵיתָן	אֶתְבּוֹנֵן יִתְבּוֹנֵן	תִּתְבּוֹנֵן	נִתְבּוֹנֵן יִתְבּוֹנְנוּ תִּתְבּוֹנֵנָה
	תִּתְבּוֹנֵן תִּתְבּוֹנְנִי		תִּתְבּוֹנֵנָה אוֹ תִּתְבּוֹנֵנָה :

Præteritum, הִתְבּוֹנֵן Intellexit, conſiderauit: ſiue intellexit, vel contẽplatus eſt, aut conſiderauit ſe. Eſt enim verbũ intranſitiuum. Pſal. 37. 10, וְהִתְבּוֹנַנְתָּ & intelliges: aut conſiderabis. וְהִתְעוֹרַרְתִּי & ſuſcitabo me, Iob 31. 29. הִתְבּוֹנָנוּ contemplati ſunt, Ieſah. 52. 15. Et 24. 19, רָעֹה הִתְרֹעֲעָה הָאָרֶץ פּוֹר הִתְפָּרְרָה אֶרֶץ מוֹט הִתְמוֹטְטָה אֶרֶץ : Confringendo confregit ſe terra, diſſipando diſſipauit ſe terra, mouendo mouit ſe terra.

Participium, מִתְבּוֹנֵן intelligens. מִתְעוֹרֵר ſuſcitans ſe, 627
Ieſah. 64. 7. מִתְקוֹמְמִים ab inſurgentibus, Pſal. 17. 7.

Imperatiuũ, הִתְבּוֹנֵן. vt וְהִתְבּוֹנְנוּ & conſiderate, contẽplamini, Irme. 2. 10. Et 9. 17, הִתְעוֹרְרִי ſuſcitare, vel ſuſcita te, Ieſah. 51. 17.

Futurum, אֶתְבּוֹנֵן. Et cum accentu diuiſiuo, אֶתְבּוֹנֵן, vt 627
אֶתְקוֹטְטָה tabeſcã, Pſal. 139. 21. וְאֶתְקוֹטְטָה, Pſal. 119. 158. יִתְלוֹנֵן commorabitur, Pſal. 91. 1. תִּתְמוֹגֵג liquefiet, Pſal. 107. 26. תִּתְגּוֹרְרִי incides te, Irme. 47. 5. תִּתְגֹּרְרִי, Michah 5. 1. וַיִּתְפַּצְעוּ & contriti ſunt, Chabác. 3. 6. יִתְבּוֹשָׁשׁוּ erubeſcent, Gene. 2. 25. יִתְבּוֹנָנוּ contemplabuntur, Ieſah. 14. 16. תִּתְבּוֹנָנוּ contemplabimini, Ieſah. 43. 18.

Hammacór, הִתְאַזֵּר, vt לְהִתְאַפֵּק continere ſe, Gen. 45.1.

Imperatiuum, הִתְאַזֵּר. & הִתְאַזְּרוּ accingite vos, Ieſah. 8.9. הִתְאַחֲדִי vni te, Iechez. 21.16.

Futurũ, אֶתְאַזֵּר. Et cum accẽtu diuiſiuo eſt cũ camés: vt אֶתְאַפֵּק continebo me, vim faciam mihi, Ieſa. 42.14. וְאֶתְאַפֵּק, 1. Semu. 13.12. וַיִּתְאַבֵּל & luxit, Geneſ. 37.34. יִתְאַבֵּל Iechez. 7.12. וַיִּתְאַפֵּק, Eſter 5.10. וַיִּתְאַפֵּק, Gen. 43.31. יִתְאַדַּם ru beſcet, Prouerb. 23.31. תִּתְאַפֵּק, Ieſah. 64.14. וַיִּתְאַבְּלוּ, Num. 14.39. וַיִּתְאַבְּלוּ, Exod. 33.4.

ALia ſunt quorum prima quæ eſt י, quieſcit, vt, Præteritũ, הִתְוַדַּעְתִּי הִתְוַדַּעְתָּ הִתְוַדָּעוּ הִתְוַדַּעְתֶּם הִתְוַדַּעְנוּ Sciui, aut cognouit ſe, &c. in quibus י radicale mutatur in ו vtplurimum, præter illud Nume. 1. 18,

505 וַיִּתְיַלְּדוּ & oſtenderunt ſuã genealogiam. id eſt, à quibus eſſent prognati. cuius י eſt cum ghahiá & pathách, & ל lene, id eſt ſine daghés. Participium, מִתְוַדֵּעַ, &c.

Hammacór, הִתְוַדֵּעַ, vt בְּהִתְוַדֵּעַ dum ſe manifeſtaret, Geneſ. 45.1. לְהִתְיַצֵּב vt ſtaret, Iiób 1.6, & 2.1.

Imperatiuum, הִתְוַדֵּעַ.

506 Futurum, אֶתְוַדֵּעַ: vt אֶתְוַדָּע oſtendam me, Nume. 12.6. וְאֶתְיַצְּבָה, Chabac. 2.1. וַיִּיָּחֶל & expectauit, Geneſ. 8.12, pro

537 וַיִּתְיַחֵל, teſte R. Dauid in lib. rad. & Michlól. יִתְיַלְּדוּ vt in præterito. תִּתְיַמְּרוּ ſuperbietis, Ieſah. 61.6: quanquam & ab אָמַר duci poteſt. יִתְיַצֵּב ſtabit, Prouerb. 22.29. יִתְיַצֵּב, ibidem. יִתְיַצְּבוּ, Pſal. 2.2.

SVnt & alia quorum ſecũda quæ eſt ו vel י, quieſcit, vt communis grammaticorum fert opinio, quæ geminata eſſe puto, vt,

626 עָבַר הִתְבּוֹנֵן אוֹ הִתְבּוֹנֵנְתָּ הִתְבּוֹנֵנְתִּי
הִתְבּוֹנֵנָה הִתְבּוֹנֵנְתָּ
הִתְבּוֹנְנוּ אוֹ הִתְבּוֹנֵנוּ הִתְבּוֹנַנְתֶּם הִתְבּוֹנֵנְנוּ אוֹ הִתְבּוֹנֵנוּ

Imperatiuum ſimiliter cũ pathách, aut ſéri, vt וְהִתְעַנַּג & delectare, Pſal.37.4. הִתְהַלֵּךְ ambula, Gen.13.17. הִתְקַדָּשׁוּ ſanctificamini, aut ſanctificate vos, Iehoſ.3.5. וְהִטַּהֲרוּ & mundate vos, Geneſ.35.2. הִתְנַעֲרִי excute te, Ieſah.52.2. הִתְפַּתְּחִי ſolue te, Ieſah.52.2. 405.395

Futurum, אֶתְפַּקֵּד &c. וְאֶשְׁתַּמֵּר & obſeruaui me, Pſal.18. 24. אֶתְפָּאַר gloriabor, Ieſah. 49.3. וְאֶתְנַחֵם & ſolatiũ accepi, Pſal.119.52. וְאֶתְהַלְּכָה & ãbulabo, Pſal.119.45. וַיִּתְהַלֵּךְ & ambulauit, Gene.5.24. וַיִּתְחַזֵּק & roborauit ſe, Iudicũ 20.22. וְיִשְׁתַּמֵּר & ſeruabitur, Michá 6.16. תִּתְפַּתָּל peruertes te, Pſal.18.27. תִּתְחַסָּר, Pſal.18.26. תִּתְפָּל, 2.Semu.22.27, pro תִּתְחַפָּל, quod per metatheſin.i. tranſpoſitionẽ literarum, eſt תִּתְפַּתָּל, teſte R.Dauid in cõment.& lib.rad. & in Michlol. יִתְבַּקָּעוּ ſcindẽtur, aut ſcindent ſe, Michá 1.4. יִתְהַלָּכוּן ambulabunt, Pſal.12.9. יִתְפָּרְדוּ diuidentur, Pſal.92.10. וַיִּתְפָּקְדוּ & numerati ſũt, Iudic.20.15: eſt lene, & prima radicalis cum camés. וַיִּתְעַבֵּר & iratus eſt, Pſal. 78.21. וַיִּתְעַבֵּר, Ibidem, 59. יִתְנַלַּע miſcebitur, Prouerb.20.3. 405 394

Et cum maccáph, יִתְנַכַּר נָעַר agnoſcetur puer, Prouerb.20.11. Et prima radicalis cum ſeghól, יִתְנָחֵם pœnitebit eum, Deut.32.36.

De verbis quorum prima א vel י, *& ſecunda quæ eſt* ו vel י *quieſcit.*

CAP. LXIII.

SVnt in hoc binián & quieſcentia verba, quorum quædam ſunt in quibus prima quæ eſt א, quieſcit, vt,

Præteritum, הִתְאַזַּר אוֹ הִתְאַזְּרָה הִתְאַזַּרְתִּי, Accinxit ſe &c. & ita reſiduum. הִתְאַבֵּל luxit, 1. Semu. 15.35. הִתְאַזַּר accinxit ſe, Pſal. 93.1. הִתְאַפְּקוּ continuerunt ſe, Ieſah.63.15.

Participium, מִתְאַזֵּר. Et מִתְאַבֵּל lugens, 1.Semu.16.1.

33. Vel cũ ſéri, vt הִתְמַכֵּר vendidit ſe, 1. Reg. 21. 25. הִתְאַמֵּץ
375 roborauit ſe, 1. Reg. 12. 18. Quòd ſi habuerit maccáph, erit cum ſeghól, vt Gene. 6. 9, cum Deo הִתְהַלֵּךְ־נֹחַ ambulauit Nóach. Scripſit R. Iahacób filius Elhazar, illud Ie chez. 38. 23, וְהִתְגַּדַּלְתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי & magnificabo me, & ſanctificabo me: Et illud Leuit. 11. 44, וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם & ſanctificabitis vos, & eritis ſancti: quorum ſecunda radicalis eſt cũ chiríc: venire ab הִתְגַּדֵּל הִתְקַדֵּשׁ cũ ſéri: quia ſi eſſẽt ab הִתְגַּדֵּל הִתְקַדֵּשׁ cũ pathách, eſſent & ipſa cũ pathách.

404 Plurale, הִתְפַּקְּדוּ. Et cũ accẽtu diuiſiuo eſt cum camés,
394 הִתְפָּקְדוּ, aut הִתְפַּקְּדוּ, & הִתְפַּקְּדוּ. Sed in hoc verbo ſecunda radicalis venit lenis, hoc eſt ſine daghés, teſte R. Dauíd in Michlól, vt Iudic. 20. 17, הִתְפָּקְדוּ numerati ſunt. In-
195 terdũ prima radicalis cũ prædicto accentu, eſt cum ſeghól loco pathách, propter gutturalẽ, quæ non recipit daghés, vt Num. 8. 7, וְהִטָּהֲרוּ & mũdabũt ſe. Iechez.
393.371 5. 13, וְהִנָּחַמְתִּי & cõſolabor me: vel cõſolatus ſũ me. Po-
477 nitur interdum & א vice ה, vt primo libro annotatũ eſt, Cap. XXVI.

404 Participium, מִתְפַּקֵּד, Et הַמִּתְבָּרֵךְ benedicens ſe, Ieſah. 65. 16. מִּתְכַּבֵּד quàm glorificans ſe, Prouer. 12. 9. וּמִתְנַקֵּם & vlciſcentem ſe, Pſal. 8. 3. מִתְעַבְּרוֹ qui iraſcitur cũ eo,
357 Prouer. 20. 2. מְנַאֵץ blaſphematur, Ieſah. 52. 5, pro מִתְנָאֵץ: deficit enim ת quod eſt in potẽtia daghés. Et ſic Iechez. 2. 2, & 43. 6, Et audiui אֹתִי מְדַבֵּר dictum ad me. Sic etiam Leuit. 14. 11, הַמְטַהֵר qui purificat ſe.

404 Hammacór cum pathách, & cũ ſéri, הִתְפַּקֵּד הִתְפַּקֵּד, vt הִתְחַנֵּעַ miſceri, Prouerb. 17. 14. בְּהִתְעַטֵּף cum deficeret, Pſal. 142. 4. לְהִשְׁתַּבֵּחַ vt laudemur, Pſal. 106. 47. לְהִתְגָּרֵד vt ſcalperet ſe, Iób 2. 8. מֵהִשְׁתָּרֵעַ vt non excreſceret, Ieſah. 28. 20. לְהִתְנַחֵם conſolationẽ accipere, Gene. 37. 35.

הָעָבָר	הִתְפַּקֵּד הִתְפַּקְּדָה הִתְפַּקְּדָתְּ הִתְפַּקְּדִתִּי הִתְפַּקְּדוּ הִתְפַּקְּדָתֶם הִתְפַּקְּדָנוּ	הִתְפַּקְּדָתֶן :
הַמְּצוּנִי	מִתְפַּקֵּד מִתְפַּקֶּדֶת	מִתְפַּקְּדִים מִתְפַּקְּדוֹת :
הַמָּקוֹר	הִתְפַּקֵּד אוֹ הִתְפַּקֵּד :	
הַצִּוּוּי	הִתְפַּקֵּד הִתְפַּקְּדִי	הִתְפַּקְּדוּ הִתְפַּקְּדָנָה :
הָאֵיתָן	אֶתְפַּקֵּד יִתְפַּקֵּד תִּתְפַּקֵּד תִּתְפַּקְּדִי	נִתְפַּקֵּד יִתְפַּקְּדוּ תִּתְפַּקְּדוּ תִּתְפַּקְּדְנָה :

Præteritum, הִתְפַּקֵּד Numeratus eſt. Præteritum, macór, & imperatiuum ſunt cum ה & ת communiter. Sed participium & futurum deponunt ה, quia participium aſſumit מ, & futurum literas deſeruiẽtes. quòd ſi remaneret ה, eſſent pariter tres deſeruientes literæ, quas graue ac difficile eſſet pronuntiare. Dagheſſatur & ſecunda radicalis litera, vt & in Pihél haddaghús. Et ſi ſecunda fuerit gutturalis. א vel ע, vel ר, prima eſt cũ camés, vt הִתְפָּאֵר gloriatus eſt, הִתְנַעֵשׁ mouit ſe, וְהִתְבָּרֵךְ & benedicet ſe, Deut. 29. 19. Sin verò fuerit ה, aut ח, tunc prima eſt cũ pathách, vt הִתְטַהֵר pro הִתְטַהֲרוּ mundauit ſe, vt Iehoſ. 22. 17, Non הִתְטַהַרְנוּ mundauimus nos. pro הִתְטַהֲרוּ. Et * וְהִטַּהֲרוּ & mũdabunt ſe, Nume. 8. 7. Secunda radicalis eſt cum pathách: quod cum accentu diuiſiuo, vt ſoph paſſúc, vt athnách, vt zachéph, mutatur in camés. vt 2. Paral. 23. 1, הִתְחַזֵּק confortauit ſe. הִתְנַלַּח raſit ſe. Et cum zachéph, וְהִתְנַלָּח, Leuit. 13.

391. 403
390
391
394
395

tudinem ſignificat actionem, aut operationẽ, vel accidens, quã, vel quod inanimatum in ſeipſo operatur, vt Chab. 3. 6, וַיִּתְפֹּצְצוּ & contriuerũt ſe montes. Ieſah. 24. 19, conterendo הִתְרֹעֲעָה contriuit ſe terra. & idgenus. Interdum tamen ſignificationẽ habet binián niphál, cui (vt dictũ eſt) æquatur in ſignificatione, quanquã prædi
390 cta ſunt ei propria. Illud etiã non eſt ſilentio prætereundum, in hoc binián actu ſemper eſſe ה & ת vtplurimum: quãquam ת nónũquam eſt in potentia daghés,
391.392 vt Leuit. 18. 30, & ne תִּטַּמְּאוּ polluatis vos. pro תִּתְטַמְּאוּ.
396.398 Iechez. 5. 13, וְהִנָּחַמְתִּי & conſolabor me. Et ה præcedit ת, & ת primã radicalem literam, præterquã in verbis incipientibus à ס vel ש, in quibus ת ponitur poſt ס vel ש, vt Pſal. 18. 24, וָאֶשְׁתַּמֵּר & ſeruaui me ab iniquitate mea. Ieſah. 29. 14, תִּסְתַּתֵּר abſcondet ſe. Quòd ſi verbum incipiat à צ, ת conuertitur in ט, vt Gen. 44. 16, וּמַה־נִּצְטַדָּק
399 & in quo iuſtificabimus nos? Si verò incipiat à ז, muta-
398 tur ת in ד, vt Dan. 2. 9, הִזְדַּמְנְתוּן paraſtis. Et in potentia daghés, Ieſah. 1. 16, הִזַּכּוּ mundate vos: pro הִזְתַּכּוּ, quod
403 factum eſt euphoniæ cauſa. Sed interdum, ne tres eiuſdem exitus concurrant literæ, prædictus non ſeruatur ordo, vt Irme. 49. 3, וְהִתְשׁוֹטַטְנָה & explorate. In iſto autem binián, quéadmodum & in aliis, ſunt verba perfecta, quieſcentia, defectiua, & geminata. Perfecta igitur ſic coniugantur,

DE VERBIS BINIAN HITHpahál perfectis. CAP. LXII.

QVid ſignificet, & quomodo æquẽtur in ſignificatione binián hithpahál & niphál, dictũ eſt ſuprà cap. 111, & 1111. Notandũ autem hoc binián ſæpe eſſe intrãſitiuũ, & actionẽ ſignificare immanentẽ, aut accidẽs quod eſt in anima, aut ſubiecto quolibet, re, aut voce, aut oſtenſione, quãquã non ita ſit, vt Gene. 3. 8, וַיִּתְחַבֵּא & abſcondit ſe Adã, & vxor eius à facie Domini. putabant enim ſe abſcõdere ab eius facie, quãquam non ita eſſet. Nã, vt ait propheta, Quò à facie tua fugiam? ſi aſcendero in cælum, tu illic es, &c. Pſal. 139. 7. Et Prouerb. 13. 7, Eſt מִתְעַשֵּׁר ſe ditans, & non eſt quicquã: מִתְרוֹשֵׁשׁ ſe pauperem faciẽs, & ſubſtantia multa. id eſt, Eſt qui ſe putat, aut dicit diuitem, & nihil habet: eſt & qui ſe putat, aut dicit pauperẽ, & multam habet ſubſtantiam, multas habet opes. Deut. 29. 19, וְהִתְבָּרֵךְ & benedixerit ſe in corde ſuo. id eſt, ſe putauerit benedictũ, quanquã non ſit. 2. Semu. 13. 5, וְהִתְחַל & ægrotabis, id eſt oſtendes, & finges te ægrotũ. Prouer. 25. 6, Ne תִּתְהַדַּר glorifices te coram rege. id eſt, ne reputes, aut dicas te glorioſum. Hoc præterea peculiare eſt huius cõiugationis vt vehemẽtiam, duratio nem, multiplicitatẽ, & frequẽtiam ſignificet actionis, vt Ieſa. 45. 15, Vere tu es Deus מִסְתַּתֵּר abſcõdens te. quia videlicet multifarie, multiſque modis, & frequẽter ſe abſcondit: idcirco non נִסְתָּר, ſed מִסְתַּתֵּר ſcriptum eſt. Pſal. 83. 4, וְיִתְיָעֲצוּ & cõſiliabuntur. vel cõſilia capient, vi delicet multifariã, ac multoties. & idgenus. Præterea hoc binián vtplurimum & per trãſlationem, & ſimili-

390

124

121. 124

liquefit cæra. Et cum cholem, vt הִבּוֹק euacuando, Ieſah.24.3.וְהִבּוֹז & diripiendo,ibidem.

Futurum,אֶתֹּם,&c.וַיִּתֹּם & cõſumptum eſt, Gene.47. 15.Et 18, וַתִּתֹּם. Item תִּבּוֹק euacuabitur, Ieſah.24.3. תִּבּוֹז
714 diripietur,Ibidem.תִּדֹּמִי excidêris, Irm.48.2. Eſt etiã cum pathách,ad differentiam deſinentium in ה:vt אִכַּף
772 curuabor,aut curuabo me,Michâh 6.6.יִדַּל attenuabitur,Ieſah.17.4.יִמַּךְ humiliabitur,Eccleſ.10.18. יִמַּד mẽſurabitur, Irme. 33.22.וַיִּמַּס & liquefiet, Iehoſ.2.11.Et in ſoph paſſúc,יִמַּס, Ieſah.13.7.תִּמַּק tabeſcet, Zecha.14.12.
774 וְיִשַּׁחוּ & humiliabuntur, Eccleſ.12.4.תִּדַּמּוּ excidemini,
719.767. Irme.51.6.יִקַּלוּ leues erunt, Ieſah.30.16. Inuenitur &
774.792 lene,vt וַיִּתְּמוּ & cõſummati ſunt,Deut.34.8. Venit etiã nách ſéri vice daghés,vt Gen.16.5,וְאֻקַּל & contẽptibilis fui.Et 4, וַתֻּקַּל & contemptibilis (aut deſpecta)fuit.Et
774 cũ hannách,id eſt י quieſcente poſt א præter morẽ, vt Pſal.19.14,tunc אֵיתַּם immaculatus ero. Quòd ſi prima litera radicalis fuerit gutturalis,vel ר,literæ deſeruientes ſunt cum ſéri,vt אֶחֱתָה pauebo,conterar,Irme. 17.18. יֶחֱל polluetur, Ieſah.48.11. יֶרֶךְ molleſcet,Deut. 20.3. תֶּחֶת pauebis , Iehoſ. 1. 9. יֶחֱתוּ , Irme. 10. 2. תֶּחֱתוּ, Iehoſ.10.15.

SVnt & alia quæ primam & tertiam geminant, ipſa tertia quieſcente,vt נְהִיָה Fuit,factus eſt,fractus eſt.

עֶבֶר	נְהִיָה	נְהִיֵיתָ נְהִיֵיתִי	נְהִיוּ נְהִיֵיתֶם נְהִיֵינוּ
		נְהִיתָה נְהִיֵית	נְהִיֵיתֶן :
בֵּינוֹנִי	נְהִיָה		נְהִיִים
	נְהִיָה		נְהִיוֹת :

Et ſic reſiduum.

28.22.ſecũdũ R.Iehudáh,eſt à פָּלַל,quanquã ſunt qui deducunt à נָפַל corruit,cecidit. Defectiua,quia carent litera geminata, retinuerunt punctaturã pathách in prima litera radicali, נָסַב enim ponitur pro נִסְבַּב,& ſic de aliis. Et cũ chiríc, vt נָחַר exuſtũ eſt,Pſal, 69.34.& 768
נָחַת cõtritus eſt,Malach' 2.5.נָחַל pollutus eſt,Iechez.25.3,eſt cum camés,quanquã non habeat accẽtum diuiſiuum. Et cũ ſéri,נָמַס liquefactũ eſt, Pſal.22.15.Et הָנְקַל 769
num leue fuit?Iechez.9.17. Et cũ chólẽ,vt נָגַז attõſus 770
eſt,totõdit ſe. נָגְזוּ attõſi ſunt,Nachúm 1.11. וְנָגְלוּ & inuoluẽtur,cõplicabuntur,Ieſa.34.4. * נָמֹגוּ defluxerunt, Exod.15.15.וְנָקְטוּ & ſuccidentur, Iechez.6.9.Et plurale ſecundũ alias varietates,vt נָשַׁמּוּ,Ieſah.33.8.וְנָשַׁמּוּ & obſtupeſcẽt,Irm.4.9. נָמַקּוּ tabuerũt,diſſoluerunt ſe,Pſal. 38.6. וְנֶחֱלוּ & polluentur,Iechez. 7.24, ſine daghés,pro וְנֶחֱלוּ cum daghés. Tertia fœminei, vt נָסְבָה verſa eſt, 769
Iechez.26.2, cum daghés. & ſine daghés, Iechez.41.7, 770
וְנִסְבָּה.& ſic וְנִבְקָה & euacuabitur,Ieſah.19.3.& וְנִבְלָה & cõfundetur,Gen.11.7. Prima cõmunis generis,vt וְנִקְלֵתִי & vilior fiã,2.Semu.6.22. Et ſecunda fœminei, וְנֶחֱלְתְּ, Iechez.22.16 (licet & à נָחַל deduci poſſit) pro וְנֶחֱלוֹתְ & polluta eris. Et lene, id eſt ſine daghés, vt Irme.22.23, מַה־נֶּחֱנַתְתְּ quã depræcata es:נ cum ſéri vice daghés,& po 771
nitur pro נְחַנַּנְתְּ. Et cum chiríc,נֶחֱתוּ בִי confractæ ſunt in me, Pſal.38.3. quanquã nonnulli deducunt à נָחַת, & ſignificabit deſcenderunt in me.Et 18.35,וְנִחֲתָה & confringetur arcus. Et ſic נִחַתְנוּ,&c.

Participium,נָתַם &c. נְמַקִּים tabeſcentes,Iechez.33.10. 772
Et 36.34, & terra הַנְּשַׁמָּה deſolata. Et cum chiríc, vt 2. Paralip.10.15,quia fuit נְסִבָּה cauſatum à Deo.

Hammacór הַתֹּם.Et ſic,Pſal.68.3,כְּהִמַּס quẽadmodum

& נְתַן,Iesah. 33.16. נִתְּנוּ,Leuit.10.14.וְנִתַּתֶּם, Leuit.26.25. נִתָּנוּ pro נִתְּנוּ,Hezræ 9.7.וְנִתְּנָה,Genes.29.27.

Participium,נֹתֵן cum camés,Exod.5.16.

Hammacór,הַנֹּתֵן.Et cum chólem,הַנֹּתֵן,Irme.38.3.

Futurum,אֶנְתֵּן,&c. יִנְתֵּן,Exod.5.18.Et cũ seghól propter monosyllabũ,vt יִנֵּתֶן בּוֹ,Leuit.24.20.תִּנְתֵּן,Irm.38.3.

De verbis quæ secundã & tertiam geminant,aut eandẽ habent.

De his item quorum secunda & tertia quiescit. CAP. LXI.

768 SVnt etiam in hoc binián verba quæ secundam & tertiam geminant,siue eandem habent, quæ interdum (quãquam rarissime) veniunt vt perfecta.Præteritum autẽ quadrifariam variatur.quandoque enim est cum camés & pathách:quod cum accentu diuisiuo,vt soph passúc,vt athnách, vt zachéph,mutatur in camés.Interdum est cum chiríc & pathách. Nónunquam cũ camés & chólem.Postremo cum camés & séri,vt dicam in præterito.Et sic coniugatur,

עָבָר	נָתַם	נָתַמְתִּי נָתַמְתָּ	נָתְמוּ נָתַמְתֶּם נָתַמְנוּ
		נָתְמָה נָתַמְתְּ	נָתַמְתֶּן :
בֵּינוֹנִי	נָתֵם		נְתַמִּים
	נְתֻמָּה		נְתֻמוֹת :
מָקוֹר	הִתֵּם אוֹ הִתֹּם :		
צִוּוּי	הִתֵּם אוֹ הִתֹּם		הִתַּמוּ
	הִתַּמִּי		הִתַּמְנָה :
אֵיתָן	אֶתֹּם יִתֹּם תִּתֹּם		נִתֹּם יִתְּמוּ תִּתֹּמוּ
	תִּתֹּם תִּתַּמִּי		תִּתֹּמְנָה :

Præteritum,נָתַם Perfectus est,cõsumptus est,defecit &c.Et sic וְנָסַב & circuiuit,Irme.31.39.וְנָקַל & leue fuit,2. Reg.3.18.וְנָמַס & liquefactus est, Exod.16.21. נָחַר exustũ est,Irm.6.29. Et perfectũ,וְנִפְלַל & iudicabitur,Iechez.

Futurum, אֶנָּשֵׂא eleuabo me, Ieſah.33.10. יִנָּשֵׂא, Ieſah. 40.4. יִנָּשְׂאוּ pro יִנָּשְׂאוּ portabuntur, Irme.10.5. תִּנָּשֶׂאנָה portabuntur, Ieſah.49.22.

ALia ſunt quorum prima quæ eſt נ, deficit: & vlti- 727
ma quæ eſt ה, quieſcit, vt,

עָבָר	נָטָה נָטִיתָ נָטִיתִי	נָטוּ נְטִיתֶם נָטִינוּ
	נָטְתָה נָטְתָה	נְטִיתֶן :
בֵּינוֹנִי	נוֹטֶה	נוֹטִים
	נָטֶה	נְטוּיוֹת :
מָקוֹר	הַנְטֹה אוֹ הַנְטוֹת :	
צִוּוּי	הַנְטֵה	הַנְטוּ
	הַנְטִי	הַנְטֶינָה :
אֵיתָן	אֶנְטֶה יִנְטֶה תִּנְטֶה	נִנְטֶה יִנְטוּ תִּנְטוּ
	תִּנְטִי תִּנְטִי	תִּנְטֶינָה :

Præteritum, נָטָה Inclinatus eſt, ſiue inclinauit ſe &c. Inuenitur & perfectum cum י vice ה, vt נְטָיוּ, extenſa ſunt, Nume.24.6.

Imperatiuum, הַנְטֵה. Et defectiuum הַנְטְ.

Futurum, אֶנְטֶה &c. Et defectiuum, אֶנְטְ יִנְטְ.

ALia ſunt quorum deficiunt extrema, hoc eſt pri- 444
ma & vltima, quæ ſunt נ, vt,

עָבָר	נָתַן נָתַתָּ נָתַתִּי	נָתְנוּ נְתַתֶּם נָתַנּוּ אוֹ נָתְנוּ
	נָתְנָה נָתַתְּ	נְתַתֶּן :
בֵּינוֹנִי	נוֹתֵן	נוֹתְנִים
	נְתוּנָה אוֹ נְתֻנָה	נְתוּנוֹת :
מָקוֹר	הִנָּתֵן אוֹ הִנָּתוֹן :	
צִוּוּי	הִנָּתֵן	הִנָּתְנוּ
	הִנָּתְנִי	הִנָּתַנָּה אוֹ הִנָּתְנָה :
אֵיתָן	אֵנָּתֵן יִנָּתֵן תִּנָּתֵן	נִנָּתֵן יִנָּתְנוּ תִּנָּתַנָּה
	תִּנָּתְנִי תִּנָּתְנִי	תִּנָּתַנָּה אוֹ תִּנָּתְנָה :

Præteritum, נָתַן Datus eſt, dedit ſe, &c. Nume.26.62.

מקור	הִלָּקַח :	
צווי	הִלָּקַח	הִלָּקְחוּ
	הִלָּקְחִי	הִלָּקַחְנָה :
איתן	אֶלָּקַח יִלָּקַח תִּלָּקַח	נִלָּקַח יִלָּקְחוּ תִּלָּקַחְנָה
	תִּלָּקְחִי	תִּלָּקַחְנָה :

Præteritum, נִלְקַח Captus eſt, נִלְקָח, 1. Semu. 4. 11. Et 17,
448 נִלְקָחָה. Vel defectiue, נָקַח נָקְחָתָ נָקַחְתִּי, vt ſcribit R. Dauid. נִתְעוּ euulſi ſunt, Iob 4. 10.

Hammacór, הִלָּקְחוּ, 1. Semu. 4. 19. הִלָּקְחוּ, 1. Semu. 21. 6.

Futurum, אֶלָּקַח, Et וְתִלָּקַח, Eſter 2. 8.

De verbis quorū prima נ *deficit, & tertia* א *vel* ה *quieſcit. De his etiam quorum deficiunt extrema.* CAP. LX.

Vnt præterea & alia quorum prima quæ eſt נ, deficit: & tertia quæ eſt א, quieſcit, vt,

עבר	נָשָׂא נָשָׂאתָ נָשָׂאתִי נָשָׂאוּ נָשָׂאתֶם נָשָׂאנוּ	
	נָשְׂאָה נָשְׂאוּ נָשָׂאתֶן :	
בינוני	נֹשֵׂא	נֹשְׂאִים
	נֹשְׂאָה	נֹשְׂאוֹת :
מקור	הִנָּשֵׂא :	
צווי	הִנָּשֵׂא	הִנָּשְׂאוּ
	הִנָּשְׂאִי	הִנָּשֵׂאנָה :
איתן	אֶנָּשֵׂא יִנָּשֵׂא תִּנָּשֵׂא נִנָּשֵׂא יִנָּשְׂאוּ תִּנָּשְׂאוּ	
	תִּנָּשְׂאִי תִּנָּשֵׂאנָה :	

Præteritum, נָשָׂא Portatus eſt, eleuatus eſt, &c. Exod. 25. 28. Et ſic נָבָא prophetauit, 1. Semu. 10. 11. נָשְׂאוּ ſeducti ſunt, Ieſah. 19. 13. נָבְאוּ, Irme. 2. 8. נָבְאוּ, Irme. 23. 21.

Participiū, נֹשֵׂא eleuatus, Ieſah. 2. 2. וְהַנְּשָׂאִים, Ieſah. 2. 13. נְשָׂאָה, Ieſah. 30. 25. הַנְּשָׂאוֹת, Ieſah. 2. 14. Et הַנְּבָאִים, Iechez. 13. 2. Et cum ſceuá, נִבְּאִים, Irme. 14. 15.

Imperatiuū, הִנָּשֵׂא eleuare, ſiue eleua te, Pſal. 7. 7. Et הִנָּבֵא propheta, vaticinare, Iechez. 13. 1.

עָבָר	נִגַּשׁ	נִגַּשְׁתָּ נִגַּשְׁתִּי	נִגַּשְׁנוּ נִגַּשְׁתֶּם נִגַּשְׁתֶּן :
		נִגְּשָׁה נִגַּשְׁתְּ	
בֵּינוֹנִי	נִגָּשׁ		נִגָּשִׁים
		נִגָּשָׁה אוֹ נִגֶּשֶׁת	נִגָּשׁוֹת :
מָקוֹר	הִנָּגֵשׁ אוֹ נִגּוֹשׁ :		
צִוּוּי	הִנָּגֵשׁ		הִנָּגְשׁוּ
	הִנָּגְשִׁי		הִנָּגֵשְׁנָה :
אֵיתָן	אֶנָּגֵשׁ יִנָּגֵשׁ תִּנָּגֵשׁ		נִנָּגֵשׁ יִנָּגְשׁוּ תִּנָּגֵשְׁנָה :
	תִּנָּגְשִׁי תִּנָּגֵשׁ		

Præteritum, נִגַּשׁ Acceſſit, &c. Exod. 24. 2, וְנִגַּשׁ & acceſſit. Et 34. 32, נִגָּשׁוּ acceſſerũt omnes. Deut. 25. 1, וְנִגְּשׁוּ & accedẽt ad iudicium. Et 9, וְנִגְּשָׁה & accedet. נִגְּפוּ cæſi ſunt, Iudic. 20. 36. Quædam veniunt cũ chólem à themate pahól, vt נִפְעוֹל. Gene. 17. 26, נִמַּל circunciſus eſt Abrahã. Et 27, נִמְּלוּ circunciſi ſunt cum eo. Et נֵאָר maledictus, eſt cum ſéri loco daghés.

Participiũ, נִגָּשׁ cum camés, &c. Et cum chólẽ, Gene. 34. 22, נִמָּלִים circunciſi. Et cum ſéri, נֵאָרִים maledicti, Malachi 3. 9. 433. 438 428

Hammacór, הִנָּגֵשׁ. Et cũ chólem, הִמּוֹל, Geneſ. 17. 13. Et cum נ formatiuo, deficiente נ radicali, vt Iudic. 20. 29, נִגּוֹף נֶגֶף cædendo cæſus eſt. 428

Imperatiuum, הִנָּגֵשׁ. Prouerb. 6. 3, וְהִנָּצֵל & eruere (ſiue erue) te &c.

Futurũ, אֶנָּגֵשׁ. Vel cum chiríc, Pſal. 69. 15, אִנָּצְלָה eripiar. Et cum chólem, יִמּוֹל circuncidetur, Geneſ. 17. 14.

SVnt & alia quorum prima, quæ eſt ל, deficit, vt, 448

עָבָר	נִלְקַח	נִלְקַחְתָּ נִלְקַחְתִּי	נִלְקְחוּ נִלְקַחְתֶּם נִלְקַחְנוּ
		נִלְקְחָה נִלְקַחַתְּ	נִלְקַחְתֶּן :
בֵּינוֹנִי	נִלְקָח		נִלְקָחִים
		נִלְקָחָה	נִלְקָחוֹת :

Futurũ,אֶמְלָאֶה,אֶמְצָא,&c. Et cum he,אֶמְלָאֶה implebor, Iechez. 26.2. תִּמְצָאוּ,& cũ accentu diuiſiuo תִּקְרָאוּ,Ieſah. 61.6.

De verbis quorũ prima י,& *extrema* א *vel* ה *quieſcũt: De his item quorum prima* נ *vel* ל *deficit.* CAP. LIX.

577 NOnnulla etiã ſunt verba quorũ prima quæ eſt י, & vltima quæ eſt א, quieſcunt,vt נוֹרָא Terribilis fuit.

עָבָר	נוֹרָא	נוֹרֵאתָ נוֹרֵאתִי	נוֹרְאוּ נוֹרֵאתֶם נוֹרֵאנוּ
		נוֹרְאָה נוֹרֵאת	נוֹרַאתֶן :
בֵּינוֹנִי	נוֹרָא		נוֹרָאִים
	נוֹרָאָה		נוֹרָאוֹת :
מָקוֹר	הִוָּרֵא :		
צִוּוּי	הִוָּרֵא		הִוָּרְאוּ
	הִוָּרְאִי		הִוָּרֵאנָה :
אֵיתָן	אִוָּרֵא יִוָּרֵא	תִּוָּרֵא	נִוָּרֵא יִוָּרְאוּ תִּוָּרְאוּ
		תִּוָּרְאִי	תִּוָּרֵאנָה :

730 ALia verò ſunt quorum prima י,& extrema ה,quieſcunt, vt, נוֹרָה Doctus eſt,iactus eſt.

עָבָר	נוֹרָה	נוֹרֵיתָ נוֹרֵיתִי	נוֹרוּ נוֹרֵיתֶם נוֹרֵינוּ
		נוֹרְתָה נוֹרֵית	נוֹרֵיתֶן :
בֵּינוֹנִי	נוֹרֶה		נוֹרִים
	נוֹרָה		נוֹרוֹת :
מָקוֹר	הוֹרֵה אוֹ הוֹרוֹת :		
צִוּוּי	הוֹרֵה		הוֹרוּ
	הוֹרִי		הוֹרֵינָה :
אֵיתָן	אוֹרֶה אֹרֵה	תּוֹרֶה	נוֹרֶה יוֹרוּ תּוֹרוּ
		תּוֹרִי תּוֹרֶה	תּוֹרֵינָה :
	אוֹ אוֹר יוֹר תּוֹר נוֹר :		

427 SVnt etiam alia verba quorum prima quæ eſt נ, deficit,vt,

mã. Futurũ defectiuũ eſt cũ camés ad differentiam 681
geminatorũ quæ ſunt cũ pathách. וְאֻפַּת & ſeductus ſũ,
Irm.20.7. וַיֵּרָא & apparuit, Iudic.6.12. וְתֻחַץ & diuidetur,
Dniel 11.4. וְתֵעָשׂ & fiet, Eſter 7.2. Et ſecunda exiſten- 682
te ח, inuenitur cũ pathách, vt יְמַח delebitur, Pſal.119.13.
Et יְדֻחוּ impellentur, Irme.23.12. eſt longum præter nor
mam. Illud autem Ieſah. 44.21, Ne תְּנַשֵּׁנִי obliuiſcaris
mei: exponitur teſte R. Abrahá & R. Dauid תִּנָּשֶׁה מִמֶּנִּי.

SVnt & alia quorum extremum eſt א quieſcens, vt, 745

עָבַר	נִמְצָא נִמְצֵאתָ נִמְצֵאתִי	נִמְצְאוּ נִמְצֵאתֶם נִמְצֵאנוּ
	נִמְצְאָה נִמְצֵאת	נִמְצֵאתֶן :
בִּינוֹנִי	נִמְצֵא	נִמְצָאִים
	נִמְצָאָה	נִמְצָאוֹת :
מָקוֹר	הִמָּצֵא :	
צִוּוּי	הִמָּצֵא	הִמָּצְאוּ
	הִמָּצְאִי	הִמָּצֵאנָה :
אֵיתָן	אִמָּצֵא יִמָּצֵא תִּמָּצֵא	נִמָּצֵא יִמָּצְאוּ תִּמָּצֵאנָה
	תִּמָּצְאִי	תִּמָּצֵאנָה :

Præteritum, נִמְצָא Inuẽtus eſt, & ſic נִבְרָא creatus eſt,
נִקְרָא vocatus eſt, נֶחְבָּא abſconditus eſt, latuit. נִמְצְאוּ, & cũ
accentu diuiſiuo נִמְצָאוּ, 1.Semu.9.20. נִקְרְאוּ, Ieſah.48.2.
וְנִבְרְאוּ, Pſal.148.5. נִמְצֵאת, vel נִמְצֵאתְ inuenta es, Irme.
50.24. נִמְצְאָה, & ſic וְנִקְרְאָה, Eſter 2.14. Et cũ duobus ſignis 650.750
fœmineis, נִפְלְאָתָה mirabilis fuit, 2.Semu.1.26.

Participium, נִמְצָא cũ camés: & ſic נִמְצָאִים, & הַנִּקְרָאִים, 745
Ieſah.48.1. Inuenitur & cum ſceuá, הַנִּמְצָאִים, Eſter 1.5. 311
נִטְמָאִים, Iechez.20.30. נֶחְבָּאִים, Iehoſ.10.17. 738

Hãmacór, הִמָּצֵא cum ſéri. לְהֵרָפֵא curari, ſanari, Deut.
28.27. בְּהִבָּרְאָם quando creati ſunt, Gene.2.4. Et more
definentiũ in ח, vt וְנֶחְבָּה & latêre, Irme.49.10. לְהֶחְבֵּה, 2.
Reg.7.12. לְהֶחְבֵּה, 1.Reg.22.25.

נַעֲנֵיתִי 3. humiliatus ſum, Pſal. 119. 107. וְנַעֲלָה & aſcendit, eleuauit ſe, Nume. 9. 21. נִגְלִית & נִגְלֵית, vt Ieſah. 47. 13, נִלְאֵית laboraſti. Et נִגְלְתָה cū accētu diuiſiuo facit נִגְלֹתָה: Ieſah. 53. 7, נֶאֱלָמָה obmutuit. נָחֲלוּ ægrotauerūt, Hamós 6. 6. Et cum chiríc, Cant. 1. 6, נִחֲרוּ־בִי irati ſunt in me.

678 Participiū maſculeū, נִגְלֶה, eſt cū ſeghól: & fœmineū נִגְלָה cū camés. Et ſic נִבְעֶה requiſita, Ieſa. 30. 13. & נִרְאֶה apparens. Et prima exiſtente gutturali, נַעֲשִׂים factus, נַעֲשִׂים facti, נֶחֱרִים excandeſcentes. Venit etiā maſculeū cū camés, vt Ieſa. 56. 3, הַנִּלְוֶה qui adhæret Domino. Et הַנִּרְאָה* Gene. 12. 7. Dominus נִרְאָה apparuit vobis, Leuit. 9. 4. נִרְאָה, Nume. 14. 14. Ibidem, 10, gloria Domini נִרְאָה apparuit. Dan. 8. 1, poſtquā הַנִּרְאָה apparuit mihi. quanquā dici poteſt, omnia hæc eſſe præterita, & ה eſſe loco אֲשֶׁר.

679 Macór, הִנָּלֵה cū ſéri: vel cum chólem, vt Iudic. 13. 20, לְהֵרָאוֹת vt appareret. Et cū ת, Leuit. 13. 13, & in die הֵרָאוֹת qua apparuit, aut viſa eſt. הֵעָלוֹת, Nume. 9. 17. & Exod. 40. 36, וּבְהֵעָלוֹת. Et לְהַעֲשׂוֹת, Eſter 9. 1. בְּהִנָּלוֹת, Iechez. 21. 24. בְּהִתְעוֹת, Ieſah. 19. 14. Et perfectum cum נ, vt 1. Semu. 2. 27, הִנָּגְלֹה nūquid apparēdo. Hoſe. 10. 16, נִדְמָה נִדְמָה ſuccidendo ſucciſus eſt, vel deficiendo defecit.

Imperatiuū, הִנָּלֵה &c. הִנָּלוּ, Ieſah. 49. 9. & Nume. 16. 24, הֵעָלוּ. Eſt breue ad differentiam geminatorum quæ ſunt longa.

679 Futurū, אֶנָּלֶה cum ſeghól. Et prima exiſtēte gutturali, vel ר, literæ deſeruientes ſunt cū ſéri. יִמְחֶה delebitur, Deut. 25. 6. תִּנָּלֶה, Exod. 20. 26. תִּבְנֶנָּה ædificabitur, Deut. 13. 16. יֵעָשֶׂה, Deut. 25. 9. וְתֵרָאֶה & apparebit, Gene. 1. 9. יֵעָרֶה effundetur, Ieſah. 32. 15. יִנָּצוּ litigabunt, Deut. 25. 11. וְיִתָּלוּ

682 & ſuſpenſi ſunt, Eſter 2. 23. יֵעָשׂוּ, Geneſ. 20. 9. Sed illud Iechez. 36. 3, וְתֵעָלוּ, eſt cum ſceuá & pathách præter nor-

נָצַר ſeruauit,obſeruauit:& ſic ſunt pehulím,id eſt participia paſſiua primi binián cal.

Macór,הִבּוֹן pro הִמּוֹל circuncidendo,Gene.17. 611.612
13. Et ſi prima litera fuerit gutturalis,vel ר, literæ deſeruientes ſunt cum ſéri,vt לְהָאִיר pro לֶאוֹר,Iób 33.30,vt illuminetur. Et quia caret ה, tranſlatū eſt punctū eius in ל deſeruiens. Aliquando eſt ſcurec loco chólem, vt 635
Ieſah.25.10,כְּהִדּוּשׁ vt trituratur palea.

Imperatiuum,הִבּוֹן & הִמּוֹל. 611.612

Futurū,אִבּוֹן,vel אֵבּוֹן.Et ad ſupplendū daghés, ſi prima fuerit gutturalis,vel ר, literæ deſeruientes ſunt cū ſéri, vt יֵעוֹר ſuſcitabitur, Zechar.4.1. וַיֵּאוֹר & illuxit eis, 2.Semu.2.32.

De verbis quorū vltima ה *vel* א *quieſcit.* CAP. LVIII.

SVnt & alia verba quorum extrema,quæ eſt 677
ה,quieſcit,vt,

עָבַר	נִגְלָה	נִגְלֵיתָ נִגְלֵיתִי	נִגְלוּ נִגְלֵיתֶם נִגְלֵינוּ	
		נִגְלְתָה נִגְלֵית	נִגְלֵיתֶן :	
בֵּינוֹנִי	נִגְלֶה		נִגְלִים	
	נִגְלָה		נִגְלוֹת :	
מָקוֹר	הִגָּלֵה הִגָּלֹה	הִגָּלוֹת :		
צִוּוּי	הִגָּלֵה		הִגָּלוּ	
	הִגָּלִי		הִגָּלֶינָה :	
אֵיתָן	אִגָּלֶה יִגָּלֶה	תִּגָּלֶה	נִגָּלֶה יִגָּלוּ תִּגָּלוּ	
		תִּגָּלִי	תִּגָּלֶינָה :	

Præteritum,נִגְלָה Apparuit,reuelatus eſt, &c.1.Sem. 3.21. Secunda & prima perſona ſunt cum chiríc, נִגְלִיתְ.נִגְלֵיתִי.Vel cum ſéri,vt נִגְלֵיתִי,1. Sem.2.3.נִלְאֵיתִי laboraui, Irme.6.11. Prima autem gutturali exiſtente, נ eſt cū pathách,vel ſeghól,vt נַעֲוֵיתִי incuruatus ſum,Ieſah.21. 681

אֵיתָן אֶבְוֹן אוֹ אֶבְוֹן יִבְוֹן תִּבְוֹן נִבְוֹן יִבְוֹנוּ תִּבְוֹנוּ
תִּבְוֹן תִּבְוֹנִי תִּבְוֹנֶנָה׃

Præteritum, נִבְוֹן Intellectus eſt, aut intellexit ſe, &c.
607 ſecũdum normã debuerat eſſe נִבֵּן. Venit etiã נ cum ſéri, vt נֵעוֹר ſuſcitatus eſt, ſuſcitauit ſe, Zecha. 2. 13. vt enim poſt camés, ita & poſt ſéri eſt hãnách. Vel eſt cũ ſéri loco camés propter ע, vt ſunt autores R. Iehudáh & R. Ionáh: quãquam R. Iehudáh putat eſſe de coniugatione niphál, cuius ſecunda quieſcit. R. verò Ionáh נ radicalẽ eſſe opinatur. Sed propter gutturalẽ non erat neceſſe vt eſſet cũ ſéri, quia & cũ א venit camés, vt נֵאוֹר illuminans tu, Pſal. 76. 5. niſi dicatur ע lenius pronuntiari cũ ſéri, quàm cum camés. Tertia ſingularis vtriuſque generis, & tertia pluralis eſt cũ hãnách: reſiduũ verò præteriti, ob punctorũ multiplicationẽ, amittit hannách, vnde ſunt cũ ſceuá. Et quia lenior eſt pronuntiatio chólem cũ ſuréc, quàm cũ altero chólem, & vt firmum maneat ו radicale (licet aliquando deficiat) idcirco in plæriſque chólem mutarũt in ſuréc, vt
609 Ieſáh. 10. 13, נְבוּנֹתִי intellexi. Pſal. 38. 9, נְפוּגֹתִי debilitatus ſum. נְסוּגֹתִי declinaui, aut retroceſſi, Ieſah. 50. 5.

Participium, נָבוֹן cũ camés, intelligens, Prouerb. 1. 5. In regimine genitiui eſt cũ ſceuá, vt וְנִבוֹן דָּבָר & intelligẽs rei, 1. Sem. 16. 18. Et Prouer. 4. 18, vſque ad נְכוֹן הַיּוֹם paratũ diei. pro diẽ. נְבוֹנִים intelligentes, Ieſah. 5. 21. נְכֹנִים parati, Exod. 19. 15. נְכוֹנָה parata, Pſal. 5. 10. eſt breue ad
610 differentiam præteriti: & ſic נְבוֹנָה. Veniunt interdum & cum ſuréc, vt Exod. 14. 3, נְבֻכִים confuſi ſunt in terra. Iechez. 6. 12, וְהַנָּצוּר & obſeſſus: ſecundum opinionem Tharghum. Ieſah. 1. 8, ſicut ciuitas נְצוּרָה obſeſſa. à verbo צור. quanquam ſunt qui deducũt hæc duo à

Præteritũ, נוֹדַע Cognitus eſt, aut cognoſcere fecit ſe, Gen.41.21. Et ſic הַנּוֹלַד־לוֹ qui natus eſt ei, Gene.21.3. נוֹעַד conuenit, cõgregatus eſt. Num.10.3, וְנוֹעֲדוּ & cõueniẽt. נוֹעַץ iniit conſilium, Ieſah.40.14. נוֹקַשׁ illaqueatus eſt. וְנוֹקְשׁוּ, Ieſah.28.13. נוֹשַׁע ſaluatus eſt, Ieſa.45.17. 504

Participium, נוֹדָע cum camés ad differẽtiam præteriti. Et in regimine cũ pathách, vt Ieſah.43.10, ante me non eſt נִוֹצַר אֵל formatum Dei, id eſt à Deo. 114

Hãmacór, הִוָּדַע. Et בְּהִוָּלֵד לוֹ quando natus eſt ei, Gen. 21.5. Et Pſal.31.14, בְּהִוָּסְדָם dum conſilium caperent ipſi.

Imperatiuũ, הִוָּדַע. Et הִוָּסְרוּ erudimini, Pſal.2.10. הִוָּסֵר erudire, Irme.6.8.

Futurũ, אִוָּדַע. Et cũ chiríc, Iechez.20.5, וְאִוָּדַע. Et אִוָּדַע. Et cũ ſeghól, & lógũ, אִוָּלֵד בּוֹ, Iiób 3.3. אִוָּשֵׁעַ ſaluus ero, Pſal. 18.3. Et cũ he, וְאִוָּשְׁעָה & ſaluus ero, Pſal.119.117. יִוָּדַע cognoſcetur, Pſal.79.10. יִוָּדַע, Prouerb.10.9. יִוָּשֵׁעַ, Prouer. 28.18. תִּוָּרֵשׁ pauper efficieris, Prouerb.20.13. וְיִוָּתְרוּ & remãſerãt, Ieho ſ.18.2. תִּוָּשְׁעוּן ſalui eritis, Ieſah.30.15. תִּוָּסְרוּ erudiemini, Leuit.26.23. 314 505

De verbis quorum ſecunda ו vel י quieſcit. CAP. LVII.

SVnt præterea & alia verba quorum ſecunda quæ eſt ו vel י, quieſcit, in quibus hannách vicem ſupplet ſecũdæ radicalis, & ו eſt productiuũ, & totũ binián eſt cũ chólẽ, vt, 606

עָבַר	נָבוֹן	נְבוֹנוֹתִי	נָבוֹנוּ	נְבוֹנוֹתֵינוּ
	נָבוֹנָה	נְבוֹנוֹת		נְבוֹנוֹתֶיךָ
בֵּינוֹנִי	נָבוֹן		נְבוֹנִים	
	נְבוֹנָה		נְבוֹנוֹת	
מָקוֹר	הָבֵן			
צִוּוּי	הָבֵן		הָבִינוּ	
	הָבִינִי		הָבֵנָה	

מָקוֹר	הַאָסֵף :	
צִוּוִי	הַאָסֵף	הַאָסְפוּ
	הַאָסְפִּי	הַאָסֵפְנָה :
אִיתָּן	אֵאָסֵף יֵאָסֵף תֵּאָסֵף	נֵאָסֵף יֵאָסְפוּ תֵּאָסְפוּ
	תֵּאָסֵף תֵּאָסְפִי	תֵּאָסֵפְנָה :

Præteritum, נֶאֱסַף Congregatus eſt, aut congregauit ſe, Nume.27.13. Sunt cum ſeghól propter literam gut-
489 turalem, vt dictũ eſt in perfectis. Quieſcit etiã interdũ א, vt Nume.32.30, וְנֶאֱחֻזוּ & hæredes erunt.

Participiũ, נֶאֱסָף cũ camés vt in perfectis. Et fœmineũ, נֶאֱסֶפֶת vel נֶאֱסָפָה, vt הַנֶּאֱכֶלֶת, Leui.11.47. & נֶאֱמֶנֶת, Pſa.89.29

Hãmacór, הָאָסֵף. Et cũ chólẽ, הָאָכֵל, Leuit.7.18. Et cum pronomine, בְּהֵאָבְקוֹ dum luctaretur ipſe, Geneſ.32.25.

Imperatiuum, הַאָסֵף. Et cum accentu diuiſiuo eſt cum pathách, vt הֵאָנַח ingemiſce, ſuſpira, Iechez.21.6. וְהֵאָחֲזוּ, Iehoſ.22.19.

315 Futurum, יֵאָסֵף. Gene.25.8, וַיֵּאָסֶף. Et cum accentu diui ſiuo eſt cum pathách, vt וַיֵּאָנַשׁ & doluit, 2.Semu.12.15. תֵּאָנַח ingemiſces, Iechez.21.6.

504 ALia ſunt quorum prima, quæ eſt י, quieſcit, quod verſũ in ו latet, vt patet in præterito & participio.

עָבָר	נוֹרַע נוֹרַעְתָּ נוֹרַעְתִּי	נוֹרְעוּ נוֹרַעְתֶּם נוֹרַעְנוּ
	נוֹרְעָה נוֹרְעָתְ	נוֹרַעְתֶּן :
בֵּינוֹנִי	נוֹרָע	נוֹרָעִים
	נוֹרָעָה	נוֹרָעוֹת :
מָקוֹר	הִוָּרַע :	
צִוּוִי	הִוָּרַע	הִוָּרְעוּ
	הִוָּרְעִי	הִוָּרַעְנָה :
אִיתָּן	אִוָּרַע יִוָּרַע תִּוָּרַע	נִוָּרַע יִוָּרְעוּ תִּוָּרְעוּ
	תִּוָּרַע תִּוָּרְעִי	תִּוָּרַעְנָה :
אוֹ	אִוָּרַע יִוָּרַע תִּוָּרַע נִוָּרַע :	

12.6, וְתִשָּׁבֵר & cõteretur hydria. Et וְהֻחְשַׁב לוֹ & reputatũ eſt ei, Pſal.106.31. תִּשָּׁמֵר cauebit, cuſtodiet ſe, Iudic.13. 13. יֵעָדֵר fodietur, Ieſah. 5.6. תֻּחֳרַם deſtruetur, Prouerb. 11.10. Et cũ pathách loco ſeghól, vel ſeri, vt תֵּעָזֵב אֶרֶץ 315 derelinquetur terra, Iób 18.4. וְתֵעָצֵר & prohibita eſt plaga, Nume.16.48. תִּשָּׁבֵר contereris, Iechez.32.28. יִנָּרֵע minuetur, Nume.36.4. תּוּכַר efficietur maſculũ, Exod.34. 19. וַיֵּרָדֵם & ſoporatus eſt, Ionáh 1.5. Etiam cum accentu diuiſiuo eſt cum pathách, vt Geneſ.21.7, וַיִּגָּמַל & ablactatus eſt. 1.Semu. 15.27, וַיִּקָּרַע & ſcidit ſe. Exod. 31.17, וַיִּנָּפַשׁ & requieuit.2.Semu. 17.23, וַיֶּחְנַק & ſtrãgulauit ſe.

Tertia verò exiſtente gutturali, inter ſecũdam & tertiã oritur hannách, vt יִפָּתֵחַ aperietur, Iechez.46.1. יִזָּרֵעַ ſeminabitur, Deut.21.4. Vel cum pathách quãdo non habet accentum diuiſiuũ, vt יִשָּׁמַע audietur, Iechez.19. 9. יִנָּרֵע minuetur, Nume.36.4. וְתִבָּקֵעַ & ſcidit ſe, Nume. 16.31. יִשָּׁכֵחַ obliuioni tradetur, Pſa.9.19. Plurale, נִשְׁפְּטָה iudicemur, Ieſah. 43.26. יִסָּגְרוּ claudentur, Ieſah. 45.1. יֻהֲרָסוּן deſtruentur, Pſal.11.3. יִכָּרֵתוּן ſuccidentur, Pſal.37. 9. יְחֻפָּסוּן feſtinabũt, Pſal.104.7. תִּנָּאֲלוּ redimemini, Ieſa. 52.3. Et fœmineũ cum pathách, quando diuiſiuũ habet accẽtum, vt תִּפָּתַחְנָה aperientur, Ieſah.35.5. תֻּרָמַסְנָה calcabuntur, Ieſah.28.3. תִּשָּׁאַרְנָה remanebunt, Exod.8. 11. תִּשָּׁבַרְנָה conterentur, Pſal.37.15.

De *verbis quorũ prima* א *vel* י *quieſcit*. CAPVT LVI

SVnt & in hoc binián verba quieſcentia : & 494 horum quædam ſunt quorum prima quæ eſt א, quieſcit, vt,

עָבָר	נֶאֱסַף	נֶאֱסַפְתָּ	נֶאֱסַפְתִּי	נֶאֱסַפְתֶּם	נֶאֱסַפְנוּ
		נֶאֱסַפָה	נֶאֱסַפְתְּ		נֶאֱסַפְתֶּן :
בֵּינוֹנִי	נֶאֱסָף		נֶאֱסָפִים		
	נֶאֱסָפָה		נֶאֱסָפוֹת :		

binián hithpahál,& daghés loco ת, acſi dicat אֶתְדָּרֵשׁ.

306 Inuenitur & ſine ה,iũcta litera deſeruiẽte, vt בְּעָטֵף cũ deficeret,Thren.2.11. וּבְכָשְׁלוֹ & cũ impegerit, vel ceciderit, Prouerb.24.17.* בְּהָרְגֵ cũ occiſa fuerit,Iechez.26.15.לֵעָנֹת humiliari,Exod.10.3.Et לֵרָאוֹת vt appareat corã Domino,Deut.31.11.

313 Imperatiuũ cum ה,prima litera dagheſſata ob defectũ נ,vt הַפֵּקֵד.& ſi fuerit lõgum,erit cũ ſeghól,vt הִשָּׁמֶר לְךָ caue tibi,Gene.24.6.Prima autem exiſtẽte guttura li,ה eſt cum ſéri,vt vicem ſuppleat daghés, vt Iechez.

324 21.6,Et tu fili hominis הֵאָנַח ingemiſce. Plurale,ſi habeat accentũ diuiſiuum, vt athnách, ſoph paſſúc, zachéph,erit cũ ſéri,vt Irme.9.4,הִשָּׁמְרוּ cauete.Inueniũ-

305 tur tamẽ nõnulla imperatiua perfecta cũ נ,ad denotãdum vniuerſa ſecundum normã ita eſſe debuiſſe, niſi præteritis eſſent ſimilia, vt Ioél 3.11,וְנִקָּבְצוּ & cõgregamini,aut cõgregate vos.Irm.50.5,וְנִלְוֻוּ & adhærete(vel copulamini) Domino.

Futurum ſimiliter caret נ formatiuo,ob cuius defectũ, prima radicalis dagheſſatur: & ſecũda communi-

313.314 ter eſt cũ ſéri:quòd ſi ſit dictio lõga,eſt cum ſeghól. א deſeruiẽs cõmuniter eſt cũ ſeghól:aliæ verò literæ deſeruiẽtes ſunt cũ chiríc,niſi prima radicalis fuerit gutturalis,vel ר,quæ non ſuſcipiunt daghés,quia tũc ſunt cum ſéri,quod vicem ſupplet daghés.א etiã interdũ eſt cũ chiríc.Vt אֶפֶקֵד. Et אִדָּרֵשׁ requirar, Iechez.14.3.אִשָּׁבֵעַ iurabo,Gene.21.24. אִמָּלֵט eruar,1.Semu. 27.1. Et cũ ה & lõgũ,אִמָּלְטָה נָּא eruar nũc,1.Sem.20.29.Et breue,Gen. 19.20,אִמָּלְטָה נָּא eruar nũc,vel eruã me. Iiób 1.15,וָאִמָּלְטָה & euaſi.יִמָּלֵט euadet,Eccle.7.27.יִסָּגֵר claudetur,Iechez. 46.2. Rurſum Eccleſ. 7.27,יִלָּכֵד בָּהּ capietur in ea. Et

Sephan.3.1, נִגְאָלָה fœdata. Interdum נ punctatur cum pathách, Geneſ.31.27, לָמָּה נֶחְבֵּאתָ vtquid latuiſti? Et נֶעֱרָץ timendus eſt, Pſal.89.8. Tertia perſona maſculea repe- 308
ritur duobus modis in eodem verſu, vno cum camés, altero cum cholĕ, Eſtér 8.8, נִכְתָּב בְּשֵׁם־הַמֶּלֶךְ וְנַחְתוֹם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ ſcribitur nomine regis, & ſignatur annulo regis. Et 9.1, וְנֶהְפּוֹךְ & conuerſus eſt, ſiue vertit ſe ipſe. poteſt eſſe participiũ. 1. Paral.5.20, וַנֵּעָתֵר & exorabilis fuit eis.

Participiũ, נִפְקָד, cum camés: & in regimine genitiui cũ pathách, vt Ieſah.33.19, נִלְעַג balbutiens lingua. 1. 309
Semu.20.30, fili נַעֲוַת peruerſæ rebellione. Plurale ſimiliter cũ camés, paucis exceptis quæ ſunt cum ſceuá, ſin 310.311
gulari cum ſéri exiſtẽte, vt נִטְמְאִים polluti, Iechez.20.30. הַנִּמְצְאִים inuenti, Eſtér 1.5. Et נ cũ ſeghól, vt נֶחְבְּאִים abſcõditi, Iehoſ. 10.17. verum non ſunt ex perfectis, ſed ex quieſcentibus.

Macór interdũ eſt perfectũ, id eſt cũ נ litera formati ua, vt וְנִשְׁלוֹחַ & mitti, vel mittẽdo, Eſtér 3.13. נִשְׁאָל petendo, 306
1.Semu.20.28. נִלְחָם pugnãdo, Iudic.11.25. Et cũ ה & chiríc, prima litera dagheſſata ob defectum נ, vt הִפָּקֵד. quòd ſi dictio fuerit lõga, erit cũ ſeghól, הִפָּקֵד. Vt בְּהִכָּרֵת cũ ſucciſi fuerint, Pſal.37.34. לְהִפָּתֵחַ vt ſolueretur, Ieſah. 51.14. Iechez.26.15, בְּהֵרֹג* הֲרֹג cũ occiſa fuerit occiſione.

Cum pronomine, לְהִשָּׁמְדָם vt diſſipétur ipſi, Pſal.92. 320
8. Et 109.7, בְּהִשָּׁפְטוֹ cũ iudicatus fuerit ipſe. Deut.28.20, donec הִשָּׁמְדְךָ diſperdaris. Et cum cholé, vt הִנָּתֵן tradẽdo, Irme.38.3. Et ה cum ſéri ob ſequẽtem gutturalẽ vice daghés, הֵאָכֵל comedẽdo, Leuit.7.18. Et cũ א vice ה, vt הַאִדְרֹשׁ nũquid interrogando, Iechez.14.3. quã- 313.306 307
quam R. Iehudáh futurũ eſſe putat primæ perſonæ ex

cis exceptis, vt נִבְלַמְתִּי erubui, Ieſah. 50.7. *וְנִשְׁבְּרוּ, Ieſa.
309 28.13. וְנִלְכְּדוּ, Ibidem. נִסְמְכוּ, Ieſah. 48.2. Et ſine prædicto accentu, cũ camés, vt Gene. 42.38, & ipſe ſolus נִשְׁאָר remanſit. Eſtér 3.12, נִכְתָּב וְנֶחְתָּם ſcriptũ fuit & ſigillatũ. quanquã poteſt eſſe & participium. Iudic. 4.11, נִפְרַד ſeparauit ſe. Exod. 29 43, *וְנִקְדָּשׁ & ſãctificabitur. Iechez. 3.21, quia נִזְהָר cauit. Et 33.4, & 6, נִזְהָר, quæ poſſunt eſſe
318 & participia. Quòd ſi prima fuerit gutturalis, tunc נ eſt cũ ſeghól, & prima litera cũ ſceuá & ſeghól, vt נֶאֱחַז tenebatur, Geneſ. 22.13. נֶאֱסַף collectus eſt, Ieſah. 57.1. מַה־ נֶּאֶנְחָה* quid ingemuit? Ioél 1.18. וְנֶעְזַרְתִּי & adiutus ſum, Pſal. 28.7. Vel eſt cum ſceuá tãtum, vt 2. Semu. 7.16, וְנֶאֱמַן & ſtabilis erit domus tua. Pſal. 39.3, נֶעְכַּר turbatus eſt. Iiób 41.19, וְנֶהְפְּכוּ־לוֹ & verſi ſunt ei. Irme. 13.22, נֶחְשְׂפוּ diſcoopertæ ſunt. Pſal. 44.23, נֶחְשַׁבְנוּ æſtimati ſumus.
319 Et. 48.6, נֶחְפָּזוּ irati ſunt. Et prima cũ ſeghól, & ſecunda cũ ſceuá quieſcẽte, vt 1. Semu. 4.19, נֶהְפְּכוּ verſi ſunt. Et נֶחֶרְבוּ gladiarũt ſe, id eſt gladiis ſe peremerũt, 2. Reg. 3.23. נֶעֶרְמוּ coaceruatæ ſunt, Exod. 15.8. נֶהֶרְסוּ deſtructæ ſunt, Ioél 1.17. נֶאֶנְחוּ ingemuerunt. Ieſah. 24.7. Et ſic fœmineum, נֶהְפְּכָה verſa eſt, Thren. 5.2. נֶאֱמְנָה creditus eſt,
319 Pſal. 78.8. Et cum accẽtu diuiſiuo, prima eſt cú ſceuá & ſeghól, vt נֶעֱלְמָה exultauit, Iiób 39.16. & נֶאֱלְמָה obmutuit, Ieſahiáh 53.7. Tertia fœminei communiter eſt
311 נִפְקָדָה. Sed cum prædicto accentu efficitur lõga, & cum camés, vt ſit diſcrimen inter ipſam & participium. Vt נִשְׁבָּרָה attrita eſt, Ieſah. 24.10. אַחַת מֵהֶם לֹא נִשְׁבָּרָה vnum ex eis non fuit contritum, Pſal. 34.21. נִכְרָתָה ſuccíſa eſt, Pſal. 37.38. נִסְתָּרָה abſcondita eſt, Iiób 3.24. Et etiam cum accentu ſuſpenſiuo, vt tarchá, vt Ieſah. 3.26, וְנִקְּתָה munda erit. Inuenitur (quanquam raro) & breue, vt

34.22. וּנְרוֹמְמָה & exaltemus, Psal.34.4. יְרֹצֵצוּ discurrent, Nachũ 2.4. יְחוֹלָלוּ formabũt, Iiób 26.5. יְקוֹמֵמוּ erigent, Iesah.61.4. יְסוֹבְבֶנּוּ circũdabit eũ, Psal.32.10. וַיְכוֹנְנֶהָ, Psal.7.13. תְּסוֹבְבֶךָ circundabit te, Psal.7.8. יְרוֹמְמֵנִי exaltabit me, Psal.27.5. תְּרוֹמְמֵנִי exaltabis me, Psal.18.49.

DE VERBIS PERFECTIS BINián Niphál.

DE binián niphál satis, supérque dictum est 304.322
quid significet: modo dicendum est de eius punctatura. Sic igitur coniugatur,

הָעֲבָר נִפְקַד נִפְקַדְתָּ נִפְקַדְתִּי נִפְקְדוּ נִפְקַדְתֶּם נִפְקַדְנוּ
נִפְקְדָה נִפְקַדְתְּ נִפְקַדְתֶּן׃

הַבֵּינוֹנִי נִפְקָד נִפְקָדִים
נִפְקָדָה אוֹ נִפְקֶדֶת נִפְקָדוֹת׃

הַמָּקוֹר הִפָּקֵד
בְּהִפָּקֵד כְּהִפָּקֵד לְהִפָּקֵד מֵהִפָּקֵ׃

הַצִּוּוּי הִפָּקֵד הִפָּקְדוּ
הִפָּקְדִי הִפָּקֵדְנָה׃

הָאֵיתָן אֶפָּקֵד יִפָּקֵד תִּפָּקֵד נִפָּקֵד יִפָּקְדוּ תִּפָּקְדוּ
תִּפָּקֵד תִּפָּקְדִי תִּפָּקֵדְנָה׃

Præteritum, נִפְקַד cũ נ formatiuo cõiugationis, & ita participium: sed in macór, imperatiuo, & futuro daghessatur prima radicalis ob defectum נ. Habet secundam cum pathách: quod cum accentu diuisiuo, vt est soph passúc, athnách, zachéph, mutatur in camés, pau-

verò & רוּץ ſignificant vehemẽter aut iugiter calcauit & cucurrit. & ita dicunt de aliis. ו autem in his verbis
625 ſecundũ R. Dauíd eſt ſecunda radicalis litera: propterea appellauit verba מְרֻבָּעִים quadrata, id eſt quattuor radicalibus literis conſtãtia. Quod aliis non videtur cõſentaneum, qui dicunt ו poni protrahẽdi duntaxat gratia, eſſéque coniugationis formatiuum, nó radicalem literam, quẽadmodum nec in פּוֹעֵל aut פָּעוּל. Coniugãtur autem & hæc vt perfecta.

Præteritum, כּוֹנֵן, Præparauit, firmauit, aut præparare & firmare fecit Pſal. 9. 8. כּוֹנַנְתָּ &c. Et cũ pathách, vt רוֹמַם & exaltauit, aut exaltare fecit, Pſal. 66. 17. כּוֹנַנְתָּ, Pſal. 119. 9. Et cũ he, כּוֹנַנְתָּה, Pſal. 8. 4. פּוֹרַרְתָּ diſſipaſti, Pſal. 74. 13. וְרוֹמַמְתִּי & ſilere faciã, Pſal. 131. 2. כּוֹנַנְוּ, Pſal. 11. 2. & כּוֹנְנוּ in ſoph paſſúc, Iechez. 28. 13: & ſic cũ athnách. חוֹלַלְתָּ formauit, Iiób 26. 13. Et cum pronomine, כּוֹנַנְתָּהּ, Ieſah. 45. 18. שׁוֹבְבָתֵךְ rebellare fecit te, Ieſah. 47. 10.

Participium, מְחוֹלֵל־כֹּל formans omnia, Prouerb. 26. 10. מְשׁוֹבֵב auertens, Ieſah. 58. 12. מְעוֹדֵד exaltans, Pſal. 147. 6. מְמוֹתֵת interficiens, 1. Semu. 14. 13. מְרוֹמְמִי exaltans me, Pſal. 9. 14. מְשׁוֹבֶבֶת, Iechez. 38. 8. מְצוֹדְדוֹת venantes, Iechez. 13. 20. לַמְקוֹנְנוֹת lamentantes, Irme. 9. 17.

Hammacór, כּוֹנֵן. Et עוֹרֵר ſuſcitare, Iiób 3. 8. לְשׁוֹבֵב vt redire faciã, Ieſah. 49. 5. לְצוֹדֵד ad venandũ, Iechez. 13. 18.

Imperatiuum, כּוֹנְנָה præpara, Pſal. 90. 17. עוֹרְרָה ſuſcita, Pſal. 80. 3. כּוֹנְנֵהוּ præpara (vel cõfirma) eum, Pſal. 90. 17. וּמִתֵּנִי & interfice me, 2. Semu. 1. 9. וְקוֹנְנוּהָ & lamentamini eam, Iechez. 32. 16. רוֹמְמוּ exaltate, Pſal. 99. 5.

Futurum, אֲכוֹנֵן. Et אֲשׂוֹחֵחַ loquetur, Pſal. 143. 5. יְשׂוֹחֵחַ loquetur, Ieſah. 53. 8. יְשׁוֹבֵב cõuertet, Pſal. 23. 3. יְמוֹלֵל ſuccîdet, Pſal. 90. 6. תְּכוֹנֵן, Pſal. 21. 13. תְּמוֹתֵת interficiet, Pſal.

Præteritum, שׁוֹפֵט Iudicare fecit, cũ pathách, vel cũ ſé ri. vt וְרוֹמַם & exaltauit, Pſal. 66.17. עוֹלְלֵי vindemiare (vel ſpoliare) fecit me, Thren. 1.12. Et Ieſah. 40.24, שׁוֹרֵשׁ radicare fecit. Pſal. 77.18, זֹרְמוּ inundare fecerunt aquas nubes. Cũ accẽtu diuiſiuo, vt athnách, vt ſoph paſſuc, vt zachéph, eſt cũ camés, vt Irm. 12.2, שׁוֹרַשְׁתָּ radicauerũt 625.782 388.389

Participium cum ſéri, מְשׁוֹפֵט, vnde לְמְשׁוֹפְטִי iudicanti (aut iudicare facienti) me, Iób 9.15. Pſal. 101.5, מְלוֹשְׁנִי de trahere (aut accuſare) faciens. י enim redundat, & ל eſt cũ camés chatéph. Ieſa. 14.19, מְטֹעֲנֵי חָרֶב tráffixis gladio.

Macór, שׁוֹפֵט, quãquam non inuenitur in verbis perfectis in Scriptura ſecundã hanc formã, ſed in quieſcẽtibus, aut geminatis. 390

Futurum, אֲשׁוֹפֵט. Et ſic יְסֹעֵר turbine afficiet, Hoſe. 13.3.* הֵיחְבַּרְךָ num adhærere faciet tibi ſedem, Pſal. 94.20.

SVnt & alia verba quæ (vt dictũ eſt) ſecundũ cõmunem grãmaticorũ opinionẽ, veniunt à verbis quorum ſecunda ו vel י quieſcit: & tertia geminata nõ eſt radicalis, vt eſt in verbis geminatis. Quod probãt, quia huiuſmodi verba in aliis binianín inueniũtur quieſcere. in quo videntur ſibi ipſis contradicere. dicunt enim cuòd illud Pſal. 131.2, וְרוֹמַמְתִּי & ſilere faciam: & illud Thren. 3.11, vias meas סוֹרֵר peruertit: ſũt de verbis geminatis: & tamen inueniuntur quieſcere in alio binián. Inuenitur enim דּוֹמָה, Pſal. 94.17: & אָסוֹר, Deut. 2.28: & יְסוֹר Zachar. 10.11. Vnde alii dicunt nõ eſſe à quieſcentibus, ſed à geminatis, & eſſe radices diſtinctas, quanquã idem ſignificare videãtur: quódque geminatio firmitatẽ, continuationem, & vehemẽtiam ſignificat actionis: & in hoc & à quieſcẽtibus & à verbis binián hiphíl differre. nã בָּס calcauit, & רָץ cucurrit ſignificant: בּוֹסֵס

PERFECTA QVARTI BINIAN, quod dicitur Pohél haccabéd. CAP. LIIII.

119.387 QVartum binián eſt pohél haccabéd, de quo dictum eſt ſuprà Cap. IIII & V, vbi oſtenſum eſt, illud cõmuniter eſſe tranſitiuũ in tertium, nonnũquam in ſecundũ. Interdũ (quáquam rariſſime) eſt intranſitiuũ vt binián hiphíl. Veniunt autẽ cõmuniter hæc verba à quieſcẽtibus primi binián cal, id eſt à verbis quorũ ſecũda quæ eſt ו vel י, quieſcit: vt à כּוֹן שׁוּב רוּם, veniunt בּוֹנַן שׁוֹבַב רוֹמַם. Et à
788 verbis geminatis, teſte R. Dauíd: vnde perrara ſunt verba perfecta in hoc binián, de quibus hoc in capite dicẽdum eſt, poſtea de aliis.

הֶעָבָר	שׁוֹפַט שׁוֹפְטָה שׁוֹפַטְתִּי שׁוֹפְטוּ שׁוֹפַטְתֶּם שׁוֹפַטְנוּ	
	שׁוֹפְטָה שׁוֹפַטְתְּ	שׁוֹפַטְתֶּן :
הַבִּינוֹנִי	מְשׁוֹפֵט	מְשׁוֹפְטִים
	מְשׁוֹפֶטֶת	מְשׁוֹפְטוֹת :
הַפָּעוּל	מְשׁוֹפָּט	מְשׁוֹפָּטִים
	מְשׁוֹפָּטָה	מְשׁוֹפָּטוֹת :
הַמְּקוֹר	שׁוֹפֵט :	
הַצִּוּוּי	שׁוֹפֵט	שׁוֹפְטוּ
	שׁוֹפְטִי	שׁוֹפַטְנָה :
הָאֵיתָן	אֶשׁוֹפֵט יְשׁוֹפֵט תְּשׁוֹפֵט נְשׁוֹפֵט יְשׁוֹפְטוּ תְּשׁוֹפֵטְנָה	
	תְּשׁוֹפֵט תְּשׁוֹפְטִי	תְּשׁוֹפֵטְנָה :

Cũ pronominibus autem, ה eſt cũ ſceuá & pathách, vel cũ ſceuá & ſeghól, vt Irme.8.14, quia Dominus Deus noſter הֲדִמָּנוּ ſilere nos fecit. 2.Sem.19.43, & cur* הֲקִלַּתָנִי paruipendiſti me? Interdum hannách venit loco daghés, vt Chabac.2.17, & vaſtitas animalium וְחִיתָן terre bit ea. Et אֲרִיקֵם euacuere faciã eos, Pſal.18.43. Illud etiã Gene.11.7, וְנָבְלָה & cõfundamus ibi labium eorum: eſt lene, rectúmque eſt vt ſit coniugationis cal, inſtar וְנָבְזָה 780
& deprædemur eos, 1.Semu.14.36. At ſecũdum R. Abrahám ponitur pro וְנַבְלִילָה.

De verbis quorũ prima ו quieſcit, ſecunda & tertia geminata: Quorũ itẽ prima & tertia geminatur, Quorũ etiam prima & tertia geminata, ſecũda ו vel י quieſcit. CAP. LIII.

ALia præterea ſunt verba geminata, quorum 548
prima ו quieſcit, vt הֵילִיל Vlulauit. מֵילִיל vlulans. הֵילִיל vlulare. הֵילֵל vel הֵילֵל vlula, Zechar.11.2. הֵילִילוּ vlulate, Ibidẽ: הֵלִילִי vlula, Ieſah. 14.31. וְאֵילִילָה & vlulabo, Michàh 1.8. יְיֵלִיל vlulabit, Ieſah.15.2. יְיֵלִילוּ vlulabunt, Hoſe.7.14. תְּיֵלִילוּ vlulabitis, Ieſah.65.14. יְהֵילִילוּ vlulare facient, Ieſah.52.5. 377.544

ALia quorum prima & tertia geminatur, vt הִשְׁרִישׁ 549
Radicare fecit. מַשְׁרִישׁ radicare facientẽ, Iiób 5.3. Macór, הַשְׁרִישׁ, vel הַשְׁרֵשׁ. Imperatiuũ, הַשְׁרִישׁ. Futurũ, אַשְׁרִישׁ vel אַשְׁרֵשׁ, vt יַשְׁרֵשׁ Ieſah.27.6. וַתַּשְׁרֵשׁ Pſal,80.10.

ALia etiã quorũ prima & tertia geminata, ſecũda ו vel י quieſcit, vt הֵצִיץ Floruit, aſpexit. Participiũ, מֵצִיץ, Cant.2.9. Macór, הַצִיץ. Imperatiuũ, הָצִיץ, & 619
שִׂישׂוּ gaudete, Ieſah.66.10. Et שִׂישִׂי gaude, Thren.4.21. pro הָשִׂישׂוּ הָשִׂישִׂי. Futurũ, אָצִיץ. Et אָשִׂישׂ gaudebo, Ieſah.61.10. יָצִיץ, Ieſah.27.6. יָשִׂישׂ, Deut.28.63. וַיָּצֵץ צִיץ & floruit flos, Num.17.8. נָשִׂישׂוּ, Iechez.21.10. Iiób 3.23. וַיָּצִיצוּ, Pſal.72.16.

777 Participium, מֵתֵם cum séri. Et sic מֵסֵב conuertens, cõuerto, Irme. 21.4. מֵחֵל incipio, Irme. 25.39. Et cum pathách, מֵצַל vmbrã faciẽs, Iechez. 31.3. מֵסַב circundãs, aut circuire faciens, 1. Reg. 6.29. Et prima radicalis cũ chiríc, מְתִמִּים מְתִמָּה מְתִמּוֹת, vt Psal. 140.10, caput מְסִבָּי circũdantium me. Et מְסִבּוֹת, Iiób 37.12.

Happahúl, מוּתָם &c. Et מוּסַבֹּת versis, Nume. 32.38.

Hãmacór, הָתֵם. Et sic וְהָמֵר & amaricare, Zecha. 12.10. מֵהָחֵל ab incipere, Deut. 16.9. לְהָסֵב, 2. Sem. 3.12. 2. Paral.
779 34.7, לְהֵדַק cõminuendo. pro לְהָדַק. Et Iesah. 33.1, כַּהֲתִמְךָ cum perfeceris tu. מ quod secundum normã debuerat daghessari, est léne.

778 Imperatiuum, הָתֵם, &c. Et sic הָחֵל incipe, Deut. 2.32. הָסֵבִּי verte, Cant. 6.4.

Futurum, אָתֵם: literæ deseruientes sunt cũ camés, & radicalis cum séri. Et sic אָחֵל incipiam, Deut, 2.26. יָחֵל
778.886 incipiet, Iudic. 10.18. Sed, וְלֹא־אַחֵל & nõ polluã, Iechez. 39.7: & Nume. 30.3, יַחֵל polluet: sunt cũ pathách, quia sunt de daghessatis, teste R. Dauíd in Michlól: vel sunt cũ pathách ob significantiæ discrimen. Et cũ séri vice camés, vt Leuit. 21.9, quũ תֵּחֵל cœperit fornicari. pro תָּחֵל. Vel cũ pathách & daghés, אַתֵּם יַתֵּם, &c. vt וְיַתֵּם & perficiat pecuniam, 2. Reg. 22.4. וַיֵּסֵב & circuire fecit,
779 Exod. 14.18. Et תַּתֵּם perficies, Iiób 22.4. Et cũ chiríc, vt Irme. 49.20, Nisi יַשִּׁים desolare fecerit. Nume. 21.30, וַנַּשִּׁים. 1. Semu. 5.8, וַיַּסֵּבוּ & circuire fecerũt arcam Dei. ס & ב sunt cũ daghés. Et sic 2. Paral. 29.6, וַיַּסֵּבוּ. licet da-
780 ghés ipsius ס nõ sit necessarium. Et addito ו, dictio fit longa, & prima litera radicalis est cum seghól, vt Iiób 38.8, וַיָּסֶךְ & tegere fecit ostiis mare. Genes. 29.10, וַיָּגֶל & reuoluit lapidẽ. 2. Reg. 23.6, וַיָּדֶק & cõminuit in puluerẽ.

Futurum, יַשִּׁיא, 2. Reg. 18. 29. יַשִּׁיאוּ, Irme. 29. 8. תַּשֵּׁאוּ, Irme. 37. 9.

Geminantia secundã & tertiam. CAP. LII.

Eminata postremo sunt & verba, quorum quædã geminant secundam & tertiam, vt, 775

עָבָר	הֵתֵם הֲתִמּוֹתָ הֲתִמּוֹתִי	הֵתֵמּוּ הֲתִמּוֹתֶם הֲתִמּוֹנוּ
	הֵתֵמָּה הֲתִמּוֹתְ	הֲתִמּוֹתֶן :
בֵּינוֹנִי	מֵתֵם	מְתִמִּים
	מְתִמָּה	מְתִמּוֹת :
פָּעוּל	מוּתָם	מוּתַמִּים
	מוּתַמָּה	מוּתַמּוֹת :
מָקוֹר	הָתֵם :	
צִוּוּי	הָתֵם	הָתֵמּוּ
	הָתֵמִּי	הָתֵמְנָה אוֹ הֲתִמֶּינָה :
אֵיתָן	אָתֵם יָתֵם תָּתֵם	נָתֵם יָתֵמּוּ תָּתֵמּוּ
	תָּתֵם תָּתֵמִּי	תָּתֵמְנָה אוֹ תְּתִמֶּינָה :

Præteritum, הֵתֵם Perfecit, consumpsit hãnách quod est post ה, geminãdæ literæ supplet vices, & est cũ séri: vt הֵסֵב Circuire fecit, הֵחֵל incœpit. Vel cum pathách, vt הֵמַר amaricauit, Iiób 27. 2. הֵשַׁח incuruare, aut humiliare fecit, Iesah. 25. 12. הֵדַק attenuauit, 2. Reg. 23. 15. הֲשִׁמּוֹתָ desolasti, aut desolare fecisti, Iiób 16. 7. הַחִתּוֹתָ confregisti, Iesah. 9. 4. הַחִלּוֹתָ incœpisti, Deut. 3. 24. וַהֲסִבּוֹתִי & auerti faciem meam ab eis, Iechez. 7. 22. וַהֲשִׁמּוֹתִי & admirari faciam, Iechez. 32. 10. הַחִלֹּתִי incœpi, 1. Semu. 22. 15, ה sequente litera gutturali est cũ pathách productionis gratia. הֵתֵמָּה, & sic הֵחֵלָּה incœpit, Iudic. 20. 40. Sed הֵעֵזָה obfirmauit, Prouerb. 7. 13: est cũ raphéh. הֵתַּמּוּ cum pathách, etiã cũ accentu diuisiuo, vt athnách & soph passúc, vt הֵשַׁמּוּ desolauerunt, Irme. 10. 25, & Psal. 79. 7. הֵסַבּוּ 1. Semu. 5. 9. & cũ séri הֵחֵלּוּ cœperũt caligare, 1. Sem. 3. 2.

776

776

מֵהַכּוֹת,1.Semu.17.57.לְהַטּוֹת,Exod.23.2. Et cũ pronominibus,לְהַכּוֹתוֹ,Deut.25.3. לְהַכּוֹתָם, Iehoſ.10.20. בְּהַכֹּתִי, Exod. 12.13.לְהַכֹּתָהּ,Nume.22.25.לְהַטֹּתָהּ,Nume.22.23.

Imperatiuum,הַכֵּה.Et הַטֵּה inclina,Pſal.31.3.וְהַךְ & percute,Exod.8.16. הַט־אֲזָנְךָ inclina aurem tuam, Pſal.17. 6.וְהַטִּי,Pſal.45.11.

Futurum,אַכֶּה.Et וָאַךְ,Exod.9.15.יַכֶּה,Exod.21.20.Et וַיַּךְ Exod.7.20.תַּכֶּה,Exod.2.13.תַּטֶּה,Exod.23.6. Et cum pronominibus,אַכֶּנּוּ,1.Semu.26.8.אַכֶּכָּה percutiã te,2.Sem. 2.22.וַיַּכֵּהוּ,Nume.21.24.יַכֶּנּוּ,Deut.25.3.יַכְּכָה,Deut.28.27. וַיַּכֵּם,Iehoſ.10.10. וַיַּכֶּהָ,Iehoſ.10.28.תַּכֶּנּוּ, Prouerb.23.14. וַנַּכֵּם,Deut. 29.7.נַכֶּנּוּ,Geneſ.37.21.וַנַּכֵּהוּ,Deut.3.3.

729 ALia ſunt quorum prima quæ eſt נ, deficit, & tertia א quieſcit,vt,

עָבָר	הִשִּׂיא	הִשֵּׂאתָ הִשֵּׂאתִי	הִשִּׂיאוּ הִשֵּׂאתֶם הִשֵּׂאנוּ
	הִשִּׂיאָה	הִשֵּׂאתְ	הִשֵּׂאתֶן :
בֵּינוֹנִי	מַשִּׂיא		מַשִּׂיאִים
	מַשִּׂיאָה		מַשִּׂיאוֹת :
פָּעוּל	מֻשָּׂא		מֻשָּׂאִים
	מֻשָּׂאָה		מֻשָּׂאוֹת :
מָקוֹר	הַשִּׂיא אוֹ הַשֵּׂא אוֹ הַשְּׂאוֹת :		
צִוּוּי	הַשִּׂיא		הַשִּׂיאוּ
	הַשִּׂיאִי		הַשִּׂיאֶינָה אוֹ הַשֵּׂאנָה :
אֵיתָן	אַשִּׂיא יַשִּׂיא תַּשִּׂיא		נַשִּׂיא יַשִּׂיאוּ תַּשִּׂיאוּ
	תַּשִּׂיא תַּשִּׂיאִי		תַּשֵּׂאנָה :

Præteritũ,הִשִּׂיא Suſtinuit, portauit,exaltauit,aut tollere & exaltare fecit.Et cũ puncto ſcibóleth,ſignificat decepit,הִשִּׂיא אֹתָךְ decepit te,Irm.49.16.הִשֵּׂאתָ decepiſti,
729 Irme.4.10. הִשִּׂיאַנִי decepit me, Geneſ.3.13. וְהִשִּׂיאוּ & ſuſtinere faciant eos iniquitatem,Leuit.22.16.

Macór,הַשֵּׂא,decipiendo,Irme.4.10.

וְיַגֶּדְךָ Deut.32.7. יַצִּילֵהוּ, Psal.22.9. יַצִּילֵנִי, Psal.18.18. וַיַּצִּלֵם, Exod.18.8. יַשִּׂיגֵם, Psal.69.25. יַפִּילֵם, Psal.140.11. יַצִּילֵנוּ, 1. Sem.4.8. תַּצִּילֵנִי, Psal.71.2. תַּשִּׂיגוּם, Iehos.2.5. וְיַגִּידֶהָ, Iesah. 44.7. יַגִּירֻהוּ dispergent eum, Psal.63.11.

De verbis quorum prima נ *deficit, & tertia* ה *aut* א *quiescit.* CAP. LI.

Præter hæc sunt & alia quorũ prima quæ est נ, deficit, & tertia quæ est ה, quiescit, vt, 727

עָבָר	הִכָּה	הִכִּיתָ הִכִּיתִי	הִכּוּ הִכִּיתֶם הִכִּינוּ
	הִכְּתָה	הִכִּית	הִכִּיתֶן :
בֵּינוֹנִי	מַכֶּה		מַכִּים
	מַכָּה		מַכּוֹת :
פָּעוּל	מֻכֶּה		מֻכִּים
	מֻכָּה		מֻכּוֹת :
מָקוֹר	הַכֵּה	אוֹ הַכּוֹת :	
צִוּוּי	הַכֵּה	אוֹ הַךְ	הַכּוּ
	הַכִּי		הַכֶּינָה :
אֵיתָן	אַכֶּה	יַכֶּה תַּכֶּה	נַכֶּה יַכּוּ תַּכּוּ
		תַּכֶּה תַּכִּי	תַּכֶּינָה :
	אוֹ	אַךְ יַךְ תַּךְ :	

Præteritum, הִכָּה Percussit, Exod.12.29. וְהִכִּיתָה, 1. Sem. 15.3. וְהִכֵּיתִי, Exod.3.2. הִכֵּיתִי, Iudic.15.16. וְהִכִּיתֶם, Nume.25. 17. Cũ pronominib', הִכָּהוּ, Deut.21.1. וְהִכִּתִיו, 1. Semu.17. 35. וְהִכָּנִי, Ibidem, 9. וְהִכִּתִיךָ, Ibidem, 46. הִכִּיתָנִי, Nume.22. 28. וְהִכִּיתָם, Deut.7.2.

Participium, מַכֶּה. Et cum pronomine, מַכֵּהוּ, Deut.25. 11. מַטֵּה, Deut.27.19. In plærisque tamen libris sunt cũ séri. לְמַכִּים, Iesah.50.6.

Happahúl, הַמֻּכֶּה, Nume. 25.14. מֻכִּים, Exod.5.16. הַמֻּכָּה, Nume.25.15.

Macór, הַכֵּה, Deu.13.15. לְהַכּוֹת, Gen.8.21. הַכּוֹת, Exod.7.25.

צִוּוי	הַגֵּיד אוֹ הַגֶּד	הַגִּידוּ
	הַגִּידִי	הַגֵּדְנָה :
בֵּינוֹנִי	אַגִּיד יַגִּיד תַּגִּיד	נַגִּיד יַגִּידוּ תַּגִּידוּ
	תַּגִּיד תַּגִּדִי	תַּגֵּדְנָה :
	אוֹ אַגֶּד יַגֶּד תַּגֶּד נַגֶּד :	

Præteritũ, הִגִּיד Nuntiauit. וְהִגַּדְתָּ, Exod.13.8. וְהִגַּדְתֶּם, Nume.23.3. הִצַּלְנוּ eruimus, 1.Sem.30. 22. Et cum pronominibus, הִצִּילוֹ eruit eũ, Exod.18.9. הִצִּילַנִי eripuit me, Pſal.34.5. הִצִּילֵם eripuit eos, Pſal.34.18. הִפַּלְתָּם cadere feciſti eos, Pſal.73.18. הִצִּילָנוּ eripuit nos, Exod.2.19. וְהִשִּׂיגָךְ & apprehendent te, Deut.28.2.

Participium, מַגִּיד, Pſal.19.2. מַצִּיל eruens, Deut. 32.39. מַכִּיר agnoſcens, Pſal.142.5. מַגִּיעַ, Geneſ.28.12.

Happahúl, מֻגָּד. Et מֻדָּח eiectus, Ieſah.13.14.

429 Macór, הַגִּיד. Et לְהַגִּיד, Gen.32.5. מֵהַגִּיד, 1.Sem.3.15. כְּהַבִּיט aſpicere, Exod.3.6. לְהַפִּיל, Pſal.106.26. לְהַצִּילוֹ, Exod.3.8. לְהַצִּילְךָ, Deut.23.14. הַגִּיעֵנוּ, 1.Semu.14.9. Et cum ſéri, הַגֵּד, 1.Semu.10.16. וְהַצֵּל, Exod.5.23. הַבֵּיט, Pſal.142.5.

Imperatiuum, הַגִּיד. Et הַגִּידָה, Gene.29.15. הַבִּיטָה, Pſal.13. 4. הַגִּישָׁה, 1.Semu.14.18. Et cum ſéri, הַבֵּט. Cum maccáph verò habet ſeghól, vt הַבֶּט־נָא reſpice nunc, Gen.15.5. Et וְהַגֶּד־נָא, Ieſoſ.7.19. הַגִּישׁוּ, 1.Semu.14.34. הַגִּידִי, Gene.24. 23. Cũ pronomine, וְהַצִּילֵנוּ, Pſal.25.20. הַצִּילֵנוּ, Iudic.10. 15. הַדִּיחֵמוֹ expelle eos, Pſal.5.11.

Futurum, אַגִּיד. & וַאֲצִיל, Ieſoſ. 24.10. וְאַגִּידָה, Gen.46. 31. וְאַבִּיטָה, Ieſah.18.4. יַגִּיד. & יַבִּיט, Num.12.8. Et cum ſéri, וַיִּגַּד, Gene.9.22. וַתִּגַּד, Gen.24.28. וַיַּבֵּט, 1.Semu.24. 9. תַּבֵּט, 1.Semu.16.7. וַיֵּצֵל, Ieſoſ.9.26. וַיִּפֹּל, Pſal.78.28. תַּצֵּל, Pſal. 119.43. Et cum ſeghól * וַיִּשֵּׂג, Pſal.7.6. Et cum pathách
430 in ſoph paſſúc, וַיִּגַּשׁ, Iudic.6.19. יַסַּע, Pſal.78.26. Cum pronominibus verò, וְאַשִּׂיגֵם, Pſal.18.38. יְצִילֵנוּ, Pſal.34.20.

bus. Et cum pronomine, אִם־לֹא אֲבִיאֶנּוּ ſi non reduxero eum, Gene. 42.37. אֲבִיאֶנָּה, Ieſah. 46.11. וַיְבִיאֵהוּ, Gen. 29.13. וַיְבִיאֵם, Pſal. 78.54. וַיְבִיאֵהָ, Gene. 2.22.

SVnt &alia verba quorum ſecunda י, & tertia ה, quieſcunt: vt,

עָבָר	הֶחֱיָה	הֶחֱיִיתָ הֶחֱיִית הֶחֱיִיתָה הֶחֱיִיתְ אוֹ הֶחֱיִיתָ הֶחֱיִיתִי:	הֶחֱיִינוּ הֶחֱיִיתֶם הֶחֱיִיתֶן:
בֵּינוֹנִי	מַחֲיֶה		מַחֲיִים
	מַחֲיָה		מַחֲיוֹת:
פָּעוּל	מָחְיֶה		מָחְיִים
	מָחְיָה		מָחְיוֹת:
מָקוֹר	הַחֲיוֹת	לְהַחֲיוֹת Gene. 9.19. וְהַחֲיֵה Ieſai. 6.20.	
צִוּוּי	הַחֲיֵה		הַחֲיוּ
	הַחֲיִי		הַחֲיֶינָה:
אֵיתָן	אַחֲיֶה	יְחַיֶּה תְּחַיֶּה תְּחַיֶּה תְּחַיִּי	נְחַיֶּה יְחַיּוּ תְּחַיֶּינָה:

Præteritum, הֶחֱיָה Viuificauit, ſiue viuere fecit, Ieſai. 6.25. הֶחֱיִיתָ, vel cum ſeri הֶחֱיִיתָנוּ, & הֶחֱיִיתָנִי viuificaſti nos, Gene. 47.25. הֶחֱיִיתִי, Nume. 22.33. vel cum ſéri, vt alii legunt, הֶחֱיִיתִי.

De *verbis quorum prima* נ *deficit.* CAP. L.

DEfectiua etiam ſunt verba, & horum quædã 428
ſunt quorum prima quæ eſt נ, deficit, vt,

עָבָר	הִגִּיד	הִגַּדְתָּ הִגִּדְתְּ הִגִּידָה הִגַּדְתָּ	הִגִּידוּ הִגַּדְתֶּם הִגַּדְנוּ הִגַּדְתֶּן:
בֵּינוֹנִי	מַגִּיד		מַגִּידִים
	מַגִּידָה אוֹ מַגֶּדֶת		מַגִּידוֹת:
פָּעוּל	מָגֻד		מָגֻדִים
	מָגֻדָה אוֹ מָגֻדֶת		מָגֻדוֹת:
מָקוֹר	הַגִּיד אוֹ הַגֵּד:		

De verbis quorum secunda ו *vel* י, *& tertia* א *vel* ה *quiescunt.* CAP. XLIX.

653 SVnt & alia verba quorum secũda radicalis quæ est ו vel י, & tertia quæ est א quiescit, vt

עָבַר הֵבִיא הֵבֵאתָ הֵבֵאתִי הֵבִיאוּ הֲבֵאתֶם הֵבֵאנוּ
הֵבִיאָה הֵבֵאתְ הֲבֵאתֶן :

בֵּינוֹנִי מֵבִיא מְבִיאִים
מְבִיאָה מְבִיאוֹת :

פָּעוּל מוּבָא מוּבָאִים
מוּבָאָה מוּבָאוֹת :

מָקוֹר הָבִיא
בְּהָבִיא כְּהָבִיא לְהָבִיא מֵהָבִיא :

צִוּוּי הָבִיא הָבִיאוּ
הָבִיאִי הָבֵאנָה אוֹ הָבִיאֶינָה :

אֵיתָן אָבִיא יָבִיא תָּבִיא נָבִיא יָבִיאוּ תָּבִיאוּ
תָּבִיא תָּבִיאִי תָּבֵאנָה אוֹ תָּבִיאֶינָה :

Præteritum, הֵבִיא Adduxit, introduxit, venire aut ingredi fecit, &c. Sunt plena & perfecta cum secũda radicali, aut eius vicem gerente, vt 2. Reg. 9. 2, וְהֵבֵיאתָ. Iesah. 43. 23, הֵבֵיאתָ. Nume. 14. 31, וְהֵבֵיאתִי. Cant. 3. 4, donec שֶׁהֲבֵיאתִיו introducã eũ. 2. Reg. 19. 25, הֲבֵיאֹתִיהָ. Præteritũ etiã sic formatur, הֵבִיא הֲבִיאֹתָ הֲבִיאֹתִי הֲבִיאֹתֶם. Et sic הֲבִיאֹתָ הֲבִיאֹתִי הֲבִיאֹתֶם, &c. Et cum pronomine, הֲבִיאוֹ, Psal. 78. 71. הֲבֵאתָנוּ introduxisti nos, Psal. 66. 11. הֲבִיאֹתִיו, Iesah. 48. 15. הֲבִיאוֹם, 1. Semu. 15. 15.

Participium, מֵבִיא, &c. Et sine א, Irme. 19. 15, Ecce ego מֵבִי adduco. quod impressi codices cõmuniter habẽt cum א. Et 2. Semu. 5. 2 וְהַמֵּבִי & introducens.

654 Futurum, אָבִיא &c. Et sine א, Michách 1. 15, אָבִי לָךְ ad-
655.321 ducã tibi. Vel, אָבֵא יָבֵא &c. Et א inuenitur cũ daghés, vt dictum est libro primo de literis non daghessabili-

bb. i.

מָקוֹר	הוֹד אוֹ הוֹדוֹת	
	בְּהוֹדוֹת כְּהוֹדוֹת לְהוֹדוֹת מֵהוֹדוֹת :	
צִוּוּי	הוֹד אוֹ הוֹדֵה	הוֹדוּ
	הוֹדִי	הוֹדֶינָה :
אֵיתָן	אוֹדֶה יוֹדֶה תוֹדֶה	נוֹדֶה יוֹדוּ תוֹדֶינָה :
	תוֹדֶה תוֹדִי	
אוֹ	אֲהוֹדֶה יְהוֹדֶה תְּהוֹדֶה	נְהוֹדֶה יְהוֹדוּ תְּהוֹדֶינָה :
	תְּהוֹדֶה תְּהוֹדִי	

Præteritum, הוֹדָה Confessus est, laudauit, gratias egit, &c. Et sic הוֹגָה laborare fecit eam, Thren. 1. 5. Et הוֹגָה vi abstulit, depopulatus est. Et הוֹרָה iecit, docuit, הוֹרַנִי iecit me, Iiob 30. 19. הוֹרֵיתַנִי docuisti me, Psal. 119. 102. הוֹרֵיתִיךָ do cui te, Prouerb. 4. 11. הוֹגוּ vi abstulerunt, Iechez. 22. 29. הוֹדֵינוּ confessi sumus, Psal. 75. 2.

Participium, מוֹרֶה docens, iaciēs, proiiciens, Iiob 36. 22, & Iudic. 7. 1. מוֹרִים confitentes, 1. Paral. 29. 13. הַמּוֹרִים iaculantes, 1. Paral. 10. 3. מוֹרֵי docentium me, Prouerb. 5. 13. מוֹגַיִךְ depopulantes te, Iesah. 49. 26.

Macór, לְהוֹדוֹת ad confitendum, Psal. 122. 4.

Imperatiuum, הוֹדוּ confitemini, Iesah. 12. 4. הוֹרֵנִי doce me, Psal. 119. 33. הוֹרוּנִי docete me, Iiob 6. 24.

Futurum, אוֹדֶה confitebor, Psal. 32. 5. אוֹדְךָ confitebor tibi, Iesah. 12. 1. וְאוֹרְךָ & docebo te, Psal. 32. 8. אוֹדֶךָּ cōfitebor tibi, Psal. 30. 13. אֲהוֹדֶנּוּ cōfitebor ei, Psal. 28. 7. יוֹרֶה docebit, Psal. 25. 8. הֲיוֹדְךָ nūquid confitebitur tibi, Psal. 30. 10. וַיּוֹרֵנִי & docuit me, Prouerb. 4. 4. יוֹגֶה depopulans, vi auferēs, Iechez. 18. 7. יְהוֹדֶה־לְּךָ confitebitur tibi, Psal. 6. 6. יְהוֹדֶה confitebitur, Nechem. 11. 17. תּוֹגֶה deprædaberis, vi auferes, Exod. 22. 21. תּוֹגֵנוּ, Deu. 23. 16. יוֹגוּ, Iechez. 45. 8. יֹרוּ 2. Semu. 11. 20. יוֹרוּךָ docebunt te, Iiob 8. 10. יוֹרוּךָ, Genes. 49. 8. יְהוֹדוּךָ, Psal. 45. 18. תּוֹגוּ, Leuit. 25. 14. תּוֹגְיוֹן, Iiob 19. 2.

733

בֵּינוֹנִי	מוֹצִיא	מוֹצִיאִים
	מוֹצִיאָה	מוֹצִיאוֹת :
פָּעוּל	מוּצָא	מוּצָאִים
	מוּצָאָה אוֹ מוּצֵאת	מוּצָאוֹת :
מָקוֹר	הוֹצִיא אוֹ הוֹצֵא	
	בְּהוֹצִיא כְּהוֹצִיא לְהוֹצִיא מֵהוֹצִיא :	
צִוּוּי	הוֹצִיא	הוֹצִיאוּ
	הוֹצִיאִי	הוֹצֵאנָה :
אֵיתָן	אוֹצִיא יוֹצִיא תּוֹצִיא	נוֹצִיא יוֹצִיאוּ תּוֹצֵאנָה :
	תּוֹצִיא תּוֹצִיאִי	

Præteritum, הוֹצִיא Eduxit, vel exire fecit, &c. Et cum pronominib', הוֹצִיאֲךָ, Exod. 13.9. הוֹצִיאָם, Exo. 32.12. הוֹצִיאָנוּ, Exod. 13.14. הוֹצֵאתָנוּ, Deut. 9.28. הוֹצֵאתִיךָ, Geneſ. 15.7.

Participiũ, מוֹצִיא educẽs. Et cũ pronominibus, מוֹצִיאוֹ, Nume. 24.8. הַמּוֹצִיאֲךָ, Deut. 8.14. מוֹצִיאָם, Nume. 23.22.

Mácor, הוֹצִיא Educere, educẽdo. Et cũ pronominibus, בְּהוֹצִיאוֹ, Deut. 29.25. בְּהוֹצִיאֲךָ, Exod. 3.12. בְּהוֹצִיאִי, Exod. 16.32. לְהוֹצִיאָם, Exod. 12.42. לְהוֹצִיאָנוּ, Exod. 14.10.

Imperatiuum, הוֹצִיא Educ. הוֹצֵא cum ſéri, Iudic. 19.22. Et cum he, הוֹצִיאָה, Pſal. 142.8. Et cum pronominibus, הוֹצִיאֵנִי, Pſal. 25.17. הוֹצִיאָם, Geneſ. 19.5. הוֹצִיאוּהָ, Gen. 38.24.

Futurum, אוֹצִיא Educam. Vel cũ ſéri, וַיּוֹצֵא, Gen. 48.12. וַתּוֹצֵא, Geneſ. 1.12. Et cũ pronominibus, וַיּוֹצִיאֲךָ, Deut. 4.37. וְיוֹצִיאֵם, Nume. 27.17. וַיּוֹצִיאֵנִי, Pſal. 18.20. וַיּוֹצִיאֵנוּ, Num. 20.16. תּוֹצִיאֵנִי, Pſal. 31.5.

732 ALia quorũ prima ', & vltima ה, quieſcunt, vt,

עָבַר	הוֹרֵה הוֹרֵיתָ הוֹרֵיתִי	הוֹרוּ הוֹרֵיתֶם הוֹרֵינוּ
	הוֹרְתָה הוֹרֵית	הוֹרִיתֶן:
בֵּינוֹנִי	מוֹרֶה	מוֹרִים
	מוֹרָה	מוֹרוֹת :
פָּעוּל	מוּרֶה	מוּרִים
	מוּרָה	מוּרוֹת :

afferent, Psal.68.30. יְבִלוּהָ adducent eã, Iesah.23.7. וְיוֹכִיחוּ,
Gen.31.37. יוֹעִילוּ, Iesah.30.6. וַיִּקִּיעֻם & suspenderunt eos, 2. 561
Semu.21.10. וַיְרִידוּם, Iehos.10.27. תֹּסִפוּ, Exod.14.13. תֹּסִפוּן,
Gen.44.23. תּוֹסִיפִי addes, Iesah.51.22, longum est secun-
dum normã. Sed תּוֹסִיפִי, Iesah.47.1 & 5, sunt breuia. 506

QVædam non mutãt י in ו, vt הֵיטִיב benefecit, Gen. 508.542
21.16. וְהֵטִיבֹתִי, Ieche.36.11. הֵטִיבוּ, Deut.5.28. וְהֵטַבְנוּ,
Nume.10.29. הֵיטַבְתְּ, Ruth3.10. וְהֵיטִבְךָ, Deut.30.5. מֵטִיב, 1.
Semu.16.17. וַיֵּיטֶב, Exod.1.20. יֵיטִיב, Prouerb.15.13. תֵּיטִיב, 543
Psal.49.19. Sic הֵינִיק lactauit. וְהֵינִקֵהוּ, Exod.2.9. מֵינֶקֶת, Ge 550
nes.35.8. מֵינִיקוֹת, Gen.32.15. לְהֵינִיק, 1. Reg.3.21. וְתֵינִק, Exod.
2.7. וַתֵּינֶק, 1. Sem.1.23. וַיֵּנִקֵהוּ, Deut.32.13.

SVnt etiam quæ veniunt instar defectiuorũ, vt הִצִּיב 556
statuit. הִצִּיג statuit. הֻצַּבְתָּ, Psa.74.16. הִצִּיעַ strauit. הִצִּית
succẽdit, Irme.11.16. וְהִצַּגְתִּיהָ, Hose.2.3. וְהִצַּגְתִּיו, Gen.43.9.
הִצִּיגַנִי, Irme.51.34. הִצִּיבוּ, Irme.5.26. הִצְּתוּ, 2. Semu. 14.31. 439.449
Et sic הִקִּיף circuiuit, aut circuire fecit, Iiób 19.6. הִקִּיפוּ,
Iiób 1.5. הִקִּיפוּנִי, Psal.22.17. הִקִּיפָה, Iesah.15.8.

Participiũ, מַצִּיב. Et מַצִּיג, Iudic.6.37. מַצִּית, Iechez.20.47

Macór, וּלְהַצִּיב, 1. Semu.13.21. הַצֵּג, Deut.28.56.

Imperatiuũ, הַצֵּג. Et וְהַצִּיגוּ, Hamós 5.15. הַקֵּיף, Ieho.6.3.

Futurum, אַצִּיגָה, Gen.33.15. וְאַצִּיעָה, Psal.139.8. יַצֵּב, Deut.
32.8. וַיַּצֶּב־מַיִם, Psal.78.13. וַיַּצֵּג, Gene.30.38. יַצִּיעַ, Iesah.58.5.
תַּצִּיג, Iudic.7.5. וַיַּצִּיגוּ, 1. Semu. 5.2. וַיַּצִּקוּ, 2. Semu. 15.24.
וַיַּצִּקֻם, Iehos.7.23. 559

De verbis quorum prima quæ est י, & vltima quæ est א aut ה, quiescunt. CAP. XLVIII.

VErba item quædã sunt quorum prima quæ est י, & vltima quæ est א, quiescunt, vt,

עָבָר הוֹצִיא הוֹצֵאתָ הוֹצֵאתִי הוֹצִיאוּ הוֹצֵאתֶם הוֹצֵאנוּ
הוֹצִיאָה הוֹצֵאתְ הוֹצֵאתֶן ׃

gatus. מוּצָק fuſus, 1. Reg. 7. 23. הַמְּוּקָעִים ſuſpenſorum, 2. Semu. 21. 13.

Hammacór, הוֹרִיעַ. Deut. 8. 3, vt הוֹרִיעֲךָ ſcire faciat te. לְהוֹדִיעֵנִי vt ſcire faceres me, 1. Sem. 28. 15. לְהוֹדִיעָם, Pſal. 25. 14. לְהוֹעִיל, Ieſah. 30. 5. Et וְהוֹעִיל, Irme. 23. 32. לְהוֹרִיד, Gen. 37. 25. וְהוֹרֵשׁ, Iehoſ. 3. 10. לְהוֹרִישׁ, Iehoſ. 17. 12. הוֹרִישׁוּ, Num. 32. 21. לְהוֹרִישָׁם, Deut. 7. 17. לְהוֹשִׁיב, 1. Semu. 2. 8. לְהוֹשִׁיעֵנִי, Ieſah. 38. 19. וְהוֹתִיר, Exod. 36. 7. הוֹכֵחַ increpando Leuit. 19. 17.

506. 561 Imperatiuum, הוֹרֵיעַ. Et cum ſéri, vt הוֹרֵד, Iudic. 7. 4. וְהוֹקַע & ſuſpende, Nume. 25. 4. וְהוֹרִידֵמוֹ & deſcendere fac eos, Pſal. 59. 12. הוֹשֵׁב, Gene. 47. 6. וְהוֹשִׁיעָה, Pſal. 86. 16. Et הוֹשַׁע, Ibidem, 2. Et הוֹדַע, Pſal. 90. 12. הוֹדִיעֵנִי, Pſa. 25. 4. הוֹשִׁיעָה, Pſal. 12. 2. הוֹרִיעוּ, Ieſah. 12. 4.

506 Futurum, אוֹרִיעַ. Et אוֹרִיעֲךָ, Pſal. 32. 5. אוֹבִילֵם deducã eos, Irme. 31. 9. אוֹחִילָה, 2. Sem. 18. 14. אוֹחִיל, Thren. 3. 21. אוֹכִיחֲךָ arguam te, Pſal. 50. 8. אוֹסֵף, Exod. 10. 29. Et cum ſéri, אוֹסֵף, Deut. 18. 16. אוֹרִשֵׁם, Ieho. 13. 6. אוֹשִׁיבְךָ, Hoſe. 12. 9. אוֹשִׁיעַ, Ieſah. 49. 25. יוֹדִיעַ. Et וַיּוֹדִיעֵנוּ, Ieſah. 40. 13. וַיּוֹאֶל, Exod. 2. 21.

507 יוֹבִילֵנִי deducet me, Pſal. 60. 11. יוֹכִיחַ, Ieſah. 11. 3. וַיּוֹכַח, Gen.

547 31. 42. יוֹכִיחֲךָ, Iiób 22. 4. וַיּוֹלֶד, Geneſ. 5. 3. וַיּוֹלֶךָ, Exod. 14. 21. יוֹלִיךְ, Eccleſ. 10. 20. יוֹלִיכֵם, Pſal. 125. 5. יוֹסֵף, Ioél 2. 2. יוֹעִידֵנִי, Iiób 9. 19. Et יְעִידֻנִי, Irme. 49. 19. נ cum daghés. וַיְרַדֵּהוּ, 1. Semu. 30. 16. וַיּוֹרֶד, Pſal. 78. 16. יוֹרֵשׁ, Iehoſ. 3. 10. יְרַשֶּׁנּוּ, Iiób 20. 15. יוֹרְשֶׁנָּה, Num. 14. 24. יוֹשִׁיעַ, Pſal. 34. 19. יוֹשִׁיעֵנוּ, Ieſah. 46. 7. וְיוֹשִׁיעֵם, Pſal. 37. 40. תּוֹדִיעֵנִי ſcire facies me, Pſal. 16. 11. תּוֹכִיחֵנִי argues me, Pſal. 6. 2. תּוֹכִיחַ argues, Leuit. 19. 17. תּוֹכַח increpabis, Prouer. 9. 8. תַּסֵּף, Gene. 4. 12. וַתַּסֵּף Ibidẽ,

507. 552 2. Et in ſoph paſſúc, תּוֹסֵף addes, Iiób 40. 27, cũ pathách. Et תּוֹסֵף, Prouerb. 30. 6. וְתוֹרְדֵם, Iehoſ. 2. 15. תּוֹרֵישׁ, Ieho. 17. 18. וְתוֹרִישֵׁנִי, Iiób 13. 26. תּוֹרִישֵׁמוֹ, Exod. 15. 9. תּוֹשִׁיבֵנִי, Pſal. 4. 9. תּוֹשִׁיעַ, Pſal. 18. 28. תּוֹשִׁיעֵנִי, Pſal. 44. 7. יוֹבִילוּ adducent,

Nume.32.9.Et תְּנוּאוֹן,Ibidem,7.

SVnt & alia quorũ prima quæ eſt י,quieſcit,& ipſum י in toto binián vertitur in ו quieſcens,vt, 505.506. 533

עָבַר	הוֹדִיעַ	הוֹדַעְתִּ הוֹדַעְתִּי	הוֹדִיעוּ הוֹדַעְתֶּם הוֹדַעְנוּ :
		הוֹדִיעָה הוֹדַעַתְּ	הוֹדַעְתֶּן :
בֵּינוֹנִי	מוֹדִיעַ		מוֹדִיעִים
	מוֹדִיעָה		מוֹדִיעוֹת :
פָּעוּל	מוּדָע		מוּדָעִים
	מוּדָעָה אוֹ מוּדָעַת		מוּדָעוֹת :
מָקוֹר	הוֹדִיעַ		
	בְּהוֹדִיעַ כְּהוֹדִיעַ לְהוֹדִיעַ מֵהוֹדִיעַ :		
צִוּוּי	הוֹדִיעַ		הוֹדִיעוּ
	הוֹדִיעִי		הוֹדַעְנָה :
אֵיתָן	אוֹדִיעַ יוֹדִיעַ	תּוֹדִיעַ	נוֹדִיעַ יוֹדִיעוּ תּוֹדִיעוּ
		תּוֹדִיעִי	תּוֹדַעְנָה :

Præteritum, הוֹדִיעַ Scire,vel cognoſcere fecit,Gene. 41.39. הוֹאִיל voluit,Hoſe.5.11. וְהוֹדַעְתָּ,Exod.18.20. הוֹבַשְׁתָּ ſiccare feciſti, Pſal. 74.15. הוֹדַעְתַּנִי,Exod.33.12. וְהוֹדַעְתֶּם, Deuter. 4.9. הוֹגַעְתַּנִי laborare feciſti me, Ieſah. 43.24. הוֹלַדְתָּ genuiſti, Geneſ.48.6. הוֹפָעְתָּ illuſtraſti,Iób 10.3. הוֹאַלְתִּי,Exod.18.16. הוֹדַעְתִּיךְ,Prouer. 22.19. וְהוֹדַעְתִּי volui, Gen.18.27. וְהוֹלַכְתִּי & ambulare faciã,Ieſa. 42.16. וְהוֹסַפְתִּי & adiiciam,Pſal.71.14. הוֹבִישׁוּ,Ioél 1.11. וְהוֹדַעְתֶּם,Ieho.4. 22. וְהוֹרַדְתֶּם, Geneſ.42.38. וְהוֹרַשְׁתֶּם & expelletis, Nume. 33.52. הוֹאַלְנוּ,Iehoſ.7.7.

Participium,מוֹדִיעַ.Et ſic וַלְמוֹכִיחַ & increpanti,Ieſah. 29.21. Et מוֹלִיךְ,Ieſah.63.12. הַמּוֹלִיכָךְ, Deut.8.15. מוֹלִיכֶם, Ieſah.63.13. מוֹרִישׁ, Deut.18.12. מוֹרִישָׁם, Deut. 9.4. מוֹשִׁיעַ, Pſal.7.11. מוֹשִׁיעֵךְ,Ieſah.43.3. מוֹשִׁיעֵךְ,Ieſah.49.26. מוֹשִׁיעָם, Pſal.106.21. מוֹרִישִׁים,Ieſah.47.13.

Happahúl,מוּעָף &c. מֻעָף,Dani.9.21,volare factus,fati

622 Est etiam cum seghól iuncto ו, vt וַיִּשְׁלַח & misit, aut proiecit, 1. Sem. 18. 11. וַיָּקָם & fuscitauit, Iudic. 2. 16. וַיָּשֶׁב & reduxit, Gen. 14. 16. וַיָּמֶת & interfecit, Genes. 38. 10. וַיָּמָץ & expressit. Iudic. 6. 38. וַנָּשָׁב & reduximus, Gen. 43. 21. Vnú tamen est cum chiríc, Iudic. 9. 53, וַתָּרֶץ & confregit. & est sine י protractiuo, eo quòd est longa dictio. Ter-

621 tia pluralis fœminei, תִּשְׁבֶּנָה reddent, Iób 20. 10, cum séri: vel cum chiríc, תָּקִימְנָה statuent, Irm. 44. 25. Et quãdo volunt multiplicare puncta dictionis, aut pronominibus iungere, remouẽt hánách, vt תְּהִימֶנָּה tumultuabũt, Michách 2. 13. Cũ pronominibus, וְאַשִׁיתֵהוּ & ponam eã, Iesah. 5. 6. אַשִׁיתְךָ ponam te, Gen. 46. 3. וְאָשִׂמְךָ & ponam eos, Deut. 1. 13. אָשִׂימֵנּוּ ponam eum, Gen. 21. 13. אֲמִיתֶךָּ interficiam te, 1. Semu. 19. 17. וַיְבִינֵהוּ & intelligere fecit eũ Iesáh. 40. 14. וַיְשִׁימֵהוּ & posuit eum, Num. 21. 9. יְקִיכֵנּוּ suscitabit eum, Gen. 49. 9. יְמִיתֶנּוּ interficiet eum, Nume. 35. 19. וַיְמִיתֵהוּ & interfecit eum, Gen. 38. 7. יְקִימְךָ suscitabit te, Deut. 28. 9. יְשִׂמְךָ ponet te, Gen. 48. 20. וַיְשִׂימֵנִי & posuit me, Gen. 45. 8. יְשִׂימָם ponet ea, Deuter. 7. 15. וַיְשִׂימֵהָ, Ieho. 8. 28. וַיְמִיתֵם & interfecit eos, Ieho. 10. 26. תְּשִׁיבֶנּוּ reddes illud, Exod. 22. 26. תְּשִׁיתֵהוּ pones eũ, Psal. 21. 7. תְּבִישֵׁנִי cõfundes me, Psal. 119. 31. תְּדִינֵנִי iudicabis me, Psal. 54. 3. תְּשִׁיתֵמוֹ pones eos, Psal. 45. 17. תְּשִׁיבֵם reduces eos, Deut. 22. 1. תְּקִיאֶנָּה euomes illam, Prouerb. 23. 8. יְשִׁיבֶנָּה reduces eã, Prouer. 19. 24. תְּכִינֶנָּה præparabis eã, Psal. 65. 10. תְּשִׁיבֵנוּ cõuertes nos, Psal. 44. 11. יְשִׁיתֵהוּ ponent eũ, Psal. 84. 7.

De verbis quorum vltima א *quiescit: quorum item prima* י *quiescit.* CAP. XLVII.

653. 655 SVnt etiam nonnulla quorum vltima, quæ est א, quiescit, interdũ etiam deficit, vt הַנִּיא frãgere fecit, Psa. 33. 10. Et יָנִיא frãgere faciet, Nume. 30. 9. Et יָנִי sine א, Psal. 141. 5. Et וַיְנִיאוּ,

להמיתם,Deuter.9.28. להמיתנו,Nume.16.13. Et הסירך,2.Samuel 5.6, cum ſceuá & ſeghól teſte R.Dauid. 620

Imperatiuum,הבין.Et cum ה,השיבה redde,Pſal.51.14. 618
האירה illumina, Pſal.13.4. והשב, Pſal.79.12. הקם ſtatue, Pſal. 119.38. הסר remoue, Ieſah.5.5. האר illumina, Pſal. 119.135. Et cum litera gutturali,cum pathách,vt השע 619
claude,Ieſah. 6.10. הריעו exalta, Ieſah.40.9. הריעו iubilate,Pſal.47.2. Multis etiam in locis deficit ה formatiuum binián,vt ושים & pone,Exod.17.14. שימו ponite, Geneſ.43.31. שיתה,Pſal. 141.3. & eſt breue. שיתו ponite, Pſa.48.14. לין pernocta,Iudi.19.9. לינו pernocta,Ruth 3. 13. בינה intellige,Pſal.5.2. בינו intelligite,Deut.32.7. גילי exulta,Zecha. 9.9. & eſt breue. Et ſic ריבה iudica,Pſal. 35.1,& 119.154. pro והשים, & ita alia. Et cum pronominibus,שימה pone eam,Deut.31.19. והשבני & refer mihi,Geneſ. 37.14. הבינני fac me intelligere, Pſal. 119.34. השיבנו cõuerte nos,Pſal.80.4. שיתמו pone eos,Pſa.83.14.

Futurum, אבין &c.Et ſic אלין pernoctabo, Ruth 1.16. 621
אבינה,Pſa.73.17. ואשם & poſui,Deut.10.5. Et אשימה,Deu. 17.14. אגילה exultabo, Pſal.9.15. אשירה cantabo,Pſal.13. 6. ילין, Deut.16.4. ירין iudicabit, Pſal.9.9. יחישה accelerabit,Ieſah.5.19. תלין,Deut.21.22. ונלין, Iudic.19.11. תלינו, Iehoſ.4.3. תלינו,Ruth 1.16. Vel cum ſeri,אבן יבן,& ita reſiduum,vt אסף deficere faciam,Sepha.1.2. יגל exultabit,Pſal.14.7. יגל longum,& cum ſeghól, Pſal. 21.7. תפק proferes,Pſal.140.9. תפר diſſipabis, Iiób 15.4. Breue item & cum pathách,תלן morabitur,Iiób 17.2,pro 621
תלין. Et ſic quoties prima vel vltima litera eſt gutturalis, aut ר, prima eſt cum pathách (præter ויחל & timuit,1.Semu.31.3:quod eſt cum ſeghól.) ותסר & remouit, Geneſ.38.14. וינח & requieſcere fecit, Exod.10.14. 623

וַהֲשִׁבֹתִים & redire faciam eos, Irme. 24.6. הֲלִיצֵנִי deriſerũt
615.616 me, Pſal. 119.51. De hac forma ſunt etiam הֲמִתֶּם interfeciſtis populum Domini, Nume. 16.41. 2. Sem. 13.28, וַהֲמִתֻּן interficietis eũ. Exod. 1.16, וַהֲמִתֶּן interfici-
456 etis eũ. 1. Sem. 17.35, וַהֲמִיתִיו & interficiebã eum. Hoſe. 2.3, וַהֲמִתִּיהָ & interficiã eã ſiti. Quæ ſi eſſent perfecta, eſſent cũ ת radicali, hoc pacto, הֲמִיתוֹתֶם הֲמִיתוֹתִיו הֲמִיתוֹתִיהָ
617 Participium, מֵבִין, Pſal. 33.15. ומֵרִים, Pſal. 3.4, & exaltans, aut exaltare faciens. מֵנִיחַ leuo, aut leuare facio,
618 Zecha. 2.9. מְנִיפוֹ, Ieſah. 10.15. Et tertia exiſtẽte ר, interdum prima eſt cum ſéri, vt מֵפֵר irritãs ſigna, Ieſah. 44. 25. Si verò fuerit gutturalis, interdũ eſt cum pathách: vt ומֵרַע & malefaciens, Ieſah. 9.17. Plurale, מְבִינִים, Nechem. 8.7. מְשִׁיבַת conuertens, Pſal. 19.8. מְאִירַת illuminans, Ibidem, 9. מְאִירוֹת illuminantes, Ieſah. 27.11.

Happahúl, מוּבָן, cum camés. Et ſic הַמּוּשָׁב, Nume. 5. 8. מְוּזָר alienatus, Pſal. 69.9. מוּעָף obſcuratus, Ieſah. 8.23. מוּצָק anguſtiatus, Ieſah. 8.23. מוּבָס contemptus, conculcatus, Ieſah. 14.19. מוּסָר remota, Ieſah. 17.1.

Hãmacór, הָבִין Intelligere, Prou. 14.8. לְהָשִׁיב, Nume. 5.8. בְּהָנִיף, Ieſah. 10.15. בְּהָמִיר, Pſal. 46.3. Et cũ ſéri, הָבֵן. Et ſic הָשֵׁב, Exod. 23.4. Et cũ additione ה in fine, vt לְהַנְפָּה Ieſah. 30.28. Et ſine ה formatiuo ipſius binián, ob cuius defectum, literæ deſeruientes ſunt cum camés, vt
619 לָלִין ad pernoctandum, Geneſ. 24.23. לָרִיב ad iudicandũ, Ieſah. 3.31. לָדִין ad iudicãdũ, Ibidem. בָּעִירִי in ſuſcitando,
620 Pſal. 73.20. pro לְהָלִין לְהָרִיב. nam ſi eſſent nomina, ל eſſet cum ſceuá. Et cũ pronominibus, vt לְהָמִיתוֹ vt interficerẽt eũ, Gene. 37.18. לְהָשִׁיבוֹ vt redderet eũ, Ibidem, 22. בְּהָכִינוֹ quando præparabat ipſe, Prouerb. 8.27. לְהָמִיתֶךָ, 1. Semu. 19.2. לְהָמִיתֵנִי vt interficiat me, 1. Semu. 28.9.

tum ſecundæ literæ radicalis. י verò eſt י protractiuum ſicut & in verbis perfectis הִשְׁמִיד הִפְקִיד &c. Et ſic הֵסִיר Remouere fecit, הֵפִיר diſſipare fecit, הֵנִיף eleuare fecit, הֵקִים ſtare fecit, הֵפִיץ diſpergere fecit, הֵעִיר ſuſcitare fecit. Quòd ſi vltima fuerit gutturalis, vel ר, interdũ prima eſt cum pathách, vt הֵרַע malis afficere fecit, הֵפַר diſſipare aut irritare fecit, הֵצַר anguſtiis afficere fecit.

In הֲבִינוֹתָ, ה eſt cum chatéph ſeghól, aut chatéph pathách, vt הֲבִישׁוֹתָ cõfudiſti, aut confundere feciſti, Pſal. 44.8. הֲכִינוֹת cõuertere feciſti, Pſal. 85.4. parare feciſti, Iób 11.13. הֲרֵעֹתָ, Num. 11.11. והקמתָ, Exod. 26.30. וְהֲנַפְתָּ Exod. 29.26. Et ſic הֲקִיצוֹתִי experrectus ſum, Pſal. 3.6. הֲסִירֹתִי remouere feci, Pſa. 81.7. הֲרִימוֹתִי exaltare feci, Pſal. 89.20. הֲקִמֹתִי ſtare feci, Exod. 6.4. הֲרֵעֹתִי, Nume. 16. 15. Prima autem radicali exiſtente gutturali, vt dilatetur, ה pathachatur, vt הֲעִירוֹתִי ſuſcitare feci, Ieſah. 41. 25. הֲעִירוֹתִיהוּ ſuſcitare feci eum, Ieſah. 45.13. Et בִּינוֹתִי pro הֲבִינוֹתִי, Daniel 9.2. הֲרֵעוּ, Micháh 3.4. הֲבִינוּ, Micháh 4.12. והקימו, Nume. 10.21. והשיבו, Num. 35.25. הֲפֵרוּ, Ieſah. 24.5. הֲבִינוֹתֶם, Ieſah. 40.21. והרעתם & clangere feciſtis, Nume. 10.9. והריעתם, Iehoſ. 6.10. והשיבתם, 1. Semu. 6.7. הֲכִנּוּ, 2. Paralip. 29.19. Et הֲשִׁיבוֹנוּ, & הֲבִינוֹנוּ, Gen. 44.8. Et והקמנו, Micháh 5.5. הֲבִינָה & הֵקֵרָה vt effundere fecit, Irme. 6.7. Et הֲרֵעָה. Et cum pronominibus, וַהֲשִׁיבְךָ & reducet te, Deut. 28.68. & reſtituet te, Geneſ. 40.13. וַהֲפִיצְךָ & diſpergere faciet te, Deut. 28.64. הֲשִׁיבַנִי reduxit me, Ruth 1.21. הֲפִיצָם diſpergere fecit eos, Gen. 11.9. הֲפֵרָם irritauit ea, Nume. 30.13. הֲקִמֹתוֹ ſurgere feciſti eum, Pſal. 89. 44. והמיתיו & interfeci eum, 1. Semu. 17.35. הֲעִירוֹתִיהוּ ſuſcitare feci eum, Ieſah. 45.13. וַהֲשִׁיבֹתִיךְ & reuerti faciam te, Geneſ. 28.15.

614 713 620.621 456.615 616

dicum 15.4. וַיְפֵּר & creſcere fecit, Pſal. 105.24. תֵּרֶף dimit
689 tere facies, Pſal. 138.8. Si verò prima radicalis fuerit gutturalis, eſt totum pathachatum, vt וְאַעַל & aſcende re feci (id eſt obtuli) vitulum, Nume. 23.4. וַיַּעַל & aſcédere fecit, Iudic. 13.19. & וְתַעַל, Iechez. 19.3. וַיַּחַר & iraſci fecit, Iiób 19.11. Sunt etiam literæ deſeruientes cum pathách, vt וַיַּשְׁקֵ & potum dedit, ſeu bibere fecit, Exod. 2.17. וְתַשְׁקֵ Geneſ. 21.19. יַפְתְּ dilatabit, aut dilatare faciet, aut faciat, Geneſ. 9.27. יַרְחְ dominari faciet, Ieſah. 41.2.
690 pro יַשְׁקֵה &c. Quòd ſi ſecunda radicalis fuerit gutturalis, prima eſt cum pathách, vt וַיֶּתַע & errare fecit, 2.
715 Paralip. 33.9. תֶּמַח delere facies, Nechem. 13.14.

De verbis quorũ ſecunda ו *vel* י *quieſcit.* CAP. XLVI.

612 Lia ſunt verba quorũ ſecunda, quæ eſt ו vel י quieſcit, vt,

עָבַר	הֵבִין הֲבִינוֹתָ הֵבִינוּ הֲבִינוֹתֶם הֲבִינוֹתֶן הֵבִינוּ	
	הֵבִינָה הֲבִינוֹת	
בִּינוֹנִי	מֵבִין	מְבִינִים
	מְבִינָה	מְבִינוֹת :
פָּעוּל	מוּבָן	מוּבָנִים
	מוּבָנָה אוֹ מוּבֶנֶת	מוּבָנוֹת :
מָקוֹר	הָבִין אוֹ הָבֵן	
	כְּהָבִין כְּהָבִין לְהָבִין מֵהָבִין :	
צִוּוּי	הָבֵן אוֹ הָבִין	הָבִינוּ
	הָבִינִי	הָבֶנָּה אוֹ הָבֶנְנָה :
אֵיתָן	אָבִין יָבִין תָּבִין	נָבִין יָבִינוּ תָּבִינוּ
	תָּבִין תָּבִינִי	תָּבֶנָּה אוֹ תָּבִינָנָה :
אוֹ	אָבֵן יָבֵן תָּבֵן נָבֵן :	

613 Præteritum, הֵבִין Intelligere fecit. Hannách quod eſt poſt ה formatiuum binián hiphíl, eſt ob ſupplemen-

cando, Iechez.21.15. וְהַחֲיֵה,Iehos.9.20. * Et sine ה cum ל punctato cum pathách ob eius defectum, vt לַמְרוֹת ad irritandum,Psal.78.17. לַמְחוֹת ad delendum, Prouerb. 31.3. לַצְבוֹת ad tumefaciendum,Nume.5.22.pro לְהַמְרוֹת, & sic alia.

Imperatiuũ,הַגְלֵה cum séri.sic הַשְׁקֵהוּ potũ da ei,Prouerb.25.21. הַשְׁקִינִי־נָא potum da mihi quæso,Genes.24. 43. הַשְׁקוּ,Genes.29.7. Defectiuum verò, hoc est sine vltima litera radicali, totum est cum seghól: vt הֶרֶף dimitte,desine,Deut. 9.14, & Psal. 37.8. Et חֲרֵב,Iudic. 20.38. Vel totum pathachatum, prima radicali existẽte gutturali: vt הַעַל ascendere fac, Exod. 33.12.

Futurum,אַגְלֶה cum seghól.& sic אַשְׁקֶה potum dabo, Gene.24.14. אַרְאֶנּוּ videre faciam eum,Psal.50.23. נַשְׁקֶה, Nume.5.26. יַרְאֵנוּ videre faciet nos,Psal.4.7. וַתַּשְׁקֵהוּ & potum dedit ei, Genes. 24.18. תַּשְׁגֵּנִי errare facies me, Psal. 119.10. נַשְׁקֶה potum dabimus,aut demus, Gen.19. 32.& 34,נַשְׁקֶה־נוּ. Psal. 78.40,יַמְרוּהוּ exacerbauerunt eum. יַנְחֵנוּ ducet eum, Prouerb.18.16. Literæ deseruientes, etiã cum literis gutturalibus, nil videntur discriminis habere à futuro binián cal sequẽte gutturali,nisi in prima persona, quæ in cal est cũ seghól, quanquã interdũ cũ pathách inueniatur: sed quæ sunt cũ pathách licet sint intransitiua, plærique putant esse de hoc binián,& non ex cal. Est & futurum defectiuum,hoc est carens vltima radicali,quod totũ est cum seghól: nam loco pathách quod in perfectis ponebatur sub literis additis,vt אַגְלֶה יִגְלֶה,ponitur seghól:(sicut in futuris defectiuis cal, literæ deseruientes sunt cum séri,vt dictũ est)vt אָגֵל יִגֵּל,& ita residuũ,וַיִּגֶל & migrare fecit,2.Paral. 36.20.Et 13,וַיְקַשׁ & indurare fecit.וַיִּפֶן & vertere fecit,Iu-

687 688 687 687 688

683 pathách. Et ſic Exod. 40. 4, וְהַעֲלִיתָ & parare facies lu-
685 cernas eius. ſicut in perfectis. Iehoſ. 7.7, vt quid הַעֲבַרְתָּ
הַעֲבִיר aſcendere feciſti aſcendere faciendo populum i-
ſtum. הִגְלוּ, Irme. 22.12. הִמְרוּ irritauerunt, Pſal. 106.
682 33. Secũda pluralis cum chiric, vt Nume. 35.11, וְהִקְרִיתֶם
& conſtituetis vobis ciuitates. Et cum ſéri, vt Irme.
683 42.20, הִתְעֵיתֶם errare feciſtis. Iechez. 11.6, הִרְבִּיתֶם multi
plicare feciſtis occiſos veſtros. Tertia fœminei, הִגְלְתָה,
ת eſt loco ה. Irme. 49.24, הִפְנְתָה retroceſſit (aut ver-
tit ſe) vt fugiat. Et הִשְׁקְתָה bibere fecit, Geneſ. 24.46.
Et cum ת loco ה fœminei, ſecunda radicali litera exiſtẽ
te cum camés, Leuit. 26.34, וְהִרְצָת & perficiet ſabbata
ſua. Iechez. 24.12, הִלְאָת laborare fecit. Et prima litera
radicali exiſtẽte gutturali, ה punctatur cum pathách,
vt 1. Semu. 2.19, וְהַעֲלָתָה & aſcendere faciebat.

685 Benoni, מַגְלָה cum ſeghól, vt מַפְנֶה, Nachúm 2. 8.
כַּמַּלְוֶה ſicut fœnerans, Ieſah. 24.2. הַמַּעֲלֶה aſcendere fa-
ciens, Leuit. 11.45. מַרְאֶה oſtẽdo, aut videre facio, Exod.
25.8. In regimine genitiui eſt cum ſéri, Leuit. 11.42, vſ-
que ad omne מַרְבֶּה multiplicans pedes. Geneſ. 40. 1,
מַשְׁקֵה propinans: id eſt pincerna regis. Prouerb. 19.17,
מַלְוֵה יְהוָה fœneratur Domino: aut fœnerator Domini.

686 Happahúl, מְגֻלָּה: cũ * ſcuréc, vel cum camés chatéph,
vt מֵרְאֵה videre factus, Exod. 25.40. מֻפְנֶה, Iechez. 9.2.
Et cum chólẽ vice camés chatéph, aut ſcuréc, vt מוֹרְאֵה
Sophon. 3.1.

686 Hammacór, הַגְלָה. Et ſic הַרְבֵּה multiplicando, Geneſ.
3.16. Et הַגְלוֹת. Et ſic הַרְבּוֹת, Hamós 4.9. לְהַשְׁקוֹת, Exod.
2.16. Et cum chiric, הַגְלוֹת, vt הַקְצוֹת, Leuit. 14.43. Et cũ
ſéri more imperatiui, vt הַעֲלֵה aſcendere facere, Iechez
23.46. הַזְנֵה fornicando, Hoſéah 4.18. וְהַרְבֵּה & multipli-

עָבַר	הִגְלָה הִגְלֵיתָ הִגְלֵיתִי	הִגְלוּ הִגְלִיתֶם הִגְלִינוּ	682
	הִגְלְתָה הִגְלִית	הִגְלִיתֶן :	
בִּינוֹנִי	מַגְלֶה	מַגְלִים	
	מַגְלָה	מַגְלוֹת :	
פָּעוּל	מָגְלֶה	מָגְלִים	
	מָגְלָה	מָגְלוֹת :	
מָקוֹר	הַגְלֵה אוֹ הַגְלוֹת הַגְלוֹת הַגְלֵה :		
צִוּוּי	הַגְלֵה	הַגְלוּ :	
	הַגְלִי	הַגְלִינָה :	
אֵיתָן	אַגְלֶה יִגְלֶה תִּגְלֶה	נִגְלֶה יִגְלוּ תִּגְלוּ	
	תִּגְלֶה תִּגְלִי	תִּגְלִינָה :	

אוֹ אֶגֶל יִגֶל תִּגֶל נִגֶל :

Præteritum, הִגְלָה, Migrare fecit, ה eſt cum chiríc. & ſic הִקְשָׁה indurare fecit, Exod. 13.15. Et cum ſeghól, הָגְלָה Eſter 2.6. Eſt etiã cum ſeghól ſequente gutturali. Iuncto autem ו, interdum eſt cum pathách. Secundæ verò & primæ perſonæ ſecunda radicalis eſt cum ſéri vel chiríc. quòd ſi prima fuerit gutturalis, iuncto ו copulatiuo eſt cum pathách, & itidem ה, éſtque breue. vt, וְהַעֲלָה & aſcendere faciet vos de terra hac. Gen. 50.24. הַרְאָה vidére fecit, Gene. 41.28. הַרְאַנִי videre fecit me, Irme. 24.1. הַרְאָם videre fecit eos, Pſal. 78.11. Et vnum cum ſéri, & ſceuá pathách, Chabac. 1.15, totũ in hamo הַעֲלָה aſcẽdere fecit. הֶעֱלִית aſcẽdere feciſti, Exod. 32.7. & cum chiríc, הֶעֱלִית, Exod. 33.1. הִקְשִׁית induraſti, 2. Reg. 2.10. הִרְאִית videre feciſti, Pſal. 60.5. הִרְאִיתַנִי videre feciſti me, Pſal. 71.20. הִשְׁקִיתָנוּ propinare feciſti nobis, Pſal. 60.5. הֶעֱלִיתִי, Iudi. 6.8. וְהִגְלֵיתִי, Hamos 5.27. הֶרְאִיתִיךָ, Deut. 34.4, videre feci te: א cum chiríc. הֶלְאֵתִיךָ laborare feci te: א cũ ſéri, Michah 6.3. וְהַרְאֵיתִי & videre faciam, Nachum 3.5. ה cũ

683.684

682

684

בִּינוֹנִי	מַפְלִיא	מַפְלִיאִים
	מַפְלִיאָה	מַפְלִיאוֹת :
פָּעוּל	מָפְלָא	מָפְלָאִים
	מָפְלָאָה	מָפְלָאוֹת :
מָקוֹר	הַפְלִיא הַפְלֵא :	
צִוּוּי	הַפְלִיא	הַפְלִיאוּ
	הַפְלִיאִי	הַפְלֶאנָה :
אִיתָּן	אַפְלִיא יַפְלִיא תַּפְלִיא	נַפְלִיא יַפְלִיאוּ תַּפְלִיאוּ
	תַּפְלִיא תַּפְלִיאִי	תַּפְלֶאנָה :

Præteritum, הִפְלִיא Mirificauit, vel mirabilem fecit, Pſal.31.22,& Ieſah.28.29. Et ſic הֶחְבִּיא abſcondit,ſiue abſcondere fecit.הֶחֱטִיא peccare fecit,1.Reg.14.16. Et ſine
741 א,2.Reg.13.6,הֶחֱטִי peccare fecit Iſrael. Et inſtar deſi-
749 nentiũ in ה,וְהִפְלֵיתִי,Deut.28.59.וְהִפְלָא,Exod.8.22.Et Iehoſ.6.25,הֶחְבִּיאָה. Et Ieſah. 49.2, In vmbra manus ſuæ
739 הֶחְבִּיאַנִי abſcondit me. Et cũ duobus ſignis fœmineis, vt Iehoſ.6.17, quia הֶחְבִּיאָתָה abſcondit nuntios.ב eſt cũ ſceuá vice chiric, leniẽdi gratia: & א eſt cum pathách, quemadmodũ fuiſſet cum ת deficiente he,הֶחְבִּאַת,propter nach apparens,quod eſt poſt א.

749 Participium,מַפְלִיא mirificans, Iudic.13.19. Et מַחֲטִיאֵי peccare facientes,Ieſah. 29.21.

Hammacór,לְהַפְלִיא,Ieſah.29.14. Et ſine א, Irm.32.35, vt הַחֲטִי peccare faceret Iehudáh.

Imperatiuum,הַפְלִיא,& הַפְלֵה,Pſalm.17.7,mirifica.venit more deſinentium in ה: quanquam poteſt eſſe & à פְּלַח, & ſignificabit diuide.

Futurum,אַפְלִיא &c. יִפְלָא,Leuit.27.2.וַיַּמְצִיאוּ,Leuit.9.12.יַקְנִיאֻהוּ æmulari facient eum,Pſal.78.58.

ALia ſunt verba quorum vltima quæ eſt ה, quieſcit, vt,

וְהַאֲבַדְתִּי, Leuit. 23.30. וְהַאֲבַדְתֶּם, Deut. 9.3. הַאֲבַלְתִּי luge-
re feci, Iechez. 31.15. וְהַאֲזַנְתָּ & inclinare facies aurem,
Exod. 15.26. הַאֲכַלְתִּי edere feci, Exod. 16.32. הַאֲכַלְתֶּם, Psal.
80.6. הַאֲמַנְתִּי credidi, Psal. 27.13, & 119.66. הַאֲמַרְתָּ exalta-
re feciſti, Deut. 26.17. Ibidem, 18, הַאֲקִימְךָ exaltauit te.

Participium, מַאֲבִיד, Deut. 8.20. מַלְפֵּנוּ docere facit 492
nos, Iiób 35.11, pro מַאֲלִיפֵּנוּ: deficit enim י productiuum.
ſecundum R. Dauid eſt pihél, pro מְאַלְפֵּנוּ. הַמַּאֲמִין, Ie-
ſah. 28.16. מַאֲלִיפוּת, Psal. 144.13. Et מַזִּין, pro מַאֲזִין, auſcul-
tans, Prouerb. 17.4.

Hāmacór, לְהַאֲבִיד & הַאֲבִיד, Deut. 28.63. לְהַאֲבִידוֹ, Deut.
7.10. לְהַאֲבִידֵנוּ, Iehoſ. 7.7. לְהַכְחִיל, Iechez. 21.28, pro לְהַאֲכִיל.

Imperatiuum, הַאֲכֵל, & הַאֲכִילַהוּ edere fac eum, Prou.
25 21. הַאֲזִינָה inclinare fac aurem, Psal. 5.2. הַאֲזִינוּ, Deut. 487
32.1. הַאֲזִנָּה, Geneſ. 4.23. 410

Futurum, אַאֲבִיד יַאֲבִיד, &c. יַאֲמִין, Prouerb. 14.15. Et 482
Iiób 15.22, תַּאֲמִין. Deuter. 28.66, יַאֲמִינוּ. Exod. 4.1. Et
quieſcente litera א radicali, cum א deſeruiente, ne duo
concurrant alephin, אוֹכִיל יוֹבִיד, &c. ſicut אוֹכִיל, Hoſéah
11.4. quanquā ſunt qui putant hoc eſſe nomen. Irme. 492
46.8, אַאֲבִידָה perdam ciuitatem. 1. Semu. 15.6, אַאֲסִפְךָ con- 483
ſumere faciam te. Nechem. 13.13, וְאוֹצְרָה pro וְאוֹצִירָה, & 495
recondere feci. Et א quieſcente, Nume. 11.25, וַיָּאַצֶל & tu
lit (aut auferre fecit) de ſpiritu. Et וַיָּרֶב & inſidiari fecit, 496
1. Semu. 15.5. pro וַיָּאֲרֶב: & י eſt cum camés loco א. quā-
quam ſunt qui putant eſſe de pihél haddaghus.

De verbis deſinētibus in א *&* ה *quieſcens.* CAP. XLV.

SVnt & alia verba quorum vltima, quæ eſt 682.749
א, quieſcit.

עָבַר	הִפְלִיא	*הִפְלֵיתִי	הִפְלוּ הִפְלִיתֶם הִפְלִינוּ
	הִפְלֵיתָה הִפְלִיתְ		הִפְלִיתֶן:

diuiſiuo, hoc eſt athnách, vt 1. Paral. 29. 23, וַיִּצְלַח & proſperatus eſt. In plurali autem inuenimus ſecundam radicalem cum ſceuá, vt 1. Semuel 31. 2, וַיִּדְבְּקוּ & perſecuti ſunt Peliſtím. Et 14. 22, וַיִּדְרְקוּ, Ieſah. 40. 18, Quã ſimilitu dinẽ תַּעַרְכוּ-לוֹ æquiparabitis ei? Irme. 9. 3, וַיִּדְרְכוּ & extẽde runt linguam ſuam. pro וַיִּדְבְּקוּ, &c. In his, pathách
380 ipſius ו oſtendit ea eſſe de hoc binián. Et ſic Pſal. 65. 10, תַּעְשְׁרֶנָּה locupletari facies eam. pro תַּעֲשִׁירֶנָּה. Et 1. Semu. 17. 25, יַעְשְׁרֶנּוּ ditabit eum rex. * Et quanuis pathách ipſius literæ אֹתָן non oſtenderet verba illa eſſe ex hoc binián: (in cõiugatione enim cal litera אֹתָן habet etiã pathách ob literã gutturalẽ, vt Iechez. 44. 24, הֶמָּה יַעֲמֹדוּ ipſi ſtabũt: & ſimilia:) tamẽ ex ipſa ſignificatione verbi tranſitiua deprehenderẽtur eſſe hiphíl. Et cũ pronominibus, אַצְמִיתֶךָּ intelligere faciam te, Pſal. 32. 8. אַצְמִיתֵם excidere faciam eos, Pſal. 18. 41. וַיְעַצְּמֵהוּ & roborauit eum, Pſal. 105. 24. וַיְעַצְּמֵהוּ & ſtatuit eam, Ibidem, 10. תַּסְתִּירֵנִי abſcondere facies me, Pſal. 17. 8. יַרְחִיקֵנָּה elongare faciet eam, Prouerb. 22. 15. יַשְׁמִיעֵנוּ audire fecient nos, Ieſah. 43. 9. * תַּצְפִּינֵנִי abſcondes me, Iób 14. 13. צ eſt cum daghés euphoniæ cauſa.

De *verbis quorum prima* א *quieſcit.* CAP. XLIIII.

142 SVnt & in hoc binián verba quieſcentia. Primum igitur dicendum eſt de his quorum prima, quæ eſt א, quieſcit: quorum ח propter literam gutturalem, quæ eſt cum chatéph ſeghól, habet ſeghól vel ſéri, aut pathách in ſecũda & prima præteriti. Præterita autem, participia, infinitiua, futura, communiter ſunt vt perfecta: interdum tamen futura quieſcunt. Vt הָאֵבִיד perdidit, aut perire fecit: וְהַאֲבַדְתָּ, Nume. 24. 19. וְהַאֲבַדְתָּ, Deuter. 7. 24.

& nunc Domine הַעֲבֶר־נָא tranſire fac obſecro. Et cum pathách, vt Pſal. 5.9, הַנְחֵנִי dirige. Et ſic cũ accentu diuiſiuo, vt athnách & ſoph paſſũc, vt Iob 13.21, manum tuam de ſuper me הַרְחֵק elonga, aut elongare fac. Pſal. 69.24, Et renes eorum ſemper הַמְעֵד nutare fac. Cum ſéri, vt ſuprà, vt Pſal. 119.37, הַעֲבֵר tranſire fac. Veniunt autẽ cum ſéri vel pathách ſingulare maſculeũ tantũ & plurale fœmineum: nam ſingulare fœmineum, & plurale maſculeum ſemper ſunt cum chiríc, & longa.

Futurum caret ה ſui binián, remanéntque literæ 377
deſeruientes cum pathách ipſius ה deficientis, vt אַפְקִיד pro אַהַפְקִיד. vnde in nonnullis verbis quorum prima quieſcit, remanet ה, vt habes ſuo loco. Secunda radicalis eſt cum chiríc communiter, Pſal. 31.6, אַפְקִיד cõmendabo ſpiritum meum. Interdum tamen eſt cum ſéri, vt Geneſ. 19.27, וַיַּשְׁכֵּם & mane ſurrexit Abrahám. Exod. 35.1, וַיַּקְהֵל & congregare fecit Moſéh. 1. Paral. 23.1, וַיַּמְלֵךְ & regnare fecit Selomonẽ. Iudic. 19.25, וַיַּחֲזֵק & apprehendit vir. Pſal. 7.6, יַשְׁכֵּן collocabit. Et 12.4, יַכְרֵת excidere faciet. (Prima radicalis litera eſt etiã cũ ſceuá pathách, vt יַחֲזֵק, Ieſah. 27.5. Et cũ ſceuá tantũ, vt Ieſah. 877
42.6, וְאַחֲזֵק & apprehẽdam manum tuam.) Cum maccáph autem eſt cum ſeghól, vt Iudic. 19.4, וַיַּחֲזֵק־בּוֹ & apprehendit eum .2. Reg. 2.21, וַיַּשְׁלֵךְ־שָׁם & proiecit ibi ſal. Tertia autem exiſtente gutturali, oritur nach in- 379
ter ſecundam & tertiam radicales, vt Pſalm. 1.3, יַצְלִיחַ proſperabitur. תַּצְמִיחַ germinabit, aut germinare faciet, Geneſ. 3.19. Interdum venit cum pathách, vt וַיַּכְנַע & humiliauit, aut humiliare fecit, Pſalm. 107.12, וַיַּצְמַח & germinare fecit, Geneſ. 2.9. תַּשְׁמַע audire facies, Iudic. 18.25, יַבְטַח fidere faciet, Ieſah. 36.15. Et ſic cum accentu

ceſſare facias, Pſal. 8.3. Et cum ſéri, vt הַחֲרֵשׁ tacendo, Nume. 30.15. Et Irme. 36.23, וְהַשְׁלֵךְ & proiicere in
477 ignem. Et 25.3, אַשְׁכֵּים mane ſurgendo. א loco ה. Pro-
373 uerb. 21.16, Homo errans de via הַשְׂבֵּל intelligẽdi. Et cum pathách propter athnách, vt 1. Semu. 15.23, הִפְצַר tranſgredi. Et Iechez. 21.24, pro eo quod הַזְכַּרְכֶם recor-
374.375 dati eſtis. cum pathách. Et ל cum pathách ob defectum ה, vt Exod. 13.21, לַנְחֹתָם vt ducere faceret eos. Hamós 8.4, וְלַשְׁבִּית & vt ceſſare faciat pauperes terræ. Pſal. 26.7, לַשְׁמֵעַ בְּקוֹל תּוֹדָה vt audire faciam vocem laudis. Nume. 5.22, וְלַנְפֵּל & vt cadere faciat femur. Ieſah. 23.11, Dominus præcepit לַשְׁמֵד diſperdere fortitudinẽ eius. Et 29.15, לַסְתִּיר vt abſcondatis conſilium. Daniel 11.35, וְלִלְבֵּן & ad albificandum. pro לְהַנְחוֹתָם לְהַשְׁבִּית, & ſic alia. Et ה cum chiric inſtar præteriti, vt 2. Reg. 10.17, עַד־הִשְׁמִדוֹ donec perdidit ipſe. Ieſah. 31.5, protegen-
376 do וְהִמְלִיט & eruendo, trãſeundo וְהַצִּיל & eruendo. Irm. 50.34, לְמַעַן הַרְגִּיעַ vt quieſcere faciat terram. Et 51.33, Tẽpus הַדְרִיכָהּ calcandi eam. Et 50.34, וְהִרְגִּיז & commoueat habitatores terræ. quanquam poteſt eſſe & præteritum vice futuri. Et cum ſeghól propter gutturalem, vt Irme. 31.33, בְּיוֹם הֶחֱזִיקִי in die qua apprehendi. Illud verò Pſal. 68.3, כְּהִנְדֵּף quemadmodum deficit fumus: & Iechez. 22.22, כְּהֻתּוּךְ quemadmodum fundũt argẽtum: vt plærique putant, eſt macór huius binián, quanquã prius ſit cum chólem, & poſterius cum ſcuréc. Alii di
377 cunt eſſe infinitiua binián niphál: R. verò Dauíd nomina verbalia.

373 Imperatiuum, vt macór. Pſal. 35.2, הַחֲזֵק apprehende clypeum. Ieſah. 7.11, הַעֲמֵק profunda in inferno. Cum maccáph verò eſt cum ſeghól, vt 2. Semu. 24.10,

mus etiam dicere מַפְקֵד cum ſéri, quemadmodum dici
mus מוֹצֵא רוּחַ educens(aut exire faciens) ventum, Pſal.
135.7:quod eſt vt מוֹצִיא.

Happahúl eſt cũ camés, vt מְקֻרַּח decaluatus, Iechez.29. 368
18. מְשֻׁלָּח miſſus, 2.Sem.20.21.quod in regimine muta-
tur in pathách. Illud verò Pſal.22.16, lingua mea מְדֻבָּק
מַלְקוֹחָי iuncta faucibus meis: eſt (vt plærique ſcripſe-
runt) cum camés, quanquã ſit in regimine. Sed tu dic
quòd deficit (vt in multis aliis locis) ל deſeruiés. Pri-
ma autem gutturali exiſtente, dicitur מַעֲמִיד ſtare fa-
ciens, מַאֲרִיךְ elongare faciens. ſed in paſſiuo prima acci
dentalis litera, id eſt מ, eſt cum camés lato: prima verò
radicalis cum camés chatéph, vt מָעֳמָד ſtare factus, 1.
Reg.22.35. Et Iechez.29.12, in medio vrbium מָחֳרָבוֹת de-
ſolatarum erunt. מָאֳחָזִים tenti, apprehenſi, 2.Paralip.
9.18. Et ſic Pſal. 69.3, & non eſt מָעֳמָד firmatus, ſtabi- 369
litus: id eſt, ne vnum quidem mẽbrorum meorum eſt
ſtabilitũ. quanquam ſunt qui exiſtimant nomen eſſe
verbale, id eſt ſtatus. ſecundũ normam autem debue-
rat eſſe מַעֲמָד inſtar מַחֲשָׁב, ſed primum eſt rectum. Il-
lud autem Irme. 29.8, quæ vos מַחְלְמִים ſomniatis: ſe-
cundum normam debebat eſſe מַחֲלִימִים. Et ſic 2.Paral.
28.23, Ipſi מַעְזְרִים iuuabant eos. pro מַעֲזִירִים. De dictio-
ne compoſita מַבְלִיגִיתִי, Irme.8.18, habes in fine huius
libri, vbi de compoſitis agitur. Et chiríc loco camés, 370
Ieſah.52.14, מִשְׁחַת corruptus. 2.Paralip. 24.7, Hatha-
ljáh הַמְרַשַּׁעַת impie agere fecerat filios ſuos.

Hammacór, הַמַּקִּיר, he cum pathách, & ע cum chiríc, 373
vt Iehoſ.7.7, tranſire feciſti הַעֲבִיר tranſire faciendo po
pulum. Cum literis בכלם, vt לְהַבְהִיל vt diuidant, Geneſ. 374
1.14. לְהַעֲבִיר vt tranſire faciam, 2.Semu.3.10. לְהַשְׁפִּית vt

primæ perſonæ ſingularibus, efficiuntur communiter
363 breues, ſicut & in primo binián, vt Exod. 13.12, וְהַעֲבַרְתָּ & tranſire facies. Nume. 3. 6, וְהַעֲמַדְתָּ & ſtare facies. In plurali, vt Nume. 27.8, וְהַעֲבַרְתֶּם & tranſire facietis. In his quia ע eſt cum ſceuá & pathách, punctauerunt ה cum pathách, ad producendam motionem in principio dictionis, quòd ſit breuis. Inuenitur vnum cum ſéri, ſed abſque י, vt Iehoſ. 7.7, הֶעֱבַרְתָּ tranſire feciſti.

364 Tertia autem exiſtente gutturali, oritur nach inter ſecundam & tertiam radicales literas, gutturali punctata cum pathách: vt הִפְגִּיעַ deprecatus eſt. & הִשְׁמִיעַ
362 audire fecit. Si verò prima fuerit gutturalis, tunc eſt cum ſeghól, & prima radicalis cum chathéph ſeghól, vt הֶעֱמִיד Stare fecit, הֶעֱמַדְתָּ הֶעֱמַדְתִּי & ſic reſiduũ: præter illud quod paulo ſuprà citauimus, cuius ה eſt cum ſéri: & הֶעֱלָה aſcẽdere fecit, Chabaccúc 1.15, in quibus quia ע eſt cum ſceuá pathách, producendi gratia
364 ה eſt cum ſéri. Interdum tamen prima radicalis eſt cum ſceuá tantum, vt 2. Regum 4. 27, Et Dominus הֶעְלִים abſcondit (aut abſcondere fecit) à me. Et הֶעְמִיקוּ profundauerunt, aut profundare fecerunt, Hoſe. 5.2, & 9.8, & ſimilia. Eſt etiã ה cum ſeghól vice chiríc, vt 1. Semu. 25.7, הֶכְלַמְנוּם confudimus (aut confundere fecimus) eos.

367 Participium, מַפְקִיד cum מ in principio, & ſine ה, vt duarum literarum deſeruientiũ euitetur cacophonia. quippe ſecundũ normã eſſe debuerat מְהַפְעִילִים מְהַפְעִיל & ſic reſiduũ: ad quod ſignificandũ (quãquam rariſſime) inuenitur & cum ה, vt Iechez. 46.22, Menſura vna ipſis מְהֻקְצָעוֹת angulatis. quod eſt pahúl. Et quia participium caret ה, eius punctatura tranſlata eſt in מ. Poſſu-

Perfectum igitur ſic coniugatur,

עָבַר הִפְקִיד הִפְקַדְתָּ הִפְקַדְתִּי הִפְקִידוּ הִפְקַדְתֶּם הִפְקַדְנוּ
הִפְקִידָה הִפְקַדְתְּ הִפְקַדְתֶּן :

בֵּינוֹנִי מַפְקִיד מַפְקִידִים
מַפְקִידָה אוֹ מַפְקֶדֶת מַפְקִידוֹת :

פָּעוּל מֻפְקָד מֻפְקָדִים
מֻפְקָדָה אוֹ מֻפְקֶדֶת מֻפְקָדוֹת :

מָקוֹר הַפְקִיד הַפְקֵד
בְּהַפְקִיד כְּהַפְקִיד לְהַפְקִיד מֵהַפְקִיד :

צִוּוּי הַפְקֵד הַפְקִידוּ
הַפְקִידִי הַפְקֵדְנָה :

אֵיתָן אַפְקִיד יַפְקִיד תַּפְקִיד נַפְקִיד יַפְקִידוּ תַּפְקִידוּ
תַּפְקִיד תַּפְקִידִי תַּפְקֵדְנָה :

Præteritum, הִפְקִיד Viſitare fecit. In præterito, binián hoc aſſumit ה in principio, quod deponit in participiis, & futuris: ne ſi pariter duæ ponantur literæ deſeruientes, grauis futura ſit eorum pronuntiatio: eſtque ה illud cum chiric. Præterea inter ſecũdam & tertiam radicales literas eſt י quieſcens in tertia perſona, quod in ſecunda & prima deponitur. Tertia item ſingularis fœminea, eſt longa: excipiuntur illud Exod. 26. 33, וְהִבְדִּילָה & diuidet (aut diuidere faciet) velum. Et Leuit. 15. 29, וְהֵבִיאָה & venire faciet eos ad ſacerdoté.* Secunda etiam & prima ſingularis vtriuſq; & numeri & generis, ſunt lõgæ: ſecũda verò pluralis vtriuſq; generis, eſt breuis. Quòd ſi addatur ו copulatiuum ſecundæ & 367 361

הַלְלִי lauda, Psal. 146. 1.

Futurum, אֲהַלְלָה &c. & אֲקַלֶּל laudabo, Psal. 146. 2. יְקַלֶּל Leuit. 20. 9. תְּקַלֵּל, Leuit. 19. 14. וַיְקַלְלוּ, Iudicū 9. 27. יְחַלְלוּ Leuit. 21. 6. וַיְהַלְלוּ Genes. 12. 15. יְרַנְּנוּ laudabunt, Psal. 132. 9. תְּחַלְלוּ, Leuit. 22 32. Et cum pronominibus, אֲהַלְלֶךָּ laudabo te, Psal. 22. 23. יְהַלֶּלְךָ, Prouer. 27. 2. *יְחַלְלֻהוּ, Leuit. 22. 9. וְתִחַלְלִיהָ, Exod. 20. 25.

SVnt & alia quæ primam & tertiã geminant, id est eandem habent, שֵׁרֵשׁ radicauit, eradicauit: & שִׁלֵּשׁ tertiauit, id est ad diem tertium mãsit, 1. Semu. 20. 19.

ALia item quæ prima & secunda geminata, tertiã ה habent quiescentem, vt שִׁשָּׁה in sex partes diuisit, Iechez. 39. 2, & 45. 13.

ALia postremò quæ primã & vltimã geminant, vltima quiescente, vt חֻסּ sile, Zecha. 2. 13, & Chab. 2. 20: pro חַסּוּ. Nechem. 8. 11, חֻסּוּ silete. Inuenitur solũ imperatiuum. Et quia proprium huius binián est daghés, quod se habet ad hannách, vt motus ad quietem, idcirco non inuenitur in hoc binián verbum cuius prima & vltima geminata, secũda quiescat, vt multi ex antiquis putarunt. Idem enim non mouetur, & quiescit.

DE BINIAN HIPHIL PERfecto. CAP. XLIII.

361 QVid significet binián hiphíl, & quomodo sit transitiuum & intransitiuum, dictum est suprà capite quinto. Modo dicendũ est de eius & coniugatione, punctatura & accentu. Et primum de perfectis, deinde de quiescentibus: posthæc de defectiuis, & postremo de geminatis.

ter illud Nume.22.6, Si forte poſſim נַכֶּה־בּוֹ percutere eũ: quod teſte R.Abrahám eſt macór de hoc binián.

SVnt & nonnulla quorum prima נ deficit,& tertia א quieſcit, vt נָשָׂא leuauit,2.Semu.5.12.Et cum camés,נָשָׂא,2.Semu.19.42, more deſinentium in ה, vt dictum eſt cap.40. יְנַשְּׂאֵם eleuabit eos,Ieſah.63.9. יְנַשְּׂאֻהוּ eleuabunt eum,Hezræ 1.4.

De verbis geminatis. CAP. XLII.

SVnt etiam in hoc binián verba geminata, quorum quædam ſunt quæ ſecũdam & tertiam habent geminatam,& perfectorũ con iugantur more,vt,

עָבַר	קִלֵּל	קִלַּלְתָּ קִלַּלְתִּי :
בִּינוֹנִי	מְקַלֵּל :	
פָּעוּל	מְקֻלָּל :	
מָקוֹר	קַלֵּל :	
צִוּוּי	קַלֵּל	קַלְּלוּ :
אֵיתָן	אֲקַלֵּל	יְקַלֵּל תְּקַלֵּל :

Præteritum,קִלֵּל Maledixit. Et ſic הִלֵּל laudauit, Pſal. 10.3, Et חִלֵּל polluit,Leuit.19.8.

Participium,מְקַלֵּל,Exod.21.17.מְקַלְלֵךְ,Gen.12.3.מְקַלְלַיִם 1.Semu.3.13. מְהֻלָּלִים ,1.Paralip. 23.5. * מְסַבְּבַי circundantes me,Pſal.140.10. מְחֻלָּלֶיהָ,Exod.31.14. מְחֻלֶּלֶת Leuit. 21.9. מְהֻלָּל,Pſal.18.4.

Macór, לְקַלְּלָ,Geneſ.8.21.וּלְחַלֵּל & ad polluendum,Leuit. 20.3. וּלְבָרֵר & ad mundandum, Daniel 11.35. לְקַלְלֶךָ Deuter.23.4.Et cum ſeghól loco pathách,לְחָנְנָהּ miſerendi eius,Pſal.102.14.

Imperatiuũ,קַלֵּל. Et הַלְלוּ laudate, Pſal.117.1.הַלְלוּהוּ laudate eum,Pſal.148.1. חָנְנֵנִי miſerere mei, Pſal.9.14. eſt perfectũ,& ſine daghés,teſte R. Abrahám & R.Dauíd. 791

Macór, לְיָרְאֵנִי ad terrendum me, Nechem.6.19.

ALia ſunt etiam quorum ſecunda י, & tertia ה quieſcunt, vt,

עָבָר	חִיָּה חִיִּיתָ חִיִּיתִי	חִיּוּ חִיִּיתֶם חִיִּינוּ	
	חִיְתָה חִיִּית	חִיִּיתֶן :	
בֵּינוֹנִי	מְחַיֶּה	מְחַיִּים	
	מְחַיָּה	מְחַיּוֹת :	
פָּעוּל	מְחֻיֶּה	מְחֻיִּים	
	מְחֻיָּה	מְחֻיּוֹת :	
מָקוֹר	חַיֵּה	חַיּוֹת :	
צִוּוּי	חַיֵּה	חַיּוּ	
	חַיִּי	חַיֶּינָה :	
אֵיתָן	אֲחַיֶּה יְחַיֶּה תְּחַיֶּה	נְחַיֶּה יְחַיּוּ תְּחַיּוּ	
	תְּחַיֶּה תְּחַיִּי	תְּחַיֶּינָה :	

Præteritum, חִיָּה Viuificauit, Pſal.22.30. יִיתַנִי viuificaſti me, Pſal. 30.4, & 119.93. הַחִיִּיתֶם, Nume.31.15. חִיָּתְנִי viuificauit me, Pſal.119.50.

Participium, מְחַיֶּה, 1.Semu.2.6, וּמְחַיֶּה & viuificans.

Macór, לְחַיּוֹתָם, Pſal.32.19.

Imperatiuum, חַיֵּיהוּ viuifica illud, Chabac.3.2. חַיֵּינִי viuifica me, Pſal. 119.25.

Futurum, אֲחַיֶּה, Deut. 32.39. יְחַיֶּה, 1.Semu.27.11. וִיחַיֵּהוּ, & viuificet eum, Pſal.41.3. יְחַיֵּינוּ viuificabit nos, Hoſe. 6.3. תְּחַיֵּינִי viuificabis me, Pſa.138.7. תְּחַיֵּנוּ viuificabis nos, Pſal.85.7. תְּחַיּוּן & תְּחַיֶּיךָ, Exod.1.22, & 17.

ALia præterea quorum prima, quæ eſt נ, deficit, vt

נִפֵּץ נִפַּצְתָּ נִפַּצְתִּי נִפְּצוּ נִפַּצְתֶּם נִפַּצְנוּ :

Et ita reſiduum vt perfecta.

Præteritum, נִפֵּץ Alliſit. Eſt autem notãdum, in hoc binián non inueniri verbum cuius prima & tertia deficiant, nec cuius prima deficiat, & tertia ה quieſcat, præ

uit,Irme. 51.34. quanquam hoc poſtremum R. Iahacob filius Elhazár ſcripſit eſſe cum ſéri, ſed tamen in 742
libris correctis eſt cum camés. Reſiduum præteriti eſt cum ſéri,vt וְחִטֵּאתָ,Exod.29.36.וּמִלֵּאתָ, Exod. 28.17. Et Iehoſ.17. 15, וּבֵרֵאתָ & excides tibi inde.Iechez. 34.4, & quod infirmum non רִפֵּאתֶם ſanaſtis.Et cum pronomine,Nume.19.19,וְחִטְּאוֹ & expiabit eũ. Exod.28.3,מִלֵּאתִיו impleui eum. Et cum chiríc, רִפֵּאתִי ſanaui,2.Reg.2.21. 754

Participium, מְשַׂנְאֵינוּ odientes nos,Pſal.45.8.

Macór, Ieſah.53.10,Voluit דִּכְּאוֹ conterere eum.לְחַטֵּא ad purificandum,Leuit. 14.49.

Imperatiuum, מַלֵּא imple,Geneſ. 29.27. Et ſine daghés,וּמַלְאוּ & implete,Iechez.9.7.

Futurum,אֲמַלֵּא, Exod.21.26. וַיְחַטֵּא,Leuit. 8.15. תְּמַלֵּא, Exod. 29.35. תְּחַטְּאֵנִי, Pſalm. 51.9. וַיְמַלְאוּ, Geneſ. 42. 25. וַיְמַלְאוּם,Geneſ.26.15. וַתְּמַלֵּאנָה, Exod.2.16.Et inſtar deſinentium in he,וַיִּרְפּוּ,Irme.8.11.

De verbis quorum prima י,*& vltima* א, *quieſcit: quorũ item ſecunda* י,*& tertia* ה, *quieſcunt: quorũ etiam prima* נ *deficit:poſtremo quorum prima* נ *deficit,& tertia* א *quieſcit.* CAP. XLI.

Lia ſunt verba quorum prima י, & vltima quæ eſt א, quieſcunt, vt,

עָבַר	יָרֵא יְרֵאתִי יְרֵאתֶם יְרֵאנוּ	יָרְאוּ
בִּינוֹנִי	מְיָרֵא	מְיָרְאִים :
מָקוֹר	יָרֵא :	
צִוּוּי	יְרֵא :	
אֵיתָן	אֵירָא	

Præteritum, יָרֵא Terruit. יְרֵאֻנִי terruerunt me, 2.Semuel 14.15.

Participium,מְיָרְאִים terrentes,Nechem.6.19.

mando tibi, Exod. 34.11. מְצַוֶּךָּ, Deuter. 6.2.

Macór cum pronomine, vt in macór.

Futurum cum pronomine, vt אֲצַוֶּךָּ præcipiam tibi,
714 Exod. 7.2. אֲכַלְךָ pro אֲכַלְךָ consumam te, Exod. 33.3. אֲצַוֶּנּוּ præcipiam ei, Deuter. 18.18. וַיְצַוֵּהוּ & præcepit ei, Num. 27.22. וַיְצַוֵּנוּ & præcepit nobis, Deut. 6.24. יְכַסֵּמוֹ operiet eos, Psal. 140.10. וַיְצַפֵּם & operuit eos, Exod. 36.36. תְּצַפֶּנּוּ operies eum, Exod. 25.11. תְּדַמְּיוּנִי assimilabitis me, Iesah. 46.5. יְכַסְיֻמוּ operient eos, Exod. 15.5.

De verbis quorũ vltima א *quiescit.* CAP. XL.

741 Vædam verba sunt quorum vltima א quiescit: quæ sic coniugantur,

עָבָר	חִטֵּא חִטֵּאתָ חִטֵּאתִי	חִטְּאוּ חִטֵּאתֶם חִטֵּאנוּ אוֹ חִטֵּאנוּ	
	חִטְּאָה חִטֵּאתְ אוֹ חִטֵּאת	חִטֵּאתֶן :	
בֵּינוֹנִי	מְחַטֵּא	מְחַטְּאִים	
	מְחַטְּאָה	מְחַטְּאוֹת :	
פָּעוּל	מְחֻטָּא	מְחֻטִּים	
	מְחֻטְּאָה	מְחֻטְּאוֹת :	
מָקוֹר	חַטֵּא חַטֹּא :		
צִוּוּי	חַטֵּא	חַטְּאוּ	
	חַטְּאִי	חַטֶּאנָה :	
אֵיתָן	אֲחַטֵּא יְחַטֵּא תְּחַטֵּא	נְחַטֵּא יְחַטְּאוּ תְּחַטְּאוּ	
	תְּחַטֵּא תְּחַטְּאִי	תְּחַטֶּאנָה :	

Præteritum, חִטֵּא Expiauit, purgauit, cum séri vtplurimum. וְחִטֵּא & expiabit, Leuit. 14.52. מִלֵּא impleuit. Exod. 35.35. קִנֵּא zelatus est, Numeri 25.13. נִשֵּׂא exalta-
741 uit regnum eius, 2. Semu. 5.12. Veniunt tamen interdum more desinentium in ה, cum camés, vt נִשָּׂא donauit, 1. Regum 9.11. Et 2. Semu. 19.42, num donatiuum נִשָּׂא donauit nobis? Et דִּבָּא, Psalm. 153.3. Et מִלָּא imple-

tuum: eſt cum ſeghól, teſte R. Dauid in Michlól. Plu
rale, כַּסּוּ, eſt breue. Et ſic כַּלּוּ conſúmate, perficite, Exod. 693
5.13. Sunt tamen nonnulla longa præter normam, vt
Pſal.137.7, עָרּוּ עָרּוּ Exinanite, exinanite. Nechem. 8.11,
הַסּוּ tacete. quæ ſunt longa propter accentum athnách
& zachéph: prius tamen עָרּוּ eſt longum propter ſe-
quens. Perfectum eſt cum י apparente. Prouerb .26. 694.676
7, דַּלְיוּ tollite tibias à claudo. & non dagheſſatur. De-
fectiuum eſt cum pathách, צַו præcipe, Nume.5.2. גַּל re-
uela, Pſal.119.22. חַל־נָא ora quæſo, 1. Reg.13.6.

Futurum, א, אֲכַסֶּה cum ſceuá & pathách. Et ſic אֲכַלֶּה 694
conſúmabo, Gen.24.45. מַה־יְצַוֶּה quid præcipiet, Num.
9.8. תְּכַלֶּה, Deuter.26.12. תְּכַסֶּה, Deut.13.8. תְּצַוֶּה, Exod.27.
20. Et א cum ſceuá & ſeghól, vt אֶזֶרֶה diſpergam, Leuit.
26.33, & Iechez.5.12, & 12.14. Et omne לֹא תְנַלֶּה non re-
uelabis, aut diſcooperies, Leuit. 18.7, & conſequenter,
quod habet accentum diuiſiuum, eſt cum ſéri. Defe
ctiuum eſt cum pathách, vt וְאַצֵּו & præcepi, Deuter.3.
18. וַיְכַל, Exod.10.15. וַיְחַל & orauit, Exod.32.11. וַיְכַל & con-
ſumpſit, Geneſ. 49.33. וַתְּכַל, Geneſ.24. 19. וַיְצַו, Deuter.
28.8. וַיְצַוּוּ & præceperunt, Geneſ. 50.16. יְחַלּוּ orabunt,
Pſal.45.13.

PRæteritum cum pronominibus, כִּסָּהוּ operuit eũ,
Nume. 16.42. צִוַּנִי præcepit mihi, Deuter.4.5. צִוָּנוּ
præcepit nobis, Deuter. 1.41. צִוָּם præcepit eis, Geneſ.
50.12. כִּסָּמוֹ operuit eos, Exod.15.10. צִוִּיתָנִי præcepiſti mi
hi, Deuter. 26.14. צִוִּיתָנוּ præcepiſti nobis, Iehoſ. 1.16.
צִוִּיתִיךָ præcepi tibi, Exod.31.6. אִוִּיתִיךָ deſideraui te, Ieſah.
26.9. כִּסָּתְנִי operuit me, Pſal. 44.16. כִּלּוּנִי conſumpſe-
runt me, Pſal.119.87.

Participium cum pronomine, vt מְצַוֶּךָ mandans, aut

Præteritum, כִּסָּה Operuit, &c. כִּסִּיתִי כִּסִּיתָ cum ſéri. Et cum chiríc, כִּסִּיתִי כִּסִּיתָ. Cum ſéri, vt כִּסֵּתִי operui, Iechez. 31.15. קִוֵּיתִי expectaui, Ieſah. 5.4, & 8.17. Cum chiríc, vt וְכִסִּיתָ, Deuter. 23.13. כִּסִּיתִי, Pſal. 32.5. קִוִּיתִי, Pſalm. 130.5. וְחִכִּיתִי & expectabo, Ieſah. 8.17. רוֹמַמְתָּנִי exaltaſti me, Pſal. 30.2. חִלִּיתִי deprecatus ſum, Pſal. 119.58. וְכִסִּינוּ, Geneſ. 37.26. וְכִסִּתָה, Leuit. 13.12. קִוְּתָה expectauit, Pſa. 130.5. אִוִּיתִיהָ deſideraui eam, Pſal. 132.14.

Participium cum ſeghól, מְכַסֶּה operiens. Exod. 29.
692 13, הַמְכַסֶּה. Nonnulla ſunt cum ſéri, vt מְזֹרֶה diſpergens, Irme. 31.10. מְחַכֶּה expectans. Ieſah. 64.4, לִמְחַכֵּה לוֹ expectanti illum. Et וּמְצַוֶּה & præcipiens, Ieſah. 55.4. מְכֻסּוֹת Iechez. 1.11.

Happahúl cũ ſeghól, מְחֻקָּה pictus, Iechez. 8.10. מְצֻפִּים operti, Exod. 26.32. Et מְזוֹרָה ſparſa, ſpargitur, Prouerb. 1.17. pro מְזוֹרָה: & niſi eſſet ר, quod non eſt dagheſſabile, dagheſſaretur.

Hammacór, כַּסֵּה cum ſéri, vt עַנֵּה affligendo, affligere, Exod. 22.23. וְנַקֵּה & mundando, Exod. 34.7. כַּלֵּה conſumere, conſumendo, 2. Reg. 13.17. Vel cum chólem more perfectorum, vt קַוֵּה expectando, Pſal. 40.2. & dictionem appellant extraneam. Et כֻּסּוֹת, vt לְכֻסּוֹת, Numeri 4.15. לְכַסּוֹתוֹ, Exod. 26.13. לְצוֹת, Geneſ. 49.33. צַוּוֹתוֹ, Leuit. 7.38. כְּלוֹת, Nume. 7.1. כַּלּוֹתָו, Deut. 28.21. Et Pſal. 77.
693 11, חַלּוֹתִי הֵיא occidere meum eſt. quod eſt longũ propter ſequens monoſyllabum, ſed reuera eſt ex verbis geminatis. Daniel 9.24, לְכַלֵּא vt conſumat præuaricationẽ. vbi א eſt loco ה. Hoſe. 6.10, וּכְחַכֵּי & ſicut expectare virum. vbi י eſt loco ה.

Imperatiuum, כַּסֵּה, & ſic וְקַוֵּה expecta, Pſal. 27.14. cũ ſéri. Sed illud Iudicum 9.29, רַבֶּה multiplica exercitum

וַיְכַסֶּהוּ. Deficit enim ו radicale, & ob eius defectum, pũctum eius fuit tranſlatum in ו deſeruiens. licet contrà ſentiant R. Iehudáh & nõnulli alii. R. Ioſéph Kimchí putat eſſe ex binián hifhíl. 536.537 493

Notandum eſt autem quòd huiuſcemodi verba, inter perfecta numerantur à R. Iehudáh & R. Ionáh, quòd in toto veteri inſtrumento quieſcere non inueniantur, ſed ו ſemper ſentiatur cum aliquo puncto. Nec rationi conſentaneũ puto vt hæc verba quæ ſuapte natura dagheſſãtur, quoquomodo quieſcant. Quod itidem ſentiendum eſt de his quorum ſecunda quæ eſt ו, quieſcere dicuntur, vt עִוֶּל peruertit, שִׁוֵּעַ clamauit. Priſci etiam grammatici non poſuerunt צִוֶּה præcepit, חִוֶּה indicauit, inter quieſcentia, quòd in binián cal penitus non inueniantur.

De *verbis quorum tertia* ה, *quieſcit.* CAP. XXXIX.

SVnt & alia quorum vltima quæ eſt ה, quieſcit, vt, 691

עָבַר	כִּסָּה	כִּסִּיתָ כִּסִּיתִי	כִּסּוּ כִּסִּיתֶם כִּסִּינוּ
		כִּסִּיתָה כִּסִּית	כִּסִּיתֶן :
בִּינוֹנִי	מְכַסֶּה		מְכַסִּים
	מְכַסָּה		מְכַסּוֹת :
פָּעוּל	מְכֻסֶּה		מְכֻסִּים
	מְכֻסָּה		מְכֻסּוֹת :
מָקוֹר	כַּסֵּה כַּסּוֹת :		
צִוּוּי	כַּסֵּה		כַּסּוּ
	כַּסִּי		כַּסֶּינָה :
אַיתֵן	אֲכַסֶּה יְכַסֶּה תְּכַסֶּה		נְכַסֶּה יְכַסּוּ תְּכַסּוּ
	תְּכַסִּי תְּכַסֶּה		תְּכַסֶּינָה :
אוֹ	אֲכַס יְכַס תְּכַס נְכַס :		

Sic אִלֵּף Docuit, didicit: vnde מְאַלֵּף docens: & מִלְּפֵנוּ
492 pro מְאַלְּפֵנוּ docẽs nos, Iob 35.11. Et אִסֵּף Congregauit, vnde מְאַסֵּף congregans, Num.10.25. Et ומְאַסַּפְכֶם & congregans vos, Iesah.52.12.

SVnt & alia (secundum antiquos grãmaticos) quorum prima litera radicalis י quiescit, vt

עָבָר	יסַר יִסַּרְתִּי יִסַּרְתָּ	יִסְרוּ יִסַּרְתֶּם יִסַּרְנוּ
	יִסְּרָה יִסְּרָתְ	יִסַּרְתֶּן :
בִּנוֹנִי	מְיַסֵּר	מְיַסְּרִים
	מְיַסֶּרֶת אוֹ מְיַסֶּרֶת	מְיַסְּרוֹת :
פָּעוּל	מְיֻסָּר	מְיֻסָּרִים
	מְיֻסֶּרֶת	מְיֻסָּרוֹת :
מָקוֹר	יַסֵּר יַסֵּר יִסֵּר יַסֶּרֶת :	
צִוּוּי	יַסֵּר	יַסְּרוּ
	יַסְּרִי	יַסֵּרְנָה :
אִיתָּן	אֲיַסֵּר יְיַסֵּר תְּיַסֵּר	נְיַסֵּר יְיַסְּרוּ תְּיַסֵּרְנָה
	תְּיַסְּרִי	תְּיַסֵּרְנָה :

Præteritum, יִסֵּר Corripuit, castigauit. Sic יִסַּד fundauit, Iesah.14.32. יִסַּדְתָּ fundasti, Psal.8.3. וְיִסַּרְתָּנִי, Leuit. 26.28. & corripuit me, Iesah.8.11. Et יִסְּרַנִי, Psal.118.18. pathách loco séri. יִחַלְתָּנִי sperare fecisti me, Psal.119.49. יִסְּרוּנִי, Psal 16.17.

Participium, מְיַסְּרֶךָ, Deut.8.5. ומְיֻסָּר, 1. Reg.7.10. מְיֻשָּׁר rectus, 1.Reg.6.35. מְיַלֶּדֶת obstetricans. הַמְיַלֶּדֶת, Gene. 35.17. הַמְיַלֶּדֶת, Exod.1.21. לְמְיֻדָּעָי notis meis, Psal.31.12.

Macór, יַסַּר Psal.118.18. est instar perfectorum. לְיַסֶּרְךָ, Deuter. 4.36. לְיַסְּרָה Leuit. 26.18.

Imperatiuum, יַסֵּר. Et יַחֵל spera, Psal. 130.7.

Futurum, אֲיַסֵּר &c. יְיַסֵּר, Deuter.8.5. תְּיַסְּרֵנִי, Psal.6.2. יְיַסְּדֶנָּה fundabit eam, Iehos.6.26. יְיַחֵלוּן præstolabuntur, Iesah.51.5. Et וְיִבַּשֶּׁהוּ & siccauit illud, Nachúm 1.4: pro

PRæteritum cum pronomine, קִבְּצָם cõgregauit eos, Michäh 4.12.* פִּצַּמְתִּי aperuiſti eã, Pſal.60.4. קִדְּמוּנִי præuenerunt me, Pſal.18.6.

Participium & macór cum pronomine, vt ſuo loco dictum eſt.

Futurũ, vt אֲלַמֶּדְכֶם docebo vos, Pſal.34.12. אֲמַגֶּנְךָ protegam te, Hoſe.11.8. אֲשַׁחֲרֶךָּ quæram te, Pſal.63.2. יְפַלְּטֵהוּ eruet eum, Pſal.22.9. יְבַהֲלֵמוֹ terrebit eos, Pſal.2.5. יְזַמֶּרְךָ pſallet tibi, Pſal. 30.13. יְבַלְּעֵם diſperdet eos, Pſal. 21. 10. וְתַנְחֵנִי & deduces me, Pſal.31.4. וַתְּפַלְּטֵמוֹ & eruiſti eos, Pſal.22.5. תְּלַמְּדֵנִי docebis me, Pſal.119.171. וְתַחְשְׁבֵהוּ & reputaſti eum, Pſal.144.3. יְכַפְּרֶנָּה placabit eam, Prouerb. 16.14. יְבַעֲתוּהוּ terrebunt eum, Iiób 3.5. יְקַדְּמוּנִי præueniẽt me, Pſal.18.19. Et cum נ redundante, יְשַׁחֲרֻנְנִי quærent me, Prouerb.1.28. 339

De verbis quieſcẽtibus: & primũ de his quorũ prima א *quieſcit: de his item quorũ prima* י *quieſcit.* CAP. XXXVIII.

IN hac autem coniugatione ſunt & quieſcẽtia verba: quorum prima ſpecies eſt eorum quorum prima א quieſcit, vt אִבֵּד Perdidit, אִבַּדְתָּ אִבַּדְתִּי אִבְּדוּ אִבַּדְתֶּם, & ita reſiduum, vt פִּקֵּד. Sic אֲהֵב dilexit: vnde participium וּמְאֹהֲבֶיךָ & diligentes te, Irme.22.22. Cuius futurum eſt, תְּאֲהֵבוּ diligetis, Prou.1.22. pro תְּאַהֲבוּ. ſéri enim eſt loco pathách, ſecundum R. Ionáh & R. Dauíd in lib. rad. quanquam poteſt eſſe de prima coniugatione. Sic etiam אָזַר accinxit: vnde futurum אֲאַזֶּרְךָ accingam te, Ieſah. 45.5. Et וַתְּאַזְּרֵנִי & præcinxiſti me, 2. Sem. 22.40, pro וַתְּאַזְּרֵנִי, vt Pſal.18.40. Et אָחַז tenuit: vnde מַאֲחִז tenens, Iiób 26. 9. Et אָחַר tardauit, vnde לַמְאַחֲרִים morantib⁹, Prouer. 23.30. Et תְּאַחֵר tardabis, Pſal.40.18. Et תְּאַחֲרוּ Gen.24.56. 485 487

futurum cum pathách, vt Pſal. 40.18, Deus meus ne תְּאַחַר tardaueris. Secunda verò exiſtente gutturali, vel ר, prima erit cũ camés, vt אֲבָרֵךְ benedicã, Pſal. 16.7. וַיְמָאֵן & renuit, Gen. 37.35. וַתְּמָאֵן & renuiſti, Exod. 4.23. וַיְמָאֲנוּ & renuent, 1. Semu. 8.19. אֶפְאֶר glorificabo, Ieſah. 60.7. יְפָאֵר glorificabit, Pſal. 149.4. Et 145.10, יְבָרְכוּכָה
340 benedicent te. Inuenitur tamẽ quandoque * א cum pathách, vt Deut. 24.20, Nõ תְּפַאֵר colliges poſt te. Pſa. 74.10, יְנַאֵץ irritabit. Num. 14.11, יְנַאֲצֻנִי irritabunt me. Irm. 29.23, וְנֹאֲפִים & adulterati ſunt. Et ſic exiſtente ה, vel ח, vel ע, vt יְנַהֵג ducet, Deut. 4.27. וַתְּנַהֵג & duxiſti, Geneſ. 31.26. וַיְמַהֵר & feſtinauit, Geneſ. 43.30. אֲרַחֵם miſe-
341 rebor, Exod. 33.19. יְרַחֵם miſerebitur, Ieſah. 9.17. תְּבַעֵר remouebis, Deut. 21.9. תְּבַעֲרוּ ſuccendetis, Exod. 35.3. Tamen exiſtente ע, quædã ſunt cum camés: vt יְתֹעֵב abominabitur, Pſal. 5.7. Et 106.40. יְתֹעֲבוּ abominabun tur, Hamós 5.10. Tertia autem exiſtente gutturali, ſecunda eſt cũ pathách: vt יְגַלַּח radet, Ieſah. 7.20. יְשַׁבַּח laudabit, Pſal. 145.4. יְבַקַּע rũpet, Pſal. 78.15. Quòd ſi fuerit nach inter ſecundam & tertiam, erit cum ſéri, vt תְּבַקַּע diuides, 2. Reg. 8.12. אֲפַתֵּחַ diſſoluam, Ieſah. 45.1. יְגַלֶּחַ radet, Leuit. 13.33. וַיְזַבַּח & ſacrificauit, 2. Paral. 28.4.

342 Secunda quoque & tertia pluralis fœminei eſt cũ ſéri, vt 1. Sem. 4.20. וַתְּרַבֵּרְנָה & loquutæ ſũt. Ruth. 1.13, הֲלָהֵן תְּשַׂבֵּרְנָה num illos expectabitis? Sed cum athnách & ſoph paſſúc, eſt cum pathách, vt * תְּרַבֵּרְנָה, Prou. 24. 2. תְּעַכַּסְנָה ornabunt, Ieſah. 3.16. תְּפַלַּחְנָה diuident, Iób 39.6. תְּנָאַפְנָה adulterabunt, Hoſe. 4.14. תְּרַטַּשְׁנָה allident, Ieſah. 13.18. תְּבַצַּעְנָה perficient, Zechar. 4.9.

SEd iam vel pauca citemus exempla cum pronominibus.

X.i.

gæ,eſt cum ſeghól:vt Exod. 11.2, דַּבֶּר־נָא loquere obſecro. Et cum pathách, vt Pſal. 55.10, פַּלֵּג diuide linguã 338
eorũ. Iechez.37.17, וְקָרֵב & appropinquare fac ea. Iiób 36.2, כַּתֵּר־לִי ſuſtine me. Vltima etiam exiſtente gutturali, eſt cum pathách, vt Pſal. 55.10, בַּלַּע perde Domine.Exod.4.23, שַׁלַּח dimitte filium meum.Prouerb.27. 11, וְשַׂמַּח & lætifica cor meum. Quòd ſi fuerit hannách inter ſecundam & tertiam, eſt cum ſéri,vt Pſal.86.4, שַׂמַּח lætifica animam ſerui tui. Et cum additione ה,vt Pſal.17.13, קַדְּמָה præueni faciem eius.Ibidem, פַּלְּטָה erue. Et 6.5, חַלְּצָה eripe. 2.Reg.8.4, סַפְּרָה־נָּא narra obſecro.

Secunda verò exiſtente ר vel א, prima eſt cum camés, Deut.33.11, בָּרֵךְ benedic Domine. Pſal. 103.1, בָּרְכִי benedic.Ibidem 20, בָּרְכוּ benedicite.Geneſ.27.34, בָּרְכֵנִי benedic mihi. Ieſah. 41.5, קָרְבוּ appropinquare facite. 339
מָאֵר Glorifica. At exiſtente ה,aut ח,aut ע,prima eſt cũ pathách,vt Heſtér 6.10, מַהֵר feſtina.Geneſ.18.6, מַהֲרִי feſtina.Et 45.9, מַהֲרוּ feſtinate .1.Semu.23.27, מַהֲרָה feſtina. Ieſah. 40.1, נַחֲמוּ conſolamini.

Futurum ſecundam radicalem habet cum ſéri, אֲדַבֵּר 339
יְדַבֵּר &c. Sed cum maccáph,ſiue cũ monoſyllabo, aut dictione longa mutatur in ſeghól, vt Geneſ. 44.18, יְדַבֶּר־נָא loquatur quæſo ſeruus tuus. Et 41.12, וַנְּסַפֶּר־לוֹ & narrauimus ei.Pſal. 145.21, יְדַבֶּר פִּי loquetur os meu. Et 7.15, יְחַבֵּל־אָוֶן parturiet iniquitatẽ.2.Reg.8.6, וַתְּסַפֶּר־לוֹ & narrauit ei. Et ſic quando corripitur cum pronomine, vt Geneſ. 12.2, וַאֲבָרֶכְךָ & benedixi tibi. Prouerb. 4.9,Corona gloriæ תְּמַגֶּנָּךְ proteget te. Si verò nõ corripiatur, erit cum ſéri,Prouerb.4.8, תְּכַבְּדֶךָּ glorificabit te. quia accentus eſt in ב. Et ſic Deut.32.7, Interroga patrem tuum, וְיַגֶּדְךָ & nuntiabit tibi. Venit etiam 340

pluralibus maſculinis ſecundæ perſonæ, ſemper eſt cũ chiríc, aut cum ſeghól, vt Iechez. 13.19, בְּכַזְּבְכֶם dum mẽ tiremini vos populo meo. Ieſah. 30.18, לְרַחֶמְכֶם vt miſereatur veſtri. Cum chiríc, vt Ieſah. 1.15, וּבְפָרִשְׂכֶם &
336 cum extendetis palmas veſtras. Inuenitur etiã ſecunda cum chólem, vt Pſal. 118.18, יַסֹּר יִסְּרַנִּי יְהוָה caſtigando caſtigauit me Dominus. 1. Reg. 19.10, קַנֵּא קִנֵּאתִי zelando zelatus ſũ. Exod. 21.19, וְרַפֵּא יְרַפֵּא & ſanãdo ſanare faciet.

Et prima cum chiríc, ſecundum communem grammaticorum opinionem, vt Iiób 39.35, Nunquid contẽdere cum Omnipotẽte? יִסּוֹר corripere, aut corripien-
336.926 do. quanquam R. Dauíd in Michlól, nomẽ putet eſſe.
337.551 Et 2. Paral. 31.7, Cœperunt aceruos לְיַסֵּד fundare. ל cum chiríc, י quieſcens, ם cum daghés: & quia י quieſcit, eius punctatura in ל tranſlata eſt ſecundum normam, vnde ponitur pro לְיִסֵּד. quanquam ſunt qui putant eſſe macór ex binián cal: & quia י quieſcit, ideo dagheſſari.

Tertia autem gutturali exiſtente, eſt cum pathách, vt Exod. 7.14, Non vult לְשַׁלֵּחַ dimittere populum. Vel cum ſéri, & hãnách inter ſecundã & tertiam, vt Exod. 8.2, Si nolueris לְשַׁלְּחָהּ dimittere. Quòd ſi ſecunda fuerit ר, vel א, eſt cum camés, vt בָּרֵךְ benedicere, Geneſ. 22. 17. לְבָרֵךְ, Geneſ. 27.30. לְבָרְכוֹ, 1. Sem. 13.10. לְפָאֵר ad glorificandum, Ieſa. 60.13. מָאֵן renuendo, Exod. 22.17. Si verò fuerit ע, vel ה, aut ח, tũc prima eſt cũ pathách, vt Ieſah.
329 6.13, לְבַעֵר ad ſuccidendum. Exod. 12.33, לְמַהֵר vt feſtinarent. Et cum chiríc & ſéri, vt præteritum, 2. Sem. 12.14,
337 נִאַצְתָּ ſpernẽdo ſpreuiſti. Et cũ additione ת, Iechez. 16.52, בְּצַדְּקֹתֵךְ cum iuſtificaueris tu ſorores tuas.

Imperatiuum cum ſéri, פְּקֹד Viſita, דַּבֵּר loquere. Sed cum maccáph, iunctum monoſyllabo, aut dictioni ſon

quod paulo ſuprà citauimus. Fœmineum, מְרַבֶּרֶת loquens, Pſal. 12.4. & Gen. 1.2, מְרַחֶפֶת cubabat. Et cum pronominibus, מְלַמֶּדְךָ docens te, Ieſah. 48.17. מְחַגֶּרְנִי accingens me, Pſal. 18.33. מְנַחֲמְכֶם conſolans vos, Ieſah. 334
51.12. מְבַלְּעֵךְ perdentes te, Ieſah. 49.19. Et 17, מְהֲרָסַיִךְ deſtruentes te. Et Pſal. 69.7, מְבַקְּשֶׁיךָ quærentes te.

Happahúl, מְפֻקָּד, cum camés ſecunda radicalis, vt מְדֻבָּר 334
dictus, Pſal. 87.3. מְמֻשָּׁךְ tractus, Ieſa. 18.2. מְשֻׁלָּח dimiſſus, Ieſah. 16.2. מְלֻטָּשׁ acutus, Pſal. 52.4. Et prima cum camés chatéph, vt מְאֻדָּם rubefactus, Nachúm 2.3. מְאָדָּמִים rubefacti, Exod. 25.5. הַמְעֻשָּׁקָה oppreſſa virgo &c. Ieſah. 23.12. Secunda autẽ exiſtente gutturali, vel ר, mutatur, & chólem venit loco daghés, vt Irm. 36.22, מְבֻעֶרֶת ſuccenſa. Prouerb. 20.21, Hæreditas מְבֹהֶלֶת feſtinata. Pſal. 37.22, מְבֹרָכָיו benedicti eius.

Hammacór eſt cum ſéri, vt דַּבֵּר loqui, loquendo, Ir- 335
me. 25.3, Geneſ. 24.50. Et cum maccáph habet ſeghól, vt Irme. 9.5, docuerunt linguam ſuam דַּבֶּר־שֶׁקֶר loqui mendacium. Et cum additione ה, ſecunda eſt cum ſceuá, vt Pſal. 147.1, Bonum eſt זַמְּרָה pſallere. Leuit. 26.18, Addam לְיַסְּרָה vt corripiam vos. Et ſic cum pronominibus, Geneſ. 37.4, & non poterant דַּבְּרוֹ alloqui eum. Exod. 4.23, & noluiſti לְשַׁלְּחוֹ dimittere eũ. Iiób 2.3. לְבַלְּעוֹ vt perderem eum. Prouerb. 8.28, בְּאַמְּצוֹ dum roboraret ipſe. Deut. 4.36, לְיַסְּרֶךָ vt erudiret (vel corriperet) te. ךָ eſt cũ daghés. Nume. 22.37, non potero כַּבֵּדְךָ honorare te. ךָ cum raphéh. Deut. 23.4, לְקַלְלֶךָ, ad maledicẽdum te. ךָ cum daghés. Et ſine accentu diuiſiuo, vt ſoph paſſúc, & athnách, &c. inuenitur ſecunda cum ſeghól loco ſéri, vt corripiatur dictio. Exod. 4.10, Ex nunc דִּבַּרְתָּ quo locutus es. Quando verò iungitur pronominibus 336

107.16, נִגְרַע ſuccîdit.

115.331 Participium actiuum aſſumit מ in principio. Non enim poſſumus dicere פּוֹקֵד, vt in binián cal: quia poſt chólem non eſt daghés, niſi ſit dictio longa, vt primo libro dictum eſt, quod huic dictioni nequit congruere. Neque poſſumus dicere פָּקֵד, vel פָּקֵד: quia non differret ab imperatiuo. neque פָּקוֹר: quia non differret à macór, quod multoties venit cum chólem. Si etiam eſſet פָּקֵד, non differret à binián puhal. Vnde reliquum eſt vt מ aſſumat, quod communiter punctatur cum ſceuá, ſecunda radicali exiſtente cum ſéri, vel cum ſeghól, ſi habuerit maccáph. Quòd ſi ſecunda fuerit gutturalis, vel ר, prima erit cum camés, quod ſupplet vicem daghés iuxta א, & ר, ſed non iuxta ה, ח, & ע, quæ punctantur cum pathách ſecundum typum dagheſſatorum: excepto vno, quod eſt cum camés, & tóar vice
332 participii, ſecundum R. Dauid in Michlól. Ieſah. 49.7, לִמְתָעֵב גּוֹי abominanti gentem. Sed iam citemus exempla. Gene. 27.6, מְרַבֵּר loquens. 1. Reg. 19.11, וּמְשַׁבֵּר & conterens. Et cum maccáph, vt Prouerb. 24.5, & vir ſcientiæ מְאַמֵּץ־כֹּחַ roborat vires. Pſal. 37.25, מְבַקֵּשׁ־לֶחֶם quærés
331 panem. Tertia autem exiſtente gutturali, eſt cum pathách, vel ſéri hannách exiſtẽte inter ſecundam & tertiã, vt Exod. 8.21, מְשַׁלֵּחַ dimittens. Zech. 3.9, מְפַתֵּחַ cælãs.
332 Secunda etiã exiſtẽte gutturali, vel ר, vt מְפָרֵךְ ſubuertens montes, 1. Reg. 19.11. Et Hamós 6.8, מְתָאֵב deteſtor ego ſuperbiam Iahacób. Irm. 9.2, Omnes מְנָאֲפִים adultc rantes. Et iuxta ח, ה, & ע, cum pathách, vt Prouerb. 28.14, Beatus homo מְפַחֵד pauens ſemper. Nachúm 2. 7, Et ancillæ eius מְנַהֲגוֹת ducentes. Irme. 7.18, Et patres מְבַעֲרִים ſuccendebant ignem. Et vnum cum camés,

tur Aarón. Geneſ.49.11, כִּבֶּס lauit in vino veſtem ſuã: eſt cũ ſéri: & ſic 2.Semu.19.24,veſtimenta ſua non כִּבֵּס lauit.Cætera ſunt cũ ſeghól,vt Num.19.7,וְכִבֶּס & lauabit. Et ſic דִּבֶּר, Iehoſ.14.10,, דִּבֶּר locutus eſt Dominus. Item 6, דִּבֶּר locutus eſt Dominus. Item 13, Quemadmodum דִּבֶּר locutus eſt Dominus. Sed quando habet 327
accentum diuiſiuum,vt athnáh,vt ſoph paſſúc &c.tũc eſt cum ſéri. ſic etiã quando venit cum ſeghulàh, quæ eſt poſt zarchá, habet ſéri, vt Iehoſ. 14.10, viuere fecit Dominus אוֹתִי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר me ſicut locutus eſt. Si autẽ ſecũda fuerit gutturalis,vel ר,quæ nõ ſuſcipiũt daghés, tunc cadit daghés,& variatur,*quia nũc eſt cum duo- 328
bus ſérin,nunc cum ſéri & pathách,& contrà,vt Num. 22.14, מֵאֵן renuit Bilhám venire nobiſcum. Pſal. 10.3, בֵּרַךְ benedixit. Prouerb.14.31, חֵרֵף probris afficit. Gen. 34.19, אֵחֵר tardauit. Sed in illo Iudic.5.28, Cur אֶחֶרוּ tardauerunt pedes quadrigarũ eius? א eſt cum ſeghól propter ח,quod eſt cum chatéph ſeghól. Et ſic י,Pſal.51.7, Et in peccato יְחֲמַתְנִי calefecit ſe de me mater mea. Sũt tamen nonnulla quæ non mutantur,teſte R.Dauid in Michlól, vt נֵאֵר proiecit ſanctuarium ſuum, Thren.2. 7. Et Pſal.10.3, נֵאֵץ exacerbauit Dominũ. & idgenus. Sed נֵאַרְתָּ proieciſti pactum,Pſalm.89.40:eſt cum ſéri, vt teſtatur ibidem: & ſic eſt mutabile. Venit etiam 329
cum chiríc & pathách, vt Thren. 2.9, אִבֵּד וְשִׁבַּר perdidit,& contriuit vectes eius. Quòd ſi tertia fuerit gutturalis,erit itidem cum pathách, Geneſ. 43.14, וְשִׁלַּח & dimittat vobis fratrem veſtrum. Cant. 7.12,פִּתַּח aperuit ſe vua minuta.Thren.2.2,בִּלַּע perdidit Dominus. Et cum ſéri quando naſcitur nach inter ſecũdam & tertiam,vt Iiób 12.18,vinculum regum פִּתַּח ſoluit.Et Pſal.

punctum, quod deberet esse inter primam & secundã radicalem, sicut est in primo binián. Deberemus enim dicere דִּבֵּר שִׁבֵּר, & non דִּבֵּר שִׁבֵּר, verũ daghés, eius supplet vices. Sed iam vel vnum verbum perfectum coniugemus, quod aliorum sit paradigma: deinde eius varietates, normas, & accentus, & excepta in singulis temporibus explicabimus.

349	הָעִבְר	פָּקַד	פָּקְדָה פָּקַדְתָּ	פָּקַדְתִּי	פָּקְדוּ פְּקַדְתֶּם פָּקַדְנוּ
			פָּקַדְתְּ		פָּקַדְתֶּן :
	הַבֵּינוֹנִי	מְפַקֵּד		מְפַקְּדִים	
		מְפַקֶּדֶת אוֹ מְפַקְּדָה		מְפַקְּדוֹת :	
	הַפָּעוּל	מְפֻקָּד		מְפֻקָּדִים	
		מְפֻקֶּדֶת אוֹ מְפֻקָּדָה		מְפֻקָּדוֹת :	
	הַמְּקוֹר	פָּקֹד אוֹ פָּקוֹד אוֹ פְּקֹד אוֹ פְּקוֹד :			
	הַצִּוּוּי	פְּקֹד		פִּקְדוּ	
		פִּקְדִי		פִּקְדְנָה :	
	הָאֵיתָן	אֶפְקֹד יִפְקֹד	תִּפְקֹד	נִפְקֹד	יִפְקְדוּ תִּפְקֹדְנָה
		תִּפְקְדִי		תִּפְקֹדְנָה :	

327 Præteritum, פָּקַד Visitauit, cum sẽri, vt Eccles. 12. 9, וְאָזַן וְחִקֵּר תִּקֵּן מְשָׁלִים הַרְבֵּה : בִּקֵּשׁ קֹהֶלֶת לִמְצֹא, Et auscultauit, & inuestigauit, direxit parabolas multas: quæsiuit Cohéleth vt inueniret, &c. Quòd si fuerit cum maccáph, sẽri communiter mutatur in seghól, vt Prouerb. 14. 6, בִּקֵּשׁ־לֵץ חָכְמָה quæsiuit illusor sapientiam. Sunt tamen nonnulla cũm seghól, quanquam non habeant maccáph, vt דִּבֶּר כִּפֶּר כִּבֶּס. Exod. 30. 10, וְכִפֶּר & propitiabi

עָבַר	הָיָה Fuit	הָיִיתָ הָיִיתִי	הָיִינוּ הָיִיתֶם הָיוּ
		הָיִיתָה אוֹ הָיָתָה הָיִית	הָיִיתֶן :

Et ſine י, quod eſt vice ה, 2.Sem.15.33, וְהָיִתָ & eris mihi oneri: pro וְהָיִיתָ.

בֵּינוֹנִי	הוֹיֶה	הוֹיִים
	הוֹיָה	הוֹיוֹת :

Exod.9.3, Ecce manus Domini הוֹיָה eſt.

מָקוֹר	הָיוֹ Num.30.7.	הָיֹה הֱיוֹת
	בִּהְיוֹת כִּהְיוֹת לִהְיוֹת מִהְיוֹת :	
	הֱיוֹת Iechez.34.8.	הֱיוֹתְךָ הֱיוֹתָם הֱיוֹתֵנוּ בִּהְיוֹתֵנוּ :
צִוּוּי	הֱיֵה Pſal.30.11.	הֱיוּ
		הֱיִינָה :
אֵיתָן	אֶהְיֶה יִהְיֶה תִּהְיֶה	נִהְיֶה יִהְיוּ תִּהְיוּ
	יִהְיוּן תִּהְיוּן Vel	
	תִּהְיֶינָה אוֹ תִּהְיֶן	תִּהְיֶה תִּהְיִי

Defectiuũ, אֶהְיִי Ero, Pſal.18.24. תִּהְיִי Pſal.69.26.

SECVNDA CONIVGATIO quæ dicitur Pihél haddaghús.

De verbis perfectis eiuſdem, eorúmque punctatura, & accentu. CAP. XXXVII.

DEinde ob rationem ſupradictam, de ſecunda coniugatione, quæ dicitur Pihél haddaghús, tractandum eſt. Primum igitur de perfectis, deinde quieſcẽtibus, poſtea de defectiuis, poſtremo de geminatis dicendum eſt. Appellatur autem binián Pihél haddaghús, quòd paucis locis exceptis, ſecunda radicalis litera habeat daghés, niſi ſit gutturalis, aut ר, quæ non ſunt ſuſceptibiles daghés, vt primo libro dictum eſt. Et daghés vicem ſupplet hannách, id eſt י literæ quieſcentis poſt maius 115.325 325

הָגָה	הָוֹה	
בֵּינוֹנִי	שָׁשׁ	שָׂשִׂים :
מָקוֹר	שׂוֹשׂ	לְשׂוֹשׂ :
צִוּוּי	שׂוֹשׂ	
אֵיתָן	אָשׂוֹשׂ	יָשׂוֹשׂ תָּשׂוֹשׂ :

Et ſic קָם קָמָתִּי קָמְתָּ קָצַץ, quæ vt declinantur.

De geminantibus primã & tertiam, quæ quieſcit: quorũ item ſecũda ו, vel י quieſcit. CAP. XXXVI.

SVnt præterea quæ primam & tertiam geminant, tertia quieſcente, vt,

Locutus eſt.	עָבַר	הָגָה	הָגִיתָ הָגִיתִי :
Miſit.		הָדָה	הָדִיתָ הָדִיתִי :
Dormitauit.		הָוָה	הָוִיתָ הָוִיתִי :
Sonuit.		הָמָה	הָמִיתָ הָמִיתִי :
Concepit.		הָרָה	הָרִיתָ הָרִיתִי :
	בֵּינוֹנִי		הוֹגֶה הוֹגִים :
	מָקוֹר		הָגֹה אוֹ הָגוֹ :

Et הוֹגוֹ pro הָגוֹ. Et הוֹרוֹ pro הָרוֹ, Ieſah. 59. 13.

	צִוּוּי		הָגֵה : *
	אֵיתָן	אֶהֱמֶה	יֶהֱמֶה תֶּהֱמֶה :

אֶהֱמֶה Sonabo, יֶהֱמֶה ſonabit. Et וַתַּהַר & cõcepit, Gen. 4. 1. תַּהֲרוּ concipietis, Ieſah. 33. 11. וַתַּהֲרִין & conceperũt, Geneſ. 19. 36. Quæ coniugantur vt נִבְלָה עָשָׂה &c.

710 ALia ſunt quorum ſecunda ו quieſcit, vt הָוֹה Fuit, quod coniugatur vt præcedentia. הָוֹה Fuit, הָוִיתָ fuiſti, &c. Participiũ, הוֹוֶה ens, Eccleſ. 2. 22. Macór, הָוֹה

711 eſſe. Imperatiuum, הֱוֵה eſto. Et cum א vice he, הֱוֵא־אֶרֶץ Iob 37. 6. Et הֱוִי fœmineum, eſto, Ieſah. 16. 4. Futurum, אֶהְוֶה ero, יְהֶוֶה erit, תְּהֶוֶה eris.

710 SVnt etiã alia quorum ſecunda י quieſcit, & vt præcedentia coniugantur.

De verbis geminatis quorum prima י quieſcit, vel נ deficit: aut quorũ ſecũda ו vel י quieſcit. CAP. XXXV.

ALiud etiã eſt verbum geminatum cuius pri 547
ma litera, quæ eſt י, quieſcit, aut deficit: vt יָלַל vlulauit, cuius macór duntaxat inuenitur quieſcere, 1. Sem. 4. 19, vxor Pinchas prægnans לָלַת ad vlulandum. pro לָלֶלֶת, inſtar לָרַדַת, ſed ob difficultatem pronuntiandi tria lamedín, remotum eſt vltimum ל.

ESt & aliud verborum genus cuius prima quæ eſt נ, deficit, vt,

עָבַר	נָדַד נָדַדְתָּ נָדַדְתִּי	נָדְדוּ נְדַדְתֶּם נָדַדְנוּ ;	435
	נָדְדָה נָדַדְתְּ	נָדַדְתֶּן ;	
	בֵּינוֹנִי נוֹדֵד ;		

Præteritum, נָדַד Migrauit, elongauit ſe. נָדְדוּ, Hoſe. 7. 13. נָדֵדוּ, Irm. 4. 25. נָדְדוּ, Ieſah. 21. 15.

נוֹדֵד, Ieſa. 10. 14. נָסַס, eleuãs, Ieſa. 10. 18. נוֹסָסָה, Ieſa. 59. 19.

Futurũ, אֶדַּד יִדַּד תִּדַּד. Geneſ. 31. 40, וַתִּדַּד & elongabatur ſomnus: vel recedebat. Vel אֶדֹּד יִדֹּד. Nachúm 3. 7, יִדֹּד recedet à te. Et יִדֹּדוּן recedent, Pſal. 68. 13.

Eſt autem annotandum quòd in toto veteri inſtrumento non inuenitur in binián cal verbum geminatum cuius tertia quieſcat, vtpote שָׁשַׁשׁ דָּדָה: aut quod primam & tertiam geminet, vtpote שָׁרַשׁ שָׁלַשׁ: aut quæ primam & ſecundam geminent, tertia non quieſcente, vt תָּתַח שָׁשַׁר טָטַף. Ex his non fiunt verba, ſed nomina, vt habes in dictionario.

ESt & aliud genus cuius ſecunda quæ eſt ו vel י, quieſcit, vt שׁוּשׁ gauiſus eſt: צִיץ floruit, à צִיץ quod eſt flos, vt,

עָבַר	שַׁשׁ שָׁשְׁתָּ	

עָבָר	סָבַב סָבְבָתָ סָבַבְתִּי	סָבְבוּ סְבַבְתֶּם סָבַבְנוּ
	סָבְבָה סָבְבָתְ	סְבַבְתֶּן :
בֵּינוֹנִי	סוֹבֵב	סוֹבְבִים
	סוֹבֶבֶת	סוֹבְבוֹת :
פָּעוּל	סָבוּב	סְבוּבִים
	סְבוּבָה	סְבוּבוֹת :
מָקוֹר	סְבֹב	
	בְּסָבְבוֹ כְּסָבְבוֹ לְסָבְבוֹ מִסָּבְבוֹ :	
צִוּוּי	סָבֵב	סִבְבוּ
	סִבְבִי	סָבַבְנָה אוֹ סִבֹּבְנָה :
אֵיתָן	אֶסְבֹּב יִסְבֹּב תִּסְבֹּב	נִסְבֹּב יִסְבְּבוּ תִּסְבֶּבְנָה
	תִּסְבְּבִי	תִּסְבֹּבְנָה :

756 Præteritum, סָבַב Circuiuit, circundedit. 1. Sem. 7. 15, וְסָבַב & circuibat Bethél. Iechez. 29. 19, וְשָׁלַל & ſpoliabit. Thren. 2. 17, fecit Dominus quæ זָמַם cogitauit. Zechar. 8. 14, ſicut זָמַמְתִּי cogitaui affligere vos. Iehoſ. 6. 15, סָבְבוּ circuierunt ciuitatẽ. Pſal. 31. 14, accipere animã meam זָמְמוּ cogitauerunt. Geneſ. 29. 3, וְגָלְלוּ & reuoluebant lapidem. Thren. 4. 16, Senum non חָנְנוּ ſunt miſerti. Exod. 15. 10, צָלְלוּ ſubmerſi ſunt. Pſal. 31. 11, עָשְׁשׁוּ computruerunt. Pſal. 31. 10, עָשְׁשָׁה computruit.

Participium, זֹמֵם cogitans, cogitat, Pſal. 37. 12. * לְצָצִים il ludentes, Hoſe. 7. 5.

Happahúl, שָׁדוּד prædatus, vaſtatus, Ieſah. 33. 1. רָצוּץ cõ fractus, Ieſah. 42. 3. צָרוּר ligatus, Hoſ. 13. 12. אָרוּר maledictus, Gen. 9. 25. רְצוּצִים confracti, Ieſah. 58. 6. לְכָל־הַכְּפוּפִים omnes incuruatos, Pſal. 145. 14. אֲרוּרָה maledicta, Gen. 3. 17. צְרֻרֹת ligatæ, 2. Sem. 20. 3.

Hammacór, לְסִבֵּב, Nume. 21. 4. חָנוּן miſerando, Ieſah. 30. 19. לַחֲמָם ad calefaciendum, Ieſah. 47. 14. לַחֲנַנְכֶם vt miſereatur veſtri, Ieſah. 30. 18.

in camés chatéph, vt 2. Reg. 4. 34. וַיֵּחַם & calefecit ſe caro pueri. וַיָּחֶם & calefecit ſe, Ieſah. 44. 15. וְנָסֵב & circuiuimus, Deut. 2. 1. וַיָּבֶל & pabulum præbuit, Iudicum 19. 765
21. וַיָּהֹם & contriuit, Iudicū 4. 15. Et cum accentu diuiſiuo mutatur in chólem, vt וַיָּהֹם & contriuit, 2. Sem. 22. 15. יָעֹז roborabitur, Pſal. 9. 20. תָּחֹן miſereberis, Pſal. 59. 6. יָרֹנּוּ laudabunt, Pſal. 35. 27. יָחֹגּוּ contremiſcent, Pſal. 107. 27. וַיָּשֹׁחוּ & humiliabunt ſe, Pſal. 107. 39. תָּהֹלּוּ inſanietis, Pſal. 75. 5. Et cum ſcurec vice chólem, vt יָרוֹן laudabit ſe, Pſal. 29. 6. יָשׁוֹר Pſal. 91. 6. Et cum chibbus ſephatáim, vt Exod. 16. 20, וַיָּרֶם & vermificauit: ad differẽtiam וַיֵּרֶם & eleuata eſt gloria Domini, Iechez. 10. 4. Et hæc defectiua ponuntur pro perfectis, nempe אָתְמוֹם, יִתְמוֹם, & ſic alia. Venit etiã א deſeruiens cum ſeghól, 766
& ſequens litera cum daghés, vt Nume. 23. 8, quid אֶקֹּב maledicam? & וְאֶבֹּת & contundã, Deut. 9. 21: pro אֶקְבֹּב אֶכְתּוֹת. Et cum ה, Prou. 1. 20, foris תָּרֹנָּה prædicabit. pro תָּרוֹן. Et ſecũdum R. Ionáh, אֵיתֵם immaculatus ero, Pſal. 19. 14: & יָמַר amara erit, Ieſah. 24. 9: & וְאֶקֹּל & vilipẽdor, Gene. 16. 5: & וַתֵּקֹל deſpecta eſt, Ibidem 4: quæ ſunt ſine daghés: ſunt ex binián cal, vel ex binián niphál ſe- 773
cundum R. Dauid. Et ſic יָשֹׁם ſtupebit, Irme. 49. 17: & וַתֹּם & conſummatus eſt ānus ipſe, Geneſ. 47. 18, quæ ſunt cum daghés: ſunt ex binián cal, ſecundum R. Ionáh, vel ex niphál ſecundum R. Dauid. R. verò Ioſeph Kimchi deducit ea à נָשַׁם נָתַם. Et cũ pronomine, יָחֹנֵךְ miſereatur tui. Gene. 43. 28, pro יָחֹנֵךְ, verũ quieſcit ה, & 790
daghés eſt ablatũ ex נ, tranſlatúmque eſt punctũ ח in י.

Perfecta verò, id eſt tres habentes literas radicales cõ iugantur vt alia perfecta, non geminata, hoc pacto,

וְרַבָּה & multiplicabitur aduerſum te beſtia agri: eſt breue propter ו.

761 Participium, תָּם cum camés, ad differentiam præteriti: & תַּמָּה fœmineum, breue ad differentiam præteriti.

762 Macór, תֹּם, Deut. 2. 15. Et סָב circuire, Deut. 2. 3. Et cum ſcuréc, וְלָבוּר, Eccleſ. 9. 1. Et cum pathách, לְרַד־לְפָנָיו vt extendam corã eo, Ieſah. 45. 1. כְּשֶׁךְ ſicut ponuntur laquei,

763 Irm. 5. 26. Et cum ת, vt שַׁמּוֹת deſolare, Iechez. 36. 3. חַנּוֹת miſereri, Pſal. 77. 10. Et cum pronomine, חַלֹּתִי occidere meum, Pſal. 77. 11.

Imperatiuum, תֹּם. Et ſic גֹּל volue, Prouerb. 16. 3. סֹב, Cant. 2. 17. Et cũ he, עוּזָּה, Pſal. 68. 29. In אָרַר־לִי maledic mihi, Nume. 22. 6, quia ר nõ dagheſſatur, mutatũ eſt camés chatéph in camés latũ. Et in קָבָה־לִי maledic mi

788 hi, Nume. 22. 11, quanuis ב ſit dagheſſabile, quia abſtulerunt daghés, camés chatéph tranſiuit in camés latum.

763 תְּמוּ, & ſic סֹבוּ circuite, Pſal. 48. 13. וְרֹמּוּ & tacete, Pſal. 4. 5. שֹׁמּוּ obſtupeſcite, Irm. 2. 12. Et cũ camés chatéph loco chólem, vt רָנּוּ laudate, Ieſa. 44. 23. תְּמִי, & וְרֹנִּי, Ieſah. 12. 6. רֹנִּי, Zechar. 2. 10, cum camés chatéph. תְּמָנָה cum ſcuréc, vel תֶּמְנָה cum chatéph.

763 Futurum, אָתֹּם &c. vt אָחֹן miſerebor, Exod. 33. 19. תָּאֹר

764 maledices, Nume. 22. 6. Literæ ſigna futuri, ſunt cum camés, & hãnách quod eſt poſt eas, vicem ſupplet literæ geminatæ. Et quanquam tertia, & ſecũda pluralis ſint cum daghés, hannách tamen * confirmat quòd interdum deficiat daghés, vt 1. Sem. 14. 36, וְנָבְזָה & diripiamus eos. In plurali autem fœmineo, ob punctorum multitudinem, non eſt hannách vt plurimum, ſed dicimus תְּחַמֶּינָה, ſicut תְּסֻבֶּינָה, Gen. 37. 7. Quòd ſi literis deſeruiẽtibus addatur ו, & fuerit dictio longa, chólem vertitur

dictũ eſt. Et חַת territus (vel confractus) eſt Merodách, Irm. 50.2.& דַּק attenuauit, Deut.9.21.

תַּמּוֹתָ,& ſic קַלּוֹתָ contemptibilis fuiſti, Nachúm 1.14. Et סַכּוֹתָה obumbraſti, Pſal.140.8. שַׁלּוֹתָ ſpoliaſti, Chab. 2.8. וְקַצֹּתָה Et abſcides, Deut.25.12.

תַּמּוֹתִי,& ſic קַלּוֹתִי contemptibilis fui, Iiób 39.37. סַכּוֹתִי fui cauſa, 1.Sem.22.22. גַּלּוֹתִי reuolui, Iehoſ.5.9. דַּלּוֹתִי attenuatus fui, Pſal. 116.6: eſt breue. Et ſic חַמּוֹתִי calefeci me, 761
Ieſah.44.16. Et ſine daghés propter literã gutturalẽ, aut ר,quæ non ſuſcipit daghés, vt שַׁחֹתִי humiliaui me, Pſal. 35.14. וּבְרוֹתִי & eligam, Iechez.20.38. וְאֵרוֹתִי & maledicam, Malachí 2. 2. Et cum pronomine, חַקֹּתִיךָ deſcripſi te, Ieſah.49.16.

תַּמּוּ interdum eſt longum, vt תַּמּוּ conſumptæ ſunt, vel defecerunt, Pſal.9.7. Et Iehoſ.4.1, quando תַּמּוּ compleuerunt. Et Pſal.12.2, quia פָּסּוּ defecerunt veritates. 759
Et 4.8, frumẽtum eorum,& muſtum eorum רָבּוּ multiplicata ſunt. Interdum breue, Pſal. 55. 22, רַכּוּ mollia fuerunt verba eius. Iiób 32. 16, חָתּוּ expauerũt. Pſal.69. 5, רַבּוּ multiplicati ſunt præ capillis capitis mei. זַכּוּ mũdiores fuerunt Nazarei eius niue, Thren.4.7. Et Chabaccúc 1.8, וְקַלּוּ & leuiores erunt. Ibidem, וְחַדּוּ & acuerunt. Et à themate cum chólem, inſtar פָּעוֹל, vt רָמּוּ eleuati ſunt, Iiób 24.24. Gen.49.23, וַיְרֻבּוּ & iaculauerunt. 760
Et cum pronomine, שַׁדּוּנִי vaſtauerunt me, Pſal.17.9.

תַּמּוֹתֶם, & ſic וְסַבּוֹתֶם & circuibitis ciuitatẽ, Iehoſ. 6.3. וּמַדּוֹתֶם & menſurabitis, Nume.35.5.

תַּמּוֹנוּ. Et Pſal. 79. 8, quia דַּלּוֹנוּ attenuati ſumus. & ſunt longa.

תַּמָּה fœmineum, prima eſt cum pathách, & eſt longum, ad differentiam participii. Sed illud Exod. 23.29,

tiantur, vt סַבְבוּ. Sin verò minus præcedat, tunc altera non pronuntiatur, sed absorbetur, & raptim, breuitérque simul enuntiantur, sicut in קַלֶּלֶת אֱלֹהִים, Deut. 22. 23. Et vt sermo sit lenior, tertia remanente, secundam deponere solent: vnde vtplurimum sunt defectiua, ra
758 rò perfecta, id est cũ tribus literis radicalibus. Quæ autẽ sunt perfecta in hoc binián cal, veniunt instar פָּעַל: defectiua verò sunt cum pathách, vt תַּם. Et quia secunda carent radicali litera, eius punctatura in prima remansit litera. Vnum tamen est cum camés, Leuit. 25.
759 47, וּמָךְ & attenuatus fuerit frater tuus. quanquam R. Ionáh propter camés putat deduci à מוּךְ. Et illud Psal. 18. 15, & fulgura רַב multiplicauit: secũdum quorundam Hammasóreth est cum camés, & ita est defectiuũ tóar, teste R. Dauid in Michlól & in libro rad. Defectiuũ autem sic coniugatur,

עָבָר	תַּם תַּמְתָּ תַּמְתִּי	תַּמּוּ תַּמְתֶּם תַּמְנוּ
	תַּמָּה תַּמָּת	תַּמְתֶּן :
761 בֵּינוֹנִי	תָּם	תַּמִּים
	תַּמָּה	תַּמּוֹת :
פָּעוּל	תּוּם	תּוּמִים
	תּוּמָה	תּוּמוֹת :
762 מָקוֹר	תֹּם אוֹ תּוּם אוֹ תֹּם אוֹ תַּמּוּת :	
763 צִוּוּי	תֹּם	תֹּמוּ
	תֹּמִי	תֹּמְנָה אוֹ תֹּמֶנָּה :
אֵיתָן	אָתֹם יָתֹם תָּתֹם	נָתֹם יָתֹמוּ תָּתֹמוּ
	תָּתֹמִי תָּתֹמִי	תָּתֹמֶינָה :

Præteritum, תַּם Perfecit, cõsumpsit, est cũ pathách, (vt dictum est) Thren. 4. 22. Et sic וְשַׁח & humiliabit se, Iesa. 2. 11. Et רַב multiplicauit, Psal. 18. 15. quod secundũ Hammasóreth est cum camés, & sic est nomen tóar, vt

verò קַחַת, Irme. 5.3. Et cum ſceuá, 2.Reg. 12.8, vt non קְחַת־כֶּסֶף acciperent pecuniam. quod factum eſt vt curreret (inquit R. Dauid) cum dictione כֶּסֶף quæ eſt longa. In illo Gene. 30.15, וְלָקַחַת & vt accipias etiam mãdragoras: ל non eſt radicale, quemadmodum putauit R. Ionáh, ſed deſeruit. nam non inuenitur perfectum macór cum ה, vel ת in fine, niſi prima radicalis ſit cum camés chatéph, aut ſceuá, aut chiríc, vel pathách, ſecũda exiſtente gutturali: ſed cum camés lato nunquam. 446

Cum pronominibus, בְּקַחְתּוֹ, Gene. 25.20. לְקַחְתּוֹ, Deut. 24.19. קַחְתֵּךְ, Gene. 30.15. לְקַחְתֵּךְ, 1.Sem. 25.40. 447

Imperatiuũ perfectũ, לְקַח, Exod. 29.1. * Et defectiuũ, קַח, Gene. 12.19. Et cum he, קְחָה, Gene. 15.9. Et cum pronomine, וְקָחֶנּוּ, 1.Sem. 16.11. קָחֶם־נָא, Geneſ. 48.9.

Futurum, אֶקַּח &c. Et ob eius frequentem vſum, deficit ſæpius daghés, vt Exod. 25.2, וְיִקְחוּ־לִי & afferent mihi. Et 27.20, וְיִקְחוּ & afferent ad te oleum. Sopho. 3.7, תִּקְדִּי accipies diſciplinam. Et cum pronomine, אֶקַּחֲךָ, Nume. 23.27. וַיִּקָּחֵהוּ, Num. 23.14. יִקָּחֵנִי, Pſal. 18.17. תִּקָּחֶנּוּ, Exod. 21.14. יִקָּחֶנָּה, Deut. 20.7. וַתִּקָּחֶהָ, Exod. 2.5. וַיִּקָּחֻהוּ, Geneſ. 37.24. Et ſic de aliis. 448 432

De verbo ſecundã literam geminante. CAP. XXXIIII.

SVnt etiã verba quæ כְּפוּלִים, id eſt geminata, & duplicata vocant, quia videlicet ſecundã literam geminant: aut quia ſecundã & tertiam ſimilem, immò eandem habent, vel actu, vt תָּמַם perfecit, סָבַב circuiuit: vel potentia daghés, quod vicem gerit deficientis literæ, vt ſæpe dictum eſt. Quando autẽ ſunt duæ literæ aut ſimiles, aut eædem, ſi punctum maius præcedat, vtputa camés, ambæ pronũ- 755 412

747 in quo deficit א. Et cum י, protrahendi gratia, Iechez.
748 23.49, Et peccata idolorum veſtrorum תִּשְׂאֵינָה portabi tis. Et cum pronominibus, יִשָּׂאֵהוּ, Deut. 32.11. וַיִּשָּׂאֵם, 2. Sem. 5.21. וַיִּשָּׂאֻהָ, Iudic. 9.48. וַתִּשָּׂאֵהוּ, 2. Sem. 4.4. יִשָּׂאוּנְךָ, Pſal. 91.11. יִשָּׂאֻהוּ, Ieſah. 46.7. וַיִּשָּׂאֵם, Leuit. 10.5.

De defectiuo incipiente à ל deficiente præcipue in macór, imperatiuo & futuro. CA. XXXIII.

445 ESt & verbum defectiuum incipiens à ל deficiente, vt לָקַח Accepit.

עָבָר	לָקַח	לָקַחְתָּ לָקַחְתִּי	לָקְחוּ לְקַחְתֶּם לָקְחָנוּ
		לָקְחָה לָקַחַת	לְקַחְתֶּן:
בֵּינוֹנִי		לוֹקֵחַ	לוֹקְחִים
		לוֹקַחַת	לוֹקְחוֹת:
פָּעוּל		לָקוּחַ	לְקוּחִים
		לְקוּחָה	לְקוּחוֹת:
מַקְוֹר		לָקוֹחַ אוֹ קַחַת אוֹ קְחַת:	
צִוּוּי		לָקַח	לְקָחוּ
		לְקָחִי	לָקַחְנָה
		אוֹ קַח קְחוּ קְחִי קָחְנָה:	
אֵיתָן		אֶקַּח יִקַּח תִּקַּח	נִקַּח יִקְחוּ תִּקְחוּ
		תִּקַּח תִּקְחִי	תִּקַּחְנָה:

445 Præteritum inuenitur ſine ל, & eſt cum camés ad differentiam imperatiui, vt קַח accepit, Iechez. 17.4.
447 Et קָחֵם tulit eos, Hoſe. 11.3. quod tamen plerique putãt eſſe macór, ſed primum eſt rectum. Cum pronominibus, לְקָחַנִי accepit me, Geneſ. 24.7. לְקָחָהּ accepit eam, Deut. 20.7. לְקַחְתָּנוּ tulifti nos, Exod. 14.11. לְקָחֲתִיךָ accepi te, Nume. 23.11.

Participium vt perfecta.

446 Hammacór perfectum, לָקֹחַ, Deut. 31.26. Defectiuũ

מָקוֹר	נָשׂוֹא אוֹ שׂוֹא אוֹ שְׂאֵת ׃	
צִוּוּי	שָׂא	שְׂאוּ
	שְׂאִי	שְׂאֶינָה
	אוֹ נָשָׂא נִשְׂאוּ נִשְׂאִי נִשְׂאֶינָה ׃	
אַיתָן	אֶשָּׂא יִשָּׂא תִּשָּׂא	נִשָּׂא יִשְׂאוּ תִּשָּׂאוּ
	תִּשָּׂאִי תִּשְׂאֶינָה אוֹ תִּשָּׂאֶינָה אוֹ תִּשָּׂנָה ׃	

Præteritū, נָשָׂא Accepit, &c. Interdum venit ſine א more deſinentiū in ה, vt Iechez.39.26, וְנָשׂוֹ & portabūt confuſionem ſuam. pro וְנָשְׂאוּ. Et Pſal. 139.20, נָשׂוֹא extulerunt (ſub.te, vel nomen tuum) in vanum inimici tui. in quo א redundat, vel eſt metatheſis. quanquam R. Moſéh putauit eſſe pahúl. Et Irme. 10.5, נָשׂוֹא יִנָּשׂוֹא portando portabuntur. pro יִנָּשְׂאוּ.

Participiū, נוֹשֵׂא Accipiens, &c. Et cum א quieſcente, Eſtér 2.15, Et erat Eſtér נוֹשֵׂאת accipiens gratiam. Et א cū ſéri, 1. Reg. 10.22, Nauis Tarſis נוֹשְׂאֵת portans aurum.

Happahúl, נָשׂוּא. Et more deſinentium in ה, Pſal. 32.1, Beatus cui נְשׂוּי־פֶּשַׁע dimiſſa præuaricatio.

Hammacór perfectum, נְשׂוּא. Et cum pronomine, בְּנָשְׂאִי, Pſal. 28.2. Defectiuum verò, שׂוֹא, Pſal. 89.10. Et cum additione ת, more aliorum incipientium à נ deficiente, שְׂאֵת accipere, Deut. 1.9. Vnde שְׂאֵתוֹ, Deut. 14.24: & שְׂאֵתִי, Irme. 15.15, cum ſceuá, vt lenior ſit pronuntiatio: nam ſecundum normam debuerat eſſe cum ſeghól, שְׂאֶת, inſtar גֶּשֶׁת. Aliquādo ש eſt cū ſéri, & א quieſcit, vt לְשֵׂאת, Geneſ. 45.27, Iudic. 8.28. Et מְשֵׂתוֹ, Iób 41.16, ſine א. Poteſt tamen eſſe nomē* teſte R. Dauid. 748

Imperatiuum, שָׂא &c. Et cum ס loco שׂ, & ה loco א, Pſal. 4.7, נְסֵה (pro נְשָׂא) leua ſuper nos lumen.

Futurum, אֶשָּׂא &c. Ruth 1.9, וַתִּשָּׂאנָה, & leuauerunt vocem ſuam. Et 14, וַתִּשֶּׂנָה & leuauerunt vocem ſuam:

פַּעַל	נטוי	נְטוּיִם
	נְטוּיָה	נְטוּיוֹת :
מָקוֹר	נְטוֹת	בִּנְטוֹת בִּנְטוֹת לִנְטוֹת מִנְטוֹת :
צִוּוּי	נְטֵה	נְטוּ
	נְטִי	נְטֶינָה :
אֵיתָן	אֵט יֵט תֵּט	נֵט יִטּוּ תִּטֶינָה
	תֵּט תִּטִּי	
	אוֹ אֶטֶּה יִטֶּה תִּטֶּה:	

658 Præteritum perfectum, נָטָיוּ, Pſalm.73.2.

727 Hammacór, נְטוֹת. Et נָצָא volando, pro נָצַהּ: áleph enim eſt loco ה, Irme. 48.9. Et ſic * נָשָׂא obliuiſcendo, Hoſ. 1.6. pro נָשַׁהּ.

726 Futurum defectiuum, אֵט inclinabo. Et ſic אֵז יֵז תֵּז Aſpergam, &c. Et cum chiríc, וַיֵּז & aſperſit ſe, 2. Reg.

728 9.33. Et אֶוֶּה יִוֶּה, Leuit.6.27. Et אֶשֶּׁה obliuiſcar, &c. Et תֶּשִׁי obliuiſceris, pro oblitus es, Deut.32.18. in quo י ponitur vice ה literæ radicalis, & ת eſt cum ſeghól, quia perfectum ſecundum normam eſt תֶּמְחִי inſtar תֶּנְשִׁי. Et communis grãmaticorum opinio eſt quòd ſit ex binián cal, & ſeghól loco ſéri.

De verbo incipiente à נ deficiente, & deſinente in א quieſcens. CAP. XXXII.

746 ALiud etiã eſt defectiuum verbum incipiens à נ deficiente, & deſinens in א quieſcens, vt נָשָׂא Pepercit, Accepit, Portauit, Eleuauit: quod ita coniugatur,

עָבָר	נָשָׂא נָשְׂאָה נָשָׂאתְ נָשָׂאתִי	נָשְׂאוּ נָשָׂאוּ נָשָׂאתֶם נָשָׂאנוּ
	נָשְׂאָה נָשָׂאתְ	נָשָׂאתֶן :
בֵּינוֹנִי	נוֹשֵׂא	נוֹשְׂאִים נוֹשְׂאֵי
	נוֹשְׂאָה אוֹ נוֹשֵׂאת אוֹ נוֹשְׂאֵת	נוֹשְׂאוֹת :
פַּעוּל	נָשׂוּא	נְשׂוּאִים
	נְשׂוּאָה	נְשׂוּאוֹת :

20.21. Et cum maccáph est cum camés, vt נְתָן־זֶרַע dare semen, Gen. 38.9. Defectiuũ verò, תֵּת cum séri, Deut. 2.26. Et cum maccáph, iunctúmque monosyllabo aut dictioni longæ, cũ seghól, vt Gen. 15.7, לָתֶת לְךָ vt dem tibi. Deut. 6.10, לָתֶת לָךְ vt det tibi. Et 26.3, לָתֶת לָנוּ vt det nobis. Et cum ן in fine, vt 1. Reg. 6.19, לְתִתֵּן vt daret ibi arcam. i. poneret. Et cum pronominibus, בְּתִתּוֹ, Leui. 20.4. בְּתִתְּךָ, Deut. 15.10. תִּתִּי Genes. 29.19, &c.

Imperatiuũ cum séri, תֵּן da, 2. Reg. 4.43. Iunctũ autẽ monosyllabo, aut dictioni lõgæ, est cũ seghól, vt Gen. 14.21, תֶּן־לִי da mihi. Et 47.19, וְתֶן־זֶרַע & da semen. Vnum etiã cum seghól * præter normam, Psal. 28.4, תֶּן־לָהֶם da eis. Et cum ה in fine, תְּנָה, Gen. 30.26. תְּנוּ תְּנִי. Et in soph passúc, & athnách, & zachéph cũ séri, vt תֵּנִי, Iesah. 43.6. תֵּנְנָה, vel תֵּנָּה nun cum daghés. 442

Futurum, אֶתֵּן. Et cum maccáph iunctum monosyllabo, aut dictioni longæ, est cum seghól, Genes. 30.31, אֶתֶּן־לָךְ dabo tibi. Et 15.2, Quid תִּתֶּן־לִי dabis mihi? Et cũ pronomine, אֶתְּנֵהוּ, Psal. 89.28. וְאֶתֶּנְךָ, Iesah. 49.8. וָאֶתְּנֵם Iesah. 47.6. וְאֶתֵּנָה, Genes. 30.28. וַיִּתְּנֵהוּ, Genes. 39.20. יִתֶּנְךָ, Deut. 28.25. וַיִּתְּנֵם, Deut. 5.22. וַיִּתְּנֵנוּ, Iudicum 6.13. Et ita reliqua. 443

De verbo incipiente à נ deficiente, & desinente in ה quiescens. CAP. XXXI.

EST & alia defectiuorum species incipiens à נ deficiente, & desinens in ה quiescens, vt נָטָה Inclinauit. 726

עָבַר	נָטָה נָטִיתָ נָטִיתִי	נָטוּ נְטִיתֶם נָטִינוּ
	נָטְתָה נָטִיתְ	נְטִיתֶן :
כֵּינוֹנִי	נוֹטֶה	נוֹטִים
	נוֹטָה	נוֹטוֹת :

propulſabis, Pſal.68.3. Et אֶטּוֹל Portabo, יִטּוֹל portabit. Et אֶנְטֹר ſeruabo, יִנְטֹר ſeruabit, Irm.3.5. Cui defectiuũ, אֶטֹּר, יִטֹּר, Leuit.19.19. Pſal.103.9. Irm.3.12. Et cũ he, וְאֶצְרֶה & cuſtodiam, Pſal.119.34. Et אֶנְצֹר יִנְצֹר. Deut.33.9, & pactũ tuum יִנְצְרוּ ſeruabunt. Et אֶצֹּר יִצֹּר, Pſal. 119.69. Et cum pronomine, יְאֶצֶרְךָ, Ieſa. 42.6. אֶצֶרְנָה, Ieſah.27.3. Pſal.119. 33, וְאֶצְרֶנָּה. Et יִצְרֶנְהוּ, Deut. 32. 10. תִּצְּרֵנִי, Pſal. 32.7. תִּצְּרֵנוּ Pſal.12.8. יִצְּרוּנִי Pſal.25.21.

De verbo defectiuo incipiente à נ, & deſinente in נ. CAP. XXX.

441 EST & aliud genus verbi cuius extrema, quæ ſunt נ, deficiunt.

עָבָר	נָתַן נָתַתָּ נָתַתִּי	נָתְנוּ נְתַתֶּם נָתַתֶּן אוֹ נָתַנּוּ
	נָתְנָה נָתַתְּ	נָתַתֶּן :
בֵּינוֹנִי	נוֹתֵן	נוֹתְנִים
	נוֹתֶנֶת אוֹ נוֹתֶנֶת	נוֹתְנוֹת :
פָּעוּל	נָתוּן	נְתוּנִים
	נְתוּנָה	נְתוּנוֹת :
מָקוֹר	נָתוֹן אוֹ תֵּת :	
צִוּוּי	תֵּן אוֹ תְּנָה	תְּנוּ
	תְּנִי	תְּנִינָה אוֹ תֵּנָה :
אֵיתָן	אֶתֵּן יִתֵּן תִּתֵּן	נִתֵּן יִתְּנוּ תִּתֵּנָּה
	תִּתֵּן תִּתְּנִי	תִּתֵּנְנָה אוֹ תִּתֵּנָה :

Præteritũ, נָתַן Dedit, &c. Gen.34.16, וְנָתַנּוּ & dabimus filias noſtras. Thren.5.5, AEgypto נָתַנּוּ dedimus manum. Et cum defectu extremorum præter morem, in præterito, 2.Sem.22.41, Et inimicorum meorum תַּתָּה dediſti mihi ceruicem. Et cum pronomine, נָתַנְךָ, Iudic. 1.34. וּנְתָנְךָ, Deut. 28. 13.

442 Hammacór perfectum, נָתוֹן, Iudic.8.25. Et נְתֹן, Num.

eſt, נָסַע profectus eſt, נָפַל aſcendit, cecidit. Quæ verò ſunt tranſitiua, paſſiuum habent participium.

Hãmacór, נָגוֹשׁ & נָגַף, Ieſah. 19.22. Vel נָגַשׁ, vt וְנִגַּע & 424
tangendo, ſiue percutiẽdo, Exod. 19 12. לִנְגֹּף Exod. 12.23, לִנְדֹּחַ expellere, Deut. 20.19. Et deficiẽte נ, & cum ת in fine, vt נָגַשׁ accedere. Et cum literis בּוֹכְלֹם, beth, vau, caph ſunt cum ſceuá, & lámed cũ camés, & mem cũ chiríc, & ג cum daghés ob defectum נ. Venit tamen ל cum ſceuá, quando eſt coniunctio realis, vt Geneſ. 16. 3, in fine decem annorum לְשֶׁבֶת habitandi Abrahám in terra Chenáhan. id eſt quibus habitauit &c. Et Num. 21.15, לְשֶׁבֶת עָר ad habitandum Har, vel habitandi Har. Quòd ſi vltima fuerit gutturalis, prima & ſecũda erũt cum pathách, vt Eccleſ. 3.2, Tempus לַטַּעַת plantandi. 425
לָגַעַת בְּךָ tangere te, vel vt tangat te, 2. Sem. 14.10. Et in ſoph paſſúc, & cum athnách, & zachéph, ſecunda litera radicalis eſt cum camés, vt Pſal. 113.5, Qui eleuat לָשָׁבֶת ad habitandum. Et cum pronominibus, גָּשְׁתּוֹ, Geneſ. 33.3. בְּגָשְׁתָּם, Exod. 28. 43. בְּנָגְעוֹ־בוֹ cum tetigerit illud, Leui. 15. 23. & נָתְשִׁי euulſero, Irme. 12.15.

Imperatiuum, גַּשׁ cum pathách. 2. Semu. 1.15, גַּשׁ acce- 426
de, irrue in eum. Et ſic Exod. 3.5, שַׁל־נְעָלֶיךָ Solue calceamenta tua. Vel cum ſéri, גֵּשׁ. Et cũ ſeghól propter maccáph, Gen. 19.9, גַּשׁ־הָלְאָה accede vltra. Et cum he, גְּשָׁה־נָא, Gen. 27.26. גְּשׁוּ. Et cũ chólem, גְּשׁוּ accedite huc, 1. Sem. 14.38. גְּשִׁי. Et cũ chólẽ, גְּשִׁי, Ruth 2, 14. גְּשָׁנָה. Et cum chólem, גְּשְׁנוּ. Et cum ה & daghés ob decorem, vt נִצְּרָה cuſtodi, Pſal. 141. 3. Et נִצְּרָה cuſtodi eã, Pro. 4. 13.

Futurum, אֶגַּשׁ &c. Vel cum chólem, אֶנְגֹּף יִנְגֹּף תִּנְגֹּף per- 427
cutiam &c. Exod. 21.35. & 32.35. & Ieſoſ. 24.5. Et אֶגַּף &c. Et perfectum, אָנַגְתִּי Propulſabo, יִנְדֹּף propulſabit, תִּנְדֹּף

19, quia חַיּוֹת viuaces ſunt. Sed quia illud Exod. 4.18, videbo an adhuc ipſi חַיִּים viuant: & Deut.4.4, חַיִּים vi-
uitis vniuerſi vos: dagheſſatur ob defectum alterius י, quod eſt tertia radicalis litera, quemadmodum da-
713 gheſſatur in חַיָּה חַיּוֹת, dicendum eſt (inquit R.Dauíd,) quòd radix חַי חָיָה חַיִּים,eſt חָיָה verbum geminatum, & ſecundum morem deficit litera geminanda. Illa autẽ חַיָּה חַיּוֹת debuerant dagheſſari,ſed vt differant à nominibus חַיָּה beſtia, חַיּוֹת beſtiæ, raphantur, vt & nonnulla alia geminata, vt ſuo dicemus in loco. Inuenitur & à the-
714 mate חָיָה, inſtar פָּעַל, vt Leuit.25.36, וְחֵי & vixerit frater tuus tecum. Et dic vel quòd quieſcit tertia, pro חָיָה: vel quòd deficit י geminandum,vt ſit חַיָּי.

Defectiua quorum prima quæ eſt נ, *deficit.* CAP. XXIX.

423 SVnt etiam in binián cal, verba defectiua: & horum quædam ſunt quorum prima litera, quæ eſt נ, deficit, vt נָגַשׁ Acceſſit, appropinquauit.

עָבָר	נָגַשׁ נָגַשְׁתָּ נָגַשְׁתִּי	נָגְשׁוּ נְגַשְׁתֶּם נָגַשְׁנוּ
	נָגְשָׁה נָגַשְׁתְּ	נָגַשְׁתֶּן :
בֵּינוֹנִי	נוֹגֵשׁ	נוֹגְשִׁים נוֹגְשַׁי
	נוֹגֶשֶׁת אוֹ נוֹגֶשֶׁת	נוֹגְשׂוֹת :
מָקוֹר	נָגֹשׁ אוֹ נָגוֹשׁ אוֹ נָגְשׁ	
	בְּגָשְׁתּ בְּגָשְׁתּ לָגָשְׁתּ מִגָּשְׁתּ :	
עָתִיד	גַּשׁ אוֹ גֵּשׁ אוֹ גְּשִׁי	גְּשׁוּ אוֹ גּוֹשׁוּ
	גְּשִׁי אוֹ גּוֹשִׁי	גֵּשְׁנָה אוֹ גּוֹשְׁנָה :
אֵיתָן	אֶגַּשׁ יִגַּשׁ תִּגַּשׁ	נִגַּשׁ יִגְּשׁוּ תִּגְּשׁוּ
	תִּגְּשִׁי תִּגְּשִׁי	תִּגֵּשְׁנָה אוֹ תִּגְּשְׁנָה :

Præteritum, נָגַשׁ &c. Et ſic de aliis verbis intranſitiuis: quæ paſſiuo carent participio, vt נָבַח latrauit, נָבַל, vel נָבֵל cecidit, נָזַל fluxit, נָחַת deſcendit, caſtrametatus

maſculei generis eſt, ſicut & Gene.13.6,& non נָשָׂא אֹתָם 653
חָאָרֶץ ferebat eos terra. Illud autẽ Irm.25.27, וְקִיאוּ & vomite: ponitur pro קִאוּ, ſi deducatur à קוּא, & י eſt loco א. Si verò ſit à קָאָה vel קָיָה, venit more verborum quorum vltima quieſcit: quod eſt magis rectum.

Duodecima ſpecies. CAP. XXVIII.

DVodecima ſpecies eſt verborũ quorum ſecunda quæ eſt י,&*tertia quæ eſt א, quieſcit: vt קִיא vomuit, cuius thema alii putant eſſe קוּא, aut קָאָה, vt præcedẽti capite dictum eſt. 652

Decimatertia.

DEcimatertia ſpecies eſt quorum ſecunda quæ eſt י, & tertia quæ eſt ה, quieſcit: quæ ſic coniugatur, 712

עָבָר	חָיָה	חָיִית חָיִיתִי	חָיוּ חָיִיתֶם חָיִינוּ
		חָיִיתָה	חָיִיתֶן :
בְּנוֹנִי	חָי		חָיִים
	חָיָה		חָיוֹת :
מְקֹר	חָיוּ :		
צִוּוּי	חְיֵה		חְיוּ
	חְיִי		חְיֶינָה :
אֵיתָן	אֶחְיֶה אוֹ אֶחְיֶה	יִחְיֶה תִּחְיֶה	נִחְיֶה יִחְיוּ תִּחְיוּ
		תִּחְיֶה תִּחְיִי	תִּחְיֶינָה אוֹ תִּחְיֶן :

Præteritum, חָיָה Vixit. Et ſecundum R. Iehudáh, ob eius frequẽtem vſum, remouerunt ה tã in maſculino, quàm in fœminino, vt Geneſ. 5.5, Et fuerunt omnes dies Adám quibus חַי vixit. Et Exod.33.20, non videbit me homo, וָחָי & viuet. pro חָיָה. Et fœmineum, Exod.1. 16, Et ſi filia eſt, וְחָיָה viuat. pro חָיְתָה. Participium eſt vt tóar, חָי. Geneſ.43.27, Num adhuc ipſe חָי viuit? nã ſecundum normam erat dicendum חָיָה, inſtar דָּוָה. Et ſic dicendum eſt in plurali חָיִים cum raphéh, inſtar בָּלִים דָּוִים, quemadmodum dicitur in fœmineo Exod.1.

בָּאנוּ venimus, 1.Sem.25.8. בָּאָה, est longū ad participii differentiam. Inuenitur tamen breue præter normam,
591 Iechez.30.4, וּבָאָה & veniet gladius.

Infinitiuus, בּוֹא. & cum pronomine, בּוֹאוֹ בּוֹאֲךָ אוֹ בּוֹאֲכָה
בּוֹאִי בּוֹאָם בּוֹאֲכֶם בּוֹאֲנוּ בּוֹאָהּ בּוֹאָן אוֹ בּוֹאָנָה ;

Futurum, אָבוֹא. & cum he, אֲבוֹאָה. Et sic fœmineum, תָּבוֹא. & cum he, וְתָבוֹאָה, Iesahiáh 5.19. Et sic נָבוֹא נָבוֹאָה
650 Psal.132.7. Et Deut.33.16, תָּבֹאתָה veniat ad caput Ioséph.
750 id est, omnis benedictio veniat, &c. & ת & ה redundant sicut & in נִפְלְאַתָּה mirabilis fuit amor tuus, 2.Sem.1.26. vel dic quòd talis additio tam in verbis, quàm in nominibus ponitur augendi gratia, perinde acsi dicat, Ve
651 niat, & veniat multipliciter. Illud autem 1.Semu.25. 34, Nisi festinasses, וַתָּבוֹתִי & venisses in occursum mei: est compositum ex duobus signis fœmineis, præteriti & futuri. Nam si totum esset futurum, dixisset וַתָּבֹאִי: aut si esset totum præteritum, dixisset וּבָאת. Et ob eius multam solicitudinem veniendi, ita dixit. Sic & Iiób 22.21, תָּבוֹאָתְךָ טוֹבָה veniet tibi bonum: est compositum ex תָּבֹא & בָּאָה. Vel ת est vice ה redundantis, vt est Iesah. 5.19, Et appropinquet, וְתָבוֹאָה & veniat. quemadmodum & in verbis perfectis redundat ה in futuro, vt dictum
652 est. R. verò Ionáh scripsit quòd ת in וַתָּבֹאתִי ponitur vice י, acsi dixisset וַתָּבֹאִי: sed prius est magis rectum. Et cum pronominibus, תָּבוֹאֵנִי hoc est תָּבֹא לִי veniat mihi, Psal.36.12. & תָּבוֹאֵהוּ veniat ei, Psal.35.8. & יָבוֹאֵנוּ veniat nobis, Iesah.28.15. & וַיָּבֹאנִי & veniant mihi, Psalm.119.41. Sic & קוּא quod est vomere, cōiugatur קָא קָאתָ &c. vt בָּא בָּאתָ. Vnde illud Leui.18.28, sicut קָאָה euomuit gentē: est participiū fœmineū. quanquā sunt qui dican tesse præteritū à קָאָה, sicut רָאָה & בָּנָה: & sic הָאָרֶץ quod præcessit,

S.i.

Exod. 19.13. & יִרֹה. Et cum א vice ה, לִירוֹא, 2. Paral. 26.15.

Futurum אִירֶה. Vel defectiue, אִיר יִיר תִּיר נִיר, &c. Et ſic à יָנָה Populatus eſt, vi abſtulit, futurũ אִינֶה יִינֶה, &c. Cuius defectiuũ, אִין יִין תִּין, &c. Et à יָעָה Remouit, ſcopauit, futurũ אִיעֶה יִיעֶה, &c. Cuius defectiuum, אִיעַ יִיעַ תִּיעַ, &c. Et à יָפָה Pulchruit, אִיפֶה יִיפֶה תִּיפֶה. Iechez. 31.7, וַיֵּף & pulchruit: in quo י ſecundum quieſcit, quanquam ſecundum normam debebat eſſe וַיִּשְׁבְּ, inſtar וַיֵּשֶׁבְ, & ita ſe dicit inueniſſe R. Dauid in Michlól, & in libro radicum, in aliquibus libris correctis: itáque legũt filii Aſer: primo modo legunt filii Naphtali, id eſt cũ י ſecundo quieſcẽte. R. Ionah legit וַיֵּף prius י cũ ſceuá, alterũ cũ chiric. 735

Decima, quorũ ſecũda א, *& tertia* ה, *quieſcit.* CA. XXVII.

DEcima ſpecies, eſt eorum quorum ſecunda quæ eſt א, & tertia quæ eſt ה, quieſcit, quæ ſequitur formam ſextæ ſpeciei, vbi etiam huius verbi רָאָה citantur exẽpla, ibi vide. 719

Vndecima.

VNdecima verò, eſt quorũ ſecunda quæ eſt ו, & tertia quæ eſt א, quieſcit, vt בּוֹא, quod ita cõiugatur, 649

עָבַר	בָּא בָּאתִי	בָּאוּ בָּאתֶם בָּאנוּ
	בָּאָה בָּאת אוֹ בָּאתְ	בָּאתֶן :
בֵּינוֹנִי	בָּא	בָּאִים
	בָּאָה	בָּאוֹת :
מָקוֹר	בּוֹא	
	בְּבוֹא כְּבוֹא לָבוֹא מִבּוֹא :	
צִוּוּי	בּוֹא	בּוֹאוּ
	בּוֹאִי	בּוֹאֶינָה :
אֵיתָן	אָבוֹא יָבוֹא תָּבוֹא	נָבוֹא יָבוֹאוּ תָּבוֹאוּ
	תָּבוֹא תָּבוֹאִי	תָּבוֹאנָה אוֹ תָּבוֹאֶינָה אוֹ תָּבוֹאן :

בָּא Venit, aut ingreſſus eſt. Et ſine áleph, בֹּנוּ, pro

1.Sem.18.29. Deut.4.10.

מָקוֹר	יָרֹא אוֹ יְרֹא	
	בִּירֹא כִּירֹא לִירֹא מִירֹא וִירֹא לְיִרְאָה לֵרֹא:	
צִוּוּי	יְרָא	יְרָאוּ
	יִרְאִי	יְרָאְנָה אוֹ יְרָאנָה:
אֵיתָן	אִירָא יִירָא תִּירָא	נִירָא יִירְאוּ תִּירְאוּ
	תִּירָא תִּירְאִי	תִּירָאנָה:

574 יָרֵא Timuit, &c. At יְרֵאתֶם timuistis, Iehos. 4.24: est à themate יָרָא cum camés.

Participium passiuum, quia sunt intransitiua, non est in prædictis verbis. Et in macór quiescit י cum literis deseruientibus. Et sic in futuro. Et cum accentu diuisiuo, וְיִרָאוּ, Psal. 52.8. תִּירָאִי, Iesah. 40.9.

Nona, quorum prima י, *& tertia* ה, *quiescunt.*

CAP. XXVI.

729 Ona species, est verborum incipientium à י, & desinentium in ה quiescens.

736

עָבָר	יָרָה יָרִיתָ יָרִיתִי	יָרוּ יְרִיתֶם יָרִינוּ:
	יָרְתָה יָרִיתְ	יְרִיתֶן:
בֵּינוֹנִי	יוֹרֶה	יוֹרִים יוֹרֵי
	יוֹרָה	יוֹרוֹת:
פָּעוּל	יָרוּי	יְרוּיִם
	יְרוּיָה	יְרוּיוֹת:
מָקוֹר	יְרוֹת אוֹ יָרֹה	
	בִּירוֹת כִּירוֹת לִירוֹת מִירוֹת:	
צִוּוּי	יְרֵה	יְרוּ
	יְרִי	יְרֶינָה:
אֵיתָן	אִירֶה יִירֶה תִּירֶה	נִירֶה יִירוּ תִּירוּ
	תִּירֶה תִּירִי	תִּירֶינָה:

יָרָה Iecit, &c. Fœmineum, יָרִיתְ vel יָרִית, sicut מַה־יָּפִית quàm pulchruisti, Cant. 7.6.

Hammacór, יְרוֹת, vt לִירוֹת vt iaciant, Psal. 11.2. & יָרֹה,

אֵיתָן	אֵצֵא יֵצֵא תֵּצֵא	נֵצֵא יֵצְאוּ תֵּצֶאנָה
	תֵּצְאִי	תֵּצֶאנָה אוֹ תֵּצֵאן :

Præteritum, יָצָא egreſſus eſt, &c. Deficit interdũ א, vt Iiob 1.21, nudus יָצָתִי egreſſus ſum.

Participiũ, יוֹצֵא. Cuius fœmineũ יוֹצְאָה. Et leniendi א gratia, interdum deficit ה, & trãſſertur punctum ipſius א in צ, vt talem indicet defectum, vt Eccleſ. 10.5, ſicut error שְׁיוֹצֵא qui egreditur à facie principis: pro שְׁיוֹצְאָה. Deut. 28.57, הַיּוֹצֵת quæ egreditur de inter pedes eius. deficit א de ſcriptura.

Hammacór, יָצָא, Geneſ. 27.30. & צֵאת, Gen. 24.11. בְּצֵאת, Gen. 35.18. בְּצֵאתוֹ, Gen. 12.4. צֵאתְךָ, Deut. 16.6. בְּצֵאתְךָ, Iudicũ 5.4. בְּצֵאתֶךָ, Deut. 28.6. בְּצֵאתִי, Exod. 9.29. בְּצֵאתָם, Exod. 5.20. בְּצֵאתְכֶם, Deut. 23.4. צֵאתְנוֹ, Ieho. 9.12.

Imperatiuum, צֵא egredere, Gen. 8.16. Et in ſoph paſſúc, וְצֵאָה, Iudic. 9.19. צְאוּ egredimini, Gene. 19.14. Et cũ athnách, צְאוּ, Irme. 50.8. Et cum zachéph ſimiliter עֲצוּ, Ieſah. 49.9. צְאִי־לָךְ egredere tibi, Cant. 1.8. צְאָנָה exite, 573
Cãt. 3.11. צ cũ ſceuá præter normã. Et א quieſcẽte צֵאנָה.

Futurum cum ſéri, אֵצֵא &c. Et ita quando eſt longũ, vt Geneſ. 8.18, וַיֵּצֵא נֹחַ & egreſſus eſt Nóach. Et in תֵּצְאָנָה quieſcit א, vt ſit diſcrimen inter ipſum & futurum deſinentiũ in ה quieſcens. Et in ſoph paſſúc, & athnách, & zachéph, יֵצְאוּ, Ieſah. 49.17. Et תֵּצְאוּ, Ieſah. 52.12.

Quæ autem veniunt à themate cum camés & ſéri, 574
inſtar פָּעַל, ſic coniugantur,

עָבַר	יָרֵא יָרֵאתָ יָרֵאתִי	יָרֵאוּ יָרֵאתֶם יָרֵאנוּ
	יָרֵאת יָרֵאָה	יָרֵאתֶן :
בֵּינוֹנִי	יָרֵא	יְרֵאִים יְרֵאֵי
	יְרֵאָה	יְרֵאוֹת : 575

Eſt ſicut nomen tóar.

פָּעוּל	אָבוּי	אֲבוּיִם
	אֲבוּיָה	אֲבוּיוֹת :
מָקוֹר	אָבוֹת :	
צִוּוּי	אֱבֵה	אִבוּ
	אֲבִי	אֲבִינָה
	אוֹ אֱבֵה אִבוּ אֲבִי אֲבִינָה :	
אִיתָּן	אֹבֶה יֹאבֶה תֹּאבֶה	נֹאבֶה יֹאבוּ תֹּאבוּ
	תֹּאבִי	תֹּאבֶינָה :

Infinitiuũ, אָבוֹת, vt אָלוֹת iurare, Hoſe. 10. 4. Et 4. 2, אָלָה
Futurum, אֹבֶה &c. Interdum autẽ cadit א, vt Prouerb. 1. 10, Ne תֹּבֶא voles, aut acquieſcas. vbi א eſt loco ה.

499 Et cum ſceuá & ſeghól, vt אֶאֱתֶה Veniam, יֶאֱתֶה veniet, תֶּאֱתֶה venies. Iob 37. 22, Ab Aquilone aurum יֶאֱתֶה veniet. Et א quieſcente, & vltima deficiẽte litera, Ieſah. 41. 25, וַיֵּאֶת & veniet ab ortu ſolis. Et cũ א vice ה, vt Deut. 33. 21, וַיֵּתֵא & venit cum principibus populi. eſt cũ vno paſéth, & breue, vt legunt filii Naphtali: ſed filii Aſér legunt cum duobus paſethín, & longum וַיֵּתָא, cecidítque א de ſcriptura. Et cum א quieſcẽte, vt אֶאֱתֶה יֶאֱתֶה תֶּאֱתֶה &c. vt Michá 4. 8, vſque ad te תֶּאֱתֶה veniet.

Octaua, quorũ prima י, *& tertia* א, *quieſcũt*. CA. XXV.

572 Octaua ſpecies, eſt eorũ verborum quorum prima litera quæ eſt י, & tertia quæ eſt א, quieſcunt, vt

עָבַר	יָצָא יָצְאתָ יָצָאתִי	יָצְאוּ יָצָאתֶם יָצָאנוּ
	יָצְאָה יָצָאתְ	יָצָאתֶן :
בֵּינוֹנִי	יוֹצֵא	יוֹצְאִים
	יוֹצְאָה אוֹ יוֹצֵאת	יוֹצְאוֹת :
מָקוֹר	יָצֹא אוֹ צֵאת	
	בְּצֵאת בְּצֹאת לְצֵאת מֵצֵאת :	
צִוּוּי	צֵא אוֹ צְאָה	צְאוּ
	צְאִי	צֵאנָה אוֹ צֶאנָה :

Futurum, אֶגְלֶה Reuelabo.

אֶגְלֶהוּ אוֹ אֶגְלֵנוּ אֶגְלְךָ אֶגְלֵם אֶגְלְכֶם אֶגְלֶה אֶגְלֵךְ אֶגְלֵן אֶגְלֶכֶן 707
אֶרְאֶנּוּ videbo eum, Num.23.9. אֶעֱנֶךָּ reſpondebo tibi, Iiob 14.15. וְאֶעֶשְׂךָ & faciam te, Geneſ.12.2. אֶעֱנֵם reſpondebo eis, Ieſah.41.17. וְאֶרְאֵךְ & vidi te, Iechez.16.6. אֶעֱשֶׂנָּה faciam illud, 1.Reg.11.12.

יִגְלֶה יִגְלֶהוּ אוֹ יִגְלֵנוּ יִגְלְךָ יִגְלֵנִי יִגְלֵם יִגְלְכֶם׃ 708
Sic reſiduum iuxta hanc formam. וַיִּרְאֵהוּ & vidit eũ, Iudic. 19.3. וַיִּבְזֵהוּ & ſpreuit eũ, 1. Semu. 17.42. יַעֲשֵׂהוּ faciet illud, Iaſah . 44. 13. יַחְתֵּךְ tollet te, Pſalm. 52. 7. יַעֲנֵךְ reſpondebit tibi, Pſal. 20.2. יִרְאֵנִי videbit me, Exod. 33.20: cum pathách vice ſéri. וַיִּרְאֵנִי & vidit me, 2.Sem. 1.7. וַיַּעֲנֵנִי & exaudiuit me, Pſal.3.5. וַיִּרְאֵהָ & vidit eam, Gen.38.15. וְיַעֲשֵׂהָ & faciet illud, Leui.9.16. יִרְאֶנָּה videbit eam, Deut.1.36. יִרְעֶנָּה paſcet eam, Pſal.80.14. יַעֲנֵנוּ reſpondebit nobis, Pſal.20.10. Et ſic

תִּגְלֶה תִּגְלֶהוּ אוֹ תִּגְלֵנוּ תִּגְלֵנִי תִּגְלֵם תִּגְלֶכֶם׃
תַּעֲשֶׂנּוּ facies illud, Exod.28.15. תִּרְאֶנּוּ videbis eum, Num. 23.13. Sic & נִגְלֶה נִגְלֶהוּ &c. וְנִרְאֵהוּ & vidimus eũ, Ieſah. 53.2. Et יִגְלוּ יִגְלוּהוּ &c. וַיִּבְזֵהוּ & deſpexerunt eum, 1.Sem.10.27. יִרְאוּנִי videbũt me, Pſal.119.74. יִרְאוּהָ videbunt eam, Num.14.23. Et תִּגְלוּ תִּגְלוּהוּ &c. תַּעֲנֶהוּ reſpondebitis ei, Ieſah . 36.21. Et ita totum reſiduum.

Septima, quorũ prima א, *& tertia* ה, *quieſcũt.* CA.XXIIII.

Eptima ſpecies, eſt eorum quorum prima, quæ eſt א, & tertia quæ eſt ה, quieſcunt, vt אָבָה Voluit, acquieuit. 497.498

עָבַר	אָבָה	אָבִיתָ אָבִיתִי	אָבוּ אָבִיתֶם אָבִינוּ
		אָבִיתֶן׃	
בֵּינוֹנִי		אָבֶה	אֹבִים אֹבֵי
		אָבֶה	אֹבוֹת׃

גָּלוּי גְּלוּיוֹ גְּלוּיְךָ גְּלוּיִי גְּלוּיָם גְּלוּיְכֶם גְּלוּיֵנוּ גְּלוּיָהּ גְּלוּיֵךְ
גְּלוּיָן גְּלוּיְכֶן הַגָּלוּי apertum, Irme. 32.14.

706 גְּלוּיִם גְּלוּיָיו גְּלוּיֶיךָ גְּלוּיַי גְּלוּיֵיהֶם גְּלוּיֵיכֶם גְּלוּיֵינוּ גְּלוּיֶיהָ
גְּלוּיֵיךְ גְּלוּיֵיהֶן גְּלוּיֵיכֶן׃

גְּלוּיָה גְּלוּיָתוֹ גְּלוּיָתְךָ גְּלוּיָתִי גְּלוּיָתָם גְּלוּיָתְכֶם גְּלוּיָתֵנוּ גְּלוּיָתָהּ
גְּלוּיָתֵךְ גְּלוּיָתָן גְּלוּיָתְכֶן׃

גְּלוּיוֹת גְּלוּיוֹתָיו גְּלוּיוֹתֶיךָ גְּלוּיוֹתַי גְּלוּיוֹתֵיהֶם גְּלוּיוֹתֵיכֶם גְּלוּיוֹתֵינוּ
גְּלוּיוֹתֶיהָ גְּלוּיוֹתַיִךְ גְּלוּיוֹתֵיהֶן גְּלוּיוֹתֵיכֶן׃

Macór, גְּלוֹת אוֹ גְּלֹה Reuelare.

גְּלוֹתוֹ אוֹ גְּלוֹהוּ גְּלוֹתְךָ גְּלוֹתִי אוֹ גְּלוֹתֵנִי גְּלוֹתָם גְּלוֹתְכֶם גְּלוֹתֵנוּ
כִּרְאוֹתוֹ גְּלוֹתָהּ גְּלוֹתֵךְ גְּלוֹתָן גְּלוֹתְכֶן׃ cum vidisset ipse, Iudicum 11.35. Exod. 18. 18, non poteris עֲשֹׂהוּ facere eum. Et 12.48, לַעֲשׂוֹתוֹ vt faciat illud. Et 10. 28, In die רְאֹתְךָ quo videris tu. Itē cum י signo pluralis, בִּבְנוֹתַיִךְ cum ædificaueris tu, Iechez. 16.31. בַּעֲלֹתְךָ dum ascenderes tu, Exod. 34.24. בַּעֲלֹתִי dum ascenderem ego, Deut. 9.9. Et cum pathách vice séri, 1. Paral. 12.17, & si לְרַמּוֹתֵנִי ad decipiendum me. Et לַעֲשֹׂתָם vt faciatis ea, Deut. 5.1. בִּרְאוֹתָם cum vidissent ipsi, 1. Sem. 17.24. וּלְזָרוֹתָם & vt dispergeret eos, Psal. 106.27. לַעֲשֹׂתְכֶם vt faciatis vos, Deut. 4.14. כִּרְאוֹתְכֶם cum videritis, Iehos. 3. 3. Iesah. 51.22, Non addes לִשְׁתּוֹתָהּ vt bibas illum. Deut. 11.22, לַעֲשֹׂתָהּ vt facias illud. בַּעֲלוֹתָהּ quando ascendebat ipsa, 1. Sem. 2.19.

Imperatiuum, גְּלֵה Reuela.

707 גְּלֵהוּ גְּלֵנִי גְּלָם גְּלֵנוּ גְּלָהּ גְּלָן׃

גְּלוּ גְּלוּהוּ גְּלוּנִי גְּלוּם גְּלוּנוּ גְּלוּהָ גְּלוּן׃

גְּלֶינָה כְּמוֹ גְּלוּ׃

פְּדֵנִי redime me, Psalm. 119.134. עֲנֵנִי responde mihi, (exaudi me) Psal. 4.2. וּפְדֵנוּ & redime nos, Psal. 44.27.

רְאִתִּיו vidi eum, Deut. 33.9. מְשִׁיתֶהוּ extraxi eum, Exod. 2. 10. עֲשִׂיתָנִי feci mihi, Iechez. 29.4. עֲנִיתִיךָ respondi tibi, Iesah. 49.8. עֲשִׂיתָם feci eos, Gen. 6.7. וּרְאִיתִיהָ & videbo illum, Gen. 9.16.

גָּלוּ גָּלוּהוּ גָּלוּךָ גָּלוּנִי גָּלוּם גָּלוּכֶם גָּלוּנוּ גָּלוּהָ גָּלוּךְ גָּלוּן גָּלוּכֶן: 702

עָשׂוּנִי fecerunt me, Psal. 119.73. Iam עָשׂוּהוּ fecerunt eū, Eccles. 2.12.

גְּלִיתֶם גְּלִיתוּהוּ גְּלִיתוּנִי גְּלִיתוּם גְּלִיתוּנוּ גְּלִיתוּהָ גְּלִיתוּךְ גְּלִיתוּן:

גָּלִינוּ גָּלִינוּהוּ גָּלִינוּךָ גָּלִינוּם גָּלִינוּכֶם גָּלִינוּהָ גָּלִינוּךְ גָּלִינוּן גָּלִינוּכֶן: 703

גָּלִיתָה גָּלִיתָהוּ אוֹ גָּלַתּוּ גָּלַתְךָ גָּלַתְנִי גָּלַתָם גָּלַתְכֶם גָּלַתְנוּ גָּלַתָּה גָּלַתֵּךְ גָּלַתֶן גָּלַתְכֶן:

גָּלִית גְּלִיתֶן כְּמוֹ גָּלִית גְּלִיתֶם:

Participium, גּוֹלֶה Reuelans.

גּוֹלוֹ אוֹ גּוֹלֵהוּ גּוֹלְךָ גּוֹלִי אוֹ גּוֹלֵנִי גּוֹלָם גּוֹלְכֶם גּוֹלֵנוּ גּוֹלָהּ גּוֹלֵךְ גּוֹלָן גּוֹלְכֶן: 704.705

עֹנֵהוּ Respondens ei, 1.Sem. 14.39. עוֹנְךָ respōdens tibi, Iiob 5.1. עֹשֶׂךָ faciens te, Iesah. 44.2. רֹעִי pascens me, Psal. 23.1. רֹאִי videns me, Iiob 7.8. רֹאֲנִי videns me, Iesah. 47.10. עֹשֵׂנִי faciens me, Iiob 31.15. עֹשֶׂיהָ faciens eam, Iesah. 22.11. וְעֹשָׂהּ & faciens eam, Iesah. 45.18. Et רֹדֵם (pro רֹדָם) dominans eis, Psal. 68.28.

גּוֹלִים גּוֹלָיו גּוֹלָי גּוֹלֶיךָ גּוֹלַיִם גּוֹלֵיכֶם גּוֹלֵינוּ גּוֹלֶיהָ גּוֹלַיִךְ גּוֹלַיִן גּוֹלֵיכֶן:

בְּעֹשָׂיו in facientibus eū, Psa. 149. 2. עֹשֵׂיהֶם facientibus ea, Psal. 111. 10. *וְנֹטֵיהֶם & extendentes eos, Iesah. 42.5. רֹאַי videntes me, Psal. 31. 12. וּבֹזַי & contemnentes me, 1.Sem. 2.30. vox צֹפַיִךְ speculatorum tuorum, Iesah. 52.8.

גּוֹלָה גּוֹלָתוֹ גּוֹלָתְךָ גּוֹלָתִי גּוֹלָתָם גּוֹלַתְכֶם גּוֹלָתֵנוּ גּוֹלָתָהּ גּוֹלָתֵךְ גּוֹלָתָן גּוֹלַתְכֶן:

גּוֹלוֹת גּוֹלוֹתָיו גּוֹלוֹתָיִךְ גּוֹלוֹתַי גּוֹלוֹתֵיהֶם גּוֹלוֹתֵיכֶם גּוֹלוֹתֵינוּ גּוֹלוֹתֶיהָ גּוֹלוֹתַיִךְ גּוֹלוֹתֵיהֶן גּוֹלוֹתֵיכֶן:

memoratis, non poſſumus errare, quia non inuenitur יָפֵן יָבֵן יָקֵן. Et ſic dicendum eſt de יָרַד ne putetur
675 eſſe à יָרַד. Sed de וַיִּפְתְּ יִשְׁטְ וַיִּבְךְ וַיִּשְׁתְּ, non eſt apud nos ratio manifeſta vt par eſt. Dicimus autẽ quòd ratio cur non veniant וַיִּפֵּן &c. iuxta modum ſecũdum, eſt quia non eſſet recta eorum pronuntiatio propter nunin. Et וַיִּחַדְ & lætatus eſt Ithró, Exod. 18.9: eſt vt וַיִּשְׁבְּ, ſed propter ח gutturalem litteram habet pathách, teſte R. Ionáh. Quod oſtendit & daghés, & ſceuá ipſius ד.

*Ratio item (ait R. Dauid in Michlól) quare appareat & manifeſtetur in aliquibus locis tertia radicalis litera, vt Pſal. 75.2, בְּךָ חָסְיָה נַפְשִׁי in te ſperauit anima mea: quæ latet interdum, vt in בָּנוּ יִבְנוּ תִּבְנוּ & cæteris ſimilibus dictum eſt, quæ non ſunt vt perfecta: eſt ad oſtendendum quòd ſingula ſecundũ normam ita debebant eſſe. In aliquibus enim locis tam in præteritis, quàm in participiis, & imperatiuis, & futuris, veniũt vt perfecta cum י vice ח, vt dictũ eſt. Sed iam in verbo גָּלָה qualiter & quibus iungãtur pronominibus, explicemus.

701 Præteritum, גָּלָה Reuelauit, detexit.

גָּלָהוּ גָּלָךְ אוֹ גָּלָךְ גָּלַנִי גָּלָם גָּלְכֶם גָּלָנוּ גָּלָהּ גָּלָךְ גָּלָן גָּלְכֶן׃

עָשָׂהוּ fecit eũ, Deut. 32.15. עָנָהוּ reſpõdit ei, 1. Sem. 9.17. עָשָׂךְ fecit te, Deut. 32.6. קָנָךְ poſſedit te, Ibidem. עָנָךְ reſpondit tibi, Ieſah. 30.19. רָאָם vidit eos, Gen. 32.2. פָּדָם redemit eos, Pſal. 78. 42. עָשָׂם fecit ea, Ieſah. 48.5. עָשָׂנוּ fecit nos, Pſalm. 100.3.

702 גָּלִיתָ גָּלִיתָהוּ גָּלִיתָנִי גָּלִיתָם גָּלִיתָנוּ גָּלִיתָהּ גָּלִיתָן׃

וְעָשִׂיתָם & facies ea, Exod. 4.21. רָצִיתָם complacuiſti in eis, Pſal. 44.4. עָשִׂיתָהּ feciſti ea, Pſal. 109.27.

גָּלִיתִי גָּלִיתָיו אוֹ גָּלִיתָיהוּ גָּלִיתֵךְ גָּלִיתִינִי גָּלִיתִים גָּלִיתִיכֶם
גָּלִיתָיהָ גָּלִיתָיךְ גָּלִיתִין גָּלִיתִיכֶן׃

Et plurale perfectum, vt יַחְסִיוּן ſperabunt. Pſal. 36.8. 672
יַחְזִיוּן videbunt, Ieſah. 26.11. יִשְׁתִּיוּן bibent, Pſal. 78.44.
תִּבְעִיוּן quæretis, Ieſah. 21.12. יִבְכְּיוּן flebunt, Ieſah. 33.7.
יִכְלִיוּן deficient, Ieſah. 31.3. יִרְוִיוּן inebriabũt ſe, Pſal. 36.9. יִשְׂבְּעוּ a-
bundabunt, Pſal. 122.6. Sunt etiam quædam futura 672.673
defectiua, quorum prima radicalis litera non eſt cum
ſeghól, nec literæ quæ ſunt futuri ſigna, habent gahiá,
vt וַיִּשְׁתְּ & bibit, Gen. 25.34. Et 21.16, וַתֵּבְךְּ & fleuit. Num.
24.19, וְיֵרְדְּ & dominabitur de Iahacób. Et Prouerb. 7.
25, Ne יִשְׂטְ declinet ad vias eius cor tuum. Irme. 41.10,
וַיִּשְׁבְּ & captiuum duxit. Iiob 31.27, וַיִּפְתְּ & ſeduxit ſe in
abſcondito cor meum. Et hoc vſu venit (teſte. R. Io- 673
náh) vt verbum ad ſequentem currat dictionem, quẽ-
admodũ veniunt, יֹשֶׁבְתְּ בַּלְּבָנוֹן מְקֻנַּנְתְּי בָּאֲרָזִים quæ habitas
in Lebanon nidificas in cedris, Irme. 22.23. At ita veniũt
nonnulla in ſoph paſſúc, & athnách, vt Geneſ. 27.25,
& attulit ei vinum וַיִּשְׁתְּ & bibit. Et 38, & leuauit vocẽ
ſuam וַיִּבְךְּ & fleuit. Et in hoc forſan multitudinem ſe-
cutus eſt, quanquam mirabile eſt (inquit. R. Dauid)
in oculis meis: quia in verbis quæ ita inuenimus, *ne
vnum quidem inuenitur iuxta modum primum, nec 674
וַיִּשְׁתְּ nec וַיִּבְךְּ nec וַיִּשְׁבְּ, aut וַיֵּרְדְּ ex רָדָה שָׁבָה, nec in verbis
quæ veniunt iuxta modũ primum, vt וַיִּפְתְּ וַיִּבְךְּ וַיִּקְנְּ, vllũ
inuenitur quod veniat iuxta modum ſecundum. Si
enim veniunt ſic vt currat verbum ad ſequentem di-
ctionem, quomodo nullũ ex his venit vt illa, nec vllũ
ex illis venit vt hæc? Verũtamen de quibuſdam ratio
reddenda eſt. Dicimus enim quod ſi à שָׁבָה captiuauit,
(vnde dicitur וַיִּשְׁבְּ) diceremus וַיִּשְׁבְּ aut וַיִּשְׁבְּ, videretur,
aut putaretur eſſe ex verbis quorum prima quieſcit,
quæ eſt י, nẽpe à יָשַׁבְ. Sed in וַיִּפְתְּ & cæteris paulo ſuprà

gahiá & ſeri, vel chiric, vt וְאָפַן & declinaui, Deuter. 9. 15. וַיִּפֶן & reſpexit, Exod. 2. 12. Ne תִּפֶן aſpicias, Nume. 16. 15. וַנִּפֶן & declinauimus, Deut. 2. 1. וַיִּבֶן & ædificauit, Geneſ. 33. 17. וַיִּקֶן & poſſedit, ibidē. 19. וַיִּקַּשׁ & graue fuit,
670 2. Sem. 19. 43. Sed quando futurum eſt perfectum cū litera gutturali, tunc literæ futuri ſigna, ſunt cum ſeghól, vel pathách, vt אֶחֱזֶה videbo, אֶעֱלֶה aſcēdam. וְאֶעֱנֶה & reſpondebo, Iiob 32. 21. יֶחֱזֶה videbit, Num. 24. 16. תֶּחֱזֶה videbis, Exod. 18. 21. תֶּחֱשֶׁה tacebis, Pſal. 28. 1. וַיֶּחֱזוּ & vide runt, Exod. 24. 11. תֶּחֱזֶינָה videbunt, Pſal. 17. 2. Sed cum ע præter א quod eſt cum ſeghól, aliæ ſunt cum pathách, vt אַעֲלֶה Aſcendā, יַעֲלֶה aſcēdet, תַּעֲלֶה aſcēdes, נַעֲלֶה aſcēdemus, יַעֲלוּ aſcēdēt, תַּעֲלוּ aſcēdetis, תַּעֲלֶה aſcēdet, תַּעֲלִי aſcē-
668 des, תַּעֲלֶינָה aſcēdēt. Et prima, vel ſecunda exiſtēte gut turali, & ת deficiente, literæ futuri ſigna, ſunt cum ſé-
669 ri, vel chiric, vel pathách, ſi fuerit ע, vel ה, & prima radicalis litera cum pathách loco ſeghól, quod tamē mutatur in camés, ſi diuiſiuum habuerit accentum, vt athnách, vt ſoph paſſúc. vt וַיַּשַׁע & reſpexit, Gen. 4. 4. תַּתַּע errabis, Prouerb. 7. 25. וַתֵּלַהּ & inſaniuit, Gene. 47. 13. תֵּתַת accepta erit, Prouerb. 17. 10. יֶחַר iraſcatur, Gen. 18. 30. וַיִּחַר & iratus eſt, Geneſ. 4. 5. וַיָּחֶן & caſtrametatus eſt, Gene. 26. 17. *וַיִּמַּח & deleuit, Gen. 7. 23. Et cum ח interdum eſt cum pathách, vt וְתַחֲזִי & aſpiciat, Michāh 4. 11. Et Prouerb. 27. 17, ferrum ferro יֶחַד acuet ſe, & vir יַחַד acuet faciem proximi ſui. וַיֶּחֱצֵן & diuiſit, Gene. 33. 1. *וַיֶּחֱלֶ & ægrotauit, 2. Reg. 1. 2. *אֶחֱזֶ videbo, Iiob 23. 9. וַיַּעַן & reſpondit, 1. Reg. 20. 4. יַעַל aſcendet, Geneſ. 44. 33. וַתַּעַל & aſcendit, Exod. 8. 6. וַאֲעַשׂ & feci, Deut. 10. 3. וַתַּעַשׂ & fecit, Gen. 41. 47. וַתַּהַר & concepit, Geneſ. 16. 4. cum pathách in athnách.

re)ſapientiã, Prouerb.16.16. Et inſtar imperatiui וּרְאֵה & videre, Pſal. 142.5. Inuenitur & perfectum mutato ה in ו pronuntiatum, vt לִרְאוֹתְךָ ad videndũ te, Iechez. 28.17. & eſt inſtar illius, Deut. 11.22, לְאַהֲבָה vt diligas Dominũ Deum tuum. Venit etiam cum ו quieſcente, & ת redundante vice ה, vt עֲשׂוֹת facere, Michá 6.8. לִרְאוֹת ad videndum, Nume. 32.8. לִשְׁתּוֹת ad bibendum, Ieſah. 5.22. וְשָׁתוֹת & bibere, Ieſah. 22.13. רָאוֹת videndo, Ieſah. 42.20. אָלוֹת iurando, Hoſe. 10.4. Inuenitur & cũ י ſigno multitudinis, vt Iechez. 16.31, בְּבִנוֹתַיִךְ cũ ædificaueris lupanar tuũ. Et cum ן in fine inſtar nominis, vt Pſal. 85.4, retraxiſti מֵחֲרוֹן ne excandeſceret, iram tuam. Si enim eſſet nomen (cum ſit abſolutum) ח eſſet cũ camés. 664 665

Imperatiuum בְּנֵה ædifica, cum ſéri, 1. Reg. 2.36. Inuenitur vnum cum ſeghól, Prouer. 7.2, Cuſtodi præcepta mea וְחְיֵה & viue. Et cum ſceuá pathách prima, exiſtente gutturali, vt עֲשֵׂה fac, Geneſ. 6.14. עֲלֵה aſcende, Gen. 35.1. Et plurale, Gen. 1.28, פְּרוּ וּרְבוּ Creſcite, & multiplicamini. וַעֲשׂוּ & facite, Gen. 19.8. עֲלוּ aſcẽdite, Deut. 9.23. Et cum ſceuá & ſeghól, vt עֳנוּ canite, Pſal. 147.7. Et א interdum cum ſéri, vt אֲפוּ coquite, Exod. 16.23. Inuenitur & perfectum, vt בְּעִיוּ quærite, Ieſah. 21.12. אֲתִיוּ venite, ibidem. quod eſt cum ſéri vt pronuntiatio א dilatetur. וּרְאִי & vide, Pſal. 45.11. עֲשִׂי־לָהּ fac illi, Geneſ. 16.6. עֲלִי aſcende, Num. 21.17. אֲלִי plange, vlula, Ioel 1.7. בְּכִינָה flete, 2. Sem. 1.24. 666

Futurum vtplurimũ eſt cũ ſeghól, vt אֶבְנֶה. Et וְאֶשְׂעֲה & delectabor, Pſal. 119.117: eſt cum camés loco ſeghól. Et deficiente litera ה tranſfertur punctatura ſecundæ radicalis literæ in primã: & literæ quæ ſũt futuri ſigna, vt perficiant & ſuppleant defectum illum, ſunt cum 668

ſeghól, ad differentiam participii præcedentis ſpeciei. Excipiuntur tamen nonnulla, quæ iuncta monoſyllabo, aut dictioni lõgæ ſunt cum ſéri, vt Exod. 15.11, עֹשֵׂה־ 465
פֶלֶא faciens mirabile. Ieſah. 64.5, וְעֹשֵׂה צֶדֶק & faciens iuſtitiam. Et ſic Pſal. 64.9, כָּל־רֹאֵה בָם omnis vidẽs in eis. Et 142.7, בוֹנֵה ædificans Ieruſaláim. Gen. 14.19, קֹנֵה poſſidens cælos. Et ſecundũ Hammaſóreth omne קֹנֵה eſt cum ſeri: ſed R. Dauid dicit ſe inueniſſe illud, Prouer. 15.32, קוֹנֶה לֵב poſſidens cor. ל cum daghés: & ita propter daghes, קוֹנֶה eſt cum ſeghól. 1. Paral. 21.9, locutus eſt Do
minus ad Ghad חוֹזֵה videntem Dauid. Pſal. 80.2, רֹעֶה paſcens Iſraél. Geneſ. 4.2, & erat Hébel רֹעֵה צֹאן paſcens pecus. Et 46.34, omnis רֹעֵה paſcens pecus. Et 47.3, רֹעֵה paſcens pecus. Irm. 4.29, à voce equitis וְרֹמֵה קָשֶׁת & iacientis arcu. Et dicunt, quæ ſunt cum ſéri eſſe coniuncta, id eſt in regimine genitiui. Et venit cũ י loco ה, vt Ieſah. 38.11, ſicut tabernaculum רֹעִי paſcentis. Et Zecha. 11.17, ô רֹעִי paſcens.

Participiũ fœmineũ cõmuniter eſt cũ camés, vt בּוֹנָה AEdificãs. עֹשָׂה faciens, Eſter 2.20. רֹעָה paſcẽs, Gen. 29.9. *Et dicẽdum erat בּוֹנִיָה בּוֹנִיוֹת. Et venit perfectũ Cantic. 1.7, בְּעֹטִיָה ſicut declinans. Et venit cũ chiríc, Prou. 31.27, צוֹפִיָה ſpeculans. פּוֹרִיָה fructificans, Pſal. 128.3. בֹּכִיָה flens,
Thren. 1.16. Et cũ ſcuréc loco chólẽ, Pſal. 65.2, דֻמִיָה ſilet laus. Paſſiuũ verò eſt cũ oſtenſione י uice ה, vt בָּנוּי. 662

Hãmacór eſt בָּנָה AEdificare ædificãdo, 1. Reg. 8.13. שְׁתֹה bibere, 1. Sem. 1.9, עֲלֵה aſcẽdendo, Num. 13.31. Etcũ ו, Ieſa. 22.13, וְשָׁתוֹ & bibere. רְאוֹ vidẽdo, Ieſah. 6.9. בְּכוֹ plorãdo, Ieſah. 30.19. עֲשׂוֹ faciẽdo, Irm. 22.4. Et cũ ſceuá, vel ſceuá pathách ſi, fuerit litera gutturalis, vt רְאֹה videre, Gene. 48.11. עֲשֹׂה facere, Gen. 50.20. קְנֹה־חָכְמָה poſſidere (acquire 663

tur.*Et forma eorũ eſt vt appareat י in lectione בָּנִיתִי בָּנִיתָ 657
inſtar זָכַרְתִּי זָכַרְתָּ . Et ſic in ſecũda & prima pluralis.Interdũ autem non ſcribitur י, ſed eſt in prolatione,vt 1. Reg. 8.44,domũ quã בָּנִיתִי ædificaui. Pſal.10.14, רָאִיתָה vidiſti quia tu laborẽ,&c. Tertia pluralis communiter eſt breuis: Sunt tamen nonnulla longa, vt Ieſah. 16.8, תָּעוּ errauerunt in deſerto. Pſal. 37.20, in fumo כָּלוּ defecerunt. quod eſt longum,quia eſt in ſoph paſſúc,teſte R.Abrahám &. R. Dauid. Et Iiób 24.1,Non חָזוּ viderunt dies eius. Et ſecundum normam perfectorum, בָּנוּ deberet eſſe בָּנָיוּ.ſic enim inuenitur per- 95.657.
fectum,Deut.32.37,petra in qua חָסָיוּ בוֹ ſperauerunt in 676
ea. quod eſt cum duobus cameſín, perinde acſi eſſet cum athnách, aut ſoph paſſúc, vt י pronuntiatio ſit lenior. Et ſic Pſalm. 73.2, נָטָיוּ רַגְלָי declinauerunt pẽdes mei. Tertia ſingularis fœminei(בָּנְתָה AEdificauit: 658
כָּלְתָה defecit,Pſal.119.81.Et רָאֲתָה vidit,Pſal.35.21.)eſt cũ loco ת literæ radicalis,& ה ſigno fœmineo . Et hoc factum eſt vt differat à maſculino ſingulari: Si enim lateret ה radicalis,vt in בָּנוּ, & קָנוּ, tertia fœminei eſſet בָּנָה cum ה ſigno fœmineo: & ſic nil eſſet diſcriminis inter maſculeum, & fœmineum: quanuis in maſculeo,ה ſit radicalis litera. Et quia ה radicale (quod neceſſe eſt apparere in tertia fœminei)nimis aſpere pronuntiaretur,commutarunt illud in ת,& dixerũt בָּנְתָה.
*Deficit tamẽ interdũ ה radicale,& ת eſt loco ה fœmi 659
nei ſigni,vt Leui.25.21,וְעָשְׂתָה & faciet fructũ.pro,וְעָשְׂתָה. Mutatur etiã ſecundum normam in י appares,vt Pſal. 57.2, in te חָסָיְתָה ſperauit anima mea . ratione dicta in tertia pluralis.

Participium actiuum communiter eſt breue, & cũ 659.660

vſque ad diem מְלֹאת quo impleti fuerint dies cõſecrationis veſtræ. Prouer.8.13, Timor Domini שִׂנְאַת odio
752 habere malũ. Imperatiuum קְרָאֵינָה, vel ſine ה, & ר cũ ſeri א quieſcente, vt Ruth 1.20, קְרָאן* vocate me amarã. in quo licet ה fœmineum ſignum non ſit ſcriptum, eſt tamen in prolatione. Sed in illo Exod.2.20, קְרָאן לוֹ vocate eum. apparet א, & eſt cum ſeghól, & cum vno ſigno fœmineo tantum.

Sexta ſpecies, quæ eſt verborum quorum vltima ה quieſcit. CAP. XXIII.

656 SExta ſpecies eſt verborum quorum vltima quæ eſt ה quieſcit, vt בָּנָה AEdificauit. עָשָׂה Fecit.

עָבָר	בָּנָה בָּנִיתָ בָּנִיתִי	בָּנוּ בְּנִיתֶם בָּנִינוּ
	בָּנְתָה בָּנְתָ אוֹ בָּנִית	בְּנִיתֶן :
בֵּינוֹנִי	בֹּנֶה	בֹּנִים בֹּנַי
	בֹּנָה	בֹּנוֹת :
פָּעוּל	בָּנוּי	בְּנוּיִים
	בְּנוּיָה	בְּנוּיוֹת :
מָקוֹר	בָּנֹה אוֹ בְּנוֹת	
	כִּבְנוֹת כִּבְנוֹת לִבְנוֹת מִבְּנוֹת :	
צִוּוּי	בְּנֵה	בְּנוּ
	בְּנִי	בְּנֶינָה :
אֲתִיד	אֶבְנֶה יִבְנֶה תִּבְנֶה	נִבְנֶה יִבְנוּ תִּבְנֶינָה
	תִּבְנֶה תִּבְנִי	תִּבְנֶינָה :
עָבָר	עָשָׂה עָשִׂיתָ עָשִׂיתִי	עָשׂוּ עֲשִׂיתֶם עָשִׂינוּ
	עָשְׂתָה עָשִׂיתְ אוֹ עָשִׂית	עֲשִׂיתֶן :

Eſt autem annotandum quòd ה finale interdũ ſcribitur, interdum verò non ſcribitur, & י eſt loco ה literæ radicalis. Nam literæ אהוי inuicem permutan-

מַקּוֹר קָרֹא אוֹ קְרֹא אוֹ קְרֹאת אוֹ קְרֵא
בִּקְרֹא כִּקְרֹא לִקְרֹא מִקְּרֹא :

צִוּוּי קְרֵא קִרְאוּ
קִרְאִי קִרְאֶינָה אוֹ קְרֶאן אוֹ קִרְאֶן :

אֵיתָן אֶקְרָא יִקְרָא תִּקְרָא נִקְרָא יִקְרְאוּ תִּקְרְאוּ
תִּקְרָא תִּקְרְאִי תִּקְרֶאנָה אוֹ תִּקְרֶאן :

Et prima existente gutturali sic variatur, חָטָא peccauit, vt קָרָא, & sic benoni. הַמַּקּוֹר חֲטֹא בַּחֲטֹא כַּחֲטֹא לַחֲטֹא מֵחֲטֹא : הַצִּוּוּי בְּמוֹ קְרָא : הָאֵיתָן אֶחֱטָא יֶחֱטָא : 740

Et veniens à forma פָּעֵל sic declinatur, מָלֵא Impleuit, 743

עָבָר מָלֵא מָלֵאתָ מָלֵאתִי מָלְאוּ מְלֵאתֶם מָלֵנוּ
מָלְאָה מָלֵאתְ מְלֵאתֶן :

בֵּינוֹנִי מָלֵא מְלֵאִים
מְלֵאָה מְלֵאוֹת :

Est simile nomini תֹּאַר.

מַקּוֹר מְלֹאת :

צִוּוּי מְלֹא מִלְאוּ
מִלְאִי מְלֶאנָה :

אֵיתָן אֶמְלָא יִמְלָא תִּמְלָא נִמְלָא יִמְלְאוּ תִּמְלְאוּ
תִּמְלָא תִּמְלְאִי תִּמְלֶאנָה :

Tertia præteriti fœminei est קָרְאָה communiter, vel קָרָאת, & sic חָטָאת. Deut. 31.29, וְקָרָאת & eueniet vobis. Et Exod. 5.16, וְחָטָאת & peccabit populus tuus. 35.750

Participiũ communiter in hac specie est cũ séri, exceptis paucis, quæ sunt cum seghól, vt 2. Reg. 20. 5, ecce ego רֹפֶא לָךְ sano te. Eccles. 7.27, וּמוֹצֶא & inuenio ego. Et 2.26, וְלַחוֹטֶא & peccanti dedit. Et 8.12, Qui חֹטֶא peccat faciens malum. Et 9.18, וְחוֹטֶא & peccans vnus. Et Iesah. 65.20, וְהַחוֹטֶא & peccans filius centum annorũ. Et fœmineũ קֹרְאָה, vel קֹרֵאת. Et macór קְרֹא, vel קְרֹאת. Iudic. 8.1, vt nõ קְרֹאת vocares nos. Et Leuit. 8.33, 661.751

Et ſic, יְשׁוּם תְּשׁוּם נָשׁוּם .

Quarta ſpecies verborũ, quorũ ſecũda י quieſcit. CAP. XXI.

632 QVarta ſpecies quieſcentium, eſt eorũ quorum ſecunda quæ eſt י, quieſcit, vt אֵיַב Inimicitias exercere, inimicum eſſe. Exod. 23. 582 22, וְאֹיַבְתִּי & inimicus ero.

עָבַר	אֵיַב אֵיַבְתָּ אֵיַבְתִּי	אֵיְבוּ אֵיַבְתֶּם אֵיַבְנוּ
	אֵיְבָה אֵיְבָתְ	אֵיַבְתֶּן :

Notandum autem quòd ſecunda litera huius verbi, quæ eſt י, eſt apparens, neque latet, niſi in nomine אֵיְבָה Inimicitiæ, inſtar אֵימָה Terror, ab אֵיַם.

Verbum quoque רָשׁ Depauperatus eſt, רַשְׁתָּ depauperatus es, רַשְׁתִּי depauperatus ſum, à רֵישׁ Paupertas, deductum, Prouerb. 31. 7, & obliuiſcatur רִישׁוֹ paupertatis ſuæ: ad hanc putant ſpeciem pertinere. Pſal. 34. 11, Catuli leonum רָשׁוּ depauperati ſunt. Sic & à בִּין deducunt בֵּן Intellexit, בַּנְתָּ intellexiſti. Pſal. 139. 2, בַּנְתָּה intellexiſti cogitationes meas. Alii reducunt ad tertiam ſpeciem, ſecundum quam flectunt, & pronominibus iungunt hæc verba.

Quinta ſpecies, quæ eſt verborum deſinentium in א quieſcens. CAP. XXII.

737 SPecies verò quinta eſt verborum deſinen-
750 tium in א quieſcens, vt קָרָא Vocauit, מָצָא Inuenit.

עָבַר	קָרָא קָרָאתָ קָרָאתִי	קָרְאוּ קְרָאתֶם קָרָאנוּ
	קָרְאָה אוֹ קָרָאת קָרָאתְ	קְרָאתֶן :
בֵּינוֹנִי	קֹרֵא	קֹרְאִים קֹרְאֵי
	קוֹרְאָה אוֹ קֹרֵאת	קֹרְאוֹת :
751 פָּעוּל	קָרוּא	קְרוּאִים קְרוּאֵי
	קְרוּאָה	קְרוּאוֹת :

שָׂמָה שָׂמְתָהוּ שָׂמְתָךְ שָׂמַתְנִי שָׂמָתָם שָׂמַתְכֶם שָׂמָתְנוּ
ponens nos, ponens uos, ponens eos, ponens me, ponens te, ponens eum, 630
שָׂמָתָהּ שָׂמָתֵךְ שָׂמָתֵן שָׂמַתְכֶן׃
ponens uos. ponens eas, ponens te, ponens eam,

Sunt cum camés, ſub tertia radicali, vt differant à præterito.

שְׂמוֹת שְׂמוֹתָיו שְׂמוֹתָיִךְ שְׂמוֹתַי שְׂמוֹתֵיהֶם שְׂמוֹתֵיכֶם שְׂמוֹתֵינוּ
ponentes nos, ponentes uos, ponentes eos, ponentes me, ponentes te, ponentes eũ, 631
שְׂמוֹתֶיהָ שְׂמוֹתַיִךְ שְׂמוֹתֵיהֶן שְׂמוֹתֵיכֶן׃
ponentes uos. ponentes eas, ponentes te, ponentes eam,

שׂוֹם שׂוֹמוֹ שׂוֹמְךָ שׂוֹמִי שׂוֹמָם שׂוֹמְכֶם שׂוֹמֵנוּ
positus noſter, positus ueſter, positus eorũ, positus meus, positus tuus, positus eius, Participiũ
שׂוֹמָהּ שׂוֹמֵךְ שׂוֹמֶן שׂוֹמְכֶן׃ passiuum
positus ueſter. positus earũ, positus tuus, positus eius,

שׂוֹמִים שׂוֹמָיו שׂוֹמַיִךְ שׂוֹמַי שׂוֹמֵיהֶם שׂוֹמֵיכֶם שׂוֹמֵינוּ
positi noſtri, positi ueſtri, positi eorum, positi mei, positi tui, positi eius,
שׂוֹמֶיהָ שׂוֹמַיִךְ שׂוֹמֵיהֶן שׂוֹמֵיכֶן׃
positi ueſtri. positi earum, positi tui, positi eius,

שׂוֹמָה שׂוֹמָתוֹ שׂוֹמָתֵךְ שׂוֹמָתַנִי שׂוֹמָתָם שׂוֹמָתְכֶם שׂוֹמָתֵנוּ
posita noſtra, posita ueſtra, posita eorũ, posita mea, posita tua, posita eius,
שׂוֹמָתֶהָ שׂוֹמָתֵךְ שׂוֹמָתֵהֶן שׂוֹמָתְכֶן׃
posita ueſtra. posita eorũ, posita tua, posita eius,

שׂוֹמוֹת שׂוֹמוֹתָיו שׂוֹמוֹתָיִךְ שׂוֹמוֹתַי שׂוֹמוֹתֵיהֶם שׂוֹמוֹתֵיכֶם שׂוֹמוֹתֵינוּ
positæ noſtræ, positæ ueſtræ, positæ eorum, positæ meæ, positæ tuæ, positæ eius,
שׂוֹמוֹתֶיהָ שׂוֹמוֹתַיִךְ שׂוֹמוֹתֵיהֶן שׂוֹמוֹתֵיכֶן׃
positæ ueſtræ. positæ earum, positæ tuæ, positæ eius,

שׂוֹם, Ponere, coniungitur vt שׂוֹם participium. *Infinitiuus* שׂוֹם

שׂוֹמוֹ אוֹ שׂוֹמֵהוּ שׂוֹמִי אוֹ שׂוֹמֵנִי שׂוֹמֵם׃ *Imperatiuus* שׂוֹם
pone eos. pone me, pone eum,
שׂוֹמוֹהוּ׃
ponite eum.
שׂוֹמִי שׂוֹמִיהוּ שׂוֹמֵנִי שׂוֹמִיהָ׃
pone eam. pone me, pone eum,

שׂוֹמְנָה Coniungitur pronominibus, vt שׂוֹמוֹ.

אָשׂוֹם אָשׂוֹמוֹ אוֹ אָשׂוֹמֵהוּ אוֹ אָשׂוֹמֵנוּ אָשׂוֹמְךָ אָשׂוֹמָם אָשׂוֹמְכֶם אָשׂוֹמֵהָ *Futurum* אָשׂוֹם
ponam uos, ponam eos, ponam te, ponam eum, 632
אוֹ אָשׂוֹמֵהָ אוֹ אָשׂוֹמְנָה אָשׂוֹמֵךְ אָשׂוֹמֶן אָשׂוֹמְכֶן׃
ponam uos. ponam eas, ponam te, ponam eã,

eã. 2.Reg.18.9, וַיָּצַר & obſedit eam. In quibus omnibus literæ futuri deſeruientes ſunt cum camés præterquã in וַתַּחַשׁ quod eſt cum pathách.

SEd iam quonam pacto pronomini iungatur, breuiter explicemus in verbo שָׂם poſuit.

Præteritũ שָׂם 628

שָׂמוֹ אוֹ שָׂמֵהוּ שָׂמְךָ שָׂמַנִי שָׂמָם שָׂמְכֶם שָׂמָנוּ שָׂמָהּ
poſuit eã, poſuit nos, poſuit uos, poſuit eos, poſuit me, poſuit te, poſuit eum,
שָׂמָךְ שָׂמָן שָׂמְכֶן׃
poſuit uos. poſuit eas, poſuit te,

שַׂמְתָּ

שַׂמְתּוֹ אוֹ שַׂמְתָּהוּ שַׂמְתַּנִי שַׂמְתָּם שַׂמְתָּנוּ שַׂמְתָּהּ שַׂמְתָּן׃
poſuiſti eas. poſuiſti eã, poſuiſti nos, poſuiſti eos, poſuiſti me, poſuiſti eum,

שַׂמְתִּי

שַׂמְתִּיו אוֹ שַׂמְתִּיהוּ שַׂמְתִּיךָ שַׂמְתִּים שַׂמְתִּיכֶם שַׂמְתִּיהָ שַׂמְתִּיךְ
poſui te, poſui eam, poſui uos, poſui eos, poſui te, poſui eum,
שַׂמְתִּין שַׂמְתִּיכֶן׃
poſui uos. poſui eas,

שָׂמוּ

שָׂמוּהוּ שָׂמוּךָ שָׂמוּנִי שָׂמוּם שָׂמוּכֶם שָׂמוּנוּ
poſuerũt nos, poſuerunt uos, poſuerũt eos, poſuerũt me, poſuerunt te, poſuerunt eũ,
שָׂמוּהָ שָׂמוּךְ שָׂמוּן שָׂמוּכֶן׃
poſuerunt uos. poſuerũt eas, poſuerunt te, poſuerunt eã,

שַׂמְתֶּם 629

שַׂמְתּוּהוּ שַׂמְתּוּנִי שַׂמְתּוּם שַׂמְתּוּנוּ שַׂמְתּוּהָ שַׂמְתּוּן׃
poſuiſtis eas. poſuiſtis eam, poſuiſtis nos, poſuiſtis eos, poſuiſtis me, poſuiſtis eũ,

שַׂמְנוּ

שַׂמְנוּהוּ שַׂמְנוּךָ שַׂמְנוּם שַׂמְנוּכֶם שַׂמְנוּהָ שַׂמְנוּךְ
poſuimus te, poſuimus eã, poſuimus uos, poſuimus eos, poſuimus te, poſuimus eum
שַׂמְנוּן שַׂמְנוּכֶן׃
poſuimus uos. poſuimus eas,

שָׂמָה

שָׂמַתְהוּ אוֹ שָׂמַתּוּ שָׂמַתְךָ שָׂמַתְנִי שָׂמַתָּם שָׂמַתְכֶם שָׂמַתְנוּ
poſuit nos, poſuit uos, poſuit eos, poſuit me, poſuit te, poſuit eum,
שָׂמַתְתָּהּ אוֹ שָׂמַתָּהּ שָׂמַתֵּךְ שָׂמַתָּן שָׂמַתְכֶן׃
poſuit uos. poſuit eas, poſuit te, poſuit eam,

שַׂמְתְּ

שַׂמְתְּ Cõiũgitur pronominib⁹, vt שַׂמְתִּי & שַׂמְתֶּן vt שַׂמְתֶּם

Participiũ שָׂם 630

שָׂמוֹ אוֹ שָׂמֵהוּ שָׂמְךָ שָׂמֵנִי אוֹ שָׂמִי שָׂמָם שָׂמְכֶם שָׂמֵנוּ
ponens nos, ponens uos, ponens eos, ponens me, ponens te, ponens eum,
שָׂמָהּ שָׂמֵךְ שָׂמָן שָׂמְכֶן׃
ponens uos. ponens eas, ponens te, ponens eam,

שָׂמִים

שָׂמָיו שָׂמֶיךָ שָׂמַי שָׂמֵיהֶם שָׂמֵיכֶם שָׂמֵינוּ
ponentes nos, ponentes uos ponentes eos, ponẽtes me, ponentes te, ponentes eũ,
שָׂמֶיהָ שָׂמַיִךְ שָׂמֵיהֶן שָׂמֵיכֶן׃
ponentes uos. ponentes eas, ponentes te, ponentes eã,

dum cum ſéri, vt אֲבוֹשׁ יָבוֹשׁ תָּבוֹשׁ,à בּוֹשׁ, quãquam poſſunt eſſe & à יָבַשׁ, vt habes Cap. x I x, quod eſt conuenientius, vt eius oſtendit punctatura. Quòd ſi futuro adiungatur ו copulatiuum, & conuerſiuum futuri in præteritum,& ſit in ſoph paſſúc,vel cum athnách aut zachéph, tunc ſcuréc mutatur in chólem, Geneſ. 5.5, וַיָּמָת & mortuus eſt. Hamos 9. 5, וַתִּמּוֹג & diſſoluta eſt, aut diſſoluit ſe.1.Reg. 2.41, וַיָּשָׁב & reuerſus eſt. Et 21. 27, וַיָּצוֹם & ieiunauit. Pſal.18.11,וַיָּעָף & volauit.Et ſic cũ tharchà,vt Nume. 35.18,וַיָּמֹת & moriatur. Si verò dictio non habeat accentum ſuſpenſiuum omnino, remouetur ו,& cholem mutatur in camés chatéph,quia rapitur verbum ad ſequentem dictionẽ, vt וַיָּגָר & peregrinatus eſt Abrahám, Geneſ.21.34. Et 22.18, וַיָּשָׁב et reuerſus eſt Abrahám. Et 46.5, וַיָּקָם & ſurrexit Iahacób. Et ſic abſque ו ſequéte monoſyllabo, aut dictione longa, vt 1. Reg.17.21,תָּשָׁב־נָא reuértatur quæſo anima pueri. Sic etiam interdum cum accentu ſuſpenſiuo,vt Deut.2.10, ne תָּצַר anguſtiis afficias Moáb. Sed א eſt patachatũ.Et Gen. 23.17,וַיָּקָם & cófirmatus eſt ager Hephrón. Quando verò prima vel tertia radicalis eſt gutturalis, vel ר tunc camés mutatur in pathách ob difficultatem camés, vt Iudic.4.21, וַיָּעַף & fatigatus eſt, & mortuus eſt.1.Sem.14.28,וַיָּעַף & fatigatus eſt populus.2.Semu.21.15,וַיָּעַף & fatigatus eſt Dauid.ad quorum diſtinctionem illud Ieſah. 6.6, וַיָּעַף & volauit ad me: eſt cum camés.1. Sem.25.14, וַיָּעַט בָּהֶם & inuectus eſt in eos. Iiob 31.5,*וַתָּחַשׁ & feſtinauit.Sed וַתָּחָס & pepercit ſuper te,1.Semu.24.11,& Iechez.20.17,וַתָּחָס & pepercit oculus meus eis: ſunt cum camés. Geneſ.8.4, וַתָּנַח & requieuit arca.Iudic. 4.18,וַיָּסַר & declinauit ad

603 603 604 605

סוּרִי declinantes, Irm. 2.21, Et 17.13. & idgenus. Et ו quod eſt inter primam & tertiam radicalem non eſt radicale, ſed protractiuum, ſicut & in perfectis verbis: ideo
593 multis in locis non ſcribitur ו. A forma autem פָּעֵל cum ſéri, veniunt cum ſéri, vt בֵּן Rectus, כֵּנִים recti, כֵּנָה recta, כֵּנוֹת rectæ, לֵן pernoctans, לֵנִים pernoctantes.

Participium quoque paſſiuuum in verbis tranſitiuis, eſt cum ſcurec, vt שׂוּם poſitus. Et cum cholem interdum, vt Ieſah. 25.7, הַלּוּט הַלּוּט operimenti operti. Et ו eſt protractiuum, ſicut & in perfectis.
593.638

Macor, vt dictum eſt, habet cholem, vt שׁוּב Reuerti, מוּת mori, נוּחַ quieſcere, קוּם ſurgere, צוֹר ligare. Et cũ ſcurec, vt שׁוּב reuerti, Iiob 15. 22. Et קוּם ſurgere, ſtare, Pſal. 18.39. Et מוּת mori, Pſal. 9.1. Et cum ל deſeruiẽte vt plurimum eſt cum ſcurec, vt לָשׁוּב לָמוּת. Et cum additione ה, & longum, vt רָעָה conterendo, Ieſah. 24. 19. Et breue, vt 1, Reg. 14.12, בְּבֹאָה cum ingreſſi fuerint pedes tui vrbem.
593.594

595 Imperatiuum cõmuniter eſt cum ה, & longũ, vt שׁוּבָה Reuertere Iſraél, Hoſe. 14.2. בֹּאָה־אִתִּי veni mecũ, 1. Reg. 13.7. חוּסָה parce Domine, Ioél 2.17. חוּשָׁה feſtina in adiutorium meum, Pſal. 38.23. Excipiuntur quæ ſuprà memorauimus. Et cum cholem שׁוּבָנָה reuertimini filiæ meæ, Ruth 1.12.

597 Futurum cum ſcurec, vel cholem, vt וְתֵאָרְנָה & illuminati ſunt oculi eius, 1. Sem. 14.28. Et Iechez. 35.9, et ciuitates tuæ non תִּשָּׁבְנָה habitabuntur. Vel ſecundum aliam formam, Iechez. 16.55, תְּשֻׁבֵינָה reuertemini. Et תְּפוּצֶינָה diſpergentur, Zechar. 1. 17. Literæ futuri
597 deſeruientes ſunt cum camés communiter, & inter-

מָקוֹר	שׂוֹם :	
צִוּוִי	שׂוּם	שׂוּמוּ
	שׂוּמִי	שׂוּמָנָה :
אֵיתָן	אָשִׂים יָשִׂים תָּשִׂים	נָשִׂים יָשִׂומוּ תָּשִׂומוּ
	תָּשִׂים תָּשׂוּמִי	תָּשׂוּמָנָה :

שָׂם Poſuit. Eſt autem annotandũ quòd non ſolũ 586
cũ ו ſecunda ſingularis, & prima eiuſdem & numeri & generis, corripiuntur, ſed etiam ſine ו interdũ breuiãtur, vt Pſal.90.8, שַׁתָּה poſuiſti iniquitates noſtras coram te. Sunt etiam in hac ſpecie nonnulla quæ ve- 589.579
niunt à forma פָּעוֹל, quæ ſunt in præteritis cum chólem, vt Gen.44.3, Mane אוֹר illuxit.1.Semu.14.29, אָרוּ illuminati ſunt oculi mei. Pſal.58.4, זָרוּ alienati ſunt. Nume.24.5, מַה־טָּבוּ quàm pulchruerunt. Iechez.16.63, vt recorderis וְבָשְׁתְּ & confundaris. Irme.15.9, בּוֹשָׁה confuſa eſt & erubuit. et ſunt longa. Et ſic Ieſah. 45.16, בּוֹשׁוּ confuſi ſunt. Sed illud Ieſah.24.23, וּבוֹשָׁה & con- 589
fundetur. eſt breue. Secundũ autem hanc formam dices טוֹב טוֹבְתְּ טוֹבְתִּי : אוֹר אוֹרְתְּ אוֹרְתִּי quæ ſecundũ normã deberent eſſe אָיוֹר טָיוֹב inſtar יָכוֹל. Et ſic à forma פָּעֵל cum ſéri, dicitur מֵת mortuus eſt, pro מָיֵת : & מֵתָה mortua eſt, מֵתוּ mortui ſunt. Sed reſiduum præteriti non dicimus cũ ſéri, 2.Reg.7.4, וְנָמֻתָה שָׁם & moriemur ibi. Gen.19.19, וָמֵתִי & moriar. eſt cũ daghés. Sic etiã cũ daghés (in quo abſorbetur ת radicale vltimum) מַתָּם מַתָּן.

Participium à forma פָּעֵל, eſt טוֹב טוֹבִים טוֹבָה טוֹבוֹת, vt toarím. quæ ſecundum normam debuerant eſſe טָיוֹב טָיוֹבִים inſtar נָדוֹל נְדוֹלִים. Veniunt & cum ſcuréc: quia 592
ſcuréc & chólem inuicem permutantur, vt חָשִׁים feſtinantes, Nume.32.17. וְסוֹרָה & declinans, Ieſah.49.21.

עָבָר	קָם קַמְתָּ קַמְתִּי	קָמוּ קַמְתֶּם קַמְנוּ
	קָמָה קָמְתָה	קַמְתֶּן :
בֵּינוֹנִי	קָם	קָמִים קָמֵי
	קָמָה	קָמוֹת :
מָקוֹר	קוּם	
	בְּקוּם בְּקוּם לָקוּם מִקּוּם :	
צִוּוּי	קוּם אוֹ קוּמָה	קוּמוּ
	קוּמִי	קוּמְנָה :
אֵיתָן	אָקוּם יָקוּם תָּקוּם	נָקוּם יָקוּמוּ תָּקוּמוּ
	תָּקוּמִי	תָּקוּמְנָה :

קָם Surrexit. Participium actiuum קָם Surgens, cum camés. Sunt tamen quædam cum pathách, vt לַח viridis, Geneſ. 30.37. Et סַר declinans, 1. Reg. 20.43. Et מְזוֹן à nutriente ad nutrientem, Pſal.144.13.teſte R.Dauid in Michlól. Paſſiuũ non habet,quia eſt intranſitiuum.

596 Imperatium קוּם,vel, קוּמָה Surge. קוּמָה tamen omne quod eſt in Pſalmis,eſt breue præter vnũ, 35.2, וְקוּמָה &
596 ſurge in adiutoriũ meum. Sunt & alia breuia, vt עוּרָה euigila,Pſal.108.3,שׁוּבָה reuertere,Pſal. 126.4.Et 90.13, & Ieſah. 44.22, קוּמָה ſurge,Nume.10.35, & 2.Paral. 6.
595.596 41. סוּרָה declina, Iudic. 4.18. Et ſic עוּרִי עוּרִי ſuſcitare, ſuſcitare,Iudic. 5.12, צוּרִי obſide, Ieſah.21.2, שׁוּבִי reuertere,Pſal.116.7.

עָבָר	שָׁם שַׂמְתָּ שַׂמְתִּי	שָׂמוּ שַׂמְתֶּם שַׂמְנוּ
	שָׂמָה שַׂמְתָה	שַׂמְתֶּן:
בֵּינוֹנִי	שָׂם	שָׂמִים שָׂמֵי
	שָׂמָה	שָׂמוֹת :
פָּעוּל	שָׂוּם	שׂוּמִים שׂוּמֵי
	שׂוּמָה	שׂוּמוֹת :

ma pluralis ſemper eſt longa : ſecunda autem ſemper eſt breuis tã cũ ו quàm ſine ו,& propter multiplicitatẽ punctorũ eſt ſine hannách,vt ſit lenior.Tertia vtriuſque numeri, & generis, vt maneat litera quieſcẽs inter primam, & ſecundam radicalem, eſt longa, paucis exceptis, vt Leuit.22.13 וְשָׁבָה & reuerſa fuerit ad domum patris ſui. Deut. 15.9, וְרָעָה & malus fuerit oculus tuus.2.Sem. 19.7,וְרָעָה & peius erit tibi hoc.Ieſah. 11.2,וְנָחָה & requieſcet ſuper eum ſpiritus Domini. Et 37.22,בָּזָה לָךְ contempſit te. Iechez. 30.4, וּבָאָה & veniet gladius.Michâh 4.8,וּבָאָה & veniet dominiũ primum. 591

Participia communiter ſunt breuia. 593

Hammacór eſt cum chólem,vel ſcuréc.Cum ל autẽ deſeruiente communiter eſt cum ſcuréc. Interdúmq; habet ה in fine, & eſt longum. 594

Imperatiuus eſt cum chólem vel cum ſcuréc, vt מוֹל קוּם &c. Et cum additione ה vt קוּמָה. 595

Literæ futuri deſeruientes,ſunt cũ camés:& ו quod eſt in eo, eſt ו protractiuum,ſicut in יִשְׁמוֹר cuſtodiet,& יִשְׁפּוֹט iudicabit: quod interdum ſcribitur, interdum verò non ſcribitur,vt ſæpe inuenitur ſine ו,יִשְׁמֹר יִשְׁפֹּט. Sed יָקוּם ſurget,יָשׁוּב reuertetur, ſemper ſunt cũ ו,quia ſcuréc nõ eſt ſine ו,niſi propter daghés, aut ſceuá quieſcens. Sunt tamen nõnulla(quanquam pauca) quæ ſunt cum chólem, abſque ו protractiuo,vt Geneſ.6.3, Non יָדֹן iudicabit. Pſal. 74. 20, Ne יָשֹׁב auertatur. Eccleſ.12.7, וְיָשָׁב & reuertatur puluis.Daniel.9.16,*יָשֹׁב auertatur quæſo ira tua. Sed iam vel duo flectamus verba, vt quæ dicenda remanent, explicemus: & primo intranſitiuum,deinde actiuum tranſitiuum. 597·598 599

vel לְכָה ambula, לְכוּ. Cũ athnách & ſoph paſſúc, לְכוּ לְכוּ.
אֵלֵךְ Generabo, pariam. vt אֵלֵךְ אוֹ אֵלְכָה אוֹ אֵלֵכָה נֵלֵכָה וְלֵכוּ
תֵּלְכוּן.Aut י quieſcente, אִינֵק Lactabo, יִינֵק lactabit,
550 תִּינֵק lactabis. Et אִיסַּד Fundabo, יִיסַּד fundabit, תִּיסַּד fun
551 dabis. Et אִיסַּךְ Liniam, יִיסַּךְ liniet, תִּיסַּךְ linies. Et cũ
552 chólem, אִיסּוֹף Addam, יִיסּוֹף addet, תִּיסּוֹף addes. אִיסּוֹר E-
rudiam, יִיסּוֹר erudiet, תִּיסּוֹר erudies. Et cum ſéri & chó-
514 lem, אֵבּוֹשׁ Confundam, יֵבּוֹשׁ confundet. Et אֵגֹר Time-
544 bo, יָגֹר timebit. Et cum ſcuréc, אוּכַל Potero, יוּכַל poterit,
565 תּוּכַל poteris. Et cum ſéri & pathách: vt אִירַע Malign'
ero, יֵרַע malignus erit, תֵּרַע malignus eris. Secundum
has formas variantur & alia huius ſpeciei verba.

Tertia ſpecies, quæ eſt eorum quorum ſecunda י quieſcit. CAP. XX.

578 TErtia ſpecies eſt verborum quorum ſecũda radicalis, quæ eſt י, quieſcit: & hannách, id eſt litera quieſcens quæ eſt poſt punctũ camés, hoc eſt א, vt plurimum non ſcribitur, interdum verò (quanquam rariſſime) ſcribitur, vt Ho-
582.584 ſe.10.15,* וְקָאם & ſurget. Zecha. 14.10,* וְרָאֲמָה & exalta-
583 bitur. In his autem verbis tertia vtriuſque numeri, & generis, eſt cum camés puncto regali, in cuius poſtetia eſt litera quieſcens, vt dictũ eſt, Lib. 1. Prima verò & ſecũda perſona vtriuſque & numeri & generis, eſt cũ pathách: quia remota ſecunda litera radicali, quæ debuerat eſſe cum pathách (vt eſt in verbis perfectis) remanet eius punctatura in prima radicali. Excipiuntur tamen pauca, vt illud, Zecha. 4.10. מִי־בָז quis ſpreuit.
585 quod eſt cum pathách. Et Ieſah. 44.18, טָח מֵרְאוֹת óbli tus eſt ne videat. Secunda item & prima ſingularis eſt longa, ſed iuncta י coniunctioni, corripitur. Pri-

עָבָר	יָדַע יָדַעְתָּ יָדַעְתִּי	יָדְעוּ יְדַעְתֶּם יָדַעְנוּ
	יָדְעָה יָדַעְתְּ	יְדַעְתֶּן :
בֵּינוֹנִי	יוֹדֵעַ	יוֹדְעִים יוֹדְעֵי
	יוֹדַעַת	יוֹדְעוֹת :
פָּעוּל	יָדוּעַ	יְדוּעִים יְדוּעֵי
	יְדוּעָה	יְדוּעוֹת :
מָקוֹר	יָדוֹעַ אוֹ דַּעַת אוֹ דֵּעָה	
	בָּדַעַת כָּדַעַת לָדַעַת מִדַּעַת אוֹ בְּדֵעָה כְּדֵעָה לְדֵעָה מִדֵּעָה :	
צִוּוּי	דַּע	דְּעוּ
	דְּעִי	דַּעְנָה :
אֵיתָן	אֵדַע יֵדַע תֵּדַע	נֵדַע יֵדְעוּ אוֹ יֵדְעוּן תֵּדְעוּ אוֹ תֵּדְעוּן
	תֵּדַע תֵּדְעִי	תֵּדַעְנָה
	אוֹ אֵדְעָה יֵדְעָה תֵּדְעָה נֵדְעָה :	
	וּבְכִנּוּיִים יְדָעוֹ יְדַעְתּוֹ יְדַעְתִּיךָ יְדַעְתֶּם יְדָעוּךָ יְדָעוּם יְדָעָה דָּעֵהוּ	
	אֵדָעֲךָ נֵדָעֶנּוּ תֵּדָעוּהָ :	

533

531 יָגַע Cognoscã: Et à אֵדַע Cognouit, vel, sciuit. יָדַע laborauit, Futurũ . אִיגַע יִיגַע תִּיגַע נִיגַע יִיגְעוּ תִּיגְעוּ יִגָּעוּ יִיגָּעוּ

546

עָבָר	יָלַד יָלַדְתָּ יָלַדְתִּי	יָלְדוּ יְלַדְתֶּם יָלַדְנוּ
	יָלְדָה יָלַדְתְּ	יְלַדְתֶּן :
בֵּינוֹנִי	יוֹלֵד	יוֹלְדִים יוֹלְדֵי
	יוֹלְדָה אוֹ יוֹלֶדֶת	יוֹלְדוֹת :
פָּעוּל	יָלוּד	יְלוּדִים יְלוּדֵי
	יְלוּדָה	יְלוּדוֹת :
מָקוֹר	לֶדֶת	
	בְּלֶדֶת כְּלֶדֶת לָלֶדֶת מִלֶּדֶת :	
צִוּוּי	לֵד אוֹ לְדָה	לְדוּ
	לְדִי	לֵדְנָה :
אֵיתָן	אֵלֵד יֵלֵד תֵּלֵד	נֵלֵד יֵלְדוּ אוֹ יֵלֵדוּ תֵּלְדוּ אוֹ תֵּלֵדוּ
	תֵּלֵד תֵּלְדִי	תֵּלַדְנָה :
	וּבְכִנּוּיִים יְלָדוֹ יְלָדֶךָ יְלִדְתִּיךָ יְלִדְתִּיהוּ	יוֹלַדְתּוֹ יוֹלַדְתֶּךָ בְּלִדְתָּהּ :

לֵךְ ambula, לד Genera. Et sic יָלַד Genuit, peperit.

490.493 אֱמֹר Dixit &c. אֱמֹר Dicam. Et cum accentu diuiſiuo, vt ſoph paſſúc & athnách, eſt cum ſéri, Prouerb. 1.21, in ciuitate eloquia ſua תֹּאמֵר dicet. Et quando dictio eſt lõga, ſéri mutatur in ſeghól, vt Gen.1,3, וַיֹּאמֶר & dixit Deus. Et cũ pathách, & longum, vt Prouer. 7.13, וַתֹּאמֶר לוֹ & dixit ei. Et ſic cũ prædictis accẽtibus, vt Iób 3.1, Et reſpondit Iób וַיֹּאמֶר & dixit. Et ſic de aliis. Cætera huius ſpeciei verba, require in hebraico dictionario.

Secunda ſpecies quæ eſt eorum quorum prima ʾ quieſcit. CAP. XIX.

500 SEcunda ſpecies eſt eorum quorum prima que eſt ʾ, quieſcit, vt יָדַע ſciuit, cognouit. Remoto enim ʾ de ſcriptura, remanet in anhelitu: nam poſt ſéri regale punctum, ſemper eſt ʾ quieſcens, vt Lib.1. dictum eſt. Interdum tamen ʾ ſcribitur, & litera quæ deſeruit, eſt cũ chiríc, quãdoque & cum ſéri ſcribitur ipſum ʾ. Præterea imperatiua, & futura, quæ veniunt à themate cum ſéri, inſtar פָּעַל, ſunt cum ſéri: ſi verò habeant maccháph, cũ ſeghól. ſic etiam quando iunguntur monoſyllabo, aut dictioni longæ. Interdum ſunt cum ה in fine. Et in ſoph paſſúc, & cum athnách, & zachéph, & aliis diuiſiuis accentibus ſunt cũ ſéri. Quod ſi vltima litera fuerit gutturalis, vt dilatetur litera, eſt cum pathách: & ita nõnunquam cum aliis literis. Si autem ʾ cõiunctio eis inhæreat, efficiuntur longa, & literæ deſeruientes ſunt cum ſéri, & ſecunda radicalis cum ſeghól: & cum prædictis accentibus, cum pathách. Macór eſt cũ ſeghól, & ob defectum ʾ cum ת, & cum pathách, ſi vltima litera fuerit gutturalis.

501

502

503

504

vt

עָבַר	אָבַד אָבַדְתָּ אָבַדְתִּי	אָבְדוּ אֲבַדְתֶּם אָבַדְנוּ
	אָבְדָה אָבְדָתְ	אֲבַדְתֶּן׃
בֵּינוֹנִי	אֹבֵד	אֹבְדִים אֹבְדֵי
	אֹבֶדֶת אוֹ אֹבֶדֶת	אֹבְדוֹת׃
פָּעוּל	אָבוּד	אֲבוּדִים אֲבוּדֵי
	אֲבוּדָה	אֲבוּדוֹת׃
מָקוֹר	אָבֹד אוֹ אֲבֹד	
	בְּאָבְדִי כְּאָבְדִי לְאָבְדִי מֵאָבְדִי אוֹ בַּאֲבָדִי כַּאֲבָדִי לַאֲבָדִי מֵאֲבָדִי׃	
צִוּוּי	אֱבֹד	אִבְדוּ אוֹ אֱבָדוּ
	אִבְדִי	אֱבֹדְנָה׃
אֵיתָן	אֹבֵד יֹאבֵד תֹּאבֵד	נֹאבֵד יֹאבְדוּ תֹּאבֵדְנָה
	תֹּאבְדִי	
	אוֹ אֹבֶד יֹאבַד תֹּאבַדאָכ׃	

אָבַד Periit &c. אֹבֵד Pereins. Et cũ pathách אֹבֵד periens, Deuter. 32.28. אָבוּד Perditus, quanquam non inueniatur, quòd sit intransitiuum quod passiuo caret participio, sed exempli gratia positum est. Et sic

עָבַר	אָמַר אָמַרְתָּ אָמַרְתִּי	אָמְרוּ אֲמַרְתֶּם אָמַרְנוּ
	אָמְרָה אָמַרְתְּ	אֲמַרְתֶּן׃
בֵּינוֹנִי	אֹמֵר	אֹמְרִים אֹמְרֵי
	אֹמֶרֶת אוֹ אֹמֶרֶת	אֹמְרוֹת׃
פָּעוּל	אָמוּר	אֲמוּרִים אֲמוּרֵי
	אֲמוּרָה	אֲמוּרוֹת׃
מָקוֹר	אָמֹר אוֹ אֱמֹר	
	בֶּאֱמֹר כֶּאֱמֹר לֶאֱמֹר אוֹ לֵאמֹר מֵאֱמֹר׃	
צִוּוּי	אֱמוֹר אוֹ אִמְרָה	אִמְרוּ
	אִמְרִי	אֱמֹרְנָה׃
אֵיתָן	אֹמֵר אוֹ אֹמְרָה יֹאמַר תֹּאמַר נֹאמַר יֹאמְרוּ תֹּאמַרְנָה	
	תֹּאמְרִי תֹּאמַרְנָה אוֹ תֹּאמַרְנָה׃	

De verbis quieſcentibus primæ coniugationis, & eorum primo genere. CAP. XVIII.

SVnt autem in binián cal non ſolũ perfecta, ſed & quieſcentia, defectiua, & geminata, vt dictum eſt ſuprà Cap. 11. Et de perfectorũ genere iam ſatis, nunc dicendũ eſt de quieſcentibus, quorum tredecim ſunt ſpecies.

482 Prima eſt quorum prima radicalis quæ eſt א, quieſcit: vt אָמַר dixit.

500 2 Quorum prima י, quieſcit: vt יָרַד deſcendit.

578 3 Quorum ſecunda ו, quieſcit: vt קָם ſurrexit.

632 4 Quorum ſecunda י, quieſcit: vt אָיַב odio habuit.

737 5 Quorum tertia א, quieſcit: vt מָצָא inuenit.

656 6 Quorum tertia ה, quieſcit: vt עָשָׂה fecit.

497 7 Quorũ prima א, & tertia ה, quieſcit: vt אָבָה voluit.

572 8 Quorũ prima י, & tertia א, quieſcit: vt יָצָא exiuit.

729 9 Quorũ prima י, & tertia ה, quieſcit: vt יָרָה docuit.

719 10 Quorũ ſecũda א, & tertia ה, quieſcit: vt רָאָה vidit.

648 11 Quorũ ſecunda ו, & tertia א, quieſcit: vt בָּא venit.

652 12 Quorũ ſecũda י, & tertia א, quieſcit: vt קָיָא vomuit

712 13 Quorum ſecũda י, & tertia ה, quieſcit: vt חָיָה vixit.

Sed de prima ſpecie hoc in capite dicendum eſt.

482 Prima igitur ſpecies quæ eſt eorum quorum prima quæ eſt א, quieſcit: In præteritis, participiis, & infinitiuis, perfectorum ſequntur formam, ſed in futuris, א quieſcit, & literæ אֵיתָן, quæ ſunt futuri ſigna, ſunt cum chólem, & interdum א non ſcribitur. In hac autem ſpecie quædam ſunt tranſitiua, quædam intranſitiua. Eius item punctatura, & varietas, & coniunctio cum pronominibus, & accentus, eſt vt in perfectis, in his in quibus perfectorũ ſequuntur formam: vt

ſequentur me, Pſal. 23.6. יַעֲזְרֻנִי adiuuabunt me, Pſal. 119. 175. יְשַׁאֲלוּנִי interrogabunt me, Pſal. 35.11. Et cum נ redundante, יִקְרָאֻנְנִי inuocabunt me, Prouerb. 1.28. ibidē, יְשַׁחֲרֻנְנִי quærent me, & nō יִמְצָאֻנְנִי inueniēt me. יִנְחָלוּהָ hæreditabunt eam, Pſal. 69. 37. Et cum נ redundante, יִמְצָאוּנָהּ inuenient eam, Irme. 2.24. יִפְקְדוּךְ. Et cum נ redundante, vt יְשָׁרְתוּנָךְ miniſtrabunt tibi, Ieſah. 60.7, & 10. éſtque נ cum ſeghól, eo quòd ſunt lóga propter ath nách quod eſt ſub ת.

תִּפְקְדוּ 190

SEcunda pluralis ſex iungitur pronominibus, hoc pacto, תִּפְקְדוּהוּ Viſitabitis eum, vel viſitabunt eum, vt Iiob 19.15, & ancillæ meæ vt alienum תַּחְשְׁבוּנִי (quod eſt vt תַּחְשׁוֹבְנָה אוֹתִי) reputabunt me. תִּפְקְדוּנִי viſitabitis me, תִּפְקְדוּם viſitabitis eos, תִּפְקְדוּנוּ viſitabitis nos, תִּפְקְדוּהָ viſitabitis eam, תִּפְקְדוּן viſitabitis eas.

תִּפְקֹד 190

TErtia ſingularis fœminei decem iungitur pronominibus, תִּפְקְדֵהוּ vel תִּפְקְדֶנְהוּ Viſitabit eum, תִּפְקְדֵךְ viſitabit te, תִּפְקְדֵנִי viſitabit me, תִּפְקְדֵם viſitabit eos, תִּפְקְדֵנוּ viſitabit nos, תִּפְקְדֵכֶם viſitabit vos, תִּפְקְדֶנָּה vel תִּפְקְדֵנָה viſitabit eam, תִּפְקְדֵךְ viſitabit te, תִּפְקְדֵן viſitabit eas, תִּפְקְדֵכֶן viſitabit vos. vt תִּשְׁאֲלֵךְ capiet eum, Pſal. 35.8. poſtulabit te, Deut. 14.26. וְתִשְׁמְרֵךְ & cuſtodiet te, Prouer. 4.6. תִּנְצְרֵכָה ſeruabit te, Prouerb. 2.11. וְתִבְלָעֵם & deglutiuit eos, Deut. 11.6. Et cum ſcuréc loco chólē, vt תִּשְׁמוֹרֵם cuſtodiet eos, Prouer. 14.3. תִּבְלָעֵמוֹ deglutiet eos, Exod. 15.12. תִּרְמְסֶנָּה conculcabit eam, Ieſah. 26.6. 182

תִּפְקְדִי 190

SEcunda fœminei ſex iungitur pronominibus, hoc modo, תִּפְקְדִיהוּ Viſitabis eum, תִּפְקְדִינִי viſitabis me, תִּפְקְדִים viſitabis eos, תִּפְקְדִינוּ viſitabis nos, תִּפְקְדִיהָ viſitabis eam, תִּפְקְדִין viſitabis eas.

תִּפְקֹדְנָה 190

TErtia pluralis decem iungitur pronominibus, vt תִּפְקְדוּ, niſi quòd תִּפְקְדוּ ſex iūgitur pronominibus.

eum, תִּפְקְדֵנִי visitabis me, תִּפְקְדֵם visitabis eos, תִּפְקְדֵנוּ visitabis nos, תִּפְקְדֶנָּה vel תִּפְקְדֵנָה visitabis eam, תִּפְקְדֵן visitabis eas. vt תִּתְקְפֵהוּ roborabis eum, Iob 14.20. תִּפְקְדֵנוּ visitabis eum, Pſal.8.5. תִּזְכְּרֵנוּ recordaberis eius. Ibidem. תִּשְׂבְּעֵנוּ cõbures eũ, Leuit. 13.57. תִּשְׂרְפֶנּוּ ſatiaberis ex eo, Prou.25.16. תִּבְחֲנֵנוּ probabis eũ, Iob 7.18. תְּשִׁפְּתֵנִי pones me, Pſal.22.16. תִּמְשְׁכֵנִי trahes me, Pſal.28.3. תִּנְצְרֵנִי ſeruabis me, Pſal.140.2. תִּשְׁאֲלֵנִי obliuiſceris mei, Pſal.13.2. תִּשְׁאֲלֵנִי interrogabis me, 1.Sem. 28.16. תְּסַעֲדֵנִי confortabis me, Pſal. 18.36. תַּעֲזְבֵנִי derelinques me, Pſal.119.8. תִּצְפְּנֵם abſcondes eos, Pſal.31. 21. תִּמְצְאֵם inuenies eos, Ieſa.41.12. תַּעֲזְבֶנָּה derelinques eã, Prouer.4.6. תִּעְשְׁרֵנָה locupletabis eã, Pſal. 65.10. תַּחְפְּשֶׂנָּה inueſtigabis eam, Prouerb.2.4.

נִפְקֹד 185

PRima perſona pluralis octo iungitur pronominibus, hoc pacto, נִפְקְדֵנוּ vel נִפְקְדֶנּוּ Viſitabimus eum, נִפְקְדֵךְ viſitabimus te, נִפְקְדֵם vel נִפְקְדֵמוֹ viſitabimus eos, נִפְקְדֵכֶם viſitabimus vos, נִפְקְדֶנָּה vel נִפְקְדֵנָה viſitabimus eam, נִפְקְדֵךְ viſitabimus te, נִפְקְדֵן viſitabimus eas, נִפְקְדֵכֶן viſitabimus vos. Prouerb.1.12, נְבַלְּעֵם deglutiemus eos.

יִפְקְדוּ 185.186

TErtia pluralis maſculei decem iungitur pronominibus, hoc modo, יִפְקְדוּהוּ Viſitabũt eum, יִפְקְדוּךְ viſitabũt te, יִפְקְדוּנִי viſitabunt me, יִפְקְדוּם viſitabũt eos, יִפְקְדוּכֶם viſitabũt vos, יִפְקְדוּנוּ viſitabunt nos, יִפְקְדוּהָ viſitabunt eã, יִפְקְדוּךְ viſitabũt te, יִפְקְדוּן viſitabũt eas, יִפְקְדוּכֶן viſitabũt vos. vt יִנְצְרֵהוּ quærẽt eũ, Pſal. 119.2. cuſtodiẽt eum, Pſal.61.8. Et cũ נ & ו præter morẽ, vt Prouerb.5.22, יִלְכְּדֻנוּ capient eum. Itẽ cum נ redundante, vt Irme. 5.22, יַעַבְרֻנֵהוּ tranſibũt eũ. Iob 3.5, יִגְאָלֻהוּ polluent eũ. Gen.37. 24, וַיִּקָּחוּהוּ & tulerunt eũ. יִשְׁטְפוּךְ inundabũt te, Ieſah. 43.2. Et cum נ redundante præter morẽ & normam, vt Pſal. 63.4, יְשַׁבְּחוּנֶךָּ laudabunt te. יְרַדְּפוּנִי

més chatéph, vt יִרְדֶּפֶךָ persequetur te, Iechez.35.6. vt 88.183
legunt filii Aser: vel cum sceuá pathách, vt legunt fi-
lii Naphtali. Et cum כ,& ה in fine,vt יַעֲצָרְכָה prohibe 131.439
bit te,1. Reg.18.44.Et יַכֶּכָּה percutiet te, Iesah. 10.24.
יִסְמְכֵנִי sustentabit me, Psal. 3.6. יִגְמְלֵנִי retribuet mihi,
Psal. 18.21. יַאַסְפֵנִי colliget me, Psal. 27.10. יִלְחָצֵנִי oppri-
met me, Psal. 56.2. יֶהֶלְמֵנִי percutiet me, Psal. 141. 5. 193
וַיַּעְקְשֵׁנִי & peruertet me,Iiob 9.20. Et cum pathách lo 183
co séri, vt יֶאֱהָבַנִי amabit me maritus meus, Genes.29.
32. Et Exod.33.20,quia non יִרְאַנִי videbit me homo. se- 708
cundum R.Dauid: R. verò Abrahám dicit esse cũ ca-
més.Et alia quæ citauimus Libro primo,Cap. XXVII,
de permutatione pũctorum. Et præter morem נ cũ
daghés, vt Iiob*9.19, Et quis יוֹעִידֵנִי contestabitur me.
וַיִּתְפְּשֵׂם & cepit eas,Iesah.36.1.וַיַּעְזְרֵם & adiuuit eos, Psal.
37.40. Et cum camés (vt præteritum) vice séri, vt 184
Exod.29.30.יִלְבָּשָׁם induet eos,Deuter.7.15,יְשִׂימָם ponet
eas.Et 1.Paral.24.3,וַיֶּחָלְקֵם & diuisit eos Dauid.ponitur
pro וַיַּחַלְקֵם,seghól enim est loco pathách,& camés loco
pathách,quia propter seghól præcedens,ח fuit camesa
tum. Psal.136.24, וַיִּפְרְקֵנוּ & redemit nos. Illud Iesah.
63. 16, יַכִּירֵנוּ agnoscet nos . est cum camés loco séri, 185
vel propter athnách. וַיִּלְכְּדָהּ & cepit eam,Iesah. 20.1.
יַעְזְרֶהָ adiuuabit eam,Psal.46.6.יַחְגְּרֶהָ accinget eã,Psal.
109.19.וְיַעְרְכֶהָ & disponet eam,Iesah.44.7. וַיִּתְקָעֶהָ & fi-
xit eum,Iudic. 3.21. יֶהֶרְסֶנָּה diruet eam, Prouerb. 29.4.
יִבְלָעֶנָּה absorbebit eam,Iesah.28.4. יִמְהָרֶנָּה dotabit eam,
Exod.22.16. יִפְקְדֵן, vel cum pathách propter athnách, 185
vt יְחִיתֵן terrebit eas,Chabac.2.17.

SEcunda persona futuri masculini,sex iũgitur pro- תִּפְקֹוד
nominibus, hoc modo,תִּפְקְדֵהוּ vel תִּפְקְדֶנּוּ Visitabis 185

quam eos, Iesah.41.17. אֶמְחָצֵם tranſfigam eos, Pſal.18. 39, וְאֶשְׁחָקֵם & contundam eos, Pſal.18.43. Sed illud Pſal. 118.10, In nomine Domini quia אַמִילַם concidam eos. eſt cum pathách loco ſéri, propter hephſéc. In אֶפְקְדֶנָּה tertia eſt cum ſeghól & נ dagheſſato, & ſic in aliis perſonis, vt וְאֶשְׁמְרֶנָּה & cuſtodiam illam, Pſal. 119. 34. Et
181.187 אֶפְקְדֵךְ, vt אֶשְׁכַּחֵךְ obliuiſcar tui, Ieſah.49.15, & Pſal.137. 5. Et אֶזְכְּרֵכִי meminero tui, ibidem, 6.

יִפְקֹד TErtia futuri perſona ſingularis maſculea, decem
182 iũgitur pronominibus, hoc modo, יִפְקְדֵהוּ vel יִפְקְדֶנּוּ vel יִפְקְדוֹ Viſitabit eum, יִפְקָדֵךְ viſitabit te, יִפְקְדֵנִי viſitabit me, יִפְקְדֵם viſitabit eos, יִפְקְדֵכֶם viſitabit vos, יִפְקְדֵנוּ viſitabit nos, יִפְקְדֶהָ vel יִפְקְדֶנָּה viſitabit eam, יִפְקְדֵךְ viſitabit te, יִפְקְדֵן viſitabit eas, יִפְקְדֶכֶן viſitabit vos. vt יִשְׁמְרֵהוּ conſeruabit aut conſeruet eũ, Pſal.41.3. וַיִּרְדְּפֵהוּ & perſequetur
187 eum, Iudic.9.40. Et cũ camés ob gutturalẽ, vt dictũ eſt in prima perſona, ſicut וַיִּפְעָלֵהוּ & operatus eſt eum, Ieſah.44.12. וַיִּשְׁאָלֵהוּ & interrogauit eum, Iudic. 8. 14. וַיִּמְצָאֵהוּ & inuenit eum, Geneſ.37.15. וַיִּתְקָעֵהוּ & fixit eum, Exod.10.19. וַיִּחְפְּרֵהוּ & fodit eum, Pſal. 7.16. Et ſecũda cum ſceuá pathách, vt יִתְאָרֵהוּ formabit eum, Ieſah. 44.13. Et cum camés chatéph, יִתְאָרֵהוּ formabit eũ. ibidem. quanquam hæc duo ſunt ex binián pihél haddaghús. Et cum נ redundante, vt in eodem binián, יְבָרְכֵנֵהוּ benedicet eum, Pſal.72.15. יְסַעֲדֵנוּ fulciet eũ, Pſal
182 41.4. יַעַבְרֵנוּ tranſibit eum, Ieſah. 35.8. יִתְקְפֵהוּ præualebit ei, Eccleſ.4.12. יִקְרָאֵהוּ vocabit eum, Irme.23.6. יִרְדְּפֵהוּ perſequetur eũ, Hoſe.8.3. יִשְׁאָלֵךְ interrogabit te, Irm. 23.33. יִשְׂנָאֵךְ odio habebit te, Prouerb. 9.8. יַעְזָרֵךְ auxiliabitur tibi, Ieſah. 44.2. יִפְגָּשֵׁךְ obuiabit tibi, Geneſ. 32.17. יִסְעָדֵךְ fulciet te, Pſalm.20.3. Et ſecunda cum ca-

Coniunctio pronominũ cum futuro. CAP. XVII.

PRima futuri perſona octo iungitur prono minibus, hoc modo, אֶפְקְדֵהוּ vel אֶפְקְדֶנּוּ Viſitabo eũ, אֶפְקָדְךָ vel אֶפְקְדֵךְ viſitabo te, אֶפְקְדֵם viſitabo eos, אֶפְקְדֶכֶם viſitabo vos, אֶפְקְדֶנָּה vel אֶפְקְדֵהָ vel אֶפְקָדָהּ viſitabo eam, אֶפְקָדֵךְ viſitabo te, אֶפְקְדֵן viſitabo eas, אֶפְקְדֶכֶן viſitabo vos. Quòd ſi prima litera fuerit gutturalis, א futuri ſignum eſt cum ſeghól: reliquæ verò literæ futuri ſigna, ſunt cum pathách. Pſal. 91. 14, וְאֶעֻנֵּהוּ & reſpõdebo ei. aut exaudiam eum. אֶרְאֶנּוּ videbo eum, Nume. 24. 17. אֶעְנְדֶנּוּ ligabo eum, Iiob 31. 36. אֶשְׁלָחֵךְ mittam te, 1. Semu. 16. 1. אֶזְכְּרֵךְ recordabor tui, Pſal. 42. 7. אֶבְחָנֵךְ probabo te, Pſal. 81. 8. אֶרְחָמֵךְ diligam te, Pſal. 18. 2. ח eſt cum camés chatéph. Et א cum pathách, vt Geneſ. 27. 41, וְאַהַרְגָה & occidam Iahacób. Et cum accentu diuiſiuo, id eſt athnách & ſoph paſſúc, eſt cum ſeghól, vt אֶקְרָאֵךְ inuocabo te, Pſal. 86. 7. אֶפְקֹד 179 191. 193

Et ſecunda vel tertia litera radicali, gutturali exiſtẽte, communiter ſecunda eſt cum camés, ne corripiatur gutturalis litera, & hoc etiã cum aliis pronominibus, vt וְאֶשְׁלָחֵךְ & mittam te ad Pharahonem, Exod. 3. 10. Et in fœmineo, Pſal. 137. 5, ſi אֶשְׁכָּחֵךְ oblitus fuero tui Ieruſaláim. Interdum autem ע eſt cum ſceuá pathách, vt Iechez. 16. 10, וְאַנְעָלֵךְ & calceaui te. Illud verò Hoſe. 4. 6, וְאֶמְאָסְךָ & repellam te: habet vltimũ א redundans. Nonnunquã ך eſt dagheſſatum, vt Gen. 12. 1, Terram quam אַרְאֶךָּ oſtendam tibi. Ieſah. 43. 5, & ab occidente אֲקַבֶּצֶךָּ congregabo te. quanquã non ſunt ex hoc binián. In אֶפְקְדֵם communiter tertia eſt cum ſéri, vt אֶסְפְּרֵם numerabo eos, Pſal. 139. 18. אֶעְזְבֵם derelin- 187 188 187 179 180

tiuo, cur non dicetur ſimiliter cum imperatiuo? Alii tamẽ dicunt נ & ו pronomen conſtituere maſculinũ, & נ eſſe raphatum, & cum chólem præter morem, vt illud Prouer.5.22,Iniquitates ſuæ יִלְכְּדֻנוֹ capient ipſum impium. Sed aliorum aliqua afferamus exempla:פָּקְדֵנִי Viſita me,Pſal.106.4. Et זָכְרֵנִי memento mei,ibidem. שָׁפְטֵנִי iudica me,Pſal. 7.9.עָזְרֵנִי adiua me,Pſal.119.86.

177 Producitur & camés cum accentu,Pſal.16.1, שָׁמְרֵנִי cõſerua me.Prouer.3.3, קָשְׁרֵם liga ea.Ibidẽ, כָּתְבֵם ſcribe ea. Pſal. 79.9, עָזְרֵנוּ adiua nos.Prouer. 4.13,נְצֹרֶהָ Cuſtodi eã.Ieſah.30.8, כָּתְבָה Scribe eã. Irme.36.16, וּקְרָאֶנָּה & lege

178 illud in aurib' noſtris.Iiob 5.27,שְׁמָעֶנָּה audi illud.Et ſecunda gutturali exiſtente,prima eſt cum ſceuá,ſecunda cũ camés,ſiue ſit à פְּעוֹל,ſiue à פְּעַל:vt Pſal. 69.19,גְּאָלֶהָ redime eam. Et 26.2, בְּחָנֵנִי proba me.Et 119.154, וּגְאָלֵנִי & redime me.Et ſic 50.15,וְקָרְאֵנִי & inuoca me.Prouer. 4.15, פְּרָעֵהוּ deſere eam.ab imperatiuo cũ pathách,פְּעַל.

177 Et ſic Irm.17.14,רְפָאֵנִי ſana me.1.Sem.16.12, מְשָׁחֵהוּ vnge eum.Geneſ.23.6,שְׁמָעֵנוּ audi nos.

פִּקְדוּ Plurale,פִּקְדוּהוּ viſitate eum. וְתִפְּשׂוּהוּ & capite eum,

179 Pſal.71.11.פִּקְדוּנִי viſitate me.דִּרְשׁוּנִי quærite me,Hamós 5.4. Et cum ſceuá,& camés propter literam guttura lẽ,vt שִׁמְעוּנִי audite me,Gen.23.8, & 1.Paral.28.2. שְׁאָלוּנִי interrogate me,Ieſa.45.11.Et 55.6,קְרָאֻהוּ inuocate eũ.Et ſic פִּקְדוֹם Viſitate eos, פִּקְדוּנוּ viſitate nos, פִּקְדוּהָ viſitate eã, פִּקְדוּן viſitate eas. עִזְבוּהָ relinquite eam,Irme.51.9.

פִּקְדִי Fœmineum,פִּקְדִי,iungitur etiam ſex pronominibus,

179 prima exiſtente cum chiric, vel camés chatéph, hoc pacto,פִּקְדֵהוּ Viſita eum,פִּקְדִינִי viſita me,פִּקְדֵם viſita eos, פִּקְדִינוּ viſita nos,פִּקְדֵהָ viſita eã,פִּקְדִין viſita eas. Plu-

פִּקְדֶנָה rale fœmineum,פִּקְדֶנָה,iungitur vt פִּקְדִי.

Cum octauo, פְּקָדֵךְ. Ruth 1.16, לְעָזְבֵךְ vt relinquam te. Irme. 2.19, & amarũ עָזְבֵךְ reliquiſſe te Dominum Deũ tuum.

Cum nono, פְּקָדֵן. & in verbis quieſcentibus, vt Gen. 30.38, בְּבֹאָן cũ veniret ipſæ. Et cũ additione ה, vt Ruth 1.19, עַד־בּוֹאָנָה donec ingrederentur ipſæ Bethléchem.

Cum decimo, פְּקָדְכֶן.

MAcor פְּקַד cum pathách, iungitur pronominibus vt imperatiuum פְּקַד. Ieſah. 30.18, Expectat Dominus לַחֲנַנְכֶם vt miſereatur veſtri. Iudic. 13.25, Et cœpit ſpiritus Domini לְפַעֲמוֹ conterere eum. Iechez. 25.6, pro eo quòd מָחָאתָ plauſiſti manu, וְרַקַּעְתָּ & extendiſti te pede. ר eſt cum pathách (quanquam ſecunda litera non ſit gutturalis) vt dictiones ſint pares. Et cum chiríc, vt Nechem. 8.5, וּבְפִתְחוֹ & cum aperuiſſet ipſe. 2. Semu. 1.10, poſt נָפְלוֹ cadere ipſius. i. poſtquam cecidit ipſe. Irm. 49.21, A voce נָפְלָם qua ceciderũt ipſi. פְּקַד 172

Coniunctio pronominum cum imperatiuo. CAP. XVI.

IMperatiuum פְּקוֹד vel פְּקַד ſex iungitur pronominibus, prima exiſtẽte cum camés chatéph, vel cũ chiríc, vt in macór, hoc pacto, פָּקְדֵהוּ vel פָּקְדוֹ Viſita eum, פָּקְדֵנִי viſita me, פָּקְדֵם vel פָּקְדֵמוֹ viſita eos, פָּקְדֵנוּ viſita nos, פָּקְדֶהָ vel פָּקְדֵהּ vel פָּקְדֶנָּה viſita eam, פָּקְדֵן viſita eas. Vt, וְרָדְפֵהוּ & ſequere eam, Pſal. 34.15.* Vel פָּקְדוֹ: quanquam in Sacris literis non inueniatur cum ו tantum. Verum opinio R. Iehudáh Chiiugh eſt hæc, illud Num. 23.13, וְקָבְנוֹ־לִי & maledic eum mihi, eſſe à קָבַן, inſtar שָׁמְרוֹ זָכְרוֹ. At R. Moſéh ſacerdos reprehendit eum, & ait non dici שָׁמְרוֹ à שָׁמוֹר, nec זָכְרוֹ à זָכוֹר, ſed שָׁמְרֵהוּ זָכְרֵהוּ. Non eſt tamen iuſta reprehenſio: nam cum ſic reperiatur cum infini- פְּקוֹד 175.176

169 Cum quarto, פְּקֻדָם .Geneſ. 34.7, venerunt de agro.
בְּשָׁמְעָם cum audiſſent ipſi. Pſal. 19.12, בְּשָׁמְרָם in cuſtodiendo ea. Et 105.14, non permiſit homini לְעָשְׁקָם vt iniuriis afficeret eos. Et ſecunda exiſtente gutturali, prima eſt cum camés lato, ſecunda verò cum camés
170 chatéph, vt Hoſe.9.10, Et erunt abominabiles בְּאַהֲבָם ſecundum diligere eorum.i.ſecundum quod ipſi dile xerunt. Hamós 2.4, pro eo quòd מְאָסָם abiecerunt ipſi legem Domini.

170 Cum quinto, פְּקֻדְכֶם. Deut.5.23,Et fuit,בְּשָׁמְעֲכֶם cum audiſſetis vocem. Et cum ſcuréc,Leuit.19.9, וּבְקֻצְרְכֶם & cum meſſueritis vos meſſem.Et cum cholem præter normam,vt dilatetur א euphoniæ gratia, vt Gene. 32.19,loquimini ad Eſau. בְּמֹצַאֲכֶם cum inueneritis vos.

171 Et ſecunda exiſtente gutturali,prima eſt cum camés lato,ſecũda cum camés chatéph, vt Ieſah.30.12,pro eo quòd מְאַסְכֶם abieciſtis verbũ hoc. Et ſic cũ aliis literis, vt Deut.20.2,בְּקָרְבְכֶם cum acceſſeritis ad bellum. Vel
170 cum ſceuá, & camés chatéph. Geneſ. 3.5, in die אֲכָלְכֶם qua comederitis ex eo. Malachí 1.7,בְּאָמְרְכֶם Cum dixe ritis.Num.15.19,בְּאָכְלְכֶם cũ comederitis de pane terræ.

171 Cum ſexto, פְּקָדְנוּ. Ieſoſ. 4.23, donec עָבְרְנוּ tranſeamus nos.Exod.19.3,בְּאָכְלֵנוּ quãdo comedebamus panẽ.

Cum ſeptimo,פְּקָדָהּ,ה cum mappic.Gene.2.15,& poſuit eum in horto Héden, לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ vt coleret eũ, & cuſtodiret eum. Inuenitur & cum ה quieſcente, vt 2.Reg.8.6,A die עָזְבָה qua reliquit ipſa terram. Et ſic prima radicalis cum ſeghól, & ה præter normã quieſcente,vt Nume.15.28, בְּחָטְאָה cum peccauerit ipſa per
171 errorem. Vel פְּקָדָה, aut פְּקָדְנָה, vt Geneſ.30.41, לְיַחְמְנָה vt calefaceret ipſum.ſcilicet pecus.

tato camés latoin camés chatéph, vt פְּקָדוֹ vel פְּקָדֹו. Geneſ. 24.30, וּכְשָׁמְעוֹ & cum audiſſet ipſe. Pſalm. 3.1, בְּבָרְחוֹ 168.706
dum fugeret ipſe. Et 10.9, בְּמָשְׁכוֹ dum traxerit eum. Exod. 18.18, Non poteris עָשְׂהוּ facere ipſum ſolus.

Cũ ſecũdo, פְּקָדֵךְ vel פְּקָדֶךָ. Et quando eſt in ſoph paſſúc, vel cum athnách, aut zachéph, tertia eſt cũ ſeghól. Deut. 6.7, וּבְשָׁכְבְּךָ & cum dormieris tu. Et 29.12, לְעָבְרְךָ vt tranſeas tu. Et prima cum ſcuréc, Leuit. 23.22, בְּקֻצְרֶךָ cum meſſueris tu. Et ſecũda gutturali exiſtente, prima eſt cum camés lato, ſecunda cum camés chatéph, vt Ruth 3.13, Et ſi noluerit לְגָאֲלֵךְ redimere te. Vel eſt cũ ſceuá & camés chatéph, vt Exod. 23.20, לִשְׁמָרֵךְ vt cuſtodiat te. 1. Sem. 25.29, לִרְדָּפֵךְ ad perſequendum te. Gen. 2.17, In die אֲכָלְךָ quo comederis tu. Hobadiáh 11, In die עָמְדֶךָ* quo ſteteris tu. Et euphoniæ cauſa ſecunda eſt cũ camés lato, & tertia cum camés chatéph: 1. Semu. 15.1, לִמְשָׁחֲךָ vt vngerem te in regem. Illud Iechez. 25, 169
6, In omni שָׁאטְךָ contemnere tuo: eſt cum camés lato 172
eo quòd quieſcit א.

Cum tertio, פְּקָדַי. Exod. 32.34, וּבְיוֹם פָּקְדִי & in die quo 169
viſitabo. Et quãdo eſt י tãtum, pronomen cõmuniter 173
eſt actiuũ: ſi verò ſit cum נ & י, vt פְּקָדַנִי, tunc eſt paſſiuũ, vtplurimum. Ambo enim inueniuntur interdum & actiua & paſſiua. vt Sephan. 3.8, לְקָבְצִי vt congregẽ. Iechez. 3.18, בְּאָמְרִי dũ dico ego ad impiũ. Interdũ protrahitur camés cũ accẽtu. Pſal. 38.21, pro eo quòd רְדָפִי־טוֹב ſequebar bonum. Et 30.4, מִיָּרְדִי־בוֹר ne deſcendam in lacum. Exod. 2.14, הֲלְהָרְגֵנִי Num interficere me vis?

Et ſecũda exiſtente gutturali, prima eſt cum camés 170
lato, & ſecunda cum camés cathéph, vt Iechez. 20.5, in die בְּחָרְי qua elegi Iſraél.

eius, פְּקוּדֶךָ visitatus tuus, פְּקוּדִי visitatus meus, פְּקוּדָם פְּקוּדְכֶם פְּקוּדֵנוּ פְּקוּדָהּ פְּקוּדֵךְ פְּקוּדָן פְּקוּדְכֶן :

פְּקוּדִים 160 PArticipium passiuum plurale masculeum decem iungitur pronominibus, hoc pacto, פְּקוּדָיו Visitati eius, vt הֲרוּגָיו occisorum eius, Iesah. 27.7. קְרוּאָיו vocatos, (aut inuitatos) eius, Sephan. 1.7. Et in pihél haddaghús וּמְאֻשָּׁרָיו & beatificati eius, Iesah. 9.16. פְּקוּדֶיךָ visitati tui, פְּקוּדַי visitati mei, פְּקוּדֵיהֶם visitati eorũ, פְּקוּדֵיכֶם visitati vestri, פְּקוּדֵינוּ visitati nostri. פְּקוּדֶיהָ visitati eius, vt קְרֻאֶיהָ inuitati eius, Prouerb. 9.18, הֲרוּגֶיהָ occisos suos, Iesah. 26.21. פְּקוּדַיִךְ visitati tui, פְּקוּדֵיהֶן visitati earum, פְּקוּדֵיכֶן visitati vestri.

פְּקוּדָה 160 PArticipium quoque passiuum singulare fœmineum, decem iũgitur pronominibus, tertia cum camés* in singulis existente, quanquã post ipsam sit sceuá in aliquibus. פְּקוּדָתוֹ Visitata eius, פְּקוּדָתֵךְ visitata tua, פְּקוּדָתִי visitata mea, פְּקוּדָתָם פְּקוּדָתְכֶם פְּקוּדָתֵנוּ פְּקוּדָתָהּ פְּקוּדָתֵךְ פְּקוּדָתֵן פְּקוּדָתְכֶן:

פְּקוּדוֹת 161 PLurale fœmineum, decem itidem iungitur pronominib⁹, vt פְּקוּדוֹתָיו Visitatæ ei⁹, פְּקוּדוֹתַיִךְ visitatæ tuæ, פְּקוּדוֹתַי visitatæ meæ, פְּקוּדוֹתֵיהֶם visitatæ eorũ, פְּקוּדוֹתֵיכֶם פְּקוּדוֹתֵינוּ פְּקוּדוֹתֶיהָ פְּקוּדוֹתַיִךְ פְּקוּדוֹתֵיהֶן פְּקוּדוֹתֵיכֶן :

Quomodo macór iungatur pronominibus. CAP. XV.

פָּקוֹד 161 DIcendum quoque de coniunctione macór cum pronominibus. Et primum quomodo iũgatur macór quod est cum camés & chólem, vt פָּקוֹד: deinde quod est cũ sceuá & pathách, vt פָּקַד*. vbi memoria tenendum quod suprà præceptum est, pronomina cum macór quãdoque esse passiua, interdum actiua.

168 פָּקַד igitur macór, decẽ iungitur pronominibus mu-

mes. Irme.30.16, אוֹכְלַיִךְ deuorantes te.

Cum nono & decimo, פּוֹקְדֵיהֶן visitantes eas, פּוֹקְדֵיכֶן visitantes vos.

PArticipium fœmineum, פּוֹקֶדֶת, & non פּוֹקְדָה, iungitur decẽ pronominibus, vt leuior sit pronũtiatio. Quocirca ת dagheſſatur, (& nõ raphatur) vt in coniũctione nominum desinentium in ה, & secunda litera in singulis est cum pathách. Cum primo, פּוֹקַדְתּוֹ visitans eum. יוֹעַצְתּוֹ consulens ei, 2. Paralip. 22. 3. אֹמַנְתּוֹ nutriens eum, 2. Semu. 4. 4. לְיוֹלַדְתּוֹ generanti eũ, Prouerb. 17. 25. פּוֹקֶדֶת 158

Cum secũdo, פּוֹקַדְתֵּךְ visitans te. Et ת cum seghól, quando habet athnách, vel soph passúc, vt יוֹלַדְתֵּךְ generans te, Prouerb. 23. 25.

Cum tertio & quarto, פּוֹקַדְתִּי visitans me, פּוֹקַדְתֶּם visitans eos.

Cum quinto, פּוֹקַדְתְּכֶם visitans vos. יוֹלַדְתְּכֶם generans vos, Irme. 50. 12.

Cum sexto & septimo, פּוֹקַדְתֵּנוּ visitans nos, פּוֹקַדְתָּהּ visitans eam.

Cum octauo, פּוֹקַדְתֵּךְ visitans te. Iechez. 27. 12, סֹחַרְתֵּךְ negotiatrix tua.

Cum nono & decimo, פּוֹקַדְתָּן visitans eas, פּוֹקַדְתְּכֶן visitans vos.

PArticipium verò plurale fœmineum decem iungitur pronominibus, vt פּוֹקְדוֹתָיו Visitantes eum, פּוֹקְדוֹתַיִךְ visitantes te, פּוֹקְדוֹתַי visitantes me, פּוֹקְדוֹתֵיהֶם visitantes eos, פּוֹקְדוֹתֵיכֶם visitantes vos, פּוֹקְדוֹתֵינוּ visitantes nos, פּוֹקְדוֹתֶיהָ visitantes eã, פּוֹקְדוֹתַיִךְ visitãtes te, פּוֹקְדוֹתֵיהֶן visitantes eas, פּוֹקְדוֹתֵיכֶן visitantes vos. פּוֹקְדוֹת 159

PArticipium passiuũ singulare masculeum decem iungitur pronominibus, hoc modo, פָּקוּדוֹ Visitat' פָּקוּד 160

Cum octauo, פּוֹקְדֵךְ visitans te. Iesah. 60.16, וְגֹאֲלֵךְ & redimens te fortis Iahacób.

Cũ nono & decimo, פּוֹקְדָן vel פּוֹקֶדְהֶן visitãs eas, פּוֹקֶדְכֶן visitans vos.

פּוֹקְדִים 154 PLurale masculinum decem iungitur pronominibus remoto ם, & י signo plurali remanente, tertia est cum camés: vt פּוֹקְדָיו visitantes eum. Irme. 2.3, אֹכְלָיו comedentes eum. Psal. 145.18, קֹרְאָיו inuocantes eum. Et 24.6, דּוֹרְשָׁיו quærentiũ eum. Prouerb. 10.26. לְשֹׁלְחָיו mittentes eum.

155 Cum secundo, פּוֹקְדֶיךָ visitãtes te, tertia cum seghól. Psal. 9.11, דֹּרְשֶׁיךָ quærentes te. Et 69.10, חֹרְפֶּיךָ exprobrantes te.

Cum tertio, פּוֹקְדַי visitantes me, tertia cum pathách, quod cũ athnách, & soph passúc, & sæpius cũ zachéph, mutatur in camés. Psal. 7.2, רֹדְפַי persequentes me. Et 9.14, מִשֹּׂנְאָי ab odiẽtib' me. Et 35.1, לֹחֲמָי impugnãtes me.

157 Cum quarto, פּוֹקְדֵיהֶם visitantes eos, tertia cum séri, & ה cum seghól.

Cum quinto, פּוֹקְדֵיכֶם visitantes vos, tertia cum séri, & כ cum seghól. Iudic. 6.9, לֹחֲצֵיכֶם opprimentium vos. Iesah. 30.16, רֹדְפֵיכֶם persequentes vos.

158 Cum sexto, פּוֹקְדֵינוּ visitantes nos, tertia itidem cum séri. Exod. 1.10, שֹׂנְאֵינוּ odientes nos.

Cum septimo, פּוֹקְדֶיהָ visitantes eam, tertia cum seghól, & ה cum camés. Prouerb. 27.16, צֹפְנֶיהָ abscondentes eam. Et 3.18, וְתֹמְכֶיהָ & fulcientes eã. Et 18.21, וְאֹהֲבֶיהָ & diligentes eam.

Cum octauo, פּוֹקְדַיִךְ visitantes te, tertia cum pathách, & י cum chiríc, & ך cum sceuá. Sed cum accentu diuisiuo, vt soph passúc & athnách, pathách mutatur in ca

dio habentis te. Quòd ſi tertia vel ſecũda litera fue- 151
rit gutturalis, erit cum ſéri, vel pathách ſecunda, vt 1.Semu.21.2, Ego שְׁלָחֲךָ mitto te. Ieſa. 43.1, בְּרָאֲךָ creans te Iahacób.2.Paral.20.7, Semini Abrahám אֹהֲבְךָ diligẽti te. Et cum accentu diuiſiuo, vt athnách, ſoph paſſúc, zachéph, tertia eſt cum ſeghól, & ך cum camés, & raphéh, vt Pſal. 121.3, שֹׁמְרֶךָ cuſtodiens te. Et 5, Dominus שֹׁמְרֶךָ cuſtodit te. Eccleſ.12.1, Memento אֶת בּוֹרְאֶךָ creantis te. Et in pihél haddaghús, Eccleſ.7.22, ſeruũ 152
tuum מְקַלֶּלְךָ maledicentem tibi. Et ך cũ daghés, Deut. 8.5, Dominus deus tuus מְיַסְּרֶךָ erudit te.

Cum tertio, פּוֹקְדֵנִי, vel פּוֹקְדַנִי viſitans me. Iób 19.25, גֹּאֲלִי חָי redimens me viuit. Ieſah. 49.5, יֹצְרִי formãs me ex vtero. Pſal. 119.42, חֹרְפִי exprobrans me. Ieſah. 41.8, אֹהֲבִי diligentis me. Iob 32.23, Tollat me עֹשֵׂנִי faciens me. Et cum pathách loco ſéri, vt Ieſah.47.10, Dixiſti, non eſt רֹאֵנִי videns me.

Cum quarto, פּוֹקְדָם viſitans eos, vt Prouerb.23.11, גֹּאֲלָם redimens eos fortis. Pſal.35.6, רֹדְפָם perſequens eos. Et 39.7, אֹסְפָם congregans ea. Et cum ſéri loco camés, Pſal.68.28, רֹדֵם dominans eis.

Cum quinto, פּוֹקְדְכֶם ſecunda cũ ſeghól, vel cum pa- 154
thách פּוֹקְדֶכֶם, viſitans vos. vt Ieſah. 43.14, dixit Dominus גֹּאֲלְכֶם redimens vos.

Cum ſexto, פּוֹקְדֵנוּ viſitans nos. Ieſah.63.16, גֹּאֲלֵנוּ redimens nos. Et 29.15, רֹאֵנוּ videns nos. Et 33.22, שֹׁפְטֵנוּ iudicans nos.

Cum ſeptimo, פּוֹקְדָהּ viſitans eam. Ieſah. 27.3, Ego Dominus נֹצְרָהּ ſeruo eam. Et 24.1, וּבוֹלְקָהּ & deſtruet eã. Et in pihél haddaghús, Hoſe.2.14, Ego מְפַתֶּיהָ ſeduco eam. in quo י eſt loco ה radicalis literæ.

149 Cum ſecundo, פְּקַדְתִּינִי viſitaſti me. Et cũ chiríc vice pathách, יְלַדְתִּנִי genuiſti me, Irme. 15.10. Et in binián hiphhíl, Iudic. 11.35, incuruãdo הִכְרַעְתִּנִי incuruaſti me. Et in pihél haddaghús, 1. Semu. 19.17, vtquid ſic רִמִּיתָנִי decepiſti me?

Cum tertio, פְּקַדְתִּים viſitaſti eos. Irme. 2.34, non in foramine מְצָאתִים inueniſti eos. Iechez. 16.58, tu נְשָׂאתֶם portaſti eos.

Cum quarto, פְּקַדְתָּנוּ viſitaſti nos. Et cum camés vice chiríc, Iudic. 11.35, & Irm. 2.27, & Cant. 5.9, quæ ſuprà in principio capitis ſunt citata. Et cum ſéri, vt in præterito maſculino.

Et cum quinto & ſexto, פְּקַדְתִּיהָ viſitaſti eam, פְּקַדְתִּין viſitaſti eas.

פְּקַדְתֶּן 150 CAEterum ſecunda pluralis præteriti fœminei ſex iũgitur pronominibus ſicut maſculini: vt פְּקַדְתָּנִי Viſitaſtis eũ, פְּקַדְתּוּנִי viſitaſtis me, פְּקַדְתֶּם viſitaſtis eos, פְּקַדְתּוּנוּ viſitaſtis nos, פְּקַדְתּוּהָ viſitaſtis eam, פְּקַדְתֶּן viſitaſtis eas.

Quomodo participia iungãtur pronominibus. CAP. XIIII.

פּוֹקֵד 151 PArticipium actiuum ſingulare maſculinũ decem iungitur pronominibus, vt פּוֹקְדִי viſitãs eum, vel פּוֹקְדֵהוּ tertia cum ſéri, vt עֹשֵׂהוּ facienti eum, Hoſe. 8.14. בּוֹזֵהוּ ſpernẽs eum, Prouerb. 14.2.

Cum ſecũdo, פּוֹקֶדְךָ viſitans te, ſecunda cum ſeghól, vt וְיוֹצֶרְךָ & formans te, Ieſah. 44.2. נֹתֶנְךָ dans te, Irme. 20.4. גֹּאֲלֶךָ redimens te, Ieſah. 44.24. Et cum chiríc, vt 2. Paralip. 34.28, Ecce ego אֹסִפְךָ addo te (vel congrego te) ad patres tuos. 2. Semu. 4.8, Iſbóſeth filii Saúl אֹיְבֶךָ odio habentis te. Exod. 23.4, Si occurreris boui אֹיְבֶךָ o-

bus,& ת cum pathách,quòd dictio ſit longa, vt Hoſe. 2.12, וְאָכְלָתַם & deuorauit eos beſtia agri. Ieſah.47.14, ignis שְׂרָפָתַם combuſſit eos. Pſal.119.129, נְצָרָתַם cuſtodiuit ea. Hoſe.2.7, וּבִקְשָׁתַם & quæret eos.

Cum quinto, פְּקַדְתְּכֶם viſitauit vos. 147

Cum ſexto, פְּקָדָתְנוּ viſitauit nos, מְצָאָתְנוּ inuenit nos, Iudic.6.13. Et cum camés in ſoph paſſúc, vt Num.20. 14, Tu noſti omnem laborem qui מְצָאָתְנוּ inuenit nos.

Cum ſeptimo, פְּקָדָתָה cum tribus cameſín,& ה cum 148
mappíc ſecundum normam: quáquam non ſic inueniatur, ſed ſecunda cum camés,& tertia cũ pathách,& ת cũ daghés,& ה leni & longa: vt פְּקָדָתָּה viſitauit eã. Et in aliis binianím, vt 1.Sem.1.6, וְכִעַסַּתָּה & irritabat eam. Ruth 3.6,& fecit iuxta omnia quæ צִוַּתָּה præcepit ei. Ieſah.34.17, & manus eius חִלְקָתָּה diuiſit eam. Iechez.14. 15,Si malam beſtiam tranſire fecero, וְשִׁכַּלְתָּה & orbauerit eam. In quibus ת fœminei præteriti ſignum deficit: nam ſecundum normam debuerat eſſe פְּקָדָתָתָּה: ת verò vltimum,& ה ſunt ſignum pronominis paſſiui.

Cum octauo, פְּקָדָתֵךְ viſitauit te, cum duobus cameſín,& ſéri,& ך cum ſceuá: ſi verò dictio fuerit longa, ת erit cum ſeghól, vt Ruth 4. 15, quæ אֲהֵבָתֵךְ dilexit te. Ieſah.47.10, ſcientia tua ipſa שׁוֹבְבָתֵךְ peruertit te.

Cum nono & decimo, פְּקָדָתָן viſitauit eas, פְּקַדְתֶּכֶן viſitauit vos.

SEcunda perſona præteriti fœminei ſex iungitur פָּקַדְתְּ
pronominibus: vbi chiríc ponitur loco ſceuá: alio- 148
qui cum pronomine plurali vtriuſque generis, tribus exiſtẽtibus ſceuaín, grauis admodum eſſet eorum pronuntiatio: protrahendíque gratia eſt cum י. vt פְּקַדְתִּיהוּ viſitaſti eum. Iechez.16.19, וְנָתַתִּיהוּ & dediſti eum.

דְּרַשְׁנֵהוּ quæſiuimus eum,1. Paral.13.3. פְּקַדְנוּךָ viſitauimus te. שְׁכַחְנוּךָ obliti ſumus te,Pſal.4.18. פְּקַדְנוּם viſitauimus eos. פְּקַדְנוּכֶם viſitauimus vos. Et ex pihél haddaghús, Pſal. 118. 26, בֵּרַכְנוּכֶם benediximus vobis. פְּקַדְנוּהָ viſitauimus eam. שְׁמַעְנוּהָ audiuimus eam, Pſal. 132.6. חֲקַרְנוּהָ inueſtigauimus eã, Iiób 5.27. פְּקַדְנוּךָ viſitauimus te, פְּקַדְנוּן viſitauimus eas, פְּקַדְנוּכֶן viſitauim⁹ vos.

פְּקֻדָה 145 TErtia verò fœminei decem iungitur pronominibus, ה ſigno fœmineo mutato in ת raphatum, & ſecunda cum camés exiſtẽte, & tertia cum pathách: vt פְּקָדַתְהוּ viſitauit eum. גְּמָלַתְהוּ retribuit ei,Prouer. 31.12.

Et cum accẽtu diuiſiuo, vt athnách, vt ſoph paſſúc, & zachéph, pathách mutatur in camés, vt אֲכָלַתְהוּ comedit eũ,Gen.37.20. סְמָכַתְהוּ ſuſtentauit eũ,Ieſah.59.16, 145 צְרָפַתְהוּ cõflauit eũ,Pſal.105.19. Inuenitur tamẽ in ſoph paſſúc cum pathách,vt 1.Semu. 18.28, filia Saul אֲהֵבַתְהוּ dilexit eum. Vel tertia eſt cum pathách,& ת dagheſ ſatũ,loco ת ſigni fœminei deficiẽtis:ſũntque ת ſcriptũ & ו,ſignum tertiæ perſonæ,ſicut אותו. Quod factũ eſt vt leuior ſit pronũtiatio ה. debuerat enim eſſe פְּקָדַתָתְהוּ (quanquam non inueniatur)pro פְּקָדַתְהוּ,vt Ruth 4.15, יְלָדַתְהוּ peperit eum. גְּמָלַתְהוּ ablactauit eum,1. Semu. 1.24. גְּנֻבַתְהוּ furata eſt eum,Iiób 21.18.

146 Cum ſecundo pronomine, פְּקָדַתְךָ viſitauit te. Irme. 22.26,& matrem tuam quæ יְלָדַתְךָ peperit te. In ſoph paſſúc verò cũ camés tertia,vt Cãt.8.6, יְלָדַתְךָ peperit te.

Cum tertio, פְּקָדַתְנִי viſitauit me. Et cum athnách & ſoph paſſúc,cũ camés tertia, vt אֲכָלַתְנִי comedit me, Pſal 69.10. סְמָכַתְנִי ſuſtentauit me,Ieſah.63.5. שְׁטָפַתְנִי inundauit me,Pſal.69.3.

147 Cum quarto,ſecunda & tertia cum camés exiſtenti-

Cum ſeptimo, פְּקַדְתִּין viſitaui eas. יְדַעְתִּין cognoui ea, Ieſah.48.7. 141

Cũ octauo verò, פְּקַדְתִּיכֶן viſitaui vos.

TErtia verò pluralis decem iungitur pronominibus, & ſecunda in ſingulis eſt cũ camés, vt פְּקָדוּהוּ viſitauerunt eum. Zecha.13.3, וּדְקָרֻהוּ & configent eum. Pſal.78.34, וּדְרָשֻׁהוּ & quærent eum. pro quæſierunt eũ. פָּקְדוּ 144

Cum ſecundo, פְּקָדוּךְ viſitauerunt te, Ieſah.26.17.

Cum tertio, פְּקָדוּנִי viſitauerunt me. עָזָבוּנִי dereliquerunt me, Pſal. 27. 10. הִלְמוּנִי percuſſerunt (vel concuſſerunt) me, Prouerb.23.35.

Cum quarto, פְּקָדוּם viſitauerunt eos.

Cum quinto, פְּקָדוּכֶם viſitauerunt vos.

Cum ſexto, פְּקָדוּנוּ viſitauerunt nos. בִּלָּעוּנוּ deglutiuerunt nos, Pſal.124.3. Et 4, שְׁטָפוּנוּ inundauerunt nos.

Cum ſeptimo, פְּקָדוּהָ viſitauerunt eam.

Cum octauo, פְּקָדוּךְ viſitauerunt te.

Cum nono, פְּקָדוּן viſitauerunt eas.

Cum decimo verò, פְּקָדוּכֶן viſitauerunt vos.

CAEterum ſecunda pluralis ſex iungitur pronominibus, remoto ם, & eius loco ſuffecto ו, quia ſic inuenitur Zecha. 7.5, Nunquid ieiunium צַמְתֶּנִי ieiunaſtis mihi? Nume.20.5, הֶעֱלִיתֶנוּ aſcendere feciſtis nos. Et ſic פְּקַדְתּוּנוּ viſitaſtis nos. Vnde ſecundum hãc formam iũgitur ſex pronominibus, ſecunda exiſtente cũ pathách, פְּקַדְתּוּהוּ Viſitauiſtis eum, פְּקַדְתּוּנִי viſitauiſtis me, פְּקַדְתּוּם viſitauiſtis eos, פְּקַדְתּוּנוּ viſitauiſtis nos, פְּקַדְתּוּהָ viſitauiſtis eam, פְּקַדְתּוּן viſitauiſtis eas. פְּקַדְתֶּם 144

PRima verò pluralis octo iũgitur pronominibus, in ſingulis ſecunda exiſtente cũ pathách, vt פְּקַדְנוּהוּ viſitauimus eum, חֲשַׁבְנֻהוּ reputauimus eum, Ieſah.53.3, פְּקַדְנוּ 144.145

raſti nos. pro הִשְׁבַּעְתָּנוּ. ſecundum enim normam debẽt
149 eſſe cum chiríc, quia vox eſt in lingua fœminea, teſte R. Dauíd in Michlól. Illud autem Iehoſ. 2.18, הוֹרַדְתֶּנוּ deſcendere feciſti nos: eſt cum ſéri loco chiríc, quia ſéri & chiríc ſunt propinqua, vt oſtendit יוֹסֵף יוֹסִיף, & in binián hiphhíl יַפְקֵד יַפְקִיד.

Cum quinto fœmineo eſt cum ſceuá, pathách, ſceuá, camés, & ה cum mappíc, vt שִׁלַּחְתָּהּ Miſiſti eam, פְּקַדְתָּהּ vi ſitaſti eam.

Cum ſexto, eſt cum ſceuá, pathách, ſceuá, camés, & ן: vt שִׁלַּחְתָּן Miſiſti eas, פְּקַדְתָּן viſitaſti eas.

פְּקַדְתִּי
140 PRima præteriti perſona communis generis, octo iungitur pronominibus. Cum primo eſt cũ ſceuá, pathách, ſceuá, chiríc, י & ו: vel cum י & ה & ו cũ ſcuréc: vt פְּקַדְתִּיו viſitaui eum. Ieſah. 43.7, ad gloriam meã בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף־עָשִׂיתִיו creaui eum, formaui eum, etiam
142 feci eum. סְמַכְתִּיו ſtabiliui eum, Geneſ. 27.37. מְשַׁחְתִּיו vnxi eum, Pſal. 89.21. Vel פְּקַדְתִּיהוּ viſitaui eum. Et יְכַלְתִּיו va
140 lui præ eo, Pſal. 13.5. Et cum chiríc loco patách, vt Iudic. 13.6, & non שְׁאַלְתִּיהוּ petiui eum. 1. Semu. 1.20, A Domino שְׁאִלְתִּיו petiui eum.

Cum ſecundo, פְּקַדְתִּיךְ viſitaui te. בְּחַרְתִּיךְ וְלֹא מְאַסְתִּיךְ elegi te, & non abieci te, Ieſah. 41.9. Et 10, אַף־עֲזַרְתִּיךְ אַף־תְּמַכְתִּיךְ etiam adiuui te, etiam ſuſtentaui te.

Cum tertio, פְּקַדְתִּים viſitaui eos. Prouerb. 30.18, & nõ יְדַעְתִּים noui ea. Ieſah. 42.16, hæc verba עָשִׂיתִים feci eis, & non עֲזַבְתִּים dereliqui eos.

Cũ quarto, פְּקַדְתִּיכֶם viſitaui vos, שִׁלַּחְתִּיכֶם dimiſi vos.

Cum quinto, פְּקַדְתִּיהָ viſitaui eam.

Cum ſexto, פְּקַדְתִּיךְ viſitaui te. עֲזַבְתִּיךְ dereliqui te, Ieſah. 54.7. נְתַתִּיךְ dedi te, Iechez. 16.7.

Cum non o, eſt cum ſceuá, & duobus cameſín, & ן, vt 137
פְּקָדָן viſitauit eas. Et in pihél haddaghús, קִבְּצָן congrega uit eas, Ieſah. 34. 16.

Cum decimo, eſt cũ ſceuá, pathách, ſceuá, & ſeghól, cum כ & ן, vt פְּקָדְכֶן viſitauit vos, שִׁלַּחְכֶן miſit vos.

SEcunda præteriti perſona, ſex iungitur pronomi- פְּקַדְתָּ
nibus. Non enim (vt dictũ eſt) pronomẽ ſecundæ 139
perſonæ vtriuſque numeri, coniungitur verbo ſecundæ perſonæ, & ita ſex remanent coniunctiones. Secunda igitur perſona iuncta cum primo pronomine, eſt cum ſceuá, pathách, ſceuá, & cholem, & ו, Vel camés & ה & ו cum ſcuréc: vt פְּקַדְתִּיו viſitauiſti eum, שִׁלַּחְתִּיו miſiſti eum. Vel פְּקַדְתֵּהוּ שִׁלַּחְתֵּהוּ. Vel cum chiríc, vt וְנָתַתִּיהוּ & dediſti eum, Iechez. 16. 19, quod & ſupra citauimus.

Cũ ſecumdo, eſt cũ ſceuá, pathách, ſceuá, pathách, & 139
chiríc, cum נ & י. Sed pathách ipſius ת cum accẽtu diuiſiuo, vt ſoph paſſúc, vt athnách, vt zachéph, mutatur in camés. Irme. 20. 7, חָזַקְתַּנִי fortior fuiſti me. Pſal. 139. 1, חֲקַרְתַּנִי inueſtigaſti me. Et 22. 2, עֲזַבְתַּנִי dereliquiſti me. Illud tamen Pſal. 17. 3, צְרַפְתַּנִי conflaſti me: eſt cum camés, quanquam prædictum non habeat accentum.

Cum tertio eſt cum ſceuá, pathách, ſceuá, camés, & ם: vt פְּקַדְתָּם viſitaſti eos, זְכַרְתָּם recordatus es eorũ, שָׁמַעְתָּם audiuiſti ea, Ieſah. 48. 7, יְסַדְתָּם fundaſti ea, Pſal. 119. 152.

Cum quarto, eſt cum ſceuá, pathách, ſceuá, camés, נ & ו cum ſcuréc: vt פְּקָדְתָנוּ viſitaſti nos, שִׁלַּחְתָּנוּ miſiſti nos, Nume. 13. 28. Pſal. 60. 3, Deus זְנַחְתָּנוּ elongaſti nos. Ibidem פָּרַצְתָּנוּ diuiſiſti nos. Et ſecũda cum chiríc loco pathách, & ת cum camés loco chiríc: vt Tu יְלַדְתָּנוּ genuiſti nos, Irm. 2. 27, pro יְלַדְתִּינוּ. Sic & Iehoſ. 2. 17, Innoxii erimus ab adiuratione tua hac qua הִשְׁבַּעְתָּנוּ adiu-

in latitudine Dominus. Iiob 4.14, קָרָאַנִי euenit mihi. 1.Sem.28.12, vt quid רִמִּיתָנִי decepisti me? Psal.17.3, צְרַפְתַּנִי conflasti me. Iiob 30.19, הוֹרָנִי docuit me. Inuenitur & cum sẽri in pihél haddaghús, vt Iesah.8.11, וְיִסְּרֵנִי & corripuit me.

Cum quarto pronomine est cum sceuá, & duobus camesín, & ם: vt מְכָרָם vendidit eos, Deut.32.30. שְׁלָחָם misit eos, Iechez.13.6. סְבָלָם portauit eos, Iesah.53.4. Interdum hoc pronomen est cum מ & ו, vt כִּסָּמוֹ operuit eos, Exod.15.10. Interdum etiam (quia dictio est longa) tertia radicalis est cum pathách, vt Hamós 9.1, וּבְצַעֵם & percutiet eos in capite.

134 Cum quinto, est cum sceuá, & pathách (quòd dictio sit breuis ob punctorum multitudinem,) & sceuá, & seghól, cum כ, & ם, cuiusmodi omne כֶּם כֶּן, vt שְׁלָחֶכֶם Misit vos, פָּקָדְכֶם visitauit vos.

135 Cum sexto, communiter est cum sceuá, & duobus camesín, & נ & ו cum scuréc: vt מְכָרָנוּ vendidit nos, Genes.31.15. עֲזָבָנוּ dereliquit nos, Hezr.9.9. זְכָרֵנוּ recordatus est nostri, Psal.115.12. נְתָנָנוּ dedit nos, Psal. 124.6. יְדָעָנוּ sciuit nos, Iesah.63.16.

135 Cum septimo, pronomine fœmineo est cum sceuá, & duobus camesín, & ה cum mappic, vt חֲקָרָהּ inuestigauit eam, Iiob 28.27. יְסָדָהּ fundauit eã, Psal.23.2. וְשִׁבְרָהּ & cõteret eam, Iesah 30.14. Interdum ה quiescit, vt Hamós 1.11, & indignatio eius שְׁמָרָה נָצַח seruauit eam in sæculum. Et in Macór sunt multa quiescentia præter normam.

137 Cum octauo, est cum sceuá, camés, & sẽri, & ך cum sceuá, vt פָּקָדֵךְ visitauit te, שְׁבָרֵךְ contriuit te, Iechez.27.26. וּשְׁאָלֵךְ & interrogauerit te, Iudic. 4.20.

uá(vel ſceuá pathách,ſi prima eſt gutturalis)& pathách in camés,& tertia eſt cum chólem & ו.Vel eſt cum ſceuá,& duobus cameſín,& ה & ו & ſcuréc.Vt מְכָרוֹ Vendidit eum, עֲזָבוֹ dereliquit eum, חֲקָרוֹ inueſtigauit eum, & מְכָרָהוּ עֲזָבָהוּ חֲקָרָהוּ quæ idem ſignificant.

Cum ſecundo autem pronomine eſt cum ſceuá, & 130
ſecũda cum camés,quia ſemper eſt longa,& ך cum camés.In ſoph paſſúc verò,athnách & zachéph,tertia eſt cum ſeghól:vel cum camés,& ך cum ſceuá,ne coincidat cum ך fœmineo.vt יְלָדֵךְ genuit te,Deut.32.18. מְשָׁחֵךָ 131
vnxit te,Pſal. 45.8. וְעָבְדֵךְ & ſeruierit tibi, Deut. 15.12. יְלָדֵךְ genuit te,Prouer.23.22. קָנָךְ poſſedit te. Deut.32.6, עָנֵךְ reſpondit tibi,Ieſah.30.19. פָּאֲרֵךְ glorificauit te, Ieſah.55.5. Et abſque accentu diuiſiuo ſimiliter inuenitur,vt Irm.23.37,Quid עָנֵךְ reſpondit tibi Dominus?

Cum tertio pronomine cõmuniter eſt cum ſceuá, 132
camés & pathách,& chiric cum נ & י, vt פָּקְדַנִי viſitauit me. שְׁלָחַנִי miſit me,2.Reg.2.6.עֲזָבַנִי dereliquit me, Ieſah.49.14. שְׁאָפַנִי abſorbuit me,Pſal.56.2. Cũ ſoph paſſuc verò,athnách,& zachéph, pathách mutatur in camés,vt Pſal.40.13,& cor meũ עֲזָבַנִי dereliquit me. Nume.16.29,Non Dominus שְׁלָחַנִי miſit me.Et 28,Scietis quòd Dominus שְׁלָחַנִי miſit me.Iudicũ 1.15,נְתַתָּנִי dediſti mihi.Ieſah.49.1,קָרָאָנִי vocauit me. Sũt tamen nõ- 134
nulla cum camés,quæ accentum non habent diſtinguentem,ad denotandum ſecundum normam debuiſſe eſſe cum camés, propter hannách occultum, id eſt literam quieſcentem. Nam poſt tertiam literam eſt nach occultũ, & idcirco debuerat ſecundum normã eſſe cum camés,& non cum pathách, vt Prouerb.8.22, Dominus קָנָנִי poſſedit me.Pſal.118.5,עָנָנִי exaudiuit me

agens, quatenus agens, nõ eſt patiens, nec contrá. Vn-
142 de illud Iechez. 29.3, עֲשִׂיתָנִי, exponunt, feci mihi, & nõ me. Sed tertia cum tertia conuenienter iungitur, vt paulo infrà patebit. Sciendum præterea quòd pronomen in prima & ſecunda præteriti perſona æquatur, vt Irm. 2.34, Non in foramine (vel foſſa) מְצָאתִים inueniſti eos. Iechez. 16. 58, אַתְּ נְשָׂאתִים tu portaſti eos. Et 19, וְנָתַתִּיהוּ & dediſti eum corã eis. Iudic. 11.35. incur-
149 uãdo הִכְרַעְתַּנִי incuruaſti me. Excipiũtur, illud Cantic. 5.9, quia ſic הִשְׁבַּעְתָּנוּ adiuraſti nos: pro, הִשְׁבַּעְתִּינוּ Et Irm. 2.27, tu יְלַדְתָּנוּ genuiſti nos. pro, יְלַדְתִּינוּ. Et cum prima perſona præteriti, vt Ieſah. 42.16, hæc verba עָשִׂיתָם feci eis. Et mox, & non עֲזַבְתִּים dereliqui eos. Pronomen quoque iunctum ſecũdæ perſonæ plurali maſculeæ, & tertiæ plurali fœmineæ, æquatur: vt Zecha. 7.5, Nunquid ieiunium צַמְתֶּנִי ieiunaſtis mihi? eſt enim ſicut צַמְתֶּם אוֹתִי. Nume. 20.5, Quare הַעֲלִיתֶנוּ aſcendere feciſtis nos ex AEgypto? quod eſt ſicut הַעֲלִיתֶם אוֹתָנוּ. Et ſic in futuro, Iiob 19.15, Et ancillæ meæ vt extraneum תַּחְשֹׁבְנֵנִי (quod eſt ſicut תַּחְשׁוֹבְנָה אוֹתִי) reputabunt me, Iiob 19.15.

Notandum etiam quòd literæ quibus pronomina conficiuntur, ſunt ſex, quæ continẽtur hoc memoriali ſigno הַכְנוֹתֵם, id eſt he, caph, nun, vau, iod, & mem, tã in nominibus (vt dictũ eſt) quã in verbis, de quibus ſumus dicturi. Interdum autem eſt vna litera cũ daghés, & quã doque ſine daghés: aliquando duæ, nonnũquam tres pronomen conficiunt. Sed iam verborum indaganda eſt coniunctio, ídque in verbo perfecto, & à præteriti tertia perſona inchoandum.

פָּקַד
82 IGitur פָּקַד, ſiue tertia perſona, decẽ iungitur pronominibus: & in perfectis camés mutatur in ſce-

de AEgypto.pro, feci.2.Semu.2.28, & non יִרְדְּפוּ perſequẽtur vltrá pro,perſecuti ſunt.Pſal.106.17, תִּפְתַּח־אֶרֶץ Aperiatur terra. pro,aperta eſt. Et 18,flamma תְּלַהֵט cõburet impios.pro,combuſſit.Et 19,יַעֲשׂוּ־עֵגֶל facient vitulum.pro,fecerunt.Et 78.15, יְבַקַּע rumpet petras.pro, rupit. Et pro præterito imperfecto,Gen.29.2,יַשְׁקוּ propinabant gregibus.Et 3,וְנֶאֶסְפוּ־שָׁמָּה & congregabuntur illic omnes greges. pro, congregabãtur.1.Semu.13.19, Et faber non יִמָּצֵא inuenietur. pro,inueniebatur. Et pro præſenti,1.Sem.24.10,Vt quid תִּשְׁמַע audies verba? pro, audis.Gene,2.10,Et inde יִפָּרֵד diuidet ſe. pro,diuidit ſe. Et 32.17,& quò תֵּלֵךְ vades?pro, vadis.Et 32, Non יֹאכְלוּ comedent (pro comedunt) filii Iſrael. Et loco macór:vt 2.Paralip.24.11,Tempore יְבִיא afferet(pro afferendi)arcam.id eſt quo afferebant arcam.Eccleſ.8.3, Ne feſtines à facie eius תֵּלֵךְ ibis.pro ire,id eſt recedere, 1.Semu.2.3,Ne multiplicetis תְּרַבְּרוּ loquimini.pro,loqui.Ieſah.52.1,Non addet יָבֹא־בָךְ veniet.(pro,venire in te.)Poſſunt tamen hæc exponi ſubaudiendo ש, id eſt vt loquamini,vt veniat,ſecundum R.Abrahám.

De coniunctione pronominis cum verbo.& primum cum præterito perfecto. CAP. XIII.

Quid ſit,& quid ſignificet pronomen tam affixum,ſiue coniunctũ cum nomine & verbo, quàm ſeparatũ: Lib.11. Cap. XXXIIII dictum eſt. Modo verò notandum eſt,pronomen primæ perſonæ non iungi verbo primæ perſonæ,nec pronomẽ ſecundæ perſonæ iungi verbo ſecundæ perſonæ.Non enim dicimus in lingua Hebræa פָּעַלְתִּינִי operatus ſum me, פָּעַלְתָּךְ operatus es te, etiam in verbis ſignificãtibus actionem immanentem: quia

11.14, עַד־הִשְׁמִדָם אוֹתָם donec perderent eos.

197 Præteritum loco imperatiui non inuenitur: neque contrà, imperatiuum loco præteriti.

101 Participium paſſiuum pro actiuo, & contrà, inuenitur: vt Iudicum 8.11, per viam הַשְּׁכוּנִי habitantiũ in tabernaculis. Pſal.102.12, Dies mei ſicut vmbra נָטוּי declinans. Cant.3.8, omnes ipſi אֲחֻזֵי tenentes gladios. Eſter 3.15, Curſores egreſſi ſunt רְחוּפִים feſtinantes. 1. Reg.22. 35, Et rex erat מֻעֲמָד conſtitutus in curru. Daniel 10.11, Steti מַרְעִיד trepidus. Ieſah. 27. 7, Nunquid ſecundum plagam מַכֵּהוּ percuſſi eius percuſſit eum?

163 Macór ponitur vice præteriti, imperatiui, & futuri, vt dictum eſt Lib. II. Cap. VI.

197 Imperatiuum ponitur vice futuri multis in locis: vt Geneſ. 42.16, Et vos הֵאָסְרוּ ligamini. pro ligabimini. Deut.32.49, Aſcende, &c. וּמוּת & morere. pro morieris. Gene.12.2, וֶהְיֵה & eſto benedictio. pro eris. Et 20.7, Et orabit pro te, וֶחְיֵה & viue. pro viues. Pſal.37.4, וְהִתְעַנַּג & delectare (pro delectaberis) in Domino. Et 27, וּשְׁכֹן & habita in ſæculum. pro, habitabis. Item 2.11, וְגִילוּ & exultate (pro exultabitis) in tremore. Et 68.31, גְּעַר perde feras. pro perdes. Prouerb.3.4, וּמְצָא־חֵן & inueni gratiã. pro inuenies. 2. Reg.5.10, וּטְהָר & munda. pro mundabit ſe. Prouerb. 4.4, cuſtodi præcepta mea, וְחְיֵה & viue. pro, viues. Et 6.6, Vade ad formicam piger &c. וֶחְכָם & ſapiens eſto. pro eris.

195 Futurũ ponitur aliquãdo vice præteriti: vt quãdo eſt cum dictione אָז, vt dictum eſt. Exod.15.5, Abyſſi יְכַסְיֻמוּ operient eos. pro operuerũt. Et 7, יְאכְלֵמוֹ deuorabit eos pro deuorauit. Et 33.7, Et Moſeh יִקַּח accipiet tabernaculum. pro accepit. Iudic.2.1, אַעֲלֶה aſcendere faciam vos

Contrà, quãdo præcedit dictio אָז id eſt Tunc, futurũ capitur vice præteriti: vt Exo. 15.1, אָז יָשִׁיר Túc canet Moſcéh. pro, cecinit. Nume. 21.17, אָז יָשִׁיר Tũc canet Iſrael. pro, cecinit. Deut. 4.41, אָז יַבְדִּיל Tunc diuidet Moſcéh. pro, diuiſit. Talis eſt mos & in lingua Iſmahelitica, vt Rab. Abraham ſcripſit. Capitur & pro præterito imperfecto, Ieſah. 6.2, Duabus יְכַסֶּה operiebat vultũ ſuum, &c. Et 4, וַיָּנֻעוּ & mouebantur ſuperliminaria.

Vtitur etiam Sacra ſcriptura præterito perfecto pro imperfecto: vt Gen. 4.24, Quia virum הָרַגְתִּי occidi (pro occidebam) in vulnere meo. hoc eſt, Si vulnerabat me quiſpiam, occidebam eum, vt exponit Ra. Dauid in Michlól. 196

Benoni, id eſt Participium actiuũ, non inuenitur loco præteriti aut futuri: quanquam R. Ionáh illud Geneſ. 41.1, & Parhóh חֹלֵם ſomnians: ſcribat eſſe vice præteriti, id eſt ſomniauit. Sed R. Dauid dicit eſſe benoni, id eſt erat ſomnians, aut ſomniabat quòd ſtaret iuxta flumẽ. Et ſic illud Ieſah. 66.22, Cælos nouos, & terram nouam ego עֹשֶׂה faciens, ſiue facio: R. Ionáh expo nit feci: ſed eſt participium, facio. quanquam enim cælorum & terræ creatio fuerit olim, quotidie tamen dicitur creare, quòd ea ſtabiliat & conſiſtere faciat ſua virtute & potentia. 197

Ponitur etiam præteritũ vice macór: vt 2. Sem. 12.14, נִאַצְתָּ blaſphemando blaſphemaſti, vel blaſphemare feciſti. Iechez. 13.3, וְלִבְלְתִּי רָאוּ & vt nõ videant. quod eſt, propter non videre. Irme. 23.14, לְבִלְתִּי־שָׁבוּ vt nõ cõuertantur. Leuit. 14.43, אַחַר חִלַּץ poſtquam eruit lapides. Prouerb. 19.11, הֶאֱרִיךְ אַפּוֹ extendẽdo furorẽ ſuũ. Iehoſ. 23.15, עַד־הַשְׁמִידוֹ*אֶתְכֶם donec diſperdat ipſe vos. Et 376

attendent. Interdum non ſcribitur ה,vt 2.Sem.13. 18,תִּלְבַּשְׁן induent ſe. Geneſ. 19.36. וַתַּהֲרֶיןָ & conceperũt duæ filiæ Loth. Venit etiam ן cum daghés,ornatus, vel euphoniæ gratia,vt Michàh 7.10,Oculi mei תִּרְאֶינָּה aſpicient in eam.Sed illud Iechez.32.16,תְּקוֹנֵנָה lamẽtabuntur eam:eſt cum daghés ob defectum נ.

Inuenitur etiam cũ י in principio,& נ & ה in fine:vt 1.Sem.6.12, וַיִּשַּׁרְנָה & direxerunt ſe vaccæ.Geneſ.30.38, וַיֶּחֱמֶנָה & calefaciebant ſe. Et illud Dani.8.22, Ex gentibus יַעֲמֹדְנָה ſtabunt. Inuenitur & cum daghés ob defectum נ,vt Iechez.17.22,תִּשְׁכֹּנָה habitabunt. Et cũ ſceuá vice pathách,vt Iechez.16.50,וַתִּגְבְּהֶינָה & eleuatæ ſunt.pro וַתִּגְבַּהְנָה, vbi & י ad protrahendum eſt additũ.

Temporum permutatio. CAP. XII.

TEmporum permutatione Sacræ vtuntur literæ.Quocirca annotandum eſt quòd præteritum ponitur vice futuri multis in locis,& præcipue in Prophetis,propter rei certitudinem:vt Gen.17.16, Benedicam ei, & etiam נָתַתִּי dedi ex ea tibi filium.pro,dabo.Et 18.12,הָיְתָה־לִּי fuit mihi voluptas?pro,erit.Pſal.21. 3,deſideriũ cordis ei נָתַתָּה dediſti ei.pro,dabis.Et 31.6,פָּדִיתָ redemiſti me.pro,redimes.Et 55.19,פָּדָה redemit in pace.pro,redimet.Iechez. 13.11,הָיָה fuit imber inundans.pro,erit.Et 28.18,־וְאוֹצִיא, אֵשׁ & eduxi ignem.pro,educam. Ibidem, וְאֶתְּנְךָ & dedi te in cinerem.pro,dabo.Et rurſus 17, In terrã הִשְׁלַכְתִּיךְ proiicere feci te.pro,faciam. Hobadiáh 2,Ecce paruulum נְתַתִּיךָ dedi te.pro,dabo.Michàh 7.8,Ne læteris inimica mea, quia cecidi,קָמְתִּי ſurrexi.pro,ſurgam.Chabaccúc 3.13,יָצָאתָ egreſſus es in ſalutem populi tui.pro, egredieris.

lem, teſte R. Dauid in Michlól.

תִּפְעֲלִי 97

SEcunda perſona futuri fœminei eſt cum י in fine, vt וַתִּבְטְחִי & fidiſti, Ieſah. 47.10. Et 49.18, תִּלְבָּשִׁי veſtieris. Item 43.6, תִּכְלָאִי prohibebis. (Et cum ן, תִּדְבָּקִין adhærebis, Ruth 2.21. תַּעֲשִׂין facies, Ruth 3.4. תְּחִילִין parturies, Ieſah. 45.10.) Et תַּחְשְׁבִי prohibeas, Ieſah. 54.2. Et Irm. 47.7, quomodo תִּשְׁקְטִי quieſces? Ieſah. 47.12, תְּעָרְצִי roborabis te, aut confringes te. Et ſecunda cum camés chatéph, Iechez. 16.33, וַתְּשַׁחֲדִי & muneribus afficiebas eos. Breue item, & cum ſcurec loco chólē, Ruth 2.8, Ne תַּעֲבוֹרִי tranſeas hinc.

תִּפְעֹלְנָה 98

SEcunda* & tertia perſona pluralis fœminea eandē habent vocem, ſenſu verò diſcernuntur: quæ vox variatur cum chólem & pathách, & in fine habet נ & ה, vt Prouerb. 10.27, Anni impiorum תְּקֻצַּרְנָה breuiabūtur. Pſal. 81.7, Manus eius à lebete תַּעֲבֹרְנָה tranſibunt. pro, tranſierunt. Et cum pathách, Pſal. 92.12, תִּשְׁמַעְנָה audient aures meæ. Et 69.24, תֶּחְשַׁכְנָה obſcurabuntur. (vel obſcurentur) oculi eorum.* Ruth 1.11, cur תֵּלַכְנָה pergetis mecum? Iechez. 16.55, & tu & filiæ tuæ תְּשֻׁבְנָה reuertemini. Et 23.49, & pœnas propter idola veſtra תִּשְׂאוּנָה luetis. Et cū athnách, ſoph paſſúc, & zachéph, cōmuniter pathách vertitur in camés, vt Prouer. 27.20, nō תִּשְׂבַּעְנָה ſaturabuntur. Ieſah. 49.15, etiā iſtæ תִּשְׁכַּחְנָה obliuiſcentur. Excipiuntur nonnulla quæ ſunt cum pathách, vt Ieſah. 5.15, & oculi ſublimium תִּשְׁפַּלְנָה humiliabunt ſe. Et 66.14, oſſa veſtra ſicut germen תִּפְרַחְנָה florebunt. Prouer. 30.15, תִּשְׂבַּעְנָה ſaturabuntur. Iechez. 30.17, תִּלַכְנָה ibunt. Iiób 17.16, תֵּרַדְנָה deſcendent. Irme. 49.2, תִּצַּתְנָה comburētur. Michàh 7.16, & aures eorum תֶּחֱרַשְׁנָה obſurdeſcēt. Ieſah. 32.3, aures audientiū תִּקְשַׁבְנָה 99

12.6, יִשְׁלָיו abundabunt tabernacula. eſt cum camés, quãuis prædictum non habeat accentum, vt alleuietur pronuntiatio י. Et ſic in præterito, vt in verbis quieſcẽtibus dicturi ſumus.

93 Quæ autem veniunt ab יִפְעוֹל cum chólem, in plurali cum habent athnách, vel ſoph paſſúc, ſunt longa, & cum chólem, vt Ieſah. 9.19, Non יֶחְמְלוּ parcent. Pſal. 10.8, יִצְפְּנוּ abſcõdent. Et 126.5, יִקְצְרוּ metẽt. Et 83.6, יִכְרְתוּ pangent. Et 94.3, יַעֲלְזוּ exultabũt. Et 56.7, יִשְׁמְרוּ obſeruabunt. Et 103.29, יִשְׁכְּנוּ habitabunt. Et 94.6, יַהַרְגוּ occidẽt. Ieſah. 5.11, יִרְדְּפוּ ſequentur. Et ſic cum accentu ſuſpẽſiuo, vt Ioél 2.8, In gladio יִפְּלוּ cadent. Geneſ. 15.14, Gẽtes quibus יַעַבְדוּ ſeruient. Cum ſcurẽc verò loco chólem eſt breue, vt Exod. 18.26, יִשְׁפְּטוּ iudicabunt. De quieſcẽtibus quæ ſunt cum ſéri, ſuo dicemus in loco.

תִּפְעֲלוּ 96 SEcũda perſona pluralis maſculini generis variatur vt tertia etiã pluralis, & eoſdem habet canones, vt תִּשְׁלְחוּ Mittetis, תִּשְׁמְרוּ cuſtodietis. Et cum zachéph, תִּשְׁלָּחוּ mittetis, Nume. 13.3. תִּשְׁמְעוּ audietis, Deut. 13.4. Et cum accentu ſuſpenſiuo, Leuit. 10.6, Ne תִּפְרָעוּ nudetis. Pſal. 62.11, תֶּהְבְּלוּ euaneſcetis. Et cum ן, vt תִּשְׁמְעוּן audietis, Deut. 8.20. Et תִּשְׁמָעוּן, Deut. 18.15. Et cum chólem, תַּעֲבְרוּ tranſibitis, Gen. 18.5. תִּשְׁמְרוּ cuſtodietis, Leu. 19.30. Et 10.6, תִּפְרֹמוּ ſcindetis. Exod. 34.13, תִּכְרֹתוּן ſuccidetis. Iehoſ. 24.15, תַּעַבְדוּן ſeruietis.

תִּפְעֹל 96 TErtia perſona ſingularis fœminea futuri variatur vt ſecunda maſculini, vt תִּשְׁכַּב dormiet, accunbet, Leuit. 15.26. Et Exod. 2.5, וַתִּשְׁלַח & miſit ancillam ſuã. Pſal. 104.32, וַתִּרְעַשׁ & tremuit. Irm. 3.9, וַתֶּחֱנֵף & polluit terrã. i. populũ terræ. Et תֶּחֱרַב deſolabitur, Ieſa. 34.10. Prouer. 14.4, תִּשְׁמוֹרֶם cuſtodiet eos. ſcurẽc loco chó-

ſeruiemus, Ieho. 24. 15. וְנִכְרְעָה & incuruemus nos, Pſal. 95. 6. וְנַעַבְרָה & tranſibimus, Ieſah. 51. 23. נִקְרְבָה appropinquemus, Ieſah. 41. 1. וְנִחְקְרָה & inquiramus, Thrē. 3. 40. נִשְׁמַע obediemus, Iehoſ. 1. 17. נִשְׁמָע obediemus, Ieho. 24. 24. נִשְׁמָע audiem', Irm. 42. 6. נִזְרָע ſeremus, Leuit. 25. 20. Et ſuper equum non נִרְכַּב equitabimus, Hoſe. 14. 4. נִשְׂמְחָה lætabimur, Pſal. 66. 6. 89 86. 87

TErtia perſona pluralis maſculini habet ו cum chiric, vel pathách, vel ſeghól, vt tertia. Prima autē radicalis litera eſt cum ſceuá. Secunda item cum ſceuá: vel ſceuá pathách, ſi eſt gutturalis. Tertia, cum ו & ſcuréc. vt יִלְבְּשׁוּ Induent, יִתְקְעוּ clangent, יַחְפְּשׂוּ ſcrutabuntur, יַעֲלְצוּ* exultabunt, יַעֲלוּזוּ exultabunt, יֶחֱזְקוּ roborabunt ſe. Et cum athnách, יִרְבְּצוּ Accubabunt, Ieſah. 14. 30. יִשְׁמְעוּ audient, Deut. 18. 14. יִתְקְעוּ clangent, Nume. 10. 4. יֶחֶרְדוּ obſtupeſcent, pauebunt, Ieſah. 41. 5. Et in ſoph paſſúc, Ieſah. 10. 33, Sublimes יִשְׁפָּלוּ humiliabunt ſe. Pſal. 68. 31, יֶחְפְּצוּ volent. Et cum zacheph, Hoſe. 4. 10, Nō יִשְׂבְּעוּ ſaturabūtur. aut ſaturabunt ſe. Et cum prædictis accētibus ſunt longa, ſed cum additione ן ſunt breuia: vt Exod. 4. 9, & non יִשְׁמְעוּן audierint. Pſal. 11. 2, יִדְרְכוּן intendent. Et 104. 28, יִשְׂבְּעוּן ſaturabuntur. Deut. 4. 6, יִשְׁמְעוּן audient. Pſal. 104. 22, יִרְבְּצוּן accubabūt. Et 29, יִגְוָעוּן morientur. exhalabunt animam. Sunt etiam nonnulla cum ſceuá, quanquam habeant athnách, vt Pſal. 45. 6, populi ſub te יִפְּלוּ cadent. Et 35. 4, Conuertātur retrorſum, וְיִחְפְּרוּ & erubeſcant. Sunt & quædam cum camés propter accentum ſuſpenſiuum, vt Ieſah. 65. 24, Antequam יִקְרָאוּ clament. Et 49. 10, Non יִרְעָבוּ eſurient. Iechez. 32. 29, cū incircūciſis יִשְׁכָּבוּ dormient. Et 26. 16, Stuporibus יִלְבָּשׁוּ induent ſe. Sed illud Iób יִפְעָלוּ 93 95 94

lem. Et 17.14, הֵיצָלֵחַ nunquid proſperabitur?

תִּפְעוֹל

91 Secũda perſona maſculini variatur vt tertia, & eaſdẽ habet punctaturæ regulas, vt תּוֹרֵשׁ Fundes, תַּעֲבוֹר tranſibis, תַּעֲבֹד coles, aut operaberis. Iiób 35.6, תִּפְעַל־בּוֹ operaberis in eo. eſt cum camés lato, ſecundum Hammiſráh. quãquam R. Dauíd in Michlól putat eſſe cum camés chatéph loco chólẽ prõpter maccáph. Et cũ pathách, vt תַּחֲרֵשׁ Tacebis, תִּשְׁלַח mittes, תִּשְׁמַע audies. Prouer. 19.20, vt תֶּחְכַּם ſapias, vel ſapiens ſis. Et cum athnách, ſoph paſſúc, & zachéph, Deut. 30.17, nõ תִּשְׁמַע audies. Proue. 6.9, תִּשְׁכָּב dormies. Leui. 25.4, nõ תִּזְרָע ſeres.

84 Micáh 6. 14, & non תִּשְׂבָּע ſaturaberis. Sunt tamen nonnulla cum pathách, vt Pſal. 35.22, Vidiſti Domine, ne תַּחֲרֵשׁ ſileas. vel obſurdeſcas. Et 109. 1, Deus laudis meæ ne תַּחֲרַשׁ tacueris. Et cum camés ſine prædictis accẽtibus, vt Irme. 3.9, וַתַּחֲנֵף & peccare fecit terram. i. terræ populum. Leuit. 12.4, Omnem ſanctitatem non תִּגָּע contínges.

נִפְעוֹל

92 Prima perſona pluralis futuri, communis generis, variatur vt tertia, & eoſdẽ habet canones. Quandoque enim eſt נ cum chiríc, quandoque cum pathách, interdum cum ſeghól. Prima autem radicalis cum ſceuá, vel chatéph pathách, aut chatéph ſeghól: Secũda verò cum chólem, quod cum maccáph mutatur in camés chatéph: vel eſt cum pathách, quod cum ſæpe dictis accentibus, mutatur in camés, paucis exceptis. Multa etiam ſunt cum ה in fine, vt de prima perſona dictum eſt. Vt נִרְדֹּף ſequemur, perſequemur. Et cum camés chatéph propter maccáph, Iiób 19. 28, מַה־נִּרְדְּפוּ־לוֹ quid perſequemur eum? ſecundum R. Dauíd. quanquã ſecundũ

92 Hammiſráh, & plæroſque alios ſit cum pathách. Et נַעֲבֹר

lem mutatur in camés chatéph, vt Ieſah. 19. 4, Et rex fortis יִמְשֹׁל־בָּם dominabitur in eis. Pſal. 41. 7, יִקְבֹּץ־אָוֶן לוֹ congregabit iniquitatẽ ſibi. Et 7. 10, יִגְמַר־נָא conſumet nunc. Et 17. 3, יַעֲבַר־פִּי tranſibit os meum. Ieſah. 48. 9, אֶחֱטָם־לָךְ prolõgabo iram tibi. At in dictione יִגְנֹב־אִישׁ furatus fuerit quiſpiã, Exod. 22. 1, relinquitur chólẽ cũ maccáph, propter maarích illi cõiunctũ. Sic etiã habet chólem cũ macchâph quando dictio neque eſt parua neque longa, Iehoſ. 18. 20, Iardén יִגְבֹּל־אֹתוֹ terminabit eum. Sed illud Prouerb. 4. 4, יִתְמָךְ־דְּבָרַי ſuſtentet verba mea cor tuum: eſt cum camés propter ghaahiá ſub י.

Terminatur etiam futurũ in pathách, vt יִפְעַל operabitur, יִשְׁלַח mittet. quod cum ſoph paſſúc, athnách, zachéph, & ſilſéleth mutatur in camés, vt יִשְׂבַּע ſaturabitur, Ieſah. 53. 11. יִרְאַג timebit, Irme. 17. 8. וַיִּבְעַט & calcitrabit, Deut. 32. 15. יֶחְכַּם ſapiẽs erit, Prouer. 20. 1. וַיִּשְׁחַט & iugulauit, Leuit. 8. 23. יִשְׂמַח lætabitur, Prouerb. 13. 9. יִנְעַם dulceſcet, Prouer. 24. 25. יֶחְסַר deficiet, indigebit, Proue. 31. 11. Excipitur illud Exod. 16. 20, וַיִּבְאַשׁ & putruit: quod eſt cũ pathách. & ſic 1. Paral. 29. 23, וַיִּצְלַח & proſperat eſt. 84

Sunt etiã nõnulla quæ veniunt cum camés non habẽtia prædictos accẽtus, vt Irme. 25. 30, Rugiendo יִשְׁאַג rugiet. Ioel 3. 16, Et Dominus de Siión יִשְׁאָג rugiet. Iiob 21. 17, Lucerna impiorum יִדְעָךְ extinguet ſe. Ieſah. 6. 10, Et auribus ſuis יִשְׁמַע audiat. Iechez. 3. 27, qui audit יִשְׁמָע audiat. Ruth 4. 4, Et ſi non יִגְאַל redemerit, annuntia mihi. Exod. 21. 31, vel filium יִגַּח cornu petierit. Eccleſ. 11. 6, quid יִכְשַׁר conueniat. Gene. 41. 5, וַיִּישָׁן & dormiuit, & ſomniauit. Leuit. 16. 4, tunicam lineam יִלְבַּשׁ induet. Et 8. 15, וַיִּשְׁחַט, Et iugulauit, & tulit &c. Ieſah. 27. 10, & ibi יִרְבַּץ accubabit. Iechez. 37. 8, וַיִּקְרַם & extẽdit ſuper ea pel- 84 85

טָרַף rapuit, בָּגַד ſpreuit, נָשַׁךְ momordit.

Quædam in pathách, vt שָׁכַב Dormiuit, רָכַב equitauit, רָפַד fulciuit, רָבַץ accubuit, גָּדַל creuit.

Alia in chólē, vt זָכַר Recordatus eſt, שָׁמַר cuſtodiuit, עָבַר tranſiuit, מָשַׁךְ traxit. Sunt etiã cũ ſeghól, ſceuá, & pathách, vt אֶשְׁמַע Audiam, אֶשְׁלַח mittã, & ſic omnia pene verba quæ ſecundam, aut tertiam habent gutturalem. Quæ cũ habẽt athnách, ſoph paſſũc, & zachéph, mutant pathách in camés. Pſal. 77.4, Memor ero Dei, וְאֶהֱמָיָה & tumultuabo. Geneſ. 24.19, camelis tuis אֶשְׁאַב hauriam. Irme. 20.8, loquar, אֶזְעָק clamabo. 1. Reg. 11.13, omne regnum non אֶקְרַע ſcindã. Prouérb. 1.26, in infortunio veſtro אֶשְׂחַק ridebo. Etiã ſine prædictis accẽtibus, vt Iiób 9.20, Si אֶצְדַּק iuſtus fuero. Irme. 8.6, וְאַשְׁמַע & audiui. 89

Et cum ה in fine, prima & ſecunda radicales ſunt cũ ſceuá, & tertia cum camés, vt אֶשְׁכְּבָה requieſcam, Pſal. 4.9. אֶעְבְּרָה tranſibo, אֶשְׂבְּעָה ſaturabo, אֶשְׂמְחָה lætabor, אֶעֱזְבָה derelinquam, אֶעֱלְזָה exultabo. Et cum athnách, Pſal. 119.131, וְאֶשְׁאֲפָה & reſpiraui. Et 68.15, אֶטְבְּעָה ero infixus. Et 77.2, וְאֶצְעָקָה & clamabo.

יִפְעֹל Tertia futuri maſculini perſona eſt cum chiríc, ſceuá, & chólē. Non ſolũ autem י futuri ſignum, ſed & נ & ת punctantur cum chiríc, in vtroque numero. 90

Quòd ſi prima radicalis fuerit gutturalis, & pũctata cũ ſceuá, aut cum ſceuá pathách, tunc י & נ & ת erunt cũ pathách. Si verò fuerit cum chatéph ſeghól, erit cum ſeghól. vt יִפְעֹל Operabitur, יִשְׁפּוֹט iudicabit, יַעֲבֹד ſeruiet, יַעֲבֹר tranſibit, יַחְפֹּץ volet, יַחְגֹּר accinget, יַחְשׂוֹף reuelabit, aut diſcooperiet. Si autem habuerit maccáph, & iungatur monoſyllabo, vel dictioni longæ, tũc chó- 90

bitur, ſed remanet in pronuntiatione, vt קְרָאן vocate me Marà, Ruth 1.20. Et cum ן ſolo, Exod. 2.20, קְרָאֵן לוֹ vocate eum. (in quo ק eſt cum chiric, vt diminuantur puncta: vt פְּקֻדִי פְּקֻדוּ.) Sic Gen. 4.23, שְׁמַעַן audite vocem meam. Cum ה item ſolo, vt Ieſah. 32.11, רְגָזָה commouete vos confidentes. quanquam ſunt qui dicant eſſe macór, teſte R. Dauid in Michlól. Inuenitur etiam in voce maſculina, vt Ieſah. 32.11, חָרְדוּ שַׁאֲנַנּוֹת pauete (aut contremiſcite) opulentæ. Quod factum eſt quoniã loquitur de populo qui erat in medio vrbiũ opulẽtarũ.

Futurum, & eius varietas, ſiue punctatura. CAP. XI.

אֶפְעֹל 81

PRima perſona futuri communis generis pũctatur cum ſeghól, & ſceuá, & chólem: intérque ſecundam literam radicalem & tertiam quandoque ſcribitur, quandoque non ſcribitur hannách, id eſt ו quieſcens litera, vt אֶשְׁמֹר Cuſtodiam, אֶזְכֹּר recordabor, אֶסְבֹּל portabo. Cũ maccáph autem, & ſequente monoſyllabo, aut dictione longa, chólẽ mutatur in camés chatéph, vt Pſal. 89.29, אֶשְׁמָר־ 82
לוֹ ſeruabo ei miſericordiã meam. Ieſah. 42.1, אֶתְמָךְ־בּוֹ ſuſtentabo eũ. Et ſic aliquando quũ aſſumit ה in fine, 87
vt אֶשְׁקְטָה quieſcam, Ieſah. 18.4. Et 27.4, אֶפְשְׁעָה בָהּ gradiar cõtra eam. Pſal. 85.9, אֶשְׁמְעָה audiã. Et 78.2, אֶפְתְּחָה
aperiã. quãquam nõnulli codices habent ſceuá. At cũ 89
athnách & ſoph paſſúc, & aliis ſuſpenſiuis accentibus ſecunda radicalis eſt cum chólem, vt Chabac. 3.18, in Domino אָעְלֹזָה exultabo. Pſal. 59.10, אֶשְׁמְרָה cuſtodiam. Et 55.7, Volabo, וְאֶשְׁכְּנָה & habitabo. vel requieſcam.

Eſt autẽ annotandum quòd ſunt quædã verba quæ 82
futurum mittunt in chólem, aut pathách, vt נָדַד Elongauit, פָּעַל operatus eſt, שָׁבַת ceſſauit, חָפֵץ voluit,

mini, Irm. 2.12. מָשְׁכוּ trahite, Iechez. 32.20. שָׁדְדוּ vaſtate, Irme. 49.28. Cum accentu autem athnách, & ſoph paſſúc, & zachéph, & tharcha accẽtu diſtinctiuo, eſt cũ chólem: vt נָזְרוּ diuidite, 1. Reg. 3.26. עָמְדוּ ſtate, Nachũ 2.8. עִבְדוּ ſeruite, Iechez. 20.39. Quæ verò ſunt à פְּעַל cũ pathách, cum accentu diſtinctiuo ſunt cum camés: vt חִדְלוּ ceſſate, Zechar. 11.12. וְקִרְאוּ & legite, Ieſah. 34.16. Et 42.18, ſurdi שִׁמְעוּ audite. Et 29.9, וְתִמָּהוּ & admiramini. Et 48.14, וְשִׁמְעוּ & audite. Et 21.12, בְּעִיוּ quærite.

פַּעֲלִי 79

IMperatiuum fœmineum ſingulare eſt cum chiríc, ſceuá, & chiríc cum י in fine: vt שִׁכְבִי Dormi, לִבְשִׁי indue te, שִׂמְחִי lætare, שִׁמְעִי audi. Et ſecunda gut turali exiſtente, prima eſt cum pathách, ſecunda cum ſceuá pathách: vt וְשַׁחֲנִי קָמַח & mole farinam, Ieſah. 47.2. Et prima cum ſeghól, vt חֶשְׂפִּי־שָׁבָל diſcooperi plãtam, Ieſah. 47.2. Prima item cum ſeghól, & ſecũda cũ camés chatéph, vt וְאֶחֱזִי־בָהּ & tene illud, Ruth 3.15.

Legitur & prima cum camés chatéph, vt מֶלְכִי regna, Iudic. 9.10. Et cum zachéph, וְשִׂמְחִי & lætare, Ioel 2.21.

Quandoque prima eſt cum camés chatéph ob decorem, & ſecunda cum camés lato, vt Ieſah. 44.27, חָרְבִי deſolare. Irme. 22.20, aſcende Libane, וְצַעֲקִי & clama, cũ zachéph. Præterea cum chólem, vt Ieſah. 23.12, ſurge
80 עִבְרִי tranſi. etiam cum zachéph, à פְּעוֹל. Poſtremo, prima cum camés lato, & ſecunda cũ camés chatéph euphoniæ gratia, 1. Sem. 28.8, קָסְמִי־נָא לִי diuina nũc mihi.

פְּעוֹלְנָה 80

IMperatiuũ plurale fœmineum eſt cum ſceuá, pathách, ſceuá, & camés, & ה in fine. Irm. 9.20, שְׁמַעְנָה audite mulieres. Et 49.3, צַעֲקָנָה clamate filiæ Rabbáh.

Et ſecunda cum chólem, Irme. 49.3, חֲגֹרְנָה שַׂקִּים סְפֹדְנָה Accingite vos ſaccis, plangite. Interdum ה non ſcri

Interdum imperatiuum non eſt velut imperiũ, ſed ironice dicitur, vt Eccleſ. 11.9, שְׂמַח Lætare iuuenis in adoleſcentia tua. perinde acſi dicat, Lætare iuuenis,& videbis quæ in nouiſſimo tuo eueniẽt tibi. Sic & illud Thren.4.21,Gaude,& lætare filia Edõ.Et Hamós 4.4, Ingredimini Bethél, & præuaricamini. Sic etiam exponunt plærique illud Iechez. 20.39, Vnuſquiſque ad idola ſua ite, colite. At R. Dauíd contrà:nã dicit eſſe hoc tanquam imperium,acſi dicat,Melius eſt vt duntaxat idola veſtra colatis,non autem munera veſtra aſferatis mihi colẽdo idola veſtra:quia hoc eſt polluere nomen meũ. Vel eſt ſenſus, Erit quod futurũ eſt. vt ſi quiſpiam ſuo diceret ſodali, Perge quãtũ voles,facere quod facis,tibi non profuerit:vt Irme.7.21, Holocauſta veſtra addite ſacrificiis veſtris, & comedite carnẽ. 75 76

Aliquando imperium nõ dirigitur ad hominẽ certũ,ſed ad quẽuis,éſtque velut interpretatio.vt Gen.27. 27,Vide odorem filii mei.Irme.13.18, Dic regi,ac reginæ.Ieſah.40.6,Vox dicentis, Clama.Et 35.3, Roborate manus remiſſas. Et 4, Dicite inſipiẽtibus corde.Et 57. 14, Dicétque,Viam facite,viam facite.

Imperatiuum plurale maſculinum, eſt cum chiríc, ſceuá,& ſcuréc:vt מִשְׁכוּ Trahite, עִמְדוּ ſtate, עִבְדוּ ſeruite, רִגְזוּ iraſcimini, חִדְלוּ ceſſate, בִּרְחוּ fugite, שִׁפְטוּ iudicate. Quòd ſi ſecũda litera fuerit gutturalis,prima erit cũ pathách,& ſecunda cum ſceuá pathách:vt שַׁחֲטוּ Iugulate, רַחֲקוּ elõgate vos, טַעֲמוּ guſtate, סַעֲדוּ fulcite, רַחֲצוּ lauate. Tamen Iiob 6.22,שְׁחֲדוּ donate. habet primã cũ chiríc licet ח ſit gutturalis. Aliquãdo prima eſt cum ſeghól, & ſecunda cũ chatéph ſeghól: vt אֶהֱבוּ diligite, אֶחֱזוּ capite.quanquam hæc non ſunt ex perfectis. Inuenitur & prima cum camés chatéph, vt חָרְבוּ deſola- פַּעֲלוּ 77 79 78

láh poſt zarcá,1.Semu.3.9, Et dixit Helí ad Scemuél,לֵךְ שְׁכָבْ vade,dormi. Inuenitur etiam ſine prædictis accentibus cum camés,vt Iudic.19.5,סְעָד ſuſtenta cor tuũ buccella panis.

Sunt & multa cum camés chatéph, & ה in fine, vt קָרְבָה accede ad animam meam.pro קָרְבָה אֶל קָרְבִי,Pſal.69.19.Et Nechem.5.19, זָכְרָה־לִי memento mei.1. Paral.29.18,שָׁמְרָה זֹאת cuſtodi hanc. Interdum protrahitur prima cum accentu, & vertitur in camés latum, vt Pſal.86.2,שָׁמְרָה cuſtodi animã meam. Ieſah. 38.13, Domine עָשְׁקָה־לִי vim fac mihi. Quòd ſi ſecũda fuerit gutturalis,veniet cum chólem loco camés,dilatationis gratia:vt Nume.23.7,וְעָמָה deteſtare Iſrael.

73 At פָּעַל cũ pathách,ſi venerit cum ה,prima eſt cũ chiríc,vt שְׁכֶבָה dormi,Gen.39.7.שְׁלָחָה mitte,1.Sem. 16.11. שְׁמָעָה audi,Pſal.17.1. Et ſi habuerit athnách,vel ſoph paſſúc, aut zachéph,prima eſt cum ſceuá, reliquæ verò ſunt cum camés,vt וְסָעָדָה & confortare,1.Reg.13.7.ו eſt cum maarích,& ם cum ſceuá,in quibuſdam verò codicibus ם eſt cum camés chatéph, teſte R. Dauíd in lib. rad. Itẽ שְׁאָלָה pete, Ieſah. 7.11. & יְרֻשָׁה hæreditа,Deut. 33.23.& סְלָחָה parce,Daniel 9.19. Et ſine prædictis accẽtibus, vt שְׁמָעָה audi,Dan.9.19,ſed ſunt cũ accentu ſuſpẽſiuo,& longa omnia.Excipitur illud Pſal.9.19,paulo ſuprà memoratũ. Et 41.5, רְפָאָה ſana animam meã. Et 141.3, נְצָרָה Cuſtodi ſuper pauperem labia mea. pro נְצֹר אֶל נְצָרָה. Et מְכָרָה vende,Gene. 25.31. & Nume. 11.16, אֱסָפָה־לִי congrega mihi.Et Iób 33.5,עֶרְכָה ordina.præpara.pro אֱסָפָה עֶרְכָה cum camés chatéph,quia ſunt à פָּעַל, hoc eſt ab אֱסוֹף עֶרוֹךְ.Vel ſeghól eſt loco chiríc,à פָּעַל.Inuenitur & cũ ג,Num.23.13,וְקָבְנוֹ־לִי & maledic eũ mihi.

fine, quanquam nō ſint ex perfectis, vt Eſter 8.6, בְּאַבְּדָן in perdendo cognationem meam. ד cum pathách. Et 9.5, Et occidere וְאַבְּדָן & perdere. quod eſt ex cōiugatione pihél haddaghús, pro אַבֵּדָן ב, cū daghés, ſed eſt lene ſicut & alia nonnulla, vt ſuo loco ſumus dicturi. Et ſic Pſal. 85.4, Auertiſti (vel quieſcere feciſti) מֵחֲרֹן ne iraſce retur, furorem tuum.

Imperatiui varietas, ſiue punctatura. CAP. X.

פְּעוֹל 71

IMperatiuū ſingulare maſculinū interdum eſt cum ſceuá & chólem, quandoque cū ſceuá & pathách. Quòd ſi prima litera fuerit gutturalis: cum ſceuá pathách. ſi verò vltima fuerit gutturalis, erit cū pathách. vt שְׁמֹר ſerua, cuſtodi, Iób 2.6. וְעֲזֹב & derelinque, Pſal. 37.8. חֲגֹר accinge, Pſal. 45.4. Cum maccáph, chólem mutatur in camés chatéph, vt זְכֹר־לִי memento mei, Pſal. 25.7, סְעָד־נָא ſuſtenta quæſo, Iudic. 19.8. Et cum camés & chólem, 67
vt תְּמֹךְ ſuſtenta, Pſal. 17.5. שְׁמֹר cuſtodi, Deut. 5.12. Vel dic eſſe infinitiua vice imperatiuorum.

Et cum ſceuá, vel chatéph ſeghól, & pathách: vt שְׁלַח 72
mitte, Pſal. 43.3. Et cum athnách & ſoph paſſúc, & zachéph, pathách mutatur in camés, vt 1. Sem. 3.5, Reuertere, שְׁכָב dormi. Et 6, reuertere, שְׁכָב dormi. Prouerb. 6.6, וַחֲכָם & ſape. aut ſapiens eſto. Ruth 4.4, Si redemeris גְּאַל redime. Iehoſ. 1.9, חֲזַק וֶאֱמָץ confortare, & roborare. Deut. 5.27, קְרַב אַתָּה וּשְׁמָע appropinqua tu, & audi. Et ſecundum Hámaſóreth, quinque ſunt cum zachéph cameſſata, Nume. 23.18, Surge Balác, וּשְׁמָע. Deut. 5.27, vt ſuprá. 2. Reg. 19.16, וּשְׁמָע & audi. Ieſah. 37.17, Inclina Domine aurem tuam, וּשְׁמָע & audi. Daniel 9.18, Inclina Deus meus aurem tuā, וּשְׁמָע & audi. Et cum ſeghu- 73

67 mierit dominus meus rex. Inuenitur & cum camés & ſeri, vt Gene.26.13,& ambulauit, הָלוֹךְ וְנָדֹל eũdo, & creſcẽdo. Exod.12.9,וּבָשֵׁל & coquendo coctum aqua. quãquam dici poteſt eſſe nomina toarím, teſte R. Da-
68 uíd. Venit etiã cum י redundante in fine, ſecundũ R. Dauíd in Michlól, vt Pſal.113.8,לְהוֹשִׁיבִי vt ſedere faciat cũ principibus. pro לְהוֹשִׁיב. quãquam nõ ſit huius
68 coniugationis. Et cum ה in fine, prima radicali cum camés chatéph exiſtente, ſunt multa, vt Exod.29. 29,לִמְשָׁחָה ad vngendum. Et 30.18,לְרָצָחָה ad lauandum.
69 Deut.30.20,וּלְדָבְקָה־בּוֹ & vt adhæreas ei. Et præter normã, ſecunda cum camés chatéph euphoniæ cauſa, vt Iechez.8.6,לְרָחֳקָה vt elongaretis à ſanctuario meo. Et prima cum ſcuréc, vt Iechez.16.5,לְחָמְלָה vt parcat tibi. Et חָמְצָה fermentare, Hoſe.7.4, עַד־חָמְצָתוֹ vſque ad fermentare ſuum.i. donec fermentetur ipſa. vel fermentet ſe. Quæ autem ſunt cum camés chatéph, vel cũ ſuréc, veniunt à פָּעַל cum chólem. Quæ verò veniunt à פָּעַל cum pathách, & habẽt ה in fine, primã habent cum chiríc, niſi ſit gutturalis, quia tunc eſt cum pathách vice chiríc, vt Leuit.20.16,לְרִבְעָה אֹתָהּ ad coeundum cum illo. Deuter.28.58,לְיִרְאָה vt timeas nomen glorioſum.
70 Leuit.6.7,לְאַשְׁמָה בָהּ vt delinqueret in eo. Et ſecũda exiſtente gutturali, prima eſt cum pathách, & ſecunda (vt dilatetur) eſt cũ ſceuá & pathách, vt Pſal. 119.20, Contrita eſt anima mea לְתַאֲבָה deſiderando. Irme.31.12, Non addent לְדַאֲבָה dolere. ſiue vt doleant. Hoſe. 5.2, וְשַׁחֲטָה & iugulare. Et cũ zachéph, prima cũ ſceuá, & ſecũda cum camés, vt שְׁאָלָה interrogare, Ieſah.7.11. Vel dic quòd eſt imperatiuũ, vt illud Dani.9.19, Domine שְׁמָעָה audi, Domine סְלָחָה parce. Venit etiam cũ ן in

tũ. Quippe ſi י eſſet pronominis ſignũ, ב eſſet cũ camés.

Participium verò plurale fœmineum eſt cum ſceuá, & ſcuréc & cholem, & ו & ת, quæ ſunt pluralis fœminei ſigna: vt פְּקוּדוֹת Viſitatæ, שְׁבוּרוֹת fractæ, פְּעוּלוֹת factæ. פְּעוּלוֹת

Macór, eiúſque varietas, ſiue punctatura. CAP. IX.

פְּעוֹל

MAcór, id eſt infinitiuum, & gerũdium, quod proprie eſt nomen, vt dictum eſt Lib. 11. Cap. v 1, tribus communiter variatur modis. Quandoque punctatur cum camés, & chólem: interdúmque ſcribitur ו, interdũ non ſcribitur. vt פָּנוֹשׁ occurrere vrſo, Prouerb. 17.12. דָּרֹשׁ quærere, aut quærendo, Leuit. 10.15. עָנוֹשׁ puniendo, Exod. 21.22. שָׁמוֹר cuſtodiendo, Deut. 6.17. Quòd ſi vltima fuerit gutturalis, erit cũ pathách, vt פָּסוֹחַ tranſiliendo, Ieſah. 31.5. פָּרֹחַ florendo, germinando, Ieſah. 35.2. Inuenitur ſemel & cum י redundãte, Hezræ 10.17, לְדַרְיָוֵשׁ ad quærendum rem. pro לְדָרוֹשׁ. Interdum verò eſt cũm ſceuá (vel ſceuá pathách, ſi fuerit litera gutturalis) & chólem. quòd ſi vltima fuerit gutturalis, erit cum pathách. vt קָצוֹף iraſci, שָׁמוֹעַ audire, audiendo, עָנוֹשׁ dãnare, Prouer. 17.26. Et cum literis בְּכֹלֹם, vt בְּשָׁמוֹעַ in audiẽdo, כְּשָׁמַע cum audiſſet, Geneſ. 29.13. לִשְׁמַע audire, Leuit. 26.21. לִשְׁמוֹר ad cuſtodiendum, Gene. 3.25. מִקְּצֹף ab iraſcẽdo. i. vt non iraſcar, Ieſah. 54.9. Cum maccáph autem conuertitur chólem in camés chatéph, vt Ieſah. 54.9, וּמִגְּעַר־בָּךְ & ab increpando in te. i. ne increpẽ te. Gen. 36.31, לִפְנֵי מְלָךְ־מֶלֶךְ antequam regnaret rex. Prouerb. 21.11, בְּעָנְשׁ־לֵץ cũ multauerit (ſub. iudex) deriſorẽ. Quãdoque verò eſt cũ ſceuá & pathách, vt Gene. 34.7, לִשְׁכַּב vt dormiret (vel rem haberet) cum filia Iahacób. Ieſah. 58.9, שְׁלֹחַ extẽdere digitum. 1. Reg. 1.21, כְּשָׁכְבִי cum dor-

66

68.371

66

67

68

פָּעוּל 61

PArticipiũ paſſiuum ſingulare maſculinum, eſt cũ camés & ſcuréc: eſtque ſimiliter tertiæ, ſecundæ, & primæ perſonæ: & ו inter ſecundam & tertiam literam quandoque ſcribitur, interdũ non ſcribitur. præterea in regimine genitiui camés mutatur in ſceuá: vel in ſceuá pathách, aut in ſceuá ſeghól, prima exiſtẽte gutturali, vt Pſal. 5.10, פָּתוּחַ apertum. Et 112.8, סָמוּךְ coniunctũ. Et 7, בָּטֻחַ fiſus. pro confidens. Irme. 6. 23. עָרוּךְ paratus. Pſal. 31.22, בָּרוּךְ benedictus. Et in regimine, Geneſ. 62 24.31, Ingredere בְּרוּךְ benedicte Domini. Ioél 2.5, עֲרוּךְ præparatus bello. Hoſe. 4.17, חָבוּר coniunctus idolorũ Ephráim. Sed הֶחָגוּר accinctus armis bellicis, Iudic. 18. 17: & חָגוּר accinctus ephód, 1. Semu. 2.18: & לָבֻשׁ indutus coccino, Prouerb. 31.21: & לְבוּשׁ indutus veſtib⁹ ſordidis, Zecha. 3.3: & לָבֻשׁ indutus lineis, Iechez. 9.2: & 2. Semu. 15.32, קָרוּעַ ſciſſus tunica ſua: non ſunt in regimine, ſed ſubauditur in ſingulis ב præpoſitio pro in, teſte R. Dauíd in Michlól.

פְּעוּלִים 62

Plurale maſculinum eſt cũ ſceuá (vel ſceuá pathách, ſi fuerit litera gutturalis) & ſcuréc, & י & ם. In regimine autem manente י, remouetur ם, & tertia eſt cum ſéri: vt דְּרוּשִׁים quæſiti, Pſal. 111.2. גְּאוּלִים redempti, Iſah. 35. 9. גְּאוּלֵי יְהוָה redempti Domini, Pſal. 107.2.

פְּעוּלָה 63

Participium ſingulare fœmineum eſt cum ſceuá, & ſcuréc, & camés, & ה ſigno fœmineo, quod in regimine mutatur in ת, & camés in pathách: vt שְׁבוּרָה confracta, פְּעוּלָה facta. Et in regimine, Ieſah. 54.6, וַעֲצוּבַת רוּחַ & dolore affectam ſpiritu vocaui te. Et 51.21, וּשְׁכֻרַת & inebriatam, (ſubaudi anguſtiis,) & non à vino. aut ponitur vice וּשְׁכֻרָה, vt ſit ת pro ה. / Et cum י redũdãte in fine, vt Gene. 31.39, גְּנֻבְתִּי furatũ diei. paſſiue. i. furto abla-

66

ghól præter normam in ſoph paſſúc,& cum athnách, vt 1.Paral.7.18,& ſoror eius הַמּוֹלֶכֶת quæ regnabat.Ruth 4.16,Et fuit ei לְאֹמֶנֶת in nutrientem.i. nutricem. Hamós 9.11,Tabernaculum Dauíd הַנֹּפֶלֶת quod cadit. Et cũ pathách,vt Geneſ. 16.8, A facie Sarai dominæ meæ ego בֹּרַחַת fugio. quod eſt in ſoph paſſúc. Et 18.10,& Saráh שֹׁמַעַת audiebat.Leuit.11.3, וְשֹׁסַעַת & findẽs.Pſal.139. 14, & anima mea יֹדַעַת cognoſcit. Et cum י redundãte in fine,ſecundum R. Dauíd in Michlól, vt Micháh 7.8,Ne læteris אֹיַבְתִּי לִי inimicãs mihi.Hoſe. 10.12, אֹהֲבַתִּי לָדוּשׁ diligens triturare. In his י redũdat, eo quòd ſunt lõga:quippe ſi י eſſet pronominis ſignũ,accentus eſſet in ת. Præterea, in אֹהֲבַתִּי nulla ratione eſt pronomen, ſed in אֹיַבְתִּי aliqua ratione poteſt eſſe pronomen.nam fieri poteſt vt י ſit pronomen, quanuis ſit longum.eſt enim lõgum propter לִי dictionem paruam,* licet hæc non cadat ſuper illã,quòd illa ſit cũ duobus paſethín,vt & Michàh 7.10, וְתִרְאֶה אֹיַבְתִּי & aſpiciet inimica mea:quæ eſt cum duobus paſethín, neque iũcta dictioni paruæ. 58

Venit & cum ſeri inſtar maſculini,vt Irme.3.8,Et nõ timuit בֹּגְדָה prævaricans Iehudáh ſoror eius.Cant.1.6, poſuerunt me נֹטֵרָה cuſtodientem vineas.Ieſah. 34.9, Et erit terra eorum in picem בֹּעֵרָה ardentem.Et 21.3,ſicut anguſtiæ יוֹלֵדָה parturientis. Michàh 4.6, Congregabo הַצֹּלֵעָה claudicantem.Ieſah.29.6,Et flamma ignis אֹכְלָה deuorantis.vel conſumentis.Pro בּוֹגְדָה,& ſic alia. 59

Plurale fœmineum eſt cum chólem,& ſceuá(vel ſceuá pathách,ſi fuerit litera gutturalis) & chólem,& ו & ת,quæ communiter ſunt fœminei pluralis ſigna.Pſal. 122.2, עֹמְדוֹת Stantes erant pedes noſtri.Et 31.19, הַדֹּבְרוֹת quæ loquuntur. פּוֹעֲלוֹת 60

actiua & passiua. Idcirco nō est opus vt dicamus נָפוֹל, & sic de aliis intransitiuis. Sunt tamen nonnulla quæ habēt nomina toarim participiis similia, vt שָׁכֵן habitator à שָׁכַן:& בָּטוּחַ fisus,à בָּטַח:& בָּרוּךְ benedictus,à ברך: & עָצוּם fortis,ab עָצַם intransitiuo.

פּוֹעֲלִים 48

Cæterum participium plurale masculinum est cum chólem,& sceuá(vel sceuá pathách,si fuerit litera gutturalis)& chiric,cum י & ם,quæ communiter sunt masculini signa,vt primo libro dictum est.פּוֹעֲלִים operantes,זוֹרְעִים ferentes,שׁוֹבְרִים conterentes, שׁוֹמְעִים audientes. In regimine autem genitiui remouetur ם, & י remanet,punctata tertia litera cum séri,vt עוֹבְרֵי trāseuntes, פּוֹעֲלֵי operantes,זֹרְעֵי seminantes. Interdum tamen deficit ם in fine,vt dictū est Libro II.Cap.XIIII. י quoq; interdū deficit tam in actiuis,quā in passiuis,vt Iesah. 40.31,וְקוֵי expectantes Dominū.pro וְקוֵיי.Et Irme.38.11, בְּלוּי inueterati. pro בְּלוּיי.

פּוֹעֶלֶת 57

Participium fœmineum singulare punctatur cum chólem,sceuá(vel sceuá pathách,si fuerit litera gutturalis)& camés,& ה signo fœmineo,vt פּוֹעֶלָה operās:vel cum chólem,& duobus segholín,& ת fœmineo signo, vt פּוֹעֶלֶת operans.Prius est breue,nisi sequatur monosyllabum, aut dictio longa:alterum verò est longum. In soph passúc autem,& cum athnách,primum seghól mutatur in camés,paucis exceptis. Quòd si vltima litera fuerit gutturalis,secunda & tertia erit cū pathách, etiam cum prædictis accentibus,& ת signum fœmineū in fine.vt Iesah. 48. 10, Et brachium eius מָשְׁלָה לוֹ dominabitur ei.Psal. 111.10,Et עֹמֶדֶת stans.vel stat.Eccles. 1.4, Terra autem in seculum עֹמֶדֶת stat. Iehos.2.15, Et in muro ipsa יוֹשֶׁבֶת manebat.aut habitabat. Et cum se

15,רֹגַע ſcindens mare. Illud autẽ Deut. 32. 28, אֹבַד עֵצוֹת perdens conſilia: eſt cum pathách, quanquam tertia non ſit gutturalis. Redundat etiam nonnunquam ה 46
in fine,quoniam dictio eſt longa, nec eſt fœmineum ſignum,vt Hoſe.7.4, omnes adulterantes כְּמוֹ תַנּוּר בֹּעֵרָה ſicut clibanus ardens. תַּנּוּר enim eſt maſculeum,vt habes Leuit. 11.35, תַּנּוּר וְכִירַיִם יֻתָּץ clibanus & chitropodes deſtruetur. Secundum R.Dauíd in Michlól,interdũ 47
venit cum י redundante in fine, vt אֹסְרֵי ligans,Geneſ. 49.11: שֹׁכְנִי habitans,Irme.49.16: הַיּוֹשְׁבִי habitans,Pſal. 123.1: quæ tamen alii dicũt eſſe nomina toarím,vt primo libro dictum eſt. Notandum eſt autem,nonnulla eſſe verba quæ tam actiuo,quàm paſſiuo carent participio,vt קָרַב Appropinquauit,רָחַק elongauit,קָטַן minor fuit,גָּבַר roborauit,חָזַק fortificauit, חָכַם ſapuit, aut ſapiẽs fuit,רָשַׁע impius fuit, aut impie egit, סָכַל ſtultus fuit, aut ſtulte egit, צָדַק iuſtus fuit, יָכֹל potuit. Non enim inuenies in Scriptura קֹרֵב קָרוּב, aut רֹחֵק רָחוּק, & ſic de aliis:licet in Miſnáh inueniatur יָכוּל יְכוּלִים יְכוּלָה יְכוּלוֹת Neque etiam in Scriptura inuenitur רָכוּב vt in Miſnáh,ſed duntaxat רֹכֵב equitans, verum Talmudiſtæ vtũtur vtroque,cum tamẽ alterum ſufficiat.idem enim ſignificat רֹכֵב & רָכוּב,cum ſit intranſitiuum verbum. Vnde illud Exod.15.1,וְרוֹכְבוֹ exponitur,& equitãs in eo, vel ſuper eum.Et in his,nomen tóar venit loco participii actiui & paſſiui,vt קָרוֹב propinquus, רָחוֹק longinquus,& ſic in aliis. Alia verò ſunt quæ carent participiis paſſiuis,vt verba intrãſitiua, quorũ actio manet in agentibus, & non tranſit in aliud: & ita ſunt & actiua & paſſiua. Ex נָפַל cecidit,עָמַד ſtetit,הָלַךְ ambulauit, non dicimus נָפוּל עָמוּד הָלוּךְ, ſed נוֹפֵל עוֹמֵד הוֹלֵךְ,quæ ſunt

פְּעַלְתֶּן 43 Secunda perſona pluralis fœminea punctatur vt ſecunda maſculini, cum ſceuá, pathách, ſceuá, & ſeghól: & tantũ in hoc differt, quòd pro ם, habet ן. vt פְּעַלְתֶּן operatæ eſtis, *עֲשִׂיתֶן feciſtis, Iechez. 33.26.

Participii tam actiui quàm paſſiui punctatura. CA. VIII.

פּוֹעֵל 43 PArticipium actiuum ſingulare tam tertiæ quàm ſecundæ & primæ perſonæ maſculini, punctatur cum chólem & séri. Et hannách, id eſt quieſcens, quod eſt ו, quandoque ſcribitur inter primam & ſecundam radicalem, interdum non ſcribitur. Secunda etiam radicalis inuenitur cum chiríc. Eſt autem ſemper breue, etiam iunctum monoſyllabo, & dictioni longæ, vt à nomine differat longo, cuiuſmodi eſt קֹדֶשׁ ſanctificatio, & idgenus. Pſal. 15.2, הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ Ambulans perfecte, & operans iuſtitiã, & loquens veritatẽ in corde ſuo. Et 37.24, Dominus סוֹמֵךְ ſuſtentat manũ eius. Hamós 1.5, וְתוֹכֵךְ & tenentẽ ſceptrum. Prouer. 13.3, נֹצֵר cuſtodiens os ſuum, שֹׁמֵר cuſtodit animam ſuã.

Et cum chiríc, vt Pſal. 16.5, תּוֹמִיךְ ſuſtentans ſortem meam. Ieſah. 29.14, & 38.5, ego יוֹסֵף addo ſuper dies tuos.

Quòd ſi vltima litera fuerit gutturalis, tunc oritur hannách in lectione inter ſecundã & tertiam literam, quæ eſt in potentia regalis puncti, & ipſa gutturalis litera punctatur cum pathách, vt Pſal. 141.7, ſicut פֹּלֵחַ & ſcindens & findens. Irme. 13.19, פֹּתֵחַ aperiens. Prouerb. 22.8, זוֹרֵעַ ſeminans. Et 17.18, תֹּקֵעַ plaudens.

44 Interdũ tamen vt leuior ſit pronuntiatio, ſequente litera gutturali, ſecunda eſt cum pathách, vt Leuit. 11. 7, וְשֹׁסַע & findẽs vngulam. Pſal. 94.9, הֲנֹטַע nunquid plãtãs aurem &c. Ieſah. 42.5, רֹקַע extendens terram. Et 51.

lauimus de Cadés barnéah, donec עָבַרְנוּ tranſiuimus.

Tertia verò perſona ſingularis fœminei generis eſt cum camés, & ſceuá (vel ſceuá pathách, ſi fuerit litera gutturalis) & camés, & ה quieſcente fœminei generis ſigno: éſtque breuis: niſi ſequatur monoſyllabũ, vel dictio lõga. Leuit. 5.1, וְשָׁמְעָה & audiuerit. Proue. 31.13, דָּרְשָׁה צֶמֶר quæſiuit lanam. Et 26, os ſuum פָּתְחָה aperuit. Et 18, טָעֲמָה guſtauit. Et cũ monoſyllabo, Prouer. 16.26, עָמְלָה laborauit ſibi. Pſal. 123.4, שְׂבְעָה־לָּהּ ſaturata eſt ſibi. פָּעֲלָה 35

In ſoph paſſúc autẽ & cũ athnách, ſceuá mutatur in camés, & efficitur longa. Ieſah. 41.17, & lingua eorũ in ſiti נָשְׁתָּה defecit. quod eſt dagheſſatum euphoniæ gratia. Pſal. 76.9, שָׁקְטָה quieuit. Ieſah. 46.2, Anima eorũ in captiuitatẽ הָלְכָה iuit. Et 102.19, מָשְׁלָה dominata eſt. Et cum zachéph, Iechez. 23.8, nõ עָזְבָה dereliquit. A פָּעַל autem mutatur ſceuá in ſéri. Eſter 8.15, וְשָׂמְחָה & lætata eſt. Prouer. 2.17, pacti Dei ſui שָׁכְחָה oblita eſt. 10.14

Inuenitur & cum ת fœmineo, Deut. 32.36, אָזְלַת יָד abiit manus. vel virtus. Sed illud Leuit. 25.21, וְעָשְׂתָה & facit fructum: in pleriſque libris (teſte R. Dauíd) eſt cum camés, & ita legunt filii Naphthali, pro וְעָשְׂתָה: & quia eſt ſine ה, punctatura ת remanſit in שׂ. 35 36

Secunda verò perſona ſingularis fœminea eſt cum camés, & pathách, & ſceuá, & ת cum ſceuá & daghés, quod ſecundam fœmineam denotat perſonam, éſtque longa: vt זָכַרְתְּ recordata es, Ieſah. 47.7. Et Ruth 2.14, וְטָבַלְתְּ & intinges buccellam. Et cũ athnách & ſoph paſſúc, יָגַעַתְּ laboraſti, Ieſah. 47.15. Quòd ſi vltima litera radicalis fuerit gutturalis, erit cũ pathách, vt Ruth 2.8, Núquid שָׁמַעַתְּ audiſti? 1. Reg. 14.3, וְלָקַחַתְּ & accipies in manu tua. Ieſah. 47.12, יָגַעַתְּ laboraſti. פָּעֲלָתְּ 42

cum reuíah coniuncto fini verſus, in Pſalmis, Iiob & Parabolis, eſt cum camés interdum, vt Pſal. 9.16, In re-
26 ti quod טָמְנוּ abſconderunt. Interdum etiam cũ tharchá, eſt cum camés: vt 1. Reg. 20.18, אִם־לְשָׁלוֹם יְצָאוּ Si pro pace egreſſi ſunt &c. וְאִם לְמִלְחָמָה יְצָאוּ & ſi ad bellũ egreſſi ſunt. Et Ieſah. 16.8, Vſque ad Iahazér נָגְעוּ peruenerunt. Et cum teuir, vt Irme. 9.3, quia de malo ad malũ
27 יָצְאוּ egreſſi ſunt. Quæ autem veniunt à פָּעַל cum chólem, ſunt cum chólem etiã in athnách & ſoph paſſúc. Ionáh 1.12, & non יָכְלוּ potuerunt. Ieſah. 64.3, Mõtes נָזְלוּ defluxerũt. quod eſt cum daghés ob decorem: vt & Iudic. 5.7, In Iſraél חָדְלוּ ceſſauerunt. Et cum ן in fine, Deut. 8.16, Non יְדָעוּן nouerunt.

פְּעַלְתֶּם Secunda verò perſona pluralis maſculini eſt cũ ſceuá, pathách, ſceuá, & ſeghól, & ת & ם, quæ ipſam ſecun-
32 dam perſonam pluralem maſculinam ſignificant in quolibet binián: éſtque ſemper breuis tam cũ ו, quàm ſine ו. Irme. 7.13, Et non שְׁמַעְתֶּם audiſtis. Leuit. 23.40, וּשְׂמַחְתֶּם & lætabimini. Deut. 11.8, וּשְׁמַרְתֶּם & cuſtodietis.
33 Inuenitur & ſecunda radicalis cũ ſegól, 1. Semu. 12.13, quem שְׁאַלְתֶּם poſtulaſtis. Iiób 21.29, Nunquid nõ שְׁאַלְתֶּם interrogaſtis. Et cum chiríc, Deut. 11.31, וִירִשְׁתֶּם & hæreditabitis eam. Scripſit autem R. Iahacób filius Elhazár hæc eſſe à שְׁאַל יָרַשׁ cum ſéri, quòd ſéri, ſeghól & chiríc ſint propinqua, vnúmque ponatur vice alterius: ſed quæ ſunt à פָּעַל, ſemper eſſe cum pathách.

פְּעַלְנוּ Cæterum prima perſona pluralis communis generis, eſt cum camés, pathách, ſceuá, & נ & ו cum ſcuréc,
34 ſempérque lõga, tã cũ ו, quàm ſine ו: ſed in ſoph paſſúc & cũ athnách, pathách mutatur in camés, vt & in aliis binianím: paucis exceptis. Deuter. 2.15, הֻמְּנוּ ambu-

elegi. Iesah. 44. 8, quem nó יָדַעְתִּי cognoui. Excipiuntur quædam quæ sunt cum pathách, vt Genes. 18. 13, Et ego זָקַנְתִּי senui. Et 27. 2, ecce nunc זָקַנְתִּי senui. Psal. 35. 15, & non יָדַעְתִּי cognoui. Prouer. 24. 30, per agrum hominis pigri עָבַרְתִּי transiui. Psal. 88. 14, Et ego ad te Domine שִׁוַּעְתִּי clamaui. Nechem. 5. 14, panẽ ducis non אָכַלְתִּי comedi. Psal. 26. 1, Et ego in perfectione mea הָלַכְתִּי ambulaui. Prouer. 30. 9, Ne forte paupertate affect' וְנָנַבְתִּי furer. Iiób 9. 22, Idcirco אָמַרְתִּי dixi. Et 34. 5, Quia dixit Iiób, צָדַקְתִּי iustificatus sum. Et cum ו copulatiuo, efficitur (vt secũda persona) breuis, vt Exod 22. 27, וְשָׁמַעְתִּי & audiam. Et 23. 28, וְשִׁלַּחְתִּי & mittam crabronem. Excipiuntur nonnulla quæ sunt longa, vt Leuit. 10. 19, וְאָכַלְתִּי & comedã peccatum (id est peccati hostiam) hodie. Prouerb. 30. 9, quod paulo suprà citaui. Iechez. 17. 21, וְלָקַחְתִּי & capiam ego. 24 22

Tertia persona pluralis communis generis, & breuis, est cum camés, & sceuá (vel sceuá & pathách, si est gutturalis litera) & ו cum scurék significante tertiam pluralis in quolibet binián, vt שָׁמְעוּ audierunt, Exod. 15. 14. Et 12. 6, וְשָׁחֲטוּ & iugulauerũt. Irme. 2. 5, רָחֲקוּ elongauerunt. Cum athnách autem, soph passúc, & zachéph, & interdum cum tharchá, & reuiah, sceuá mutatur in camés. Quòd si veniant à פָּעַל cum sẽri, sunt cũ sẽri. Interdum etiam habent daghés euphoniæ, aut decoris gratia. Ionáh 2. 4, super me עָבְרוּ transierunt. Iesah. 22. 3, procul בָּרְחוּ fugerunt. Et 31. 1, Dominum nõ דָּרְשׁוּ quæsierunt. Psal. 20. 9, וְנָפְלוּ & ceciderunt. Iesah. 19. 6, קָמְלוּ exciderũt. 2. Semu. 1. 23, leonibus גָּבְרוּ fortiores fuerunt. Psal. 38. 19, Inimici meĩ viuentes עָצְמוּ roborati sunt. Iesah. 9. 20, & non שָׂבְעוּ saturati sunt. Et

פָּעֲלוּ 26

nonnulla longa, quáuis non ſint iuncta monoſyllabo, aut dictioni lõgæ, vt Gen. 43.7, שְׁאַל־הָאִישׁ interrogauit vir. 2. Reg. 7.6, שָׂכַר־עָלֵינוּ mercede cõduxit aduerſũ nos.

פָּעַלְתָּ 21 Secunda perſona maſculini eſt cum camés, pathách ſceuá, & camés, & ת ſigno ſecundæ perſonæ in quolibet binián: éſtque lõga in ſingulis binianím: vt פָּעַלְתָּ operatus es. Exod. 7.16, nõ שָׁמַעְתָּ audiſti. 1. Semu. 13.13, Nõ שָׁמַרְתָּ ſeruaſti præceptum Domini. Sed in ſoph paſſúc & cum athnách, pathách mutatur in camés, & eſt longum tam cum ו, quàm ſine ו copulatiuo cum prædictis accentibus: vt Pſal. 104.1, Et honoré לָבַשְׁתָּ induiſti. Deut. 8.10, comedes, וְשָׂבַעְתָּ & ſaturaberis. Iechez. 32. 24 19, quo נָעַמְתָּ pulchruiſti. Excipiuntur tamen nõnulla quæ ſunt cum pathách, vt Pſal. 102.26, terram יָסַדְתָּ fũdaſti. Et 9.7, ciuitates נָתַשְׁתָּ eradicaſti.* 1. Sem. 17.45, cui חֵרַפְתָּ exprobraſti? Sed quando ei iungitur ו copulatiuum, quod præteritum vertit in futurum, tunc efficitur breuis communiter: vt וְשָׁמַעְתָּ & audies vocem ei'. Et 14.26, וְשָׂמַחְתָּ & lætaberis tu. & ſimilia multa. hoc autem fit in ſingulis binianím. Sunt tamen nõnulla longa, vt 2. Semu. 9.10, וְעָבַדְתָּ & coles ei terram.

Interdũ poſt ת, eſt ה quieſcẽs in omni bián. Gene. 3. 12, נָתַתָּה dediſti. Et 21.23, גַּרְתָּה־בָּהּ peregrinatus es in ea.

Et cum chólem, יָגֹרְתָּ timuiſti, Deu. 28.60.

פָּעַלְתִּי 13 Prima perſona eſt cum camés, pathách, ſceuá, & chiríc: ת autem & י primam denotant perſonam cõmunis generis: éſtque longa. vt Pſal. 122.1, שָׂמַחְתִּי lætatus ſum. 1. Sem. 2.1, שָׂמַחְתִּי lætata ſum in ſalutari tuo. Et ſic יָכֹלְתִּי potui, Pſal. 40.13. Et יָגֹרְתִּי timui, Pſal. 119.39. Et cũ athnách, & ſoph paſſúc, pathách (vt in ſecunda perſona) mutatur in camés, vt Pſal. 119.30, Viã veritatis בָּחַרְתִּי

ſéri, iuxta illud Ieſah. 19.6, Calamus & iuncus קָמְלוּ exci ſi ſunt. Et quia habet athnách, ſéri mutatum eſt in pathách. Nam ſi eſſet à קָמַל cum pathách, haberet camés cum athnách. ſcribit enim R. Ionáh, in omnibus locis, tã in nominibus, quàm in verbis, in quibus inuenitur pathách, mutari in camés cum athnách, & ſoph paſſúc: quæ autem ſunt à primitiuo cum ſéri, vt פָּעַל, ſéri mutari in pathách quãdo eſt in ſoph paſſúc & cum athnách. Eſt autẽ hæc communis grãmaticorum opinio, quanquam eam ſibi aſcribat & vſurpet R. Ionáh.

Secũdus præteriti modus eſt cũ camés & ſéri, vt פָּעַל. 10
Pſal. 34.18, Domin' שָׁמַע audiuit. Et לָבַשׁ induit, Pſal. 93.1. Et שָׁפַל humiliauit ſe, Ieſah. 2.11. Et אָהַב dilexit, Pſal. 11.7. Et Ieſah. 40.7. יָבֵשׁ aruit herba. Pſal. 115.3, omnia quæ חָפֵץ voluit fecit.

Eſt & cum camés & chólem, vt יָכֹל potuit, Geneſ. 45.1. Et Deut. 9.19. יָגֹרְתִּי timui.

Eſt autẽ cõmuniter breuis tertia perſona: ſed ſequẽte monoſyllabo, aut dictione lõga, eſt lõga, vt Pſal. 10.11, שָׁכַח אֵל oblitus eſt Deus. Et 105.26, בָּחַר בּוֹ elegit eum. Et 41, פָּתַח צוּר aperuit petram. Ieſah. 5.26, וְשָׁרַק לוֹ & ſibilauit ei. Pſal. 105.20, שָׁלַח מֶלֶךְ miſit rex. Et 110.6, מָחַץ רֹאשׁ tranſfixit caput. Iób 30.2, אָבַד כֹּחַ periit ſenectus. 19

Excipiuntur nonnulla quæ ſunt breuia, Gene. 38.23, Non יָסַף עוֹד addidit vltra. 1. Reg. 19.18, nõ נָשַׁק לוֹ oſculatus eſt eum. Et 17.7, quia non הָיָה גָּשֶׁם fuit pluuia. 2. Reg. 5.1, הָיָה אִישׁ fuit vir. Irme. 52.6, & non הָיָה לֶחֶם fuit panis. Deut. 20.6, Qui נָטַע כֶּרֶם plantauit vineã. Ieſah. 11.5, וְהָיָה צֶדֶק & erit iuſtitia. Et 21.12, אָתָא בֹקֶר venit mane. Et 26.10, non לָמַד צֶדֶק didicit iuſtitiam. Et 40.26, quis בָּרָא אֵלֶּה creauit hæc. Hamós 6.10, וְאָמַר אַפָּס & dicet, finis. Iechez. 30.4, וּבָאָה חֶרֶב & veniet gladius. Sunt &

Præteriti punctatura.

פָּעַל

PRæteritum trifariam variatur: communiter enim
16 eſt cũ camés & pathách tertia perſona ſingularis,
& breuis: vt פָּעַל, Num. 23.23, quid פָּעַל operat' eſt Deus?
Excipiuntur tamen nonnulla quæ ſunt cum camés, vt Pſal. 93.1, Dominus מָלָךְ regnauit. Et 97.1, Dominus מָלַךְ regnauit. Et 99.1, Dominus מָלָךְ regnauit. Et 112.10, Impius videbit, וְכָעַס & iraſcetur. vbi præteritum propter ו verſum eſt in futurũ. Deut. 19.19, Sicut זָמַם cogitauit facere fratri ſuo. Ieſah. 14.27, quoniam Dominus exercituũ יָעַץ conſuluit. vel decreuit. Thre. 2.17, fecit Dominus quod זָמַם cogitauit. Hamós 3.8, Leo שָׁאַג rugiit. Hoſe. 6.2, quia ipſe טָרַף rapuit. 1. Sem. 7.17, Ibi שָׁפַט iudicauit Iſrael. Leuit. 5.19, ſuper errore ſuo quo שָׁגַג errauit. Et 6.4, Et reſtituet rem raptam, quam גָּזַל rapuit. Iehoſ. 10.13, & luna עָמַד ſtetit. 1. Reg. 11.2, Et eis דָּבַק hæſit, ſecundũ R. Ionáh: quanquã multi codices habent pathách, teſte R. Dauid in Michlól.

16 Quando etiã eſt in ſoph paſſúc, vel cũ athnách, eſt cũ camés, vt Pſal. 1.1, in vía peccatorum nó עָמַד ſtetit, & in cathedra deriſorũ non יָשַׁב ſedit. Et 11.3, iuſtus quid פָּעַל
17 operatus eſt? Et ſic cum zachéph, quod multis in locis vim habet athnách: vt Geneſ. 31.18, & omnem ſubſtantiã quam רָכַשׁ acquiſiuit. Iechez. 18.16, Pignus nó חָבַל pignerauerit. Ibidem, 17, panem ſuum eſurienti נָתַן dederit. Eodem verſu, & amplius non לָקַח acceperit. Et paulo ante, 6, ſuper montes non אָכַל comederit. Geneſ. 27.36, primogenita mea לָקַח tulit. & idgenus mul-
15 ta. Inuenitur & cum pathách, quãuis habeat athnách, vt Ieſah. 33.9, Confuſus eſt Libanus, קָמַל exciſus eſt. quãquam R. Iahacób filius Elhazar putat eſſe à קָמַל cum

עָבַר Praeteritū.

פָּעַל פָּעַלְתָּ פָּעַלְתִּי פָּעֲלוּ פְּעַלְתֶּם פָּעַלְנוּ
Operatus est, operatus es, operatus operati operati estis, operati
פָּעֲלָה פָּעַלְתְּ פְּעַלְתֶּן:
Operata est, operata es, operata sum, operata sunt, operatae estis, operatae sum.

הַבֵּינוֹנִי Participiū actiuū.

פּוֹעֵל פּוֹעֲלִים פּוֹעֲלֵי
Operans, operantes.
פּוֹעֲלָה ʌכן פּוֹעֶלֶת פּוֹעֲלוֹת:
Operans, operantes.

הַפָּעוּל Participiū passiuū.

פָּעוּל פְּעוּלִים פְּעוּלֵי
Factus, facti.
פְּעוּלָה פְּעוּלוֹת:
Facta, facta.

הַמָּקוֹר Infinitiuū.

פְּעוֹל ʌכן פְּעַל ʌכן פָּעוֹל
Operari,
וּבְאוֹתִיּוֹת בְּכֹלֹם בִּפְעוֹל כִּפְעוֹל לִפְעוֹל מִפְּעוֹל
Et cum literis bichlā, In operādo, quū operaretur, ad operādū, ab operādo.

הַצִּוּוּי Imperatiuū

פְּעוֹל ʌכן פְּעַל פַּעֲלוּ
Operare, operamini.
פַּעֲלִי פְּעוֹלְנָה:
Operare, operamini.

הָאֵיתָן Futurum.

אֶפְעוֹל יִפְעוֹל תִּפְעוֹל נִפְעוֹל יִפְעֲלוּ תִּפְעֲלוּ
Operabor, operabitur, operaberis, operabimur, operabūtur, operabimini.
תִּפְעוֹל תִּפְעֲלִי תִּפְעוֹלְנָה:
Operabitur, operaberis, operabūtur & operabimini.

ʌכן אֶפְעַל יִפְעַל תִּפְעַל נִפְעַל יִפְעֲלוּ תִּפְעֲלוּ
תִּפְעַל תִּפְעֲלִי תִּפְעַלְנָה:

verum, aut falſum ſignificat: & in orationem quæ nō ſignificat verum aut falſum, vt צַוּוּי imperatiuum, ſub quo cōtinetur הַתְּפִלָּה oratio.i.optatiuum, & הַבַּקָּשָׁה poſtulatio.i. poſtulatiuum, & הַתְּחִנָּה deprecatio.i.oratio deprecatiua, quæ non ſignificant verum aut falſum. Vnde in Pſalmis, & aliis Sacræ ſcripturæ libris ſūt multa imperatiua vice deprecatiuorum, vt Pſal. 4.2, חָנֵּנִי וּשְׁמַע תְּפִלָּתִי Miſerere mei, & exaudi orationem meam. Et 5.2, אֲמָרַי הַאֲזִינָה יְהוָה eloquia mea auribus percipe Domine. Aduerte poſtremo, linguam Hebræam cæteris præſtare & in hoc, quòd in verbis maſculinum diſcernit à fœmineo.

Prima coniugatio quæ dicitur binián Cal. Præteriti accentus & punctatura. CAP. VII.

QVanquam (vt dictum eſt) binián niphál natura præcedat alia binianím, attamen ſequentes & Scripturæ ſacræ ordinem, & iuniorum Grāmaticorum ſeriem, primum dicemus de ipſo binián cal. Et quia (vt etiam præfati ſumus) in quolibet binián ſunt verba perfecta, quieſcentia, defectiua, & geminata: primùm erit ſermo de perfectis, poſtea de aliis. Primum igitur vniuerſam ponemus coniugationem primam: deinde particulatim dicemus de ſingulis perſonis præteriti, & aliarum partium, déque earum accentu & punctatura.

tionem:quanquam (vt dictum eſt) nõ ſunt verba, ſed nomina, (vnde & à Latinis nomina vocantur participalia)& vt nomina declinantur,& cõiunguntur vtroque in genere.

Sequitur macór,id eſt Infinitiuum, & gerundium cum ſuis literis. הַמָּקוֹר

Poſt hoc ponitur הַצִּוּוי Imperatiuũ iuxta futurum, quoniam imperium nonniſi de futuro eſt. הַצִּוּוי

Poſtremo ponitur עָתִיד,id eſt Futurum, quod & אִיתָן appellatur, à literis quæ ſunt futuri perſonarum notæ,א primæ,י tertiæ vtriuſque numeri, ת ſecundæ maſculini, & tertiæ ſine י in fine, & ſecundæ fœminei cũ י, & tertiæ pluralis, & נ primæ pluralis. Cur autem ſit eodem ſigno ſecunda maſculini,& הַנִּסְתֶּרֶת occulta, id eſt tertia fœminei(quãquam,vt arbitror,ignoratur ratio,) dici forſan poteſt hoc ideo factum, quòd mulier fuerit abſcondita in coſta Adám,ex qua fuit formata. עָתִיד אִיתָן

Optatiuus modus,& Deprecatiuus,Subiunctiuúſq; cognoſcitur cum ex qualitatis ſermone,tum ex loquẽtis natura,& eius ad quem fit ſermo,tum ex adiunctis dictionibus quæ optantis,deprecantis,& interrogantis ſunt ſigna,vt אָנָּא obſecro,נָא quæſo,לוּ לוּא אַחֲלַי vtinã, הֲ nunquid,אִם ſi:vt Ieſah.64.1,לוּא־קָרַעְתָּ שָׁמַיִם vtinam diſrumperes cælos. Et 48.18, לוּא הִקְשַׁבְתָּ לְמִצְוֹתָי vtinam attendiſſes ad præcepta mea. Pſal.119.5, אַחֲלַי יִכֹּנוּ דְרָכָי vtinam dirigantur viæ meæ. Geneſ. 17.18, לוּ יִשְׁמָעֵאל יִחְיֶה vtinam Iſmahél viuat corã te.Pſal.118.25, אָנָּא יְהוָה הוֹשִׁיעָה נָּא לְפָנֶיךָ obſecro Domine ſaluum fac quæſo. Et 132.3, אִם־אָבֹא בְּאֹהֶל בֵּיתִי Si introiero in tabernaculum domus meæ. Eſt autem annotandum, quòd הַמַּאֲמָר oratio, diuiditur in הַנָּגָה indicatiuam, vel הַסִּפּוּר narratiuã, quæ

gis eſt neceſſaria in tertia, quàm in ſecunda & prima perſona: tum quia eius literæ ſunt omnes radicales, & Scriptura prius tertiam perſonam poſuit. Deinde ponitur הַנִּפְעָל ſecunda perſona maſculini, quæ vnico ſigno, nempe ת, à tertia diſtinguitur. Tertio loco ponitur מְדַבֵּר בַּעֲדִי prima perſona, quæ cõmunis eſt generis, quæ duobus diſtinguitur ſignis, ת videlicet, & י. Neque diſtinxit inter maſculum & fœminam, quòd naturalis ſufficeret diſtinctio. voce enim diſtinguitur mas à fœmina, quòd fœminæ vox ſit gracilior. Exinde tertia ponitur pluralis cõmunis generis, quæ dicitur הַנִּסְתָּרִים, & הַנִּסְתָּרוֹת. Nõ diſtinxit inter maſculos & fœminas, quia voce, eorum ſentitur diſtinctio, quæ eſt linguæ materies. Nõ enim poſſumus dicere אָמְרוּ dixerunt, שָׁמְרוּ cuſtodierunt, הָלְכוּ ãbulauerunt, niſi memorauerimus dicentes, cuſtodientes, ambulãtes: & ita ſermone cõprehenditur eorum diſtinctio. Sequitur ſecũda pluralis, quæ dicitur הַנִּפְעָלִים בַּמַּעֲמָד, in qua maſculinum diſtinguitur à fœmineo, quãquam eorum ſentiatur diſtinctio, tum quòd viſu, non locutione diſcernatur: tum quòd ipſi non loquantur, ſed ſermo fiat ad eos. Poſtremo eſt מְדַבְּרִים בַּעֲדָם, & מְדַבְּרוֹת בַּעֲדָן prima perſona pluralis vtriuſque generis. Eſt & tertia perſona fœminea quæ dicitur נִסְתָּרֶת, & ſecunda נִפְעֲלָת, & prima מְדַבֶּרֶת בַּעֲדָהּ communis, vt dictum eſt. Tertia itẽ pluralis communis נִסְתָּרוֹת, & ſecunda נִפְעָלוֹת, & מְדַבְּרוֹת בַּעֲדָן prima pluralis communis vt ſingularis.

Plurale.

הַבֵּינוֹנִי Secundo loco ponitur הַבֵּינוֹנִי medians, id eſt participium, ſiue nomen Happohél, hoc eſt participium actiuum: & nomẽ Happahúl, id eſt participium paſſiuũ: quæ præſentis & præteriti imperfecti habent ſignifica-

Non הֵקִיץ ſurrexit puer. Pſal. 57.9, אָעִירָה exurgam diluculo. Et 38.6, הִבְאִישׁוּ putruerunt. Ioél 1.10, הוֹבִישׁ cõfuſum eſt vinum. Iechez. 43.2, Et terra הֵאִירָה ſplenduit à gloria eius. Hoſe. 4.10, הִזְנוּ fornicati ſunt. Prouer. 14. 11, Tabernaculum piorum יִפְרַח germinabit. aut florebit. & ſic alia huiuſmodi. Quòd æquetur pohél in ſignificatione, manifeſtum eſt ex Sacris literis. Pſal. 77. 18, זָרְמוּ מַיִם עָבוֹת inundare fecerunt aquas nubes. acſi dixiſſet הִזְרִימוּ, quanquam nonnulli putant paſſiuum eſſe verbum. Pſal. 101.5, מְלַשְׁנִי accuſare facientem in ſecreto proximum ſuum. Et quæ dicta ſunt de hiphíl, conueniunt & ipſi pohél. R. quoque Dauíd in Michlól dicit eſſe tranſitiuum nunc in ſecundum, modo in tertium, vt ſuo loco dicemus. 120

Tempora, Perſonæ, Numeri, & Genera verborum, ordo & nomina. CAP. VI.

SVnt & aliæ partes verbi cómunes ipſis coniugationibus. Nam cum verbum ſignificet accidens in tempore definito & determinato, à ſubſtãtia innouato, vel ſubſtantiis, quæ poſſunt eſſe primæ, ſecundæ, & tertiæ perſonæ, & numeri ſingularis, aut pluralis, & maſculini, aut fœminei generis: neceſſe fuit plures eſſe partes in quolibet tẽpore. Tẽpus ergo primum, eſt עָבָר Præteritũ: quia præteritum eſt neceſſariũ, quod præcedit poſſibile, éſtque eius cauſa: & quia Sacris in literis prius fuit poſitũ בָּרָא creauit. In eo præterito ſunt נִדְבָּרִים Perſonæ: quarum ſingularis maſculina dicitur יָחִיד, fœminea יְחִידָה: pluralis maſculina, רַבִּים, & fœminea רַבּוֹת. In eo ité primum ponitur הַנִּסְתָּר tertia perſona maſculini, quæ dignior eſt: tum quia demonſtratio per locutioné ma-

עָבָר

Perſonæ.

Singulare.

esse transitiua huiuscemodi verba, non ignoraremus.

Quandoque (licet raro) thema est intransitiuum, & etiam proprium ipsius hiphíl, vt הִשְׁכִּים mane surrexit, הֶחֱרִישׁ siluit, & obsurduit. Sed quia sunt rarissima, per accidens sunt intransitiua: quanquam & hæc forsan sunt transitiua in tertium, sed impositionis primæ ignoramus causas.

Ponunt & quintũ modum grãmatici, quando thema, siue primitiuũ est commune vtrique, nempe ipsi cal, & hiphíl, & hiphíl est intrãsitiuum, vt Exod. 14.10, Et Parhóh הִקְרִיב appropinquauit. quanquam R. Abrahám exponat, appropinquare, fecit: subaudiens, castra sua. Hezræ 10.10, מַרְעִדִים עַל־הַדָּבָר tremẽtes propter verbũ. quod potest exponi, tremere facientes eos qui ascẽderant de captiuitate, alter alterum. Iesah. 33.9, הֶחְפִּיר לְבָנוֹן confusus est Libanus. quod & transitiue potest exponi, confundere fecit Libanum: subaudi, inimicus: vt Genes. 48.2, וַיֻּגַּד לְיַעֲקֹב & nuntiauit ipsi Iahacób: subauditur nuntius. Et Psal. 25.17, angustiæ cordis mei הִרְחִיבוּ dilatatæ sunt: potest exponi, Angustias cordis mei dilatare fecerunt, subaudi, inimici. Nechem. 9.25, Et saturati sunt, וַיִּשְׁמְנוּ & impinguati sunt. tu dic, & impinguare fecerunt semetipsos. Psal. 49.17, ne timeas cum יַעֲשִׁיר אִישׁ ditatus fuerit vir. tu dic, cum ditare fecerit virum: subaudi, ditans. Hoc sanè modo possunt exponi quæ communiter intransitiue exponuntur à grammaticis, vt Gene. 44.4, Non הִרְחִיקוּ elongauerũt se. Exod. 8.28, הַרְחֵק לֹא־תַרְחִיקוּ elongando ne elongate vos. Ibidem, הַעְתִּירוּ orate pro me. Et 16.24, & nõ הִבְאִישׁ fœtuit. Iehos. 8.4, Ne תִּרְחֵיקוּ elongetis vos ab vrbe. Et 10.33, Donec non הִשְׁאִיר־לוֹ remansit ei superstes. 2. Reg. 4.31,

alterum ſit per ſe notum: interdum verò vtrunque ponitur. vt, 2. Paral. 28. 15, וַיַּלְבִּשֻׁם וַיַּנְעִלוּם וַיַּאַכְלוּם וַיַּשְׁקוּם & induere fecit eos, & calceare fecit eos, & comedere fecit eos, & bibere fecit eos. haud dubium quin veſtem, calceos, cibum, & potum. Pſal. 39. 5, הוֹדִיעֵנִי יְהוָה קִצִּי ſcire fac me Domine finem meum. Et 147. 8, הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר qui germinare fecit montes herbam. Deut. 8. 3, וַיַּאֲכִלְךָ אֶת־הַמָּן & comedere fecit te man.

Nonnunquam etiam eſt tranſitiuum, & proprium ipſius hiphíl, ita vt nõ inueniatur in cal: tũc ipſum hiphíl (vt dicunt ferè omnes grãmatici) habet ſignificationem cal tranſitiui, id eſt ſine medio, aut cauſa aliqua, cuiuſmodi prædicta: vt הִשְׁלִיךְ Proiecit, הֶאֱזִין auſcultauit, הִלְבִּין dealbauit, הִשְׁכִּיעַ adiurauit, הוֹבִיל attulit, הֶאֱמִין credidit, הִשִּׂיג attigit, הִכְפִּישׁ inuoluit, הִכְתִּיר coronauit, & idgenus, quæ non inueniuntur in cal, propterea ſim pliciter tranſitiua reputant vt tranſitiua in cal: quæ tamen (ſiquis ſubtilius perſcrutetur) inueniet in tertiũ, velut per cauſam aliquã, tranſitiua: vt הִשְׁלִיךְ quod proiecit ſimpliciter ſignificare putant, proiicere fecit ſignificare inuenient. quippe in lapidis proiectione duplex eſt motus: proiiciẽtis prior, alter aeris, qui motus, lapidẽ mouet. Et ſic aer eſt mediũ quo talis fit motus: itáque proiectionis cauſa prima eſt proiiciens, ſecunda aer. ſed quia iſtud medium non eſt ſenſibile, idcirco non poſuit hoc verbum in cal. Hoc modo in actu credendi duplex eſt actus, intellectus, & voluntatis intellectum mouentis, vt firmiter his quæ non videt, adhæreat. In auſcultando itidem, vt melius audiat, homo ſuam inclinat aurem. Et ſi cauſæ impoſitionis verborũ, nobis (vt primo Authori) eſſent notæ, in tertiũ

10.1, וּמְכַתְּבִים עָמֵל כָּתָבוּ & ſcribere facientes dolorem, (vel mendacium,) ſcribere fecerunt. ſed hæc perrara ſunt.

Hiphíl quoque & pohél æquátur in ſignificatione: quia vtrunque ſignificat velut cauſam quandam. Vnde notandũ eſt hiphíl quatuor inueniri modis in Sacris literis. Interdum enim thema, ſiue primitiuum, eſt trãſitiuum & commune ſibi & ipſi cal: & tunc primũ agens eſt cal: ſecundum verò, velut cauſa quædam remota, ſiue imperium aliquod, diſpoſitióve, eſt hiphíl: vt הִלְבִּישׁ Induere fecit, הִגְעִיל abiicere fecit, הִטְמִין abſcõdere fecit, הֵנִיק lactare fecit, הִמְצִיא inuenire fecit, הִשִּׁיא* decipere fecit, הִפְקִיד viſitare, aut numerare fecit, הֶעֱבִיד ſeruire fecit, הֵעֵמִים portare aut onerare fecit, & idgenus quæ in cal ſunt tranſitiua, לָבַשׁ Induit, גָּעַל abiecit, טָמַן abſcõdit, יָנַק lactauit, מָצָא inuenit, נָשָׁא decepit, פָּקַד viſitauit, עָבַד ſeruiuit, עָמַס portauit, vel onerauit. Interdũ verò eſt intranſitiuum, & tunc accidens per verbũ ſignificatum in cal, dicitur de ipſo accidentis ſubiecto: cauſa autem ipſius, quæcũque ſit cauſa, ſignificatur per hiphíl, quod appellatur tranſitiuum tantum, eo quòd cal eſt intranſitiuũ: vt הִבְטִיחַ Sperare fecit, הִכְשִׁיל cadere, vel impingere fecit, הֵנִיס fugere fecit, fugauit: הִצְדִּיק iuſtificauit, aut iuſtificare fecit: הִקְרִיב appropinquare fecit, obtulit: הֶעֱבִיר tranſire fecit: הֶאֱבִיד perdidit, & perdere fecit. quæ in cal ſunt intranſitiua, vt בָּטַח Sperauit, כָּשַׁל cecidit, aut impegit, נָס fugit, צָדַק iuſtificatus eſt, קָרַב appropinquauit, עָבַר tranſiuit, אָבַד periit, & idgenus. Eorum etiam quæ ſunt tranſitiua, quædã ſunt tranſitiua in duo patientia, vt apud Latinos, doceo: dicimus enim, doceo te grammaticam: ſed in Sacris literis quandoque vnius tantum fit mentio, quòd

Quòd binián Cal, & pihél haddaghús: Hiphíl item & pohél æquantur in ſignificatione. CAP. V.

POhal cal, & pihél haddaghús æquantur in ſignificatione. vtrunque enim per ſe, & ſine medio agere ſignificat, vt בָּחַר elegit, שָׁמַר cuſtodiuit, & idgenus, quæ ſunt ex cal: & דִּבֶּר locutus eſt, שִׁבֵּר cõtriuit, quæ ſunt ex pihél haddaghús. quod intelligendum eſt de tranſitiuis, hoc eſt de verbis quæ ſignificant accidentia quæ ab agente in aliud tranſire valẽt. Sunt enim plæraque accidentia quæ in aliud tranſire non poſſunt: & verba quæ huiuſcemodi ſignificant accidentia, intranſitiua ſunt, cuiuſmodi ſignificantia motum, aut ſitum, vt עָמַד Stetit, יָשַׁב ſedit, קָם ſurrexit, רָץ cucurrit, עָלָה aſcendit, יָרַד deſcendit, הָלַךְ ambulauit, & ſimilia, quæ Author linguæ voluit eſſe propria ipſius cal, paucis exceptis, quæ inueniuntur in pihél haddaghús, vt Cant. 7.12, פִּתַּח הַסְּמָדַר aperuit ſe vua parua. Ieſah. 48.8, non פִּתְּחָה aperuit ſe auris tua. Et 60.11, וּפִתְּחוּ & aperient ſe portæ tuæ. Iechez. 16.7, & pillus tuus צִמַּח germinauit. Ieſah. 34.5, quoniã רִוְּתָה inebriauit ſe in cælis gladius meus. quãquã R. Dauíd, & plærique alii putant eſſe ex puhál paſſiuo, & chiríc eſſe loco ſcuréc, ne quod verbum intranſitiuum attribuatur pihél haddaghús. Interdũ tamen pihél haddaghús habet ſignificantiam hiphíl: quòd ſit tranſitiuum in tertiũ: quod fit quum thema, ſiue primitiuũ, eſt commune ſibi, & ipſi cal, in quo inuenitur tranſitiuum: vt כִּתֵּב Scripſit, יִדַּע ſciuit aut cognouit. vtrunque enim eſt actiuum tranſitiuum in cal: idcirco quã do tranſfertur ad pihél haddaghús, eſt vt hiphíl: vt Iób 38.12, יִדַּעְתָּ ſcire feciſti auroram locum ſuum. Ieſa.

Trãſitiuũ verbum.

Intranſitiuum.

ſunt neceſſaria faciunt, ſine quibus non eſſent qui eā inhabitarent. Et ſic illud Geneſ. 33.7, & poſtea נִגַּשׁ acce dere factus eſt Ioſéph & Rachél: recipit accidens accedere facientis eum, & non accedentis, quoniam ipſe
112 erat qui accedebat. Sic etiam illud Exod. 22.8, וְנִקְרַב & appropinquari fiet dominus domus ad iudices: ſuſcipit accidens appropinquare facientis eum, nempe iudicis, aut collegii iudicum. Et hoc ita accidit, eo quòd non poſſunt recipere accidens ſuæ ſpeciei, hoc eſt biniān cal: propterea tranſlata ſunt ad biniān pihél haddaghús, vel hannoſáph, & eius recipiunt accidens. Sic præterea נִהְיָה facta eſt (ſiue facta eſt fieri) res hæc, 1. Reg. 1.27, recipit accidens facientis eſſe, & non entis, ſeu exiſtentis, quoniam ipſa eſt exiſtens. Et נִהְיָה eſt ſicut הָיָה, niſi quòd in נִהְיָה apparet agens. Sic etiam, וְנַעֲלָה & aſcēdere facta eſt nubes, Num. 9.21, & idgenus quæ ſunt ex
113 niphál & ex verbis intranſitiuis. Quemadmodum autem dicimus ex verbis intranſitiuis pahál abſque niphál, itidē dicimus niphál abſque pahál: vt ex נִשְׁבַּע iurauit, non dicimus שָׁבַע: nec ex נוֹתַר reliquum fuit, יָתַר, quanquam R. Iehudáh dicat יָתַר יִתְרַת, & totum reſiduū, quia inuenit הַיּוֹתֵר, 1. Sem. 15.15. quod tamen poteſt eſſe tóar, vel nomē verbale. Et niphál non eget verbo cal: ſed quo loco inuenitur nomē verbale, aut nomē tóar, dicimus ex eo verbum cal, ſi non inueniatur niphál. vt dicimus רָוָה Inebriauit, irrigauit, רָוִיתָ inebriauiſti, quia inuenimus Ieſah. 58.11, ſicut ortus רָוֶה irriguus.
304 Et alio loco ſic ſcribit, Et iuxta eum ordo ſecūdus vocātur biniān niphál, quòd totum eſt paſſiuum, nec eſt in eo actiuum, quia eius actiuum eſt ordo primus.

& patiens ratione duntaxat diſtinguntur. Et in hoc à binián cal intranſitiuo diſtinguntur, quia cal intranſitiuũ ſignificat quod agens agit: ſed aut in ſeipſum, aut in aliud agere non exprimit. Sed iam quid ſcribat R. Dauíd (quem iuniores ferè vniuerſi ſequuntur) enarremus. Et poſt ipſum, (inquit, id eſt poſt primum ordinem) eſt binián niphál, quod primi ordinis & virtutẽ & accidens recipit. Dicis enim ex שָׁמַר ſeruauit, cuſtodiuit, נִשְׁמַר, vt Hoſe. 12.13, וּבְנָבִיא נִשְׁמָר & per prophetã ſeruatus eſt, ſiue cuſtoditus eſt. Deus enim excelſus ſeruauit Iſraelem per prophetam, & Iſraél fuit ſeruatus. Igitur נִשְׁמַר recipit accidens שָׁמַר. Sed illud 2. Sem. 20. 10, Et Hamaſá non נִשְׁמַר cuſtodiuit ſe à gladió: recipit accidens à ſeipſo, & non eſt agens aliud præter ipſum, quia expoſitio eſt quòd non cuſtodiuit ſeipſum à gladio. At in verbis intranſitiuis non inuenitur binián niphál, ſuſcipiens accidens binián haccál: quoniã accidens ex binián haccál, manet in ſeipſo, & non exit in aliud, éſtque actiuum & paſſiuum. Illud tamen Pſal. 109.23, ſicut vmbra cum declinat, נֵהָלַכְתִּי ambulare factus ſum: & Exod. 16.35, ad terram נוֹשָׁבֶת habitabilem factam: & Iechez. 26.19, ſicut vrbes quæ non נוֹשָׁבוּ habitabiles factæ: non recipit accidens binián haccál, ſed binián haddaghús, quod eſt tranſitiuum, quia נֵהָלַכְתִּי recipit accidens ambulare facientis eum, & non ambulantis, quoniam ipſemet eſt ambulans. Et ſic alia duo, recipiunt accidens habitare facientis, non habitantis: quippe homo terram habitare facit, & terra habitatur: neque etiam vocatur terra habitata propter habitantes in ea, ſed propter habitare facientes eam, qui domos ædificant, vineas plantant, terram colunt, & quæ vrbi

109

110

111

Geneſ.22.18, וְהִתְבָּרְכוּ בְזַרְעֶךָ exponit,& benedicent ſe in ſemine tuo,dicẽtes,Benedicat nobis Deus, quẽadmodum benedixit ſemini Abrahæ. Alii verò vtrũque exponunt actiue,& intranſitiue,ne benedictio Abrahæ ſit diminuta propter eius erga Deũ obedientiã alligato filio,vt eũ Deo offerret,quòd arbitrentur niphál & hith pahál ſuapte natura, & ſecundũ primam eorũ impoſitionem eſſe actiua intranſitiua.Quod iterum probant ex Iechez. 14.14, Ipſi iuſtitia ſua יַצִּילוּ liberabunt animam ſuam. Et 16, Ipſi duntaxat יַצִּילוּ liberabunt ſeipſos. Et 20, Si filium,ſi filiam יַצִּילוּ liberabunt ipſi iuſtitia ſua,יַצִּילוּ liberabunt animam ſuam. Quibus verbis oſtenditur vtrunque verbum eſſe actiuum: quanquã vnum eſt tranſitiuum,& alterum intranſitiuũ.Et ſic dixit Scimſcón Iudic.16.17,Si גֻּלַּחְתִּי raſus fuero,recedet â me fortitudo mea. non autem dixit, הִתְגַּלַּחְתִּי ſi raſero me.Et ſic hithpahál & puhál differunt vt actiuũ & paſſiuum,vt dicunt. Ego tamen inueni Onchelós puhál interpretari per verbum hithpahál,vt Gene.25.10, קֻבַּר ſepultus eſt Abrahám: Tharghum, אִתְקְבַר. Et Exod.22.7, וְגֻנַּב & furto ablatum fuerit: Tharghũ,וְיִתְגְּנִבִין.Quod facit pro iis qui putãt niphál interdum eſſe paſſiuum, cuius opinionis & ego ſum. Arbitror enim hæc verba eſſe veluti media apud Græcos, quæ cum actiuam cõmuniter habeant ſignificantiã, interdum tamẽ paſſiue capiuntur,vt noſtris in Iſagogis Græcis ſcripſimus: aut ſunt interdum inſtar verborum imperſonalium, quæ vocem habent paſſiuam, & actiuam ſignificationem:vt cum dicitur abſolute,ſtatur,curritur,legitur. Sunt igitur niphál & hithpahál intrãſitiua,quòd actio ab agente in aliud nõ exeat,ſed in ſeipſum: vnde agẽs

quitur. Multi etiã ex iunioribus putarũt interdũ & per accidẽs, non per ſe, niphál & hithpahál eſſe paſſiua: quã quã nullum eſt verbũ in hithpahál quod nõ poſſit & debeat exponi modo ſupradicto actiue & intranſitiue. R. autẽ Abrahám in libro Sepháth iether, ita ſcribit, Et notandũ quòd binián niphál eſt ſecundũ duos modos, vt נִכְבַּד glorificauit ſe, quod eſt à ſeipſo: & vt נִשְׁבַּר cõtritus eſt, quod poteſt eſſe & à ſe & ab alio: ſed hithpahál ſemper eſt à ſeipſo. Et in libro Sachúth ponit quandã diſtinctionem inter niphál & hithpahál, & inter quædã ipſorũ verba: quoniam ſunt nõnulla quæ intelligũtur ſecundum ſermonem, aut cogitationẽ, ſiue exiſtimationem, & non ſecundum rem & exiſtentiam. vt * Geneſ. 22.12, וְהִתְבָּרְכוּ & benedicent ſe in ſemine tuo, &c. Et Prouer. 13.7, יֵשׁ מִתְעַשֵּׁר וְאֵין כֹּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רָב eſt diuitem ſe faciens, & non eſt omne, (ſiue quicquã: i. nihil habet) eſt pauperẽ ſe faciens, & ſubſtantia multa .i. & multas habet opes. Et 12.9, Melior eſt pauper, & ſeruus ſibi, מִמִּתְכַּבֵּד quàm ſe glorificans, & egẽs pane. Et 25.14, vir מִתְהַלֵּל ſe laudans in datione mendacii. * Nõ eſt autem illud Geneſ. 22.18, ſuprà poſitum, ſicut iſtud eiuſdem Geneſ. 18.18, וְנִבְרְכוּ בוֹ & benedicentur in eo. Illud enim fieri poteſt quòd non ſit ita, ſed tantum ſermone aut cogitatione: hoc autẽ non ſic eſt, nã eſt reipſa. Idem in commẽtariis in eundem locum Geneſ. 18.18, paſſiue etiam exponit, his verbis, וְנִבְרְכוּ בוֹ eſt cõiugationis niphál, ſenſúſque eſt, Et erunt benedicti propter ipſum. Dictio verò וְהִתְבָּרְכוּ, Geneſ. 22.18, non idẽ ſignificat, verùm, Ipſi benedicent ſe in eo: R. quo- 121
que Dauíd exponit paſſiue illud Gen. 12.3, וְנִבְרְכוּ בְךָ & benedicãtur in te. i. propter te, & merito tuo. Illud véro

hám & R. Dauíd. Iehoſ.18.5, וְהִתְחַלְּקוּ אֹתָהּ & diuident ſe in ea. vbi אֹתָהּ ponitur vice בָּהּ, teſte R. Dauíd in cõment. & in Libro rad. 1.Semu.18.4, וַיִּתְפַּשֵּׁט יְהוֹנָתָן אֶת־ הַמְּעִיל & exuit ſe Iehonathán pallio. vbi אֶת ponitur loco מִן, teſte R. Dauíd, quia hithpahál non eſt tranſitiuum, ait idem. 1.Reg.7.14, וַיִּמָּלֵא אֶת־הַחָכְמָה & plenus erat ſapientia. Iudic. 19.22, וְנָסַבּוּ אֶת־הַבַּיִת & gyrauerũt (aut circuierunt) iuxta domum. Iehoſ.10.25, אֲשֶׁר אַתֶּם נִלְחָמִים אוֹתָם in quos vos pugnatis in eos. vbi אוֹתָם ponitur pro בָּהֶם, & ita habet Tharghum בְּהוֹן. Exod. 32.3, וַיִּתְפָּרְקוּ כָּל־הָעָם אֶת־נִזְמֵי הַזָּהָב & ſeparauerunt ſe omnis populus ab inauribus aureis. Hoc pacto alia huiuſmodi poteris intranſitiue exponere. R. Scemuél benuenáſt inter grammaticos non infimus, putauit niphál per ſe & ſuapte natura eſſe actiuum intranſitiuũ, ſed quod interdum ponatur vice paſſiui: quia in plæriſque verbis nõ valebat imaginari quomodo poſſent actiue exponi, vt eſt illud Leuit. 4.12, in loco effuſorum cinerũ יִשָּׂרֵף cõburetur. Et 7.18, Et ſi הֵאָכֹל יֵאָכֵל comedẽdo comeſtũ fuerit de carne. Et Exod.22.12, Et ſi נִגְנַב furando furatũ fuerit ab eo. id eſt furto ablatum fuerit. & idgenus, quæ & ipſe, & plærique alii paſſiue exponunt: volúntque in huiuſcemodi paſſiuis exprimi à quo ſit talis paſſio, quemadmodum exprimitur in verbis puhál. Quam opinionem ſequi videntur Talmudiſtæ, ná ſuper illud Leuit.25.39, Et ſi attenuatus fuerit frater tuus tecum, וְנִמְכַּר־לָךְ & vendiderit ſe tibi: dicunt, cum vendiderit ſeipſũ, Scriptura loquitur. Et ſuper illud Deut. 15.12, Cum (vel Si) יִמָּכֵר vendiderit ſe tibi frater tuus Hebræus: dicunt ipſi, Cum, vel ſi venditus fuerit tibi &c. à domo iudicii, id eſt à collegio Iudicum Scriptura lo-

ſcéh ad populum,dicendo,הֶחָלְצוּ Accingite ex vobis viros ad pugnam.Et Iechez.6.9,נִשְׁבַּרְתִּי אֶת־לִבָּם Contriui cor eorum.ſecũdum eius opinionem. Quæ tamen (vt alia)intranſitiue ſunt exponenda,Accingant ſe ex vobis viri.R.quoque Dauíd in lib.Radicum,Non eſt(inquit)verbum trãſitiuum,vt putauit R. Ionáh.Præterea idẽ exponens locum illũ Iechez.6.9,Nõ eſt(inquit) binián niphál tranſitiuũ,ſed intrãſitiuum,ponitúrque אֶת vice מִן à.Vnde exponit,contritus ſum à corde eorũ: ſed exponendum eſt,Contriui me cum corde eorum. Et in libro Haſſaghàh exponitur illud Geneſ.20.16,Et ad Saráh dixit,Ecce dedi mille argenteos viro tuo,ecce eſt tibi operimentũ oculorum omnibus qui ſunt tecũ, וְאֵת כֹּל וְנֻכָּחַת & omnia diſpoſuit.ſeu præparauit.i.omnes potentias ſuas,quas,vt diſponeret,iuſſit.Sed verus ſenſus eſt,& in omnibus quæ dicta & facta fuerant,erudiuit,& correxit ſe. R. Dauíd in lib. rad. Verba ſunt(inquit)Moſcéh dicentis, Cũ omnibus his rebus, quæ acciderunt ei, quando dixit,Frater meus eſt,cum Parhone & Abimélech,erudita eſt Saráh,ne amplius diceret, Frater meus eſt. Sũt & alia loca in niphál & hithpahál quæ iunctis dictionibus quibuſdam actiuam & trãſitiuam videntur habere ſignificantiam: quæ ſunt exponenda, ne anſam præbeant errandi.vt Gene. 37.18, וַיִּתְנַכְּלוּ אֹתוֹ & cogitauerunt aduerſus eum.Vnde pro אֹתוֹ Tharghum habet עֲלוֹהִי aduerſus eum. Vel אֹתוֹ ponitur pro אִתּוֹ ſecum,vt exponit R.Scelomóh. Exod. 33.6, וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־עֶדְיָם & expoliauerunt ſe filii Iſrael ornamento ſuo.vbi אֶת ponitur pro מִן,teſtibus R.Abrahám & R.Dauíd. Pſal.109.3,וַיִּלָּחֲמוּנִי & pugnauerunt 142
mecum: vel in me, id eſt contra me,teſtibus R.Abra-

cit contra deſertum. Deut. 23.9, וְנִשְׁמַרְתָּ & cauebis (vel cuſtodies te) ab omni re mala. Sed citemus & de hithpahál exempla. Num. 11.18, הִתְקַדְּשׁוּ ſanctificate (vel præparate) vos in craſtinum. Ieſah. 52.2, הִתְנַעֲרִי excute te de puluere. Sic 51.17, הִתְעוֹרְרִי excita te. Prouerb. 25.5, Ne תִּתְהַדַּר glorifices (aut laudes) te coram rege. Gene. 6.9, Cum Deo הִתְהַלֶּךְ־נֹחַ ambulauit Nóach. Et 24.40, Deus in cuius conſpectu ego הִתְהַלַּכְתִּי ambulaui. Quòd ſi plura optas habere teſtimonia, require in binián niphál & hithpahál. Præterea, ſi niphál eſt paſſiuum ab alio, illud Exod. 23.17, יֵרָאֶה apparebit omnis maſculus tuus corã arca Domini. non erit præceptũ ipſis maſculis. Et ſic 13, Ab omnibus quæ dixi vobis תִּשָּׁמֵרוּ cauebitis. vel cuſtodietis vos. Et 24.1, וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם & adorabitis procul: vel incuruabitis vos procul. non erit ipſis, ſed aliis præceptũ. Adhæc Exod. 21.22, ſcribitur, Si יִנָּצוּ rixati fuerint viri &c. ſi eſt paſſiuũ ab aliis, quomodo eſt rectum diuinũ iudicium, quo dicitur, condemnando cõdemnabitur &c. Item, 20.21, Et Moſcéh נִגַּשׁ acceſſit ad caliginem: ſi eſt paſſiuum ab alio, ſolus non acceſſit. Amplius illud Ieſah. 65.1, נִדְרַשְׁתִּי, ſi eſt paſſiuum, ſenſus eſt, Quæſitus ſum ab his qui nõ quæſierunt: quod cõtradictionẽ implicat. præterea R. Ionáh in Ricma, Cap. 32, exponens illud 1. Semu. 15.27, Et tenuit alam (.i. orã pallii) eius, וַיִּקָּרַע & ſcidit ſe: dicit quòd pallium, eſt agens in ſeipſo ſecundum viàm & modum omnis niphál. Et in capite הַכּוֹלֵל, Niphál (inquit) intrãſitiuũ, eſt actiuum in ſeipſo, & non tranſit niphál in paſſiuum. Niphál dicit intranſitiuum, nõ autẽ ſimpliciter dicit niphál: quia ipſe, vt plærique alii, putauit niphál interdum eſſe tranſitiuũ, vt Nume. 31.3, Et locutus eſt Mo-

fert vt hithpahál:quod & R.Ionathán ben Oziél obſeruauit,vt Gene.1.9,vbi dicitur יִקָּווּ congregent ſe aquæ: Tharghum,יִתְכַּנְּשׁוּן,primum eſt niphál, alterum hithpahál. Et 28.14, וְנִבָרְכוּ & benedicent ſe in te: Tharghum,וְיִתְבָּרְכוּן.Item 29.34,Nunc ſemel יִלָּוֶה copulabit ſe vir meus mihi:Tharghũ,יִתְחַבַּר־לִי.Exod.23.13,Et in omnibus quæ dixi vobis,תִּשָּׁמֵרוּ cauebitis.aut cuſtodietis vos.Tharghũ,תִּיסְתַּמָּרוּן. Ibidẽ 17,יֵרָאֶה apparebit omnis maſculus: Tharghum,יִתְחֲזוֹן. 1.Reg. 18.15, Hodie אֵרָאֶה oſtendam me ei: Tharghũ,אִתְחֲזֵי. Et 21.29,pro eo quod נִכְנַע humiliauit ſe: Tharghum, אִתְכְּנַע. Et huiuſmodi alia multa. Ad hæc,ſi hithpahál & niphál eſſent prima ſui impoſitione paſſiua,non haberent imperatiuũ, vt videmus ipſa habere ſicut alia quatuor.repugnat enim imperatiuũ paſſiuo:quia imperare eſt agere,& nõ pati.Nec(vt plærique arbitrantur)imperatiuũ in hiſce verbis ſignificat diſpoſitionẽ patiẽtis ſeipſum diſponẽtis ad receptionẽ actionis aut alterius accidentis ab agẽte:quia ſeipſum diſponere, non eſt pati, ſed agere.Ex multis præterea Sacræ ſcripturæ locis liquido colligitur nõ eſſe paſſiuæ,ſed actiuæ ſignificationis:vt Iiob 36.21,הִשָּׁמֶר caue(ſiue cuſtodi te)ne reſpicias ad iniquitatẽ. quod materna lingua ſignificat*(vt inquit R.Dauíd in Michlól) *guardati.* Et Exod.19.12, הִשָּׁמְרוּ cauete ne aſcẽdatis in montem.Et 17.9, Et egredere: הִלָּחֶם pugna in Hamaléc. Geneſ. 49.1, הֵאָסְפוּ Congregate vos, & annuntiabo vobis.Leuit.25.47,וְנִמְכַּר & vendiderit ſe peregrino . Et 49, וְנִגְאַל & redimet ſe. Et 50, Et computabit cum eo qui emit eum ab anno quo הִמָּכְרוֹ vendidit ſe.Geneſ.18.1,וַיֵּרָא & apparuit ei Dominus.Nume.23.28, Super verticem montis Pheghór הַנִּשְׁקָף qui reſpi

libri capite) ſignificat actionem, aut paſſionẽ, vel quodpiam aliud accidens in tempore determinato. Omnis autẽ actio aut eſt immanens, aut tranſiens. Tranſiens verò, aut tranſit ſine medio, vt cauſa proxima actionis: aut per alium, ſiue iuſſu alterius fit, vt cauſa ſecunda, & cauſa remota. Actionem immanentem ſignificant (vt dictum eſt) verba binián niphál & hithpahál. Actionem tranſeuntem ſine medio ſignificant verba cal, & pihél haddaghús: Tranſeuntem verò per alium ſignificant verba hiphíl & pohél. Et ita cum aliter non poſſit actio variari, ſiue accidens quod quis efficit in tempore determinato: nõ poſſunt eſſe plures, aut pauciores ſpecies, ſic exigente natura actionis, aut accidentis tempore determinato effecti. Sunt etiam (vt ex dictis liquet) tres verborum combinationes: æquãtur enim ferè in ſignificatione, niphál & hithpahál: ſúntque intranſitiua, vt teſtatur & ipſe R. Dauíd in cõmen. in Iechez. 6. 9. Et in libro Radicum, in זָבַר ait, Nunquam inuenimus binián niphál trãſitiuum, ſed intranſitiuũ. Sic etiã binián cal & pihél haddaghus, præterea hiphíl & pohél æquantur. Quòd æquentur niphál & hithpahál, oſtendit illud Leuit. 18. 24, Ne תִּטַּמְּאוּ polluatis vos in omnibus iſtis: quia in omnibus iſtis נִטְמְאוּ polluerunt ſe gentes. quorum prius eſt ex hithpahál, alterum verò ex niphál. nec poſſunt eſſe paſſiua, vt ſit ſenſus, ne polluamini (ab aliis) in omnibus iſtis: quia in his omnibus pollutæ fuerunt (ab aliis) gẽtes: ſed ſunt actiua intranſitiua, ne polluatis, voſmetipſos ſcilicet. Præterea Onchelos linguæ Hebrææ & Chaldææ peritiſſimus (teſte R. Moſcéh AEgyptio) in ſuo Tharghum, id eſt in ſua interpretatione Chaldaica, niphál tranſ-

dit actionem transeuntem. Et actio transiens sine medio, vt causa proxima, quã significant binián cal, quo ad verba transitiua, & pihél haddaghús, præcedit actionem transeuntem per aliud, vt causam secundam, & remotam, quam significant binián hiphíl & pohél.

Sunt etiam qui prædictas verborũ species ordinauerunt secundũ ordinem qui ponitur primo capite Geneseos: vbi primum ponitur verbum ex binián cal, cũ scribitur, In principio בָּרָא creauit Deus cælum & terram. Deinde Pihél haddaghús, cũ ait, Et spiritus Dei מְרַחֶפֶת cubabat (vel insufflabat) super aquas. Pòst, Hiphíl, cũ inquit, וַיַּבְדֵּל & diuisit &c. Deinde Pohél: quãquam ibi non ponatur, quòd rarus sit eius Sacris in literis vsus. Postea ponitur Niphál cum ait, יִקָּווּ congregentur &c. Postremo, Hithpahál. R. verò Dáuid primum ponit Cal, deinde Niphál, quod prædicti binián cal putat esse passiuum. deinde Pihél haddaghús, & Puhál eius passiuum: exinde Hiphíl, & eius passiuũ Hophál: postremo Pohél, & eius passiuum Hithpahál, vt singula actiua, sua habeant passiua.

Sex duntaxat esse verborum coniugationes. quid vnaquæque significet. Quo pacto inter se & conueniant & discrepent Niphál & Hithpahál. CAP. IIII.

QVanquam (vt præfati sumus) prisci grãmatici, & ex iunioribus nonnulli, in sex species verba diuiserint, tamen non ab re fore duxi, vt rei veritas eluceſcat, naturalem afferre rationem cur non sint plures, nec pauciores, & in quo cõueniant, in quóve discrepent, manifestare: vt Sacris in literis, quo ad fieri poterit, verum habeamus intellectum. Igitur verbum (vt dictũ est primo huius

quòd præter literas radicales, & deseruiẽtes necessarias ad distinctionem personarum, numeri, & generis, nullas admittit literas. In aliis verò coniugationibus, ה & מ literæ non sunt superadditæ ad ministerium prædictũ, sed ad cognitionẽ coniugationis. Vnaquæque verò aliarum cõmuni nomine appellatur פָּעַל הַכָּבֵד verbum graue, aut propter daghés: aut propter ה & מ superadditas literas: aut quia prædictum hannách, quod est in præterito inter primam & secundam literam radicalem, manet in futuro, vt דִּבֶּר locutus est, futurum אֲדַבֵּר loquar, יְדַבֵּר loquetur, & ita reliquum.

Secunda, proprio nomine dicitur נִפְעַל.

Tertia, פִּעֵל הַרְגּוּשׁ, quòd secunda daghessetur litera radicalis: ad quam reducitur פָּעַל.

Quarta verò, הִפְעִיל, ad quam reducitur הָפְעַל.

Quinta est פּוֹעֵל, quam & פָּעַל הַנּוֹסֵף vocant.

Sexta est הִתְפַּעֵל, ad quam reducitur * הָתְפַּעֵל.

7 Secundum verò R. Dauíd in Michlól, qui octo ponit verborum ordines,

Primus ordo est Binián cal.

109 Secundus, Niphál.

115 Tertius, Pihél haddaghus.

117 Quartus, Puhál sceló nizcár scem pohaló.

118 Quintus, Hiphíl.

119 Sextus, Hophál.

Septimus Pohél.

Octauus, est Hithpahál. Sed naturalis ordo est vt primũ ponatur Niphál, deinde Hithpahál, postea Cal, subinde Pihél haddaghús, quinto loco Pohél, postremo Hiphíl. Quippe naturali ordine actio immanens, quam significant binián niphál, & hithpahál, præce-

ſumpſit, אָפַס finiuit, בָּלָה inueterauit, בָּקַק euacuauit, diſſipauit, מָסַס contabuit, aruit, diſſoluit, חָתַת contriuit, יָקַע crucifixit, diſlocauit, יָקַשׁ illaqueauit, יָרַע afflixit, כָּלָה cōſumpſit, מָט declinauit, מֵת mortuus eſt, מָחָה deleuit, מָטַט lapſus eſt, מָכַךְ humiliauit, מָקַק contabuit, computruit, נָגַף percuſſit, נָזַק nocuit, נָתַץ diruit, קָלָה torruit, רָע male fecit, תָּמַם conſumpſit.

Diuiſio verbi in ſuas ſpecies, ſiue cōiugationes: quibus appellētur nominibus: quot ſint, & quis earū ordo. CAP. III.

VErbum (vt antiqui prodidere grammatici, Rab. Ionáh, R. Iehudáh, & R. Abrahám in Moznáim,) diuiditur in ſex ſpecies: (quanquam iuniores, in octo diuidunt) quarum ſingulæ communi nomine appellantur בִּנְיָן, id eſt ædificium. Vt enim ædificium diuerſis conſtat partibus, nempe fundamento, tecto, parietibus, & è multis conficitur lapidibus: itidem & binián, (hoc eſt verborum coniugatio) conficitur diuerſis partibus, vt præterito, præſenti, & futuro, pluribúſque perſonis, & numeris, & generibus, maſculino videlicet & fœmineo.

Et prima quidē ſpecies peculiari nomine vocatur פָּעַל קַל, id eſt verbū lene, teſte R. Iehudáh, tū quia hánách litera quieſcens, id eſt א, quæ eſt inter primā & ſecundā literā radicalē virtute, ſeu potentia puncti regalis, ſiue maioris, quod eſt camés, (vt dictū eſt primo libro) cadit in futuro, in quo mutatur in ſceuá: vt פָּעַל operatus eſt, in futuro אֶפְעַל operabor, יִפְעַל operabitur, תִּפְעַל operaberis, & ita reſiduum. Tum quòd eius participia non aſſumant מ in principio, vt aliæ ſpecies, vt מְדַבֵּר Loquēs, מְדַבְּרִים loquentes, & ita in cæteris, vt ſuo dicemus in loco. R. verò Dauíd in Michlól dicit ipſum appellari cal, 7

alia inter quieſcentia,&c. niſi quia Deus, Linguæ authoꝛ, ita voluit. Attamen firmiter credendum, quòd quemadmodum nihil in terra ſine cauſa fit,itidem nihil in lingua Hebræa ſine ratione & cauſa inſtitutum eſt,licet nobis ſit ignota: niſi dicamus hoc feciſſe propter accidentium mutabilitatem,quæ verbis (vt dictũ eſt) ſignificantur. Videmus enim inter perfecta nullũ poſuiſſe verbum ſignificans motum localem ſimplici ter,quòd motꝰ ſit fluxibilis,ſucceſſiuus, & defectiuus: verùm inter quieſcentia, talia verba poſuit,quòd terminus motus ſit quies,vt אָזַל Ambulare, אָרַח iter agere, אָתָה venire,בָּא ingredi, venire, הָלַךְ ambulare,וָע mouere, חָשׁ feſtinare, יָצָא exire, יָרַד deſcendere, נָס fugere, נָע mouere,עָף volare,עָלָה aſcendere, רָץ currere, שָׂט declinare,diuertere, שָׂחָה natare: quæ ſunt nachím. Sed סָבַב circuiuit, poſuit inter geminata , fortaſſe quia in motu circulari nõ diſtinguitur terminus à quo,à termino ad quem: & idcirco propter eorum idẽtitatem, eandem in eo geminauit literam. Et quia coxæ ſunt æquales,& earum motus æqualis,idcirco verbum שָׁקַק, quod huiuſcemodi ſignificat motum, Nachúm 2.4, poſuit inter geminata.Quæ verò non ſignificant ſimpliciter motum localem, ſed aliquid præter motũ,vtputa eius qualitatẽ,nẽpe fortiter velocitérque moueri,currere,fugere, & ambulare euadẽdi gratia,poſſunt eſſe ex perfectis, vt קָפַץ ſaltauit,fugit,דָּרַךְ calcauit, חָלַף præteriit,חָמַק abiit,מָהַר feſtinauit,מָשַׁךְ traxit, עָבַר trãſiuit. Verba etiam quæ aut corruptionem, aut priuationem ſignificant, nõ poſuit inter perfecta, ſed inter quieſcentia,aut defectiua,aut geminata: vt אָבַד Periit, אָכַל comedit,conſumpſit,אָסַף periit, aut perdidit,con-

gitur enim Exod.10.5,Et consumet omne lignũ הַצֹּמֵחַ 108
quod germinat vobis de agro. quod est intrãsitiuum. Et Eccles.2.6, feci mihi piscinas aquarum ad irrigandum ex eis syluã צוֹמֵחַ germinantem ligna.vel arbores. quod est transitiuum. vtrunque autem ex cõiugatione cal. Et Iudic.5.22,tunc הָלְמוּ contritæ sunt plantæ equi. quod est intransitiuum. Et Prouerb.23.35, הַלָּמוּנִי 109
contriuerunt me. quod est transitiuum, eiusdémque coniugationis cal. Item in coniugatione hiphíl, 2. Sem.23.5, quia non יַצְמִיחַ germinabit. quod est intransitiuũ.Et Iesah.55.10, & gignere eam faciet וְהִצְמִיחָהּ & germinare faciet eam: quod est transitiuũ. Præterea in pihél haddaghús, vt Psal.38.7,pullatus הִלַּכְתִּי ambulaui:quod est intransitiuum.Et Iiob 24.10, Nudũ הֵלְכוּ ambulare fecerunt absque indumento.quod est transitiuum. In pohél etiam,siue hãnosáph,Prouer.8.25, Ante colles חוֹלָלְתִּי formata sum.Et Iiob 26.13, חִלְּלָה formauit manus eius serpentem. Sed in binián cal inuẽto intransitiuo tantum,non est opus formare transitiuum in eadem coniugatione, quia possumus ipsum formare in pihél haddaghus, vel hiphíl, aut hannosáph, quæ vt plurimum sunt transitiua. Notandum autem quòd verba intransitiua coniugationis cal, si transeant ad coniugationem niphál,eiusdem sunt significantiæ:vt הָיְתָה fuit,& נִהְיָה fuit.Et וַיִּגַּשׁ & appropinquauit Abraham,Gene. 18.23. Et, נִגַּשׁ appropinquauit Ioséph,Genes.33.6.Item Genes.47.15, וַיִּתֹּם,& consumptum est argentum. & Irme.14.15, fame non יִתַּמּוּ cõsumentur. Notandum præterea quòd prior diuisio fuit ad placitum Authoris Linguæ. nõ enim sciri potest cur quædam verba fuerint posita inter perfecta,

ex cal. Iechez.16.7, Et pilus tuus צִמַּח germinauit. quod
eſt intrãſitiuum ex pihél haddaghus. Sic & Thren.4.7,
אָדְמוּ עֶצֶם rubuerunt corpore. eſt cal intranſitiuum. Et
Ieſa.1.18, יַאְדִּימוּ rubeſcẽt vt vermiculus. quod eſt intrãſ
106 itiuum ex hiphil. Ex verbis etiam quæ non inueni-
untur niſi intranſitiua, poteris tranſitiuum confice-
re verbũ, teſte R. Dauíd in Michlól, vt 2. Reg.4.31, Nõ
הֵקִיץ ſurrexit (vel experrectus eſt) puer. Ieſah.26.19,
הָקִיצוּ expergiſcimini, & laudate. quæ ſunt intranſitiua, nec
inueniuntur tranſitiua. Si autem volueris, poteris a-
ctiuũ conficere hoc modo, הֵקִיצוֹ excitauit eum,
הֵקִיצוּנִי excitauerunt me. Vnde dicũt in ſuis orationibus He-
bræi, הַמֵּקִיץ נִרְדָּמִים Qui excitat (vel excitas) ſoporatos.
107 Et quidam magnus ſapiens, & in lingua Hebræa peri-
tiſſimus, ſcripſit, הֵקִיצוּנִי רַעְיוֹנָי excitauerunt me cogita-
tiones meæ. Quanquã hoc reprobat R. Ioſéph Chim-
chi, dicens non eſſe rectum vt faciamus tranſitiua ex
verbis quæ Sacris in literis non inueniuntur niſi in-
tranſitiua. Quòd ſi (inquit idem) opus fuerit vt tale
verbum, nempe הֵקִיץ, fiat tranſitiuum, non debet fieri
in eadem lingua, ſed in altera, vt puta הֵעִיר ſuſcitauit, vt
vnum ſit tranſitiuum, & alterum intranſitiuum. Nam
ex שָׁתָה bibit, & הִשְׁקָה aquauit, non dicimus הִשְׁתַּנִי
aquauit me, neque שָׁקִיתִי bibi: ſed in lingua vna eſt
הַשּׁוֹתֶה bibens, & in alia הַמַּשְׁקֶה propinans. Verũ hæc nõ
ſunt illi ſimilia, inquit R. Dauíd: ſed quũ הֵקִיץ intrãſiti
uum, nõ inueniatur in alia tranſitiuum: ſi opus fuerit,
poſſumus illud facere tranſitiuum in eadem cõiuga-
tione. Quòd autem inueniantur & tranſitiua & intrãſ
itiua in eadem coniugatione, qui Sacras legit literas,
addubitat nemo: quod in biniã cal manifeſtum eſt: le-

5.5, Manus meæ נָטְפוּ־מוֹר stillauerunt myrrhã. quod eſt ex cal. Hamos 9.13, וְהִטִּיפוּ & ſtillabunt montes dulcedinem. Verbum tranſitiuum in cal (inquit R. Dauíd) 104
ſi tranſeat ad pihél haddaghus, vel hiphíl, efficitur trãſitiuum in tertiũ: vt אָכַל comedit, ſi dixeris רְאוּבֵן הֶאֱכִיל אֶת־שִׁמְעוֹן לֶחֶם Reubén comedere fecit Simhon panẽ: eſt tranſitiuum in tertium. Et ſic Iechez. 3.1, אֱכוֹל comede volumen hoc &c. Et aperui os meum, וַיַּאֲכִלֵנִי & comedere fecit me volumen.

Intranſitiua ſunt quæ ſignificant actionem immanẽ tem & non trãſeuntem in paſſum ab agente diſtinctũ, vt אָבַל Luxit, כָּשַׁל corruit, דָּמַם ſiluit, & idgenus, quæ nõ ſuſcipiunt pronomina paſſiua, nec dictionem quæ rẽ ſignificet patientem, vt tranſitiua. Et hæc non habent 101
participia paſſiua: nõ enim עָמַד Stetit, הָלַךְ ambulauit, נָפַל cecidit, habent עָמוּד הָלוּךְ נָפוּל. & ſic de aliis dicendũ eſt. Quæ autem ſunt intranſitiua in cal, ſi tranſeant 104
ad pihél haddaghús, vel hiphil, ſunt tranſitiua in ſecundum vel tertium: vt ex עָמַד ſtetit, fit הֶעֱמִיד, & ſignificat ſtatuit, vt Pſal. 148.6, וַיַּעֲמִידֵם & ſtatuit ea. Et ex אָבַד periit, fit הֶאֱבִיד perdidit, aut perdere fecit, vel iuſſit, Nume. 24.19, וְהֶאֱבִיד & perdidit (vel perdere fecit) ſuperſtitẽ. Et in pihél haddaghus, vt Pſal. 9.6, אִבַּדְתָּ perdidiſti impium. Et ex הָלַךְ ambulauit, fit הִלֵּךְ, vt Iób 24. 10, Nudum הִלְכוּ ambulare fecerunt abſque indumento. Et ita de aliis. Paucis autem in locis inueniuntur 105
verba coniugationis pihél haddaghús, & hiphil intrãſitiua, quæ tamen differunt à verbis intranſitiuis quæ ſunt in coniugatione cal: quòd quæ ſunt in his duabus coniugationibus, fortem, iugémque, & frequentem, celerémque ſignificant actionem, vt Leuit. 13.37, Et pilus niger צָמַח־בּוֹ germinauerit in eo. quod eſt intranſitiuũ

cuiuit. De ſpeciebus horum verborum dicturi ſumus, cum particulatim poſt Perfecta, de eis tractabimus: modo de illis hæc dixiſſe ſufficiat.

Eſt & alia verborum diſtinctio: nam quædam ſunt יוֹצְאִים Tranſitiua: quædã verò בּוֹדְדִים Solitaria, ſiue עוֹמְדִים ſtantia, id eſt Intranſitiua.

Tranſitiua ſunt cõmuniter, quæ actionẽ ſignificant tranſeuntem in paſſum diſtinctum ab agente, re, aut ratione. Et ſic extenſo nomine poſſunt inueniri verba tranſitiua in coniugationibus niphál & hithpahál, in quibus agens diſtinguitur à patiente ratione, & nõ re, vt ſumus dicturi. Proprie autem ſunt tranſitiua quæ ſignificant actionem tranſeuntem in paſſum (id eſt recipientem actionem) re diſtinctũ ab agente. Omne verbum cui iungitur dictio quæ rem notat patientem, vt אֵת, vt pronomen paſſiuum, eſt tranſitiuũ: vt Geneſ. 1, In principio בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ creauit Deꝰ cælũ & terrã. Deut. 32. 6, Nónne ipſe eſt pater tuus qui קָנְךָ הוּא עָשָׂךְ וַיְכֹנְנֶךָ poſſedit te? ipſe fecit te, & præparauit (vel ſtabiliuit) te. & idgen', quæ Sacris in literis paſ
105 ſim inuenies. Notandum eſt autem ſecundũ R. Dauid in Michlól, quòd ſi verba tranſitiua in cõiugatione cal, tranſeant in coniugationem pihél haddaghús, & pohél, & eandem ſignificent operationem: tunc in pihél haddaghus vel pohél, frequentiam ſignificant actus, vt Exod. 34. 11, Ego ipſe גָּרֵשׁ eiicio. quod eſt ex coniugatione cal. Et 6. 1, Et in manu robuſta יְגָרְשֵׁם eiiciet eos: quod eſt ex pihél haddaghús. Si verò tranſeãt ad coniugationem hiphíl, ſuam non mutant ſignificantiã, quæ eſt vt ſint in tertium tranſitiua: quanquã ſunt pauca, quẽadmodũ dicitur in libro Ephód, vt Cãt.

E.i.

6.12, dicitur, quasi בְּלִיעוֹל, absque iugo, quoniam iugo legis collum non vult submittere. Quod & in cæteris (si linguæ perfectam haberemus cognitionem,) fieri perfacile posset. Et in hoc Hebræa cunctis aliis præstat linguis, quòd Deum, & naturâ imitata, ternario gaudet numero. Et quia Hebræi cõmuniter in dandis exemplis verborũ, & nominum similitudinibus, vtũtur nomine פָּעַל, idcirco primã verbi, aut nominis radicalem, & primitiuam literam appellant פֵּא הַפָּעַל, secũdam עַיִן הַפָּעַל, & tertiam לָמֶד הַפָּעַל. & hoc nõ citra rationem.

Verborum duplex diuisio, In perfecta, quiescẽtia, defectiua, geminata, Et in transitiua & intrãsitiua. CAP. II.

VErborũ quædam sunt שְׁלֵמִים id est Perfecta: quædã נָחִים, Quiescẽtia: quædam חֲסֵרִים Defectiua, & quædã כְּפוּלִים Geminata, siue duplicata. Perfecta appellãt quibus nũquã tres desunt literæ radicales distinctæ, vt שָׁמַר custodiuit, פָּעַל operatus est, & idgenus. Quiescentia sunt quæ habẽt vnam, vel plures ex his quatuor literis אהוי in principio, vel medio, aut fine, siue in principio pariter & in fine, quas appellant literas הַנָּחִים quiescẽtes, quòd quiescant, id est non pronuntientur, quanquã multoties sunt scriptæ. Et literæ tres אוי, dicuntur literæ הַסָּתֶר וְהַמָּשְׁךְ occultationis, & tractionis, quòd lateãt, & occultentur, & trahantur ex potentia regalium (vt dictum est) punctorum: vt עָלָה Ascendit, עָלִיתָ ascendisti, בָּנָה ædificauit, בָּנִיתָ ædificasti, & idgenus, de quibus suo loco sumus dicturi. Defectiua sunt in quibus deficiens litera, est in potentia daghés, vt נָטַר custodiuit, נָקַם vltus est, quæ in futuris cõmuniter sunt sine נ. Geminata sunt quæ aliquam literã radicalẽ geminant, vt סָבַב cir-

obmutui ſilentio. Michäh 7.16, Aures eorum תֵּחָרַשְׁנָה obſurdeſcent. Et relationem, vt Geneſ. 13.9, Si ad ſiniſtrã, וְאַשְׂמְאִילָה, & ſi ad dexterã, וְאֵימִינָה ſiniſtrã tenebo. Et 32.10, קָטֹנְתִּי Minor ſum cũctis miſerationibus. Et 41.40, Tantũ ſolio אֶגְדַּל מִמֶּךָּ maior ero te.

Et ſitum, vt Pſal. 1.1, Et in via peccatorũ nõ עָמַד ſtetit, & in cathedra deriſorũ non יָשַׁב ſedit. & idgenus. Et quemadmodum in rebus diuinis, & naturalibus nulla deeſt perfectio, nihil eſt ſuperfluũ aut diminutum, ſed numero gaudent impari, id eſt trinitate: itidẽ & Deus huius linguæ author, nequa huic linguæ deeſſet perfectio, nequid ſuperfluitatis, aut diminutionis ineſſet, in radicibus tam nominũ, quàm verborũ numerũ ſeruauit trinitatis. Tres enim literas radices complectũtur & verborum, & nominum: vt אָמַר dixit, שָׁמַר cuſtodiuit. Et quæ duas actu habent, potentia, trinitatis non effugiunt numerũ: vt רָץ cucurrit, קָם ſurrexit, & idgenus quæ potentia camẽs, tertiam continent literam, quæ eſt ו, quæ in futuro actu continetur, vt אָרוּץ Curram, אָקוּם ſurgam. Reliquæ literæ deſeruiunt, vt in primo diximus libro, ad cognoſcendam perſonarũ varietatem, aut genus, aut modum, & idgenus. Quæ autem prædictum excedunt numerum, (quanquam ſunt pauca, aut peregrina) aut compoſita ſunt, & plura ſignificant, vt illud Pſal. 90. 14, יְכַרְסֵמֶנָּה exterminauit eam aper de ſylua: ſecũdum LXX interpretes, poteſt eſſe cõpoſitum, & ita reſolui, יְמַלֵּא כַרְסּוֹ מֵמֶנָּה implebit ventrẽ ſuũ ex ea, vt ex Hebræis nonnulli exponunt. Et Iechez. 1.4, Et de medio eius quaſi ſpecies הַחַשְׁמַל angeli. Sic appellati, quòd aliquando ſileat, interdum loquatur, à חָשָׁה ſiluit, & מָלַל locutus eſt. Et ſic בְּלִיַּעַל impius, Proue.

vel זֹאת, est fœmineum.

אֵל, & אֱלֹהַ, ל cum daghés, communis est generis, Gene. 26.4, semini tuo dabo omnes הָאֲרָצוֹת הָאֵל terras istas. Et 19.8, viris הָאֵל istis. Et 2.4, אֵלֶּה Istæ generationes. Psal. 20.8, אֵלֶּה hi in curru &c. Quomodo pronomina verbis iungantur, & quid significent, suo dicemus loco. 1164

PRonomen relatiuum separatum vtriusque generis, & numeri, est אֲשֶׁר Qui, quæ.

De Verbo, Lib. III.

Verbum quid. quot literas complectatur verborũ radices, & quo appellentur nomine. CAP. I.

VErbum est dictio cum tempore ad placitũ significans. Vel, Verbum est dictio quæ actionem, aut passionem significat in tempore determinato. Aut, Verbum est dictio significans ad placitum existentiam accidentis in substantia in tempore determinato. Ex quibus finitionibus liquido constat, tria verbum ipsum cõplecti, Substantiam, id est subiectum agens, aut patiens: Accidens, id est actionem & passionem: priuationem vniuersalem, id est formarũ: & particularem, vtputa alicuius potentiæ: & relationẽ quæ habet esse in animo, aut situm, aut aliud accidẽs: Et tempus determinatũ, in quo est actio, vel passio &c. vtputa in præsenti, præterito, aut futuro. Sunt enim verba quæ vniuersalẽ significant actionem in tempore determinato, vt Iesah. 57.1, הַצַּדִּיק אָבַד Iustus periit. Psal. 1.6, Et iter impiorum תֹּאבֵד peribit. Gene. 5.5, וַיָּמֹת & mortuus est. Aut particularẽ, vt Psal. 39.3, נֶאֱלַמְתִּי

תַּנְחֶה אֹתָךְ cum ambulaueris, requieſcere faciet te. Fœmineum itidē, אוֹתָךְ, quia nō inuenitur cū ſéri.

מִמְּךָ A te, ex te. Fœmineū מִמֵּךְ A te, de te, Ieſa. 49. 17.

1170 אַתֶּם Vos: plurale maſculinum. Fœmineum verò, אַתֶּן, & אַתֶּנָה Geneſ. 31. 5.

שֶׁלָּכֶם Véſtrū, ſiue veſtrorū. Fœmineum, שֶׁלָּכֶן veſtrarū.

1197 לָכֶם Vobis. Fœmineum, לָכֶן, & לָכֶנָּה, Iechez. 13. 18.

אֶתְכֶם Vos. Fœmineum, אֶתְכֶן.

מִמְּכֶם & מִכֶּם, A vobis; ex vobis. Fœmineum, מִמְּכֶן.

Primæ igitur perſonæ pronomina ſunt,

S.	מִמֶּנִּי:	אוֹתִי	לִי	אֲנִי וְאָנֹכִי
P.	מִמֶּנּוּ:	אוֹתָנוּ	לָנוּ	אֲנַחְנוּ נַחְנוּ אָנוּ

Secundæ,

S.M.	מִמְּךָ:	אוֹתְךָ	לְךָ	אַתָּה
P.	מִמְּכֶם:	אֶתְכֶם	לָכֶם	אַתֶּם
S.F.	מִמֵּךְ:	אוֹתָךְ	לָךְ	אַתְּ
P.	מִמְּכֶן:	אֶתְכֶן	לָכֶן	אַתֶּן

Tertiæ perſonæ maſculini ſunt,

S.	מִמֶּנּוּ מִמֶּנְהוּ מִנֶּהוּ:	אוֹתוֹ	לוֹ	הוּא
	ab Iſto,	Iſtum,	Iſti,	Iſtius, Iſte, Ipſe,
P.	מֵהֵם מֵהֵמָּה:	אֶתְהֶם אוֹתָם	לָהֶם לָמוֹ	הֵם הֵמָּה
	ab iſtis.	Iſtos,	Iſtis,	Iſtorum, Iſti,

Fœminea,

S.	מִמֶּנָּה:	אוֹתָהּ	לָהּ	הִיא
			לָהֶן לָהֵנָּה	שֶׁלָּהֶן הֵנָּה
P.	מֵהֶן מֵהֵנָּה:	אוֹתָהֶן אוֹתָנָה		אֶתְהֶן

1182 SVnt & alia pronomina demonſtratiua maſculina, vt זוּ cum ſcuréc, Hic, iſte, Pſal. 9. 16, & 12. 8. זֶה Iſte, Gene. 15. 4. Et cum ה notificatiuo, הַזֶּה, Deut. 23. 25. Et cū ה interrogatiuo, Geneſ. 43. 29. הֲזֶה Num iſte eſt frater veſter minor? Et הַלָּזֶה, Gene. 24. 65. Et cum cholem, וֹ,

vel maccáph, tunc eſt longum, & א cum camés, Iudic. 11.2, filius mulieris alterius אַתָּה tu. Ieſah. 44.21, ſeruus meus אַתָּה tu. Geneſ. 3.11, quia nudus אַתָּה tu. Excipiuntur Pſal. 2.7, filius meus אַתָּה tu. & 25.7, Secundũ miſericordiã tuam memento mei אַתָּה tu. Et cum zachéph, 2. Reg. 9.25, Ego וְאַתָּה & tu. Ieſah. 44. 21, Seruus mihi אַתָּה tu. Iudic. 11.25, Nunquid melior אַתָּה tu Balác filio Sippor? quod in quibuſdam libris correctis eſt breue. Et cum pathách, & breue cum zachéph, vt Deut. 7.6, populus ſanctus אַתָּה tu. In tribus autem locis venit אַתְּ pro אַתָּה, Nume. 11.15, Et ſi ita אַתְּ־עֹשֶׂה לִי tu facis mihi. Deut. 5.27, וְאַתְּ & tũ loquêris nobis. Iechez. 28. 14, אַתְּ־כְּרוּב tu Cherũb. Fœmineum, אַתְּ Tu, Gene. 12. 11, & אַתְּ tu, ibidem, 13. 1169

שֶׁלָּךְ Tui, maſculinum & fœmineum.

לָךְ Tibi, maſculinũ: & quãdo habet athnách & ſoph paſſúc, לָךְ, Pſal. 120.3. & 108.2, וְטוֹב לָךְ & bene tibi. Sine prædictis verò accentibus in quibuſdã locis ל eſt cũ camés, 1. Sem. 14.7, Inclina לָךְ tibi. & 19.4, quia non peccauit לָךְ tibi, ſunt cũ zachéph. Sunt tamẽ plæraque cũ zachéph, habẽte camés, vt Gene. 3.11, Quis nuntiauit לָךְ tibi? Num. 22.28, Quid feci לָךְ tibi? Exod. 34.22, Solẽnitatẽ hebdomadarũ facies לָךְ tibi. Ieſah. 14.3, In die qua requiẽ dederit Dominus לָךְ tibi. Micháh 2.11, ſtillabo לָךְ tibi. Iechez. 38.7, præpara לָךְ tibi. & cætera quæ notata ſunt in Miſráh. Et cum ה, לָכֶה tibi, Geneſ. 27. 37, Ieſah. 3.6. Fœmineum verò לָךְ Tibi, Cant. 2.10. 1195 1196

אוֹתָךְ Te, maſculinũ: cum ה item, אוֹתָכֶה, Nume. 22.33. Et in ſoph paſſúc & cum athnách, אוֹתָךְ. Interdum etiam ſine tali accentu, vt Prouerb. 6.22, בְּהִתְהַלֶּכְךָ 1159

Et 31.52, אִם־אֲנִי לֹא־אֶעֱבֹר אֵלֶיךָ quòd ego non tranſibo ve niẽs ad te. Pſal.89.28, אַף־אֲנִי בְּכוֹר אֶתְּנֵהוּ etiam ego primogenitũ ponam eum. Et 119.125, עַבְדְּךָ־אֲנִי הֲבִינֵנִי ſeruus
1172 tuus ego, fac me intelligere. Et ſic אָנֹכִי ego, eſt breue: ſi autem prædictos habuerit accẽtus, eſt longum. Geneſ.3.10, quia nudus אָנֹכִי ego. Exo.3.11, quis ſum אָנֹכִי ego? Iudic.17.9, Leuita אָנֹכִי ego. 2.Semu.3.8, Nunquid caput canis אָנֹכִי ego? 1.Semu.9.21, filius Iemini אָנֹכִי ego. Et 30.13, puer AEgyptius אָנֹכִי ego. Ruth 3.12, propinquus אָנֹכִי ego. Et 13, אָנֹכִי ego, viuit Dominus. Hamós 7.14, Neque filius prophetæ אָנֹכִי ego, ſed quærens אָנֹכִי ego. Inuenitur tamen & cum athnách breue, Iiób 33.9, Immaculatus אָנֹכִי ego.

שֶׁלִּי Mei, Cant.8.12.

לִי Mihi, Cant.2.16.

אוֹתִי Me, Pſal.31.6.

מִמֶּנִּי A me. & מִנִּי, Ieſah.22.4.

אֲנַחְנוּ Nos. Et cum accentibus prædictis, cum camés נ, vt Ieſah. 20. 6, quomodo euademus אֲנַחְנוּ nos? Gene.42.11, pacifici אֲנַחְנוּ nos. Et נַחְנוּ nos, Exod. 16.8. Et Geneſ.42.11, Omnes nos filii viri vnius נַחְנוּ nos. pro ſumus. Et אָנוּ nos, Irme. 42.6, ad quem אָנוּ nos mittimus te. quanquam plærique codices impreſſi habent אֲנַחְנוּ.

שֶׁלָּנוּ Noſtrum.

לָנוּ Nobis.

אוֹתָנוּ Nos, accuſandi caſu.

1191 מִמֶּנּוּ A nobis,* נ ſine daghés.

1167 PRonomina verò demonſtratiua ſecundæ perſonæ ſunt, maſculinum אַתָּה Tu, א cum pathách, & ת cũ daghés, & breue. Sed quando prædictos habet accẽtus,

te,& ipſum de quo eſt ſermo.dicitur enim à כִּנָּה cogno minare, ſiue nomine occulto appellare.Ieſah.45.4,di citur de Córes,id eſt Cyro Perſarũ rege,Et vocaui te no mine tuo, אֲכַנְּךָ cognominabo te. i. nomine occulto appellabo te: perinde acſi dicat,Appellaui te primũ no mine proprio,& manifeſto,dicẽs, Hæc dicit Dominus chriſto ſuo Córes: modo vocabo te nomine occulto, id eſt nomine meſſiæ. Et 44.5, Et nomine Iſraél יִכַּנֶּה coghominabit.id eſt occulte appellabit.

Diuiditur autẽ pronomen bifariam. Eſt enim pronomen נִסְמָךְ coniunctum & affixum nominibus(vt dictum eſt ſuprà,Cap. x v.) & verbis, vt ſuo dicemus in loco. Et nominibus iunctum aut קִנְיָן poſſeſſionẽ, aut צִירוּף relationẽ ſignificat.ſunt quippe pronomina poſſeſſiua,vt meus,tuus,ſuus,noſter & veſter:& relatiua, vt ipſe,ipſa,ipſum,ille,illa,illud. Verbis verò affixum, aut patientem aut agentem perſonam indicant: patientem,vt Pſal.30.2,אֲרוֹמִמְךָ יְהוָה כִּי דִלִּיתָנִי Exaltabo te Domine,quoniam exaltaſti me.& idgenus.Agentẽ verò, vt in plæriſque hammecoróth, id eſt infinitiuis & gerundiis: vt 2. Reg. 6.21, כִּרְאוֹתוֹ אוֹתָם cum vidiſſet ipſe eos.& idgenus, de quibus ſuo loco dicturi ſumus.

ALterum pronomen eſt נִפְרָד ſeparatum à nomine & verbo, quod diuiditur in actiuum & paſſiuum.Et horum quædam ſunt demonſtratiua,vt אֲנִי Ego,communis generis,cum ſceuá & pathách communiter, & breue: ſed quando habet accentum athnách 1170
& ſoph paſſúc,aut accentum hahamadáh, id eſt ſuſpẽſiuum, eſt cum camés,vt Prouer.8. 27,ibi אֲנִי ego. proeram.Pſal.35.3,Salus tua אֲנִי ego.Et Geneſ.27.34,Benedic mihi, etiã אֲנִי ego.ſubaudi,filius tuus ſum vt ipſe.

& lineamenta, quæ ſunt hominis accidẽtia. Aliud eſt הַנֶּאֱמָר בִּכְלָל וְיָחוּד, id eſt dictũ de vniuerſali & particulari, hoc eſt nomẽ collectiuum: vt עַם populus, יִשְׂרָאֵל Iſraél, יְהוּדָה Iehudáh. Iſraél enim & Iehudáh dicuntur & de Iahácob, qui appellatus eſt Iſraél, & de Iehudáh eius filio, & de populo Iſraél & Iehudáh. Aliud eſt quod vocatur מוּשָׁל, id eſt accommodatum, & per tranſlationem dictum: vt אַרְיֵה Leo, qui dicitur proprie de leone viuente, & de homine forti, vt Vicit leo de tribu Iehudáh. Et יָם Mare, quo nomine liberalis appellatur. Aliud eſt quod appellatur מוּעָתָק: tranſlatum firma trãſlatione, propter firmitatem eius à quo fit tranſlatio: vt פֶּה Os, dictum de ore loquentis, & oré terræ iuxta illud Nume. 16. 32, Et aperuit terra אֶת־פִּיהָ os ſuum. Et יָד Manus, quæ & de flumine dicitur, vt יַד הַיַּרְדֵּן manus (.i. ripa) Iordanis, Nume. 13. 30. Et לֵב Cor, quod & de cælo dicitur, vt Deut. 4. 11, vſque ad לֵב cor cæli. hoc eſt mediũ. Et de igne, Exod. 3. 2, בְּלַבַּת־אֵשׁ in corde ignis. hoc eſt in medio. Et de quercu, 2. Semu. 18. 14, בְּלֵב in corde quercus. id eſt in medio.

De Pronomine.

Quid Pronomen, vnde dicatur, quid ſignificet, & eius diuiſio. CAP. XXXIIII.

Dicto de nomine, dicendũ eſt & de pronomine, quod ponitur loco nominis. Eſt igitur כִּנּוּי pronomen, nomen occultũ. Si enim quiſpiam dixerit, אֲנִי ego feci, אַתָּה tu feciſti, הוּא ipſe fecit: iã hæc pronomina occulte ſignificãt nomina ipſa quæ referũt, me,

uertitur ſéri in ſceuá, צְפַרְדְּעִים Ranæ.

Alia cum duobus pathách, ſceuá, & ſéri: vt שַׁעַטְנֵז veſtis è lino, lanáque cõtexta, Deut. 22. 11. Et quarta gemi nata, רַעַמְסֵס Rahamſes, vrbis nomen, Exod. 1. 11. Legitur tamen Gen. 47. 11, רַעְמְסֵס cum ſceuá ſub ע & מ.

Nominũ diuiſio ſecundũ dialecticos. CAP. XXXIII.

ESt poſtremo alia nominũ diuiſio ad Sacrarũ literarú cognitionẽ perneceſſaria. Quippe nominum quædam ſunt נִבְדָּלִים, id eſt diſtin cta, quæ ſunt nomina diuerſa, & entium diuerſorum, vt אָדָם homo, שׁוֹר bos, סוּס equus, עֵז capra, אֶבֶן lapis, & idgenus.

Alia verò ſunt נִרְדָּפִים, id eſt ſe conſequentia: & ſunt nomina diuerſa eiuſdem rei, quæ nos ſynonyma appel lamus: vt חֶרֶב gladius, שַׁבִּין ſpatæ, מַאֲכֶלֶת mucro.

Alia מְשֻׁתָּפִים, cómunicata, hoc eſt nomina cómunia: vt אָדָם homo, שׁוֹר bos, חֲמוֹר aſin⁹: quæ ſunt cómunia ſuis indiuiduis. Et hæc in ſex diuiduntur partes. Quoddã appellatur שִׁתּוּף גָּמוּר, æquiuocum abſolute. i. nomen in quo communicant multa nomine, ſed nõ ſignificatiõne: vt עַיִן quod dicitur de oculo, fonte, & terra. Nume. 22. 5, Et operuit אֶת־עֵין oculũ terræ. i. ſuperficiem. Aliud verò dicitur מוּסְכָּם, vniuocum, quod eſt eſſentiale his de quibus dicitur: vt חַי viuũ, ſiue viuens, בְּהֵמָה animal, אָדָם homo, & vniuerſaliter nomina generum, & ſpecierum, reſpectu ſuorum indiuiduorum. Aliud vocatur מֻסָּפָק, id eſt æquiuocum, hoc eſt nomen commune pluribus: ſed quod ſignificat, eſt accidens aut omnibus, aut vni ex his de quibus dicitur: vt אָדָם homo dictum de homine viuente, picto, & mortuo. cum enim dicitur de homine, ſignificat hominis figuram,

pectoralis,aut veſtis muliebris,Ieſah.3.24.

Alia cum pathách, camés, & chiríc: vt חַלָּמִישׁ Silex, Pſal.114.8.

1128.1129 Alia cum pathách, vel chiríc,ſceuá, & cholẽ,vt כַּפְתּוֹר Sphæra inſtar pomi, כַּפְתּוֹרִים ſphæræ, כַּפְתּוֹרֵיהֶם ſphæræ eorum, כַּפְתּוֹרֶיהָ ſphæræ eius. חַרְגֹּל Ophiomachus, vel ſpecies locuſtæ, Leuit. 11.22. רַפְסוֹד Ratis, רַפְסוֹדוֹת rates. quanquam hoc plurale poſſit eſſe & à רַפְסוֹדָה fœmineo. פַּרְעֹשׁ Pulex,גִּבְעֹל Calamus lini.

Alia cum pathách, ſceuá, & ſcuréc, ſiue chibbus ſephathàim,& cũ daghés quarta litera:vt קַרְסֹל Crus, קַרְסֳלַי crura mea. חַרְצֻבּוֹת Colligatio,vinculum,חַרְצֻבּוֹת colligationes,vincula,Ieſah.58.6,Pſal.73.4.quanquam & hoc plurale poſſit eſſe à חַרְצֻבָּה. Itẽ גַּלְמוּד Sterilis,ſolitarius.

Alia cum chiríc,& duobus ſegholín:vt פִּלֶגֶשׁ Concubina,פִּלַגְשׁוֹ concubina eius,פִּלַגְשִׁים concubinæ.

Alia cũ ſceuá,chólem,& ſeghól,vel pathách ſequẽte ח gutturali,vt בְּדֹלַח Bdeliũ,vel margarita. Cũ pronomine, cholẽ mutatur in camés chatéph:vt בִּדְלַחּוֹ בִּדְלַחִּי Plurale,בִּדְלָחִים cum camés: & ſic cũ pronomine, בִּדְלָחָיו.

Nomina quinque literarum. CAP. XXXII.

SVnt & quinque literarum nomina, quorũ nonnulla ſunt cum pathách, ſceuá,& duobus cameſín:vt אַרְגָּמָן Purpura, אַרְגְּמָנִים purpuræ:& cum ו loco מ,vt אַרְגָּוָן,2.Paral.2.7.

Alia cũ ſceuá,pathách, ſceuá & camés:vt אֲגַרְטָל Phiala,אֲגַרְטָלִים phialæ, vel pelues,Hezræ 1.9.

Alia cum ſceuá,pathách, ſceuá,& chólem: vt אַרְכֹּוֹן Dragma,ſolidus,אַדַּרְכֹּנִים dragmæ,ſolidi,Hezræ 8.27.

Alia cum ſceuá,pathách,ſceuá,& ſéri:vt צְפַרְדֵּעַ Rana: cũ pronomine צְפַרְדָּעוֹ rana eius,ד cum ſéri.in plurali cõ

כַּרְמְלוֹ ſpica eius, כַּרְמְלִי ſpica mea. גַּרְזֶן Securis, גַּרְזְנִים ſecures, גַּרְזְנוֹ ſecuris eius, גַּרְזְנִי ſecuris mea.

Alia cum pathách, ſceuá, & ſéri: vt אַבְנֵט Baltheus, cingulum, אַבְנֶטְךָ baltheus tuus, אַבְנֵטִים baltheus. חֶרֶמֶשׁ Falx, חַרְמְשׁוֹ falx eius, ח cum ſeghól. יַרְדֵּן Iardén qui & Iordanis fluuius. פַּרְדֵּס Paradiſus, פַּרְדֵּסוֹ paradiſus eius, פַּרְדֵּסְךָ paradiſus tuus, פַּרְדֵּסִים paradiſi. Et ſic עֲזָאזֵל Deſertum aſperum & ſaxoſum: vel ſecundum Hieronymum, caper emiſſarius, Leuit. 16.26.

Alia cum pathách, ſceuá, & chiríc, י quieſcente: vt 1127
שַׁרְבִיט Virga, Eſtér 4.11. כַּרְמִיל Coccinum, 2. Paral. 2.7.

Alia cum ſceuá & camés, & pathách: quæ non mutátur in ſoph paſſúc vel cum athnách: vt סְפָרַד Hiſpania, Hobadiáh 20. סְמָדַר vua immatura, Cant. 2. 13. חֲנָמֶל Species grandinis, vel frigus magnũ, aut glacies. Pſal. 78.47. אֲרָרַט Araráth, id eſt Armenia. Irme. 51.27, regna אֲרָרַט Araráth, eſt cũ pathách: & reſidua אֲרָרָט ſunt cum camés.

Alia cum ſceuá, camés, & ſéri: vt עֲמָלֵק Hamaléc. 1128

Alia cum ſceuá, camés, & ſeghól: quorũ לְ in plurali & cum pronomine dagheſſatur: vt עֲרָפֶל Caligo, Exod. 20.21, & Pſal. 18.10. Et ſic יִזְרְעֶאל Izrehél, 1. Reg. 21.1: Ieho ſ. 19.18, יִזְרְעֶאלָה Izrehélah, cũ ſeghól. Sic etiam אַמְרָפֶל Amraphél, regis nomen, Geneſ. 14.9; Et שְׂרוּחֶן Scaruchén, vrbis nomen, Iehoſ. 19.5, cum ſeghól.

Alia cum ſceuá, pathách, & ſéri: vt עֲטַלֵּף Veſpertilio, עֲטַלֵּפִים veſpertiliones. In hac ſpecie ſunt quædam cum ת ſigno fœmineo, vt חֲבַצֶּלֶת roſa, Cant. 2.1.

In quibuſdã quarta geminatur litera: vt שְׁקַעֲרוּר Niger: cuius fœmineũ eſt שְׁקַעֲרוּרָה שְׁקַעֲרוּרוֹת Leuit. 14.37.

Alia cum ſceuá, & duobus chirichín: vt פְּתִיגִיל Faſcia

1124 פֻּלָּם Cum chiríc, & camés: vt חִנָּם gratis, à חָנַן, cuius perfectum eſſet חִנְנָם.

Nomina quatuor literarum non geminantia aliquam ex eis. CAP. XXXI.

1125 SVnt præterea quatuor literarum nomina, quæ nullã è ſuis geminãt literã: quorum alia ſunt cum chiríc, ſceuá, & camés: vt סַרְפַּד Vrtica, שִׁנְעָר Scinhár, prouincia, Geneſ. 10. 10, Dan. 1.5, & Zechar. 5.11. Illud פִּתְגָם הַמֶּלֶךְ verbum regis, Eſter 1.20, eſt cũ camés in regimine. טִפְסָר Princeps, Irme. 51.27. huius mutãtur motiones cũ pronomine (ט enim eſt cum pathách, & ס cum ſceuá) Nachúm 3.16, וְטַפְסְרַיִךְ & principes tui. fortaſſis eſt alterius ſpeciei, nẽpe טַפְסַר cum ſéri. Et cũ י quieſcente poſt chiríc, פִּינְחָס Exod. 6.25, nomen proprium viri.

Alia cum chiríc, ſceuá, & ſéri: vt כִּסְלֵו Nouember.

Alia cum pathách, ſceuá, & pathách: vt גַּנַּזְךָ Theſaurus: in plurali, & cũ pronomine, quarta dagheſſatur lite
1126 ra, vt גַּנְזַכָּיו, 1. Paral. 28.11. שִׂרְעַף Cogitatio, שַׂרְעַפַּי cogitationes meæ, Pſal. 94.19, & 139.23. כַּרְפַּס Carpaſinus color, Eſter 1.6. אַרְגָּז Arca, capſa, 1. Sem. 6.15. quanquã ſunt qui dicant א non eſſe radicale. At צָרְתָן Sarthán, nomẽ loci, Ieſhoſ. 3.16, 1. Reg. 7.46, & צָרְפַת Sarpháth, id eſt Gallia, Hobadiáh 20, ſunt cum camés.

Alia cum pathách, & duobus ſceuaín, & chólem, & נ non radicali: vt דַּרְכְּמוֹן Dragma, ſolidus, monetæ genus: cuius plurale eſt דַּרְכְּמוֹנִים Hezræ. 2.69.

1126.1127 Alia ſunt cũ pathách, ſceuá, & ſeghól: quæ in plurali, & cum pronomine dagheſſantur, vt בַּרְזֶל Ferrũ, בַּרְזְלִים ferra, בַּרְזְלוֹ ferrum eius, בַּרְזְלִי ferrum meum. כַּרְמֶל Carmél montis nomẽ, & ſpica viridis plena, כַּרְמְלִים ſpicæ,

וַרַב & multitudo vt non ſit &c. Deut. 2.22, populus magnus וְרַב & mult'. Ieſah. 54.13, וְרֵב & multitudo pacis. Et 63.7, וְרַב־טוּב & multitudo boni domui Iſraél. Irme. 32.19, וְרַב & mult' operatione. Eccleſ. 6.3. וְרַבִּי & multitudo.

פֶּל Cum ſéri: & cum maccáph habent ſeghól: in regimine verò, ſeghól vel pathách: plurale autem, & cũ pronomine eſt cum chiríc, & daghés. vt קֵן Nidus, קִנִּים nidi, קִנּוֹ nidus eius. חֵן Gratia, חִנִּים gratiæ, חִנּוֹ gratia eius. שֵׁן Dens, שִׁנַּיִם dentes, שִׁנָּיו dentes eius. חֵץ Sagitta, חִצּוֹ ſagitta eius, חִצֵּךְ ſagitta tua, חִצָּם ſagitta eorum, חִצִּי ſagitta mea, חִצִּים ſagittæ, חִצָּיו ſagittæ eius, חִצֶּיךָ ſagittæ tuæ. מֵץ Expreſſio. נֵס Signum, נִסּוֹ ſignum eius, נִסִּים ſigna. עֵת Tempus, עִתּוֹ tempus eius, עִתָּם tempus eorum. קֵץ Finis, קִצּוֹ finis eius, קִצִּי finis meus. תֵּל Tumulus. לֵב Cor, לִבּוֹ cor eius, לִבֵּךְ cor tuum, לִבָּם cor eorum, לִבּוֹת corda. Et cum maccáph, vt Iób 39.31, Super שֶׁן־סֶלַע dẽtem petræ. Leuit. 15.25, עֶת־נִדָּתָהּ tempore mẽſtrui eius. לֵב verò non mutatur in ſeghól, niſi iungatur monoſyllabo, aut dictioni longæ, vt Exod. 15.8, בְּלֵב־יָם in corde maris. Prouerb. 22.15, Stultitia colligata eſt בְּלֶב־נַעַר in corde pueri. Sed* 2. Semu. 24.10, לֵב־דָּוִד cor Dauid: & Exod. 14.4, לֵב־פַּרְעֹה cor Parhóh: ſunt cum ſéri, quãuis ſint cum maccáph, quia nõ iunguntur monoſyllabo, aut dictioni longæ. Omne עוֹלָם וָעֶד eſt cum ſeghól, vt Pſal. 21.5, Longitudinem dierum עוֹלָם וָעֶד in ſeculum & ſæculum. eſt cum ſeghól, ad differẽtiam illius Irme. 29.23, Et ego qui cognoſco, וָעֵד & teſtis. Huius ſpeciei cum additione ה eſt & סֶלָה, punctatúrque cum ſeghól. Et ſic הָרָה, Geneſ. 14.10, הָרָה נָסוּ in montem fugerunt. At קֵן quod in regimine eſt cum pathách, vt Deut. 22.6, קֵן־צִפּוֹר nidus auis: fortaſſe alterius eſt ſpeciei. 1123

maſóreth nõ eſt aliud præter iſtud cameſſatũ. Et omne הַבֶּד ſimile iſti, cameſſatur. Sed בַּד בְּבַד יִהְיֶה pondus ſicut pondus erit (.i. æqualis ponderis) Exod. 30. 35: eſt cũ pathách tantum. Et ſecundum hammaſóreth, omne לְבַד quod eſt in Exodo, & duodecim Prophetis, eſt cum camés: alia verò omnia ſunt cũ pathách, præter vnũ Iudic. 7. 5, Statues eum לְבָד ſeorſum. ſic etiam omnia quæ ſunt in ſoph paſſúc, & cum athnách, ſunt cum camés.

1121 Omne בַּת הַבַּת Batus, eſt cũ pathách. Et ſic אַף הָאַף Naſus, furor, ſemper eſt cũ pathách, ab אַנַף deficit enim נ, quod abſorbetur in daghés, quod eſt cum pronominibus, teſte R. Dauíd in Michlól. dicimus enim cũ daghés, אַפּוֹ Furor eius, אַפֶּךָ furor tuus, אַפָּם furor eorum, אַפִּי furor meus. עַד Seculum, לְעַד in ſeculum, eſt cum pathách. עַם Populus: decem & octo ſunt cum camés, vt eſt annotatum in Hammaſóreth: & tria וְעַם cameſa ta, Hoſe. 4. 14, וְעַם Et populus non intelliget: Hamós 3. 6, וְעַם & populus non pauebunt: 1. Sem. 13. 5, וְעַם & populus ſicut arena. Illud etiã Gene. 34. 16, & erimus לְעַם in populum vnum: illud item Geneſ. 48. 19, erit לְעַם in populum: ſunt cum camés. Sed לְעַם populo alieni (ſiue alienigenæ,) Exod. 21. 8, & Deut. 28. 32, לְעַם אַחֵר populo alteri: ſunt cum pathách: quia ſunt cõiuncta, hoc

1122 eſt in regimine genitiui. בְּעַם duo ſunt cum pathách, vt Nume. 20. 20, Egreſſus eſt Edom in occurſum eius בְּעַם cum populo graui. & Pſal. 36. 18, בְּעַם in populo graui laudabo te. Et omne הָעַם בְּעַם כְּעַם לְעַם ſunt cum camés. רַב Multus, magnus, viginti ſeptẽ ſunt cum camés, & cum camés chatéph ſunt triginta tria, quæ annotauit Hammaſóreth. Et omne וְרַב eſt cum camés, præter ſeptem, vt Gene. 25. 23, וְרַב & maior. Exod. 9. 28,

vt Exod.15.7,Comedet eos כַּקַּשׁ ſicut ſtipulam.At Ioel 1119
2.5,ignis deuorans קַשׁ ſtipulã:eſt cũ camés in athnách.
Omne גַּת Torcular, בְּגַת in torculari, מִגַּת de torculari, eſt cum pathách etiam cũ athnách,& ſoph paſſúc.Ioel 3.13,quia plenum eſt גַּת torcular.Iudic.6.11,Excutiebat frumenta בְּגַת in torculari. Ieſah.63.2,ſicut calcans בְּגַת in torculari. Quod diligenter aduerte propter libros typis ſtanneis excuſos,qui ſunt cũ camés. Et omne דָּת הַדָּת כְּדָת Lex, edictum &c. eſt cum camés, Eſter 3. 14,& 4.11,& 9.1. Et פֻּז Pſal.19.11, eſt cum pathách:reliqua omnia ſunt cũ camés. Omne אַט & לְאַט,Pedetẽtim,quiete,eſt cũ pathách etiã cũ athnách & ſoph paſſúc.Sed illud Iob 23.11, viam eius cuſtodiui,& non אֵט declinabo: eſt cum camés, & alterius ſignificantiæ, & radicis,deducitur enim à נָטָה. Et גַּג הַגַּג Tectum, eſt cũ 1120
camés:& in regimine etiam cum camés,vt 2.Sem.11.2, Et ambularet ſuper גַּג tectum domus regiæ.Sed Iudic. 9.51, Et aſcenderunt עַל־גַּג ſuper tectũ turris:& 2.Sem. 18.24, Et perrexit ſpeculator ad גַּג tectum portæ: ſunt cũ pathách. Plurale autẽ eſt fœmineum, & cũ daghés, ſicut & cum pronomine, גַּגּוֹת גַּגּוֹ &c. גַּד לַגַּד Fortuna,coriãdrum,Gad:ſunt cum camés.Sed illud Exod.16.31,Sicut ſemẽ גַּד coriandri:& 2.Semu.24.5,in medio torrẽtis הַגַּד Gad:ſunt cum pathách,quãquam nonnulli codices habent camés,teſte R.Dauíd. מַס הַמַּס לַמַּס Tributum:ſunt cum pathách, etiam in ſoph paſſúc, & cum athnách.Sed illud Iob 6.14, לַמָּס diſſoluenti ab amico ſuo miſericordiam:eſt cum camés,quia alterius eſt ſignificantiæ. מַר הַמַּר Amaritudo, ſunt cũ pathách. בַּד Linum,cum pathách,& cum zachéph habet camés, vt Exod.28.42,femoralia בַּד lini.i.linea.Et ſecũdum Hã-

1117 Et illud, 2. Paral. 32. 21, Et dux & שַׂר princeps. הַשַּׂר quatuor sunt cum pathách, Michâh 7. 3, הַשַּׂר princeps postulat. Dan. 12. 1, Michaél הַשַּׂר princeps magnus. 1. Para. 27. 8, הַשַּׂר princeps Scamhúth. Et 15. 27, Et Chenaniáh הַשַּׂר princeps. Reliquum autem הַשַּׂר est cum camés. דָּם Sanguis, cum camés. Et in regimine cum pathách: licet Deut. 21. 8, ne des דָּם נָקִי sanguinem innocétem: sit cũ camés. Contrà Deut. 19. 13, & remouebis דַּם־הַנָּקִי sanguinem innocentem: est cum pathách. Et sic Irme. 19. 4, Et impleuerunt locum hunc דַּם נְקִיִּם sanguine innocentum. quæ hoc in capite ob punctaturã scripsimus, non quòd sit ratio manifesta esse à geminatis, nempe
1118 à דַּמִּם. Et פַּר Iuuencus, est cum pathách: at omnia פָּר quæ sunt Nume. 23, vbi mentio fit de Balac, sunt cum camés. omnia item הַפָּר לַפָּר sunt cum camés. בָּר Prouer. 11. 26, Prohibenti בָּר frumentũ, maledicét: est cum camés.* Neque est (vt scribit Hammasóreth) simile cameſſatum, præter omnia בָּר quæ leguntur in Genesi, vbi mentio fit de Ioseph, quæ omnia sunt cum camés.

Omne בָּז quod est in Prouerbiis, est cameſſatũ. פַּח Laqueus, פַּחִים laquei, est cum pathách. דַּךְ Pauper, Psal. 9. 10, eleuatio לַדַּךְ pauperi: Et 10. 18, vt iudicet pupillũ, וְדַךְ & pauperẽ: sunt cum camés. Sed illud Psal. 74. 20, Ne reuertatur דַּךְ pauper confusus: est cum pathách.

שָׂק quatuor sunt cum camés, vt Ioel 1. 8, vt virgo accincta שַׂק sacco. Psal. 35. 13, Vestimentum meum שַׂק saccũ. Leuit. 11. 32, vel שָׂק saccum. Et Hamós 8. 10, Et ascendere faciam super omnes lumbos שָׂק saccum. Omnia הַשָּׂק בַּשָּׂק, quando sunt cũ athnách, & soph passúc, habent camés. קַשׁ Stipula, Iesah. 33. 11, parietis קַשׁ stipulam, est cũ pathách in athnách. & in soph passúc etiã cũ pathách,

athnách, & zachéph, eſt cum camés, vt Exod. 16.14, Et aſcendit effuſio הַטָּל roris. Iudic. 6.39, & ſuper omnem terram יְהִי־טָל ſit ros. Deut. 33.13, מִטָּל de rore &c. Cant. 5.2, quia caput meum plenum eſt טָל rore. טַף הַטַּף Paruulus, ſunt cum pathách, à טַפַּף: ſed in ſoph paſſúc cum camés, Geneſ. 47. 12, ſecundum הַטַּף paruulum, pro paruulos. סַף הַסַּף Limen, בַּסַּף in limine, à סַפַּף, ſunt cum pathách: & in ſoph paſſúc, & cũ athnách, ſunt cum camés, vt Exod. 12.22, De ſanguine qui eſt בַּסַּף in limine. Inuenitur in ſoph paſſúc cum pathách, Iudic. 19.27, Et manus eius ſuper הַסַּף limen. quanquam impreſſi codices habent camés. Et ſic 2. Reg. 25. 18, tres cuſtodes הַסַּף liminis. quod in codicibus impreſſis itidem eſt cum camés. סַל הַסַּל Caniſtrum, בַּסַּל in caniſtro, ſunt cum pathách. כַּף Vola, manus, eſt cum pathách: ſed cum athnách, & ſoph paſſúc, & zachéph, eſt cũ camés, 2. Reg. 11.12, & percuſſerunt כָּף volam, & dixerunt Viuat rex. חַג Solẽnitas, tripudium, eſt cum pathách: ſed חָגָּ כָּחָג eſt cũ camés. Illud, Geneſ. 18.7, Tulit filiú bouis רַךְ tenerum, & bonum, eſt camés: ſed Prouer. 4.3, רַךְ tener, & vnicus: & 2. Semu. 3.39, & ego hodie רַךְ tener: ſunt cum pathách, à רַכֵּךְ. Item Cant. 5.10, dilectus meus צַח cãdidus: Et Iob 22.29, וְשֵׁחַ & humilem oculis ſaluabit, ſunt cum pathách, à צַחַח שְׁחַח. Et צַר Anguſtia, hoſtis, anguſtus, à צָרַר eſt cum pathách: ſed הַצַּר duo ſunt cum camés, Eſter 7.4, quia non eſſet הַצַּר hoſtis: vel anguſtia. Et Zechar. 8.10, מִן־הַצָּר ab hoſte. Et illud Pſal. 4.2, בַּצַּר in anguſto dilatationem feciſti mihi: eſt cum camés. שַׂר Princeps, à שָׂרַר, eſt cũ pathách. Cum zachéph autem duo ſunt cameſſata: Hoſe. 3.4, Non eſt rex & nõ eſt שַׂר princeps. quãquam alii codices habent athnách.

עֻזּוֹ fortitudo eius, עֻזֵּךְ fortitudo tua, עֻזִּי fortitudo mea. קֹר Frigus, קָרֹו frigus eius. עֹל Iugum, עֻלּוֹ iugum eius, עֻלִּי iugum meum. קַל Lenitas, חֹם Calor. כֹּל Omnis totus, vniuersus, כֻּלּוֹ omnis ipse, כֻּלֵּךְ omnis tu, כֻּלָּם omnes ipsi, כֻּלִּי omnis ego, כֻּלָּנוּ omnes nos, כֻּלְּהֶם omnes ipsi, כֻּלְּכֶם omnes vos, כֻּלֵּךְ כֻּלֵּךְ omnis tu, כֻּלְּהֶנָּה omnes ipsæ, כֻּלָּהּ omnis ipsa. Et quando hæc dictio habet mac cáph, est cum camés chatéph: duo autem sunt quæ sine maccaph leguntur cum camés lato: vt Psal. 35.10, כָּל עַצְמֹתַי omnia ossa mea dicent. Prouer. 19.7, כָּל אֲחֵי־רָשׁ omnes fratres pauperis oderunt eum.

1114.1115 פַּל Cum camés vel pathách. Quædam enim tam
1116 nominũ deuarím, quàm toarím, sunt cum camés, quædam cum pathách, vt annotauit Hámasóreth. Sed aduerte quòd quæ sunt cum camés, cõmuniter sunt ex quiescentibus: quæ verò cum pathách, ex geminatis. vt דַּל Pauper, & infirmus, duodecies reperitur cum pathách: est autem à דָּלַל attenuauit. Iehos. 9.12, Iste panis noster חַם calidus: est cum camés, alia sunt cum pathách, à חַמַּם. Exod. 27.20, oleum oliuæ זָךְ purum: est cum camés: sed illud Iob 8.6, Si זַךְ mundus & rectus fueris, & omne residuum זַךְ, est cum pathách, à זַכַּךְ. Item תָּם Perfectus, & rectus, Iob 1.8, est cum camés: reliqua cum pathách, à תַּמַּם. דַּק est cum pathách, & cũ athnách habet camés, Exod. 32.20, Et cõminuit vsque ad דַּק minutum. à דַּקַּק. הַר Mons, est cũ pathách: sed הָהָר בָּהָר לָהָר sunt cum camés, ab הָרַר. Item חַי חָחַי Viuus, sunt cum pathách, nisi fuerint in fine versus, vel cum athnách: à חָיָה. Sic קַל הַקַּל Lenis, & גַּל הַגַּל Tumulus, à גָּלַל, sunt cũ pathách, nisi prædictos habeant accentus. גַּן Hortus, à גָּנַן, est cũ pathách: sed הַגַּן כַּגַּן cum camés. טַל הַטַּל Ros, à טָלַל, est cũ pathách: sed in soph passúc, & cũ

Laus ipſi Dauid.

תְּפֶלָּה Cum duobus ſegholín: vt תֶּבֶל Confuſio, à בָּלַל, 1110
Leuit.20.12:& תֶּמֶס Liquefactio, Pſal.58.9, à מָסַס.

הַפָּלָה Cum duobus cameſín, vt הֶמֶס liquefactio, à מָסַס: & הֲמָסִים, Ieſah.64.2.

הַפְלָלָה Cum ſceuá pathách, ſcuréc, & camés: vt תְּהִלָּה Loquela, ſermo, à הָלַל.

פְּלָה Cum chiríc, & camés: vt בְּצָה Vallis lutoſa, גֵּזָה 1110.1111
גֵּזֶת Vellus, נִדָּה נִדַּת Menſtruum, נִדָּתָהּ menſtruũ eius. דִּבָּה Detractio, דִּבָּתֵךְ detractio tua, דִּבָּתָם detractio eorum. זִמָּה Cogitatio, זִמּוֹת cogitationes, חִתָּה חִתַּת Terror, חִתַּתְכֶם terror veſter. מִלָּה מִלַּת Sermo, dictio, מִלּוֹת מִלִּים ſermones, מִלֵּיהֶם ſermones eorum. Et ſic מִדָּה מִדַּת Menſura, מִדּוֹת menſuræ: חִטָּה Frumentum, חִטִּים frumẽta. quanquam ſunt qui dicunt hoc eſſe à חָנַט. Sed גֵּרָה ruminatio, eſt cum ſéri vice daghés.

פַּלָּה Cum pathách, & camés: vt חַדָּה Acutus, שַׁמָּה ſolitudo, קִדָּה ſpecies aromatica, caſia, à קִדַּד שָׁמַם.

פְּלוּת Cum chibbús ſephatáim, & ſcuréc, vt זְלוּת Vi- 972.1111
litas, de quo & alio in loco dictum eſt, à זָלַל.

פְּלָה Cum chibbús ſephatáim, & camés: vt סֻכָּה סֻכַּת 1112.1113
Tabernacúlum, סֻכָּתוֹ tabernaculum eius: גֻּלָּה גֻּלַּת Peluis, חֻקָּה חֻקַּת ſtatutum, præceptum, חֻקּוֹת ſtatuta, חֻקֹּתַי ſtatuta mea, חֻקֹּתֵיכֶם ſtatuta veſtra. חֻפָּה Thalamus, חֻפָּתוֹ thalamus eius: קֻבָּה קֻבַּת Tabernaculum, קֻבּוֹת tabernacula, à סָכַךְ גָּלַל חָקַק חָפַף קָבַב.

Et cum camés chatéph, & camés: vt חֲגָגָה Feſtiuitas, מָרָה מָרַת amaritudo, à חָגַג מָרַר.

פֹּל Cum chólem: quæ cum pronominibus daghes ſantur, & ſunt cũ chibbus, vel camés chatéph, præcipue quando habent virgulam mácchách: vt תֹּם Perfectio, תָּמּוֹ perfectio eius, תָּמִּי perfectio mea. iv Fortitudo,

1107.1108 מָפָל Cum duobus cameſín, quorum ſecundum in regimine mutatur in pathách: vt מָסָךְ מָסָךְ Tentorium, à סָכַךְ, cuius perfectum eſt מִסְכָּךְ.

מֵפָל Cum ſéri, & pathách: vt מֵסֵב Circuitus, à סָבַב: & cum pronomine מְסִבּוֹ. Plurale, מְסִבִּים מְסִבֵּי: fœmineum מְסִבּוֹת. Et מֵצַר Anguſtia, מְצָרִים מְצָרֵי anguſtiæ, à צָרַר. Et מֵצַל Obumbratio, aut nemoroſus, Iechez. 31.3, à צָלַל.

מֶפֶל Cum duobus ſegholín: vt מֶכֶס Supputatio, מֶמֶר amaritudo, מֶשֶׁק procurator, à כָּסַס מָרַר שָׁקַק.

מְפָל Cum chólĕ, & ſeghól vel pathách, ſi gutturalis fuerit litera: vt מְרָךְ Mollis, מְעַל exaltatio, à רָכַךְ עָלַל.

מוֹפָל Cum chólem, vel ſcuréc, & camés: vt מוֹרָד Extenſio, מוֹסָךְ operimentum, à רָדַד סָכַךְ.

1109 מַפָּל Cum pathách, & camés, & daghés: vt מַשָּׁק Ambulatio iugis. & in regimine, מַשַּׁק Ieſah. 33.4, pro מְשָׁקַק.

מְפִלָּה Cum ſceuá, chiríc, & camés, quod in regimine mutatur in pathách: vt מְגִלַּת מְגִלָּה Volumẽ, מְגִנַּת מְגִנָּה tegumentum, מְחִתַּת מְחִתָּה cõfractio. מִכְסַת מִכְסָה Suppu tatio, Exod. 12.4, בְּמִכְסַת נְפָשׁוֹת ſecundum ſupputationẽ animarum: eſt lene, & ponitur vice מִכְסַת inſtar מְגִנַּת, vt Thren. 3.65, dabis eis מְגִנַּת לֵב dolorem cordis. מִסְלַת מְסִלָּה Via, מְסִלּוֹת viæ, מְסִלּוֹתָם viæ eorum. Sed in מְקֻרָּה fri gus, à קָרַר, ק eſt cum ſéri, vt vicem gerat daghés, cuius ר litera non eſt capax. & ſic in מְאֵרַת מְאֵרָה Maledictio, ab אָרַר. & מְנֵרָה ſerra, à נָרַר. & מְחִלַּת מְחִלָּה cauerna, à חָלַל.

תְּפִלָּה Cum ſceuá, chiríc, & camés, & ת in principio: vt תְּפִלַּת תְּפִלָּה Oratio, תְּפִלּוֹת orationes: תְּהִלַּת Laus, תְּהִלּוֹת laudes. Sed illud Iób 24.12, & Deus non ponet תְּפִלָּה iu dicium: eſt lene, ad differentiam תְּפִלָּה. Et 4.18, & in an gelis ſuis ponet תְּהִלָּה lumen, vel ſtultitiam, pro תְּהִלָּה, quod eſt mutatũ ad differentiam illius Pſal. 145.1, תְּהִלָּה,

Nomina venientia à geminatis. CAP. XXX.

QVædam ſunt nomina quæ veniunt à geminatis. Et horum nõnulla ſunt cum camés, & chólem, aſſumpto מ, in principio: vt מָעוֹז Fortitudo, מָחוֹל Chorus, quod mutatur in regimine, Irme. 31.4, בִּמְחוֹל מְשַׂחֲקִים in choro ludentiũ. Et ſic in plurali non dagheſſatur, Exod. 32.19, Et vidit vitulum וּמְחֹלֹת & choros. Et ſic cum ת fœmineo, Cant. 6.12, quid videbitis in Sulammith? כִּמְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם ſicut chorum caſtrorum. vbi dicendum erat מְחוֹלַת מְחוֹלוֹת cũ daghés, ſed in illis venit hannách loco literæ geminatæ vt ipſa differant ab illo Ieſah. 2. 19, וּבִמְחִלּוֹת עָפָר & in voragines (vel foueas) terræ. & fortaſſe מָחוֹל מְחוֹלוֹת eſt ex quieſcentibus ע. מָעוֹז autem quod neque in regimine neque cum pronomine mutatur, forſan eſt ex dagheſſatis, aut hannách eſt loco literæ geminatæ quæ perit, licet dagheſſetur etiam ז cum pronomine, vt Ieſah. 30.2, בְּמָעוֹז פַּרְעֹה in fortitudine Parhonis. Et 17. 9, עָרֵי מָעֻזּוֹ ciuitates fortitudinis eius. Irme. 16. 19, עֻזִּי וּמָעֻזִּי fortitudo mea & robur meũ. In Ieſah. 23.11, לַשְׁמִד מָעֻזֶּנֶיהָ ad perdẽdum fortitudines eius, ז eſt lene, & נ additum, vel eſt loco literæ duplicatæ. Inuenitur etiam nomen in hac ſpecie cum ſceuá ſine regimine, nempe מְתֹם, Ieſah. 1.6, אֵין־בּוֹ מְתֹם nõ eſt in eo perfectio. ſic Pſal. 38.4, אֵין־מְתֹם בִּבְשָׂרִי non eſt perfectio (vel figura) in carne mea. radix autem illorum eſt תָּמַם

מָפֵל Cum camés & ſéri, quod non mutatur in regimine neque cum pronomine, quia hannách in eo eſt loco literæ geminatæ quæ cecidit: vt מָגֵן שָׁאוּל clypeus Scaúl, 2. Semu. 1.21. Pſal. 84.10, מָגִנֵּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים ſcutũ noſtrum vide Deus.

1106 מָפֹל

1107

מַסּוֹת tentationes. מַכַּה מַכַּת Percuſſio, מַכּוֹת percuſſiones, מַכֹּתֶךָ percuſſiones tuæ. Quorum perfecta ſunt cum prima radicali, מַנְצֵהּ מַנְסֵהּ מַנְכֵּהּ. Et perfecta omnino, cū tertia radicali mutata in י, vt מַנְצִיָּה מַנְסִיָּה מַנְכִיָּה inſtar מַמְלָכָה. Et א exiſtente tertia radicali, vt מַשָּׂא Onus, cū camés etiã in regimine, Malachí 1.1, מַשָּׂא דְבַר־יְהוָה prophetia verbi Domini.

1104 מַעֵה Cum pathách, & ſeghól (quod in regimine mutatur in ſéri) & ה radicali: vt מַכֵּה percuſſio, מַכִּים percuſſiones, מַכֵּהוּ percuſſio eius, מַכֵּךְ percuſſio tua. מַטֵּה מַטֵּה Virga, מַטֵּהוּ virga eius, מַטֵּךְ virga tua: מַטִּים מַטּוֹת virgæ, מַטּוֹתָם virgæ eorum. quorum perfecta ſunt מַנְסֵהּ מַנְצֵהּ vt מַרְאֵה מִקְנֵה. Et cum pronominibus, in plurali item & regimine illa ſunt ſicut hæc.

1105 מַעוּת Cum pathách, & ſcuréc: vt מַצּוּת Lis, contentio, מַצּוּתֵךְ contentio tua, cuius perfectum eſt מַנְצוּת.

ALia ſunt quorum extrema quieſcunt: & horum quædam ſunt cum chólem, vel ſcuréc & camés, 1105 תּוֹעֵה quod in regimine mutatur in pathách: vt תּוּגָה Dolor, תּוֹרָה תּוֹרַת Lex, תּוֹרָתוֹ lex eius, תּוֹרָתֵךְ lex tua, תּוֹרָתָם lex eorum, תּוֹרָתִי lex mea. & cum demonſtratione י vice vltimæ literæ, תּוּשִׁיָּה ſapientia, lex, opus bonum & rectũ. quæ ſunt à יָגֹה יָרֹה יָשֹׁה.

תּוּעִין Cum ſcuréc, & chiríc, vt תּוּפִין Coctio, תּוּפִינִים תְּפִינֵי coctiones, ab אָפָה. *Leuit. 6.21, תְּפִינֵי מִנְחַת coctiones ſacrificii. in quo conuerſum eſt א in motionem ו ſcurecati, licet nõ ſit ſcriptum, quieſcúntque ambæ extremitates eius.

מוֹצָא Cum chólem, & camés: vt מוֹצָא Exitus, מוֹרָא timor, מוֹצָאִים exitus: מוֹרָאוֹ timor eius, מוֹרַאֲכֶם timor veſter: à יָצָא יָרֵא.

ſtri, eſt cum ſceuá.

פְּעָא Cum ſceuá,& chólem:vt מְלָא Plenitudo. Et cũ 1102
ו loco א,מְלוֹ. & cum pronomine,מְלֹאָה plenitudo eius,
Sic etiam מְצָא inuentio.

פְּעָאת Cum ſceuá, & camés, & א, & ת, quorum camés in regimine mutatur in pathách,ſed cum pronominibus manet:vt קְרָאת Occurſus, קְרָאתוֹ occurſus eius,קְרָאתְךָ occurſus tuus, קְרָאתָם occurſus eorum, קְרָאתֵנוּ occurſus noſter,קְרָאתָהּ occurſus eius.

פַּעַת Cum pathách,& camés,& daghés: quorum camés,in regimine mutatur in pathách,cum pronominibus manet. Plurale non mutatur in regimine, neque cum pronominibus. vt חַטַּאת Peccatũ, חַטָּתוֹ peccatum eius,חַטָּאתְךָ peccatum tuum,חַטָּאתָם peccatũ eorũ,חַטָּאתִי peccatum meũ: חַטֹּאת Peccata, חַטֹּאתָם peccata eorũ,חַטֹּאתַי peccata mea, חַטֹּאתֵינוּ peccata noſtra.

פְּעַאת Cum chiríc,& ſéri:quod in ſingulari manens, in plurali mutatur in ſceuá: & ſunt cum daghés. vt נְשֵׂאת Munus,נְשֵׂאתוֹ munus eius, נְשֵׂאתְךָ munus tuum, נְשֵׂאוֹת munera,נְשֵׂאוֹתָם munera eorũ. מְלֵאת Plenitudo, מְלֵאתוֹ plenitudo eius,מְלֵאתְךָ plenitudo tua,מְלֵאוֹת plenitudines,מְלֵאוֹתָיו plenitudines eius.

Nomina quorũ prima radicalis נ,*deficit,tertia quieſcẽte. Nomina item quorum extrema quieſcunt.* CAP. XXIX.

SVnt & nomina quorum prima radicalis deficit,tertia quieſcente. Et horum quædam ſunt cũ pathách & camés, & ה ſigno fœminео quieſcente, radicali remoto: quorum מַעֲה
camés in regimine mutatur in pathách.vt מַצַּת Cõ 1103.1104
tentio,מַצָּתוֹ cõtentio eius,מַצָּתְךָ contentio tua,מַצּוֹת cõtentiones,מַצֹּתָיו contentiones eius. מַסַּת Tentatio,

פִּלְאוֹ mirabile eius, פִּלְאֲךָ mirabile tuum, פִּלְאֵי פִּלְאִים mirabilia, פִּלְאֵיהֶם mirabilia eorum. Inuenitur & vnum cũ ſéri, פֶּלֶא mirabilis, Ieſah. 9.6, & cum ׳ haiáchas, פִּלְאִי, Iudic. 13.18. Itẽ גֵּיא Ieſah. 40.4, quia eſt cum ſeghól, eſt huius ſpeciei, pro גֶּיָא. Et ſic כֶּלֶא Carcer, כְּלָאִים carceres. חֵטְא Peccatum, חֶטְאוֹ peccatum eius, חֶטְאָם peccatum eorũ, חֲטָאִים חַטֹּאתַי peccata, חַטֹּאתֵיכֶם peccata veſtra.

1100 פָּעָא Cum chólem & ſeghól: vt גֶּמָּא Iuncus, גֶּמְאוֹ iuncus eius, גֶּמְאֲךָ iuncus tuus, גֶּמְאָם iuncus eorũ, גֶּמְאִי iuncus meus, גֶּמָּאִים iunci. סְבָא Vinum, סָבְאוֹ vinum eius, סָבְאָם vinũ eorum, סָבְאִי vinum meum, סָבְאֲךָ vinum tuũ, סְבָאִים vina, cum camés chatéph. עָפָא Ramus, עֲפָאִים rami, etiam cum camés chatéph, & ׳ mobili cũ chiríc.

פָּעֵא Cum chiríc & ſéri, ſecunda litera dagheſſata: quorũ ſéri & in regimine & in plurali mutatur in ſceuá, remoto daghés: vt כִּסֵּא Solium, כִּסְאוֹ ſoliũ eius, כִּסְאֲךָ ſolium tuum, כִּסְאִי ſolium meum, כִּסְאוֹת ſolia, כִּסְאוֹתָם ſolia eorum.

1101 פָּעָא Cum pathách, & camés: quod remanet & in regimine & cum pronomine: ſecundáque dagheſſatur: vt דַּכָּא Contritus, דַּכְּאוֹ contritus eius, דַּכְּאִים דַּכָּאִי contriti: & cum ſceuá דַּכְּאֵי, Pſal. 34.19, quod tamen eſſe poteſt à דַּכֵּא cum ſéri, & idcirco eſt cum ſceuá. קַנָּא Zelotes, æmulator, קַנְּאוֹ zelotes eius, קַנָּאִים zelotes. חַטָּא Peccator, חַטָּאִים חַטָּאֵי peccatores, חַטָּאֵיהֶם peccatores eius.

פָּעָא Cũ pathách, chólẽ & daghés: vt קַנָּא æmulator.

פָּעִיא Cum camés & chiríc: quorum camés in regimine & in plurali mutatur in ſceuá: vt נָשִׂיא Princeps, נְשִׂיאִים נְשִׂיאֵי principes, נְשִׂיאֵיהֶם principes eorum. קָרִיא Inuitatus, princeps, dux, קְרִיאִים קְרִיאֵי inuitati. Sed מָרִיא Bubalus, pinguis, מְרִיאִים bubali, מְרִיאֵיכֶם bubali ve-

cum pronominibus, בְּנוֹ Filius eius, בִּנְךָ filius tuus, בְּנִי filius meus, בָּנִים בְּנֵי Filii, בָּנָיו filii eius, בָּנֶיךָ filii tui, בְּנֵיהֶם filii eorũ, בְּנֵיכֶם filii veſtri, בָּנֵינוּ filii noſtri, בְּנֵךְ filius tu⁹, בְּנָהּ filius eius. Et ſic שֵׁם Nomen, שְׁמוֹ nomen eius, שִׁמְךָ שְׁמֶךָ nomen tuum, שָׁמָם nomen eorum, שְׁמִי nomen meũ, שְׁמֵנוּ nomen noſtrum: שֵׁמוֹת שְׁמוֹת nomina, שְׁמוֹתָיו nomina eius, שְׁמוֹתֶיךָ nomina tua, שְׁמוֹתָם nomina eorũ, שְׁמָהּ nomen eius. Quando autẽ ipſum שֵׁם eſt cũ maccáph, aut ſequitur monoſyllabũ, vel dictio longa, punctatur cum ſeghól. Et ſic יֵשׁ eſſe, vel eſt, quod iungitur pronominibus vt בֵּן, videlicet יְשׁוֹ eſt ipſe, יְשִׁי ſum ego, יְשֶׁךָ es tu, יְשֶׁכֶם eſtis vos. Et cum chiríc, יְשִׁכֶם eſtis vos, Deut. 13.2. De hac ſpecie poſſunt eſſe & זֵר Corona, עֵץ lignũ, גֵּו corpus, כֵּס ſedes, עֵט ſtilus, quanquam in cõiunctione & cum pronomine non mutentur, niſi in coniunctione pluralis, עֵץ עֵצוֹ עֵצְךָ עֵצִים עֵצֵי עֵצָיו עֵצָהּ.

מְפֻעָ *Cum ſceuá & chiríc, vt מְעִי deſolatio.

Nomina quorum vltima radicalis א, *quieſcit*. CA. XXVIII.

SVnt & alia nomina quorum vltima radicalis litera eſt א quieſcens. Et horum quædã ſunt cum duobus cameſín, vt צָבָא צְבָא Exercitus, צְבָאוֹ exercitus eius, צְבָאֲךָ exercitus tuus, צְבָאִי exercitus meus, צְבָאָם exercitus eorum: צְבָאוֹת צְבָאוֹת exercitus, צְבָאוֹתָיו exercitus eius, צְבָאוֹתֶיךָ exercitus tui, צְבָאוֹתָם exercitus eorum, צְבָאוֹתַי exercitus mei. Et ita צָמָא ſitis, צְמָאוֹ ſitis eius. 1097 פָּעָא

פֵּעָא Cũ duobus ſegholín, & longum: vt גָּבָא Ciſterna, fouea, palus paludis, גְּבָאוֹ ciſterna eius, גְּבָאִים ciſternæ, גְּבָאָיו ciſternæ eius, גְּבָאֵיהֶם ciſternæ eorum. Et ſic דֶּשֶׁא Germen, דְּשָׁאִים germina: טֶנֶא Caniſtrum, טַנְאֲךָ caniſtrum tuum, טְנָאִים caniſtra. פֶּלֶא Mirabile, miraculũ, 1097 1098 1099

nus eius, יָדֶיךָ manus tuæ, יָדַי manus meæ, יָדֵיהֶם manus eorum, יָדֵיכֶם manus veſtræ, יָדֵינוּ manus noſtræ, יָדֶיהָ manus eius, יָדַיִךְ manus tuæ, יָדֵיהֶן manus earum, יָדַיכֶן manus veſtræ. Et genere fœmineo, יָדוֹת manus. עָב Dẽſitas, craſſitudo: & in regimine, עַב, Exod. 19.9. שָׁל Error, Et cum athnách etiam cum pathách, 2.Semu. 6.7, & percuſſit eum ibi Deus ſuper (vel propter) הַשָּׁל erroré.
1089 teſte R. Dauíd in Michlól. Et צָו Præceptum, קָו Linea. Sunt etiam cum pathách, vt Ieſah. 28.10, צַו לָצָו צַו לָצָו קָו לָקָו קָו לָקָו præceptum ad præceptũ, præceptum ad præceptum, linea ad lineã, linea ad lineam. priora ſunt cum pathách, altera cũ camés. Et Hoſe. 5.11, ambulauit poſt צָו præceptum: cum camés, & eſt in fine verſus. Et Iiob 15.31, Ne credat בָּשָׁוְא in mendacium, cum camés. מָן Mãna, תָּו ſignum, חַי viuus, גַּג tectum. Ex hac item ſpecie
1090 eſt (teſte R. Dauíd in Michlól) דָּם Sanguis, דָּמִים דְּמֵי ſanguines, דָּמוֹ ſanguis eius, דָּמֵךְ ſanguis tuus, דָּמַי ſanguis meus, דָּמָם ſanguis eorum.

1094 פֵּע Cum ſéri, quod vertitur in ſeghól in coniũctione reali vt quæ eſt ad patrẽ, vt Iſchác בֶּן־אַבְרָהָם filius Abraham, Geneſ. 25.12. Et hoc etiam ſine macchápH, vt Leuit. 1.5, Et mactabit אֶת־בֶּן הַבָּקָר filium bouis. Et 24.10, & rixati ſunt in caſtris בֶּן הַיִּשְׂרְאֵלִית filius Iſraelitidis, & vir Iſraelita. Et 1. Paral. 9.21, Zechariáh בֶּן מְשֶׁלֶמְיָה fi-
1095 lius Meſelemiáh. Et Gene. 17.17, הַלְבֶּן nunquid filio cẽ-
1096 tum annorum naſcetur, &c. Si verò non ſit coniunctũ reali coniunctione, etiam ſi habeat maccáph, punctatur cum ſéri, vt Gene. 30.19, & peperit בֶּן־שִׁשִּׁי filium ſextum. Et 1. Sem. 22.20, & euaſit בֶּן־אֶחָד filius vnus. Et 2. Semu. 9.12, Et ipſi Mephibóſceth בֶּן־קָטֹן filius paruus. Et Iechez. 18.10, Et genuerit בֶּן־פָּרִיץ filium latronem. Et

munus. In ſoph paſſúc, & cum pronomine, שָׁיּוֹ Munus eius, שָׁיִךְ munus tuum: & plurale שָׁיִים Munera, שָׁיָיו munera eius, שָׁיַיִךְ munera tua, שָׁיַי munera mea, שָׁיֵיהֶם munera eorum, שָׁיֵיכֶם munera veſtra. Et ſic גַּי Vallis, גָּיּוֹ vallis eius, גַּיִךְ vallis tua, גַּינוּ vallis noſtra, גָּיִים valles, גָּיָיו valles eius, גָּיַיִךְ valles tuæ, גָּיַי valles meæ, גָּיֵינוּ valles noſtræ, גָּיֵיהֶם valles eorum, גָּיֵיכֶם valles veſtræ. Interdũ autẽ ſcribitur cum tertia litera radicali, vt Deut. 3.29, Et manſimus בַּגַּיְא in valle. Illud autem Iechez. 6. 3, וְלַגְּאָיוֹת & vallibus: non eſt à גַּי vel גַּיְא, ſed à גֵּיא cũ ſeghól, Ieſa. 40. 4, Omnis גֵּיְא exaltabitur. Et אַב Pater: & in regimine cum pathách, vt Geneſ. 17.5, אַב־הֲמוֹן patrem multitudinis Gentium dedi te. Et cum י vice ה, & א cum ſceuá & pathách, vt Geneſ. 4.21, ipſe fuit אֲבִי pater omnis tenentis (ſiue capientis) citharam. Et cum pronominibus, אָבִיו vel אֲבִיהוּ Pater eius, אָבִיךְ pater tuus, אָבִי pater meus, אָבִינוּ pater noſter, אֲבִיהֶם pater eorum, אֲבִיכֶם pater veſter, אָבוֹת אָבוֹת Patres, אֲבוֹתָיו patres eius, אֲבוֹתַיִךְ patres tui, אֲבוֹתָם patres eorum, אֲבוֹתַי patres mei, אֲבוֹתֵיכֶם patres veſtri, אֲבוֹתֵינוּ patres noſtri. אֲבִיהָ Pater eius, אָבִיךְ pater tuus, אֲבִיהֶן pater earum, אֲבִיכֶן pater veſter. Et ſic אָח אָחִי Frater, אָחָיו frater eius, אָחִיךְ frater tuus, אָחִי frater meus, אֲחִיהֶם frater eorum, אֲחִיכֶם frater veſter, אָחֵינוּ frater noſter, אַחִים אַחֵי Fratres, אֶחָיו fratres eius, אֲחֵיךְ fratres tui, אַחַי אָחֵי אֶחָי fratres mei, אֲחֵיהֶם fratres eorũ, אֲחֵיכֶם fratres veſtri, אַחֵינוּ fratres noſtri. אֲחִיהָ Frater eius, אָחִיךְ frater tuus, אֲחִיהֶן frater earum, אֲחִיכֶן frater veſter, אַחְיֹתֶיהָ fratres eius, אַחְיֹתַיִךְ fratres tui, אַחְיֹתֵיהֶן fratres earum, אַחְיֹתֵיכֶן fratres veſtri. Et ſic יָד Manus, יָדוֹ manus eius, יָדֵךְ manus tua, יָדִי manus mea, יָדָם manus eorum, יָדְכֶם manus veſtra, יָדֵינוּ manus noſtra. יָדַיִם Duæ manus, יָדָיו ma-

perfecta ſunt אַחְיוֹת חֲמִיוֹת,inſtar אַשְׁפּוֹת ſtercus, quod eſt ſingulare fœmineum.in plurali,אַחְיוֹת חֲמִיוֹת.Et in regi mine,אַחְיוֹת חֲמִיוֹת, in quibus י eſt loco tertiæ radicalis, & ו & ת ſigna pluralis fœminei.Et cum pronomine,Ie-hoſ. 2.13, & fratres meos, & אַחְיוֹתַי ſorores meas *.Ve-nit etiã cum ſigno fœmineo dũtaxat,Iechez.16.52,Cũ iuſtificaueris אַחְיוֹתֵךְ ſorores tuas. Et cum ſigno plurali maſculino duntaxat,vt Iechez.16.55, וְאַחְוֹתַיִךְ & ſorores tuæ Sedóm,& filiæ eius.vel villæ eius.Et Hoſe.2.1,Di-cite fratribus veſtris,Populus meus: וְלַאֲחוֹתֵיכֶם & ſoro-ribus veſtris,Ruchámah.

1087 פַּע Cum chiríc, & י quieſcente: vt רִי Irrigatio, צִי nauis, עִי aceruus, נִי planctus, הִי væ, אִי inſula, כִּי adu-ſtio:quorum pluralia ſunt cum oſtenſione י,vt רִיִּים צִיִּים עִיִּים נִיִּים,* & ſic alia. Et ſic פִּי Os oris, quod à prædictis differt,tũ quia פִּי eſt in regimine,& eius abſolutum eſt פֶּה: tum quia in plurali, & cũ pronomine illa ſunt cũ י apparente,hoc autem eſt cum י quieſcente cum pro-nominibus,& in plurali maſculino:vt פִּיהוּ vel פִּיו Os e-ius,פִּיךְ os tuũ,פִּי pro פִּיִּי os meum,פִּיהֶם os eorũ, פִּיכֶם os veſtrum,פִּינוּ os noſtrum.פִּים ora:*& ſic illud Nume.22. 24, וְצִים מִיַּד כִּתִּים & naues de littore Chittim, eſt cum י quieſcente. Plurale verò fœmineum à פִּי, eſt cũ י appa-rente,פִּיּוֹת cum ſéri,vel פִּיּוֹת cum chiríc, ora, פִּיּוֹתָיו ora eius, פִּיּוֹתַיִךְ ora tua.Et geminatum, פִּיפִּיּוֹת ora.

1089 פַּע Cum camés,vel pathách,& י, quod eſt vice lite ræ vltimæ radicalis.Et quæ ſunt cum camés,in regimi ne ſunt cum pathách, vel cum ſceuá & pathách: quæ verò cum pathách,in ſoph paſſúc & cum athnách ſunt cum camés, paucis exceptis. vt Pſal. 76.13, Afferent שַׁי munus timendo.Rurſum,68.30,Tibi afferent reges שַׁי

צְפֶ֫ת Corona, צִפְּתוֹ corona eius, צִפְּתֵךְ corona tua, צִפְּתִי corona mea. vel צִפָּתוֹ corona tua, ſicut אֶרֶץ אַרְצוֹ: & ſic צְפָתוֹת coronæ, צִפְּתוֹתָיו coronæ eius. שֶׁקֶת Canale, שִׁקְּתוֹ vel שִׁקָּתוֹ canale eius, שִׁקְּתוֹת canalia, שִׁקְּתוֹתָיו canalia eius. Eſt autem annotandum quòd in hac & alia præcedenti ſpecie, quanquam ſint longæ, non eſt ת dagheſſatum cum pronominibus: nec in plurali cadit, quēadmodum in nominibus perfectis, in quibus nō eſt ת radicale, aut vice radicalis, vt eſt in iſtis. Sūt etiam qui putēt שִׁקְּתוֹת præcedētis ſpeciei, eſſe à שְׁקֶ֫ה, ſicut שְׁפֶ֫ה quod facit in plurali שִׁפְתוֹת, & in regimine שִׁפְתוֹת vt dictū eſt.

פְּעוֹת Cum camés & chólem, & ת: quorum camés in regimine mutatur in ſceuá, tam in ſingulari, quā abſoluto plurali, & cum pronominibus: in plurali verò cóiuncto, cum pathách. vt אֲחוֹת Soror, אֲחוֹתוֹ ſoror eius, אֲחוֹתָם ſoror eorum, אֲחוֹתִי ſoror mea, אֲחוֹתֵנוּ ſoror noſtra, אֲחוֹתָהּ ſoror eius, אֲחָיוֹת אֲחָיוֹת ſorores. חָמוֹת Socrus, חֲמוֹתוֹ ſocrus eius, חֲמָיוֹת חֲמָיוֹת ſocrus, numero plurali. Nomen autem אֲחוֹת poteſt eſſe de numero raphatorum: vt Leuit. 21.3, וְלַאֲחוֹתוֹ הַבְּתוּלָה & ſorori ſuæ virgini. & dagheſſatorum: vt Nume. 6.7, fratri ſuo וּלְאַחְתּוֹ & ſorori ſuæ. quod eſt cū pathách tantum, quia nō mutatur: & ח, niſi eſſet gutturale, dagheſſaretur. Præterea in אֲחוֹת, א cameſſatur, quia eſt ex raphatis. Et hæc eſt ratio cur pathachatur illud Nume. 32.6, הַאֲחֵיכֶם nūquid fratres veſtri veniēt ad bellum? Et Leuit. 25.46, וּבַאֲחֵיכֶם & in fratribus veſtris filiis Iſrael. Sic etiā plurale pathachatur, אֲחִי אֲחִיךָ: אֲחִים & א cum ſeghól, אֲחֵי אֲחָיו, quia ח eſt cum camés: quæ omnia ſunt è dagheſſatis, vt & alia pathachata. ו itē in אֲחוֹת חֲמוֹת eſt tertia radicalis litera, aut eius loco: ת verò, fœmineū eſt ſignum. Eorum autē

1084

1085

קָשָׁה Dura, קָשׁוֹת duræ. פָּרָה Iuuenca, פָּרָתוֹ iuuenca eius, פָּרָתְךָ iuuenca tua, פָּרוֹת iuuencæ,* nō mutatur quia eſt ex dagheſſatis. אָלָה אָלָת Iuramentum, execratio, אָלָתוֹ iuramentū eius, אָלָתְךָ iuramentū tuum, אָלוֹת iuramenta. Non mutatur etiam hoc nomen propter א.

1081 פְּעָה Cum ſéri, & camés, & ה ſigno fœmineo: quorū ſéri mutatur in ſceuá in regimine ſingulari, in plurali non mutatur: vt מֵאָה Centū, מֵאוֹת centū. פְּאָה פְּאַת Angulus, פֵּאוֹת anguli, פַּאֲתַיִם duo anguli, פַּאֲתֵי anguli, פַּאֲתָיו anguli eius: גַּאֲוָה Superbia, גַּאֲוֹת ſuperbiæ: גְּוִיָּה Corpus, ſuperbia, גְּוִיּוֹת corpora. Nomē סְאָה Satū, סְאִים ſata, סָאתַיִם duo ſata, סָאתֵי ſata, סָאתָיו ſata eius, eſt ex hac ſpecie, licet non ſit cum ſéri, ſed cum ſceuá. Sed פֶּחָה dux, & in regimine פַּחַת breue, Chag. 1. 14: & vnū longum פָּחַת ducē Iehudah, Chag. 2. 22: cuius plurale eſt cū pathách, פַּחוֹת Irme. 51. 23: & ſic in regimine, 2. Paral. 9. 14. & פַּחוֹתָיו duces eius, פַּחוֹתֶיךָ duces tui, & פַּחוֹתֶיהָ duces eius, Irme. 51. 57: & cum tertia litera apparēte, & פ cum ſeghól, פְּחָוֹת, & in regimine, פַּחֲוֹת, Nechem. 2. 7: nō eſt ex hac ſpecie, ſed è dagheſſatis, quanquam non dagheſſetur ob literam gutturalem ח.

1082 פֹּעָה Cum chólem, & ſeghól, & longa, & ת loco ה. vt שִׁקָּת Canale, שִׁקָּתוֹת canalia, & in regimine שִׁקְּתוֹת. & cū pronomine שִׁקָּתוֹ canale eius, שִׁקָּתְךָ canale tuum: ש cū camés chatéph. Et ſic קֹבֶת Venter, genitalia, & קִבָּתָה Nume. 25. 8, & קִבָּתוֹת numero multitudinis. Illud verò Geneſ. 30. 38, בְּשִׁקָּתוֹת in canalibus aquarum: non eſt ex hac ſpecie, ſed ſequenti. Sunt etiam qui putāt קִבָּתָה eſſe è ſpecie קִבָּה, & eius plurale קִבּוֹת, ſicut שְׁנָה שְׁנוֹת. Alii arbitrātur eſſe ex nominibus quorū ſecumda quieſcit.

1083 פְּעֶת Cum duobus ſegholin, & ת vice ה radicalis: vt

noſtri, שְׂדֵיהֶם agri eorum, שְׂדֵיכֶם agri veſtri. Et שְׂרוֹת Agri, genere fœmineo, שְׂרוֹתָיו agri eius, שְׂרוֹתַיִךְ agri tui, שְׂרוֹתֵיכֶם agri veſtri, שְׂרוֹתֵינוּ agri noſtri. עָלֶה עָלֶה Folium, עָלֵהוּ foliũ eius, עָלִים folia, עָלֶיהָ folia eius. חָזֶה חָזֶה Pectus, חָזוֹת pectora. בָּלֶה Vetus, בָּלִים veteres. דָּוֶה Infirm⁹, דָּוִים infirmi. & fœmineum, דָּוָה infirma. קָשֶׁה Durus, קָשִׁים duri. רָזֶה Macilentus, רָזִים macilenti: & fœmineum, רָזָה macilenta. נָכֶה נָכֶה Percuſſus, נְכִים percuſſi, cũ ſẽri, & ſic שֹׁטִים declinatores. פָּנֶה Facies: quãquam ſingulare non inuenitur: פָּנִים facies, פָּנָיו facies eius, פָּנֶיךָ facies tuæ, פְּנֵיהֶם facies eorũ, פְּנֵיכֶם facies veſtræ, פְּנֵינוּ facies noſtræ, פָּנֶיהָ facies eius. Præterea סְנֶה Rubus, שְׁכֶם Pars, ſunt de hac ſpecie, quanuis ſint cum ſceuá.

פָּעָה Cum duobus cameſin & ה ſigno fœmineo: quo 1074
rum primum camés mutatur in ſceuá in regimine tã in ſingulari quàm in plurali,* & cũ pronominibus ſingularibus, & ſecũdæ & tertiæ perſonæ pluralis: in plurali verò abſoluto, & aliis pronominib⁹ manet. vt שָׁנָה שָׁנַת Annus, שְׁנָתוֹ annus eius, שְׁנָתְךָ annus tuus, שָׁנִים שְׁנֵי anni, שְׁנָיו anni eius, שְׁנֶיךָ anni tui, שְׁנֵיהֶם anni eorũ, שְׁנֵיכֶם anni veſtri, שְׁנֵינוּ anni noſtri, שְׁנֵיהָ anni eius. & genere fœmineo, שָׁנוֹת שְׁנוֹת Anni, שְׁנוֹתָיו anni eius, שְׁנוֹתַיִךְ anni tui, שְׁנוֹתָם anni eorum, שְׁנוֹתַי anni mei, שְׁנוֹתֵינוּ anni noſtri. שָׂפָה שְׂפַת Labrum, שְׂפָתוֹ labrum eius, שְׂפָתְךָ labrum tuum, שְׂפָתָם labrum eorum, שְׂפָתֵנוּ labrum noſtrum. שְׂפָתַיִם labia duo, שְׂפָתוֹת שְׂפָתַי labia, שְׂפָתָיו labia eius, שְׂפָתֶיךָ labia tua, שְׂפָתוֹתֵימוֹ שְׂפָתוֹתֵיהֶם labia eorum, שְׂפָתֵיכֶם labia veſtra, שְׂפָתַי labia mea, שְׂפָתֶיהָ labia eius. קָצֶה קְצַת Extrema, קְצוֹת extremæ, קְצוֹתָיו extremæ eius. קָנֶה Canna, קָנוֹת קְנוֹת cannæ. מְנָה מְנַת Pars, מָנוֹת partes. הָרָה הָרַת Grauida, הָרוֹת grauidæ, הָרוֹתֶיהָ grauidæ eius.

Ornamentũ, עֲדָיוֹת ornaměta: גְּאוּת Superbia, גְּאָיוֹת ſuperbiæ. Horũ perfecta, עֲדִיוּת גְּאִיוּת, vel עֲדִיוֹת גְּאִיוֹת vt סִכְלוּת.

1069 פּוֹעָה Cum chólem, & ſeghól: vt חֹזֶה Viſio, Ieſah. 28.15. רוֹאֶה viſio, Ieſah. 28.8. שׁוֹאָה Deſolatio, שׁוֹאִים deſolationes, שׁוֹאֵיהֶם deſolationes eorũ, שׁוֹאֶיךָ deſolationes tuæ. Et יוֹרֶה Pluuia temporanea.

פּוֹעָה Cum chólem, & camés, & ה ſigno fœmineo, ה radicali deficiente: vt תּוֹעָה Error, שׁוֹאָה deſolatio.

פָּעָה Cum duobus ſegholín, & longa, & ה radicali: vt נָוָה Merces, בָּכָה fletus, הָגָה ſermo, כָּסָה tempus ſtatutum, קָצָה finis. quanquam קָצָה poteſt eſſe à קָצַץ, & ſic ה non eſt radicale. in כָּסָה ponitur ה loco א.

1070 פָּעָה Cum ſéri, & ſeghól, quod in regimine mutatur in ſéri: & ſunt breuia. plurale cũ ſéri, vel ſceuá, & ita cum pronominibus. vt גֵּאֶה Superbus, גֵּאִים & גֵּאִיִּים pro גֵּאִים ſuperbi, גֵּאָיו ſuperbi eius. רֵעֶה רֵעָה Proximus, vel amicus, רֵעֵהוּ proximus eius, רֵעֲךָ proximus tuus, רֵעִים רֵעַי proximi, רֵעֶיךָ proximi tui: רֵעֵיהֶם, & cum ſceuá רֵעֵיהֶם proximi eorum, רֵעֵיהָ proximi eius. אֵבֶה Voluntas: vel eſt nomẽ loci, aut fluminis. גֵּא pro גֵּאֶה Superbus. Et ſic רֵעַ pro רֵעֶה Amicus, 1. Paral. 27. 33.

1071 פָּעָה Cum camés, & ſeghól, & ה radicali: in regimine verò tam in ſingulari, quàm in plurali communiter camés mutatur in ſceuá. Plurale communiter eſt cum camés, & interdũ cum ſéri. Cum pronomine retinet camés in ſingulari & plurali, in aliquibus autẽ mutatur.

1072 vt קָנֶה Calamus, קָנוֹ קָנֵהוּ calamus eius, קָנֵי קָנִים calami, קָנֶיךָ calami tui. קָצֶה קָצֵהוּ Extremus, finis, קָצוֹ extremus eius, קָצַי קָצִים extremus meus, קָצֵי extremi. שָׂדֶה שָׂדֵהוּ Ager, שָׂדוֹ ager eius, שָׂדְךָ שָׂדֶךָ ager tuus: שָׂדַי שָׂדֵי agri, שָׂדָיו agri eius, שָׂדֶיךָ agri tui, שָׂדָי agri mei, שָׂדֵינוּ agri

רְאוּתִי visio mea. כְּסוּת Operimentum, כְּסוּתְךָ operimentum tuum, כְּסוּתָהּ operimentum eius. פְּרוּת Redéptio, זְנוּת Fornicatio, זְנוּתִים fornicationes, זְנוּתַיִךְ fornicationes tuæ, זְנוּתֵיכֶם fornicationes veſtræ. שְׁחוּת Fouea, rete, רְעוּת Proxima, vel amica, רְעוּתָהּ proxima eius. עֲנוּת Humilitas. Et cum chólem, vt חֲצוּת Medium, מְנוּת numerus, פְּנוּת reſpectus, עֲנוּת cantus, vel clamor, דְּוּת Menſtruú, דְּוּתָהּ menſtruum eius. quanquam & infinitiua eſſe poſſunt vice nominum.

פְּעִית Cum ſceuá, & chiríc: quæ non mutantur, & plurale habent vtroque in genere. vt שְׁבִית Captiuitas, שְׁבִיתָן captiuitas earum, שְׁבִיתוֹת שְׁבִיתִים captiuitates, שְׁבִיתַיִךְ captiuitates tuæ. שְׁחִית Rete, שְׁחִיתִים שְׁחִיתוֹת retia, שְׁחִיתוֹתָם retia eorum. בְּרִית Pactum, בְּרִיתוֹ pactum eius, בְּרִיתִי pactum meum, בְּרִיתוֹת בְּרִיתִים pacta. חֲנִית Lancea, חֲנִיתוֹ lancea eius, חֲנִיתִים & חֲנִיתוֹת lanceæ, חֲנִיתוֹתֵיהֶם lanceæ eorum. Plurale quoque cum oſtenſione tertiæ literæ poteſt eſſe hoc pacto, גְּלִיּוֹת חֲנִיּוֹת. 1065

פְּעוּת Cum camés, & ſcuréc: quæ nõ mutantur in regimine, neque cum pronomine, ſed in plurali ſunt cũ ſceuá, vt גָּלוּת Captiuitas, trãſmigratio, גָּלוּתִי captiuitas mea, גָּלִיּוֹת captiuitates. חָסוּת Spes, protectio, חֲסִיּוֹת ſpes. חָזוּת Viſio, חָזוּתְכֶם viſio veſtra, חֲזִיּוֹת viſiones. הָגוּת Sermo, meditatio, הֲגִיּוֹת ſermones. Et ſic בָּרוּת Cibus, בָּרוּתִי cibus meus, בָּרוּתָם cibus eorum. רְמוּת Iaculatio, proiectio, רְמוּתַיִךְ iaculationes tuæ. חֲנוּת Manſio, חֲנִיּוֹת manſiones: ſed hoc eſt potius à חֲנוּת, cũ ſceuá pathách quo Talmudiſtæ vtuntur: vel ab חֲנוּת,* & mutatur חֲנִיּוֹת ob punctorum multiplicitatem. Et horum perfecta ſunt גְּלִיּוֹת, vt מַלְכוּת, & ita de aliis. 1066

פְּעוּת Cum ſéri, & ſcuréc, quæ non mutantur: vt עֲרוּת 1068

bi. יְפִי Pulchritudo. Et cum ſceuá, Iechez. 28.7, ſuper יְפִי pulchritudine ſapientiæ tuæ. חֳלִי Infirmitas. Et cum camés chatéph, Deut. 28.61, Etiam omnem חֳלִי infirmitatem, & omnẽ percuſſionem. Et חֳלְיוֹ infirmitas eius, 1. Reg. 17.17. Et חֳלָיֵנוּ infirmitas noſtra, Ieſah. 53.4. עֳנִי Paupertas, afflictio. Et cũ camés chatéph, etiã in diſtinctione, Thren. 3.1, Ego vir qui vidit עֳנִי paupertatem. Et cum pronomine, עָנְיִי paupertas, vel afflictio mea.

1063 מִפְעִי Cum chirích, ſceuá, & chiríc: vt מִשְׁעִי linimen.

פְּעִיע Cum ſceuá vel ſceuá pathách, & chiríc: vt הֲגִיג Sermo, & meditatio, הֲגִיגִי ſermo meus: ab הָגָה. Et חֲזִיז coruſcatio, à חָזָה. Plurale, חֲזִיזִים, Zechar. 10.1. צְלִיל Placẽta, Iudic. 7.13, à צָלָה.

פְּעוּע Cum ſceuá & ſcuréc: vt זְנוּן Fornicatio, זְנוּנִים זְנוּנֵי fornicationes.

פְּעִיעֹן Cum ſceuá, chiríc, & chólem: vt שְׁפִיפֹן ceraſtes, à שָׁפָה, quanquam & à שֶׁפֶף deduci poteſt.

פָּעֹן Cum camés & chólem: quorum camés in regimine, cum pronomine, & in plurali mutatur in ſceuá, vt יָגוֹן Dolor, יְגוֹנִים dolores. חֲרוֹן חֲרוֹנוֹ Ira, חֲרוֹנוֹ ira eí, חֲרוֹנִים iræ. חָזוֹן חָזוֹן Viſio, חֲזוֹנִים viſiones. שָׁאוֹן שְׁאוֹן Sonitus, שְׁאוֹנִים ſonitus. רָצוֹן רְצוֹן Voluntas, רְצוֹנוֹ voluntas eius, רְצוֹנְךָ voluntas tua, רְצוֹנָם voluntas eorum, רְצוֹנְכֶם voluntas veſtra, רְצוֹנִים voluntates. Sed חֲרוֹן Cõceptus, eſt cum ſéri: & ſic cũ pronomine non mutatur, הֲרוֹנֵךְ conceptus tuus, Geneſ. 3.16. Et hoc vel ob faciliorem, & leniorem ipſius ה pronuntiationem, vel quia eſt ex dagheſſatis.

1064 פְּעוּת Cum ſceuá, & ſcuréc, vel chólem: quæ nec in regimine, nec cum pronomine mutantur: vt שְׁבוּת Captiuitas, שְׁבוּתִים captiuitates. רְאוּת Viſio, רְאוּתוֹ viſio eius,

gitatio. תְּלִי Pharetra, תֶּלְיְךָ pharetra tua. נְשִׁי Vſura, נִשְׁיְךָ vſura tua. אֲרִי Leo, אֲרָיִם אֲרָיוֹת leones. עֲדִי Ornamentum, עֶדְיוֹ ornamentum eius, עֶדְיֵךְ ornamentum tuũ, עֲדָיִים ornamenta. מְעִי Venter, מְעַיִם מְעֵי ventres, מֵעֶיךָ vẽtres tui, מֵעַי מֵעַי ventres mei. Et cum tharchá accentu qui interdum eſt vt athnách, ſuſpendens ſententiam, vt Iechez. 2.8, Ne ſis מֶרִי rebellio ſicut domus rebellionis. Et ſic cum accentu paſcéth, Ibidẽ, 24. 3, Parabolice loquere ad domum הַמֶּרִי exaſperantem. vel rebellionis. Et rurſus, 44.6, Et dices ad מֶרִי rebellionem, ad domum Iſrael. Et cum zachéph, מָרִי, 1.Sem.15.23.& לֶחִי Iudic.15.14. Sed nõ ſemper ita mutatur cum zachéph, vt Michách 5. 1, percutient ſuper הַלְחִי maxillam. Et Daniel 11. 41, Et veniet in terram הַצְּבִי gloriæ. i. Iſrael. & Iudic. 14.6, Et diuiſit eũ ſecundũ diuiſionẽ הַגְּדִי hædi. Et חֲצִי cum athnách eſt cum ſẽri, vt 1. Reg. 16.21, Tunc diuiſus eſt populus Iſrael לַחֲצִי in medium. vel per medium. Et cum tharchá, Exod. 25.23, Et cubitus וְחֲצִי & dimidium altitudo eius. Et cum paſcéth, ibidem, 17, duo cubiti, וַחֲצִי & dimidium longitudo eius. 1058

פְּעִי Cum chólem, & chiríc, cum ſunt in hephſéc. Et vt lenior ſit pronuntiatio, chólem mutatur in camés chatéph* quando non ſunt in hephſéc: & ſic in regimine: & aliquando in ſceuá tantum. Cum pronomine ſunt cum camés chatéph. צְרִי Reſina, vel theriaca: ſic in hephſéc, Iechez. 27.17, Et mel & oleum וְצָרִי & reſinam dederunt. quanquam nonnulli codices habent camés chatéph. Et cum ſceuá tantum, vt Geneſ. 37.25, וּצְרִי & reſinam. חֳרִי Ira. Et cum camés chatéph, Deut. 29.24, Quæ חֳרִי ira furoris magni huius? דֳמִי Silentiũ. Et cũ camés chatéph, Pſal. 83.2, אַל־דֳּמִי־לָךְ Ne ſilentiũ ti- 1062

Et rurſus, וְאֶתְּנָן & merces non eſt data tibi.

1056 פְּעוֹ Cum ſceuá, & chólem: vt שְׁבוֹ Achates, שְׁבוֹאִים vel שְׁבוֹיִים achatæ. תְּאוֹ Oryx, vel bos ſylueſter, תְּאוֹאִים vel תְּאוֹיִים oryges. דְּיוֹ Atramentum, דְּיוֹאִים vel דְּיוֹיִים atramenta. בְּזֶה Contemptibilis, aut contemptor.

פָּעוּ Cum camés, & ſcúrec, & longa: vt אָחוּ pratũ, שָׁחוּ natatio.

פָּעִי Cum camés & chiríc: in regimine autem & cum pronomine, camés mutatur in ſceuá, ſúntque breuia: & in plurali & cum pronomine י dagheſſatur: vt צָלִי צְלִי Aſſus, צְלִיוֹ aſſus eius, צְלִיךָ aſſus tuus, צְלִיִּים aſſi. קָלִי קְלִי Polenta, קְלִיוֹ polenta eius, קְלִיךָ polenta tua: קְלִיִּים vel קְלִיּוֹת polentæ. נָקִי נְקִי Innocẽs, נְקִיִּים innocentes. רָזִי רְזִי Secretum. שָׁנִי שְׁנִי Coccus, עָנִי עְנִי pauper, עְנִיוֹ pauper eius.

1057 פְּעִי Cum ſceuá & chiríc. Et cũ athnách, & ſoph paſſúch, & interdum cum zachéph, tarcha, & paſcét, ſceuá mutatur in ſeghól: & cum pronomine, in ſeghól, vel chiríc. Et ſic in plurali cum מ tantum: & cum pronomine ſecundæ & tertiæ perſonæ pluralis, manet ſceuá, quieſcente. interdum י pronuntiatur, & prima eſt ſeghól. plurale eſt varium, שִׁבְיִ שִׁבְי Captiuitas, שִׁבְיֵךְ captiuitas tua. פְּרִי Fructus, פִּרְיוֹ fructus eius, פִּרְיֵךְ fructus tuus, פִּרְיִי fructus meus, פִּרְיֶכֶם fructus veſter, פִּרְיָמוֹ fructus eorum, פִּרְיָהּ fructus eius. דְּמִי Excíſio. מְרִי מֶרִי Rebellio, exaſperatio, מֶרְיֵךְ rebellio tua, מְרִיִּים rebellio eorum. צְבִי Caprea, ſuperbia, gloria, צְבָאִים & צְבָיִים gloriæ. כְּלִי Vas כֶּלְיֵךְ vas tuum, כֵּלִים vaſa, כְּלֵיהֶם vaſa eorũ, כֶּלַי vaſa mea, כֶּלְיָהּ vaſa eius. דְּלִי Situla. חֶלְיִ Ornamentum, חֶלְיָתָהּ ornamentum eius, חֶלְאִים ornamenta. לְחִי לֶחִי לֶחִי Maxilla. גְּדִי Hædus גְּדָיִים גְּדָיֵי גְּדָיוֹת hædi, גְּדָיוֹתַיִךְ hædi tui. חֲצִי Dimidium, חֶצְיוֹ dimidium eius. רְעִי Voluntas, vel co-

redundet. In מִלְמַטָּה deorſum, inferne, מ eſt cum pathách, licet ſit longum. & non eſt cameſſátum vt שִׁמָּה,לְמָה:quia ponitur pro מִנְּטָה à נְטָה.Quòd ſi eſſet per fectum, מ eſſet pathachatum propter nach apparens quod eſt poſt ipſum, vt מ in מֵעָלָה.Et cum athnách & ſoph paſſúc eſt cum camés & longum, quia ה eſt additum, ſicut ה in מֵעָלָה, & ſic לֵילָה . מָמָר Amaritudo, Prouerb. 17.25, eſt cum ſeghól, eo quòd non habet literã gutturalem, à מָרָה, quanquã & à מָרַר deduci poſſit. 1054 1108

מְפֻעָה Cum ſceuá, pathách, & ſeghól: vt מְכֻסֶּה Operimentum, מְקֻרָה contignatio. 1054

מַפְעֶה Cum pathách vel ſeghól, aut chiríc, & ſceuá, & camés, & ה ſigno fœmineo, quod ſecundum normã in regimine, & cũ pronomine vertitur in ת, & in plurali tam abſoluto, quàm in regimine eſt cum ſceuá, vt מַרְאֶה Viſio, מַרְאוֹת viſiones: מְחִצָּה מָחֳצֹת Dimidiũ: מִרְמָה Dolus, מִרְמוֹת doli: מַחְתָּה Thuribulum, aut vas vbi recipiuntur emũcta, מַחְתּוֹת thuribula, מַחְתּוֹתָיו מַחְתּוֹתֶיהָ thuribula eius. מִצְוָה מִצְוֹת Præceptum, מִצְוָתוֹ præceptum eius, מִצְוָתְךָ præceptum tuum, מִצְוֹת præcepta, מִצְוֹתָיו præcepta eius, מִצְוֹתֶיךָ præcepta tua, מִצְוֹתַי præcepta mea. מִנְחָה Munũs, oblatio, ſi ſit à נָחָה, eſt de hac ſpecie.

נִמְפָּעָה Cum ſceuá, chiríc, ſceuá, & camés: vt נִמְבָּזָה Contemptibilis. 1055

אֶפְעֶה Cum ſeghól, ſceuá, & camés: vt אֶתְנָה Merces, Hoſéah 2.12. אַחְוָה annuntiatio, אַחְוָתִי annũtiatio mea, cum pathách propter gutturalem.

אֶפְעֶן Cum ſeghól, ſceuá, & camés, & נ: camés autẽ communiter in pathách mutatur in regimine: vt אֶתְנַן אָתְנַן Merces. Interdum abſolutum eſt cum pathách, vt Iechez. 16.41 & 34, etiam אֶתְנַן mercedẽ non dabis.

ſeſſiones, מִקְנֵיהֶם poſſeſſiones eorũ, מִקְנֵיכֶם poſſeſſiones veſtræ, מִקְנֵינוּ poſſeſſiones noſtræ. מִשְׁנֶה Duplex, מִשְׁנִים duplices. מִרְעֶה מִרְעֵה Paſcuum, מִבְכֶּה fletus, מִזְרֶה ventilabrum. מִקְרֶה מִקְרֵה Accidens, euentus, מִקְרִים accidentia. Sunt autem tria cum ſeghól & abſoluta, teſte R. Ioſéph Chimchi, & ita ſunt in libris correctis, *Eccleſ. 3. 19, כִּי מִקְרֵה בְנֵי־הָאָדָם וּמִקְרֵה הַבְּהֵמָה וּמִקְרֶה אֶחָד לָהֶם quod ſic exponit, Homines accidens ſunt in mundo: & ſic animalia: & accidens vnũ eis in eorũ morte. מִקְוֵה מִקְוֶה Cõgregatio. & abſolutũ cum ſéri, vt 1. Reg. 10. 28, accipiẽt מִקְוֵה בְּמִחִיר congregationẽ pretio. Et 2. Paral. 1. 16, ſcribitur מִקְוֵא cum א loco ה. Quòd ſi prima radicalis fuerit gutturalis, tunc מ eſt cum pathách, & ſic aliquãdo cum non gutturalibus: vt מַעֲרֵה Graminetũ, מַעֲנֶה מַעֲנֵה Reſpõſio, מַחֲנֶה מַחֲנֵה Turma, caſtra, מַחֲנִים turmæ, מַחֲנֵיהֶם turmæ eorum: & מַחֲנוֹת turmæ, fœmineum. מַעֲשֵׂה מַעֲשֶׂה Opus, מַעֲשֵׂהוּ opus eius, מַעֲשֵׂנוּ opus noſtrum, מַעֲשֵׂכֶם opus veſtrum: מַעֲשִׂים opera, מַעֲשָׂיו opera eius, מַעֲשֶׂיךָ opera tua, מַעֲשֵׂיהֶם opera eorum. מַרְאֵה מַרְאֶה Viſio, aſpectus, מַרְאִים vel מַרְאוֹת viſiones, genere fœmineo, מַרְאָיו viſiones eius. מַרְוֶה Irrigatio. מַשְׁקֵה מַשְׁקֶה Pincerna, מַשְׁקִים pincernæ, מַשְׁקֵיו pincernæ eius. מַתְוֶה Netum. מַרְבֵּה מַרְבֶּה Multitudo. מַחְסֶה Tegmen, protectio, מַחְסֵהוּ tegmen eius, cum ſceuá tantum. Nonnulla ſunt cum ה in principio: vt הַרְבֵּה multitudo, multiplicatio, ב cum ſéri ſemper, vt אַרְבֶּה cum ſeghól. Et הַרְבֵּה non habet plurale, quòd ſingulare multitudinem ſignificet.

1052 הַפְּעָה

1053 מַפַּע Cum pathách, eo quòd prima radicalis ſit gutturalis, & tertia cadat: & longa. מַעַר Nuditas, turpitudo, מַעֲרֵךְ nuditas tua. מַעַל Super, ſupra. Et cum ה fœmineo, מַעְלָה & מִלְמַעְלָה. quanquam dici poteſt quòd ה

ius. תַּאֲלָתְךָ Iuramẽtum, execratio, maledictio, תַּאֲלָתְךָ iuramentum tuum.

תִּפְעָה Cum ſceuá, & duobus cameſín, & ה fœmineo: vt תְּעָלָה תְּעָלַת Aquæductus, תְּעָלוֹת aquæductus, תְּעָלוֹתֶיהָ aquæductus eius. תְּלָאָה תְּלָאַת Labor, תְּלָאוֹת labores.

מַתְפֵּעָה Cum pathách, ſceuá, & duobus cameſín, & ה fœmineo ſigno: vt מַתְלָאָה labor, Malachí 1. 13. quãquã ſunt qui putant quòd מ ſit vt מִן, à vel ab: & pathách loco chiríc, hoc eſt מִתְּלָאָה à labore. 1047

תַּפְעִית Cum pathách, ſceuá, & chiríc: vt תַּכְלִית Finis, perfectio, conſummatio. תַּבְנִית Exemplar, ſimilitudo: Et in plurali, תַּכְלִיּוֹת תַּבְנִיּוֹת.

תַּפְעוּת Cum pathách, ſceuá, & ſcuréc: vt תַּרְבּוּת Incrementum, multiplicatio, תַּרְבּוּיוֹת incrementa. vel cum י & ם, תַּרְבּוּתִים. Et cum chólem, תַּחֲנוּת in ſingulari, mãſio, caſtrametatio. 2. Reg. 6. 8, תַּחֲנָתִי manſio mea. Et plurale, תַּחֲנוּיוֹת: quanquam eius ſingulare ſit cum chólem. Et תַּזְנוּת Fornicatio, תַּזְנוּתִים fornicationes, תַּזְנוּתַיִךְ fornicationes tuæ.

מַפְעִית Cum מ in principio, & ſunt cũ pathách, ſceuá, & chiríc: vt מַרְבִּית Multiplicatio, ſuperabundantia, מַרְבִּיּוֹת multiplicationes. מַשְׂכִּית Pictura, imaginatio, מַשְׂכִּיּוֹת picturæ, מַשְׂכִּיּוֹתָם picturæ eorum. Perfecta ſingularia eſſent מַרְבִּיִּית מַשְׂכִּיִּית. 1048

מַפְעוּת Cum pathách, ſceuá, & ſcuréc: vt מַצּוּת lis, cõtentio, pro מַנְצוּת. Vnde & viri מַצָּתֵיךְ contẽtionum tuarum, Ieſah. 41. 12.

מִפְעֶה Cum chiríc, ſceuá, & ſeghól, & ה litera radicali. In regimine, ſeghól mutatur in ſéri, paucis exceptis quæ retinent ſeghól: vt מִקְנֶה מִקְנֵה Poſſeſſio, emptio, pecus, מִקְנֵהוּ poſſeſſio eius, מִקְנֵךְ poſſeſſio tua, מִקְנִים poſ- 1049

diſperſiones veſtræ, Irme. 25.34,ת ſecundum, eſt cum chiric,quod debebat eſſe cum ſéri: & פ eſt cum chólem quod debebat eſſe cum ſcuréc. תְּאוּנָה Mendaciũ, תְּאֻנִים mendacia, Iechez. 24.12,maſculino genere.

הֲפֵלָה 1045 ALia ſunt quæ habent ה in principio & fine:quorum nonnulla ſunt cum ſceuá pathách,& duobus cameſín:vt הֲנָפָה cribratio,Ieſah.30.28.

הֲפוּלָה Cum ſceuá pathách,ſcuréc,& camés:vt הֲפוּגָה Requies,הֲפוּגוֹת requietes.

כְּפֵלָה ALia ſunt cũ מ in principio,& ה in fine:& ſunt cũ ſceuá,& duobus cameſín:vt מְצֻדָה rete,à צוד.quãquam ſint qui putent מ eſſe radicale,& dici à מָצַד.

Nomina quorum vltima,quæ eſt ה,*quieſcit:quod interdũ cadit, ſuccedente* ה *fœmineo.Interdũ remanet* ה *radicale, & aſſumũt varias literas & in principio & in fine.* CAP. XXVII.

תִּפְעָה 1045 SVnt & aliæ nominum ſpecies,quarum vltima radicalis quieſcit. Et horum quædam ſunt cum camés chatéph,ſceuá,& camés:vt תַּרְמָה dolus,Iudic.9.31,à רָמָה,teſte R.Dauíd. quanquam eius pater R.Ioſéph nomen loci,& ת radicalem putet eſſe literam:& ה eſſe fœmineum ſignum, deficiente radicali. In תַּהֲלָה lumẽ,ſtultitia,ab הָלָה, Iiob 4.18, ת eſt cum camés lato propter ſequẽtem literam gutturalem ה,in quam tranſlatum eſt camés chatéph ſecundum normã:quod quidem camés chatéph interdum tranſit in chólem,vt in תְּאֵנָה occaſio,Iudic.14.4. vt א dilatetur, quemadmodũ & in זְעֵמָה deteſtare,Nume.23.7,pro זַעֲמָה.

1046 תִּפְעָה Cũ chiríc,vel pathách ſequente gutturali, & ſceuá & camés: vt תִּגְרָה תִּגֶּרֶת Prouocatio,irritatio,תַּאֲוָה Deſiderium,תְּאֵנָה תַּאֲנָת Occaſio,תִּקְוָה occaſio e-

mata. שִׁירַת Canticum, שִׁירוֹת cantica. רֵאשָׁה Principium, רֵאשׁוֹת principia, רֵאשׁוֹתֵיכֶם principia veſtra: quanquam א quieſcat, eſt ex hac ſpecie, teſte R. Dauíd in Michlól. בִּינָה Intelligentia, בִּינָתִי intelligentia mea, בִּינוֹת intelligentiæ.

פְּלוֹת Cum ſéri & ſcuréc: quæ cum pronomine non mutantur, niſi quòd ſunt cum chólem: quippe chólé & ſcuréc permutantur: vt עֵדוֹת Teſtimonium: & cum pronomine, עֵידוֹתַי teſtimoniũ meum, Pſal. 132.12, pro עֵידוֹתַי. quãquam dici poteſt eſſe עֵידוֹתַי à ſingulari עֵדוֹת, cuius plurale eſt עֵדוֹת. Sed ab עֵדָה eſt plurale עֵדוֹת עֵדוֹתֶיךָ. Et interdum ſecunda litera, quæ eſt ו, efficitur tertia: vt Pſal. 119.14, in via עֵדוֹתֶיךָ teſtimoniorum tuorum. 1041

פְּלֹת Cum chólem & ſeghól: quæ cum pronominibus ſunt cum camés chatéph: vt בָּשֶׁת Confuſio, בָּשְׁתּוֹ confuſio eius, בָּשְׁתִּי confuſio mea. נָפֶת Fauus, נָפְתּוֹ fauus eius, נָפְתִּי fauus meus, נוֹפֶת faui. 1042

פִּילֹם Cum ſéri & camés: vt רֵיקָם Inanis, vacuus.

פָּלְנָה Cum camés chatéph, ſceuá, & camés: vt בָּשְׁנָה confuſio, Hoſe. 10.6.

תְּפוּלָה Cũ ſceuá, ſcuréc, & camés: vt תְּבוּנָה תְּבוּנַת Intelligentia, prudentia, תְּבוּנָתוֹ intelligentia eius, תְּבוּנוֹת intelligentiæ. תְּכוּנָה תְּכוּנַת Diſpoſitio, תְּכוּנוֹת diſpoſitiones. תְּמוּנָה תְּמוּנַת Imago, תְּמוּנָתְךָ imago tua, תְּמוּנוֹת imagines. תְּשׁוּבָה תְּשׁוּבַת Reuerſio, conuerſio, תְּשׁוּבָתוֹ conuerſio eius, תְּשׁוּבוֹת conuerſiones. תְּנוּעָה Motus, תְּנוּעוֹת motus. תְּמוּתָה Mors. תְּרוּמָה תְּרוּמַת Oblatio, תְּרוּמָתָם oblatio eorũ, תְּרוּמוֹת oblationes, תְּרוּמֹתַי oblatiões meæ, תְּרוּמַתְכֶם oblationes veſtræ. תְּשׂוּמָה & תְּשׂוּמֶת pro תְּשׂוּמַת Poſitio, Leui. 6.2. licet alii codices תְּשׂוּמֶת habeant. תְּשׂוּמוֹת poſitiones. תָּפוּצָה Diſperſio, תְּפוּצוֹת diſperſiones. In תְּפוּצוֹתֵיכֶם 1043

tionem, niſi quòd ה in regimine & cum pronomine mutatur in ת,ſicut & in aliis: vt צֵדָה Eſca,צִדָּם pro eſca eorum.שֵׂבָה Canicies, שֵׂיבוֹ pro שֵׂיבָתוֹ canicies eius, 1. Reg.14.4. vel ſingulare שֵׂיבוֹ eſt שֵׂיב, vt עֵדָה .בֵּית Teſtimonium , עֵדוֹת teſtimonia , עֵדֹתָיו teſtimonia eius, עֵדוֹתֶיךָ teſtimonia tua. Et in hac ſpecie nonnulla ſunt cum ת,& longa cum duobus ſegholín:vel cum pathachín,ſecunda gutturali exiſtente: vt נַחַת נָחַת Requies, נַחְתּוֹ requies eius, נַחְתִּי requies mea, נָחוֹת requies. שַׁחַת Fouea, שַׁחְתּוֹ fouea eius, שַׁחְתִּי fouea mea, שַׁחְתָּם fouea eorum, שָׁחוֹת foueæ. רַחַת Pala,רַחְתּוֹ pala eius,רַחְתִּי pala mea,רָחוֹת palæ. Et זֶרֶת Palmus: quanquam dici poteſt ת radicale eſſe.

1039 פְּלֵה Cum duobus cameſín: vt קָמָה קָמֹת Seges, קָמוֹת ſegetes: צָרָה Anguſtia , צָרָתָם anguſtia eorum: עָלָה Lactans,עָלוֹת lactantes:רָעָה רָעַת Malum,רָעָתִי malum meum . בָּמָה Excelſum, בָּמוֹת excelſa , בָּמוֹתַי excelſa mea, בָּמוֹתֵיכֶם excelſa veſtra , בָּמוֹתֵימוֹ excelſa eorum : &

1040 Deut. 32. 13, מ cum camés chatéph euphoniæ gratia, teſtibus R. Ionáh, R. Iahacób filio Elhazár,& R. Dauíd in Michlól, & lib. rad. Et נָפָה Eleuatio, terminus, cribrũ,prouincia,נָפוֹת eleuationes.Et in regimine, Ieſah. 30.28,בְּנָפַת שָׁוְא in cribro vanitatis.quod eſt longum ob ſequens monoſyllabum.שָׂרָה Murus,שָׂרוֹת muri,שָׂרוֹתֶיהָ muri eius. שָׂתָה Rete, nates,שָׂתוֹת retia, שָׂתוֹתֶיהָ retia eius. Sed שְׂתוֹתֵיהֶם nates eorum,2.Semu.10.4, ponitur pro שָׂתוֹתֵיהֶם: vel eſt à ſingulari שֵׂת inſtar שֵׂם quod facit שְׂמוֹתֵיהֶם.Et Zecha.2.8,tangit בְּבָבַת pupillã oculi ſui.

1041 פִּילֶה Cum chiríc & camés: quæ nihil mutát præter ת in ה more aliorum deſinentium in ה:vt חִידָה AEnigma, חִידָתְךָ ænigma tuum,חִידָתִי ænigma meũ,חִידוֹת ænig-

ſterna, בּוֹרוֹת בּוֹרִים ciſternæ. עוֹר Pellis, עוֹרוֹ pellis eius, עוֹרוֹתֵיהֶם pelles, עוֹרוֹתָם pelles eorum. שׁוֹר Bos, שׁוֹרוֹ bos eius, שְׁוָרִים boues. שׁוֹעַ Diues, טוֹב טוֹב Bonus, & bonum, טוֹבִים boni, & bona. חוֹר Foramen: & in regimine, חוֹר cum ſcuréc, Ieſah. 11.8, עַל־חֹר פָּתֶן ſuper foramen aſpidis. יוֹם Dies, יָמִים dies, יוֹמַיִם duo dies. Et in regimine cum ſceuá leniendi gratia, יְמֵי pro יְמֵי cum camés chatéph vice chó lem. Et ſic יְמֵיהֶם יְמֵיכֶם. Sed in aliis remanet hannách, יָמָיו Dies eius, יָמֶיךָ dies tui, יָמֶיהָ dies ei, יָמֵינוּ dies noſtri. Et לוֹג, Sextarius, genus paruæ mẽſuræ: cuius plurale eſt לֻגִּים cum daghés loco hannách, id eſt ו. Sic לוּל Cochlea, id eſt ſcala inſtar cochleæ: לֻלִּים cochleæ. Vel ſingulare eſt לול cum ſcuréc. גּוֹי Gens, גּוֹיִם גּוֹיִים gentes, אוֹי Væ.

פּוּל Cum ſcuréc: quæ nec in coniũctione, nec cum pronomine mutantur: vt פּוּר Sors, פּוּרִים ſortes: טוּר Ordo, טוּרֵי טוּרִים ordines: חוּם Rufus, שׁוּב Conuerſio, סוּג Auerſus: כּוּר Fornax, רוּחַ Spiritus, רוּחוֹ ſpiritus eius, רוּחוֹת ſpiritus: לוּחַ Tabula, לוּחוֹת tabulæ: שׁוּר Murus, שׁוּרִים שׁוּרוֹת muri, שׁוּרוֹתָם muri eorum: דּוּר Ignis vel focus: דּוּר Lebes, דּוּדִים lebetes: אוּר Ignis, vel focus, אוּרִים ignes. 1037

Nomina quæ ſecunda quieſcente, habent ה, *vel* ת *in fine.* CAP. XXVI.

SVnt & alia nomina quorũ ſecũda quieſcit, quæ in fine habent ה, vel ת, quæ cõmuniter ſunt ſigna fœminea. Horum quædam ſunt cum ſcuréc vel chólem, & camés, quod in regimine mutatur in pathách: vt צוּרָה צוּרַת Figura, צוּרָם pro צוּרָתָם figura eorum, Pſal. 49. 15. שׁוּבָה Conuerſio, נוּמָה Dormitatio, בּוּשָׁה Confuſio. Et cum chólem: vt רוֹמָה Superbia, שׁוֹאָה Deſolatio. פּוּלָה 1037

פֵּלָה Cum ſéri & camés: quæ aliã non habent muta- 1038

grini. עֵד Teſtis, עֵדִים teſtes. עֵר Magiſter, עֵרִים magiſtri. כֵּן Rectus, כֵּנִים recti. אֵל Deus, vel fortis, אֵלִים אֵלֵי dii, vel fortes. Scribitur interdum cum י: vt רֵישׁ Paupertas, רֵישׁוֹ paupertas eius, רֵישֵׁךְ paupertas tua, רֵישָׁם paupertas eorum. Et בֵּין inter.

1030 פַּל Cum camés, quod in regimine mutatur cõmuniter in pathách, paucis exceptis, quæ etiam in regimine retinent camés: vt דַּג Piſcis, דָּגִים דָּגֵי piſces. רָשׁ Pauper, רָשִׁים pauperes. שַׂר שָׂר Princeps, שָׂרִים principes. רָם Excelſus, רָמִים רָמֵי excelſi. רַע Malus, רָעִים mali. פַּח Laqueus, cũ pathách, פָּחִים laquei. סַר Neruus, vel cõpes. עָב Nubes, vel trabs, עָבִים nubes, vel trabes. etiã in regimine cum camés: vt Iechez. 41.25, וְעֵב עֵץ & trabs ligni. i. lignea. Et Ieſah. 18.4, כְּעֵב טַל ſicut nubes roris. i. rorida. Et Proue. 16. 15, כְּעֵב מַלְקוֹשׁ ſicut nubes ſerotini. i. ſerotina. ſed vt plurimũ eſt cũ pathách. צַר Anguſtia, inimicus, eſt cũ pathách: ſunt tamen nonnulla cũ camés, vt Ieſah. 63. 9, צַר anguſtia. Thren. 1.10, Manũ ſuam extendit צָר hoſtis. Ibidem, 5, ante צַר hoſtem. Pſal. 4.2, בַּצַר in anguſto dilataſti mihi. Zechar. 8.10, Nõ eſt pax מִן־הַצָּר ab hoſte. vel propter hoſtem. Eſter 7.4, quia non eſt הַצָּר hoſtis. זָר Alienus, זָרִים alieni. פֻּשׁ Multitudo, Iiob 35.15, eſt cum pathách, quanquã ſit à פּוּשׁ, teſte R. Dauíd in Michlól, & lib. rad. ſicut & plæraque alia.

1032 פּוֹל Cum chólem, quæ non mutantur: vt סוֹד Secretum, conſilium, סוֹדוֹ ſecretum eius, אוֹר Lumen, אוֹרֵךְ lumen tuum, אוֹרִים lumina. קוֹל Vox, קוֹלֵךְ vox tua, קוֹלוֹת voces. שׁוֹט Flagellum, שׁוֹטִים flagella. חוֹחַ Spina, חוֹחִים ſpinæ. כּוֹחַ Potentia, כּוֹחוֹ potentia eius, כּוֹחֵךְ potentia tua, כּוֹחִי potentia mea, כּוֹחָהּ potentia eius, כּוֹחֲכֶם potẽtia veſtra. כּוֹס Calix, כּוֹסִי calix meus, כּוֹסָם calix eorum. בּוֹר Ci-

mine,in ſéri, vel chiríc. Plurale eſt cũ ſéri,vel camés: vel cum ſceuá, quando י pronuntiatur. Inuenitur tamen nonnunquam abſolutum vt coniunctum:& cõtrá: vt חֵיל חֵיל חֵיל חֵיל Exercitus, ſubſtantia, fortitudo, antemurale,חֵילוֹ exercitus eius,חֵילְךָ exercitus tuus, חֵילָם exercitus eorum : חֵילִים exercitus, חֵילֵיהֶם exercitus eorum.Et abſolutú vt coniunctũ,Ieſah.36.2,בְּחֵיל כָּבֵד cũ exercitu graui. עַיִן עַיִן עַיִן עַיִן Oculus,fons, color,עֵינוֹ oculus eius,עֵינְךָ oculus tuus,עֵינַיִם עֵינֵי oculi,עֵינָיו oculi eius, עֵינֶיךָ oculi tui, עֵינֵיהֶם עֵינֵיהֶמּוֹ oculi eorum, עֵינֵיכֶם oculi veſtri , עֵינֵינוּ oculi noſtri, עֵינֶיהָ oculi eius. Et fœmineum,עֵינוֹת Deut.8.8.Et in regimine,עֵינֹת מַיִם, fontes aquarum,Exod.10.27. Et cum chiríc,עִינוֹת, Prouerb.8.28. בַּיִת בַּיִת Domus, בֵּיתוֹ domus eius,בָּתִּים בָּתֵּי do mus,בָּתֵּיהֶם domus eorum,בָּתֵּיכֶם domus veſtræ,בָּתֵּינוּ do mus noſtræ.עֵיר Pullus.& ſic in regimine,עֲיִר Iiób 11.12, וְעַיִר פֶּרֶא & pullus onagri.עִירָהּ Pullus eius,Gene.49.11. עֲיָרִים pulli, Iudic. 10.4. Ieſah.30.6. עָיִט עָיִט Auis. יַיִן יַיִן Vinum. & in regimine vt in abſoluto, יֵין Cant. 8.2, מִיֵּין הָרֹקַח* de vino aromatis.ſic Pſal.60.5,& Irme.25.15. Et abſolutũ vt coniunctum,יֵינָם,Cant.7.9.Et cum pronomine,יֵינוֹ Vinũ eius, יֵינְךָ vinum tuum.Plurale,יֵינוֹת, quo vtũtur Talmudiſtæ. שִׁית Genus ſpinæ. Et שִׁיתוֹ ſpi na eius,cum chiríc,Ieſah.10.17. זַיִת זַיִת Oliua,vel olea, זֵיתוֹ oliua eius,זֵיתְךָ oliua tua,זֵיתִים oliuæ, זֵיתֵיכֶם oliuæ veſtræ. בִּיר Puteꝰ,vel ciſterna.Plurale,בֵּירִים vt זֵיתִים, vel בֵּירוֹת vt עֵינוֹת. quanquam Sacris in literis non inue niatur. גַּיְא Vallis,pro גַּיְא poteſt eſſe de hac ſpecie, te- 1029
ſte R.Dauíd in Michlól.

פַּל Cum ſéri: vt נֵר Lucerna, נֵרִי lucerna mea, נֵרוֹת lucernæ. נֵר Peregrinus,גֵּרְךָ peregrinus tuus,גֵּרִים pere-

Alia nomina quorum ſecunda radicalis ו *vel* י *quieſcit, quæ non habent* מ *in principio.* CAP. XXV.

ALia itē ſunt nomina præter ſupradicta, quorum ſecunda radicalis, quæ eſt ו, vel י, quieſcit. Et horum quædam ſunt cum chiríc, & chólem, vt פִּשׁוֹן Piſcón, nomen fluuii, Geneſ. 2.11, à פּוּשׁ. & גִּיחוֹן Ghichón, nomen etiam fluuii, Gen. 2.13. תִּיכוֹן Medium: & cū ה fœmineo, תִּיכוֹנָה, à תָּוֶךְ. Et חִיצוֹן Exterior: cuius fœmininum eſt חִיצוֹנָה, ab חוּץ. Et קִיצוֹן Extremus: cuius fœmineū eſt קִיצוֹנָה, à קוּץ. Et cum ſéri, vt זָדוֹן Superbus, זֵדוֹנִים ſuperbi, à זוּד.

1025 פְּלוֹן Cum camés, & chólem: quorum camés in regimine, & cum pronomine mutatur in ſceuá: vt זָדוֹן Superbia, & ſuperbus. in regimine, זְדוֹן Irme. 49.16, à זוּד. Et שָׂשׂוֹן Gaudium, Ieſah. 12.3. In regimine שְׂשׂוֹן Pſal. 119. III. à שׂוּשׂ.

1026 פִּיל Cum chiríc: quæ non mutātur: vt סִיר Olla, ſpina, cuius plurale eſt in vtroque genere, סִירִים, Ieſah. 34. 13, Hoſe. 2.6. Et סִירוֹת, 2. Paral. 35.13, Hamós 4.2. Et סִירוֹתָיו Exod. 27.3. & סִירוֹתֵיכֶם Pſal. 58.10. à סִיר. Item שִׁיר Canticum, שִׁירִים cantica, à שׁוּר. Et קִיר Paries, קִירוֹת parietes, קִירוֹתָיו parietes eius. צִיר Legatus, צִירִים legati, צִירֶיךָ legati tui. צִיץ Flos, צִיצִים flores. Et צָצִים cū dāghés loco hannách, id eſt י quieſcentis, nempe צִיצִים. Et עִיר Ciuitas, עִירוֹ ciuitas eius, עָרִים עָרֵי ciuitates. Et cum י ſecunda radicali apparente, עֲיָרִים, Iudic. 10.4. מִין Species, מִינוֹ מִינֵהוּ ſpecies eius, מִינִים ſpecies. נִיר Nouale, lucerna, aratio, גִּיל Par, coætaneus.

פִּיל Cum pathách & chiríc: quorum pathách in regimine communiter mutatur in ſéri, י quieſcente: & in camés cum athnách & ſoph paſſúc: & cum prono-

tio tua, מְצוּרוֹת munitiones. Et cum ה fœmineo, מְצוּרָה מְקוֹר Vena, מְקוֹרוֹ מְקוֹרָה vena eius, מְקוֹרִים מְצוּרוֹת.Itẽ, מְקוֹרֵיהֶם venæ eorum. מָשׁוֹשׁ מְשׁוֹשׁ Gaudiũ. מָנוֹס Fuga, מְנוֹסוֹ fuga eius, מְנוֹסֵךְ fuga tua, מְנוֹסִי fuga mea. Fœmininũ, מְנוּסָה. Et מָצוֹק Angustia. cuius nomen tóar similiter est מָצוֹק angustia affectus. מָשׁוֹשׁ Remus, מְשׁוֹטִים remi. Et מְשׁוֹטֶיךָ remiges tui, Iechez. 27. 6, מ cũ chiric, & ש cũ daghés loco hannách, quod est post camés ipsi' מ in מָכוֹן, teste R. Dauíd in Michlól. Est au tẽ singulare, si sit lene, מָשׁוֹט: & plurale מְשׁוֹטִים מְשׁוֹטֶיךָ. Ex dagheſſato verò singulare est מְשׁוֹשׁ cũ chiric sub מ, & plurale מְשׁוֹטִים מְשׁוֹטֶיךָ: ponitúrque pro מָצוֹד. מְצוֹדָה Rete, מְצוֹדִים retia. מָרוֹד Lamentatio, מְרוֹדִי lamẽtatio mea, Thren. 3. 19. Et cum séri, vt מֵרוֹץ cursus. Et cum ה fœmineo, vt מְרוֹצָה מְרוּצָתָם Cursus, מְרוּצָתָם cursus eorum. Et sic מְבוּכָה Confusio, מְבוּכָתָם confusio eorum. Et מְשׁוּבָה מְשׁוּבֹתָיו Sepes, מְשׁוּבָתֵךְ sepes ei', מְשׁוּבָתֵךְ sepes tua. Et מְרוֹרָה Pyra, rogus. Et מְצוּדָה Rete, מְצוּדָתִי rete meum. Et cum scuréc, vt מָרוּד Vagus, מְרוּדִים vagi. מָצוֹד מְצוֹד Rete, מְצוּדוֹ rete ei'. מָעוֹף מָעוּף Obscuritas, מָצוּק Statio, columna, scopulus, מְצוּקִים מְצוּקֵי stationes. מָבוּשׁ Pars pudenda, מְבוּשִׁים partes pudendæ, מְבוּשָׁיו partes pudendæ eius.

מוּפָל Cum scuréc & camés: vt מוּצָק angustia, à צוק. Et 1024
מוּעָף Tenebrositas, obscuritas, ab עוף. Et cum ה fœmineo, מוּעָקָה Angustia, ab עוק: quanquam plærique deducant ab עִיק.

מַמְפוֹלָה Cum duobus memín, pathách, sceuá, scuréc, 1045
& camés, & dagheſſata: vt מַמְגוֹרָה Horreú, מַמְגוּרוֹת horrea, Ioél 1. 17, à גור. quanquam R. Ioséph Chimchi putat מ primũ deseruire, pro מִן à, vel ab: & propterea secundum esse dagheſſatum, id est ab horreis.

gationes, עֲרוּתָיו congregationes eius, חֵמָה חֲמַת Excãdeſcẽtia, ira, חֲמָתְךָ excãdeſcẽtia tua, חֲמָתִי excãdeſcẽtia mea

1021 עוֹלֶה Cum chólem, & camés, quod in regimine mutatur in pathách, & cũ pronomine manet: vt צוֹאָה צוֹאַת Stercus, צוֹאָתוֹ ſtercus eius, צוֹאָתָם ſtercus eorum.

עַל Cum ſéri: vt דַּעַ Scientia, דַּעִים ſcientiæ: צֵא Stercus, צֵאִים ſtercora.

עוֹל Cum chólem, vt צֵא Stercus, צֵאִים ſtercora. Et cum ſcuréc, vt בּוֹל Fructus. שׁוּעַ Salus, Iiób 30. 24. & ſi ו ſit radicale, vt putarunt & R. Iehudáh & R. Ionáh, clamorem ſignificat.

1022 עָלְעָל Cum ſeghól, & ſceuá, ſiue chatéph ſeghól, & camés, vt צֶאֱצָא Germen exiens. Et per tranſlationem Filius, צֶאֱצָאֶיךָ filii, צֶאֱצָאֶיהָ filii tui, צֶאֱצָאֵי צֶאֱצָאִים filii eius.

Nomina quorum ו *ſecunda radicalis quieſcit, habentia in principio* מ *deſeruiens.* CAP. XXIIII.

SVnt & alia nomina cum מ deſeruiente in principio, quorum ſecunda radicalis, quæ eſt ו, quieſcit. Et horum quædam ſunt cum

מָעוֹל 1022 camés & chólem: quorum camés & in regimine & cum pronomine mutatur in ſceuá: vt מָקוֹם Locus, מְקוֹמוֹ locus eius, מְקוֹמְךָ locus tuus, מְקוֹמָם locus eorũ, מְקוֹמִי locus meus, מְקוֹמֵנוּ locus noſter. Plurale fœmineũ, מְקוֹמוֹת Loca, מְקוֹמוֹתָם loca eorũ. Et ſic מָכוֹן מְכוֹן Locus, ſedes, habitaculũ, מְכוֹנוֹ locus eius, מְכוֹנִי locus meus, מְכוֹנִים loca. Sic etiã מָאוֹר מְאוֹר Luminare, מְאוֹרוֹ luminare eius, מְאוֹרְךָ luminare tuum, מְאוֹרִים מְאוֹרֹת luminaria. מָלוֹן Hoſpitiũ, מְלוֹנִים hoſpitia. מָגוֹר, & cũ ſcuréc מָגוֹר, Pauor, timor, terror. מְגוּרִי & מְגוּרוֹת pauores, מְגוּרוֹתַי Pſal. 34. 5. מָזוֹר Alligatio, curatio, מְזוֹרוֹ alligatio eius. מָצוֹר Munitio, obſidio. מְצוּרְךָ muni-

y.i.

meridies, Cant. 4. 16. à יָמִן.

תִּירוֹשׁ Cum chiríc, & chólem: vt תִּירוֹשׁ vinum nouũ, 1017
muſtũ. à יָרַשׁ. Et תִּינוֹק Puer, infans, à יָנַק. plurale genere
fœmineo, תִּינוֹקוֹת: cuius fœmineum ſingulare eſt תִּינוֹקֶת,
quibus vtuntur Talmudiſtæ.

תּוֹעֵל Cum chólem & camés, quod in regimine mu-
tatur in pathách: vt תּוֹשֵׁב תּוֹשָׁב incola.

תּוֹעֲלָה Cum chólem & duobus cameſín: in regimi- 1018
ne verò cũ duobus ſegholín, vt תּוֹלֶדֶת תּוֹלְדָה generatio:
quanquã & תּוֹלֶדֶת poteſt eſſe abſolutum, vt dictum eſt
de מִשְׁמֶרֶת. Plurale in regimine, תּוֹלְדוֹת generationes,
Gene. 2. 4. תּוֹלְדוֹתָם generationes eorum. Et תּוֹכָחָה, &
cũ ſéri תּוֹכֵחָה Hoſe. 5. 9, increpatio: & cũ pathách, תּוֹכַחַת
Prouerb. 5. 12, & 10. 17. In plurali, תּוֹכָחוֹת Ioób 23. 4. &
תּוֹכֵחוֹת Pſal. 149. 7. Et in regimine, תּוֹכְחוֹת, Prouer. 6. 27.
Et cũ pronomine, תּוֹכַחְתִּי increpatio mea, Prouer. 1. 25.
Et תּוֹעֲפָה תּוֹעֶפֶת Fortitudo, תּוֹעֲפוֹת fortitudines.

ALia ſunt quæ carent י: & horum quædam ſunt cũ עֵלָה
ſéri & camés, quod in regimine mutatur in pa- 1018. 1019
thách, cum pronominibus manet: ſed ſéri mutatur in 1020
ſceuá communiter. Plurale eſt cum ſéri, & in regimi-
ne cum ſceuá. vt שֵׁנָה שְׁנַת Somnus, שְׁנָתוֹ ſomnus eius,
שְׁנָתְךָ ſomnus tuus, שְׁנָתָם ſomnus eorũ, שְׁנוֹת
ſomni, שְׁנוֹתֶיךָ ſomni tui, שְׁנוֹתָיו ſomni eius. דֵּעָה דַּעַת Sci-
entia, דַּעְתּוֹ ſcientia eius, דַּעְתְּךָ ſcientia tua, דֵּעוֹת ſcien-
tiæ: & ſic דַּעַת totum cum pathách, דַּעְתּוֹ ſcientia eius,
דַּעְתֵּךְ ſcientia tua, דַּעְתִּי ſcientia mea. עֵצָה עֲצַת Conſiliũ,
עֲצָתוֹ conſilium eius, עֲצָתִי conſilium meum, עֵצוֹת
conſilia, עֲצוֹתָיו conſilia eius, עֲצוֹתֶיךָ conſilia tua.
לֵדָה Parturiens, לֵדוֹת parturientes, צֵאָה צֵאַת Stercus,
צֵאוֹת ſtercora, עֵדָה עֲדַת Congregatio, עֵדוֹת congre-

1015 ſolennitates eius. Illud verò Ieſah.14.31, בְּמוֹעֲדָיו in ſolennitatibus eius: non eſt ex hac ſpecie, quia faceret מוֹעֲדָיו cum ſceuá pathách:ſed eſt à מוֹעֵד inſtar מוֹלֵד: dici túrque à יָעַד. Et מוֹפֵת Portentũ, מוֹפְתִים portenta, מוֹפְתַי portenta mea. Et מוֹפֶתְכֶם portentum veſtrum, פ cum ſeghól,teſte R.Dauíd in Michlól,à יָפַת. Et מוֹקֵד Exuſtio, à יָקַד. Illud verò Pſal.116.16,ſoluiſti לְמוֹסֵרָי vincula mea: non eſt ex hac ſpecie,quia eſſet cum ſceuá,& non cum ſéri:ſed eſt à מוֹסֵר cum camés, cuius plurale eſt מוֹסֵרִים, & מוֹסְרֵי: vnde prædicto in loco ſéri eſt loco camés,teſte R.Dauíd.

1016 מוֹעֲלָה Cum chólem,ſéri, & camés,& ה fœmineo.vt מוֹעֲצָה Conſilium:מוֹעֲצוֹת conſilia,in regimine cum ſceuá pathách,מוֹעֲצוֹת: & cũ pronomine,מוֹעֲצוֹתֵיהֶם מוֹעֲצוֹתָם conſilia eorum. מוֹסֵרָה Vinculum,מוֹסְרוֹת vincula.in regimine,מוֹסְרוֹת.& cum pronomine,מוֹסְרוֹתֵמוֹ vincula eorum, Pſal. 2.3. Et cum ת in fine: vt מוֹלֶדֶת Cognatio, מוֹלַדְתּוֹ cognatio eius, מוֹלַדְתֵּךְ cognatio tua, מוֹלַדְתִּי cognatio mea. מוֹרֶשֶׁת Poſſeſſio, hæreditas:de quo ſuprà. Et cũ pathách propter literam gutturalẽ: vt מוֹדַעַת cognatio, conſanguinitas:& מוֹדַעְתֵּנוּ pro מוֹדַעְתֵּנוּ, Ruth 3. 2,à יָדַע. Et מוֹשַׁעַת Salus,מוֹשָׁעוֹת ſalutes.

1017 מֵיעַל Cum ſéri,vel chiríc,& camés:quod in regimine mutatur in pathách:vt מֵיטַב מֵיטַב Bonitas,מֵישָׁר Rectitudo,vel rectus,מֵישָׁרִים rectitudines,vel recti. Eſt enim nomen tóar ſecundum R. Abraham. quanquam R.Dauíd ſcribat eſſe nomen ſubſtantiuum. Et cum chiríc,vt מִיכַל Riuus:& in regimine,מִיכַל,2.Sem.17.20.

מִיעוֹל Cum chiríc & chólem:vt מִישׁוֹר Rectitudo.

תִּיעַל ALia ſunt quæ aſſumunt ת in principio: & horum quædam ſunt cum ſéri & camés, vt תֵּימָן Auſter,

munt in principio, vel ת, quædam verò ſunt ſine litera accidentali. Et horum quædam ſunt cum chólem, vel ſcuréc,& camés,quod in regimine mutatur in pathách,niſi ſequatur א.Sed in plurali abſoluto retinent camés,quod in regimine vertitur in ſceuá: vt מוֹשַׁב ſedes,habitatio:& in regimine,מוֹשַׁב.Et cum pronomine מוֹשָׁבוֹ ſedes eius, מוֹשָׁבָם ſedes eorum. Et plurale,מוֹשָׁבִים מוֹשְׁבֵי ſedes.quanquam ſunt qui dicant quòd מוֹשְׁבֵי, eſt 1013
מוֹשָׁב à,quódque huius coniũctũ eſt מוֹשְׁבֵי inſtar מוֹרְשֵׁי. Et genere fœmineo, מוֹשָׁבוֹת Sedes, מוֹשְׁבוֹתָם ſedes eorũ, מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם ſedes veſtræ, à יָשַׁב.Item מוֹרָשׁ Poſſeſſio hæreditas,מוֹרָשִׁים poſſeſſiones,à יָרַשׁ. Et מוֹלָד Cognatio,מוֹלָדִים cognationes,à יָלַד. Et מוֹדָע מוֹדָע conſanguineus à יָדַע.Et מוֹרָד מוֹרַד deſcenſus,à יָרַד.Et ſic in א de ſinentia:vt,מוֹצָא Exitus,מוֹצָאֶךָ exitus tuus, מוֹצָאַי מוֹצָאִים exitus,à יָצָא.Et propter א,in regimine non mutãtur.Et ſic מוֹרָא Timor,מוֹרָאוֹ timor eius, מוֹרַאֲכֶם timor veſter, מוֹרָאִים timores:& מוֹרֶה cum ה loco א, Pſal.9.21,à יָרָא.Et cum ſcuréc: vt מוּסָר Diſciplina,eruditio,à יָסַר: & מוּצָק Fuſio,à יָצַק.

מוֹעֲלָה Cum chólẽ,vel ſcuréc,& duobus cameſín: vt 1014
מוֹרָשָׁה Poſſeſſio,hæreditas. Et in regimine, מוֹרָשַׁת Michách 1.14.Vel dic eſſe ex alia ſpecie,à יָרַשׁ.Et cum ſcuréc:vt מוֹעֲדָה Congregatio,à יָעַד.Et מוֹסָדָה Fundamentũ, fundatio:cuius plurale eſt מוֹסָדוֹת,à יָסַד.

מוֹעֵל Cum chólem & féri:ſingulare in regimine nõ mutatur:plurale verò & abſolutum,& in regimine, & cum pronomine eſt cum ſceuá:vt מוֹעֵד Solennitas,tẽpus,eccleſia,מוֹעֲדוֹ ſolennitas eius, מוֹעֲדָם ſolennitas eorum,מוֹעֲדֵנוּ ſolennitas noſtra,מוֹעֲדִי מוֹעֲדִים ſolennitates, מוֹעֲדֵיכֶם ſolẽnitates veſtræ,מוֹעֲדַי ſolẽnitates meæ,מוֹעֲדֶיהָ

מַדּוּחִים expulſiones, à נָדַח.

1010 מַעַל Cum pathách & camés, quod in regimine ver titur in pathách: paucis exceptis quæ etiam in regimi ne retinent camés: & contrà, abſolutum eſt cum pathách, & cum pronominibus itidem retinent camés. Plurale autem in regimine eſt cum ſceuá: vt מַסַּע Profectio, à נָסַע: & abſolutum cum pathách, Nume. 10.2, וּלְמַסַּע אֶת־הַמַּחֲנוֹת & ad proficiſci faciendũ caſtra. Deut. 10. 11, לֵךְ לְמַסַּע לִפְנֵי הָעָם vade proficiſcendo coram po-
664 pulo. ſunt nomina ſignificatione infinitiui להסיע, ait R. Dauid. Plurale, מַסָּעִים: & in regimine, מַסְעֵי, & cum pronomine מַסָּעָיו. Et ſic מַבָּט Aſpectus, מַבְּטָם aſpectus eo rum, à נָבַט. Et מַטָּע à נָטַע, Plantatio, מַטָּעִים plantationes, מַטְעֵי plantationes meæ. מַפָּל Quiſquiliæ, à נָפַל: & מַפָּח exufflatio à נָפַח. Et מַפָּץ Malleus, מַפָּצוֹ malleus eius, à נָפַץ. Et מַצָּב Statio: & in regimine, מַצַּב, 1. Semu. 14.1.
1011 *cum cames, 1. Semu. 1.23, מַצַּב פְּלִשְׁתִּים ſtatio Peliſtinorum. מַצָּבֶךָ Ieſah. 22.19, à נָצַב. quanquam nonnulli dedu cunt à יָצַב. Et מַתָּן Donum: in regimine, מַתַּן. & cum camés, מַתַּן אָדָם Prouerb. 18.16. מַתְּנָם Nume. 18.11. à נָתַן.

מַעֲלֶה Cum pathách, & duobus cameſin. Vel cũ pathách, ſéri, & camés. & in regimine, ſéri mutatur interdũ in ſeghól. quãquã dici poteſt illud eſſe alterius ſpeciei. vt מַפֶּלֶת caſus, ruina, cadauer: & in regimine, מַפֶּלֶת Iudicũ 14.8, à נָפַל. Et מַתָּנָה Donũ, à נָתַן. Et מַטָּרָה cuſtodia, ſignũ ad quod ſagittatur, à נָטַר. Et cũ ſéri, מַגֵּפָה Plaga, מַגֵּפוֹת plagæ, מַגֵּפוֹתַי plagæ meæ, à נָגַף. Et מַסֵּכָה מַסֶּכֶת Sculpti le. מַצֵּבָה Statua: & in regimine, מַצֶּבֶת Gen. 35.20. & מַצְּבַת, 2. Reg. 3.2. Et plurale, מַצֵּבוֹת. & cũ pronomine, מַצֵּבוֹתָם à נָצַב.

מוֹעֵל 1012 SVnt etiam nomina defectiua quorũ prima litera quæ eſt י, deficit: quorum nonnulla literam מ aſſu-

latium, ר cum pathách vel cum ſéri: אַפַּדְנוֹ palatiũ eius, Dani. 11.45. vel dic quòd א eſt radicale, & נ accidẽtale.

אַפִּלְעוֹן Cũ pathách, chiríc, ſceuá, & chólem: vt אַפַּרְיוֹן 1008
lectica qua ferũtur ſponſæ, Cant. 3.9.

אֶפַּעְלוֹן Cum chatéph pathách, pathách ſceuá, & cholem: vt אֶרַרְכּוֹן, de quo infra Cap. XXXII. 1009

אֶפְעֶלָה Cum ſeghól, vel pathách, & ſceuá, & duobus cameſín: vt אֶצְעֶדָה Armilla, אַזְכָּרָה memoria, vel odor.

אַפְעוּלָה Cum pathách, ſceuá, & ſcuréc, & cames: vt אַשְׁמוּרָה cuſtodia. Et cũ chólem, & ſeghól, & ת: vt אַשְׁמֻרֹת cuſtodia.

אַפְעֲלִיּוּת Cum pathách, duobus ſceuaín, chiríc, & ſcuréc: vt אַכְזְרִיּוּת crudelitas, Prouer. 27.4.

אֶפְעְפוּעָה Cũ chatéph pathách, & pathách, ſceuá, ſcuréc, & camés: vt אֶבַעְבּוּעָה Puſtula, vel veſica, אֲבַעְבּוּעוֹת puſtulæ.

הִפְעִיל Alia aſſumũt ה in principio: & horum quædã ſunt cum chiríc, ſceuá, & chólem: vt הִנְדּוֹף impulſio, Pſal. 68.3, quod plæriq; macór eſſe putãt. Et cũ ſcuréc, & daghés loco נ, vt הִתּוּךְ cõflatio, Iechez. 22.22. pro הִנְתּוּךְ

הַפְעָלָה Cum pathách, ſceuá, & duobus cameſín: vt הַצָּלָה ereptio, liberatio, pro הַנָּצָלָה: & הַכָּרָה Agnitio, pro הַנְכָּרָה. & in regimine, הַכֶּרֶת Ieſah. 3.9.

הַפְעָלוּת Cũ pathách, ſceuá, cames, & ſcuréc, vt הַשְׁמָעוּת auditus, vel auditio, Iechez. 24.26.

Nomina defectiua habẽtia מ *in principio.* CA. XXIII.

מָעוֹל SVnt etiam nomina defectiua quorum prima radicalis, quæ eſt נ, deficit, cuius vicem gerit daghés: & horum quædam ſunt cum 1010
pathách & cholém, vt מְשׂוֹר Serra à נָשַׂר. Alia ſunt cum pathách & ſcuréc, vt מַבּוּל Diluuium, à נָבַל. מַבּוּעַ, Fons, מַבּוּעִים מַבּוּעֵי fontes à נָבַע. מְדוּחַ Expulſio,

ne mutatur in pathach: vt אָשְׁכָּר Munus, אָשְׁכָּרֵךְ munus tuum, אָשְׁנָב Feneſtra, אָשְׁנָבִי feneſtra mea, אָצְבַּע Digitus, אָצְבָּעוֹ digitus eius, אָצְבָּעֵךְ digitus tuus, אָצְבָּעוֹתֵיךְ digiti tui: אָשְׁפָּר Fruſtum, & אַכְזָרִי Crudelis, Iob 41.1, Ieſah. 13.9. אַכְזָב Mendacium. אַרְבַּע Quatuor, ב cum pathách, tam cũ athnách, quàm in ſoph paſſúc. אַשְׁמֵן Sepulchrũ, אַשְׁמַנִּים ſepulchra, Ieſah. 59.10. plærique nomẽ putant eſſe quatuor literarum, nonnulli verò (vt R. Ioſeph Kimchí) dicunt א eſſe radicale, & נ accidentale.

1006 אָפְעוֹל Cum ſeghól, ſceuá, & chólem: vt אָגְרוֹף Pugnus, אָפְרוֹחַ pullus auium, אָפְרוֹחִים אָפְרוֹחֵי pulli, אָפְרוֹחֶיהָ pulli eius. אָשְׁכּוֹל Botrus. * Plurale eſt fœmininum, Cant. 7.7, & vbera tua לְאַשְׁכְּלוֹת botris. Et in regimine & cũ pronomine, כ cum ſceuá, Cant. 7.8, כְּאֶשְׁכְּלוֹת הַגֶּפֶן ſicut botri vitis: א cum ſeghól. Geneſ. 40. 10, הִבְשִׁילוּ אַשְׁכְּלֹתֶיהָ maturare fecerunt botros eius. א cũ pathách. אֶזְרוֹעַ Brachium, אֶזְרְעִי brachium meum. אֶתְמוֹל אֶתְמוֹל Heri, Et quia hæc ſpecies nõ mutatur, dici poteſt quòd quæ mutantur, alterius ſunt ſpeciei.

1007 אַפְעֵל Cum pathách, ſceuá, & ſeri: vt אַבְנֵט baltheum, de quo habes infrá Cap. xxx 1.

אַפְעִיל Cum pathách, ſceuá, & chiríc: vt אַכְזִיב Mẽdacium, & vrbis nomen, Micháh 1.14, & Ieho. 15.44. Et cũ ה, אַכְזִיבָה. Huius ſpeciei poteſt eſſe & אַתִּיק Angulus, cubiculum, periſtylium, Iechez. 42.3. Et אַתִּיקִים אַתִּיקֵיהֶא Idem, 41. 16 & 15. quod ob defectum נ, dagheſſatur, pro אַנְתִּיק.

1008 אֲפַעְיל Cum chatéph pathách, & pathách, & chiríc, & dagheſſata: vt אֲבַטִּיחַ Pepo, אֲבַטִּיחִים pepones. Quod tamen poteſt eſſe nomen quatuor literarum.

אַפְעַל Cum pathách & camés, & pathách, vt אַפְדָּן Pa

תִּפְעוּל Cum ſceuá, pathách, & ſcuréc: vt תְּאַשּׁוּר Cedri ſpecies, Hieronymus buxum tranſtulit, Ieſa. 41.19. תְּבַלּוּל albugo oculi. 1005

תְּפַעַל Cum ſceuá, & gemino pathách, & daghés: vt תְּלַשָּׁר Telaſſar, 2. Reg. 19.12. ſic legit R. Dauíd: in Bibliis autem ſcribitur תְּלַאשָּׁר, poſt ל, & ש cum camés. At Ieſah. 37.12, eſt ſine א.

תַּפְעֻלָה Cum pathách, & ſceuá, & chiríc, & camés: vt תַּאֲנִיָּה luctus, Thren. 2.5. י ob defectū הַמֶּשֶׁךְ dagheſſatur.

תִּפְעַל Cum chiríc, ſceuá, & pathách: vt תִּרְהַר Species cedri, Ieſa. 41.19. Hieronymus vlmum tranſtulit. תִּרְעַל Tidhál, Gen. 14.1, proprium nomen.

תְּפוֹעֵלָל Cum ſceuá, chólem, & ſceuá, & ſéri: vt תְּקוֹמֵם Inimicus, ſed in hoc ſecūda radicalis quieſcit, תְּקוֹמְמֶיךָ inimici, tui, Pſal. 139. 21. Vel dic quòd מ deficit: vt ſit מִתְקוֹמְמֶיךָ participium hithpahál.

ALia aſſumūt נ in principio, & ſunt cum pathách, ſceuá, & ſcuréc: vt נַפְתּוּל Luctatio, נַפְתּוּלֵי נַפְתּוּלִים. נַפְתּוּלִים 1005

נִפְעוֹל Cum chiríc, vel ſeghól, ſceuá, & chólē: vt נִמְרֹד Nimrod, נֶפְתּוֹחַ Nephtóach, propria nomina, Geneſ. 10.8, Iehoſ. 15.9.

ALia aſſumunt י in principio: & horum quædam ſunt cū chiríc, ſceuá, & camés: ſúntque nomina propria: vt יִצְחָק Iſchác, יִפְתָּח Iphtách, יִדְלָף Idláph, יִגְאָל Igál, יִדְבָּשׁ Idbás, יִשְׁבָּק Iſbác, יִצְהָר Iſhár. יַפְעוֹל 1006

יַפְעוֹל Cum pathách, ſceuá, & chólem, vt יַעֲקוֹב Iahacób, notiſſimum patriarchæ nomen.

יַפְעוּל Cum pathách, ſceuá, & ſcuréc: vt יַלְקוּט Pera.

יַפְעֵל Cum pathách, ſceuá, & ſéri: vt יַעְזֵר Iahazer proprium nomen, Nume. 21.32.

ALia aſſumunt א in principio: & horum quædam ſunt cum ſeghól, ſceuá, & camés, quod in regimi אֶפְעַל 1006

1003 תִּפְעֹלֶת Cũ chiríc, ſceuá, chólem, & ſeghól: vt תִּלְבֹּשֶׁת veſtis, Ieſa. 59.17.

תִּפְעֶרֶת Cũ chiríc, ſceuá, & duobus cameſín, vt תִּפְאֶרֶת gloria, Ieſa. 28.5. תִּשְׁבַּחַת laus, תִּשְׁבָּחוֹת laudes.

תַּפְעוּלָה Cum pathách, ſceuá, ſcuréc, & camés: vt תַּעֲלוּמָה Abſconſio, תַּעֲלוּמוֹת abſconſiones, vel abſcondita, abſconditæ. תַּעֲצוּמָה Fortitudo, תַּעֲצוּמוֹת fortitudines, תַּנְחוּמָה Conſolatio, תַּנְחוּמוֹת conſolationes, תַּהֲפוּכָה Peruerſitas, תַּהֲפוּכוֹת peruerſitates. תַּהֲלוּכָה Ambulator, viator, תַּהֲלוּכוֹת ambulatores, ſiue viatores. eſt enim nomẽ tóar, teſte R. Dauíd in lib. rad. תַּעֲרוּבָה Princeps, dominus honorat⁹, תַּעֲרוּבוֹת principes. תַּלְאוּבָה ariditas, תַּלְאוּבוֹת ariditates. תַּחֲנוּנָה Deprecatio, תַּחֲנוּנוֹת deprecationes, תַּחֲנוּנוֹתַי deprecationes meæ.

1004 תַּפְעוּל Cum pathách, ſceuá, & ſcuréc: vt תַּנְחוּם Conſolatio, תַּנְחוּמִים conſolationes. תַּמְרוּק Mundus, ornatus muliebris, תַּמְרוּקִים mundi muliebres, תַּמְרוּקֶיהָ mundi muliebres eius, תַּמְרוּקֵיהֶן mundi muliebres earũ. תַּמְרוּר Amaritudo, תַּמְרוּרִים amaritudines. תַּחֲלוּאָה Infirmitas, תַּחֲלוּאִים infirmitates, תַּחֲלוּאֵיכִי infirmitates tuæ, Pſal. 103.3. תַּעֲלוּל Puer, תַּעֲלוּלִים pueri.

1005 תַּפְעֵל Cum pathách, ſceuá, & ſéri, vt תַּשְׁבֵּץ ocellatus, Exod. 28.4. תַּרְבֵּץ Accubitus: quo nomine vtuntur Talmudiſtæ.

תַּפְעִיל Cum pathách, ſceuá, & chiríc: vt תַּרְשִׁישׁ Tarſis, nomen loci, aut chryſolithus, תַּכְרִיךְ amictus, תַּלְמִיד diſcipulus.

תַּפְעֲלוֹנִי Cum pathách, & duobus ſceuaín, & chólẽ, & chiríc: vt תַּחְכְּמֹנִי ſapiens, 2. Sem. 23.8.

תַּפְעֵלָה Cũ pathách, ſceuá, & ſéri, & camés, vt תַּרְדֵּמָה Sopor, תַּכְעֵרָה ſuccenſio.

eius, מִשְׁקוֹלוֹת menſuræ. מַחֲגֹרֶת Cingulum, faſcia pectoralis, מַחֲגֹרוֹ cingulum eius, מַחֲגֹרוֹת cingula. מַלְכֹּדֶת Laqueus, מַלְכֹּדְתּוֹ laqueus eius. מַשְׂכֻּרֶת Merces, מַשְׂכֻּרְתֵּךְ merces tua, מַשְׂכֻּרְתִּי merces mea. מַחֲלֹקֶת Diuiſio, vel pars, מַחֲלֹקְתּוֹ diuiſio eius, מַחְלְקוֹת diuiſiones. מִכְמֹרֶת rete, מִכְמֹרוֹת retia. מַכֶּלֶת pro מַאֲכֶלֶת Eſca, 1. Reg. 5. 11. מָסֹרֶת pro מַאֲסֹרֶת, Vinculum, Iechez. 20. 37.

מִפְעֶלֶת Cum chiric, vel pathách, & ſceuá, & duobus ſegholín, quorum primum mutatur in camés cum athnách, vel ſoph paſſúc, interdum tamen nō mutatur. vt מִשְׁמֶרֶת Cuſtodia, & מִשְׁמֶרֶת Exod. 16. 34, & מִשְׁמַרְתּוֹ cuſtodia eius. מִגְעֶרֶת Increpatio, מִקְטֶרֶת thymiama, מִשְׁלַחַת miſſio, מִשְׁקֶלֶת menſura. Et cum pathách, מַחֲשֶׁבֶת מַחֲשָׁבָה Cogitatio, מַחֲשָׁבוֹת cogitationes, מַחְשְׁבוֹתָיו cogitationes eius, מַחְשְׁבוֹתַי cogitationes meæ, מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם cogitationes veſtræ. מַחְבֶּרֶת Coniunctio, מַחְבַּרְתּוֹ coniunctio eius. מַחְמֶצֶת Fermentum. מַאֲכֶלֶת Gladius. Et cum ſeghól cum athnách, מַאֲכֶלֶת Gen. 22. 6. מְלֶאכֶת Opus, eſt de hac ſpecie, quanquā quieſcat א. Et in regimine ſimiliter cum ſeghól, Exod. 22. 8. מְלַאכְתּוֹ מְלַאכְתֵּךְ מְלָאכוֹת. & in regimine, & cum pronomine pronuntiatur א vt מַלְאֲכוֹת Opera, מַלְאֲכוֹתֶיךָ opera tua, Pſal. 73. 28. מַחֲרֶשֶׁת Vomer, מַחֲרַשְׁתּוֹ vomer eius. 1002

*Cū pathách, chatéph pathách, ſéri, ſceuá, & camés, vt מַאֲפֵלִיָּה caliginoſa, tenebroſa, Irme. 2. 31. quanquam in libris correctis מ eſt cum ſceuá, & א cum pathách, & פ cum daghés teſte R. Dauíd in lib. rad.

תִּפְעֶלֶת ALia aſſumunt ת in principio, & ſunt cum chiric, ſceuá & duobus ſegholín, & ת in fine. vt תִּפְאֶרֶת Gloria, תִּפְאַרְתּוֹ gloria eius, תִּפְאַרְתָּם gloria eorū. תִּפְלֶצֶת Tremor, terror, ſuperbia, תִּפְלַצְתֵּךְ tremor tuus. 1003

nomine verò, מִלְחַמְתּוֹ מִלְחַמְתָּם. Et in plurali, מִלְחָמוֹת. in regimine verò, מִלְחֲמוֹת. Et מִשְׁמֶרֶת, Cuſtodia. in regimine verò, מִשְׁמֶרֶת Num. 18. 3. מִשְׁמַרְתּוֹ cuſtodia eius, מִשְׁמַרְתֵּךְ cuſtodia tua, מִשְׁמַרְתִּי cuſtodia mea, מִשְׁמָרוֹת מִשְׁמְרוֹת cuſtodiæ, מִשְׁמְרוֹתָם cuſtodiæ eorũ. מִבְדָּלָה Diuiſio, מִבְדָּלוֹת diuiſiones. מַעְבָּרָה Vadum, מַעְבָּרוֹת vada. Et in regimine cũ ſceuá, מַעְבְּרוֹת Iudic. 3. 28. Inuenitur etiam cum camés in regimine, 1. Paral. 2. 53, וּמִשְׁפְּחוֹת קִרְיַת יְעָרִים & familiæ Chiriath Ieharim. Dicit tamẽ R. Dauíd ſe in quibuſdã
1001 exemplaribus vidiſſe cũ ſceuá. Eſt etiam in abſoluto cũ ſceuá, vt* לְמִשְׁפְּחוֹת לִבְנֵי קְהָת Familiis filiis Cheháth. quanquam dici poteſt eſſe coniunctum ſequente litera deſeruiente. מִפְּשָׁעָה Nates, 1. Paral. 19. 4. Et cũ pathách, vt מַמְלָכָה Regnum, מַמְלָכוֹת regna. מְלַאכָה
999 Opus, pro מַלְאָכָה, teſte R. Dauíd. מַעֲמָסָה, Onus מַרְאֲשָׁה Ceruical, מַרְאֲשׁוֹתֵיכֶם ceruicalia veſtra, Irme. 13. 18. Sũt etiam in hac ſpecie nonnulla cum daghés in vltima radicali, ſecunda cum pathách exiſtente, vt מַהֲתַלָּה Illuſio, מַהֲתַלּוֹת illuſiones. מַעֲשַׂקָּה Calumnia, מַעֲשַׂקּוֹת calũniæ. מַעֲרָבָה Colligatio, מַעֲרָבוֹת colligationes, Iiób 38. 31. מַתָּנָה pro מַנְתָּנָה Donum. מַתָּנוֹת dona. Et cum pronomine, מַתְּנוֹתֵיכֶם, Leuit. 2. 38. Et cum ſeghól, vt מֶמְשָׁלָה Dominium. Et in regimine, מֶמְשֶׁלֶת, Gene. 1. 16. vel eſt alia ſpecies. מֶמְשָׁלוֹת: & in regimine, מֶמְשְׁלוֹת cum ſceuá. & ſic interdum abſolutum, vt לְמֶמְשֶׁלֶת בַּלַּיְלָה ad poteſtates (vel dominia) in nocte, Pſal. 136. 9. מֶרְכָּבָה Currus, מֶרְכָּבָתוֹ currus eius, מַרְכְּבוֹת מַרְכָּבוֹת currus, מַרְכְּבוֹתָיו currus eius. מִלְתָּחָה Capſa, ſcrinium.

1001 מִפְעֻלֶת Cum chiríc, vel pathách, & ſceuá, & chólẽ: quod cum pronomine vertitur in camés chatéph, vel ſcuréc, vt מִשְׁקָלֶת Menſura, pondus, מִשְׁקָלְתּוֹ menſura

Paupertas,penuria,Deut.8.9.

מִפְעוֹל Cum chiríc,vel pathách,& cholem, vt מִזְמוֹר 996
Pſalmus,vel canticũ, מִבְחוֹר electio,מִכְשׁוֹל ruina,aut ſcã
dalum, מִכְשׁוֹלִים ruinæ. מִקְצוֹעַ Angulus, מִקְצוֹעִים
anguli. Et genere fœmineo, מִקְצוֹעוֹת Anguli, מִקְצוֹעוֹתָיו
anguli eius,Iechez.46.22,& 41.22. Et cum pathách,vt
מַכְאוֹב Dolor,מַכְאוֹבִי dolor meus,מַכְאוֹבִים dolores,מַכְאוֹבָיו
dolores eius. מַטְמוֹן Theſaurus,מַטְמוֹנִים theſauri. מַשְׁקוֹף
Superliminare,מַרְגּוֹעַ refrigerium.

מַפְעוּל Cum pathách, ſceuá,& ſcurec,vt מַנְעוּל ſera,
מַנְעוּלִים ſeræ, מַנְעוּלָיו ſeræ eius. מַסְלוּל Semita,eleuatio.
מַכְלוּל Perfectio,vniuerſitas מַכְלוּלִים: perfectiones, vni-
uerſitates.מַעֲרוֹם,vel cũ chólem מַעֲרֹם Nuditas,מַעֲרוֹמִים
nuditates,מַעֲרוֹמֵיהֶם nuditates eorum. מָצוּק Statio,co- 998.1024
lumna, pro מָיְצוּק aut מַצְיוּק: & מְצוּקִים מְצוּקֵי, 1. Semu.2.8,
& 14. 5. מַבּוּל pro מַנְבּוּל Diluuium. מַחֲלוּי Infirmitas,
מַחֲלוּיִם infirmitates.

מַפְעֵלָה Cum pathách,ſceuá,& ſeri,& camés,quæ nõ 988
mutantur:niſi quód ה mutatur in ת raphatũ, vt מַשְׁעֵנָה
Valida, robuſta, Ieſa.3.1. מַחֲרֵשָׁה Vomer, מַחֲרֵשְׁתּוֹ vomer
eius. מַחֲרֵשׁוֹת vomeres, מַרְמֵנָה Sterquilinium,plauſtrũ,
Ieſa.25.10. מַחְפֶּכֶת מַחְפֵּכָה Euerſio. מַדְרֵגָה Gradus, מַדְרֵגוֹת
gradus. מַכְפֵּלָה Duplex,מַשְׂטֵמָה odium.

מִפְעָלָה Cũ pathách,vel chiric,aut ſeghól, & ſceuá, & 999
duobus cameſin:vt מִשְׁפָּחָה Familia,gens,natio. Et in re
gimine,מִשְׁפַּחַת Nume.3.27. Et cũ pronomine,מִשְׁפַּחְתּוֹ
familia eius, מִשְׁפַּחְתִּי familia mea, מִשְׁפַּחְתָּם familia eo-
rum.Et in plurali,מִשְׁפָּחוֹת:& in regimine,מִשְׁפְּחוֹת & cũ
pronomine,מִשְׁפְּחוֹתָיו.ité מִלְחָמָה Bellum.& in regimine
מִלְחֶמֶת,1.Sem.13.22.quanquã dici poteſt eſſe alterius ſpe
cieiquæ non mutatur in abſoluto & regimine. cũ pro-

Et in regimine, מִפְתָּח Prouer. 8.6. Interdum tamen non mutatur, Iesa.22.22, Et dabo מַפְתֵּחַ בֵּית־דָּוִד clauem domus Dauíd. מַסְמֵר Clauus, מַסְמְרִים claui, & מִסְמְרִים cũ chiríc. Et genere fœmineo, מַסְמֵרוֹת Irme.10.4. מַעֲשֵׂר decima. & in regimine, מַעֲשַׂר Leuit.27.30. Et מַעְשְׂרוֹ decima eius, מַעְשְׂרוֹתֵיכֶם decimæ veſtræ. קְחָצֵב Exciſio. Et מ cum chiríc, מִסְכֵּן Pauper, מִזְבֵּחַ Altare. Et in regimine, מִזְבַּח, Exod. 20.24. Et מִזְבַּחֲךָ altare tuum, Pſal. 26. 6. ב cum pathách, quia ח eſt cum ſceuá. quod factum
994 eſt ne duo concurrant ſceuaín ſimul mobilia. Sed in מִזְבַּחֲךָ eſt cum ſceuá, quia ח eſt cũ ſeghól propter heph ſec, Deut. 33.10. Et מִזְבְּחוֹת Altaria, מִזְבְּחוֹתָם altaria eorũ, מִזְבְּחוֹתֵיכֶם altaria veſtra.

995 מִפְעָל Cum ſceuá, pathách, & ſéri: vt* מִתְעֵב Abominabilis, מְבַשֵּׁל Coquus, culina, מְבַשְּׁלִים coqui, culinæ. Et genere fœmineo, מְבַשְּׁלָה culina, מְבַשְּׁלוֹת culinæ, Iechez. 46.23. מִקְדָּשׁ Sanctuarium, מִקְדָּשִׁים ſanctuaria, מִקְדָּשֵׁיהֶם ſanctuaria eorum, Iechez.7.24. *iſtud eſt lene, id eſt ſi-
996 ne daghés, teſte R. Dauíd in Michlól. Itidẽ in fœmineo genere, מִזְמֶרָה Pſalterium, מִזְמֵרוֹת pſalteria, Irme.52. 18. מִקְטֶרָה Thuribulum, מִקְטְרוֹת thuribula. מִרְאָשָׁה Puluinar, מִרְאֲשׁוֹתָיו puluinaria eius, ſic dicta quod ſub capite ponantur, 1.Sem. 26.7. מִנְקִיָּה Cyathus, מִנְקִיּוֹתָיו cyathi, ק cũ chiríc, Exod.25.29. Et in his quorum vltima quieſcit vt Ieſa. 23.18, וְלִמְכַסֶּה עָתִיק & ad operimentum vetuſtatis. quod eſt ſicut מִכְסֶה. Et Eccle. 10. 18, humiliabitur הַמְקֵרָה contignatio. Et מְמַלֵּא plenus, 1. Paral. 12.15.

996 מִפְעָלוֹן Cum chiríc, & duobus ſceuaín, & chólem: vt מִסְדְּרוֹן Gradus ordinat'. Iudic.3.23, & egreſſus eſt Ehud הַמִּסְדְּרוֹנָה per veſtibulum.

מִפְעָלוֹת Cum chiríc, ſceuá, ſéri, & ſcuréc: vt מִסְכְּנוֹת

מִקְרָאֵי cõuocationes, מִקְרָאֶיהָ cõuocationes eius, nõ mutatur ratione iam dicta. מִשְׁמֶרֶת Cuſtodia: מִשְׁמָרוֹת cuſtodiæ, Nechem.13.30. מִדְבָּר Deſertũ, מִכְתָּב ſcriptura, מִכְתָּם corona, מִפְתָּן limen, מִזְרָח ortus. Et מ cum pathách ſemper, vt מַחֲבַת ſartago, quod non mutatur. 989 988

מַפְעַל Cum camés chatéph, ſceuá, & camés: vt מַשְׁחָת & מַשְׁחָתָם corruptio eorum, Leuit.22.25. 990

מַפְעַל Cum pathách, vel chiríc, & ſceuá, *& camés, quæ in plurali ſuo, ſi ſint literæ dagheſſabiles, dagheſſantur. vt מַלְמַד Stimulus, & in regimine מַלְמַד Iudic.3.31. מַרְבַּד Ornamentum, מַרְבַּדִּים ornamenta. מַשְׁאָב Hauritio, מַשְׁאַבִּים hauritiones, vel locus vbi hauritur. מַנְעָם Pulchritudo, מַנְעַמֵּיהֶם pulchritudines eorum. מַעֲקַשׁ Prauitas, מַעֲקַשִּׁים prauitates. מַלְאָךְ מַלְאָךְ Angelus, מַלְאָכוֹ angelus eius, מַלְאָכִי angelus meus, מַלְאָכִים angeli, מַלְאָכֶיךָ angeli tui. מַטְעָם Pulmentum ſapidum, מַטְעַמִּים pulmenta, מַחְמָד deſiderium, מַחְמָא butyrum, מַחֲמָאוֹת butyra, מַחְשָׁךְ tenebræ, מַשְׁמַן pinguedo, מַחֲמָל venia. Et cũ chiríc, vt מִדְבָּר Eloquium, מִדְבָּרֵךְ eloquium tuum, מִשְׁגָּב eleuatio, מִשְׁמַן pinguedo, מִשְׁמַנִּי pinguedo mea. 991

מַפְעַל Cum pathách, vel chiríc, & ſceuá, & ſéri. In regimine מ eſt cum chiríc, & ſéri in pathách mutatur. Interdum tamen in ipſo regimine remanet pathách & ſéri. Et in plurali, & cum pronomine ſecunda radicalis eſt cum ſceuá. vt מַשְׁבֵּר Vulua: & in regimine מִשְׁבַּר Oſe.13.13. מַמְזֵר Spurius. מַקְהֵל Congregatio, מַקְהֲלוֹ cõgregatio eius, cum ſéri quod non mutatur propter ה: & ſic מַקְהֵלוֹת מַקְהֲלִים cõgregationes. מַקֵּל Baculus, pro מַנְקֵל, teſte R.D. in Michlól. מַרְבֵּץ Cubile, Sepha.2.15. Et in regimine, מִרְבַּץ, Iechez.25.5. מַשְׁעֵן Robur, ſuſtentatio. Et in regimine, מִשְׁעַן Ieſa.3.1. מַרְזַח Conuiuium, eſca. Et in regimine, מִרְזַח, Hamós 6.7. מַפְתֵּחַ Clauis, Iudic.3.25. 993

מִשְׁקָלָם pondus eorũ. מִקְטָר Incenſum. מִשְׁכָּן Habitaculum, מִשְׁכָּנוֹ habitaculum eius, מִשְׁכָּנִי habitaculum meum, מִשְׁכָּנוֹת habitacula. מִשְׁפָּט Iudiciũ. cuius abſolutũ eſt præter normam cum pathách: vt Leuit. 24.22, מִשְׁפַּט אֶחָד iudicium vnum erit vobis. Et in plurali, מִשְׁפָּטִים iudicia, מִשְׁפָּטֶיךָ iudicia tua. מִבְחָר Electio, מִשְׁעָן ſuſtentaculum, baculus. מִבְטָח Spes, fiducia. Et cum camés in regimine præter normam, Pſal. 65.6, מִבְטָח ſpes omnium finium terræ. Prouerb. 25.19, מִבְטַח בּוֹגֵד Fiducia præuaricatoris. Sed illud Prou. 14.26, in timore Domini מִבְטַח fiducia fortitudinis: eſt cum pathách ſecundũ normam. מִזְרָק Crater, peluis. & in regimine, מִזְרַק. ſed & abſolutum venit cum pathách: vt Nume. 7.13, מִזְרָק אֶחָד crater vnus. quanquam Tharghum Ieroſolimitanum habet camés. Et plurale, מִזְרָקוֹת Crateres, מִזְרְקוֹתָיו crateres eius. Et maſculino genere, מִזְרָקִים Zecha. 14.20. Num. 7.84. מִקְסָם Diuinatio. Et abſolutum cum pathách, Iechez. 12.24, מִקְסַם חָלָק diuinatio blanda, vel lubrica. quanquã & blãdi, generandi caſu, poteſt exponi, id eſt prophetæ blandi, & mendacis. מִרְמָס Conculcatio. Et in regimine, מִרְמַס. Et ſic interdum abſolutum, vt Ieſa. 10.6, ad ponẽdum eum מִרְמָס conculcationẽ. מִשְׁכָּב Cubile, lectus, מִשְׁכָּבוֹ cubile eius, מִשְׁכָּבְךָ cubile tuum, מִשְׁכָּבִים cubilia. מִקְדָּשׁ Sanctuarium, dagheſſatur euphoniæ cauſa, teſte R. Dauíd in Michlól. מִקְדָּשִׁים Sanctuaria, מִקְדָּשֵׁיכֶם ſanctuaria veſtra. מִבְצָר Munitio, מִבְצָרִים munitiones, מִבְצָרֶיךָ munitiones tuæ, מִבְצָרָיו munitiones eius. Et genere fœmineo, מִבְצָרוֹת Daniel 11.15, Et cepit vrbem מִבְצָרוֹת munitionũ. מִקְרָא Vocatio, vel cõuocatio, aut locus ad quem vocantur homines: מִקְרָאִים

988

11

plurale eſt אֲדַמְדַּמּוֹת.

פְּעַלְעוֹל Cum ſceuá, & pathách, & ſceuá,& chólẽ:vt 986
פְּתַלְתֹּל peruerſus,fortis. פְּקַח־קוֹחַ apertio, nẽpe carceris, Ieſa. 61.1. eſt è duabus compoſitum dictionibus, quæ non plus ſignificant quàm vna. שְׁחַרְחָר Niger: cuius fœmineum שְׁחַרְחֹרֶת nigra. Sed אֲסַפְּסוּף Vulgus promiſcuum,congregatio,eſt cum ſcuréc.

פְּעַלְעִיל Cũ ſceuá,ſéri,ſceuá,chiríc:vt יְפֵה פִּי Pulcher, cuius fœmineum,יְפַה־פִּיָּה pulchra, Irme. 46.20. eſt vt duæ dictiones quæ non plus ſignificant quàm vna.

פְּעַלָּה Cum ſceuá,& chólem,& ſceuá,& camés,& ה, 987
vt חֲצֹצְרָה Tuba claſſica, חֲצֹצְרוֹת tubæ claſſicæ.

Nomina compoſita habentia מ, *vel* ת, *vel* נ, *vel* י, *vel* א, *vel* ה *non radicales in principio.* CAP. XXII.

SVnt etiam nomina compoſita ex literis deſeruientibus, quæ nomina conſtituunt: & primo dicendum eſt de his quæ habent מ in principio dictionis,quorũ nonnulla ſunt cum pathách,ſceuá,& chiríc, vt מַשְׁכִּים Mane, מַכְבִּיר affluentia,מַשְׂכִּיל intelligentia, מַשְׁחִית interfectio, vel interfectrix. Et fœminea מַעֲטִירָה coronans, מַנְגִּינָה pſalmus. Sed מְצָעִירָה parua, Daniel 8.9, eſt cum chiríc, & daghés euphoniæ gratia,teſte R.Dauíd. מַפְעִיל 987

מִפְעָל Cum chiríc,ſceuá,& camés, quod communiter in regimine mutatur in pathách, paucis exceptis. Sed in plurali abſoluto,& cum pronomine non mutãtur:in regimine verò mutantur. Et tertia litera א exiſtente, in regimine propter hannách eſt cum camés: vt מִשְׁקָל Pondus:& in regimine,מִשְׁקַל,1.Paral.28.15. Et cum camés in regimine:vt Hezræ 8.30,מִשְׁקַל הַכֶּסֶף pondus argenti. Et cum pronomine,מִשְׁקָלוֹ pondus eius, 987

985 פַּעֲלִיל Cũ pathách,& ſceuá, & chiríc:vt בַּעֲלִיל Dominus,סַגְרִיר pluuia. Et cum י haiáchas,חַכְלִילִי rubicundus.

פַּעְפּוּל Cum pathách,& ſceuá,& ſcuréc,vt בַּקְבּוּק Metreta,חַרְחוּר ardor à חָרַר.

פְּעַפֵּל Cũ ſceuá,chólẽ,& ſéri,vt קְלַקֵּל Leuis,Num.21.5.

פַּעְפַּל Cum pathách, ſceuá & pathách, vt גַּרְגַּר Granum,אַרְאַל magnus,דַּרְדַּר tribulus,עַפְעַף Splẽdor, & palpebra,גַּלְגַּל rota,חַתְחַת contritio,*קַעֲקַע nota,vel ſtigma, ſiue ſignum.

פַּעְפֵּל Cum pathách ,ſceuá,& chólem:vt כַּרְכֹּב Circuitus,כַּרְכֹּם crocus.

פַּעְפֵּל Cum camés chatéph,ſceuá, & chólem,vt קָדְקֹד Vertex,קָדְקָדוֹ vertex eius.

פְּעַפֵּל Cum chiríc,ſceuá,& pathách,vt צְלָצַל Fiſcella, qua capiũtur piſces, vel naſſa,Iiób 40.26. Et cum pathách,קַעֲקַע nota.

פַּעְפִּיל Cum pathách, ſceuá, & chiríc, vt זַרְזִיף genus herbæ, Pſal.72.6.

פְּעַפֵּל Cum ſceuá,& duobus cameſín,vt*צְלָצַל genus locuſtæ,Deut.28.42.

986 פַּעְפֶּלֶת Cum pathách, vel chiríc, & ſceuá,& duobus ſegholín:vt קַשְׂקֶשֶׂת Squama,קַשְׂקְשׂוֹתֶיהָ ſquamæ, קַשְׂקְשׂוֹתֶיהָ ſquamæ eius. צְנִצֶנֶת phiala,aut ſcutella.

פַּעֲלוּלֵיהָ Cum pathách, & ſceuá, ſcuréc, chiríc, & camés:vt שַׁעֲרוּרִיָּה Turpitudo,Hoſe.6.11.

פַּעֲלוּלִית Cũ pathách,ſceuá,ſcuréc,& chiríc,vt שַׁעֲרוּרִית Turpitudo,Irme.18.13.

פְּעַלְעַל Cum ſceuá & pathách , ſceuá & pathách : vt יַרְקְרַק Flauus, יַרְקְרָקוֹת flauæ. עַקְלַקַּל Tortuoſus, עַקְלַקְלוֹת tortuoſæ. חַלַקְלַק Blandus, lubricus , חַלַקְלַקוֹת blandæ. הַפְכְפַךְ peruerſus. Sed אַדְמְדָם rufus,eſt cũ camés: cuius

שִׁבְרוֹנָה & designabitur terminus in Scicherón. proprium nomen ciuitatis. קִמְשׁוֹן Vrtica. Et cum י haiachás, Deut.18.11, interrogans אוֹב וְיִדְּעֹנִי pythonem & augurem. Et cum chiríc secũda litera, vt מְגִדּוֹן Meghiddón, nomen loci, Zecha.12.11. אֲבִיּוֹן Voluptas, desideriũ, iuxta illud Eccle.12.5. Et dissipabitur הָאֲבִיּוֹנָה voluptas.

פַּעֲלֹן . Cum pathách, & sceuá, & sẽri, vt גַּרְזֶן securis. 983

פְּעִילוֹן Cum sceuá, chirích, & chólem, vt יְשִׁימוֹן deser tum, שְׁפִיפוֹן ceraſtes, אַמִּינוֹן Aminón, id est Amnón propriũ nomẽ, 2.Sem.13.20. & est diminutiuũ, vt dictũ est.

פִּיעֲלוֹן Cum chiríc,, camés, & chólem: vt קִיקָיוֹן hædera, vel cucurbita, Ionáh 4.6. in quo י quiescit. dicitur enim a קִיק memorato in Misnáh, vbi dicitur, Et non sicut semen קִיק.

פְּעַלְתּוֹן Cum sceuá, & pathách, camés, & chólem, vt עֲקַלְתּוֹן tortuosus, Iesa. 27.1.

פְּעַלַּנִּית Dagheſſata, quæ post נ habent י & ת, & sunt cum sceuá, chólẽ, pathách, & chiríc, vt אֲחַרַּנִּית Retrorsum, קְדוֹרַנִּית tenebrositas, obscuritas.

Nomina geminata. CAP. XXI.

Eminatorũ nominũ quædam sunt cũ chiríc vel pathách & sceuá & camés: vt פִּרְחָח paruulus, Iób 30.12. שַׁאֲנָן Fœlix, רַעֲנָן viridis. פְּעָלֵל 983

פְּעָלוּל Cum pathách, sceuá, & scurec, vt נַאֲפוּף Adulterium, נַאֲפוּפֶיהָ adulteria eius. גַּבְנוּן Excelsus, aut humilis: & plurale גַּבְנֻנִּים cum daghés, Psal.68.17. שַׁבְלוּל Cochlea, siue limax, ב cum daghés, Psal.58.9. 984

פְּעַלּוּת Cũ sceuá, aut chatéph pathách, & pathách, & scurec, vt חֲבַקּוּק Chabaccúc, nomen prophetæ.

פְּעִילוּל Cum chiríc, & chólem, vt נִיחוֹחַ Suauis, נְצוּץ scintilla, a נוּחַ & נוּץ.

980 פַּעֲלָן Cum camés chatéph, ſceuá & camés, quod in regimine vertitur in pathách, vt קָרְבָּן קָרְבַּן Donum, oblatio, קָרְבָּנוֹ donum eius, קָרְבָּנְךָ קָרְבָּנֵךְ donum tuum, קָרְבַּנְכֶם donum veſtrum. Inuenitur & cum ſcuréc, קָרְבָּן, Nechem.10.34, Super קָרְבַּן הָעֵצִים oblationem lignorũ. Et cũ camés lato, vt Iechez.40.43, Caro הַקָּרְבָּן oblationis. Et ſic דָּרְבָּן Stimulus: vt legunt filii Naphtalí. שָׁלְחָן שָׁלְחַן Menſa, שָׁלְחָנוֹ menſa eius, שָׁלְחָנְךָ menſa tua.

981 פְּעָלוֹן Cum ſceuá, camés, & chólem, quæ & in regimine, & cum pronomine mutantur: vt רָעָבוֹן Fames: & in regimine, Gene.42.33, וְאֶת־רַעֲבוֹן & famem domorum veſtrarum. פְּרָזוֹן Villa abſque muro, פְּרָזוֹנוֹ Iudicũ 5.11. Plurale fœmineum פְּרָזוֹת, Eſter 9.19. Et maſculinũ, פְּרָזִים, vnde פְּרָזִיו Chab.3.14. לְבָנוֹן Lebanón, montis nomen. כְּסָלוֹן Cheſalon nomen villæ.

981 פְּעָלוֹן Cum chiríc vel pathách, camés, & chólem, & daghés: & ſi litera non ſit dagheſſabilis, vt ר, tunc prima eſt cũ ſéri: vt בְּצָרוֹן Munitio, זִכָּרוֹן memoria, עִוָּרוֹן cæcitas, שִׁבָּרוֹן contritio, צִמָּאוֹן ſitis, שִׁדָּפוֹן robigo. גְּלִיוֹן volumen, גְּלִיוֹנִים ſpecula. כְּלִיוֹן conſummatio, קִנָּמוֹן Cinnamomum, & in regimine, קִנְּמָן, Exod. 30.23. תִּמָּהוֹן Stupor, admiratio. & in regimine, תִּמְּהוֹן, Deut.28.28. Et cũ ſéri, דְּרָאוֹן contemptus, Ieſa.66.24. & in regimine, דִּרְאוֹן Danie.12.2. יְרָקוֹן Aurigo, חֲרָיוֹן conceptus. Et cum pathách, שַׁבָּתוֹן Sabbatum, אַיָּלוֹן Aialón proprium vrbis nomen, Iehoſ. 19.42. צַוָּארוֹן Collum, צַוְּארוֹנֵיךְ collum tuum, Cant.4.9.

פַּעֲלוֹן Cum ſceuá, pathách & cholẽ, אֲבַדּוֹן perditio.

982 פְּעָלוֹן Cum chiríc, ſceuá, & chólem: dagheſſata & breuia: vt גִּבְּתוֹן Ghibbethón, proprium viri nomen. 1. Reg. 1.15. קְלִשּׁוֹן tridens. שִׁבְּרוֹן, vnde Iehoſ. 15.11, וְתֹאַר הַגְּבוּל

ſteri. שַׁלְמוֹן Salmón propriũ viri nomen. עַגְמוֹן Hamus, iuncus. אַרְמוֹן AEdes, Palatiũ: cuius plurale genere fœmineo, cũ ſceuá in abſoluto: & in regimine genitiui אַרְמְנוֹת Hamós 3.9, וְעַל־אַרְמְנוֹת ſuper ædes in Aſdód, עַל־אַרְמְנוֹת & ſuper ædes in terra AEgypti. Poſſet tamen 978
dici ſecundũ R. Dauíd, eſſe in regimine, licet ſequatur litera deſeruiens. & ſic ſunt de alia ſpecie cum mutentur. abſolutũ enim eſt אַרְמוֹנוֹת: & in regimine אַרְמְנוֹת. Et ſic אַרְמְנוֹתֶיךָ ædes tuæ, אַרְמְנוֹתֵינוּ ædes noſtræ, אַרְמְנוֹתֶיהָ ædes eius. רַאשׁוֹן quoque eſt de hac ſpecie, quanquam א quieſcat. Et ita סִלּוֹן Spina, cum daghés ob defectum נ, pro סִלְלוֹן. & plurale cum pathách, סַלּוֹנִים, Iechez. 2.6. Et רִמּוֹן Malogranatum, cum daghés ob defectũ מ, pro רִמְמוֹן: vel daghés eſt loco hannách. Cum pronomine, רִמּוֹנוֹ malogranatũ eius. Plurale רִמֹּנִים. Et חַלּוֹן Feneſtra, pro חַלְלוֹן. itẽ חַרְבּוֹן Siccitas: & חַרְבוֹנִי ſiccitates, Pſal. 32.4.

פְּעָלִים Cum chiríc, vel pathách, ſceuá, & camés, quod 979
in regimine vertitur in pathách: & in plurali cum daghés, vt חַרְצָן Acinus, חַרְצַנִּים acini, Num. 6.4. Et כִּבְשָׁן Fornax, cuius plurale in verbis Talmudiſtarum, eſt in genere fœmineo, כִּבְשׁוֹנוֹת, cum dicunt, Eo quòd nõ faciebant כִּבְשׁוֹנוֹת fornaces in Ieruſcalem, ש cum chólẽ, vt דַּרְבָּן Stimulus, דַּרְבּוֹנוֹת ſtimuli, ר cum pathách, vt legunt filii Aſér, quanquam filii Naphtalí legant cum camés. plurale tamen à דַּרְבּוֹן eſſe poſſet. מִגְדָּן Pomum pretioſum, מִגְדָּנוֹת poma pretioſa. Si מ ſit radicale, eſt de hac ſpecie. רַעֲנָן Viridis, רַעֲנַנִּים virides, נ vltimum cũ daghés. אַבְדָן Perditio. קִנְיָן Poſſeſſio, קִנְיָנִים poſſeſſiones. בִּנְיָן AEdificiũ, בִּנְיָנִים ædificia. בִּירָה AEdes, palatium: & in regimine בִּירַת cum pathách, Eſter 1.5: eſt de hac ſpecie, quanquam י quieſcat.

ſic prima cum chiríc, חִתִּית Terror, cõtritio, pro חִתִּית: plurale חִתִּיוֹת.

975 פְּעֻלִּית Cum ſceuá, ſéri, & chiríc, vt שְׁאֵרִית Reſiduũ, שְׁאֵרִיוֹת reſidua. רֵאשִׁית principium, pro רְאֵשִׁית

פְּעִילִית Cũ pathách, & duobus chirichín, & daghés: vt צַפִּיחִית Laganum, צַפִּיחִיוֹת lagana.

פְּעִילִית Cum ſceuá, & duobus chirichín, vt חֲמִישִׁית Quintum, חֲמִישִׁיוֹת quinta.

976 פָּעֳלֶת Cum camés, camés chatéph, & camés, quod in regimine mutatur in pathách, vt מָחֳרַת Cras.

Nomina deſimentia in ם, & ן, & נית. CAP. X X.

977 NOminum deſinentium in ם, quædam ſunt cum chiríc, ſceuá, & chólem: vt שְׁלֹשׁם Nudiuſtertius, פִּתְאֹם ſtatim, vel repentinus, פְּדוֹם redẽptio. מְתִם humana effigies: huius perfectum eſt מְתִיוֹם.

פָּעְלָם Cum camés chatéph, vel ſcuréc & ſceuá, & camés: vt סָלְעָם atthacus, אָמְנָם vere, יוֹמָם dies. Et in יוֹמָם ſe cũda quieſcit litera*: & ſic רוֹמָם ſilentiũ, vel ſilens: quod fortaſſis eſt huius ſpeciei, ſed quieſcit ſecũda radicalis.

פְּעֻלּוֹן 977 DEſinentium in ן, quædam ſunt cum chiríc, vel ſeghól, aut pathách, & ſceuá, & chólem, quæ non mutantur: vt שִׁמְעוֹן Scimhón, proprium viri nomen, Gene. 29. 33. שִׁלְטוֹן poteſtas, dominus, זִכְרוֹן memoria, memoriale.* קִמְשׁוֹן Vrtica, קֻלְשׁוֹן tridens, vel furca. צִקְלוֹן Veſtis, צִקְלוֹנוֹ veſtis eius. יִתְרוֹן Amplitudo, dignitas. Et cum ſeghól, vt חֶסְרוֹן defectus, עֶלְיוֹן excelſus, אֶבְיוֹן pauper, אֶבְיוֹנוֹ pauper eius, אֶבְיוֹנִים pauperes. חֶשְׁבּוֹן ratio, ſup putatio: & חִשְׁבּוֹנוֹת Eccleſ. 7. 30, ש cum daghés euphoniæ gratia. Et cum pathách, vt פַּעֲמוֹן Tintinnabulũ, פַּעֲמוֹנִים פַּעֲמוֹנָיו tintinnabula. אַחֲרוֹן Poſterus, אַחֲרוֹנִים po-

רְפָאוּת Sanitas, סִכְלוּת ſtultitia, שִׁפְלוּת humilitas, עִקְּשׁוּת peruerſitas. dagheſſatur p euphoniæ gratia, teſte R. Dauíd in Michlól. Et cum chólem, אַשְׁפּוֹת ſtercus, Pſal. 113.7. אַשְׁפַּתּוֹת ſtercora, Thren. 4.5. *זְלוּת Vilitas, Pſal. 12. 9, pro זְלֻלוּת. 973

פְּעֻלוּת Cum ſceuá, camés, & ſcuréc, vt אֱילוּת Fortitudo, אֱילוּתִי fortitudo mea. Et פְּתִיוּת pueritia, ſimplicitas. eſt cum daghes, Prouer. 9. 13. Plurale, vt מַלְכִיּוֹת. 973

פְּעִילוּת Cum ſceuá, chiríc, & ſcuréc: cuius plurale eſt vt præcedentium: vt יְדִידוּת Dilectio, שְׁרִירוּת prauitas, aut mala cogitatio, כְּסִילוּת ſtultitia, צְמִיתוּת ſucciſio, פְּקִידוּת cuſtodia, כְּרִיתוּת repudium, הֲרִיסוּת deſtructio, הֲרִיסוּתֵךְ deſtructio tua. עֲלִיצוּת Exultatio, עֲלִיצוּתָם exultatio eorum. כְּלִמּוּת Ignominia: cuius מ eſt cum daghés, Irme. 23. 40.

פְּעֻלוּת Cum ſceuá, ſéri, & ſcuréc, vt כְּבֵדוּת Grauitas. Plurale eſt vt מַלְכִיּוֹת, videlicet כִּבְרִיּוֹת. 974

פַּעְלִילוּת Cũ pathách, ſceuá, chiríc, & ſcuréc, vt חַכְלִילוּת rubedo: cuius plurale eſt חַכְלִילִיּוֹת.

פַּעֲלַלּוּת Cum gemino pathách, ſceuá, chiríc, & ſcuréc, vt קוֹמְמִיּוּת erectio: ſed in hoc nomine ſecunda quieſcit ſecundum eius regulam.

פַּעֲלִית Cum camés chatéph, ſceuá, & chiríc: vt גַּפְרִית Sulphur, גַּפְרִיּוֹת ſulphura. תַּכְנִית ſumma, numerus. בּוֹרִית borith, ſapo, vel genus herbæ, pro בּוֹרְרִית, Irme. 2. 22. גַּוִּית Læuigatio, pro גַּוִּית cum camés chatéph, & ו cũ daghés: ſed hãnách eſt loco daghés, & eius perfectum eſt גַּוְוִית, vt גַּפְרִית.

פַּעֲלִית Cum pathách, & ſceuá, & chiríc, vt אַחֲרִית No uiſſima, אַחֲרִיתָהּ nouiſſima eius, אַחֲרִיתָן nouiſſima earũ, אַחֲרִיּוֹת nouiſſimæ. תַּחְתִּית Inferior, תַּחְתִּיּוֹת inferiores. Et 975

pitellum, כֹּתָרוֹת capitella. חוֹתֶמֶת Annulus, יוֹתֶרֶת reticulum, עוֹפֶרֶת plumbum. תּוֹלַעַת Vermis, eſt cum pathách propter literam gutturalem.

970 פְּעֻלַּת Cum ſceuá, chólem & ſeghól: vt נְחֻשַׁת AEs, נְחֻשָׁתְךָ æs tuum, נְחֻשָׁתִי æs meum, נְחֻשָׁתָהּ æs eius. שְׁכֻבַת Coitus, שְׁכֻבָתוֹ coitus eius, שְׁכֻבָתֵךְ coitus tuus. כְּתֹנֶת Tunica. קְטֹרֶת Incenſum, & קְטֹרְתִּי Incenſum meũ, Iechez. 16.18. & 23.41, cum camés chatéph, vt legunt filii Aſer: vel cum pathách, vt legunt filii Naphtalí. יְכֹלֶת Potentia, Num. 14.16. quanquam alii dicunt eſſe macór. Eſt autem annotandum quòd ת noſépheth in fine, cũ pronomine iunctum, ſi nomen ſit longum, dagheſſatur: ſin verò ſit breue, raphatur.

971 פְּעֻלַּת Cum ſcuréc, & duobus ſegholín: vt כְּסֶמֶת zea, ſpelta, Exod. 9.32. Plurale, כְּסָמִים, Iechez. 4.55. vel כְּסָמוֹת: nam כְּסָמִים poteſt eſſe à כֶּסֶם. Sed קְבֻעַת Fæx, eſt cum pathách propter ע gutturale: קְבָעִים vel קְבָעוֹת fæces.

Nomina breuia deſinentia in ת. CAP. XIX.

פְּעֻלוֹת 971 SVnt etiam nomina breuia deſinentia in ת, quorum aliqua ſunt cum pathách, ſceuá, & ſcuréc, quæ non mutantur. ſunt tamen nõnulla ex his cum chiríc, vel ſcuréc, & vltima radicalis nonnunquam cum chólem: vt גַּבְהוּת Altitudo, גַּבְהֻיוֹת altitudines. שַׁחֲרוּת Iuuentus, שַׁחֲרֻיוֹת iuuentutes. יַלְדוּת Pueritia, יַלְדוּתֵךְ pueritia tua. מַרְדוּת Rebellio, מַרְדֻיוֹת rebelliones. מַלְכוּת Regnũ, מַלְכֻיוֹת regna. פַּחֲוֻת Leuitas, פַּחֲוָתָם leuitas eorum, פַּחֲוָיוֹת leuitates. חַיּוּת 972 pro חַיֻּיוֹת vita. אַלְמָנוּת Viduitas, eſt de hac ſpecie, tametſi ſit cum נ. Vnde & in regimine, & cum pronomine camés mutatur in ſceuá. 2. Sem. 20.3, אַלְמְנוּת חַיּוֹת (in) viduitate vitæ. Et אַלְמְנוּתֵךְ viduitas tua, Ieſa. 54.4.

Ariditas, vel arida, יַבָּשׁוֹת יַבְּשׁוֹת ariditates. שַׁחֶפֶת Infirmitas corpus attenuans, שְׁחָפוֹת infirmitates. שַׁלֶּטֶת Domina, שַׁלָּטוֹת שַׁלְּטוֹת dominæ. לַהֶבֶת Flāma, ferrū lāceæ, לֶהָבוֹת flammæ. בַּהֶרֶת Candor, בֶּהָרוֹת candores. גַּחֶלֶת Carbo, vel Prunæ, גַּחַלְתִּי carbo meus, גֶּחָלוֹת carbones. עִוֶּרֶת Cæca, עִוְרוֹת cæcæ, cum chiríc: & sic כִּנֶּרֶת כִּנְּרוֹת nomen vrbis, & maris, Num. 34. 11. אִגֶּרֶת Epistola, אִגְּרוֹת epistolæ, cum sceuá vtrunque in plurali tam in absoluto, quàm in regimine. Et עַצֶּבֶת Dolor, Prouerb. 10. 10. In regimine mutatur, Prouerb. 15. 13, וּבְעַצְּבַת־לֵב & in dolore cordis. quanquam dici potest hoc esse alterius speciei, & cum daghés euphoniæ causa. עַצְּבוֹתָם Dolores eorum, עַצְּבוֹתָיו dolores eius. קָרַחַת Caluitium, קָרַחְתּוֹ caluitium eius, קָרָחוֹת קַרְחוֹת caluitia. סַפַּחַת Pustula, vel scabies, סַפָּחוֹת סַפְּחוֹת pustulæ. צַלַּחַת Scutella, צַלָּחוֹת scutellæ. גַּבַּחַת Caluitium, גַּבָּחוֹת גַּבְּחוֹת caluitia.

פִּעֹלֶת Cum chiríc vel scuréc, & chólem, & seghól: in plurali verò cum chólē, vel camés chatéph: & cum pronomine, cum camés chatéph. vt בִּקֹּרֶת Vapulatio, בִּקֹּרוֹת vapulationes. שִׁבֹּלֶת Spica, שִׁבֳּלִים spicæ. כֻּתֹּנֶת Tunica, כֻּתֳּנְתּוֹ tunica eius, כֻּתֳּנְתֶּךָ tunica tua, כֻּתֳּנְתִּי tunica mea, כֻּתֳּנוֹת tunicæ. Illud autem Leuit. 10. 5, Et tulerunt eos בְּכֻתְּנֹתָם in tunicis suis: in plærisque libris est cum sceuá tantum, sed correcti habent camés chatéph, teste R. Dauíd in Michlól. 968

פַּעֹלֶת Cum pathách, & chólē, & seghól: & daghessantur: quæ verò non sunt susceptibilia daghés, sunt cum camés. vt כַּפֹּרֶת Propitiatorium, כַּפֹּרוֹת propitiatoria. בַּצֹּרֶת siccitas, בַּצֹּרוֹת siccitates. פָּרֹכֶת Velum, vel cortina, פָּרֹכוֹת vela. pro quo Midrastillitæ vtuntur פַּרְכִּיּוֹת. 969

פּוֹעֶלֶת Cum chólem & duobus segholín: vt כֹּתֶרֶת Ca 970

in regimine non mutantur: quanquam cum accentu athnách & ſoph paſſúc, ſeghól mutatur in camés: cum pronomine verò remanet ſeghól, vel mutatur in chiríc. In plurali autem, & cum pronominibus interdum mutãtur. vt יְבֶמֶת Affinis, יְבִמְתּוֹ affinis eius, יְבִמְתֵּךְ affinis tua. גְּבֶרֶת Domina, גִּבְרָתֵךְ domina tua, גִּבְרָתִי domina mea, גִּבְרָתָהּ domina eius. שְׁכֶנֶת Vicina, שְׁכֶנְתָּהּ vicina eius, שְׁכֵנוֹת vicinæ. בְּהֵמֶת Animal, בְּהֶמְתְּךָ animal tuũ. חֲבֶרֶת Socia, חֲבָרְתֵּךְ ſocia tua. עֶקֶבֶת Veſtigium, planta: Et plurale in regimine, עִקְּבוֹת, Pſal. 89. 52, quod eſt cum daghés p, euphoniæ cauſa. Et ſic עִקְּבוֹתֶיךָ veſtigia tua, Pſal. 77. 20. עֲקָרֶת Sterilis, עֲשָׁרֶת decẽ, עֲצֶרֶת collecta, פְּרֶדֶת grando, פְּחֶתֶת confoſſio, vel defectus, תְּכֶלֶת hyacinthus, חֲמֶשֶׁת quinque, שְׁחֶלֶת onycha. & ſic אֶשֶׁת Vxor, שִׁשֶּׁת ſex. אֲמָהָה Ancilla: quanquam in ſingulari non ſit in vſu, ſed pro eo lenitatis gratia Scriptura vtitur אָמָה idẽ ſignificante. אֲמָתְךָ ancilla tua, אֲמָתִי ancilla mea, אֲמָתָהּ ancilla eius. Et ה in אָמָה eſt ſignum fœmineum, radicali ה deficiente, quod in plurali apparet, אֲמָהוֹת ancillæ, Geneſ. 31. 33. Et אֲמָהוֹתָיו ancillæ eius, Geneſ. 20. 17.

966 פַּעֲלֶת Cum pathách & duobus ſegholín, & ת: & ſi ſecunda litera fuerit dagheſſabilis, dagheſſatur. Prima tamen litera quandoque eſt cum camés, & interdum cum chiríc. Secũda verò exiſtente gutturali, prima eſt cum ſeghól in plurali, & non mutantur: niſi in regimine pluralis, quia ſunt cum ſceuá communiter. Tertia autem exiſtente gutturali, totum eſt pathachatum: vt אַדֶּרֶת Lodix, veſtis piloſa, אַדַּרְתּוֹ lodix eius, אַדָּרוֹת lodices. צַמֶּרֶת Verber, ramus altus, cacumẽ צַמַּרְתּוֹ verber eius, צַמַּרְתָּם verber eorum, צַמָּרוֹת verbera. Et in regimine genitiui צַמְּרוֹת &c. דַּלֶּקֶת Febris, דַּלְקוֹת febres. יַבֶּשֶׁת

absorbetur hannách, quod est י, vt שִׁמְטָה dimissio, כְּלִמָּה ignominia, קְהִלָּה congregatio, גְּבִנָּה caseus.

פְּעָלָה Cum duobus chirichín, camés, & ה, vt עֲלִיָּה Cœ 963
naculum, עֲלִיּוֹת cœnacula. Huius tamẽ pluralis potest esse ab עֲלִית, & י in eis est loco ה: vel quod est magis cõsentaneum, י est י haiáchas, sicut & in תַּחְתִּיָּה inferior: & י vltimum radicale, absorbetur in י haiáchas daghessato. צְפִיָּה Speculatio.

פּוּעָלָה Cũ scuréc, chirìc camés, & ה, vt דּוּמִיָּה Silentiũ. 964

פּוּעָלָה Cũ scuréc, duobus cameffin, & ה: vt אֲרֻוָה Præ- 964
sepe, אֲרֻוֹת præsepia. Et in regimine, אֲרוֹת, 1. Reg. 4. 26. Et in Talmúd, חֲתֻלָה Felis, חֲתֻלוֹת feles.

פְּעָלָה Cum sceuá, & scuréc, siue chibbús sephatáim, 964
& camés, & ה: dagheſſata, quanquam sunt nonnulla sine daghés, & non mutantur, vt אֲגַדָּה Fasciculus, אֲגַדּוֹת fasciculi. אֲלֻמָּה Manipul⁹, אֲלֻמּוֹת manipuli, אֲלֻמּוֹתָיו manipuli eius. הַמְלָה Sermo. רְכֻלָּה Negotiatio, רְכֻלָּתֵךְ negotiatio tua. עֲגָלָה Rotunda, עֲגָלוֹת rotundæ. סְגֻלָּה Thesaurus, vel peculiaris. חֲתֻלָּה Fascia, חֲתֻלָּתוֹ fascia eius. עֲבֻדָּה familia, כְּבֻדָּה honorata, glorioſa. Et sine 964
daghés, vt גְּבוּרָה Fortitudo, גְּבוּרָתֵךְ fortitudo tua, גְּבוּרוֹת fortitudines. גְּמוּלָה Retributio, גְּמוּלוֹת retributiones. שְׁמוּעָה Auditus, vel fama, שְׁמוּעָתֵנוּ auditus noſter. יְצוּקָה Fusura, יְצוּקָתוֹ fusura eius. אֲרוּחָה אֲרוּחַת Annona. מְלוּכָה Regnũ, עֲזוּבָה derelicta, חֲלוּשָׁה debilis, נְחוּשָׁה ænea, גְּדוּפָה blaſphemia, יְשׁוּעָה ſalus.

Nomina longa desinentia in ת. CAP. XVIII.

NOmina ת desinentia communiter sunt fœminina. Et primo, de longis dicendum est, quorum quædam sunt cũ sceuá & duo- פְּעֻלַּת
bus segholin & ת: vel cũ sèri & seghól quæ 965

mine חַרְבּוֹת,quod & in alia ſpecie ab aliis locatur.

961 פָּעוּלָה Cum pathách,ſcurec, camés,& ה:& dagheſſata,quod tamen daghés interdum abiicitur.Sunt etiam nonnulla quorum prima radicalis eſt cum chiric: vt חֲבוּרָה liuor, חֲבוּרוֹת liuores. חֲבוּרוֹתַי liuores mei. & ſine daghés, חֲבֻרָתוֹ liuor eius, Ieſa. 53. 5. בְּכוּרָה Præcox, primitiuum,בְּכוּרוֹת primitiua. בְּטוּחָה Fiducia,בְּטוּחוֹת fiduciæ. קְשׁוּבָה Attenta, קְשׁוּבוֹת attentæ. רְתוּקָה Peſſulũ, catena, רְתוּקוֹת peſſula. כְּסוּחָה Suffoſſa, שְׁכוּלָה ſterilis. בְּכוּרָה Præcox,primitiuum. גְּרוּפָה Opprobriũ, גְּרוּפוֹתָם opprobria eorum. מְלוּאָה מְלוֹאַת Plenitudo,perfectio.

961 פּוֹעֲלָה Cum chólem, ſéri, & interdum ſceuá, & camés,& ה:quæ in regimine,& cum pronomine mutantur. תּוֹעֵבָה תּוֹעֲבַת Abominatio, תּוֹעֵבוֹת abominationes תּוֹעֲבוֹתָם abominationes eorũ. שׁוֹמֵמָה Deſolatio,שׁוֹמֵמוֹת deſolationes,שׁוֹמְמוֹתַיִךְ deſolationes tuæ. שׁוֹרֵקָה Palmes,סוֹחֲרָה rotũda in circuitu. סוֹלְלָה Agger,סוֹלְלוֹת aggeres. בּוֹגְדָה Præuaricatio,בּוֹגְדוֹת præuaricationes.

962 פְּעוֹלָה Cum ſceuá,chólem,camés,& ה:quæ non mutantur. vt עֲבוֹדָה עֲבוֹדַת Seruitus, עֲבוֹדָתוֹ ſeruitus eius, עֲבוֹדָתָם ſeruitus eorum. חֲגוֹרָה Cingulum,חֲגוֹרוֹת cingula. אֲגוֹרַת אֲגוֹרָה nummus , בְּשׂוֹרָה nuntiatio, קְטוֹרָה incenſum, זְמוֹרָה fœtor, & propago, גְּדוֹלָה magna, שְׁחוֹרָה nigra,שְׁלוֹשָׁה tres,שְׁמוֹנָה octo.

962 פְּעִילָה Cum ſceuá,chiric,camés,& ה:quæ non mutatur:vt נְגִינָה Canticum,pſalmus, נְגִינָתָם canticum eorũ, נְגִינוֹת cantica. מְדִינָה Prouincia, מְדִינוֹת prouinciæ. קְרִיָּה Ciuitas,קְרִיּוֹת ciuitates. סְפִינָה Nauis,עֲדִינָה delicata,גְּבִירָה domina,חֲמִישָׁה quinque,עֲנִיָּה paupercula,שְׁבִיָּה captiua, לְבִיָּא leæna, צְדִיָּה inſidiæ, טְרִיָּה recens, אֲכִילָה cibus, שְׁנִינָה parabola,vel ſermo admiratiuus. Et cũ daghés in quo

eius. Interdum non mutatur, vt נִבֵלָתִי Iesa.26.19. Dici potest quód quæ mutantur, alterius sint speciei. Et sic 958
לְבֵנָה לִבְנַת Later, לִבְנִים לִבְנֵי lateres, לִבְנֵיכֶם lateres vestri. תְּאֵנָה Ficus, תְּאֵנָתְךָ ficus tua, תְּאֵנָתָהּ ficus eius, תְּאֵנִים ficus. בְּרֵכָה Piscina, בְּרֵכוֹת piscinæ. Et cum camés loco séri, בְּרֵכָה Ieho.15.19, quanquam dici potest quod sit cũ camés, quia benedictionem significat eo in loco, teste R. Dauíd in Libro radicum. אֲבֵדָה Perditio. טְמֵאָה Immunda, טְמֵאִים immundi. שְׁאֵלָה Petitio, שְׁאֵלָתִי petitio mea. חֲצֵרָה Atrium, חֲצֵרִים atria, חֲצֵרֵיהֶם atria eorum, חֲצֵרֶיהָ atria eius.

פְּעֻלָּה Cum chiríc, sceuá, & seghól, quæ in regimine 959
mutant seghól in séri: & in plurali, & cum pronomine deponunt ה: vt לִבְנָה לִבְנִים לִבְנֵי לִבְנֶיךָ לִבְנָיו Populus arbor &c. אִשֶּׁה Oblatio, sacrificium, pro אִשֵּׁי. Et in regimine, אִשֵּׁי cum séri, אִשִּׁים, & אִשֵּׁי Leuit. 2.3. & 6.17, אִשֵּׁי. Et ita צָחֶה Arida, sicca: צָחֶה צָחִים צְחִי צְחָיו pro צְחָחָה. Et cum camés chatéph & scuréc, vt תָּפְתֶּה Tophtéh, id est gehenna. עֲלֻפֶּה Lassus, עֲלֻפִּים עֲלֻפֵּי lassi.

פַּעֲלָה Cum pathách, & duobus camesin, & ה, & da- 959
ghés. Et in plurali cum sceuá, quando est in regimine. Quando verò secunda litera non est dagheſſabilis, ad supplendú daghés, prima est cum camés, vt כַּפָּרָה Propitiatio, יַבָּשָׁה arida, חַטָּאָה peccatum. בַּקָּשָׁה Petitio, בַּקָּשָׁתְךָ petitio tua, בַּקָּשָׁתִי petitio mea. בַּקָּרָה Inquisitio. פַּרָשָׁה Extensio, cum camés. Et sic נָאָצָה Blasphemia, נָאָצוֹתֶיךָ blasphemiæ tuæ. quod in alia specie à plærisque ponitur. Et lene, vt בַּלָּהָה Terror, בַּלָּהוֹת terrores. 960
Et in regimine, בַּלְהוֹת. quod in alia specie ab aliis locatur. בַּצָּרָה Siccitas, בַּצָּרוֹת siccitates, Psal. 10.1. Et sic ב est radicale. חָרָבָה Siccitas, חָרָבוֹת siccitates. Et in regi-

luncam duplicem: ſicut nec תְּעָלָה תְּעָלַת Aquæductus, תְּעָלוֹתֶיהָ aquæductus eius. מְנָאָה Pars. & in regimine nu-
954 meri pluralis non mutatur: vt Nechem. 12. 43, מְנָאוֹת הַתּוֹרָה partes legis. Et ſic מְנָיָה, Pars, Nechem. 13.10, מְנָיוֹת הַלְוִיִּם partes Leuitarum.

954 פְּעָלָה Cũ ſeghól & duobus cameſín, quæ neque in regimine neque cũ pronomine mutãtur: & ſecunda litera (niſi eſſet gutturalis) dagheſſaretur. Cæterũ prima exiſtit cum ſeghól loco pathách, ad dirigendã eius pronuntiationẽ, ob ſecundam literã quæ cameſſatur. נֶחָמָה Conſolatio, נֶחָמָתִי conſolatio mea. בֶּהָלָה Terror, בֶּהָלוֹת terrores. *בֶּהָרָה Macula clara, בֶּהָרוֹת maculæ claræ. נְאָצָה Blaſphemia, נְאָצוֹתֶיךָ blaſphemiæ, נְאָצָתֵךְ blaſphemiæ tuæ, נ cum camés. לֶהָבָה Flamma, לְהָבוֹת flammæ. Et in regimine, לַהֲבוֹת, Pſal. 29.7, mutatur contra normam, vel eſt alterius ſpeciei. Et ſic בְּלָהָה Turbatio, vel terror. Et in regimine, בַּלְהוֹת Terrores vmbræ mortis, Iob 24.17. vel eſt à בַּלָּהָה בַּלְהוֹת. Et כֻּהָה Subobſcura, כֻּהוֹת ſubobſcuræ, pro כֻּהָיָה כֻּהוֹת cum ſéri.

956 פְּעֻלָּה Cum ſceuá, ſéri, & camés, & ה: quæ nec in regimine, nec in plurali, nec cum pronomine mutantur: paucis exceptis, quæ in ſingulari, vel in plurali mutantur in regimine, vt *גְּזֵלָה גְּזֵלַת rapina. אֲפֵלָה Caligo, אֲפֵלָתֵךְ caligo tua, אֲפֵלוֹת caligines. חֲשֵׁכָה Tenebra. Et cum י protractiuo poſt ſéri, חֲשֵׁיכָה, Pſal. 139.12. Et in plurali, חֲשֵׁכִים, Ieſa. 50.10. בְּהֵמָה Animal. Et in regimine, בְּהֶמֶת Et cum pronomine, *בְּהֶמְתּוֹ Animal eius, בְּהֶמְתֵּךְ animal tuum, בְּהֶמְתָּם animal eorum. Et in plurali, בְּהֵמוֹת. Et in regimine, בַּהֲמוֹת, Pſal. 8.8. נִבֶּלָה נִבְלַת Morticinũ, vel cadauer, נִבְלָתוֹ morticinum eius, נִבְלָתֵךְ morticinũ tuum, נִבְלָתָם morticinum eorum, נִבְלָתָהּ morticinum

ram gutturalem, camés chatéph tranſit in ח, & ת eſt loco ה: & in regimine, מַחֲרֶת, Leuit. 23. 11. Et cum pronomine, מַחֲרָתָם, 1. Sem. 30. 17. בַּאֲשָׁה Spina, Iiób 31. 40, habet א cum ſceuá, & non cum camés chatéph. Et in הָלְאָה vltra, Hamós 5. 27, huius ſpeciei, camés chatéph tranſiuit in camés latum.

פְּעֻלָּה Cum ſceuá, & duobus cameſín, & ה. Et in regimine, & cum pronomine, tam in ſingulari, quàm in plurali, ſceuá mutatur in chiríc: ſed in plurali abſoluto remanet ſceuá. Et ſecunda litera gutturali exiſtente, prima eſt cum pathách. Sunt tamen nonnulla quæ in regimine non mutantur, vt lenior ſit pronũtiatio. צְדָקָה צְדָקֹת Iuſtitia, צִדְקָתוֹ iuſtitia eius, צִדְקָתְךָ iuſtitia tua, צִדְקָתִי iuſtitia mea, צִדְקָתָם iuſtitia eorum, צְדָקוֹת iuſtitiæ. בְּרָכָה בְּרָכֹת Benedictio, בִּרְכָתוֹ benedictio eius, בִּרְכָתְךָ benedictio tua, בִּרְכָתִי benedictio mea, בִּרְכָתָם benedictio eorũ, בְּרָכוֹת benedictiones. קְלָלָה Maledictio, קְלָלָתְךָ maledictio tua, קְלָלוֹת maledictiones. נְבָלָה Stultitia. מְצָדָה Munitio, מְצָדוֹת munitiones. Et in regimine non mutatur, Ieſa. 33. 16, מְצָדוֹת munitiones ſaxorum. & hoc forſan factum eſt ne grauis eſſet pronũtiatio, ſi diceretur מְצָדוֹת. Et ſecunda exiſtens gutturalis, vt קְעָרָה קְעָרֹת Scutella, קְעָרוֹת ſcutellæ, קְעָרֹתָיו pro קְעָרוֹתָיו ſcutellæ eius. נְעָרָה נְעָרֹת Increpatio. רֹאשָׁה רָאשׁוֹת Caput, רָאשֹׁתָי capita: & cũ duobus ſignis pluralis 1. Sem. 26. 12. סְעָרָה, Turbo, 2. Reg. 2. 1, ס eſt cum camés chatéph: * & ſic eſt ſingulare illius Iechez. 13. 4, כְּשֻׁעָלִים בְּחֳרָבוֹת tãquam vulpes in deſertis: quod eſt חֳרָבָה: quia ex חֳרָבָה tam abſolute quàm in regimine dicitur חֳרָבוֹת. מְעָרָה מְעָרֹת Spelunca, מְעָרוֹת ſpeluncæ, non mutatur in plurali, nec in regimine, Geneſ. 23. 9, מְעָרַת הַמַּכְפֵּלָה ſpe-

951

953

952

951

953

945 bo, סְעָרוֹת turbines. נַעֲרָה Puella, נְעָרוֹת נַעֲרוֹת puellæ, נַעֲרוֹתָיו puellæ eius. נַעֲלָה Calceamentum, נְעָלוֹת calceamenta: licet & à נָעַל deduci possit, quod vtroque in genere (vt plæraque alia) suũ mittit plurale. יַעֲלַת יְעֵלָה Ca-
944 prea, cerui genus. Sunt etiam nónulla in hac specie cũ seghól, quorũ prima radicalis litera est gutturalis, vt חֶלְקָה חֶלְקַת Pars, חֶלְקָתוֹ pars eius, חֶלְקָתְךָ pars tua, חֶלְקָתָם pars eorum. חֶלְיָה Ornamentum, חֶלְיָתָהּ ornamentum eius. עֶדְנָה Voluptas, deliciæ. עֶרְיָה Nuditas. עֶרְוַת עֶרְוָה Turpitudo. חֶרְפַּת חֶרְפָּה Opprobrium. שְׁאֵלָה Petitio, שְׁאֵלָתִי petitio mea, שְׁאֵלָתָם petitio eorum.

949 פַּעֲלָה Cum camés cháteph, sceuá, & camés, & ה: vt חָכְמַת חָכְמָה Sapientia, חָכְמָתוֹ sapientia eius, חָכְמָתְךָ sapiẽtia tua, חָכְמָתָם sapiẽtia eorum, חָכְמַתְכֶם sapientia vestra, חָכְמָתֵךְ sapientia tua, חָכְמוֹת sapientiæ. עָצְמָה עָצְמַת Fortitudo, עָצְמָתוֹ fortitudo eius: עָרְמָה Calliditas, vel astutia, שָׁפְכָה veretrum. עָרְלָה עָרְלַת Præputium, עָרְלָתוֹ præputium eius, עָרְלָתָם præputium eorum. Et in plurali, & etiam in regimine, עָרְלוֹת, 1. Semu. 18.25, In centum
950 עָרְלוֹת præputiis Palæstinorum. Illud verò Iehos. 5.3. In colle הָעָרְלוֹת incircunciforũ: est alterius speciei. חָרְבָּה Desolatio, חָרְבוֹת desolationes, חָרְבוֹתַיִךְ desolationes tuæ, חָרְבוֹתֶיהָ desolationes eius. קָרְחָה Caluitium. מָשְׁחָה Vnctio, מָשְׁחָתָם vnctio eorũ, Exod. 40.15. כְּתֹנֶת Tunica. & in plurali כָּתְנוֹת, Exod. 39.27. Sunt etiam nonnulla in hac specie cum scuréc, vt טָמְאָה טָמְאַת Immũditia, טָמְאָתוֹ immũditia eius, טָמְאָתָם immunditia eorũ, טָמְאָתָהּ immunditia eius, טָמְאוֹת immunditiæ. חָפְשָׁה libertas.
950 חָמְצָה fermentum, & חָמְצָתוֹ, Hoseah 7.4. quanquam dici potest quòd sit macór, teste R. Dauíd in Michlól & Lib. radicũ. מָחֳרַת Cras, est de hac specie, & propter lite-

ancillæ, שִׁפְחֹתָיו ancillæ eius. אִמְרָה אִמְרַת Eloquiũ, אִמְרָתוֹ eloquiũ eius, אִמְרָתְךָ eloquium tuum, אֲמָרוֹת eloquia. Inuenitur & cum seghól אֶמְרָתוֹ Thren.2.17.quanquam eius absolutum sit cum chiríc. שִׂמְלָה שִׂמְלַת Vestis, שִׂמְלָתוֹ vestis eius, שִׂמְלָתְךָ vestis tua, שְׂמָלוֹת vestes, שִׂמְלוֹתַיִךְ vestes tuæ, שִׂמְלוֹתָם vestes eorum. כִּבְשָׂה כִּבְשַׂת Agna, כְּבָשׂוֹת כִּבְשׂוֹת agnæ. מִשְׁחָה מִשְׁחַת Vnguentum, מְשָׁחוֹת vnguenta. שִׁכְבָּה effusio, vel descensus: אִבְחָה fulgor, vel acies: כִּשְׂבָּה agna: שִׁבְיָה captiuitas, vel captiua. כִּלְיָה כִּלְיַת Ren, כְּלָיוֹת כִּלְיוֹת renes, כִּלְיוֹתַי renes mei. בִּרְיָה Pinguis, Iechez. 34.20, pro בְּרִיאָה teste R. Dauíd in Lib. radicũ. מִנְחָה Sacrificium, vel munus, מִנְחָתוֹ munus eius, מִנְחָתְךָ munus tuũ, מִנְחָתִי munus meum, מִנְחָתָם munus eorum, *מִנְחוֹת munera, מִנְחֹתֶיךָ munera tua, מִנְחוֹתֵיכֶם munera vestra. quod dicitur à נָחָה, sicut מִצְוָה præceptum, dicitur à צִוָּה. si enim מ esset radicale, in plurali מְנָחוֹת, & non מִנְחוֹת faceret. גִּבְעָה Collis, גְּבָעוֹת גִּבְעוֹת colles. קִרְיָה Ciuitas, oppidum: & in plurali קְרִיּוֹת cum chiríc ר, & י daghessatũ loco hannách, pro קְרָיוֹת vt כְּלָיוֹת: quanquam dici potest nomẽ esse vrbis, vel alterius speciei. שִׁמְמָה Desolatio, Iechez.35.7, Dabo montem Sehír לְשִׁמֲמָה in desolationem: in quo שׁ protrahitur. Sunt autem aliqua quæ in ים mittunt plurale, vt פִּשְׁתָּה Linum, פִּשְׁתִּים פִּשְׁתֵּי lina. חִטָּה triticum, pro חִנְטָה: daghessatur enim ob defectum נ. חִטִּים tritica. Sunt etiam nonnulla in hac specie cum pathách, vt שַׂלְמָה Vestis, שַׂלְמָתוֹ vestis eius, שְׂלָמוֹת vestes, שַׂלְמוֹתֵיכֶם vestes vestræ. אַמְצָה Robur, כַּבְשָׂה agna, עַוְלָה iniquitas, עַלְוָה iniquitas, עַנְוָה mansuetudo, שַׁלְוָה שַׁלְוַת prosperitas. Et sic propter sequentem literã gutturalẽ, vt אַהֲבָה Amor, אַחֲוָה fraternitas, פַּחְדָּה timor, שָׁאֲרָה caro, רַחֲצָה lauacrum, יַעֲנָה struthio, סַעֲרָה סַעֲרַת tur

945

מִצְרִי AEgyptius, & alia gentilia & patronymica nomina, de quibus dictum est. Et cum pathách propter ח sequens: vt תַּחְתִּי pro תַּחְתִּיִּי inferior: & תַּחְתִּיִּם inferiora, pro תַּחְתִּיִּים, Genes. 6.16. Et cum seghól, vt שֶׁכְוִי gallus, Iiób 38.36. Et פֶּלְאִי, Iudi. 13.18, cum א quiescente, & longũ propter seghól. Et cũ sceuá, vt פְּנִימִי interior: & פְּנִימִים pro
939 פְּנִימִיִּים interiora. Et cum séri, לֵוִי leuita, pro לִוְיִ, aut לִוְיִי. in plurali, לְוִיִּם cum י radicali duntaxat, pro לְוִיִּים cum duobus iodín: quãquam perfectũ debet esse cum tribus io-
940 dín לְוִיִּיִּים, primo, radicali: secũdo, signo pluralis: tertio, signo nominis haiáchas. Et sic שֵׁנִי secundus, pro שְׁנִיִּי: & שְׁלִישִׁי pro שְׁלִישִׁיִּי tertius, vt dictum est in nominibus ordinalibus, Cap. XIII, in quibus י leniendi gratia abiicitur: quorũ plurale perfectum, itidem cũ tribus debe ret esse iodín שְׁנִיִּיִּים. Et ita cætera nomina ordinalia.

942 פַּעְלַי Cum pathách, sceuá, & pathách. מַהֲרַי Maharái, נַחֲרַי Nacharái, פַּעֲרַי Paharái, propria nomina quæ habẽtur 2. Sem. 23.28.35.37.* Huius speciei est שַׁדַּי Omnipotens, cuius perfectum est שַׁדְדַּי. Item אַחֲרַי Retrocedens, Prouerb. 28.23, teste R. Ioséph Chimchí.

Nomina desinentia in ה. CAP. XVII.

NOmina desinentia in ה quiescens, communiter sunt fœminei generis, præter generũ & specierum nomina, de quibus dictum est.
פִּעְלָה Horum igitur quædam sunt cũ chiríc, sce-
943 uá, & camés, & sunt breuia: & in regimine genitiui, camés mutatur in pathách, & ה in ת: in plurali verò sunt cum ו & ת. Et sic alia nomina in ה desinentia, paucis exceptis: & cum pronominibus retinent camés, & ה similiter mutatur in ת, vt שִׁפְחָה שִׁפְחַת Ancilla, שִׁפְחָתוֹ ancilla ei⁹, שִׁפְחָתְךָ ancilla tua, שִׁפְחָתִי ancilla mea, שִׁפְחוֹת

s.i.

poteſtas, שַׁלִּיטִים poteſtates. לַפִּיד lāpas, לַפִּידִים lampades. צַדִּיק iuſtus, צַדִּיקִים iuſti. אַמִּיץ fortis, פַּטִּישׁ malleus, סַפִּיר ſapphirus, בַּשִּׁיל ſecuris, שַׁגִּיא magnus, חַפִּיר rubore ſuffũ dens, עַתִּיק auulſor, סָרִיס eunuchus, עָרִיץ fortis. A quibus & fœminea אַדִּירָה אוֹ אַדֶּרֶת, שַׁלִּיטָה אוֹ שַׁלֶּטֶת.

פְּעוֹל Cum ſéri & chólem: quæ non mutantur. & nonnulla poſt ſéri habent hannách, id eſt literam quieſcentem: vt אֵזוֹב Hyſſopus, אֵזוֹר cingulum, אֵפוֹד ſuperhumerale. Et עֵירוֹם Nudus, עֵירְמִים nudi: quanquam dici poteſt quòd ſit ex dagheſſatis. 935 927

פְּעוּל Cum ſéri & ſcuréc, quæ non mutãtur: vt אֱמוּן fides, fidelitas, veritas: אֱמוּן funis, אֱסוּר carcer, אֲבוּס præſepe. Sed אֲבוּסֶיךָ præſepia tua, Iiób 39.12, & אֲסוּרָיו vincula eius, Iudicũ 15.14, mutantur, vel ſunt de alia ſpecie. 935 936

פּוֹעַל Cum chólem: vt חוֹרן Chorón, vrbis nomen. 937

פּוֹעֵל Cum ſcuréc & ſéri, & nõnulla cum daghés, vt שׁוּנֶם Suném, vrbis nomen: vnde fit patronymicum שׁוּנַמִּית Sunãmíth. 1. Reg. 1.15. אֵזֶן Vzzén proprium vrbis nomen, 1. Paral. 7.24, cum daghés. כֻּסֶּמֶת Spelta, כֻּסָּמִים Iechez. 4.9. quanquam & à כֻּסֶּמֶת eſſe poteſt. 937

פְּעֻלּוֹ Cum chólem, ſceuá & ſcuréc, vt בְּכֹרוֹ Bóchru, proprium viri nomen, 1. Paral. 8.38. Et illud Geneſ. 1.2, תֹּהוּ בֹּהוּ ſecundum R. Ionáh eſt ſicut תִּהְיוּ בֹּהְיוּ. 937

פְּעוּלִי Cum ſceuá, ſcuréc & chiríc, vt יְהוּדִי Iehudæus. Plurale יְהוּדִים Iehudæi, pro יְהוּדִיִּים. 937

פָּעֳלִי Cum camés chatéph, ſceuá, & chiríc: vt חָפְשִׁי liber, חָפְשִׁים pro חָפְשִׁיִּים, & fœmineũ חָפְשִׁית libera, 2. Reg. 15.5. נָכְרִי Alienus, extraneus: & נָכְרִים pro נָכְרִיִּים: & fœmineum נָכְרִיָּה extranea, Exod. 2.22. נָכְרִיּוֹת Geneſ. 31.15. נָעֳמִי Nahomí proprium mulieris nomen, נ cum camés lato, & ע cum camés chatéph, leniendi ע gratia. 938 938

פָּעֳלִי Cum chiríc, ſceuá, & chiríc, vt עִבְרִי Hebræus,

pro סְבָכוֹ,* ב cum camés chateph, ſed ſatis fuit ei ſceuá tantum, leniendi cauſa, vt ex כֻּתָּנוֹת, dixerunt וַיִּשְׂאֵם בְּכֻתָּנָתָם & tulerunt eos cum tunicis ſuis, Leuit. 10. ת cum ſceuá ſolum, non camés chatéph. Quanquã poteſt eſſe & à שִׁבְרָךְ vt גֹּדֶל magnitudo, quod facit גָּדְלוֹ, vt dictum eſt: & dagheſſatur ב euphoniæ gratia.

932 פָּעִיל Cum camés & chiríc, quæ in regimine & cum pronominibus, mutant camés in ſceuá, & nonnulla in plurali ſunt cũ daghés loco hannách: vt קָצִיר Meſſis, קְצִירוֹ meſſis eius. נָדִיב Spontaneus, vel princeps: נְדִיבִים ſpõtanei. פָּתִיל Filum, פְּתִילִים fila. אַבִּיר Fortis. סָרִיס Eunuchus, סְרִיסֵי eunuchi. * Et סָרִיסָיו eunuchi eius, cum camés præter normam. שָׂרִיד Superſtes, שְׂרִידִים ſuperſtites. פָּלִיט Euaſor, פְּלִיטִים euaſores: סָעִיף Cacumen, vel cogitatio: סְעִיפִים cacumina, סְעִיפֶיהָ cacumina eius. עָשִׁיר Diues, עֲשִׁירִים diuites. נָזִיד pulmentum, נָזִיר nazaræus, רָכִיל fraudulentia, חָרִישׁ aratio, חָצִיר herba, בָּצִיר vindemia, גָּדִישׁ aceruus, שָׁמִיר ſpina, שָׂכִיר mercẽnarius, אָמִיר ramus ſuperior, זָמִיר cantus, vel putatio: סָדִין ſindon, חָמִיץ purus, כָּלִיל perfectus, נָחִית Deſcenſor, caſtrametator, נְחִתִים deſcẽſores. daghés vice hannách, id eſt ׳ quieſcẽtis: ponitur enim pro נְחִיתִים.

פָּעִיל Cũ ſceuá & chiríc, quæ non mutantur: vt כְּסִיל
934 כְּסִילִים Orió. יָדִיד Dilectus, יְדִידְךָ dilect' tuus, יְדִידִי dilectus meus. מְהִיר feſtinus, אָוִיל ſtultus, כְּלִיל exuſtio, עָוִיל iniquus, שְׁחִין vlcus, רְצִין Reſin, regis proprium nomen, גְּבִיר dominus, חֲסִין fortis, כְּפִיר catulus leonis, דְּבִיר oraculum, גְּדִיל perplexus, שְׁבִיב ſcintilla, בְּלִיל mixtus.

פַּעִיל Cum pathách & chiríc, & daghés, quæ non
934 mutantur: vt אַבִּיר Potens, אַבִּירִים potentes. כַּבִּיר Fortis, כַּבִּירִים fortes. אַדִּיר Magnificus, אַדִּירִים Magnifici. שַׁלִּיט

אוֹצָרוֹת thesauri. Et in regimine, אוֹצְרוֹת, 2. Paralip.12.9. אוֹצְרוֹתָיו Thesauri eius, אוֹצְרוֹתַי thesauri mei. גּוֹזָל Pullus columbarum, גּוֹזָלָיו pulli columbarum eius. תּוֹלָע Vermis, תּוֹלָעִים vermes. גּוֹרָל Sors, גּוֹרָלוֹ sors eius, גּוֹרָלְךָ sors tua, גּוֹרָלָם sors eorum, גּוֹרָלוֹת sortes. עוֹלָם Sæculũ, עוֹלָמִים sæcula. כּוֹכָב Stella, כּוֹכָבִים כּוֹכְבֵי stellæ. שׁוֹשָׁן Lilium: & in plurali שׁוֹשַׁנִּים cum daghés. חוֹתָם Sigillum. שׁוֹפָר שׁוֹפַר 930
Tuba, buccina, שׁוֹפָרוֹת שׁוֹפְרוֹת tubæ, שׁוֹפְרוֹתֵיהֶם tubæ eorum. *Veniũt etiam ex eis cum pathách sine regimine, vt דּוֹנַג cera, כּוֹבַע & קוֹבַע galea, אוֹפַן rota. At R. Iehudáh scripsit כּוֹבָע & קוֹבָע cum camés. Inuenitur & longum, כּוֹבַע, 1.Sem.17.5, & Iesa.59.17. עוֹלָל Paruulus, עוֹלָלִים paruuli, עוֹלָלֶיךָ paruuli tui. שׁוֹלָל Spoliatus. אוֹהָל Tabernaculũ, אוֹהָלִים tabernacula, אוֹהָלָיו tabernacula eius, אוֹהָלֶיךָ tabernacula tua. אוֹפָן Rota. & in regimine, אוֹפַן, Iesa.28.27. Inuenitur etiam absolutum cum pathách, Iechez. 1.15, Et ecce אוֹפַן rota vna. אוֹפַנִּים est cum daghés.

פּוּעַל Cum scuréc & camés, vel pathách: & nonnulla sunt cum daghés, vt עוּגָב Organũ, vel tibia. שׁוּעָל Vulpes, שׁוּעָלִים vulpes. כּוּמָז subligaculũ. יוּקָשׁ Auceps, יוּקָשִׁים aucupes. מוּעָד Lapsus, מוּעָדִים lapsi. אוּלָם Porticus, etiam in regimine est cum camés. Et cum pathách, vt יוּבַל Riuus, הוּתַל delusus, סוּגַר carcer vel cõpes, שׁוּשַׁן lilium. Et cum scuréc, vel camés chatéph, & daghés, vt סֻלָּם scala, גּוּמָּץ fouea, לֻקָּח ablatus, אֻכָּל consumptus, אֻמָּן artifex, יוּלָּד natus. 931

פֻּעֹל Cum scuréc & chólem & daghés: & nonnulla cum ת in fine. vt סֻבֹּל Onus, סֻבֳּלוֹ onus eius. סֻבֹּךְ Densitas, סֻבֳּכוֹ densitas eius. Et סֻבֳּכוֹ, Irme.4.7, cum sceuá pathách, vel cum sceuá tantum, vt habent alii codices, teste R. Dauíd in Michlól & libro radicum, ponitur 931 932

munitiones eius.

926 פִּיעוֹל Cum chiríc & chólem, quæ non mutantur, & ex eis nõnulla ſunt cum daghés: vt קִיטוֹר Vapor, vel nebula, שִׁילוֹחַ Siloách, גִּיחוֹן Ghichón, fluuii nomen, שִׁיחוֹר Nilus, צִינוֹק carcer. Et cum daghés, vt צִפֳּרִים Auis, צִפֳּרִים aues: chólem in plurali vertitur in camés chatéph. כִּנּוֹר Cithara, כִּנּוֹרִים citharæ, כִּנּוֹרֵיךְ citharæ tuæ. Et fœmineo genere, כִּנּוֹרוֹת, 2. Paral. 9. 11. Et כִּנּוֹרוֹתֵינוּ Citharæ noſtræ, Pſal. 137. 2. יִסּוֹר Caſtigatio, vel eruditio. כִּיּוֹר caminus, vel lãpas. גִּבּוֹר Potẽs, גִּבּוֹרִים potẽtes. שִׁכּוֹר ebrius.

927 פְּעוּל Cum chiríc & ſcuréc & daghés, breuia, quæ nõ mutantur: vt בִּכּוּר Primitiuum, בִּכּוּרִים primitiua. צְבוּר aceruus, צְבוּרִים acerui. קְבוּץ congregatio, קִבּוּצֵיךְ congregationes tuæ, Ieſa. 57. 13. נְחוּם conſolatio, נֶחָמִים conſolationes, נְאוּף Adulteriũ, נְאוּפִים adulteria, נְאוּפַיִךְ adulteria tua. פְּגוּל Abominabilis, פְּגוּלִים abominabiles. חֲתוּל faſcia, faſcia pectoralis. קְשׁוּר Torques. שִׁקּוּץ abominatio, כִּיּוּן idolũ, חִבּוּק cõplexus, סִכּוּת Siccúth, nomẽ idoli. שְׁכוּל ſterilitas, שְׁכוּלַיִךְ ſterilitates tuæ. גְּרוּף opprobrium, גְּרוּפִים opprobria. לְמוּד diſcipulus, לִמּוּדַי diſcipuli mei. שְׁקוּי irrigatio, צְפוּי operimentum. קִשּׁוּא cucumis, קִשָּׁאִים cucumeres, עִזּוּז fortis. זְרוּעַ Satus, eſt cum ſéri propter ר

928 literam, teſte R. Dauíd in Michlól.

928 פּוֹעִיל Cum chólem & chiríc, quæ non mutãtur, vt אוֹכִיל cibus, אוֹפִיר Ophír, בּוֹרִית Boríth, genus herbæ, vel ſapo quo lauantur veſtes.

928 פּוֹעַל Cum chólem & camés: & in regimine genitiui cum pathách: & cũ pronomine non mutantur, neque in plurali abſoluto: ſed in regimine camés mutatur in ſceuá, & ſic cum pronominibus. quædam autem habent daghés. אוֹצָר Theſaurus, אוֹצָרוֹ theſaurus eius,

בְּרָתוֹקוֹת זָהָב catenis aureis. Sed illud Ieſah. 40.19, וּרְתָקוֹת כֶּסֶף & catenas aureas: eſt ex raphatis. Et א exiſtente tertia radicali, קַנָּא Zelotes.

פָּעוּל Cum camés & ſcuréc, & breuia: & cõmuniter mutantur tam in regimine, quàm in plurali, & cũ pronominibus, vt שָׁבוּעַ hebdomada. Et in regimine, שְׁבוּעַ, 924 Geneſ. 29. 27. Plurale eſt ſecundum formam maſculinorum, שָׁבוּעִים, Daniel 9.25.* Et fœmineorum, שָׁבָעוֹת, 925 Exod. 34.22. In plurali & affixo non mutatur, vt differat ab illo Iechez. 21.23, שְׁבֵעֵי שְׁבֻעוֹת לָהֶם iurantes iuramentis eis. quod eſt alterius ſignificantiæ. In regimine mutatur, Iechez. 45.21, חַג שָׁבֻעוֹת יָמִים feſtiuitas ſeptẽ dierum. Et Gen. 29.27, מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת imple hebdomadá huius. חָרוּל Vrtica, vel carduus. Et in plurali, חֲרָלִים daghef ſatur, Prouer. 24. 31. שָׁחוּט, Irme. 9. 8, חֵץ שָׁחוּט ſagitta tracta. vel occídens. Et ſecundum R. Ioſéph Chimchi, eſt nomen tóar, perinde acſi dicat שׁוֹחֵט: ſicut עָשֵׁק pro עוֹשֵׁק calumniator, Prouerb. 28.17. קָלוּט Membrũ contractum: שָׁרוּעַ membrum monſtroſum. עָצוּם Fortis, עֲצוּמִים fortes. בָּרוּךְ בְּרוּךְ Benedictus, בְּרוּכִים benedicti. שָׁאוּל Saúl, regis Iſraél proprium nomen.

פָּעוּל Cum pathách & ſcuréc: dagheſſata, ſi ſint literæ 925 dagheſſabiles: & breuia, quæ nec in regimine, nec in plurali, nec cum pronomine mutantur: vt in ſequentibus patet, טַבּוּר Vmbilicus, תַּנּוּר clibanus, חַנּוּן miſerator, שַׁבּוּל abſque filiis. תַּפּוּחַ Malus arbor & fructus, Malum, תַּפּוּחִים mala. עַמּוּר Columna, עַמּוּרִים columnæ. אַלּוּף Dux, אַלּוּפִים duces. חַלּוּק Lenis, חַלּוּקִי lenes. רַחוּם Miſericors. Et בַּחוּר Iuuenis electus, בַּחוּרִים בַּחוּרֵי iuuenes. בַּחוּרִים בְּחוּרֵי ſunt à בַּחוּר cum camés. חָרוּץ ſolicitus, חָרוּצִים ſoliciti. בַּחוּן Munitio, בַּחוּנִים munitiones, בַּחוּנֵי

922 קְטֹנִים parui. Et in dictione קָטֹנִי עָבָה Minimus meus groſſior eſt lumbis patris mei, 1. Reg. 12.10, ק remanet cum camés, vt erat in ſingulari ſeparato, id eſt non cõiuncto: & dum coniungitur, abſorbetur ו in daghés, & vertitur chólem in camés chatéph. Et ita remanet camés in pronomine ſecundum morem ſingularis ſeparati in dictione קָטֹנְךָ morſus tuus, Hoſe. 13.14. Sic etiã remanet camés in coniũctione, in dictione קִבַּל־עַם corã

923 populo, 2. Reg. 15.10. Et ſic cum pronomine, Iechez. 26. 9, וּמְחִי קִבֵּלוֹ & arietem machinæ ſuæ &c. quod dagheſſatur propter abſorbitionem hannách, vt קָטֹנִי. Nonnulla enim huius ſpeciei habent daghés in plurali vice hã nách, vt עָרוֹם Nudus, עֲרֻמִּים nudi: אָדוֹם Rufus, אֲדֻמִּים rufi: נָקוֹד Punctatus, נְקֻדִּים punctati. i. maculati & aſperſi pũctis. Et עֲבָתָה denſa, perplexa, Iechez. 6.13, ab עָבוֹת dẽſus, perplexus. Et in plurali ſine daghés, עֲבוֹתִים עֲבוֹתוֹת.

Et טָהוֹר Mundus: & in regimine טְהוֹר. Et cum maccáph, Prouerb. 22.11, טְהַר־לֵב mundũ corde: & Iiób 17.9, וְטַהֲר־יָדַיִם & mundus manibus. ט & ה cũ camés chatéph. שָׁלוֹם שְׁלֹם Pax, שְׁלוֹמְךָ pax tua, שְׁלוֹמָהּ pax eius. כָּבוֹד כְּבוֹד Gloria, כְּבוֹדוֹ gloria eius, כְּבוֹדִי gloria mea. עָשׁוֹק calúniator, עָבוֹת dẽſus, perplexus: אָסוֹן mors. גָּרוֹן Guttur, גְּרוֹנָם guttur eorum. שָׁלֹשׁ Tres, אָמוֹן nutritus. אָדוֹן אֲדֹן dominus, אֲדוֹנוֹ dominus eius, אֲדוֹנִי dominus meus, אֲדוֹנִים

921 אֲדוֹנֵי domini. אָרוֹן אֲרֹן Arca. 2. Reg. 12.9, Et tulit Iehoiadáh ſacerdos אֲרֹן אֶחָד *arcam vnam. Illud 2. Paral. 24. 8, Et fecerunt אֲרֹן אֶחָד arcam vnam: non eſt de hac ſpecie, ſed habentium ſceuá & chólem, vt שְׁאוֹר, quia non eſt in regimine, teſte R. Dauíd in Michlól.

923 פָּעוֹל Cũ pathách & chólem: vt רָתוֹק catena, כִּמּוֹן cymi nũ, Plurale רְתֻקִּים, eſt fœmineum, cũ ſcuréc, 1. Reg. 6.21,

פָּעוּל Cum ſceuá & ſcuréc, quæ nec in regimine, nec cũ pronominibus mutantur. vt זְבוּל Habitaculum, גְּבוּל Terminus, גְּבוּלוֹ terminus eius, גְּבוּלְךָ terminus tuus, גְּבוּלוֹת termini, גְּבוּלוֹתֶיךָ termini tui. כְּרוּב Cherúb, כְּרוּבִים cherubím. יְצוּעַ Stratum, יְצוּעִי ſtratum meũ. זְכוּר Maſculus, זְכוּרְךָ maſculus tuus. זְבוּב Muſca, זְבוּבֵי זְבוּבִים muſcæ. כְּלוּב cauea in qua ponuntur aues. נְאוּם dictus, vel ſermo, כְּסוּי operimentum. פְּדוּי Redemptio vel redemptus, פְּדוּיִים redemptiones. יְצוּר Membrũ, יְצוּרַי mẽbra mea. אֲשׁוּן nigredo. 919

פָּעֻל Cum camés & chólem, breuia: quorum camés in regimine mutatur in ſceuá, vel camés chatéph, ſi fuerint cum maccáph. Et in plurali nonnulla ſunt cum daghés vice hannách, & mutantur, itidem & cum pronominibus. vt גָּדוֹל magnus. & in regimine גְּדוֹל, Irme. 32. 19. Et cum maccáph, וּגְדַל־כֹּחַ & magnus fortitudine, Nachúm 1. 3. רָחוֹק Longinquus, רְחוֹקִים longinqui. Et fœmininum, רְחוֹקָה Longinqua. Sed illud Iudic. 18. 28, רְחוֹקָה־הִיא lóginqua eſt: habet ר cum ghahiá, & ח (præter normam) cum accentu. At illud Irme. 3. 7, בְּגֹדָרָה præuaricatrix ſoror eius: * venit inſtar ſingularis, pro בְּגוֹדָרָה. Quandoque ה mutatur in ת, & fit dictio longa: vt 2. Sem. 18. 8, Et fuit ibi bellum נָפוֹצָת diſperſum ſuper faciem omnis terræ. pro נְפוֹצָה inſtar גְּדוֹלָה magna. & eſt dictio extranea, quanquam dici poteſt quòd ſit ſicut קְטוֹרֶת incenſum, & נְחוֹשֶׁת æs: & camés eſt loco ſceuá. Sed ſi deducatur à פּוּץ, & נ ſit coniugationis niphhál, * tunc eſt cum camés: quia eſt dictio longa, teſte R. Dauíd in Michlól. קָרוֹב Propinquus, קְרוֹבוֹ propinquus eius, קְרוֹבִים propinqui, קְרוֹבָה propinqua. קָטוֹן Paruus, קְטוֹנוֹ paruus eius, קְטוֹנְךָ paruus tuus, קְטוֹנִי paruus meus, 919 921 920 921

quieſcit protrahendi gratia, quod tamen interdũ abiicitur de ſcriptura, vt Nechem. 3.5, Nõ induxerunt צַוָּארָם collum ſuum in cultum Domini ſui. Et in regimine, צַוְארֵי, Geneſ. 45.14. Et cum pronomine, צַוְארֵיכֶם, Irme. 27.12. In hac ſpecie ſunt etiam nonnulla cum gemino pathách, אַבַּר nomen proprium, Geneſ. 10.10. פַּנַּג nomẽ loci, vel balſamum, Iechez. 27.17. אַחַר Poſt: quod non dagheſſatur quòd ח non ſit litera dagheſſabilis. Et in
917 plurali, אַחֲרֵי אַחֲרֵיו. פַּדָּן Paddán, Geneſ. 25.20. quanquã dici poteſt abſolutum eſſe פַּדָּן cum camés. Et in regimine, מִפַּדַּן אֲרָם de Paddán Syriæ, Gen. 25.20. Et cũ ה, Gene. 28.2, פַּדֶּנָה אֲרָם in Paddán Syriæ. dici tamen poteſt quòd ſeghól eſt loco pathách, teſte R. Dauíd in Michlól. שַׁדַּי
916 quoque Omnipotẽs, poteſt eſſe de hac ſpecie, vt idem teſtatur: in quo י eſt vice ד: quod eſt cũ pathách, quia exit vt אַי בִּי גִּי. Huius ſpeciei eſſe poſſunt & פֶּחָם כֶּחָשׁ, גֶּחָל de quibus iam dictum eſt. Et ſic quorum vltima radicalis quieſcit, vt חַטָּא Peccator, חַטָּאִים peccatores: חַטָּאֵיהֶם peccatores eius. רַכָּא Contritus. Sed illud Pſal. 34.19, וְאֶת־דַּכְּאֵי־רוּחַ contritos ſpiritu: eſt cum ſceuá. קַנָּא Zelotes, æmulator.

918 פָּעוֹל Cum ſceuá & chólem, quæ neque in regimine, neque cum pronominibus mutãtur. vt שְׂאוֹר Fermentum, סְגוֹר aurũ purum, יְאוֹר fluuius, יְקוֹד exuſtio, חֲמוֹר aſinus, בְּכוֹר primogenitus, גְּדוֹל magnitudo, זְרוֹעַ brachiũ, שְׁחוֹחַ humiliatio, vel humilis, גְּבוֹהַּ excelſus. שְׂמֹאל Siniſtra, א eſt loco ו protractiui: quanquam & cũ ו quandoque inueniatur: vt Num. 20.17. תְּאוֹם Gemellus, geminus. Vel eſt à תְּאוֹם inſtar גְּדוֹל magnus. צָפוֹן Aquilo, Iehoſ. 11.2, poteſt eſſe de hac ſpecie, quia non eſt in regimine illo in loco.

baculi. Sed illud Geneſ.30.37,Et tulit לִבְנֶה מַקֵּל virgam populi,id eſt populeam: quod eſt mutatũ in pathách: non eſt huius ſpeciei, teſte R. Dauíd in Michlól. שָׂרֵת 912
Miniſterium,מָאֵן renuens,מָהֵר feſtinans. Et מָאֵן eſt cum camés, & מָהֵר cum pathách, ſúntque nomina toarím. רַחֵם miſericordia. Et שִׁקְמִים ſycomori,eſt huius ſpeciei, vel de ſpecie עִוֵּר cæcus.

פָּעַל Cum pathách & camés,& daghés.Et in coniũctione, ſiue regimine genitiui, mutant camés in pathách,vt שַׁבַּת ſabbatum.Et in regimine,Exod.35.2,שַׁבַּתּוֹן Sabbatum ſabbati. vel ſabbatuli. Quod inuenitur & fœminei generis, Leuit. 16.31, שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן הִיא לָכֶם Sabbatũ ſabbati eſt vobis.Et maſculini,Deut.5.12,Cuſtodi diem הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ ſabbati ad ſanctificãdum eum. Et cum pronomine,שַׁבָּתוֹ Sabbatum eius,Ieſa.66.23.Et 915
in plurali,שַׁבָּתוֹת,2.Paral.2.4. Sed ſecundum R.Dauíd in Michlól, שַׁבַּת eſt alteri' ſpeciei & ponitur vice שַׁבָּתַת. cadit enim vltimum ת,euphoniæ & lenitatis gratia, propter concurſum duorum tauin,& daghés eſt ob defectum vltimi ת. Et quanquam in פְּחֵתֶת cõfoſſio,corroſio,Leuit.13.55, eſt concurſus duorum tauin, voluit tamen author in שַׁבַּת vnũ remouere ת, ob eius dictionis frequentiam.quippe ſi de hac eſſet ſpecie,ת in dictione שַׁבָּתוֹ Ieſa.66.23,Et וְשַׁבָּתָה Hoſéah 2.11,non eſſet dagheſſatum,ſed raphatum,videlicet שַׁבָּתוֹ.Et ſic alterum. סַלָּח Propitiator, parcens,מַלָּח nauta,vel remex: בַּלָּב tonſor,בַּלָּבִים tonſores,Iechez.5.1. גַּנָּב Fur, גַּנָּבִים fures. סַבָּל Onus,vel baiulus.קַשָּׁת arcus, & ſagittarius. חָרָשׁ Faber,artifex,non mutatur:& ח eſt cũ camés,quòd ר litera non ſit dagheſſabilis:vel eſt ita vt vicẽ ſuppleat daghés:& ſic* פָּרָס Parás, Perſa. צַוָּאר Collum,in quo א 917.916

do eius, רָחְבָּהּ latitudo eius. בְּחַן Probatio, שְׁחַד munus, צֹהַר feneſtra. רָמָה Lancea, רְמָחִים lanceæ. Et cum pronomine ר eſt cum camés in libris correctis, teſte R. Da
909 uíd in Michlól & lib. rad. Nechem. 4.13, cum gladiis ſuis* רְמָחֵיהֶם (&) lanceis ſuis. Et אֹרַח ſemita, via: in plurali more fœmininorum facit אֹרְחוֹת, Iudi. 5.6. Et in cõ iũctione אָרְחוֹת. Iiob 6.18, אָרְחוֹת דַּרְכָּם ſemitæ viæ eorũ.

910 פָּעַל Cum camés & ſeghól, & longa: vt עָוֹל iniquitas, peruerſitas. Et cum pronomine, עַוְלוֹ, Iechez. 18.26. Et in
911 coniunctione, עָוֹל cũ ſeghól, Iechez. 28.18. מָוֶת Mors. Et cum ה redundante, מָוְתָה, Pſal. 116.15. Et in coniunctione, & cùm pronomine, ו quieſcit: vt Nume. 23.10, Moriatur anima mea מוֹת morte rectorum. Et ſic in plurali cum ו quieſcente. Iechez. 28.10, מוֹתֵי mortibus incircunciſorum morieris. Et ſic תָּוֶךְ תּוֹךְ Medium, תּוֹכוֹ medium eius. שָׁוְא mendacium, eſt ex hac ſpecie, teſte
911 R. Dauíd in Michlól: quanquã ו eſt lene, & א quieſcẽs eſt loco ה. Et cum pronomine, שַׁוְאֵךְ. vel cũ ו quieſcente, שׁוְאֵךְ. Fieri etiam poteſt vt גַּיְא vallis, ſit ex hac ſpecie, quanquam interdum ſcribatur abſque א. Et nó eſt cum camés vt שָׁוְא, ſed cum pathách, eo quòd egreditur ſecundum formam אַי בַּי גַּי, quæ ſunt pronomina primæ perſonæ patháchata: שָׁוְא verò eſt ſecundũ normam cameſſatum, éſtque ſecundum formam אָיו בָּיו גָּיו quæ ſunt pronomina tertiæ perſonæ cameſſata.

912 פַּעַל Cum pathách & ſéri dagheſſata, quæ in coniũctione ad nomen non mutãtur: ſed in plurali, & cum pronomine, ſecunda litera eſt cum ſceuá, & interdum ſine daghés læuigandi gratia, vt חֵלֶק lenis, Ieſah. 57.6, בְּחַלְקֵי־נַחַל חֶלְקֵךְ in lenibus petris torrentis pars tua. שַׁבֵּחַ laudator. מַקֵּל Baculus, vel virga: מַקְלוֹ bacul' eius, מַקְלוֹת

Hamós 2.9, וְשָׁרָשָׁיו & radices eius deorſum. Iiób 18.16, Deorſum שָׁרָשָׁיו radices eius ſiccabuntur. קֶמֶץ Pugillus: & cum pronomine habet קֶמְצוֹ pugillum ſuũ, Leuit.2.2. Et גֹּדֶל Magnitudo. Pſal.150.2, Laudate eum ſecũdum multitudinem גֻּדְלוֹ magnitudinis eius. חֻפָּה Vola: חֻפּוֹת volæ duæ, חֻפֹּתֵיכֶם volæ veſtræ, חֻפֹּתָיו volæ eius. אֹפָן Rota, אֹפַנָּיו rotæ eius. גֹּרֶן Area, גָּרְנִי area mea: אֻפָּל Caligo, עָפָל arx, חֹפֶשׁ liber liberi, חֹרֶשׁ Chores proprium regis nomen, qui Cyrus dicitur, הוֹלֶם malleus, שֹׁבֶךְ denſitas, נְקֶף excuſſio, עֹצֶב dolor, קְשֹׁט veritas. אֹהֶל Tentorium, tabernaculum, אֳהָלִים tabernacula. Et cum chólem ad protrahendũ iuxta ה, אֹהָלִים, & אָהֳלָיו tabernacula ſua, 2. Sem.20.22. Et אָהֳלַיִךְ tabernacula tua, Num.24.5, Deut. 33.18. quanquam poſſunt eſſe ab אֹהֶל inſtar גּוֹרֶל בְּהֶן pollex, eſt cũ ſeghól: & mittit plurale vt fœminina בְּהוֹנוֹת, Iudi.1.7. quãuis poſſit eſſe à בְּהוֹנָה vel בְּהֶן, teſte R. Dauíd in Michlól. Et חֹזֶק fortitudo, Chag.2.23. חָזְקֵנוּ fortitudo noſtra, Hamós 6.13. בְּאֶשׁ Fœtor, בָּאְשׁוֹ fœtor eius, Ioél 2.20. Et בָּאְשָׁם fœtor eorum, Ieſa. 34.3: in quibus א quieſcit, quanquam eius ſingulare poſſit eſſe ſecundũ aliam formam, vt Hamós 4.10, Et aſcendere feci בְּאֶשׁ fœtorem caſtrorum veſtrorum. *Efferenda autem fuerant בְּאָשׁוֹ בְּאָשָׁם, cum chólem א, ſed quieſcere fecerũt א in medio eorum iuxta conſuetudinem, & tranſtulerunt motionem eius in ב. Camés chatéph enim & chólem æquantur. Et ſi ſecunda litera fuerit gutturalis, pathachatur maiori pathách, (præter duo prædicta בְּהֶן & בְּאֶשׁ quæ ſunt cũ ſeghól) vt פֹּעַל opus, פָּעֳלוֹ & פָּעֳלָיו opus, eius, פְּעֻלִּים opera. תֹּאַר Forma, תָּאֳרוֹ forma eius, 1.Sem. 28.14. תָּאֳרָם forma eorum, Thren.4.8. Et cum chólem, תֹּאַר forma eius, Ieſa.52.14. רֹחַב Latitudo, רָחְבּוֹ latitu- 907 909

non mutatur cum pronomine, vt Pſal. 85.7, יְשׁוּעָתְךָ ſa-
894 lus tua. Sunt autem quinque cum ſeghól, Pſal.132.16, Induam יֶשַׁע ſalutem. Ieſa. 61.10, Induit me veſtibus יְשׁוּעָה ſalutis. Iiób 5.10, Eleuati ſunt יֶשַׁע ſalute. Et 4, Longe fient filii eius מִישַׁע à ſalute. Ieſa.45.8,& fructificẽt יְשׁוּעָה ſalutem. Alia ſunt cũ ſéri,& cum pronomine יְשׁוּעָתְךָ ſalus tua, Pſal.18.36. Et totum cum pathách, exiſtente gutturali ſecunda litera: vt זַעַם Ira, זַעְמוֹ ira eius, זַעֲמֶךָ ira tua. נַעַר Puer, נַעֲרוֹ puer eius, cum ſceuá, & interdum נַעֲרוֹ cum ſceuá pathách. In plurali verò cũ ſceuá, נְעָרִים pueri, נְעָרָיו pueri eius. שַׁעַר Porta, שְׁעָרִים portæ, שְׁעָרֶיךָ portæ tuæ, שַׁעֲרֵיכֶם portæ veſtræ. כַּחַשׁ Negatio, mendacium: כַּחֲשֵׁיכֶם negationes veſtræ. פַּחַת Foua, פְּחָתִים foueæ. שְׁחַת Foua, rete, שַׁחְתָּם foua eorum. לַהַב Flamma, לְהָבִים flammæ. נַחַל Torrens, נְחָלִים torrẽtes. טַעַם Sapor, vel ratio: בַּעַר ſtultus, רַעַד tremor, נַחַשׁ augurium, רַחַב latitudo, סַעַר turbo, רַחַת pala ad ventilandũ. Et cũ ſeghól, vt לֶחֶם Panis, לַחְמוֹ panis eius, לַחְמְךָ panis tuus.

904 פְּעָל Cum chólem & ſeghól, & longa: neque mutãtur in coniunctione: ſed in plurali chólem mutatur in camés chatéph, paucis exceptis quæ ſunt cum camés lato. Et ſic cum pronomine: quanquam interdum eſt cum camés lato, aut cum ſcuréc. Et in duali, ſecunda litera eſt cum ſceuá. חֹדֶשׁ Menſis, חֳדָשִׁים menſes, חָדְשׁוֹ menſis eius, חָדָשַׁי menſis meus, חֳדָשָׁיו menſes eius. קֹדֶשׁ Sãctitas, קָדָשִׁים ſanctitates, קָדְשׁוֹ ſanctitas eius, קָדָשַׁי ſan-
905 ctitas mea, קָדָשָׁיו ſanctitates eius. Et cum camés lato, Iechez.36.38, ſicut pecudes קָדָשִׁים ſanctificationũ. Deut. 12.26, Tantum קָדָשֶׁיךָ ſanctitates tuas, quæ erunt tibi, & vota tua capies. Iechez.22.8, קָדָשַׁי ſanctitates meas.

phoniæ gratia. שֵׁבֶט Virga, שִׁבְטֵי שִׁבְטִים virgæ. עֶרֶךְ AEſtimatio, עֶרְכְּךָ æſtimatio tua, עֶרְכִּי æſtimatio mea. עֵזֶר Auxilium, עֶזְרְךָ עֶזְרָךְ auxilium tuum. סֵפֶר Liber, סִפְרְךָ liber tuus. סֵתֶר Latibulum: in regimine nō mutatur. חֵזֶק Fortitudo, חִזְקִי fortitudo mea. זֵבֶד Dos. quanquam plærique codices ſex habent puncta. נֵזֶר Corona, נִזְרוֹ corona eius. אֵצֶל Apud, אֶצְלוֹ apud eum, אֶצְלִי apud me, אֶצְלָהּ apud eam. עֵמֶק עֶמֶק Vallis, עֲמָקִים valles. עֵדֶן Deliciæ, & nomen proprium Héden, 2. Paral. 29. 11. עֲדָנִים deliciæ, עֶדְנִי deliciæ meæ. חֵלֶב Adeps, חֶלְבִּי adeps mea. חֶלְבָּם adeps eorum, חֶלְבָּהּ adeps eius, חֲלָבִים adipes. חֵשֶׁק Complacentia, חִשְׁקִי complacentia mea. Et חֵפֶר Inquiſitio, סֵפֶל phiala, שֵׁטֶף inundatio, סֵמֶל idolum, אֵבֶר pēna, אֵפֶר cinis, עֵפֶר Hépher proprium nomen, אֵצֶר Eſer proprium nomen, חֵלֶם Chélem proprium nomen: נֵצֶר ramus, vel ſurculus: נֵבֶל pſalterium, vel lyra: חֵלֶךְ ambulatio, עֵקֶב finis, עֵבֶר trāſitus, חֵרֶק genus ſpinæ, עֵבֶל dolor, סֵבֶל onus. Et cum ſeghól vel ſéri & pathách, vltima exiſtēte gutturali, vt פֶּשַׁע Præuaricatio, פִּשְׁעָהּ præuaricatio eius, פִּשְׁעֶיךָ præuaricationes tuæ, פִּשְׁעֵינוּ præuaricationes noſtræ. פֶּרַח & פָּרַח Flos, פִּרְחָהּ flos eius, פִּרְחֶיהָ flores eius. שֶׁמַע Auditus, auditio. & שָׁמַע cum ſéri, Ieſa. 23. 5. נָתַח Fruſtum, Iechez. 24. 4: quanquam in plæriſque codicibus (teſte R. Dauíd in lib. Radicum) ſit cū ſéri. Et נְתָחִים fruſta, נְתָחֶיהָ נְתָחֶיהָ fruſta eius. מֵצַח Frons, cū ſéri. & מִצְחוֹ frons eius, מִצְחֵךְ frons tua, מִצְחָם frons eorum, מִצְחוֹת frontes. מֵזַח vel מָזַח Cingulum, Ieſa. 23. 10. שֵׁלַח Hortus, gladius: שִׁלְחוֹ gladius eius. קֵצַח Gith, כֶּלַח ſenectus, שֶׁבַע ſeptem, תֵּשַׁע nouem. צֵלַע cum ſéri, Latus, צַלְעוֹ latus eius, צַלְעוֹת latera. בֶּטַח Fiducia, confidentia, caret plurali. יֵשַׁע Salus, cum ſeghól,

פִּסְלוֹ פִּסְלִי. בֶּרֶךְ Genu, בִּרְכַּיִם duo genua, בִּרְכַּי genua mea. גֶּפֶן Vitis, גַּפְנוֹ vitis eius, גַּפְנֵי vites. קֶבֶר & קֶבֶר Sepulchrũ, קִבְרוֹ ſepulchrũ eius. צֶדֶק Iuſtitia, צִדְקוֹ iuſtitia eius, צִדְקִי iuſtitia mea. caret plurali. מֶלֶךְ Rex, מַלְכּוֹ rex eius, מַלְכִּי rex meus, מְלָכִים reges. זֵכֶר Memoria, זִכְרוֹ memoria eius, זִכְרִי memoria mea, זִכְרָם memoria eorũ. פֶּרֶד Mulus, פִּרְדּוֹ mulus eius, פְּרָדִים muli. שֶׁלֶג Nix, דֶּבֶר peſtis, קֶסֶם diuinatio, טֶרֶם antequã, גֶּבֶר vir, יֶרֶק olus, דֶּשֶׁא germẽ, דֶּגֶל vexillum, צֶמֶד par, הֶבֶל vanitas, מֶתֶג capiſtrũ, עֶשֶׂר decem, יֶתֶר reſiduus, אֶמֶשׁ heri, זֶפֶת pix, קֶדֶם prius, נֶתֶק macula nigra, נֶשֶׁק arma, דֶּשֶׁן pinguedo, נֶגֶד coram, רֶכֶב currus, דֶּלֶף diſtillatio, גֶּרֶשׁ contritio. כֶּסֶף Argentũ, mutatur: præter illud Pſal. 68.14, Columbæ tectæ בַּכֶּסֶף argento. שֶׁטֶף Inũdatio, & שֶׁטֶף cum ſéri & ſeghól, Pſal. 32.6. חֶרֶב Gladius, חַרְבּוֹ gladius eius, חַרְבִּי gladius meꝰ, חַרְבוֹת gladii, חַרְבוֹתָם gladii eorum. גֶּשֶׁם Pluuia, גִּשְׁמֵיכֶם pluuia veſtra. פֶּטֶר Primogenitus, פְּטָרִים primogeniti. רֶחֶם Vulua, רַחְמָהּ vulua eius. עֶצֶם Os, עַצְמִי os meum, עֲצָמִים oſſa, עַצְמִי oſſa mea, עַצְמוֹת עַצְמוֹת oſſa. עֶבֶד Seruus, עַבְדּוֹ ſeruus eius, עַבְדְּךָ ſeruus tuus, עֲבָדִים ſerui, עֲבָדָיו ſerui eius. רֶגֶל Pes, רַגְלוֹ pes eius, רַגְלְךָ pes tuus, רַגְלִי pes meꝰ, רַגְלַיִם duo pedes, רַגְלַי pedes, רַגְלָיו pedes eius. צֶלֶם Imago, צַלְמוֹ imago eius, צַלְמֵנוּ imago noſtra, צַלְמֵי imagines. חֶבֶל Funis, חַבְלֵי funes, חַבְלָיו funes eius. דֶּרֶךְ Via, דַּרְכּוֹ via eius, דַּרְכֵּי viæ, דְּרָכָיו viæ eius. שֶׁקֶר שֶׁקֶר Mẽdacium. חֶסֶד Miſericordia, חַסְדּוֹ miſericordia eius, חַסְדֶּיךָ miſericordiæ tuæ. לֶחֶם & לֶחֶם Panis, לַחְמוֹ panis eius, לַחְמְךָ panis tuus. סֵתֶר Abſconſio, סִתְרוֹ abſconſio eius. קֶשֶׁב & קֶשֶׁב Attentio. תֶּבֶן Palea, non mutatur.

896

891 Sunt autem plæraque cum ſéri & ſeghól, vt dictũ eſt. עֶשֶׂב herba: & עִשְׂבוֹת, Prouerb. 27.25, cum daghés eu-

terra mea, אַרְצָם terra eorum, אַרְצְכֶם terra veſtra, אַרְצֵנוּ terra noſtra, אַרְצוֹתָיו terræ eius, אַרְצוֹתֶיךָ terræ tuæ: & ſic reſiduum. In quatuor autẽ locis non mutatur, Pſal. 35.20, Et ſuper manſuetos אֶרֶץ terræ. Et 48.11, Laus tua 898
ad fines אֶרֶץ terræ. Prouerb. 30.21, Sub tribus mota eſt אֶרֶץ terra. Et 14, Vt comedant manſueti מֵאֶרֶץ de terra. Sunt etiam quatuordecim loca cũ zachéph & ſeghuláh, quæ ſunt cum camés, quæ annotauimus in noſtro Dictionario Hebraico. Et ſic נֶסֶךְ Libamen, libatio, cõ 894
flatile, cum ſeghól: præter duo quæ ſunt cũ ſéri, Exod. 29.40, וְנִסְכּוֹ & libamen quartum hin. Et 30.9, וְנֶסֶךְ & libamen non libabitis. quanquam & hæc in plæriſque codicibus ſunt cum ſeghól. Et נֶדֶר Votum, cum ſe- 895
ghól omnia, præter quinque. Leuiti. 22.23, וּלְנֶדֶר & ad votum non placabitur. Nume. 30.10, וְנֵדֶר & votum viduæ. Et 14, omne נֶדֶר votum &c. 2. Sem. 15.8, Quia נֶדֶר votum vouit ſeruus tuus. Ieſa. 19.21, Et vouebunt נֶדֶר votum Domino. Et שֶׁבֶר Contritio, cum ſeghól o- 895
mnia, præter tria quæ ſunt cum ſéri. Ieſa. 30.14, Et conteret eam כְּשֶׁבֶר ſecundum contritionem lagœnæ. Et 65.14, מִשֶּׁבֶר præ contritione ſpiritus vlulabitis. Hamós 6.6, Et non hæreditauerunt vſque ad שֶׁבֶר contritionẽ Ioſéph. שֶׂכֶל Intellectus, cũ ſéri & ſeghól, præter quin 890
que quæ ſunt cum ſeghól. 1. Paral. 26.14, בְּשֶׂכֶל cum intellectu. Hezræ 8.18, Vir שֶׂכֶל intellectus. Nechem. 8.8, Et ponere שֶׂכֶל intellectum. 1. Paral. 22.12, Dabit tibi Dominus שֵׂכֶל intellectũ. Alii tamen dicũt hoc eſſe cũ ſéri & ſeghól. 1. Semu. 25.3, Et mulier bona שֵׂכֶל intellectu. Alii addũt illud Eccle. 10.6, Datus eſt הַסָּכָל intellectus &c. אֶבֶן & אֵבֶן Lapis, Deut. 25.13, אֲבָנִים אַבְנֵי lapides אַבְנָיו lapides eius. שֶׁמֶשׁ Sol, שִׁמְשֶׁךָ ſol tuus. פֶּסֶל Sculptile,

עָלֶה folium.

888 פֹּעַל Cum chólem & ſéri, & breuia. Et in plurali, & cum pronomine, ſéri communiter mutatur in ſceuá, paucis exceptis: & ו interpoſitum, non eſt radicalis litera: vt יוֹצֵר Figulus, שׂוֹרֵק vitis optima, רוֹגֵל fullo, עוֹרֵק fugax, יוֹתֵר reſiduus, אוֹיֵב inimicus, עוֹרֵב coruus: יוֹבֵל iobél, id eſt iubileus: חוֹרֵשׁ artifex, vel excogitator: חוֹבֵל nauta, אוֹרֵב inſidiæ, יוֹנֵק lactens, רוֹזֵן princeps. At עוֹלֵל paruulus, & שׁוֹמֵם deſolatus, ſunt ex geminatis.

890 פָּעֵל Cum duplici ſeghól, & longa, & communiter nō mutátur in regimine genitiui. Et in ſoph paſſúc & cū athnách cōmuniter ſeghól prius mutatur in camés, paucis exceptis. Et ſic cū zachéph & ſeghuláh interdū mutatur: ſic etiā quando præponuntur ei כ,ה,ו,ל,ב literæ deſeruientes pūctatæ cum camés. Et ſi vltima litera fuerit gutturalis, prima eſt cum ſéri vel ſeghól: ſecūda verò eſt cum pathách. Sed ſecunda exiſtente gutturali, ſunt longa cū gemino pathách: & in regimine nō mutantur. In regimine pluralis numeri, & cum pronominibus, prima eſt cū pathách, vel chiríc, vel ſeghól. Sunt etiam in hac ſpecie quædā cum ſéri & ſeghól: & quædam ex his iuncta pronominibus, primum retinent ſeghól, quædam mutant ſeghól in chiríc, & nonnulla in pathách. In plurali itē nonnulla ſunt dualia. Sed iam citemus ipſa nomina, vt quæ dicta ſunt, pateant. אֶרֶץ הָאָרֶץ Terra, בָּאָרֶץ in terra, כָּאָרֶץ ſicut terra, לָאָרֶץ terræ, וְאֶרֶץ & terra. Et quando in fine apponitur ה, א eſt cū pathách: vt אַרְצָה ad terram, Geneſ. 20. 1. Et cū athnách, אָרֶץ Pſal. 37. 11. Et cū zachéph, אֹרֶץ, Iob 2. 13. Et in plurali, אֲרָצוֹת, Geneſ. 26. 4. Et in regimine, אַרְצוֹת, Leuit. 26. 36. Et cum pronomine, אַרְצוֹ terra eius, אַרְצְךָ terra tua, אַרְצִי

tur ר litera: & in plurali, חֲרָשִׁים Iesa.29.18,& 42.18.

פָּעֵל Cum chiríc & camés,& daghés:& in coniũctione mutatur camés in pathách. In plurali, secunda est etiam cum camés: & in coniunctione cum sceuá, vt אִכָּר agricola, אִכָּרִים agricolæ, אִכָּרֵיכֶם agricolæ vestri. Et כִּכַּר כִּכָּר talentum, כִּכָּרִים talenta. Et duale, כִּכָּרַיִם duo talenta, & כִּכְּרֵי. Sed פֶּחָם carbo, prunæ,& כָּחָשׁ mendax, & נֶחָל carbo, sunt cum seghól propter ח, quod non est dagheſſabile. Et in plurali, נֶחָלִים. Et cũ pronomine, נֶחָלָיו. Et in regimine נַחֲלֵי cum pathách, Psal.18.14. quanquã dici potest hoc alterius esse speciei. 880

פָּעֵל Cum camés & séri. Et in regimine, cum sceuá & pathách. Et cum pronomine, cum sceuá & séri. Et sic in plurali, quod in regimine habet chiríc: vel pathách, si fuerit litera gutturalis. vt שָׁמֵן pinguis, שְׁמָנִים pingues, שָׁכֵן שְׁכֵן vicin', שְׁכֵנוֹ vicinus eius, שְׁכֵנָיו vicini eius. שָׁפֵל humilis, יָבֵשׁ aridus, חֵמֶץ fermentum, חָפֵץ volitor .i. volens, שָׂמֵחַ lætus, שָׂבֵעַ saturus, יָפֵחַ locutor, כָּשֵׁר rectus, vel decens, אָבֵל lugens, כָּבֵד grauis, עָרֵל incircuncisus, יֶרַח luna, יָזֵן fæx, שָׂכֵחַ oblîtus, גָּזֵל rapina. Sed חָצֵר atrium, facit חֲצֵרִים חֲצֵרוֹת atria: & in regimine, חַצְרוֹת, Psalm.84.3. Et זָקֵן senex, זְקֵנִים זִקְנֵי. Et עָקֵב calcaneus, & עִקְבֵי, ע cum chiríc, quanuis sit gutturalis, & ק cum daghés euphoniæ gratia, Genes. 49. 17. Et גָּדֵר maceria, גְּדֵרוֹת גְּדֵרֵיהָ גִּדְרוֹתָיו: & in regimine גִּדְרוֹת. Et sic כָּתֵף latus, כְּתֵפוֹת כִּתְפֵי כִּתְפָיו. Sed לָחֵם bellum, Iudi.5.8, est cum seghól. Et אַחֵר alius, א cum pathách, propter sequentẽ literam gutturalem. Et cum ה vel א quiescente in fine, vt * טָלֶה agnus: & in regimine טְלֵה, & in plurali טְלָאִים pro טְלֵאִים Iesa.40.11, טָמֵא Immundus, צָמֵא sitibũdus, יָרֵא timidus, כָּלֵה consummatus (vel cõsummatio,) 881

882

in coniunctione, ſéri videlicet in ſceuá, vel in ſceuá pathách ſi ſit litera gutturalis,& camés mutatur in pathách:vt לֵב לִבִּי cor,לִבּוֹ cor eius,לִבְּךָ cor tuum,לִבָּם cor eorũ,לִבְּכֶם cor veſtrum,לִבֵּנוּ cor noſtrũ.Et in plurali, לְבָבוֹת corda.Et ſic צֵלָע coſta,צְלָעוֹת coſtæ:חֵמָר bitumen, שֵׂכָר ſechár, id eſt ſicera: שָׂגַל coniunx, שְׂעַר pilus, שְׂעָרָהּ pilus eius, שַׂעֲרֵךְ pilus tuus,שְׂעָרִים pili: & ſic reſiduum.עֲנָב vua, עֲנָבִים vuæ,עֲנָבֵימוֹ vuæ eorũ.

873 Et in regimine, עִנְבֵי, Deut.32.32, נ cum daghés euphoniæ gratia. Et הֵיכָל templum,הֵיכָלוֹ templum eius, & הֵיכָלוֹת, non mutatur,quòd י non cadat, quanquam non ſit radicale:& הֵיכְלֵיכֶם,& ita reſiduum.Et כֶּלֶף aſcia, dolatorium quo lapides cædũtur.Et in plurali, כֵּילַפּוֹת, Pſal. 74.6, cum י producendi cauſa. Et אֻלָם veſtibulũ, אֻלָמוֹת veſtibula. Et אֶחָד vnus,poteſt eſſe ex iſta ſpecie, licet ſit cum ſeghól.

878 פֶּעַל Cum ſéri in prima & ſecunda, & breuia,vt הֵילֵל Lucifer, Ieſa .14. 12. Et תֶּבֶץ nomen loci, Iudicũ 9.50. Sed תֵּבֵל orbis, terra habitata, proprium mũdi inferioris nomen, non habet plurale,nec pronomini iungitur,ſicut nec propria nomina virorum aut vrbium.

879 פְּעַל Cum chiríc & ſéri,& daghés,& breuia:communitérque ſunt nomina toarím.In plurali ſunt ſine daghés, & ſecunda litera eſt cum ſceuá, & in cõiunctione non mutantur, vt נֶקֶם Vltio, שִׁלֵּם retributio,קְטֹר incenſum,דִּבֵּר ſermo, עִוֵּר cæcus, פִּקֵּחַ videns, עִלֵּג balbus, אִשֵּׁר ambidexter,עִקֵּשׁ peruerſus,פִּסֵּחַ claudus,שִׁקֵּם ſycomorus.*Et in plurali,ſecunda radicalis eſt cum ſceuá, עִלְּגִים balbi,עִקְּשִׁים peruerſi &c.Et læuigauerunt עִוְרִים cæci, פִּסְחִים claudi, שִׁקְמִים ſycomori: quæ ſunt huius ſpeciei.Sed חֵרֵשׁ ſurdus, eſt cum ſéri, quòd non dagheſſe-

habet camés, & cum pronomine eſt cum chiríc, דִּבְשִׁי mel meum &c. גֶּבֶר vir, vel גֶּבֶר cũ pathách, ſecũdum R. Dauíd. גִּבֹּל Ghebál eſt cum pathách ſecũdum Hammaſóreth & R. Dauíd: quanquam R. Iahacób filius Elihézer cum camés eſſe putat. הֲדַס myrtus, etiam cum ac cẽtu athnách eſt cum pathách. דַּוַי dolor, cũ pathách, & cum athnách habet camés. אֲגַג Aghág etiam in có iunctione eſt cum pathách. Num. 24. 7, & 1. Sem. 15. 20. Et ſic צְפַת vrbis nomen, הֲדַד proprium nomen, cum athnách habet camés, 1. Reg. 11. 25. 866

פְּעַל Cũ ſceuá (vel ſceuá pathách, ſi ſit litera gutturalis) & ſéri, & accentu in vltima: quæ nec in cõiunctione, nec in plurali, nec cũ pronomine mutãtur, præter pauca. vt פְּאֵר gloria, decor, & galerus, quod facit פְּאֵרִים, Ieſa. 3. 20. Et פַּאֲרֵי הַמִּגְבָּעוֹת & tiaras galerorũ, Exod. 39. 28. quanquam dici poteſt vt ſignificatione, ita & ſpecie nomina eſſe diuerſa, teſte R. Dauíd in Michlól. זְאֵב lupus, זְאֵבִים זְאֵבִי lupi. בְּאֵב dolor, שְׁאֵר caro, זְעֵר paruus, אֵפֶר velamen, בְּאֵר puteus. Et plurale vt fœminina, בְּאֵרוֹת, Geneſ. 26. 18. Inuenitur & בַּאֲרֹת, Gene. 14. 10, quod tamẽ alterius poteſt eſſe ſpeciei, teſte R. D. in Michlól. 869

פְּעַל Cum ſceuá & ſeghól, correpta, quæ mutantur cum pronominibus, vt quæ ſeghól duplex habent: vt שְׁכֶם humerus, שִׁכְמוֹ humerus eius, Gen. 49. 15. Et שִׁכְמֵךְ humerus tuus, Ieſa. 10. 2. quanquã & de his dici poteſt quòd veniunt à שֶׁכֶם quod ſimiliter eſt humerus. Pſal. 21. 13, כִּי תְשִׁיתֵמוֹ שֶׁכֶם quoniam pones eos humerum. Et cũ ה in fine, Hoſe. 6. 10, In via interficient שְׁכֶמָה. vt נֶגְבָּה à נֶגֶב meridies, vel ad meridiem. ad cuius differentiam שְׁכֶמָה nomẽ vrbis, Iudi. 9. 1, ש eſt cũ ſceuá, & כ cũ ſeghól. 870

פְּעַל Cum ſeri & camés, & correpta: quæ mutantur 871

plurali & in coniũctione habent daghés vice hãnách, videlicet קְטַנִּים גְּמַלִּים שְׁפַנִּים. Et quæ habent gutturalem literam, pro ſceuá habent ſceuá pathách in cõiunctione vtraque, & in plurali, vt חֲכַם & חֲכָמִים, & חֲדַר חֲדָרִים &
848 הֲבַל הֲבָלִים, & idgenus. Et בְּקָרִים matutina, non eſt à בֹּקֶר mane, quia faceret בֳּקָרִים cum camés chatéph: ſicut חֹדֶשׁ menſis, facit חֳדָשִׁים: ſed eſt à בָּקָר. Et ſic כְּפָרִים non eſt à כֹּפֶר, quanquam hoc ſingulare Sacris in literis non inueniatur. Et ſic בְּשָׂמִים nó eſt à בֹּשֶׂם, ſed à בָּשָׂם. *Itẽ Exod. 8.3, וּבַחֲדַר מִשְׁכָּבְךָ & in cubiculum lecti tui: abſolutum illius eſt חָדָר, quia חֶדֶר non mutatur in regimine, ſicut גֶּפֶן אֶרֶץ non mutantur. Et ſic Iechez. 26.20, וּסְגֹר דְּלָתְךָ & claude oſtium tuũ. eſt à דָּלָת, quia ex דֶּלֶת dicitur דַּלְתְּךָ, vt 2. Reg. 12.10, וַיִּקֹּב חֹר בְּדַלְתּוֹ & perforauit foramen in oſtio eius. Et ſic Eccleſ. 12.8, הֲבֵל הֲבָלִים vanitas vanitatum. eſt ex הָבָל, quia הֶבֶל non mutatur.

861 פְּעָל Cũ ſceuá & camés, & accẽtu in vltima: & ſi fuerit gutturalis, cũ ſceuá pathách, vel cũ ſceuá ſeghól prior: & ſic in plurali. vt כְּתָב ſcriptura, יֶקֶר gloria, שְׁאָר reſiduus, עֲדָשׁ lens lentis, עֲנָק torques, אֱסָר obligatio, מְצָד præſidiũ, שְׂרָד miniſteriũ, סְתָו hyems, דְּבָשׁ mel, פְּרָת Euphrates, קְהָת Cheháth, שְׁלָו coturnix. Et in cõiũctione, camés vertitur in pathách, præter כְּתָב יֶקֶר שְׁאָר, quæ in cõiunctione ſunt cum camés. Quædá in cõiunctione, & cũ pronomine affixo, & in plurali, dagheſſantur, euphoniæ gratia: vel daghés eſt loco hannách: vt זְמָן tẽpus, זְמַנּוֹ & זְמַנִּים. Nonnulla etiam ſunt cum ſceuá & pathách, vt מְעַט paucus, מְעַטִּים pauci, quod eſt eadẽ ratione cum daghés. Et ſic אֲגַם ſtagnum, אֲגַמִּים ſtagna, cũ daghés, vt זְמָן. Sed & דְּבָשׁ ſecundum R. Dauíd eſt cum pathách דְּבַשׁ, quãquam in ſoph paſſúc, & cum athnách

De ſpeciebus nominum generatim: & ſpeciatim de perfectis, eorúmque punctatura, accentu, & coniunctione. CAP. XVI.

SPecies nominum tam debarím, quàm toarím, quanquam ſunt multæ, reduci tamẽ poſſunt ad perfecta, defectiua, geminata, & quieſcentia. Sed de perfectis, & eorum pũctatura, accentu, & coniũctione dicendum eſt hoc capite. Aduerte autem quòd in qualibet horum ſpecie quædam ſunt ſimplicia, vt quæ radicales duntaxat habent literas: Quædam verò cõpoſita, vt quæ præter literas radicales habent literas deſeruientes ſiue in capite, ſiue in fine dictionis: ſiue quieſcant, id eſt non pronuntientur: ſiue moueantur, id eſt pronuntientur cũ aliquo ex memoratis punctis, de quibus dictũ eſt. Et de perfectis, & ſimplicibus primùm dicendum eſt.

Perfecta igitur ſunt & ſimplicia, quæ præter literas radicales, vel vice radicaliũ exiſtentes, nullã aliam literã admittũt: & horũ quædã ſunt breuia, quædam longa: & ſecundũ varietatẽ punctorum ſunt & diuerſa nomina. Sunt enim plæraque perfecta, & ſimplicia quæ habent accẽtum in fine, & pũctantur cũ gemino camés, vt דָּבָר Verbũ, זָכָר maſculus, אֶבֶק puluis tenuis, אֹטֶד rhamnus, ſpinæ genus, קָטָן paruus, חָכָם ſapiẽs, עָשָׁן fumus, עָנָן nubes, גָּמָל camelus, שָׁפָן cuniculus, מָחָר cras, בֹּקֶר matutinũ, bos, כָּפָר villa, & genus aromatis, בֹּשֶׂם aroma, חֶדֶר cubiculũ, דֶּלֶת oſtium, מָטָר pluuia, עָפָר puluis, סָכָל ſtultus, רָשָׁע impius, שָׁלָל ſpolium, הֶבֶל vanitas, עָנָו manſuetus, in quo vltimo, ו eſt vice ה radicalis literæ. Et omnia prædicta, & eis ſimilia mutantur in coniunctione tam nominum, quàm pronominũ, quemadmodum דָּבָר, de quo dictum eſt præcedenti capite. קָטָן tamen & גָּמָל & שָׁפָן in

847 פָּעַל

paſſúc, & interdum cum zachéph eſt cum camés vltima radicalis litera, vel quæ vicẽ eius gerit: vt בָּנַיִךְ ſtructores tui, Ieſa. 49.17. Et מֵאַחֲרַיִךְ de poſt te, Ruth 1.16. Et Cant. 4.9, in vno torque מִצַּוְּרֹנַיִךְ collorum tuorũ. pro colli tui. Iechez. 16.25, Multiplicaſti תַּזְנוּתַיִךְ fornicationes tuas. Cant. 4.9, In vno מֵעֵינַיִךְ ex oculis tuis. Et cũ י poſt כ, punctatũ cum chiric, Pſal. 103.3, Qui ſanat omnes תַּחֲלוּאָיְכִי infirmitates tuas. Et 4, Qui redimit è foſſa חַיָּיְכִי vitas tuas. pro vitam tuam.

137.859.

859 דִּבְרֵיהֶן Verba earũ. Et בְּתוּלֵיהֶן virginitates earum, Iechez. 23.3. Et ſine י & ה, cameſſata penultima litera, שְׁמוֹתָן nomina earum. Et cum ה poſt נ, vt גְּוִיּוֹתֵיהֶנָּה corpora earum, Iechez. 1.11.

859 דִּבְרֵיכֶן Verba veſtra, Fœmineum. Et cum ה poſt נ: vt כְּסִתְוֹתֵיכֶנָּה puluilli veſtri, Iechez. 13.20.

Sic autem omnia breuiter collige.

דְּבָרוֹ Verbũ eius, דְּבָרֵךְ verbũ tuum, דְּבָרִי verbũ meum, דְּבָרָם verbum eorũ, דְּבַרְכֶם verbum veſtrum, דְּבָרֵינוּ verbum noſtrum. דְּבָרָיו Verba eius, דְּבָרַיִךְ verba tua, דְּבָרַי verba mea, דְּבֵרֵיהֶם verba eorum, דְּבֵרֵיכֶם verba veſtra, דְּבָרֵינוּ verba noſtra. Fœmineum,

דְּבָרָהּ דְּבָרֵךְ דְּבָרִי דְּבָרָן דְּבַרְכֶן דְּבָרֵינוּ: דְּבָרֶיהָ דְּבָרַיִךְ דְּבָרַי דְּבֵרֵיהֶן דְּבֵרֵיכֶן דְּבָרֵינוּ:

Et ita fœmineum nomen, quemadmodum & maſculeum, vt תּוֹרָה Lex.

תּוֹרָתוֹ Lex eius, תּוֹרָתֵךְ lex tua, תּוֹרָתִי lex mea, תּוֹרָתָם lex eorum, תּוֹרַתְכֶם lex veſtra, תּוֹרָתֵנוּ lex noſtra. תּוֹרוֹתָיו Leges eius, תּוֹרוֹתַיִךְ leges tuæ, תּוֹרוֹתַי leges meæ, תּוֹרוֹתֵיהֶם leges eorũ, תּוֹרוֹתֵיכֶם leges veſtræ, תּוֹרוֹתֵינוּ leges noſtræ.

Fœmininum,

תּוֹרָתָהּ תּוֹרָתֵךְ תּוֹרָתִי תּוֹרָתָן תּוֹרַתְכֶן תּוֹרָתֵנוּ: תּוֹרוֹתֶיהָ תּוֹרוֹתַיִךְ תּוֹרוֹתַי תּוֹרוֹתֵיהֶן תּוֹרוֹתֵיכֶן תּוֹרוֹתֵינוּ:

Gene.24.33, Donec locutus fuero דִּבְרִי verba mea. Pſal. 6.3, Turbata ſunt עֲצָמַי oſſa mea. Et 5.9, Propter שׁוֹרְרָי hoſtes meos. Et 6.8, Inueteraui inter omnes צוֹרְרָי inimicos meos. Excipiuntur, Pſal. 27.4, Omnibus diebus 157
חַיַּי vitarum mearum. pro vitæ meæ. Et 35.1, Iudica Domine יְרִיבַי iudicãtes me. Et 84.11, In domo אֱלֹהָי Deorũ meorum. pro Dei mei. Et 123.1, Ad te leuaui עֵינַי oculos meos. Et 129.2, מִנְּעוּרָי à pueritiis meis. pro pueritia mea. Et 143.1, Auribus percipe אֶל־תַּחֲנוּנָי deprecationes meas. Et 31.23, Verè exaudiſti vocẽ תַּחֲנוּנָי deprecationũ mearũ. Et 86.2, Tu אֱלֹהָי Deus meus. Et 6, intende voci תַּחֲנוּנוֹתָי deprecationũ mearum. Quædam etiam præter nor- 156
mam ſunt cũ camés. Ieſahiáh 22.14, Et reuelatum eſt בְּאָזְנָי in auribus meis. Et 5.9, בְּאָזְנָי in auribus meis, &c. Pſal. 119.5, Vtinam dirigantur דְּרָכַי viæ meæ, &c.

דִּבְרֵיהֶם Verba eorum, Gen.24.52. Et בְּנֵיהֶם filii eorum, 858
יְמֵיהֶם dies eorum. Et cum ה poſt מ, Iechez.40.16, ad אֵלֵיהֶמָה frontiſpicia eorum. Et cum מ & ו, Pſal.11.7, 854.858
פָּנֵימוֹ facies eorum. שְׂפָתֵימוֹ labia eorum, מוֹסְרוֹתֵימוֹ vincula eorum, עֲבוֹתֵימוֹ funes eorum.

דִּבְרֵיכֶם Verba veſtra. Ieſa.1.14, חָדְשֵׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם neome 859
nias veſtras, & feſtiuitates veſtras odiuit anima mea.

דִּבְרֵינוּ Verba noſtra: cõmunis eſt generis: & ſic שְׂפָתֵינוּ 859
labia noſtra, עֵינֵינוּ oculi noſtri, בָּתֵּינוּ domus noſtræ.

דִּבְרֵיהָ Verba eius, Fœmineũ eſt. Iechez.16.46, וּבְנוֹתֶיהָ 859
& filiæ eius. Et 48, ipſa וּבְנוֹתֶיהָ & filiæ eius. *Adſcribitur & hãnách, id eſt א quieſcẽs poſt ה, Iechez.41.15, וַאֲתִיקֶיהָ & cubicula eius. Et cum נ & ה, vice י & ה: vt תַּחְתֶּנָה pro ea, Geneſ.2.21. pro תַּחְתֶּיהָ.

דִּבְרֵיךְ Verba tua, Fœmineũ. & ſic לְחָיֵיךְ maxillæ tuæ, 859
עֵינַיִךְ oculi tui, שִׁנַּיִךְ dentes tui. Et cum athnách & ſoph

omni עֲוֹנֵכִי iniquitati tuæ. Et rectum eſt vt ſit numeri pluralis.

855 דִּבְרָן Verbum earum: & ſic לִבָּן cor earum. Et cum ה
366 poſt נ, Geneſ. 42.36, כֻּלָּנָה omnia earũ. Et 41.21, Ad קִרְבֶּנָה
649 intimum earum. ב eſt cum ſeghól præter normam.

855 דִּבְרֶכֶן Verbum veſtrum: & ſic אֲבִיכֶן pater veſter. Et cum ה poſt נ, Ieche. 23.48, בְּזִמַּתְכֶּנָה ſicut ſcelus veſtrum. Et 13. 20, כִּסְּתוֹתֵיכֶנָה ceruicalia veſtra. ם eſt cum daghés euphoniæ gratia, teſte R. Dauid in comment.

856.857 Plurale, דִּבְרִים, & in coniunctione דִּבְרֵי. Et cum pronomine, Deuter. 4.36, דִּבְרָיו verba eius. Et ſic בִּגְדֵיו veſtes eius, מַלְאָכָיו angeli eius, חִצָּיו ſagittæ eius. Interdũ remoto י, cum ה & ו efficitur hoc pronomen. Nachúm 2.3, Scutum גִּבּוֹרֵהוּ fortium eius. pro גִּבּוֹרָיו. Iob 24. 23, וְעֵינֵיהוּ & oculi eius ſuper vias eius. Et 42.10, Quum orauerit ipſe pro רֵעֵהוּ proximis (vel amicis) ſuis. Prou. 29.18, Et cuſtodiens legem אַשְׁרֵהוּ beatitudines eius. Et 19.7, מְרֵעֵהוּ amici eius elongauerunt ab eo. Iechez. 43. 17, וּמַעֲלֹתֵהוּ & gradus eius, &c. Et ratio eſt ſecundum R. Dauid in Michlól, quòd dum pronomen * eſt cum ה & ו, litera quæ præcedit ה, mouetur cũ ſéri, & eſt prolatio ipſius י. & quãuis non ſit ſcriptũ, dicimus tamen י pluralis ſignum deficere in ſcriptura, & remanere in prolatione. Venit etiam more Syriaco cum ה & י & chiric. Pſal. 116.12, Omnes תַּגְמוּלוֹהִי retributiones eius ſuper me. Sic Daniel 5.1, Rex, &c. לְרַבְרְבָנוֹהִי principibus ſuis.

858 דִּבְרֶיךָ Verba tua. Et ſic מִצְוֹתֶיךָ præcepta tua, מִשְׁפָּטֶיךָ iudicia tua. Et interdum deficit י pluralis, vt dictum eſt ſuprà Cap. IIII.

858 דִּבְרִי Verba mea. Et ſic אֲמָרַי ſermones mei. Et cũ athnách & zachéph, & in ſoph paſſúc, eſt cum camés: vt

terdum venit cum נ & י. 2.Semu. 22. 40, תַּחְתֵּנִי ſubtus me. Pſalm. 139.11, בַּעֲדֵנִי circa me. Et נ cum daghés, euphoniæ gratia, Deuter.31.27, בְּעוֹדֶנִּי dum adhuc ego.

דִּבְרָם Verbum eorum.& ſic גְּרוֹנָם guttur eorũ, לְשׁוֹנָם 853.854
lingua eorum, אַרְצָם terra eorum. Et cum ה habente ſeghól & ם:vt פִּיהֶם os eorũ. Et cum מ & ו, Pſal. 17.10, פִּימוֹ os eorum. Et 21.11, פִּרְיָמוֹ fructus eorum. Item 89.18, עֻזָּמוֹ fortitudo eorum.

דִּבְרְכֶם Verbum veſtrum,& אַרְצְכֶם terra veſtra, לִבַּבְכֶם 854
cor veſtrum, אֲבִיכֶם pater veſter. Iechez.36.8, עַנְפְּכֶם ramus veſter.quod non eſt ab עָנָף,quia dixiſſet עַנַפְּכֶם,ſed ab עָנֶף.

דִּבְרֵנוּ Verbum noſtrum: & ſic לְשׁוֹנֵנוּ lingua noſtra, 854
נַפְשֵׁנוּ anima noſtra, עֶזְרֵנוּ auxiliũ noſtrum. Et eſt pronomen commune maſculo & fœminæ.

דִּבְרָהּ Verbum eius,pronomen fœmineum,quod efficit ה cum puncto mappíc. Et ſic אִישָׁהּ vir eius, חֲמוֹתָהּ ſocrus eius, אִמָּהּ mater eius. Interdum tamẽ quieſcit 135.136
ה,quod deberet habere mappíc,tam in verbis,quàm in nominibus. Prou. 21.22,Deponet fortitudinem מִבְטָחָהּ fiduciæ eius.Ieſah.30.32,מוֹסָדָהּ fundamentũ eius.Irme. 20.17,וְרַחְמָהּ & vulua eius. Leuit.6.9, Super מוֹקְדָהּ exuſtionẽ eius. Iiób 31.22,מִשְׁכְּמָהּ ab humero eius. Prou.12. 28,Via נְתִיבָהּ ſemitæ eius. Iiób 31.22,Et brachiũ meũ מִקָּנָהּ à canna(id eſt oſſe)ſua confringatur. Leuit.13.4, וּשְׂעָרָהּ & pilus eius non eſt effectus albus. Ieſah.21.2, אַנְחָתָהּ gemitum eius ceſſare feci. Ruth 2.14,Et dixit לָהּ ei. Ieſa. 45.6,וּמִמַּעֲרָבָהּ & ab Occidente eius.

דִּבְרֵךְ Verbum tuum,fœmininũ: & ſic צַוָּארֵךְ collum 855
tuum,לְשׁוֹנֵךְ lingua tua,קוֹלֵךְ vox tua. Et cum י in fine præcedente ב cum chiríc, Pſal. 103.3, Qui propitiatur

vice ו ponitur ה: vt dictum eſt in literarũ permutatione, vt Pſal. 42.9, שִׁירָה canticum eius. Iechez. 12.14, עֶזְרָה auxiliũ eius. Irme. 6.13, כֻּלָּה totus ipſe. 2. Reg. 9.25, שָׁלִשָׁה dux eius. Interdum* pronomen tertiæ perſonæ eſt in nominibus, ſicut in verbis, cũ ה & ו. Iiób 25.3, אוֹרֵהוּ lumen eius. 1. Semu. 14.34, שֵׁיֵהוּ pecus eius. Nachúm 1.12, מֹטֵהוּ iugum eius. Zechar. 13.3, אֲבִיהוּ pater eius.

852 דְּבָרֵךְ ר, cum ſceuá, & כ cum camés in hoc nomine, & illi ſimili, & in aliis, vt אִמְרָתֵךְ eloquium tuũ, צִדְקָתֵךְ iuſtitia tua, תּוֹרָתֵךְ lex tua. Et ſi fuerit in ſoph paſſúc, vel habuerit accentum athnách, tũc ſceuá mutatur in ſeghól. Pſal. 119.123, Oculi mei defecerũt לִישׁוּעָתֵךְ ad ſalutem tuam, & ad eloquium צִדְקֶךְ iuſtitiæ tuæ. Et 25, Viuifica me כִּדְבָרֶךְ ſecundum verbũ tuum. Item 97, Quomodo dilexi תּוֹרָתֵךְ legem tuam. Et ſic interdum cum accentu zacheph. 1. Reg. 1.17, Iuraſti per Dominum Deum tuum לַאֲמָתֶךָ ancillæ tuæ. Sunt tamen nõnulla cum ſeghól, præter normam. Pſal. 3.9, Super populum tuum בִּרְכָתְךָ סֶלָה benedictio tua. Sélah. 1. Semu. 22.14, Ad מִשְׁמַעְתֶּךָ obedientiam tuam. Deut. 24.19, Quum meſſueris meſſem tuam בְּשָׂדֶךָ in agro tuo. Pſal. 51.6, Vt iuſtificeris בְּדָבְרֶךָ in verbo tuo. Et 68.30, מֵהֵיכָלֶךָ de templo tuo ſuper Ieruſalem. 1. Reg. 1.26, Ego עַבְדֶּךָ ſeruus tuus. Et cum athnách inuenitur cum ſceuá. Pſal. 119.63, Bonũ feciſti cum עַבְדֶּךָ ſeruo tuo. Interdum ה ſcribitur poſt כ. Pſal. 139.5, Poſuiſti ſuper me כַּפֶּכָה volam tuam. Exo. 13.16, Erit quaſi ſignum ſuper יָדֶכָה manum tuã. Aliquando verò כ ante ה eſt cũ ſéri. Nachúm 2.13, Et non audietur vltrà vox מַלְאָכֶכָה nuntii tui.

852 דִּבְרִי Verbum meum, Irme. 29.10. & ſic in aliis, vt מַלְכִּי rex meus, תְּפִלָּתִי oratio mea, שַׁוְעִי clamor meus. Et in-

33.19, וּשְׂפֻנֵי טְמוּנֵי חוֹל & operta abſcondita arenæ.i. in arena. Ieſah.25.12, וּמִבְצַר מִשְׂגַּב & munitionem,eleuationem murorum tuorum. 1.Paralip. 21.5, Et dedit Ioáb אֶת־מִסְפַּר מִפְקַד־הָעָם numerum,numerum populi Dauidi.Et ſecundum R.Abrahám hoc fit breuitatis gratia: vnde exponit,Sapientes Pharhonis,cõſiliarii Pharhonis.Et,fluuios mellis,torrentes mellis. Et,munitionẽ murorum tuorum, eleuationem murorum tuorum. Et ita ſimilia.

Alia etiam ſunt in coniunctione ad nomen in potentia exiſtens. Ieſa.51.21, וּשְׁכֻרַת וְלֹא מָיִן & ebria, & non à vino. id eſt, & ebria הַצָּרוֹת anguſtiis, vel יָגוֹן dolore. Pſal. 74.18, Ne tradas לְחַיַּת beſtiæ. ſubaudi הַשָּׂדֶה agri. vel congregationi, ſubaudi הָאוֹיְבִים inimicorum. Ieſah. 14.6, מַכַּת בִּלְתִּי סָרָה plaga abſque declinatione.id eſt pla ga vel percuſſio חֶרֶב gladii, vel alicuius ſimilis. 286.287

Aliqua econtra habent coniũctum in potentia. Dani.9.23, Quia חֲמוּדוֹת,id eſt אִישׁ חֲמוּדוֹת vir deſideriorum es.Pſal.109.4, Et ego תְּפִלָּה(vir)orationis. Et 2; Quia os impii, & os מִרְמָה(viri)doli.i.doloſi.Et 120.7, Ego שָׁלוֹם (vir)pacis.Michâh 6.9, וְתוּשִׁיָּה &(vir)ſapientiæ timebit nomen tuum.

Coniunctio nominum cum pronomine. CAP. XV.

ESt & altera nominis coniunctio cũm pronomine ſibi affixo,quod relationẽ,aut poſſeſſionem ſignificat.Exẽpli cauſa, דְּבַר quod in regimine genitiui facit דְּבַר,& cum pronomine דְּבָרוֹ verbum eius,aut verbum ſuum.ר cũ ceua,& ב cũ camés in hac nominis ſpecie: in aliis ſecundum eorum exigentiam, vt בְּרִיתוֹ pactum eius, רְצוֹנוֹ vo luntas eius, פִּרְיוֹ fructus eius,vel ſuus. Et interdum

iuncta, de quibus dictum est suprà Cap. 1111.

48.1197 Quædam sunt coniuncta sequẽte litera deseruiente. 2.Sem.1.21, הָרֵי בַגִּלְבֹּעַ montes Ghilbóah. Iudi.8.11, הַשֹּׁכְנִי בָּאֳהָלִים habitatores tabernaculorum. Iechez 13.2, Et dices לִנְבִיאֵי מִלִּבָּם prophetis cordis sui. Iesa.8.6, וּמְשׂוֹשׂ אֶת־ רְצִין & gaudium Resín. Et 28.9, עֲתִיקֵי מִשָּׁדָיִם auulsos vbe rum. Iiób 18.21, מָקוֹם לֹא־יָדַע אֵל locũ non cognouit Deus. Iesa. 5. 11, Væ מַשְׁכִּימֵי בַבֹּקֶר surgentibus mane. Ibidem, מְאַחֲרֵי בַּנָּשֶׁף morantibus crepusculi. Et 28.9, גְּמוּלֵי מֵחָלָב ablactatos lacte. Psal.84.7, עוֹבְרֵי בְּעֵמֶק trãseuntes vallis. & idgenus. quãquam etiam dici potest quòd deficiat ם signum pluralis, vt sit sensus, Montes in Ghilbóah, habitantes in tabernaculis. Et ita de aliis.

527 Alia in coniunctione ad aliquod nomen, & contrà, Exod.25.4, וְתוֹלַעַת שָׁנִי & vermiculum cocci. Et contrà, Leuit.14.51, וְאֶת־ שְׁנִי הַתּוֹלַעַת & coccum vermiculi. Ieho. 5.3, Fac tibi חַרְבוֹת צֻרִים gladios lapidum. id est lapideos. vel acuminum, id est acutos. Et contrà, Psal.89.44, Etiam auertes צ֣וּר חַרְבּוֹ acumen gladii eius.

Nonnulla ad synonymũ, id est ad nomen idẽ significãs. Psal.16.5, Dominus מְנָת־ חֶלְקִי pars portionis meæ. Genes.13.16, Et ponã semen tuum כְּעֲפַר הָאָרֶץ sicut puluerem, terræ. Zechar.10.1, וּמְטַר־ גֶּשֶׁם & pluuiam imbris dabit. Psalm.40.3, מִטִּיט הַיָּוֵן de luto cœni. Dani.12.2, Et multi è dormientibus in אַדְמַת־ עָפָר terra pulueris.

856 Alia in coniunctione ad aliud coniunctũ. Psal.78.9, filii Ephraim נֹשְׁקֵי רוֹמֵי קָשֶׁת armati, iaciẽtes arcu. Et 35. בְּחַנְפֵי לַעֲגֵי מָעוֹג cũ hypocritis subsannatoribus subcinericii. Iesa.19.11, Stulti principes Sohán, חַכְמֵי יוֹעֲצֵי פַרְעֹה sapientes, consiliarii Pharhonis. Iiób 20.17, Non videt riuulos נַהֲרֵי נַחֲלֵי דְּבַשׁ flumina, torrentes mellis. Deut.

בַּת pupilla, Pſal. 17.8, כְּאִישׁוֹן בַּת־עָיִן ſicut nigrũ pupillæ oculi. Zechar.2.7, tangit בְּבָבַת עֵינוֹ pupillam oculi ſui. Iudicũ16.13,מַחְלְפוֹת רֹאשִׁי cincinnos capitis mei.Iiób 17. 11, מְזִמֹּתַי לִבִּי cogitationes cordis mei: & id genus quæ ſuo annotabimus loco.

Alia non variantur nec in regimine genitiui,nec cũ accentu ſoph paſſúc,vel athnách:vt סֵפֶר liber,צֶדֶק iuſtitia,תֶּבֶן palea,& ſimilia.

Alia non mutantur in regimine genitiui, ſed cum prædictis accentibus,vt אֶרֶץ terra,אֶרֶז cedrus,דֶּרֶךְ via,פֶּרֶץ diuiſio, & idgenus,de quibus ſuo loco dicemus.

Alia abſoluta quæ veniunt inſtar coniunctorũ.Pſal. 16.3, וְאַדִּירֵי & fortes omnis voluntas mea in eis. Et 78. 49,immiſſionem מַלְאֲכֵי angelorum.pro מַלְאָכִים.1.Reg. 10.15, מַאַנְשֵׁי à viris mercatoribus. Hamós 6.6, Qui bibunt בְּמִזְרְקֵי in phialis vinum.1.Reg. 6.4,Et fecit חַלּוֹנֵי feneſtras obliquas.Ieſa.17.10,plantabis נִטְעֵי plantationes fideles.Et 36.2,בְּחַיִל cum exercitu graui.Et 15.1, בְּלֵיל in nocte vaſtata eſt.Et 5.עֶגְלַת vitulam triennem.Et 21. 11,Cuſtos מַה־מִּלֵּיל quid de nocte? 49.65

Alia verò coniuncta,quæ veniunt inſtar abſolutorũ. Pſal. 45.5,וַעֲנְוַה־צֶדֶק & mãſuetudinem iuſtitiæ. pro עַנְוַת quãquam etiam dici poteſt quòd ו coniunctio deficit, וְצֶדֶק & iuſtitiam. Ruth 2.17, Et fuit כְּאֵיפָה quaſi epháh hordeorum.pro אֵיפַת.Iudi.7.8,Et tulerunt אֶת־צֵדָה eſcã populi.pro צֵדַת.Ieſa.42.25,Et effudit ſuper eum חֲמַת iracundiã furoris ſui.Et 24.22,Congregabuntur אֲסֻפַּת congregatione vincti.pro אֲסֻפַּת.2.Reg.7.1,סְאַה־סֹלֶת ſatus ſimilæ. Ieſa.22.17,טַלְטֶלֶת גֶּבֶר migratione viri.Michàh 1.11,עֶרְיַת נָשֶׁת nuda confuſione.Deut.16.21, Non plantabis tibi אֲשֵׁרָה lucum omnis arboris.Et ſic terminata in ים con- 65.66

pars hin, Exod. 29.14.

1145 חֲמִישִׁי Quintus. Et חֲמִישִׁית Quinta, & quinta pars. Et י quiescens inter מ & ש, est loco daghés. Et חֻמֶשׁ Quinta pars, Gen. 47.26. Et cũ pronomine, חֲמִישִׁית facit חֲמִישִׁיתוֹ Leuit. 22.14. Et in plurali, חֲמִישִׁיתֵיו pro חֲמִישִׁיּוֹתֵיו. quanquam dici potest esse plurale secundum masculinorũ formam, à חֲמִישִׁיתִים, teste R. Dauid in Michlól.

1146 שִׁשִּׁי Sextus. Et שִׁשִּׁית Sexta, & sexta pars.

1148 שְׁבִיעִי Septimus. Et שְׁבִיעִית Septima, & septima pars.

שְׁמִינִי Octauus. Et שְׁמִינִית Octaua, & pars octaua.

תְּשִׁיעִי Nonus. Et תְּשִׁיעִית Nona, & pars nona.

1151 עֲשִׂירִי Decimus, & עֲשִׂירִיָּה vel עֲשִׂירִית Decima. Alii numeri ordinales non sunt à numero denario exclusiue, & suprà: sed loco ipsorum vtuntur aliis numeris per se sumptis, vt dictũ est suprá. Vnde post decimũ, 1. Paral. 24.12, & 25.18 ponitur עַשְׁתֵּי עָשָׂר vndecimus, Et 1. Paral. 25.19, & 27.15, הַשְׁנֵים עָשָׂר duodecimus. Et sic quando alii numeri coniungũtur personæ: vt 1. Reg. 15.28, In anno שְׁלוֹשׁ לְאָסָא tertio Asa. Et 25, In anno שְׁתַּיִם לְאָסָא secundo Asa. Et huius generis sunt multa in libris & Regum & Paralipomenon.

Nominum coniunctio. CAP. XIIII.

NOminum coniunctio est duplex, ad nomẽ prior, ad pronomẽ altera. Sed de priori, hoc capite dicendum est. Coniunctio igitur ad nomen est quando nomen absolutum ponitur in regimine genitiui, vt דְּבַר verbũ, דְּבַר יְהוָה verbum Domini. Et יִרְאָה timor. Prouerb. 1.7, יִרְאַת יְהוָה timor Domini principium scientiæ. & his similia. No tandum est autem quòd sunt quædam nomina quæ semper sunt coniuncta, id est in regimine genitiui, vt

Et quum literæ alphabeti non protendãtur niſi vſque ad ת, oportet in aliis numerationibus componere duas vel tres literas, hoc pacto,

קתת	תת	קרת	רת	קת
900	800	700	600	500

Et cum duobus punctis,

זא	ואּ	הא	דא	גא	בא	א
7000	6000	5000	4000	3000	2000	1000

& ſic de aliis.

Nomina numeralia ordinalia. CAP. XIII.

ORdinalia nomina quæ ſunt toarim & maſculina, ſunt, רִאשׁוֹן Primus: שֵׁנִי Secũdus, pro שְׁנִיִּי: & in plurali שְׁנִים pro שְׁנִיִּים, Geneſ. 6.16: & ita in ſequentibus, teſte R. Dauíd in Michlól. Et fœmineũ רִאשׁוֹנָה Prima, שֵׁנִית שְׁנִיָּה Secunda. 939.1143

Eſt & tóar ſecundũ aliam formã, Eſter 10.3, Mordochái Iehudæus מִשְׁנֶה ſecundus regi Achaſuerós. Et plurale, 1.Sem.15.9, וְהַמִּשְׁנִים, & pinguibus. Deut.17.18, Et ſcribet ſibi אֶת־מִשְׁנֵה הַתּוֹרָה ſecundam legẽ. Geneſ. 43.15, וּמִשְׁנֶה־ כֶּסֶף & duplicem (vel ſecundam) pecuniam ceperunt in manu ſua. eſt cum ſeghól, quia eſt nomen tóar, & non ſubſtantiuum, vt plærique putauerunt: quia eſſet coniunctum, & cum ſéri, ſi eſſet nomen dauár. 1140 1141 524

שְׁלִישִׁי Tertius: & שְׁלִישִׁים pro שְׁלִישִׁיִּים Tertii: & fœminino שְׁלִישִׁית שְׁלִישִׁיָּה Tertia. Et tóar ſecundum aliam formam, שָׁלִישׁ Tertius, & שָׁלִישִׁים Tertii, cum camés. Et alia forma, שְׁלֵשׁ שְׁלֵשִׁים Tertius, tertii, vel tertiatus, tertiati. Alia item forma, שִׁלְשׁוֹם nudiuſtertius.

רְבִיעִי Quartus, & רְבִיעִים Quarti. Et ſecundum aliam formam, רְבֵעַ Quartus. Secundum aliam item formã, רְבִיעִית רְבֻעָה & Quarta, & quarta pars. Et רֻבַּע quarta 1144

& ſuprà, non inueniuntur nomina toarím, id eſt adiectiua: ſed vice eorum vtuntur nominibus numeralibus cardinalibus prædictis: vt Geneſ. 14.4, וּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה & tertiodecimo anno rebellauerunt. Leuit. 25. 10, שְׁנַת חֲמִשִּׁים שָׁנָה annus quinquageſimi anni erit vobis. Iechez. 40.1, בְּאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה In quartodecimo anno. Et 45.21, בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם quartadecima die.

Notandum præterea quòd Hebræi per alphabeti literas numeros ſignare ſolent, vt

א	ב	ג	ד	ה	ו	ז	ח	ט	י
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Deinde præponunt י vſque ad כ, hoc pacto,

יא	יב	יג	יד	Et ne coniungant יה, quod vnum ex
11	12	13	14	Diuinis conficit nominibus, honoris

gratia ſcribunt טו pro 15. Deinde,

יו	יז	יח	יט	כ	כא	כב	כג	כד	כה	כו	כז	כח
16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

כט	ל	לא	לב	Ex quo vides 32. pro 30. 2.	מ	מא	מב	מג
29	30	31	32		40	41	42	

נ	נא	נב	נג	ס	סא	סב	סג	ע	עא	עב	עג
50	51	52		60	61	62		70	71	72	

פ	פא	פב	פג	צ	צא	צב	צג	ק	קא	קב	קג
80	81	82		90	91	92		100	101	102	

& ſic vſque ad centum & decem. Deinde,

קי	קיא	קיב	קיג	קיד	קטו	קיו	קיז	קיח	קיט	כ	קכ
110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	

& ſic reſiduum. Deinde,

קל	קלא	קמ	קמא	קנ	קנא	קס	קסא
130	131	140	141	150	151	160	161

קע	קעא	ר	רא	ש	שא	ת	תא
170	171	200	201	300	301	400	401

שִׁשָּׁה־עָשָׂר אֶלֶף Sexdecim milia. Nume. 31.40.
שִׁבְעָה־עָשָׂר אֶלֶף Septemdecim milia. 1. Paralip. 7.11.
שְׁמוֹנָה עָשָׂר אֶלֶף Octodecim milia, 1. Paralip. 18.12, & Iechez. 48.35.
תִּשְׁעָה עָשָׂר אֶלֶף Nouemdecim milia.
עֶשְׂרִים אֶלֶף Viginti milia. 2. Paral. 2.10, & 28.6. Ieche. 48.8. עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה אֶלֶף Viginti & quatuor milia, 1. Paral. 27.2. Et שְׁתֵּי רִבּוֹ, vt dictũ est: aut רִבּוֹתַיִם. חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף, Quinque & viginti milia, Ieche. 45.3. Et sic עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם־אֶלֶף Viginti duo milia, 1. Paralip. 7.2.
שְׁלֹשִׁים אֶלֶף Triginta milia, Num. 1.35. Et שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה אֶלֶף, 1. Paral. 7.5. Et שְׁלֹשִׁים וּשְׁמוֹנָה אֶלֶף, 1. Paralip. 23.3.
אַרְבָּעִים אֶלֶף Quadraginta milia, Nume. 1.21.
חֲמִשִּׁים אֶלֶף Quinquaginta milia, Nume. 1.23.
שִׁשִּׁים אֶלֶף Sexaginta milia, Nume. 1.39.
שִׁבְעִים אֶלֶף Septuaginta milia, Num. 1.27, 2. Para. 2.18.
שְׁמוֹנִים אֶלֶף Octoginta milia, Nume. 2.9. Et שְׁמוֹנִים וְשִׁבְעָה אֶלֶף, 1. Paralip. 7.5.
תִּשְׁעִים אֶלֶף Nonaginta milia.
מֵאָה אֶלֶף Centum milia, 1. Paral. 21.5. Et מְאַת אֶלֶף, Num. 2.9. Et רִבּוֹ רִבּוֹן, vt dictum est.
מֵאָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף Cẽtũ & quinquaginta milia, 2. Paral. 2.17.
מָאתַיִם אֶלֶף Ducenta milia.
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אֶלֶף Trecenta milia.
אַרְבַּע־מֵאוֹת אֶלֶף Quadringenta milia, 2. Paral. 13.3.
חֲמֵשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף Quingẽta milia, 2. Sem. 24.9, 2. Para. 13.17
שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף Sexcenta milia, Nume. 1.46, & 26.51.
שְׁבַע מֵאוֹת אֶלֶף Septingenta milia.
שְׁמוֹנָה מֵאוֹת אֶלֶף Octingẽta milia, 2. Sem. 24.9, 2. Par. 13.3.
תְּשַׁע מֵאוֹת אֶלֶף Nongenta milia.

Annotandum est autem, quod in numeris à decem

אַלְפַּיִם Duo milia. Exod. 38. 29, Et שְׁנַיִם אֶלֶף, 1. Para. 7. 7.
שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים Tria milia, 1. Paral. 29. 4, & 2. Paral. 2. 17.
אַרְבָּעָה אֲלָפִים Quatuor milia. Et אַרְבָּעָה אֶלֶף, 1. Paral. 23. 4. Et אַרְבַּעַת אֲלָפִים, 1. Paral. 23. 5, Iechez. 48. 16.
חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים Quinque milia, Iechez. 45. 6, & 48. 15.
שֵׁשֶׁת אֲלָפִים Sex milia, 1. Paral. 23. 4, & Iiób 42. 12. Et שִׁשָּׁה אֶלֶף, 1. Paralip. 7. 4.
שִׁבְעַת אֲלָפִים Septem milia, 1. Paral. 29. 4. Et שִׁבְעָה אֶלֶף, 1. Paralip. 7. 5.
שְׁמוֹנַת אֲלָפִים Octo milia, 1. Paral. 23. 3. Et שְׁמוֹנָה אֶלֶף, 1. Paralip. 29. 7.
תִּשְׁעַת אֲלָפִים Nouem milia, & תִּשְׁעָה אֶלֶף. Et עֲשָׂרָה אֶלֶף decẽ milia, vel decem miliũ, Iechez. 45. 1. Et עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים Iechez. 45. 3.
רִבְבָה Decem milia, Psal. 91. 7, & Leuit. 26. 8, item Deut. 32. 30. Et in plurali, רִבּוֹת, idem significans, sicut מֵאָה & מֵאוֹת centum. Nechem. 7. 72, Auri drachmas שְׁתֵּי רִבּוֹא viginti milia. Et 71, Auri drachmas שְׁתֵּי רִבּוֹת viginti milia. Et cum רִבְאוֹת, א, idem significat, Dani. 11. 12. Et duale, רִבּוֹתַיִם Viginti milia, Psal. 68. 18. Et cum alio numero, שֵׁשׁ־רִבּוֹאוֹת, sexaginta milia, Hez. 2. 69. Et 64, אַרְבַּע רִבּוֹ Quadraginta milia. Et Daniel 7. 10, רִבּוֹ רִבְבָן significat cẽtum milia. vterque enim numerus signat decẽ milia, prior singulari numero, alter numero multitudinis. Decem milia verò multiplicata per decem milia, faciunt centum milia.
עַשְׁתֵּי עָשָׂר אֲלָפִים Vndecim milia.
שְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף Duodecim milia, Num. 31. 5, 2. Paral. 1. 14.
שְׁלֹשָׁה עָשָׂר אֶלֶף Tredecim milia.
אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף Quatuordecim milia, Iiób 42. 12.
חֲמִשָּׁה עָשָׂר אֶלֶף Quindecim milia.

שְׁמֹ וְשׁ 8 & 70.	שְׁמֹ וְשׁ	שֵׁ וְשׁ	שִׁ וְשׁ 6 & 70.
תֵּשׁ וְשׁ 9 & 70.	תִּשׁ וְשׁ	שֶׁבֹ וְשׁ	שִׁבֹ וְשׁ 7 & 70.

אֶחֹ וּשְׁמוֹנִים Vnus & octoginta. Fœmineum, אַחֹ וּשׁ

שֵׁ וּשׁ 6 & 80.	שִׁ וּשׁ	שְׁתֹ וּשׁ	שְׁנֹ וּשׁ 2 & 80.
שֶׁבֹ וּשׁ 7 & 80.	שִׁבֹ וּשׁ	שָׁל וּשׁ	שְׁל וּשׁ 3 & 80.
שְׁמֹ וּשׁ 8 & 80.	שְׁמֹ וּשׁ	אַרֹ וּשׁ	אַרֹ וּשׁ 4 & 80.
תֵּשׁ וּשׁ 9 & 80.	תִּשׁ וּשׁ	חָמֹ וּשׁ	חֲמֹ וּשׁ 5 & 80.

אֶחֹ וְתִשְׁעִים Vnus & nonaginta. Fœmineum, אַחֹ וְתֹ

שֵׁ וְתֹ 6 & 90.	שִׁ וְתֹ	שְׁתֹ וְתֹ	שְׁנֹ וְתֹ 2 & 90.
שֶׁבֹ וְתֹ 7 & 80.	שִׁבֹ וְתֹ	שָׁל וְתֹ	שְׁל וְתֹ 3 & 90.
שְׁמֹ וְתֹ 8 & 90.	שְׁמֹ וְתֹ	אַרֹ וְתֹ	אַרֹ וְתֹ 4 & 90.
תֵּשׁ וְתֹ 9 & 90.	תִּשׁ וְתֹ	חָמֹ וְתֹ	חֲמֹ וְתֹ 5 & 90.

Nomina cardinalia à centum vsque ad mille, & suprá.

CAP. XII.

MEáh מֵאָה Cẽtum, Gene. 50.22. Et in regimine genitiui, siue in coniunctione, מְאַת, Genes. 5.3, & 25.7. Et in plurali מֵאוֹת centum similiter. Genes. 5.5. Et duale, מָאתַיִם ducẽti, Gene. 11.19. Exod. 30.23. Et חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם quinquaginta & ducentos. sic Iechez. 48.17.

שְׁלֹשׁ מֵאוֹת Trecentæ, Genes. 5.22.

אַרְבַּע מֵאוֹת Quadringentæ, Nume. 1.29, & 2. Paral. 1.14.

חֲמֵשׁ מֵאוֹת Quingentæ, Genes. 5.30, & Iechez. 42.17.

שֵׁשׁ מֵאוֹת Sexcentæ, Genes. 8.13, & Nume. 2.4.

שְׁבַע מֵאוֹת Septingentæ, Genes. 5.26, & 1. Paral. 26.30.

שְׁמֹנֶה מֵאוֹת Octingentæ, Genes. 5.4.

תְּשַׁע מֵאוֹת Nongentæ, Genes. 5.5.

אֶלֶף Mille. Et in soph passúc, & cũ athnách אֶלֶף אֶלֶף: quod interdum est nomen vniuersale vt אֲלָפִים. Et plurale, אֲלָפִים. Et in coniunctione אַלְפֵי. 2. Paral. 1.14, אֶלֶף וְאַרְבַּע־מֵאוֹת mille & quadringenti.

Iechez.41.6.Et שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ,1.Paral.29.27.

אַרְבָּעָה וּשְׁלֹשִׁים Quatuor & triginta.Et שְׁלֹשִׁים וְאַרְבָּעָה,1.Paral.7.7.Fœmineum,אַרְבַּע וּשְׁלֹשִׁים,

חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים Quinq; & trigīta. Fœmineū,חָמֵשׁ וּשְׁלֹשִׁים.

שִׁשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים Sex & triginta.Fœmineum, שֵׁשׁ וּשְׁלֹשִׁים.

שִׁבְעָה וּשְׁלֹשִׁים Septem & triginta.Fœmineū,שֶׁבַע וּשְׁלֹשִׁים.

שְׁמוֹנָה וּשְׁלֹשִׁים Octo & triginta.Fœmineū,שְׁמוֹנֶה וּשְׁלֹשִׁים: Et שְׁלֹשִׁים וּשְׁמוֹנֶה,Deut.2.15.

תִּשְׁעָה וּשְׁלֹשִׁים Nouē & triginta.Fœmineū,תֵּשַׁע וּשְׁלֹשִׁים. Et שְׁלוֹשִׁים וָתֵשַׁע,2.Paral.16.12.

אֶחָד וְאַרְבָּעִים Vnus & quadraginta.Fœmineū,אַחַת וְאַרְבָּעִים Et אַרְבָּעִים וְאַחַת,2.Paral.16.13.

שְׁנֹ וְאַרֹ 2 & 40.	שְׁתֹ וְאַרֹ	שִׁ וְאַרֹ 6 & 40.	שֵׁ וְאַרֹ
שְׁלֹ וְאַרֹ 3 & 40.	שָׁלֹ וְאַרֹ	שִׁבֹ וְאַרֹ 7 & 40.	שֶׁבֹ וְאַרֹ
אַרֹ וְאַרֹ 4 & 40.	אַרֹ וְאַרֹ	שְׁמֹ וְאַרֹ 8 & 40.	שְׁמֹ וְאַרֹ
חֲמֹ וְאַרֹ 5 & 40.	חָמֹ וְאַרֹ	תִּשֹׁ וְאַרֹ 9 & 40.	תֵּשׁ וְאַרֹ

אֶחָד וַחֲמִשִּׁים Vnus & quinquaginta.Fœmineū, אֹ וַחֹ

שְׁ וַחֹ 2 & 50.	שְׁ וַחֹ	שִׁ וַחֹ 6 & 50.	שֵׁ וַחֹ
שְׁלֹ וַחֹ 3 & 50.	שָׁלֹ וַחֹ	שִׁבֹ וַחֹ 7 & 50.	שֶׁ וַחֹ
אַרֹ וַחֹ 4 & 50.	אַרֹ וַחֹ	שְׁמֹ וַחֹ 8 & 50.	שְׁמֹ וַחֹ
חֲמֹ וַחֹ 5 & 50.	חָמֹ וַחֹ	תִּשֹׁ וַחֹ 9 & 50.	תֵּשׁ וַחֹ

אֶחֹ וְשִׁשִּׁים Vnus & ſexaginta. Fœmineum, אַחֹ וְשֹׁ

שְׁנֹ וְשֹׁ 2 & 60. Et שִׁשִּׁים וּשְׁנַיִם,1. Paral. 26.8. Fœmineū, שְׁתֹ וְשֹׁ.Et שְׁתַּיִם וְשִׁשִּׁים שָׁנָה,Gene.5.18.

שְׁלֹ וְשֹׁ 3 & 60.	שָׁלֹ וְשֹׁ	שִׁבֹ וְשֹׁ 7 & 60.	שֶׁ וְשֹׁ
אַרֹ וְשֹׁ 4 & 60.	אַרֹ וְשֹׁ	שְׁמֹ וְשֹׁ 8 & 60.	שְׁמֹ וְשֹׁ
חֲמֹ וְשֹׁ 5 & 60.	חָמֹ וְשֹׁ	תִּשֹׁ וְשֹׁ 9 & 60.	תֵּשׁ וְשֹׁ
שִׁ וְשֹׁ 6 & 60.	שֵׁ וְשֹׁ		

אֶחֹ וְשִׁבְעִים Vnus & ſeptuaginta. Fœmineum, אַחֹ וְשֹׁ

שְׁנֹ וְשֹׁ 2 & 70.	שְׁתֹ וְשֹׁ	אַרֹ וְשֹׁ 4 & 70.	אַרֹ וְשֹׁ
שְׁלֹ וְשֹׁ 3 & 70.	שָׁלֹ וְשֹׁ	חֲמֹ וְשֹׁ 5 & 70.	חָמֹ וְשֹׁ

Numeralia nomina à viginti vsque ad centum. CAP. XI.

Mnes numeri cardinales à viginti,& suprà, sunt vtriusque generis,& ex eis non fiunt nomina toarim.Et sunt,

עֶשְׂרִים Viginti. שִׁבְעִים Septuaginta.
שְׁלֹשִׁים Triginta. שְׁמוֹנִים Octoginta.
אַרְבָּעִים Quadraginta. תִּשְׁעִים Nonaginta.
חֲמִשִּׁים Quinquaginta מֵאָה מֵאוֹת Centum.
שִׁשִּׁים Sexaginta. אֶלֶף Mille.

Et quando iunguntur minori numero, minor cõmuniter præcedit, interdum tamen maior,vt,

אֶחָד וְעֶשְׂרִים Vnus & viginti,1.Paral.24.17,& 25.28.Fœmineum, אַחַת וְעֶשְׂרִים.

שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים Duo & viginti,1.Paral.24.17.Et עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם 2.Paral.13.21.Fœmineum, שְׁתֵּים וְעֶשְׂרִים.

שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים Tres & viginti,1.Paral.24.18,& 25.30. Fœmineum, שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים.

אַרְבָּעָה וְעֶשְׂרִים Quatuor & viginti,1.Paral.24.18,& 25.31. Fœmineum, אַרְבַּע וְעֶשְׂרִים.

חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים Quinque & viginti, Iechez. 45.1. Fœmineum, חָמֵשׁ וְעֶשְׂרִים Quinque & viginti, Iechez.40. 33.Et עֶשְׂרִים וַחֲמֵשׁ 2.Paral.27.8,& Iechez.40.29.

שִׁשָּׁה וְעֶשְׂרִים Sex & viginti.Fœmineum, שֵׁשׁ וְעֶשְׂרִים.

שִׁבְעָה וְעֶשְׂרִים Septem & viginti.Fœmineũ, שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים,

שְׁמוֹנָה וְעֶשְׂרִים Octo & viginti. Fœmineũ, שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים, Exod.26.2.

תִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים Nouem & viginti. Fœmineũ, תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים Exod.38.24.

אֶחָד וּשְׁלֹשִׁים Vnus & triginta.Fœmineum, אַחַת וּשְׁלֹשִׁים,

שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים Duo & triginta.Fœmineum, שְׁתֵּים וּשְׁלֹשִׁים,

שְׁלֹשָׁה וּשְׁלֹשִׁים Tres & triginta.Fœmineum, שְׁלֹשׁ וּשְׁלֹשִׁים,

שְׁלִשֶׁת הַנֶּפֶת tres prouinciæ. Exod. 16.22, collegerunt duplicẽ panem, שְׁנֵי הָעֹמֶר duos hómer. Et 26.3, חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת quinque cortinæ erunt coniũctæ. Zecha. 11.8, אֶת־שְׁלֹשֶׁת tres paſtores. Iechez. 45.23, הָרֹעִים septem diebus. Geneſ. 7.10, שִׁבְעַת הַיָּמִים poſt ſeptem dies. Ieho. 13, 7, לְתִשְׁעַת הַשְּׁבָטִים nouem tribubus. Deute. 4.13, עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים decem verba. Et abſque numeri cõiunctione, Gene. 41.20, Et comederunt &c. שֶׁבַע הַפָּרוֹת ſeptem vaccas pulchras. Et 24, Et deglutiuerunt &c. אֶת שֶׁבַע הַשִּׁבֳּלִים ſeptem ſpicas. 1150 Et quando eſt coniunctio numeri ad numerum, tunc ה notificatiuum venit cum ſecundo numero. Ieho. 4.4, Et vocauit Iehoſcúah אֶל־שְׁנֵים הֶעָשָׂר duodecim viros. 1. Reg. 19.19, & ipſe בִּשְׁנֵים הֶעָשָׂר inter duodecim. Et quandoque cum priori numero, 1. Reg. 6.38, וּבַשָּׁנָה הָאַחַת עֶשְׂרֵה & anno vndecimo &c. Venit etiam cum numerato poſt duos numeros. Ieho. 4. 20, וְאֵת שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה הָאֲבָנִים & duodecim lapides iſtos quos 1150 tulerunt, &c. Et ſic à viginti & ſuprà venit cũ numerato, & interdũ cum numero. Exod. 36.24, Sub עֶשְׂרִים שְׁלשִׁים הַקֶּרֶשִׁים viginti tabulis. Zecha. 11. 13, Et tuli triginta argenteos. Leuit. 25. 10, Et ſanctificabitis אֵת שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה annum quinquageſimum annũ. ſiue 151 annum quinquaginta annorum. Et quando iũgitur numerus numero, iungitur priori. Exod. 12.18, Comedetis azyma עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים vſque ad diem vnum & vigeſimũ. Nume. 16.35, Et cõſumpſit אֵת חֲמִשִּׁים וּמָאתַיִם quinquaginta & ducentos. 1. Paralip. 27.15, הַשְּׁנֵים עָשָׂר. Exod. 38.28, וְאֶת־הָאֶלֶף וּשְׁבַע הַמֵּאוֹת & mille & ſeptingen- 1151 tos. Interdum venit cum quolibet numero. Nume. 3.46, וְאֶת פְּדוּיֵי הַשְּׁלשָׁה וְהַשִּׁבְעִים וְהַמָּאתַיִם & redempti tria & ſeptuaginta & ducenti.

cui numerus שְׁנֵים tantum iungitur in regimine : alii verò numeri iunguntur ei vt absoluta: vt אַחַד עָשָׂר Vndecim, Deut. 1.2. Idem עַשְׁתֵּי עָשָׂר, 1. Paral. 24.12, & 27. 1153
14. שְׁנֵים עָשָׂר Duodecim, id est duo & decem, 1. Paral. 24.12, & 27.15. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר Tredecim, 1. Paral. 24.13, & 25. 19. אַרְבָּעָה עָשָׂר Quatuordecim, 1. Paral. 24.13, & Num. 29.13. חֲמִשָּׁה עָשָׂר Quindecim, 1. Paral. 24.14, & Nume. 29.12. Et עֲשָׂרָה וַחֲמִשָּׁה, Iechez. 45.12. שִׁשָּׁה עָשָׂר Sexdecim, 1. Paral. 24.4. שִׁבְעָה עָשָׂר Septendecim, 1. Paral. 24.15, & Gen. 8.4. שְׁמֹנָה עָשָׂר Octodecim, 1. Paral. 24. 15. תִּשְׁעָה עָשָׂר Nouendecim, 1. Paral. 24.16. Et in cõiunctione, עֲשֶׂרֶת, ש & ר cum seghól. Gene. 31.7, Et mutauit mercedem meam עֲשֶׂרֶת decem vicibus.

Fœmininũ, עֶשֶׂר cũ seghól. Gen. 5.14, עֶשֶׂר שָׁנִים decẽ 1147.
anni. Et in coniunctione cum alio numero, עֶשְׂרֵה. vnde 1148.1153.
אַחַת־עֶשְׂרֵה, Iehos. 15.51. Et עַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה Vndecim, Exod. 26.7, Iechez. 40.49. שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה Duodecim, Gene. 5.8, & Ieho. 4.9. שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה Tredecim, Gene. 17.25. אַרְבַּע עֶשְׂרֵה Quatuordecim, 2. Paral. 13.21, & Iechez. 43.17. חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה Quindecim, Gene. 5.10. שֶׁשׁ־עֶשְׂרֵה Sexdecim, 2. Paral. 27.1. שְׁבַע־עֶשְׂרֵה Septendecim, Gene. 37. 1. שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה, Octodecim. 2. Paral. 13.1. תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה Nouendecim, Gene. 11.25.

ה *notificatiuum venire cum numeris cardinalibus vel numeratis.* CAP. X.

NOn est autem prætereundum, ה notificatiuum iungi numeris. Quando igitur venit 1149
numerus iuxta numeratum, tunc ה notificatiuum numerato iungitur, siue numerus sit in coniunctione, siue non. In coniunctione, Ieho. 2.4, Et tulit mulier אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים duos viros. Et 17.11,

ta וְשִׁבְעָה & ſeptẽ. Et in coniunctione, שִׁבְעַת. Leui. 23. 18, שִׁבְעַת כְּבָשִׂים ſeptẽ oues. Et geminatũ, ſiue duale, שִׁבְעָתַיִם bis ſeptem, id eſt quatuordecim, Gene. 4. 24. quanquã determinatus pro indeterminato ponatur numero. Et cum additione נ, Ioб. 42. 13, Et fuerunt eí שִׁבְעָנָה בָנִים ſeptem filii. & eſt ſicut illud Hoſéah 10. 6, בָּשְׁנָה confuſio Ephraim. pro בוּשָׁה. quanquam ſunt qui dicunt quòd additio eſt multitudinis gratia. Et cum pronomine, 2. Semu. 21. 9, שִׁבְעָתָם יָחַד ſeptem ipſi pariter. quæ eſt alia forma ex שִׁבְעַת. nam ex שִׁבְעָה, dicẽdum erat שִׁבְעָתָם, ſicut ex שִׁפְחָה dicitur שִׁפְחָתָם. Fœmininum, שֶׁבַע ſeptẽ, ש cum ſeghól. Geneſ. 5. 7, שֶׁבַע שָׁנִים ſeptem annis. Et in coniunctione cum ſceuá. Geneſ. 5. 26, וְשִׁבַע מֵאוֹת שָׁנָה & ſeptingentis annis. Inuenitur & fœmininum שִׁבְעָה. Iechez. 40. 26, וּמַעֲלוֹת שִׁבְעָה עֲלוֹתָו & gradus ſeptem aſcenſiones eius. Et poſſibile eſt quòd מַעֲלוֹת & עוֹלוֹת ſint plu ralia maſculina, teſte R. Dauid in Michlól.

1148 שְׁמוֹנָה Octo, maſculinum, נ eſt cum camés. Gene. 14. 14, שְׁמֹנָה octo. Et in coniunctione, שְׁמֹנַת. Gene. 17. 12, Filius שְׁמֹנַת octo dierum circuncidetur. Fœmininum, שְׁמוֹנָה Octo, cum ſeghól. Gen. 5. 7, וּשְׁמֹנָה מֵאוֹת שָׁנָה & octingẽtis annis. Et in coniũctione nõ mutatur. 2. Reg. 22. 1, Filius שְׁמוֹנָה שָׁנָה octo annorum erat Ioſciiáhu.

1148 תִּשְׁעָה Nouem, maſculinum. Nume. 29. 26, Vitulos תִּשְׁעָה nouem. Et in coniunctione, תִּשְׁעַת. Nume. 34. 13, לְתִשְׁעַת nouẽ tribubus. Fœmininum, תֵּשַׁע nouem, cũ ſéri. Geneſ. 5. 27, תֵּשַׁע nouem & ſexaginta anni. Et in coniunctione cum ſceuá. Geneſ. 5. 8, וְתִשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה & nongenti anni.

1149 עֲשָׂרָה Decem, maſculinum. Gen. 18. 32, Si inuenti fuerint עֲשָׂרָה decem. Et cum alio numero iunctum, עֶשֶׂר:

n.i.

iſte diminuit, vt dictum eſt in שְׁנַיִם. Fœmininum, 1142
שָׁלוֹשׁ Tres. Deut. 19.2, שָׁלוֹשׁ עָרִים tres ciuitates. 1. Paral. 25.5, וּבָנוֹת שָׁלוֹשׁ & filias tres. Et in coniunctione, שְׁלֹשׁ. Geneſ. 5.23, וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה & trecenti anni. Inuenitur etiam vt maſculinum שְׁלֹשֶׁת. Geneſ. 7.13, וּשְׁלֹשֶׁת & tres vxores filiorum eius. Iiob 1.4, Et vocabant לִשְׁלֹשֶׁת tres ſorores ſuas.

אַרְבָּעָה Quatuor, maſculinũ. Gene. 2.10, לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים 1144
in quatuor capita. Et in coniunctione, אַרְבַּעַת. Num. 7.7, אַרְבַּעַת quatuor boues dedit. Et geminatum, אַרְבַּעְתַּיִם. 2. Semu. 12.6, Reddet אַרְבַּעְתַּיִם bis quatuor. id eſt octo. Et cum pronomine, Daniel 1.17, Et pueris iſtis אַרְבַּעְתָּם quatuor ipſis dedit &c. Et א in his nõ eſt radicale. Fœmininum, אַרְבַּע Quatuor. Geneſ. 15.13, Et affligent eos אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה quadringentis annis. Et in coniunctione non mutatur.

חֲמִשָּׁה Quinque, maſculinũ. Num. 7.17, חֲמִשָּׁה עַתּוּדִים 1145
quinque hircos. Et in coniũctione מ eſt cũ ſéri, Nume. 3.47, חֲמֻשֶּׁת חֲמֻשֶּׁת quinque quinque ſiclos. Et cũ prono mine, חֲמִשְׁתָּו חֲמִשְׁתָּם, & ita reſiduum. Fœmininũ, חָמֵשׁ quinque, Gen. 5.6, Et vixit Seth חָמֵשׁ שָׁנִים quinque annis &c. Et in coniunctione ח eſt cum ſceuá & pathách, Geneſ. 5.10, חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה quindecim annis.

שִׁשָּׁה Sex, maſculinum. Geneſ. 30.20, Peperi ei שִׁשָּׁה 1146
בָנִים ſex filios. Et in coniunctione, cum ſéri & ſeghól שֵׁשֶׁת. Iehoſ. 6.3, Sic facietis שֵׁשֶׁת יָמִים ſex diebus. Fœmininum cũ ſéri, שֵׁשׁ Sex. Exod. 21.2, שֵׁשׁ שָׁנִים ſex annis ſeruiet. Et cum maccáph, & iunctum monoſyllabo, vel dictioni longæ eſt cum ſeghól. Nume. 7.3, שֵׁשׁ־עֲגָלֹת ſex plauſtra. Prouerb. 6.16, שֵׁשׁ הֵנָּה ſex ſunt.

שִׁבְעָה Septem, maſculinum. Geneſ. 4.24, Septuagin- 1147

עָשָׂר duodecim principes. Et abſque ם, שְׁנֵי עָשָׂר duodecim. Geneſ. 19.1, Et venerunt שְׁנֵי duo angelorum. pro duo angeli. Et non eſt coniũctio nominis numeralis vt ſunt aliæ nominum coniunctiones, quia in coniũctione nominis numeralis coniungitur vel numerus numerato: vel numerus numero, vt in prædictis patet exemplis: vel numerus perſonæ, vt Dani. 9.1, בִּשְׁנַת אַחַת לְדָרְיָוֶשׁ In anno vno Dariáues. i. Darii. Eſtér 1.3, בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמָלְכוֹ In anno tertio quo regnauit ipſe. & idgenus. Et cum pronominibus, שְׁנֵיהֶם ambo ipſi, שְׁנֵיכֶם ambo vos, שְׁנֵינוּ ambo nos. Et ſic שְׁנֵיו שְׁנֵיךָ שְׁנֵיהָ. quanquam non inuenitur talis cõiunctio niſi in חֲמִשִּׁים quinquaginta, & numero magno אֶלֶף mille, & רִבּוֹ centum milia. Interdum diminuit iſte numerus, ſicut & tres vel tria, qui ſunt minimi numeri. Ieſa. 17.6, שְׁנַיִם שְׁלִשָּׁה גַּרְגְּרִים Duo, tria grana in vertice rami. i. pauca. 2. Reg. 9.32, שְׁנַיִם שְׁלִשָׁה סָרִיסִים Duo, tres eunuchi. i. pauci. 1. Re. 17.12, En ego colligo שְׁנַיִם עֵצִים duo ligna. i. pauca. Septenarius verò, & denarius, & millenarius auget: vt ſuo dicam in loco. שְׁתַּיִם Duæ, fœmininum eſt, Geneſ. 5.26. & ſecundum normam debuerat eſſe שְׁנָתַיִם: ſed euphoniæ gratia נ eſt ablatũ, & daghés lene vt in שְׁנֹתַיִם remanſit. Et in coniunctione cum ם, Exod. 24.4, וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה & duodecim titulos. Et ſine ם, Iechez. 32.1, בִּשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה duodecimo anno.

1141 1137 1138

שְׁלִשָׁה Tres, maſculinum. Geneſ. 18.2, Vidit שְׁלִשָׁה tres viros. Et in regimine genitiui, שְׁלֹשֶׁת. Exod. 3.18, Ibimus viam שְׁלֹשֶׁת trium dierum. Et cum pronomine, Num. 12.4, Egredimini שְׁלִשְׁתְּכֶם tres vos &c. & egreſſi ſunt שְׁלִשְׁתָּם tres ipſi. Et מִשְׁלֹשׁ eſt שְׁלִשָׁה. Geneſ. 38.24, Et fuerunt כְּמִשְׁלֹשׁ חֳדָשִׁים quaſi tres menſes. Numerus etiam

1139. 1142 1143

ſenſus, Vnum baculorum. i. ex baculis vocaui &c. In regimine genitiui eſt cũ pathách, Gen. 22.2, Super אַחַד vnum montium &c. Et plurale אֲחָדִים, Gene. 29.20. Legitur & חַד, vt paulo ſuprá. Et אָח, Iechez. 18.10. 1136.1137

אַחַת Vna, Fœmineum, eſt totum cum pathách. Exo. 1.15, Quarum הָאַחַת vna vocabatur Siphráh. Et ſi fuerit cum athnách accentu, & ſoph paſſúc, א eſt cum ſeghól, & ח cum camés: vt Exod. 36. 10, Et coniunxit quinque cortinas אַחַת אֶל־אַחַת vnam ad vnã, (id eſt ad alteram) & quinque cortinas iunxit אַחַת אֶל־אַחַת vnam ad vnam. Et ſic venit cum zachéph in pleriſque locis. Exod. 26.4, Extremum cortinæ הָאַחַת vnius. Et 37.3, Super latus eius הָאַחַת vnum. Sex tamen ſunt cũ zachéph, & habẽt pathách, vt eſt annotatũ in Miſráh. Exod. 16. 33, Tolle vrnam אַחַת vnam. Iehoſ. 6.14, Vice אַחַת vna. 2. Sem. 6.19, Tortam panis אַחַת vnã. 1. Reg. 3.25, Et date medietatem לָאַחַת vni. Zecha. 5.7, Mulier אַחַת vna. Exod. 26.8, Menſura אַחַת vna. Et doctores vbicunque inuenitur hæc dictio cum dictione חֻקָּה præceptum, ſtatutum, מִדָּה menſura, שָׁנָה annus, תּוֹרָה lex, punctant cũ pathách, præter vnú, Deut. 24.5, Immunis erit domui ſuæ שָׁנָה אַחַת anno vno. Quæcunque verò ſunt cũ athnách & ſoph paſſúc, cameſſant. Et poſſibile eſt quòd אַחַד & אַחַת duæ ſint voces diſtinctæ: vel deducitur אַחַת ab אֶחָד: & caret ד, quia ſecundum normam deberet eſſe אַחֲדַת. Venit & ſine ד, vel ת, אַח. Iechez. 18.10, Et fecerit אַח מֵאֵחַד מֵאֵלֶּה vnum ex vno ex his. pro אֶחָד vel אַחַת. 1135.1136

שְׁנַיִם Duo, maſculinum, נ cum pathách. Geneſ. 6.19, שְׁנַיִם Duo ex ſingulis introduces in arcam. Et in ſoph paſſúc & cum athnách habet camés. Exod. 22.7, Reddet שְׁנַיִם duo. Et in regimine cum ם, שְׁנֵי־ם. Geneſ. 25.16, 1138.1139

cipue quando ipſa dictio geminatur. Geneſ.1.31,Vidit Deus omne quod fecit, & ecce bonum מְאֹד valde.i.optimum. Nume.12.3, Vir Moſcéh manſuetus מְאֹד valde. i. manſuetiſſimus. Pſal.119.96, Latum mandatum tuum מְאֹד valde. i.latiſſimum. Exod.1.7, Multiplicati ſunt בִּמְאֹד מְאֹד valde valde.i. copioſiſſime. Diminutiuũ nomen conſtituitur per literam נ & י,& נ,& gemi nationem ſecundæ & tertiæ literæ, teſtibus R. Abrahám, R.Dauid in lib.rad.in radice נָחַשׁ, & R.Himmanuel:vt נְחַשְׁתֵּן ænulum, paruũ æs.2.Reg.18.4,Et אַמִּינָדָב Aminonulus appellatur Amnon filius Dauid ob contemptum. 2.Semu.13.20,הַאַמְנוֹן nunquid Aminon frater tuus fuit tecum? Et אִישׁוֹן pupilla,quaſi vir paruus: quòd in oculo viri quædam parua videatur imago. Et Exod.16.23,שַׁבָּתוֹן ſabbatulum.Cant.1.6,שְׁחַרְחֹרֶת ſubnigra.i.parũ nigra.Leui.13.49,*יְרַקְרַק ſubuiridis.Ibidem, אַדַמְדָּם ſubrufus.Et 43,אַדַמְדֶּמֶת ſubrufa.Pſal.96.5,אֱלִילִים deiculi.

Nomina numeralia cardinalia vſque ad viginti. CAP. IX.

1134 SVnt & שְׁמוֹת הַמִּסְפָּר nomina numeri, id eſt numeralia: quorum aliqua ſunt cardinalia, videlicet,

1134.1135. אֶחָד Vnus,Pſal.14.3. & eſt cum ſeghól &
1136 camés.Excipiuntur aliqua quæ ſunt cum pathách.Zechar.11.7, לְאַחַד vnum vocaui decorem, וּלְאַחַד & vnum (.i.alterum)vocaui funiculum.Geneſ.48.22,Ego dedi tibi שְׁכֶם אַחַד partem vnam.2.Semu.17.22.עַד־אַחַד vſque ad vnum non defuit. Ieche.33.30,Et locutus eſt חַד אֶת־ אַחַד vnus cũ vno.Gene.3.22,Ecce Adam fuit כְּאַחַד ſicut vnus ex nobis.Leuit.13.2,Ad אַחַד vnum ex filiis eius.Et
1135 fortaſſe, vt inquit R.Dauid, deficit in his הַנִּסְמָךְ, vt ſit

in י & ת:vt עִבְרִי Hebræus, Gen.39.14. עִבְרִיִּים וְעִבְרִים Hebræi, Geneſ.43.32, Exod.3.18. Et ſic מִצְרִי AEgyptius, Geneſ.39.1. מִצְרִיִּים & מִצְרִים AEgyptii. Et in his duobus & aliis ſimilibus propter concurſum duorum iodín, alterum cadit nominis gentilis ſignũ, vt יְהוּדִי Iehudæus, יְהוּדִיִּים & יְהוּדִים Iehudæi: אֱדֹמִי Edomæus, אֱדֹמִים Edomæi, א cum ſceuá & pathách, & אֲדֹמִיִּים ſecundum normã. Et ſic אֱמֹרִי Emoræus, יְבוּסִי Iebuſæus, חִתִּי Chittæus, פְּרִזִּי Perizæus, חִוִּי Chiuuæus, מוֹאָבִי Moabita, הֲרָרִי Hararæus. Et ita cætera formabis. Interdum tamen inuenitur ſine י, vt Nume.26.34, Iſtæ familiæ מְנַשֶּׁה. Et 44, Ipſi Imnáh familia הַיִּמְנָה. Et ſine נ finali dictionis, vt Nume. 26.40, Ipſi Nahamán familia הַנַּעֲמִי. Fœminea ſunt vt מוֹאֲבִיָּה Moabitis, מוֹאֲבִיּוֹת Moabitides: יְהוּדִית Iudæa, יְהוּדִיּוֹת Iudææ: מִצְרִית AEgyptia, מִצְרִיּוֹת AEgyptiæ: עִבְרִית Hebræa, עִבְרִיּוֹת Hebrææ: צִדְנִית Sidonia, צִדְנִיּוֹת Sidoniæ: עַמְּנִית Hammonitis, עַמְּנִיּוֹת Hammonitides, מ eſt cum camés chathéph, vt lenior ſit pronuntiatio, quòd dictio ſit polyſyllaba, teſte R. Dauid in Michlól. Et ita cætera formatu ſunt perfacilia. 939

De Cõparatiuo, Superlatiuo, & Diminutiuo. CAP. VIII.

Comparatiuo nomine carent Hebræi: ſed cũ dictione יוֹתֵר plus, magis: vel cum מ, quod eius gerit vices, faciunt comparatiuum cum poſitiuo. Proue.3.14, טוֹב סַחְרָהּ מִסְּחַר־כָּסֶף bona negotiatio eius plus quàm negotiatio argẽti. i. melior negotiatione argenti. Et 15, יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים pretioſior eſt margaritis. 1.Sem.24.18, צַדִּיק אַתָּה מִמֶּנִּי iuſtior es me. Eccleſ. 7.2, טוֹב שֵׁם מִשֶּׁמֶן טוֹב melius nomen, quàm vnguentum bonum. Superlatiuo quoque proprio carent, ſed cum dictione מְאֹד valde, illud efficiũt, & præ-

gationum varietatem, variantur & ipſa nomina hap-
163 pohal, vt ſuis in locis dicẽdum eſt. Cæterum anno-
tandum eſt, Sacris in literis interdum capi pro præter-
198 ito. Pſal. 8.2, *תְּנָה dare (pro dediſti) gloriã tuam. Irme.
14.5, Cerua in agro peperit, וְעָזוֹב & relinquere. pro, re-
67 liquit. Exod. 8.15, וְהַכְבֵּד & aggrauare. pro aggrauauit.
Ieche. 1.14, Et animalia רָצוֹא וָשׁוֹב ire, & reuerti. pro ibãt
& reuertebantur. Sic noſter Virgilius 7. AEneid. Voci-
ferans. etenim molleis tibi ſumere thyrſos. pro ſume-
163 bat. Ponitur & vice participii. Geneſ. 8.5, Et aquæ e-
rant הָלוֹךְ וְחָסוֹר ire & deficere. pro euntes & deficientes.
164 Et vice imperatiui. 2. Reg. 3.16, עֲשֵׂה facere (pro fac)
torrentem. Exod. 20.8, זָכוֹר Recordari (pro recordare)
diei ſabbati. Zechar. 6.10, לְקוֹחַ accipere (pro accipe) à
tranſmigratione. Deute. 5.12, שָׁמוֹר Obſeruare (pro ob-
ſerua) diem ſabbati. Pſal. 17.5, תָּמוֹךְ ſuſtentare (pro ſu-
163.164 ſtenta) greſſus meos. Et vice futuri. Leuit. 6.14, הַקְרֵב
offerre (pro יַקְרִיבוּ offerent) eam filii Aharón. Iechez. 11.
7, הוֹצִיא educere. pro אוֹצִיא educam. 2. Semu. 3.18,
הוֹשִׁיעַ ſaluare. pro אוֹשִׁיעַ ſaluabo. 1. Sem. 3.12, הָחֵל וְכַלֵּה
incipere & finire. pro incipiam & finiã. Iehoſ. 9.20, Hoc facie-
mus eis, וְהַחֲיֵה & viuificare. pro viuificabimus. Pſal. 77.
2, וְהַאֲזִין & auribus percipere. pro auribus percipiet. Et
vice alterius nominis. Pſal. 101.3, עֲשֵׂה facere declinatio-
nes odiui. pro opus declinationum.

Nomen gentile tam maſculinum, quàm fœmininum, & eius terminatio. CAP. VII.

GEntile nomen, eſt quod gentis, aut familiæ
declarat originẽ: & appellatur nomen הִיוַחַס
938.939. cognationis, genealogiæ. Et maſculinum
940.941 terminatur in י, fœmineũ verò in ית & ה, vel

ctus tu. Et 16, אָרוּר maledictus tu. Hebræorum verò doctores istiusmodi nominibus in Sacris literis à participiis non distinctis, ad eorum discrimen literam ן in fine addiderunt, vt חוֹמְסָן fraudator, raptor, כּוֹעֲסָן iracundus, קוֹפְדָן scrupulosus, גּוֹזְלָן raptor, & idgenus.

Et ex istis toarím possumus verba formare, vt ex חָכָם sapiens, fit verbum חָכַם. Prouerb. 23. 15, Fili mi si חָכַם sapiens fuerit cor tuũ, &c. Et 9. 12, Si חָכַמְתָּ חָכַמְתָּ לָךְ sapiẽs fueris, sapiẽs fuisti tibi. Et ex נָדִיב liberalis, voluntarius, fit נָדַב. Exod. 35. 21, Cuius נְדָבָה voluntarius fuit spiritus. Habẽt plurale, & veniũt in regimine genitiui: vt צַדִּיק iustus, צַדִּיקִי iusti: חָכָם sapiẽs, חֲכָמִים חַכְמֵי sapiẽtes.

De nomine happóhal, siue hammacór: & quòd interdum capiatur pro præterito, participio, imperatiuo, & futuro. CAP. VI.

NOmen happohál, siue hãmacór, est nomen significans simpliciter & absolutè, id est sine quauis temporis differentia, sine genere, sine numero, actionem vel passionem, quod Latini infinitiuum appellant: vt amare, legere. Et idcirco appellatur à R. Iehudáh & R. Abrahám auenhezra nomen happohál: à iunioribus communiter hammacór, id est vena: quòd ab illa simpliciter operatione per nomen happohál significata, veluti à vena & fonte, scaturiant operationes aliæ præsentis, præteriti, & futuri temporis. Et quũ operatio per hoc nomen significata abstrahat à tempore determinato, non est consentaneum vt cõnumeretur inter verba quæ significant cũ aliqua temporis differentia: sed inter nomina. quanquam hoc nomen in medio verborũ locatur, vt oftendatur esse verborum vena: & quòd secundum coniu-

diſtortum, יָשָׁר rectum. Et in hoc differt nomen tóar à participio actiuo & paſſiuo, quæ non ſignificant habentem qualitatem aliquã habitu vel potentia, ſed actu: vt גּוֹנֵב quod ſignificat actu furantẽ: ſed גַּנָּב nomen tóar, habitum vel potentiam furandi habentem ſignificat. Et in quibuſdam nominibus ad participiorum diſcrimen aſſumit י, quod plærique redundare putant. Gen. 49. 12, חַכְלִילִי עֵינַיִם rubicundus oculis. Et 15. 2, vado ſolitarius. i. abſque liberis. Micháh 7. 8, Ne lætéris אֹיַבְתִּי inimica. quod plærique inimicam meã interpretantur. Irme. 49. 16, שֹׁכְנִי habitator in cauernis. i. cauernarum: quod alii habitans interpretantur. Pſal. 113. 5, Quis ſicut Dominus Deus noſter, הַמַּגְבִּיהִי eleuator ad habitandũ. Et 6, הַמַּשְׁפִּילִי humiliator ad videndũ in cælo & in terra. Et 7, מְקִימִי ſuſcitator è puluere pauperis. Et 9, מוֹשִׁיבִי reductor ſterilis in domum. Sed hæc pauca ſunt, & à plæriſque י ſuperuacaneũ iudicatur, & eſſe participia. Et quia nõ omnium toarím propria & diſtincta inueniuntur nomina, in plæriſque locis, participiis pro toarím Sacra vtitur ſcriptura, quæ tamen à participiis modo diſtinguntur ſupradicto. Gen. 23. 16, Trãſeuntis לַסֹּחֵר ad negotiatorem. ſiue mercatorẽ. Iechez. 27. 3, רֹכֶלֶת negotiatrix populorum. Pſal. 103. 3, הַסֹּלֵחַ propitiator omnium iniquitatum tuarum, הָרוֹפֵא medicus omniũ infirmitatum tuarũ. Et 4, הַגּוֹאֵל redemptor, &c. Quæ alii vt participia interpretantur. Sic etiam paſſiuo vtitur participio, quod interdũ actiui habet ſignificantiam: vt Prouerb. 28. 17, Hominem עָשֻׁק calumniatum (pro calumniatorem) in ſanguine. vnde & R. Dauid in lib. rad. nomen dicit eſſe tóar: perinde acſi eſſet ſcriptum עוֹשֵׁק calumniator. Deuter. 28. 6, בָּרוּךְ benedi-

47. 58

m. i.

mine primæ perſonæ,& cum camés, teſte R.Dauid in Michlól. Et dixit numero multitudinis honoris gratia.nondum enim ſciebat quòd eſſet angelus. Dicitur etiam numerus pluralis de ſingulari, non honoris gratia. Iudic. 5. 25, Aquam poſtulauit, lac dedit, בְּסֵפֶל אַדִּירִים in phiala dominis obtulit butyrum. Sed dici poteſt nomen eſſe in regimine genitiui, in phiala dominorum,id eſt digna vt domini & magnates in ea biberent. Iechez.46.6,Et in die menſis פַּר בֶּן־בָּקָר תְּמִימִם iuuencum filium bouis immaculatos.pro immaculatũ. quanquam & hoc ad vtrunque referri poteſt,id eſt ad iuuencum & bouem . Talmudiſtæ tamen exponunt, Quanquam lex iubet vt in Calendis duo offerãtur iuuenci,dixit Iechezchel iuuencum,vt oſtẽderet quòd ſi duos non inueniret,vnum offerret. 56 57

Quid nomen hattóar,& in quo differat à participio. CAP. V.

NOmen hattóar dicitur à תֹּאַר forma . Ieſa. 53.2,Non erat תֹּאַר forma ei. A plæriſque appellatur nomen cõcretum : éſtque nomen ſignificãs qualitatem quampiam alicui inhærentem ſubiecto habitu,vel potentia,ex quibus cõſequitur actio, vel paſſio, vt צַדִּיק iuſtus, חָכָם ſapiens, רֹפֵא medicus, מְדַקְדֵּק grammaticus. Qui enim habent iuſtitiæ,ſapiẽtiæ, medicinæ, & grammaticæ habitum, appellantur iuſti,ſapientes,medici,grammatici.Et in genere naturalis potentiæ,vel impotẽtiæ, vt בָּרִיא ſanus, חוֹלֶנִי infirmus. Et in genere paſſionis, aut paſſibilis qualitatis,vt רַחְמָן miſericors, פַּחְדָן timidus, כַּעְסָן iracundus . Et in genere formæ, vel circa hoc aliquid conſtantis figuræ , ſignificantis modum aut determinationem ſubiecti circa quãtitatem: vt מְעֻוָּת curuum,

כֶּסֶף ſcoriæ,ſcoriæ argẽti.Et ita cætera iſtiuſmodi,teſte R.Dauid in Michlól. Interdum ן venit loco ם in fine. 2.Reg.11.13, Et audiuit Hathaliáh vocem הָרָצִין הָעָם curſorũ populi. quia eſt in regimine genitiui,vt ſuperiora.1. Reg.22.27,וּמַיִם לַחַץ & aquas oppreſſionis.quanquam hoc eſt cum ם.Sunt & alia cum ן, quæ primo libro,cap.x x v i memorauimus. Et Thren.1.4, Omnes portæ eius שֹׁמֵמִין deſolatæ.1.Reg.11.33,deos צִידוֹנִין Sido
55.56.57. niorum. Notãdum eſt quòd numerus pluralis in ים,
705 dicitur nonnunquam honoris gratia de ſingulari,tam abſolutus,quàm in regimine genitiui, & cum pronominibus. Ieſah.19.4, In manu אֲדֹנִים קָשֶׁה dominorum duri.id eſt domini duri. Geneſ.39.20, אֲדֹנָי domini(pro dominus)Ioſéph. Et 42.30, de Ioſéph, אֲדֹנֵי הָאָרֶץ domini(pro dominus)terræ.Exod.21.4,Si אֲדֹנָיו domini(pro dominus)eius dederit ei vxorẽ. Pſal.149.2, Lætetur Iſraél בְּעֹשָׂיו in factoribus ſuis.pro in factore ſuo.Ieſa.42.5, וְנוֹטֵיהֶם & extendentes eos. ſcilicet cælos: pro extendens. Zechar.11.5,וְרֹעֵיהֶם & paſtores(pro paſtor)eorum nõ parcet eis. Iehoſ.24.19,Quia אֱלֹהִים קְדֹשִׁים הוּא dii ſancti ipſe.quanquam hoc ad trinitatis myſterium referri poteſt: ſicut & illud Geneſ. 1.1, In principio creauit אֱלֹהִים Dii. Iiób 35.10, Et non dixit, Vbi אֱלוֹהַּ עֹשָׂי Dii factores mei? Ieſa.54.5,Quia בֹּעֲלַיִךְ עֹשַׂיִךְ dominatores tui factores tui,Dominus exercituum.Et nomen אֲדֹנָי domini mei, eſt cum pathách, niſi habeat accentum diſtinctiuũ,vt athnách,& ſoph paſſúc: & hoc vt ſit diſcrimen inter ipſum & nomen Domini אֲדֹנָי, quod eſt cũ camés.Inuenitur tamen cum accentu zachéph habere camés. Iudi.6.15, אֲדֹנָי domini mei in quo ſaluatio,&c. pro domine mi. Hoc plurale dũtaxat,eſt cum prono-

דְּבוֹרָה Apis,	דְּבוֹרִים apes.
חִטָּה Frumentum,	חִטִּים frumenta.
יוֹנָה Columba,	יוֹנִים columbæ.
יַעֲנָה Struthio,	יְעֵנִים ſtruthiones.
לְבֵנָה Later,	לְבֵנִים lateres.
מִלָּה Sermo,	מִלִּים ſermones.
נְמָלָה Formica,	נְמָלִים formicæ.
סְאָה Satum,	סְאִים ſata.
שִׁבֹּלֶת Spica,	שִׁבֹּלִים ſpicæ.
שָׁנָה Annus,	שָׁנִים anni.
שְׂעוֹרָה Hordeum,	שְׂעוֹרִים hordea.

Fœminea terminantur in ת & ו, vt צְדָקוֹת iuſtitiæ, כְּלָיוֹת renes, & idgenus. Sunt tamen nonnulla maſculina quæ hanc vſurpant terminationem, vt אָבוֹת patres, בְּכוֹרוֹת primogeniti, מִזְבְּחוֹת altaria, מְקוֹמוֹת loca, מִשְׁכָּנוֹת habitacula, שָׂדוֹת agri, & idgenus. Quorũ ſingularia ſunt, אָב בְּכוֹר מִזְבֵּחַ מָקוֹם מִשְׁכָּן שָׂדֶה.

Sunt autem quædam in ם terminata, quæ non ſunt abſoluta, ſed in regimine genitiui. Exo. 28. 17, Quatuor טוּרִים אָבֶן ordines lapidis. Prouerb. 22. 21, ad reſpondendum אֲמָרִים אֱמֶת eloquia veritatis. Iechez. 22. 18, סִגִים כֶּסֶף ſcoriæ argenti fuerũt. 2. Paral. 4. 13, שְׁנַיִם טוּרִים רִמּוֹנִים duo ordines malorum granatorum. Iudic. 5. 13, לְאַדִּירִים עָם fortibus populi. 1. Paral. 15. 19, בְּמְצִלְתַּיִם נְחֹשֶׁת in cymbalis æris. i. æreis. 2. Reg. 5. 23, Et ligauit כִּכְּרַיִם כֶּסֶף duo talenta argenti. כ eſt cum ſceuá, quia eſt in regimine genitiui. Nam quando eſt abſolutum, כ eſt cum camés: vt ibidem, Tolle כִּכָּרִים duo talenta. Et in his omnibus, & eis ſimilibus dicunt deficere הַנִּסְכָּךְ, id eſt coniunctũ: vnde exponunt, טוּרִי אֶבֶן ordines, ordines lapidis: & אִמְרֵי אֱמֶת eloquia, eloquia veritatis: & סִגֵּי כֶּסֶף 53.54.55

Maſculeum à fœmineo diſcerni terminatione. Nomina heteroclita. Honoris gratia plurale interdum dici de ſingulari.

CAP. IIII.

MAſculinũ quoque genus terminatione diſcernitur à fœmineo: quippe quæ fœminea ſunt, (præter generum & ſpecierum nomina) in ה vel ת communiter ſingulari numero terminantur, & plurali in ות: ſicut contrà, maſculea in ים: vt אִמְרָה eloquium, שִׁפְחָה ancilla, שִׂמְלָה veſtimentum, תִּפְאֶרֶת gloria, & alia multa quæ ſuo in loco tractabuntur, quum nominum ſimilitudines enarrabimus, vbi & alias fœmineorum inuenies terminationes. In plurali, אִישׁ vir, אֲנָשִׁים viri: דָּבָר verbũ, דְּבָרִים verba.

51.52 Deeſt tamen plærunque, pluralis ſignum in Scriptura: vt Geneſ. 1.21, Et creauit Deus אֶת־הַתַּנִּינִם dracones. vel cetos. Et 25.16, Duodecim נְשִׂיאִם principes. 2. Reg. 10.9, *צַדִּיקִם iuſti vos. Et ſic in omni גּוֹיִם & לְוִיִּם deeſt י, ne duo concurrant iodin. Et ſic cum pronomine. Iechez. 36.13, גּוֹיֵךְ gẽtes tuæ. Pſal. 119.41, Veniãt mihi חֲסָדֶךָ miſericordiæ tuæ. Et 77.13, Et meditabor in omnibus פָּעֳלֶךָ operibus tuis. Item 44. 8, מֵחֲבֵרֶיךָ præ ſociis tuis. Exod. 33.13, Scire me fac nunc אֶת־דְּרָכֶךָ vias tuas. Iehoſ. 1.8, Proſperabis אֶת־דְּרָכֶךָ vias tuas. Pſal. 119.25, viuifica me כִּדְבָרֶךָ ſecũdum verba tua. Et 98, Præ inimicis meis ſapientem efficies me מִצְוֹתֶיךָ præceptis tuis.

Sunt etiam nonnulla nomina quæ pluralem mittunt in ים, & veniunt à ſingulari fœmineo: vt,

אֵימָה Terror,	אֵימִים terrores.
אֵלָה Quercus,	אֵלִים quercus.
אֲלֻמָּה Manipulus,	אֲלֻמִּים manipuli.
דֹּבֶלֶת Carica,	דְּבֵלִים caricæ.

lapidi tacenti. 1.Reg.22.36, וַיַּעֲבֹר הָרִנָּה בַּמַּחֲנֶה & tranſiuit præconium per caſtra.

Maſculea fœmineis iuncta,

2.Semu.13.39, וַתִּכַל דָּוִד & deſiderauit Dauid.i.anima Dauid.Eccleſ.7.28, אָמְרָה קֹהֶלֶת dixit eccleſiaſtes.Et 8.11, אֲשֶׁר אֵין נַעֲשָׂה פִּתְגָם מַעֲשֵׂה הָרָעָה quia non eſt factum verbum de opere malo . Et 10. 15, עֲמַל הַכְּסִילִים תְּיַגְּעֶנּוּ labor ſtultorum laborare faciet eum. Iechez. 12.25, Loquar quod loquar דָּבָר וְיֵעָשֶׂה verbum,& fiet:non protrahetur vltrá. Et vt prodiderunt Hebræorum doctores,in huiuſmodi locutionibus latet aliquod occultum:& more ſuo Scriptura eſt abbreuiata. Vnde exponunt,& deſiderauit Dauid, id eſt anima Dauid, vel vxor Dauid.& eſt verbum tranſitiuum. Dixit Eccleſiaſtes, id eſt anima Eccleſiaſtis intellectiua, quæ ſapientiam congregat . Et dixit נַעֲשָׂה, quod eſt participium fœmininũ,& non præteritũ,quia dictio אֵין non iungitur præteritis,teſte R.Dauid, & refertur ad הָרָעָה,quod fœminei generis eſt. Et ſic quæ ſuprà memorauimus, 1.Semu.25.27,Attulit ancilla tua,id eſt puer,aut ſeruus ancillæ tuæ: quia ipſa fuit quæ illam iuſſit afferri,dicitur quòd attulit.Et,Deut.22.23,Quum fuerit puella virgo,id eſt כִּי יִהְיֶה הַנַּעַר הַזֶּה quũ fuerit res iſta,quòd puella virgo.Et ſic Exo.11.6,Et fuit clamor,&c.quia הַקּוֹל vox, eſt הַצְּעָקָה clamor: & contrà,clamor eſt vox:idcirco vſus eſt & maſculeo & fœmineo. Et ſic alia poſſunt exponi,teſte R.Dauid.

38.39. 40.41

וְהָיְתָה הָעִיר הַקְּרֹבָה & erit ciuitas vicina. Geneſ. 24.42, וְהָיְתָה הָעַלְמָה & erit puella. Deute. 22.23, כִּי יִהְיֶה נַעֲרָ בְתוּלָה quum fuerit puella virgo. Geneſ. 39.5, וַיְהִי בִּרְכַּת יְהוָה & fuit benedictio Domini. 1. Paralip. 2.48, Et concubina Caléb Mahachâh יָלַד שֶׁבֶר peperit Séber. Ieſah. 47.11, וּבָא עָלֶיךָ & veniet ſuper te malum. Irme. 51. 46, וּבָא בַּשָּׁנָה הַשְּׁמוּעָה Et veniet in anno auditus. Exod. 12.16, Omne מְלָאכָה לֹא־יֵעָשֶׂה opus non fiet in eis. 1. Semu. 2. 20, תַּחַת הַשְּׁאֵלָה אֲשֶׁר שָׁאַל pro petitione quam petiuit. Prouerb. 8.19, וְתְבוּאָתִי מִכֶּסֶף נִבְחָר & fructus meus* argento electo. Et 10, וְדַעַת מֵחָרוּץ נִבְחָר & ſcientiam quàm* aurum electum. Malachi 2.6, וְעַוְלָה לֹא־נִמְצָא & iniquitas nō eſt inuenta in labiis eius. Irme. 49.16, תִּפְלַצְתְּךָ הִשִּׁיא אֹתָךְ idolum tuum decepit te. Et 50.46, וְזַעֲקָה בַּגּוֹיִם נִשְׁמָע & clamor in gētibus auditus eſt. Eccleſ. 7.8, וְיאַבֵּד אֶת־לֵב מַתָּנָה & perdet cor donum. Exod. 11.6, & fuit clamor in vniuerſa terra AEgypti, אֲשֶׁר כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָתָה qui ſicut ipſe nō fuit. Leuit. 2.8, וְהֵבֵאתָ אֶת־הַמִּנְחָה אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מֵאֵלֶּה & afferes ſacrificium quod fiet ex his. Ieſah. 14.3, וּמִן־הָעֲבֹדָה הַקָּשָׁה & à ſeruitute dura qua ſeruitum eſt in te. Et 11, ſubter te יֻצַּע רִמָּה וּמְכַסֶּיךָ תּוֹלֵעָה ſternetur vermis, & operiēs te vermis. 2. Semu. 14.10, Et dixit rex, הַמְדַבֵּר אֵלֶיךָ Loquentem ad te, adduc eum ad me. Irme. 3. 5, וַתַּעֲשִׂי הָרָעוֹת וַתּוּכָל & feciſti mala, & prævaluiſti. Ieſah. 57.8, וַתִּכְרֹת־לָךְ מֵהֶם & excidiſti tibi ex eis. Nachũ 3.11, תִּהְיִי נַעֲלָמָה eris occulta. Irme. 4.14, Vſquequo תָּלִין בְּקִרְבֵּךְ morabitur in medio tui, &c. Iechez. 22.4, וַתָּבוֹא עַד־שְׁנוֹתָיִךְ & veniſti vſque ad annos tuos. 1. Semu. 15.9, וְכָל־הַמְּלָאכָה & omnem ſubſtantiā contemptibilē & diſſolutam, &c. Ieſah. 8.22, וַאֲפֵלָה מְנֻדָּח & caligo impulſa. Et 47.5, שְׁבִי דוּמָם ſede tacēs. Chabbac. 2.19, Surge לְאֶבֶן דּוּמָם

ma quæ remanſerit,&c. Et ſic מָקוֹם locus, Maſculino, Gen. 1.9, congregentur aquæ ad מָקוֹם אֶחָד locum vnũ. Fœmineo, Iiób 20. 9, תְּשׁוּרֶנּוּ מְקוֹמוֹ intuebitur eũ locus eius. Et ſic אֵשׁ ignis,Fœmineo,Pſalm.39.4,In meditatione mea תִּבְעַר־אֵשׁ exardeſcet ignis.Maſculino,Iiób 20.26,אֵשׁ לֹא־נֻפָּחָה ignis nõ ſufflatus. Et זָקָן barba,Fœmineo.Ieſah.15.2,Et omnis גִּרְעָה זָקָן barba exciſa. Maſculino.2. Semu.10.5,Donec יִצְמַח זְקָנְכֶם germinet barba veſtra. Et ſic מָגֵן Clypeus,ſcutũ,Fœmineo,1.Reg. 10.17, Super הַמָּגֵן הָאֶחָת clypeo vno. Maſculino, Cant. 4.4, אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלוּי עָלָיו mille clypei ſuſpenſi ſunt ſuper eam.vel in ea. Et ſic ſunt plæraque alia,quæ non ſunt in exemplum trahenda, niſi Sacrarum probentur teſtimonio literarum.

Maſculinum genus à fœminino diſcerni appoſitione nominum adiectiuorum,& participiorum, & verborum quibus genera accidunt. CAP. III.

MAſculeũ genus à fœmineo diſcernitur communiter in Sacris literis, & aliis libris authorum, adiectiuorum, participiorum, & verborum appoſitione,quibus genera accidunt & maſculea & fœminea, vt liquidò cõſtat ex nominibus vtroque in genere inuentis:de quibus præcedenti capite dictum eſt. Quãquam ſunt plæraque fœminea,verbis,participiis,& dictionibus aliis maſculeis iuncta: & contrà, maſculea fœmineis iuncta dictionibus Sacris in literis,quæ annotanda ſunt.

Fœminea maſculeis iuncta.

1.Semu.25.27,Benedictionem hãc quam הֵבִיא שִׁפְחָתְךָ attulit ancilla tua.2.Reg.3.26,Et vidit rex Moab quòd חָזַק מִמֶּנּוּ הַמִּלְחָמָה fortius eo eſſet prælium. Deuter. 21.3, 37.38.41. 711

eam. ſub genere fœmineo. Deuter. 14. 11, Omné צִפּוֹר auem mũdam comedetis. ſub genere fœmineo. Pſal. 102. 8, Fui vt צִפּוֹר בּוֹדֵד auis ſolitaria. ſub genere maſculino. Deuter. 14. 20, כָּל־עוֹף טָהוֹר omnem auem mundam comedetis. ſub maſculino genere. Leuit. 4. 32, וְאִם־כֶּבֶשׂ יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה & ſi ouem (ſcilicet anniculam) attulerit oblationẽ ſuam pro peccato, fœminam immaculatam afferet eam. Et ſic כֶּבֶשׂ eſt nomen ſpeciei maſculum comprehendens & fœminam: & ſic כֶּשֶׂב nomen eſt ſpeciei, ſicut & שׁוֹר bos, & עֵז capra. Diuina autem ſcriptura quum particulatim fœminã aut maſculum alicuius ſpeciei vult memorare, exprimit & declarat manifeſtè, vt Leuit. 4. 23, Adducet oblationem ſuam שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים hircum caprarum maſculum immaculatũ. Et 29, Adducet oblationẽ ſuam שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה נְקֵבָה hircam caprarum immaculatã fœminam. Litera ergo ה in fine nominibus generum & ſpecierũ appoſita, non eſt ſignum fœmineũ, vt plærique putauerunt: quia (vt iam dictum eſt) huiuſmodi nomina ſub quouis genere vtrunque comprehẽdunt ſexum. Sed in nominibus ſub ſpecie cõtentis eſt ſignum fœmineum, vt הַבָּקָר bos, quod eſt nomen ſpeciei, continet פָּר iuuẽcum, & פָּרָה iuuencam, & עֵגֶל vitulum, & עֶגְלָה vitulã: ſicut & homo continet ſub ſe infantem, puerum, adoleſcentem, iuuenẽ, ſenem. Annotandum eſt etiam quòd ſunt plæraque nomina quæ vtroque in genere inueniuntur, vt מַחֲנֶה caſtra, turma: fœmineo quidem, Pſal. 27. 3, אִם־תַּחֲנֶה עָלַי מַחֲנֶה Si caſtra metata fuerint aduerſum me caſtra. Gen. 32. 8, Si venerit Heſau ad הַמַּחֲנֶה הָאַחַת turmam vnam. Maſculino verò, Ibidem, וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַנִּשְׁאָר & erit tur-

שֵׁן Dens, שִׁנַּיִם dentes.
שָׂפָה Labium, שִׂפָתַיִם labia. Et ſic quæ paulo ſuprà memorauimus, מַיִם שָׁמַיִם צָהֳרַיִם, eandem ſequuntur formam. Et ſic dicimus אַרְבַּע רַגְלַיִם quatuor pedes, אַרְבַּע כְּנָפַיִם quatuor alæ, שִׁבְעָה עֵינַיִם ſeptem oculi.

Genera nominũ. Nomina generum & ſpecierũ quæ vtrunque comprehendunt ſexum. Nomina quæ vtroque in genere inueniuntur. CAP. II.

GEnus nominum apud Hebræos eſt duplex, זָכָר maſculinũ, & נְקֵבָה fœmininũ: quanquã ſunt nõnulla quæ vtroque in genere inueniuntur, & ſub quocũque genere inuenian tur, vtrũque cõprehendunt ſexũ. Vnde eſt annotandũ, 838
quòd nomina generũ & ſpecierũ in quibus inuenitur & maſculinum & fœmininum, ſub quocunque genere, ſub quacunque venerint terminatione, etiam in ה, vtrunque comprehẽdunt ſexum: vt בְּהֵמָה animal, עוֹף auis, volatile, צִפּוֹר auis, צאן pecus, שֶׂה pecus, & idgenus quibus Diuina vtitur ſcriptura nunc maſculino, nunc fœmineo genere, ſub maſculino fœmineum comprehendens, & cõtrà: vt Deut. 14. 4, וְאֵת הַבְּהֵמָה hoc eſt animal quod comedetis. quod eſt ſub genere fœmineo. Geneſ. 7. 2, Ex omni הַבְּהֵמָה animali mundo capies tibi שִׁבְעָה שִׁבְעָה ſeptem, ſeptem. quod eſt ſub genere maſculino. Iechez. 34. 20, Ecce ego iudicaui בֵּין שֶׂה בְרִיָּה inter pecus pingue, & inter pecus macilentum. ſub genere fœmineo. Geneſ. 30. 32, כָּל־שֶׂה נָקֹד omne pecus punctatum. ſub genere maſculino. Exod. 23. 5, Si videris חֲמוֹר aſinum odientis te רֹבֵץ cubantem ſub onere ſuo, &c. ſub genere maſculino. 2. Samu. 19. 26, Sternam mihi הַחֲמוֹר aſinam, & equitabo עָלֶיהָ ſuper

1132 argenta ſua. id eſt pecunias. Quæ pluralem duntaxat habent numerum, in regimine genitiui faciunt מֵי שְׁמֵי רַחֵי,&c. Et cum pronominibus iuncta, ſunt geminata. Nume. 21.22, Nō bibemus מֵי בְאֵר aquas putei. Inuenitur & מֵימֵי, Iehoſ. 4.7. Et cum pronomine, Nume. 20.19, מֵימֶיךָ aquæ tuæ. Et 8, מֵימָיו aquæ eius. 1. Semu. 25. 11, מֵימַי aquæ meæ. Thren. 5.4, מֵימֵינוּ aquæ noſtræ. Exod. 7.19, מֵימֵיהֶם aquæ eorum. Pſa. 20.7, שְׁמֵי. Et 8.4, שְׁמֶיךָ cælos tuos. Et שְׁמָיו. Sed in שְׁמֵיכֶם cæli veſtri, & שְׁמֵיהֶם cæ-

53 li eorum, camés vertitur in ſceuá. Sunt etiam plæraque nomina quæ in plurali ſunt dualia, natura id faciente in multis: & veniunt cum י & ם, י habente chiric. & ſi dicantur de pluribus quàm duobus, non dicuntur niſi de iugatis, teſte R. Dauid in Michlól: vt,

אֹזֶן Auris,	אָזְנַיִם aures.
אַף Naris,	אַפַּיִם nares.
בֶּרֶךְ Genu,	בִּרְכַּיִם genua.
דֶּלֶת Ianua,	דַּלְתַיִם ianuæ.
חֶלֶץ Lumbus,	חֲלָצַיִם lumbi.
יָד Manus,	יָדַיִם manus.
יֶרֶךְ Femur,	יְרֵכַיִם femora.
כִּכָּר Talentum,	כִּכָּרַיִם talenta.
כָּנָף Ala,	כְּנָפַיִם alæ.
כַּף Vola,	כַּפַּיִם volæ.
כֶּפֶל Duplicitas,	כִּפְלַיִם duplicitates.
כֶּרַע Crus,	כְּרָעַיִם crura.
לְחִי Maxilla,	לְחָיַיִם maxillæ.
עַיִן Oculus,	עֵינַיִם oculi.
קֶרֶן Cornu,	קַרְנַיִם cornua.
רֶגֶל Pes,	רַגְלַיִם pedes.
שַׁד Mamma,	שָׁדַיִם mammæ.

& idcirco habet plurale, & ponitur in regimine genitiui, & ה notificatiuum poteſt ei præponi, & ex eo poteſt verbum formari: quanquã raro huiuſcemodi verba in Scripturis diuinis reperiantur: & hæc ſunt nomina generum & ſpecierum. vt אָדָם homo, חֲמוֹר aſinus, בֶּגֶד veſtis: חֵמָר bitumen, vnde fit verbum, Exod. 2.3, וַתַּחְמְרָה בַחֵמָר & bituminauit eam bitumine. Et יִצְהָר oleum: vnde fit verbum, Iiób 24.11, Inter trapeta eorũ יַצְהִירוּ faciẽt oleum. Et לֵבָב cor: vnde fit verbum, Cant. 4.9, לִבַּבְתִּנִי tranſfixiſti (vel tuliſti) cor meum. Et זָנָב cauda: vnde fit verbum, Ieho ſ. 10.19, וְזִנַּבְתֶּם אוֹתָם & decaudabitis eos. id eſt caſtrorum extremos qui ſunt inſtar caudæ, interficietis. Et Geneſ. 37.7, מְאַלְּמִים אֲלֻמִּים manipulantes. id eſt colligentes, vel ligantes manipulos.

Sub nomine haddauár continentur etiam nomina abſtracta, vt גַּבְהוּת elatio, סִכְלוּת ſtultitia, שַׁחְרוּת nigredo, & idgenus. Eſt autem annotãdum, quòd omnia nomina, præter propria, habẽt & ſingulare & plurale, paucis exceptis, quorum non inueniuntur ſingularia vel pluralia in Sacris literis.

Pluralia tantum,

אַשְׁרֵי Beati	מְתִים Viri
בְּתוּלִים Virginitates	נְעוּרִים Pueritiæ
זְקוּנִים Senectutes	פָּנִים Facies
חַיִּים Vitæ	צָהֳרַיִם Meridies
מַיִם Aquæ	רֵחַיִם Molæ
מְלוֹאִים Plenitudines	שָׁמַיִם Cæli

Singularia tantum,

נָזֶל rapina, זָהָב aurũ, עֹשֶׁק calumnia, עִפָּרֹת plũbum. His plærique annumerauerunt כֶּסֶף argẽtum: contra quos eſt illud Gen. 42.25, Et vt redderẽt כַּסְפֵּיהֶם 841

admodũ variatur in Græca & Latina: ſed literis deſeruientibus (de quibus iá dictũ eſt) caſus diſcerni poſſunt hoc pacto, אִישׁ הָאִישׁ לְאִישׁ אֶת־אִישׁ מֵאִישׁ:

à viro: virum, viro, viri, Vir,

אֲנָשִׁים הָאֲנָשִׁים לַאֲנָשִׁים אֶת־אֲנָשִׁים מֵאֲנָשִׁים

à viris. viros, viris, virorum, viri,

In quibus omnibus (ſubſtantia nominis permanente, id eſt אִישׁ) per accidentales literas, caſuum omnium varietas facta eſt. Diuiditur autem nomen in nomen הַדָּבָר rei: & nomẽ הַתֹּאַר formæ: & nomẽ הַפֹּעַל operationis, quod altero nomine dicitur הַמָּקוֹר. i. vena, vt ſequẽti dicemus capite. Nomẽ enim ſignificat aut ſubſtãtiã, aut accidẽs, aut relationẽ, aut aliquod ens rationis, aut priuationẽ: quæ vniuerſa cõprehẽdit cõmune nomen הַדָּבָר, quod rẽ ſignificat. Aut ſignificat aliquid quo ſubſtãtiæ & accidẽtia informãtur: quod ſub nomine הַתֹּאַר cõprehenditur, ſiue illud ſit quãtitas, ſiue qualitas, aut qualitatis ſpecies. Aut ſignificat operationẽ abſolutã, vtputa amare, docere, legere, & idgenus. & hæc operatio ſiue interior ſiue exterior fuerit, comprehenditur ſub nomine הַמָּקוֹר, quod nos infinitiuum appellamus: de quibus paulo infrà ſumus dicturi. Modò dicendum eſt de nomine haddauár, id eſt rei.

Nomen igitur haddauár diuiditur in propriũ & appellatiuũ nomen. Propriũ nomen nõ habet plurale, vt habet apud Græcos: neque vnquã ponitur in regimine genitiui, neque præponitur ei ה notificatiuũ, vt ſuprà dictum eſt, neque ex eo poteſt formari verbũ. quippe nõ dicimus אַבְרָהָם אַבְרָהָמִים, neque אַבְרָהָם הַעִיר Abraham vrbis, neque הָאַבְרָהָם, neque אַבְרָהָם אַבְרָהָמִתִּי. At contrà, nomen appellatiuum multis eſt cõmune,

neſ.29.32, יֶאֱהָבַנִי amabit me. Iechez.21.30, הָשֵׁב reuertere. Ieſah.56.3, יַבְדִּילַנִי diuidet me. Exod.33.20, יִרְאַנִי videbit me. Geneſ.19.19, תִּדְבַּקַנִי adhærebit mihi .Iiób 9.18, יַשְׂבְּעֵנִי ſaturabit me. Ieſa.47.10, רֹאֲנִי videns me.

Seghól ponitur vice camés. Zechar.5.4, וְלִנָּה & morabitur. Iudic.5.8, * לָחֶם pugnauit. Ieſah.59.5, וְהַזּוֹרֶה & quod confractum. 1.Semu.28.15, וְאֶקְרָאֶה & vocaui. Pſal. 20.4, יְדַשְּׁנֶה incinerabit. Et vice pathách. Pſal.102.14, לְחָנְנָהּ ad miſerendũ eius. Exo.33.3, אֲכַלֶּכָּ conſumã te. Irme.49.8, הֶעְמִיקוּ profundate. Leui.6.2, בְּתִשְׁומֶת יַד in depoſitione manus. Prou.19.11, הֶאֱרִיךְ אַפּוֹ prolõgare furorem ſuum. Et vice chiríc. 1.Semu.25.7, הֻכְלַמְנוּם confudimus eos. Pſalm.38.2, בְּקִצְפְּךָ in furore tuo. Et 128.3, אֶשְׁתְּךָ vxor tua. Item 85.8, וְיִשְׁעֲךָ & ſalutem tuam.

Seghól ponitur vice chiríc. Irme.9.3, וַיִּדְרְכוּ pro וַיִּדְרִיכוּ & extenderunt. 1.Semu.14.22, וַיִּדְבְּקוּ pro וַיִּדְבִּיקוּ & perſecuti ſunt.

89.637. 638 714.791 1043 364 379

De Nomine & Pronomine. Lib. II.

Quid nomen, nominis diuiſio. Nomen haddauár, propriũ, & appellatiuum. Carentia ſingulari, vel plurali: & dualia. CAP. I.

NOmen, הַשֵּׁם (quod eſt Linguæ pars prima,) eſt dictio ſignificans aliquid ad placitum ſine tempore. Significat autem nomen (vt dictum eſt) ſine tempore, ſine motu, & per modum ſubſtãtiæ. Proinde non variatur per caſus in lingua Hebræa, quem-

יוֹסִיף addo. Pſal. 16. 5, תּוֹמִיךְ ſuſtentans.

73. 690 Chólem ponitur vice camés. Nume. 23. 7, זְעֹמָה deteſtare. Geneſ. 32. 19, בְּמֹצַאֲכֶם cum inueneritis. Ieſah. 59. 13, 686 וְהָגוֹ & loqui. Et vice camés chathéph. Sephan. 3. 1, 638 מֹרְאָה deturpata. Et loco ſcuréc. Pſal. 132. 12, וְעֵדוּתִי & teſtimoniū meum. Nechem. 12. 37, לְמוּאל ex aduerſo. contrá. Pſal. 71. 15, סִפְרוֹת numeros. Deut. 28. 59, אֶת־מַכָּתְךָ plagam tuam. Ieſah. 25. 7, הַלּוּט colligatus.

94. 96. Scurec ponitur vice chólem. Pſa. 69. 21, וַאֲנוּשָׁה & do-
97. 555. lui. Exod. 18. 26, יִשְׁפּוּטוּ הֵם iudicabunt ipſi. Pſal. 91. 6, יָשׁוּד
635. 765. vaſtabitur. Prouerb. 29. 6, יָרוֹן laudabitur. Exod. 15. 5,
1187 יְכַסְיֻמוּ operient eos. Ruth 2. 8, תֵּעָבוּרִי tranſibis. Ieſah. 1. 8, נְצוּרָה deſolata. Exod. 14. 3, נְבֻכִים coartati. Prouerb. 14. 3, תִּשְׁמוּרֵם cuſtodiet eos. Ieſah. 8. 10, עֵצוּ conſiliamini. Et 25. 10, כְּהִדּוֹשׁ ſicut trituratur. Et loco pathách. Pſa. 132. 1, * עֲנוֹתוֹ manſuetudo eius. Geneſ. 40. 15, גֻּנֹּב furando.

Et vice camés. Pſal. 150. 2, גֻּדְלוֹ magnitudo eius. Leuit. 2. 2, קֻמְצוֹ pugillus eius.

228 Pathách ponitur vice ſeghól. Iudic. 6. 17, * שֻׁאַתָּה quæ tu. pro שָׁ. Et 5. 7, שַׁקַּמְתִּי pro שָׁ quia ſurrexit. 2. Semu. 17. 16, Ne תָּלַן maneas. pro תָּלֵן, ſecundum R. Ionáh: quan-
274 quam codices habent ferè omnes ſeghól. Et vice camés. Iechez. 16. 10, וַאֲכַסֵּךְ & operui te. pro וְ, &c. 2. Semu. 1. 10, וָאֲמִתֵּתֵהוּ & interfeci eum. Et loco ſceuá: vt Ieſah. 51. 2, וַאֲבָרְכֵהוּ & benedicam ei. pro וְ, &c. Et vice chiríc. Iudic. 19. 20, In platea ne תָּלִן pernoctes. pro תָּלִין. Idem Iób 17. 2. Ioel 1. 17, מִמִּגְרוֹת ab horreis. pro מִ.

152. 183. Malachi 1. 13. מֵתְּלָאָה à labore. pro מִ. Et loco ſéri. Prou.
704. 707 26. 21, לְחַרְחַר־רִיב ad ſuccendendū litem. pro לְחַרְחֵר. 1. Pa-
708 ral. 12. 17, לְרַמּוֹתֵנִי ad decipiendum me. 1. Reg. 1. 15, מְשָׁרֶת miniſter regis. Et 2. 24, וַיְוַשְּׁבֵנִי & ſedere fecit me. Ge-

linũ, quod eſt cum ſeghól, vt נִגְלָה. Et vice ſcuréc, vt Leuit. 6.22, תִּקָּטֵר cremabitur. Nachum 3.7, שְׁדְרָה vaſtata eſt. Ioél 1.9, הָכְרַת exciſum eſt.

Séri ponitur vice camés, vt Pſal. 68. 28, רוֹדָם pro רוֹדֵם dominans eorum. i. eis. Ieſah. 63.11, הַמַּעֲלָם qui aſcendere fecit eos. Et 8.11, וְיִסְּרֵנִי & corripuit me. Leuit. 21.9, ſi תֵּחֵל cœperit fornicari. Et vice chiríc. Irme. 6.7, הֵקֵרָה effudit. Cant. 6.20, הֵנֵצוּ an floruerint. Iób 17.7, וַתִּכֵּהּ & caligauit. Gen. 21.14, וַתֵּתַע & errauit. Iehoſ. 2.18, הוֹרַדְתֵּנוּ deſcendere feciſti nos. Pſal. 135.7, מוֹצֵא educens. Et vice pathách. Prouerb. 1.22, * תְּאֵהֲבוּ diligetis. Ieche. 20.9, vt non הֵחֵל violaretur. pro הֵחֵל. Hoſéah 13.3, יִסְעַר turbine rapietur.

Chiríc ponitur vice pathách. Iudic. 13.6, שְׁאִלְתִּיהוּ poſtulaui eum. Nume. 11.12, יְלַדְתִּיהוּ genui eum. Malachi 4.2, וּפִשְׁתֶּם & multiplicabimini. Iehoſ. 1.15, וִירִשְׁתֶּם & hæreditabitis. Ieſah. 5.28, וְגַלְגַּלָּיו & rotæ eius. Ieche. 38. 23, וְהִתְגַּדַּלְתִּי וְהִתְקַדַּשְׁתִּי & magnificabor, & ſanctificabor. Geneſ. 9.5, אֶת דְּמְכֶם ſanguinem veſtrum. 2. Reg. 10.17, Donec הִשְׁמִידוֹ perdidit eum. Et vice ſeghól. Ieſah. 1. 14, וּבְפָרִשְׂכֶם & cũ extenderitis. Et 52.12, וּמְאַסִּפְכֶם & congregans vos. Iudic. 9.53, וַתָּרֶץ & cõfregit. Et vice ſcuréc. Ieſah. 52.14, * מִשְׁחַת corruptus. Et 60.11, וּפִתְחוּ & aperientur. Geneſ. 50.26, וַיִּישֶׂם & poſitus eſt. pro וַיִּוָּשֵׂם. Micháh 1.7, קִבְּצָה congregata eſt. Irme. 51.56, חִתְּתָה confractus eſt. Ieſah. 48.8, פִּתְחָה aperta eſt. Dici tamen poteſt quòd hæc tria vltima ſunt intranſitiua ex pihél haddaghus, teſte R. Dauid in lib. ra. Ponitur & vice camés. Pſal. 141.3, נְצָרָה cuſtodi. in quo צ euphoniæ gratia eſt dagheſſatum, teſte R. Dauid in lib. rad. Et vice séri. 1. Sem. 21.8, וְאֵין & nõ. Iób 41.3, וְחַיִן & gratia. Ieſa. 29.14,

140.149. 153.356. 541.705. 778.779

33.145. 587

552

74

Iesah.9.3,שִׂמְחַת lætitia. Et 33.6,חָכְמַת sapiẽtia. Irme.49.25,*תְּהִלָּת laus. Leuit.8.26,חַלַּת torta. Iesa.14.6,מַכַּת plaga.percussio.Psal.58.5,חֲמַת־לָמוֹ furor(vel venenum)illis.Iesa.15.5,עֶגְלַת vitula. Thren.2.18,פּוּגַת otium.quies. Iesah.35.2,גִּילַת exultatio. Et 28.4, צִיצַת flos. Item 29.1, קִרְיַת ciuitas.Psal.61.1, in titulo נְגִינַת. Prou.24.9,תּוֹעֲבַת abominatio homini.Leuit.2.5,מַחֲבַת sartago. 2.Reg.9.17,שִׁפְעַת globum.Iechez.46.17,וְשָׁבַת & reuertetur.

Punctorum permutatio. CAP. XXVII.

988 PErmutantur quoque puncta. Camés enim ponitur vice pathách. Hezræ 8.30,Et receperunt sacerdotes & Leuitæ מִשְׁקָל הַכֶּסֶף pondus argẽti. pro מִשְׁקַל, quia est in regimine genitiui. 2.Paral.31.3,וּמְנָת הַמֶּלֶךְ & pars regis.Irme.49.8,*הָפְנוּ pro הַפְנוּ verterunt se. Non est enim imperatiuum, quo caret coniugatio scelo nizchár pohaló, te-
950 ste R.Dauid in lib.radicũ,sed est præteritum. Et vice camés chathéph.Psal.86.2,שָׁמְרָה custodi. Prouerb.1.2, *חָכְמָה sapiẽtia. Et vice chiríc.Nume.24.17,*וְקָרְקַר pro וְקִרְקַר & vastabit. Iechez. 32.20, מָשְׁכוּ pro מִשְׁכוּ trahite. Sephan.3.13,וְעָזְלִי pro עִזְלִי exulta. Vice item séri.Psal. 118.10,*אֲמִילָם pro אֲמִילֵם succîdam (aut succidere faciã)
184.541 eos. Exod.29.30,וְיִלְבָּשָׁם pro וְיִלְבָּשֵׁם & induet eos. Ruth
1016 3.2, מוֹדַעְתָּנוּ pro מוֹדַעְתֵּנוּ cognatio nostra. Exod. 14. 11,
704 לְהוֹצִיאָנוּ pro לְהוֹצִיאֵנוּ vt educeres nos.Iesah.47.10,*רֹאֲנִי videns me. pro רֹאֵנִי. Plærique tamen codices habent
532.698. pathách loco séri,teste R.Dauid in cõment. Et vice
714 seghól. Psal. 119.117, וְאֶשְׁעָה & delectabor. Iesah. 41.23, וְנִשְׁתָּעָה & delectabimur. 1.Reg. 17.14, תִּכְלָה deficiet. Et 18. 44, עֹלָה ascendens. Illud item Leuit. 9. 4, Hodie Dominus נִרְאָה apparet. est enim participium mascu-

lz.i.

74.7, וְכִילַפּוֹת & mallei. Et vice ג. Pſal. 80.16, וְכִנָּה pro וְגִנָּה & hortum. Poteſt etiam exponi, & locum, &c.

ל ponitur vice ב, vt dictum eſt in ל deſeruiente.

ם loco ן. Nume. 3.49, פְּדְיוֹם redemptio. Pſal. 44.20, 189
תַּנִּים draco. Exod. 2.17, וַיְגָרְשׁוּם & expulerunt eas.

ן vice ם. Iechez. 4.9, חִטִּין frumenta. Prouer. 31.3, מְלָכִין 55
Reges. Iechez. 26.18, הָאִין inſulæ. Dan. 12.13, הַיָּמִין dies. Michâh 3. 12, עִיִּין acerui. Iiób 24. 22, חַיִּין vitæ. Et 31.10, אָחֲרִין alii. Et vice ל, Nechem. 12.43, הַנְּשְׁכוֹת gazophylacia. Cant. 4.15, גַּנִּים pro גַּלִּים horti. Et loco ה, Hoſeah 9.1, אֶתְנַן merces. Et vice daghés, ſeu literæ geminatæ, vt dictum eſt ſuprà in נ deſeruiente.

ס vice שׂ, vt Hamós 7.14, בּוֹלֵס vellicans. Pſal. 4.7, נְסָה 747
pro נְשָׂה leua. eleua. 1. Para. 15.22, Et יָסַר pro יָשַׂר præerit. principatum tenebit.

ע vice ח. Ioél 3.11, עֽוּשׁוּ congregamini. vel feſtinate.

צ vice ז. Iiób 40.12, יַחְפֵּץ mouebit. Et vice ם. Pſal. 71. 416
4, חוֹמֵץ opprimens.

ק loco ג. 2. Semu. 15.24, וַיַּצִּקוּ & ſtatuerunt. Vnde eo loco Tharghum habet וְאַקִּימוּ.

ר ponitur vice נ, vt רַחוּם Rachúm, pro נָחוּם Nachúm, propriũ nomẽ. Poteſt tamen dici quòd erat binomius.

ש vice ס. Pſal. 50.3, נִשְׂעֲרָה turbine affecta. Dani. 11.40. וְיִשְׂתָּעַר & turbo erit. Iiób 5. 2, כַּעַשׂ ira. Et 6. 2, כַּעְשִׂי ira mea.

ת, ſecundum R. Ionáh ponitur vice א. Cant. 4.4, 36.64.65
תַּלְפִּיוֹת pro אַלְפִּיוֹת propugnacula. Et vice ה. Pſal. 65. 10, & 123.4, & 129.1, רַבַּת multum. ſæpe. Et 81.6, שִׂפַת labium. Item 132.4, שְׁנַת ſomnus. Geneſ. 2.4, קִדְמַת ad Orientem. Iechez. 41.21, מְזוּזַת poſtis. Pſal. 16.6, נַחֲלַת hæreditas. Et 60.13, עֶזְרַת auxilium. Item 118.14, זִמְרַת laus.

esse distincta,& cum ר,& cum ד scripta.

476.709 ה vice א.Ieche.11.7,הוֹצִיא pro אוֹצִיא educam. 2.Semu. 3.18,הוֹשִׁיעַ pro אוֹשִׁיעַ saluabo. Irme.12.9,הֵתָיו pro אֵתָיו ve nite. Dan.10.17, & 1.Paral.13.12, הֵיךְ pro אֵיךְ quomodo. Ieche.14.4,בָּה pro בָּא veniens. Hamós 4.3,הַהַרְמוֹנָה pro הָאַרְמוֹנָה ædes,palatium.1.Reg.22.25,לְהֵחָבֵא pro לְהֵחָבֵא vt lateas. Psal. 81.4, בַּכֶּסֶה pro בַּכֶּסֶא in tempore. Et 60.4,

747.753 רְפָה pro רְפָא sana. Ponitur etiam vice literæ geminatæ,secúdum R.Ionáh,vt זְכָה mundauit,à זְכַךְ: חָיָה vixit,à חַיִי: חֵרָה iratus est,à חָרַר.quanquã non absurdè dici potest duas esse radices eiusdẽ significantiæ. Et pro ת, secundum R.Ionáh.Thren.3.49,הֶפְגוֹת requies. Potest etiam deduci à פּוּג. Et vice נ,secundum R.Ionáh.Ieche.16.33, נָדָה mercedem. Dici etiam potest quòd ה est radicalis litera. Præterea loco י. Nachũ 2.13,*מַלְאֲכֶכָה pro מַלְאָכַי nuntiorum tuorum. Ponitur postremo vice ו,vt dictum est capite x v 1,in fine.

ז loco ס.Cant.7.2,הַמָּזֶג mistũ. Et vice ר.Ieche.1.14, הַבָּזָק pro הַבָּרָק fulmen. Vice item ד.Iesa.1.16,*הִזַּכּוּ pro הִזַּדְּכוּ mundi estote.

ט loco ת. Genes.44.16, נִצְטַדָּק iustificabimur. Iehos. 9.4,וַיִּצְטַיָּרוּ & ostenderunt se legatos.

972 י vice ת. Dan.8.22,מַלְכִיּוֹת regna,pro מַלְכוּתוֹת,à singulari מַלְכוּת. Iehos.15.19, עִלִּיּוֹת pro עִלִּיתוֹת superiora. Prouerb.25.11, מַשְׁכִּיּוֹת pro מַשְׁכִּיתוֹת cælaturæ. quanquã hæc duo à singulari עִלִּיָּה & מַשְׁכִּיָּה formata magis videntur.

כ vice ב.Zechar.2.6.*כְּאַרְבַּע in quatuor ventos.Irme. 18.17, כְּרוּחַ קָדִים spiritu (vel vento) orientali dispergam eos. Iechez. 16.36, וְכִדְמֵי & in sanguinibus. Hose. 7.12, כַּאֲשֶׁר quum abierint,extendam. Et vice ק. Psal.68.7, בַּכּוֹשָׁרוֹת in compedibus. Iesah. 40.12, תִּכֵּן direxit. Psal.

Literarum permutatio. CAP. XXVI.

LIteræ permutãtur, & præcipuè quæ ſunt eiuſdem exitus, ſeu inſtrumenti, vt Hebræi aſſerunt omnes.

א ponitur vice ה. Ieche. 31.5, גְּבֹהָא eleuata eſt. 2. Reg. 25.29, וְשִׂנָּא & mutauit. Ruth 1.20, מָרָא amaram. Pſal. 127.2, שְׁנָא ſomnum. 2. Paral. 20.35, אִתְחַבַּר iunctus eſt. vel iunxit ſe. Pſal. 76.6, אֶשְׁתּוֹלָלוּ ſpoliati ſunt. Ieſah. 63.3, אֶגְאַלְתִּי inquinaui. Iechez. 27.31, קָרְחָא caluitium. Prouerb. 1.10, תִּבָּא voles. acquieſces. Et 11.25, יוֹרָא pluuia. Iiób 8.11, יִשְׂגֶּא creſcet. Et 37.6, חֱוֵא eſto. Item 38. 11, וּפְּא & hic. Eccleſ. 11.3, יְהוֹא erit. Irme. 2.24, פֶּרֶא onager. Dan. 9.24, לְכַלָּא ad conſumendum. 1. Paralip. 13.12, הֵיךְ quomodo. 2. Paral. 16.12, וַיֶּחֱלָא & ægrotauit. Irme. 23.39, נְשָׁא obliuiſcendo. Et 48.9, נָצָא volando. Ponitur & vice י. Eccleſ. 12.5, וְיִנָּאץ & florebit. Iechez. 43.27, וְרַצֵּאתִי & placabor. Irme. 51.9, רְפָאנוּ curauimus. Ieſa. 1. 17, אַשְּׁרוּ dirigite. Et vice literæ geminatæ. Pſal. 58. 8, יִמְאָסוּ pro יִמַּסּוּ liquefiant. Ieſah. 18.2, בָּזּוּ pro בָּזָוּ diripuerunt. Iiób 7.5, וַיִּמְאָס pro וַיִּמַּס liquefacta eſt. Et 15. 32, תִּמְלָא pro תִּמַּלֵּל ſpicabitur. ſecundum R. Ionáh. Vice item ו, vt Irme. 30.16, שאסַּיִךְ diripientes te. Et 25.37, נְאוֹת habitacula. paſcua.

ב ponitur vice פ, ſecundum R. Ionáh. 2. Semu. 18.9, mulus ingreſſus eſt ſubter שׂוֹבֶךְ pro שְׂפֶךְ denſitatẽ quercus. Sed vnius rei diuerſa poſſunt eſſe nomina.

ג loco ז. Ieche. 47.13, גַּה pro זֶה Iſte. Cãt. 7.2, הַמֶּזֶג miſtũ.

ד loco ת. Dani. 2.9, הִזְדַּמְנְתּוּן conueneritis. ſed hoc Syrum eſt, non Hebræum. Et vice ר, vt plæriſque placet, vt 1. Paral. 1.7, דוֹדָנִים. Nume. 1.14, דְּעוּאֵל. Leuit. 11.14, דַּיָּה, nomen volucris. quanquam dici poteſt nomina

36.371. 393.477. 478.498 693.711. 727.742. 755.784. 785 454.479 642.754 757.775

ſtrum צִפּוֹר ſicut paſſer. vel auis. Prouer. 17.22, Cor gaudens bonificabit (vel iucundabit) גֵּהָה ſicut medicina.

284 ב multis in locis deficit. Nume. 12.5, Stetit פֶּתַח pro בְּפֶתַח in oſtio. Et 13.18, Aſcẽdite זֶה pro בְּזֶה per hanc viã. Pſal. 56. 10, זֶה in hoc cognoui. Et 66.17, Ad ipſum פִּי־ קָרָאתִי ore meo clamaui. Deuter. 28.32, Non erit fortitu do יָדְךָ in manu tua. Pſa. 44.3, יָדְךָ Manu tua gentes diſperdidiſti. Et 80.11, Operti ſunt montes צִלָּהּ vmbra eius. Deuter. 5.13, שֵׁשֶׁת יָמִים ſex diebus operaberis, &c. Ie-

282.283 ſah. 26.9, נַפְשִׁי animo meo deſideraui te. ל quoque multis in locis deficit. Exod. 29.11, פֶּתַח pro לְפֶתַח ad oſtium tabernaculi. Nume. 11.35, Et profectus eſt populus חֲצֵרוֹת pro לַחֲצֵרוֹת ad Cheſeróth. Et 14.25, Proficiſcimini vobis הַמִּדְבָּר pro לַמִּדְבָּר ad deſertum. Item 15.7, Offeres רֵיחַ pro לְרֵיחַ in odorem. Deute. 28.68, Reducet te Dominus מִצְרַיִם pro לְמִצְרַיִם in AEgyptum. Et 33. 28, Habitabit Iſraél בֶּטַח pro לָבֶטַח confidenter. Irme. 23.17, וְכֹל הֹלֵךְ pro וּלְכֹל & omni ambulanti in temeritate cordis ſui dixerunt, &c. 2. Semu. 15.31, וְדָוִד pro וּלְדָוִד Dauid nuntiauit, dicendo, Achitóphel inter coniuratores. 1. Paral. 2.23, Omnes iſtæ (vrbes) בְּנֵי pro לִבְנֵי filiis Machír patris Ghilhád. 2. Semu. 4.2, Et duo viri principes militum fuerunt בֶּן pro לְבֶן filio Scaúl. Leuit. 21. 4, Non cõtaminabitur בַּעַל pro לְבַעַל ſuper viro. vel propter vi-

240.281 rum. ו quoque deficit. Chabbac. 3.11, Sol יֶרַח luna. pro & luna. Hoſeah 8. 10, Propter onus regis שָׂרִים principum. pro & principum. Nachum 2.11, Leo לָבִיא leæna. pro & leæna. Ieſa. 27.4, Spinam שַׁיִת veprem. pro & veprem. Et 28.8, Omnes mẽſæ repletæ ſunt vomitu צֹאָה ſorde. pro & ſorde.

שֶׁיֵּלְכוּ, vel אֲשֶׁר יֵלְכוּ per quam ambulent per eam. Iehoſ. 10. 20, Superſtites שָׂרִדוּ pro שֶׁשָּׂרְדוּ qui ſuperfuerunt. 1. Semu. 2. 2, Ne multiplicetis תְּדַבְּרוּ pro שֶׁתְּדַבְּרוּ vt loquamini. Iechez. 32. 21, cũ auxiliatoribus ſuis יָרְדוּ pro שֶׁיָּרְדוּ qui deſcenderunt. Hoſéah 6. 4, Et ſciemus נִרְדְּפָה pro שֶׁנִּרְדְּפָה vt ſequamur. Ieſah. 42. 5, Populo עָלֶיהָ pro אֲשֶׁר עָלֶיהָ qui ſuper eã. Exod. 13. 8, Propter hoc עָשָׂה pro שֶׁעָשָׂה quod fecit Dominus mihi. Pſal. 71. 18, Omni יָבֹא pro שֶׁיָּבֹא qui veniet, fortitudinem tuam. Nechem. 5. 12, Et ex eis non quæremus: ſic נַעֲשֶׂה pro שֶׁנַּעֲשֶׂה quod faciemus, quemadmodum tu dicis. quãquam poteſt & hũc habere ſenſum, Et ex eis non quæremus onus: & ſic faciemus quemadmodum tu dicis, quòd reſtituamus eis agros eorum. Iiób 32. 23, Quia non cognoui אַכַּנֵּהוּ pro שֶׁאַכַּנֵּהוּ vt cognominem. Exo. 9. 4, Ex omnibus לִבְנֵי pro אֲשֶׁר לִבְנֵי quæ erant filiis Iſraél. Et huius generis ſunt multa. ה notificatiuũ nominis tóar. i. adiectiui, quan doque deficit. 1. Sem. 15. 9, וְכָל־הַמְּלָאכָה נִמְבָזָה & omnem ſubſtantiam contemptibilem. pro הַנִּמְבָזָה. Et ſic nominis ſubſtantiui. Pſalm. 104. 18, vt הָרִים הַגְּבוֹהִים pro הָהָרִים montes excelſi ceruis. vel capreis. Et ſic in verbis deficit. Pſal. 26. 7, לַהַשְׁמִיעַ pro לְהַשְׁמִיעַ vt audire faciã vocem laudis. י etiam deficit, vt habes lib. 11. cap. 1111.

כ ſimilitudinis aduerbium ſæpe deficit, & præcipuè in prouerbiis. Gen. 49. 9, גּוּר pro כְּגוּר ſicut catulus leonis Iehudáh. Et 14, Iſaſchár חֲמֹר ſicut aſinus. Prouer. 11. 22, נֶזֶם Sicut inauris aurea in naribus porci, &c. Et 10. 20, כֶּסֶף Sicut argentum electum lingua iuſti. Micháh 3. 12, Siión שָׂדֶה ſicut ager arabitur, & Ieruſalem עִיִּין ſicut acerui erit. Iiób 11. 12, וְעַיִר & ſicut pullus onagri homo naſcitur. Pſal. 11. 1, Tranſmigra in montem ve-

279 280 230 375 281

ſe denſum lutum? Nechem. 4.16, Media pars eorum tenebant וְהַרְמָחִים lanceas. Iiób 23.12, A præcepto labiorum eius, וְלֹא non recedam. Sed meo iudicio hæc, & ſimilia, non redundant, ſed copulant. Ponitur & vice שׁ vt, vel פֶּן ne forte. 1. Reg. 18.44, Iũge currum tuum, & deſcende, וְלֹא vt (vel ne forte) coartet te pluuia. Ego copulatiuè exponerem. Neche. 13.19, וְאָמְרָה וְיִסָּגְרוּ הַדְּלָתוֹת, & dixi vt clauderentur portæ. Vice itẽ כִּי quia. 1. Reg. 11.22, וְהִנְּךָ quia ecce tu quæris ire ad terram tuam. Ego
244 copulatiuè intelligo. Et vice ב in. Nume. 12.8, *וּמַרְאֶה in viſione, & non in ænigmatibus. Ieſa. 13.5, Dominus וּכְלֵי in vaſis furoris ſui. Et 48.16, Dominus Deus miſit me וְרוּחוֹ in ſpiritu ſuo. Pſa. 105.4, quærite Dominũ, וְעֻזּוֹ in fortitudine eius. Ieſah. 60.2, וּכְבוֹדוֹ in gloria ſua ſuper te videbitur. Sed copulatiuè omnia hæc non abſurdè intelliguntur. Quomodo ו deſeruiat pronominibus & verbis, ſuo in loco dicemus.

Literas deſeruientes interdum deficere. CAP. XXV.

279 Emoratæ deſeruientes literæ, Sacris in literis interdum deficiunt. Et primùm מ deficit. Gen. 3.19, quia עָפָר pro מֵעָפָר ex puluere es. Exo. 37.5, Et fecit propitiatorium זָהָב pro מִזָּהָב ex auro. Ieſah. 52.2, Solue te מוֹסְרֵי pro מִמּוֹסְרֵי à vinculis colli tui. 1. Reg. 6.31, Oſtia עֲצֵי־שָׁמֶן pro מֵעֲצֵי ex lignis oleæ. Iehoſ. 10.13, Donec vlciſceretur ſe gẽs אוֹיְבָיו pro מֵאוֹיְבָיו de inimicis ſuis. Exod. 19.12, Cauete vobis עֲלוֹת pro מֵעֲלוֹת ab aſcendendo in montem. 2. Semu. 23. 24, Elchanán filius patrui eius בֵּית לָחֶם pro מִבֵּית לָחֶם de Bethláchem. Eccle. 9.8, Et oleum עַל־רֹאשְׁךָ pro מֵעַל de-
279.280 ſuper caput tuum ne deficiat. ש quoque interdum deficit. Exod. 18.20, Et notificabis eis viam יֵלְכוּ בָהּ pro

וְאֵשֶׁת ſic mulier contentionum. Et 26.9, (Sicut) ſpina aſcendit in manu temulenti, וּמָשָׁל ſic parabola in ore ſtultorum. Inuenitur & ſine ו talis cõparatio: vt Prou. 11.22, Circulus aureus in naſo ſuis (vel porci) mulier pulchra, & carens ratione. pro, ſicut circulus, &c. ſic mulier. Ponitur præterea vice אֲבָל ſed. Gen. 42.10, Et dixerunt ad eũ, Non domine mi, וַעֲבָדֶיךָ ſed ſerui tui venerunt vt emerent eſcam. Pſal. 7.5, Si retribui pacifico meo malum, וַאֲחַלְּצָה ſed erui hoſtem meũ gratis. Deu. 11.11, וְהָאָרֶץ ſed terra ad quam vos tranſitis illuc, &c. 245

ו *poni vice quanuis, principium eſſe ſermonis, redundare, poni itẽ vice vt, vel ne forte, quia, & in.* CAP. XXIIII.

Ponitur præterea ו vice אַף עַלְפִּי quanuis. Eccleſ. 9.16, וְחָכְמַת quanuis ſapientia pauperis contempta. Eſt quoque ſermonis initiũ. quanquã ſunt qui dicũt ipſum redundare, vt R. Abrahám, & plærique alii: aut cõuertendi, & non copulãdi munere fungi. Eſtér 1.1, וַיְהִי Et fuit, in diebus Achaſueros. Iudic. 1.1, וַיְהִי & fuit, poſtquam mortuus eſt, &c. Vel, fuit, &c. & ſic ו non copulat, ſed futurũ vertit in præteritum. Redundat autem multis in locis. Geneſ. 36.24, iſti filii Sibhom וְאַיָּה וַעֲנָה Aiáh & Hanáh. 1. Semu. 28.3, & ſepelierunt eum in Ramáh וּבְעִירוֹ in ciuitate ſua. 2. Semu. 15.34, Seruus patris tui וַאֲנִי ego extunc, &c. Et 13.20, & manſit Tamár וְשֹׁמֵמָה deſolata. Daniél 9.25, ædificabitur platea & fouea וּבְצוֹק in anguſtia temporũ. Pſal. 76.6, Dormitauit וְרֶכֶב currus & equus. Dani. 2.12, rex in furore & ira magna וְאָמַר dixit. Et 8.13, Dare וְקֹדֶשׁ ſanctitatem (.i. ſanctuarium) & militiam in conculcationẽ. 2. Reg. 4.41, Et dixit, וּקְחוּ־קֶמַח accipite farinam. Chabba. 2.6, Vſquequo וּמַכְבִּיד aggrauat ſuper 238 238.239

ו *eſſe ſicut* פ *raphàh in lingua Iſmahelitica, & poni* כ *vice quando, ſic, ſed.* CAP. XXIII.

SEcũdum R. Ionáh, R. Abrahám, R. Dauid, R. Leui, ו eſt ſicut פ raphàh in lingua Iſmahelitica, *quod eſt ſicut אָז tũc: vel redũdat, vt alii prodiderunt: vel præteritum vertit in futurum, aut futurũ in præteritum. Gene. 22. 4, Die tertia וַיִּשָּׂא tunc leuauit Abrahám oculos ſuos. Leuit. 22. 27, Bos, vel agnus, vel capra, quum natus fuerit, וְהָיָה tunc erit ſeptem diebus ſub matre ſua. Et 12. 2, Mulier quum ſuſceperit ſemen, & pepererit maſculum, וְטָמְאָה tunc immunda erit ſeptem diebus. Deuter. 21. 18, Quũ fuerit viro filius proteruus & rebellis, &c. וְתָפְשׂוּ בוֹ tũc apprehendent eum. Et 24. 7, Si inuentus fuerit vir furans animam, &c. וּמְכָרוֹ tũc vendet eum. 1. Semu. 9. 17, Et Semuél vidit Scaúl, וַיהוָה tunc Dominus reſpondit ei. Et 26. 22, Ecce lancea regis, וְיַעֲבֹר tunc tranſiuit vnus è pueris, & tulit eam. Deuter. 4. 30, Quũ anguſtiis fueris affectus, וּמְצָאוּךָ tunc inuenient te omnia verba iſta in nouiſſimo dierũ. Ibidem, וְשַׁבְתָּ tũc reuerteris ad Do-*
242 *minum. Poſſunt prædicta copulatiuè exponi. Ponitur & vice* כַּאֲשֶׁר *quando. Exod. 2. 21,* וַיּוֹאֶל *quando voluit Moſcéh habitare cum eo, dedit ei Siporam. Irme. 32. 8,* וָאֵרַע *quando cognoui quòd verbum Domini eſſet, emi agrum. Gene. 14. 14,* וַיִּשְׁמַע *Quando audiuit Abrám quòd captiuus ductus eſſet frater ſuus, inſtruxit vernaculos, &c. Et hæc copulatiuè poſſunt exponi. Et vi-*
242 *ce* כֵּן *ſic. Et hoc non habet* ו *ſuapte natura, ſed ex vi ſermonis. Prouer. 25. 25, (ſicut aquæ) frigidæ ſuper animã laſſam,* וּשְׁמוּעָה *ſic auditus bonus de terra longinqua. Et 27. 15, (Sicut) ſtillicidium perſeuerans in die frigoris,*

tis ea, וְנָתַתִּי dabo pluuias in tempore ſuo. Exod. 18. 23, Si rem hanc feceris, &c. וְיָכְלְתָּ עָמֹד poteris ſtare. Eccleſ. 10. 10, Si ferrũ obtuſum fuerit, &c. וְחַיִל יְגַבֵּר exercitus roborabit. Leuit. 15. 24, Et ſi concumbendo concubuerit vir cum ea, וּתְהִי erit immũditia eius ſuper eum. Irme. 23. 22, וְאִם Et ſi ſteterint in ſecreto (vel conſilio) meo, & audire fecerint verba mea populũ meum, וְיָשִׁיבוּם conuertent eos à via eorũ mala. Et hoc habet ex vi dictionis אִם ſi, aut ex vi ſermonis. Et poteſt dici quòd ו aut copulat, aut vertit præterium in futurum, &c. Ponitur & vice קֹדֶם כֹּה* Antequam, ſic. Deuter. 22. 9, Ne ſeras vineam tuam heterogeneis, ne fortè ſanctificetur plenitudo ſeminis quod ſeres וּתְבוּאַת הַכֶּרֶם ante fructũ vineæ. Vel copulat, & fructus, &c. Pro אַחַר Poſt, poſtquã: 241
vel כְּבָר Iam. Leui. 9. 22, Et eleuauit Aharón manus ſuas ad populum, & benedixit eis, וַיֵּרֶד poſtquam deſcendit. vel, & iam deſcenderat, ſecundum R. Abrahám. Pſal. 65. 10, Viſitaſti terram, וַתְּשַׁקְּקֶהָ poſtquam deſiderare feciſti eam. vel, & iam, &c. Ieſah. 64. 5, Tu iratus es וַנֶּחֱטָא poſtquam peccauimus. vel, & iam peccauerámus. Exo. 16. 20, Et ſcatere cœpit vermibus וַיִּבְאַשׁ poſtquam computruit. vel, & iam computruerat. Ieche. 3. 10, Tolle in corde tuo וּבְאָזְנֶךָ poſtquam auribus tuis audieris. Ieſa. 34. 15, Et ſcindet וְדָגְרָה poſtquam collegerit. Gene. 2. 7, וַיִּיצֶר Iam autem formauerat Dominus, &c. Exod. 18. 6, וַיֹּאמֶר Et iam dixerat ad Moſcéh, Ego ſocer tuus. Num. 33. 15, וַיִּסָּעוּ Et iam profecti erant de Raphidím. Pſal. 78. 23, וַיְצַו & iam præceperat. Et 27, וַיַּמְטֵר & iam pluerat. Et illud Exo. 4. 19, וַיֹּאמֶר Et iam dixerat Dominus ad Moſcéh in Midián. Poſſunt & copulatiué omnia prædicta exponi.

Ponitur & pro הֲיִהְיֶה כֵּן, Nunquid erit ita? ſiue הֲלֹא, Nunquid nó. 2. Reg. 5. 12, Nónne lauabor in eis? וְטָהַרְתִּי nunquid mundabor? Vel eſt ſermo admirantis, Nónne lauabor, & mũdabor? Et ſic Zechar. 1. 5, וְהַנְּבִיאִים nunquid prophetæ in ſæculum viuẽt? vel, & prophetæ, &c. Ieche. 18. 13, Et amplius, & vſuram acceperit, וְחָי nũquid
244 viuet? vel, & viuet? Sic etiam cum dictione לֹא non. 2. Reg. 5. 17, Et dixit Nahamán, וְלֹא nunquid non dabitur nũc (vel quæſo) ſeruo tuo onus paris mulorum, &c. vel, & non, &c. 2. Semu. 13. 26, וְלֹא nũquid non ibit nunc nobiſcum Amnón frater meus? vel, & non, &c.

244 Ponitur & pro עִם cum. & hoc habet ex vi copulandi. nã idem eſt, Et iſte, & iſte fecit: &, iſte cũ iſto fecit. 1. Semu. 14. 18, Erat enim arca Dei in die illa וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל cum filiis Iſraél. Exod. 1. 5, וְיוֹסֵף cum Ioſéph qui fuérat
291 in AEgypto, erant ſeptuaginta animæ. Ieſah. 1. 13, Non poſſum (ſub. ferre) iniquitatẽ וְעֲצָרָה cum cœtu. vel col-
299 lectione. Irme. 49. 24, Anguſtia וְחֶבָלִים cum doloribus tenuit eam. Quæ omnia copulatiuè poſſunt exponi.

294 ו habet in potentia אִם Si. Exod. 3. 13, וְאָמְרוּ לִי Et ſi dixerint mihi, &c. Pſal. 139. 11, וְאֹמַר Et ſi dixero, veruntamen, &c. Geneſ. 33. 13, וְדָפָקוּם & ſi pulſauero ea, die vna, &c. Ieſa. 30. 20, וְנָתַן Et ſi dederit vobis, &c. Pſalm. 68. 10, וְנִלְאָה & ſi laborauerit, &c. Et hæc omnia copulatiuè
243.244 poſſunt exponi. Poſt dictionem אִם conditionalem particulam, eius ſignificat correſpõdentiam. Leuit. 6. 28, Et ſi in vaſe æreo cocta fuerit, וּמֹרַק וְשֻׁטַּף defricabitur & lauabitur aqua. Et 12. 5, Et ſi fœminã pepererit, וְטָמְאָה immunda erit. Et 15. 28, Et ſi munda fuerit à fluxu ſuo, וְסָפְרָה לָהּ numerabit ſibi, &c. Et 26. 4, Si in ſtatutis meis ambulaueritis, & mandata mea cuſtodieritis, & feceri-

lebit.Leuit.27.27,וּפָדָה & redimet.Et 20.8,וּשְׁמַרְתֶּם & cu ſtodietis.1.Semu.17.9,וַעֲבַרְתֶּם & ſeruietis. Exod.26.30, וְהַקֹּמָתָ & ſtatues.Iechez.38.10,וְחָשַׁבְתָּ & cogitabis.

ו *poni vice vel, ſuper, quanto magis,* ל, *nunquid, cum, ſi, antequam, poſt ſiue poſtquam.* CAP. XXII.

PRæter ea quæ dicta ſũt,ו multas habet proprietates, ſecundum R.Ionáh, & R.Dauid in Michlól,& R.Abrahám. Ponitur enim 240
aliquãdo vice אוֹ vel.Exod.21.15, Percutiens patrem ſuum, וְאִמּוֹ vel matrem ſuã. Poteſt rectius exponi,& matrem ſuam.id eſt Percutiens patrem ſuum, & percutiens matrem ſuam.Pſal.66.12,Ingreſſi ſumus ignem, וּבַמָּיִם vel aquam, ſecundum R.Abrahám. aut, & aquam.Iudi.11.31,Et erit Domino, וְהַעֲלִיתִיהוּ עוֹלָה vel offeram illud holocauſtum.Poteſt exponi,& offeram.

Item pro עַל ſuper. 1.Reg. 1.38, Deſcendítque Sadóc ſacerdos,& Nathán propheta,& Benaiáhu filius Ieho iadáh וְהַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי ſuper Cerethí &Pelethí . Et ſic eſt 2.Semu.20.23, & Benaiáh filius Iehoiadáh עַל־הַכְּרֵתִי ſuper Cerethí,&c. Poteſt exponi,& Cerethí: quia Benaiáh & Cerethí & Pelethí,ſuper quibus ille erat, aſcendere fecerunt Selomóh,&c. Et vice כָּל־שֶׁכֵן quanto magis.Iióh 28.17,Non æquabitur ei aurũ,וְזכוּכִית quanto magis vitrum? Poteſt exponi, & zechuchith, quod eſt genus lapidis pretioſiſſimi,auro etiam pretioſioris.

Vice ל.2.Semu.5.9,Et ædificauit Dauid in circumitu à Milló,וּבֵיתָה(pro לְבֵיתָה)intrinſecus. Poteſt exponi, & intrinſecus.Ieche.44.17,in porta atrii interioris וּבֵיתָה intrinſecus.vel,& intrinſecus. Nume.35.4, A pariete ciuitatis וְחוּצָה extrinſecus.vel,& extrinſecus. 1.Semu. 30.25,A die ipſa וּמֵעֲלָה ſupra,vel deinceps. vel,& ſuprá.

rum ſecũda radicalis litera quieſcit: & geminatorum, in quibus non ſunt multi motus, id eſt multa puncta, iuxta quæ ו eſt cum camés, * manentibus præteritis in ſua proprietate. Deut. 22. 21, lapidabũt eam viri ciuitatis eius lapidibus, וָמֵתָה & morietur. Et 24, Lapidabitis eos lapidibus, וָמֵתוּ & morientur. Et ſic quando dictio ſtat cum accentu* ſolo, Geneſ. 33. 13, וָמֵתוּ & morientur omnes pecudes. Ieſa. 6. 10, וְשָׁב & reuertatur, & ſanet eum. Et ſic quando dictio alteri coniungitur monoſyllabæ dictioni. 2. Reg. 7. 4, וָמֵתְנוּ שָׁם & moriemur ibi. Et quando non manet dictio in ſua proprietate, vt Deut. 22. 22, וּמֵתוּ & moriẽtur etiam ambo ipſi. eſt cum ſcurẽc quod eſt loco ſceuá. Sic Prou. 24. 16, Septies cadet iuſtus, וְקָם & ſurget. eſt cum camés, quia dictio manet in ſua proprietate. Sed illud Deut. 31. 16, וְקָם & ſurget populus iſte: non manet in ſua proprietate. Et ſic in geminatis, vt Gen. 49. 23, Et amaricauerunt eum, וַיְרֻבּוּ & iaculauerunt. Sed iuxta קַמְתֶּם ſurrexiſtis, & שְׁבְתֶּם reuerſi eſtis, non venit ו cameſſatum vel pathachatum propter motuum, ſeu punctorum multiplicitatem. Si igitur præterito longo iungatur ו, vt plurimum copulat, & non conuertit. Excipiuntur illud Iechez. 17. 21, וְשָׁתַלְתִּי & plantabo ego. Et ibidem, וְלָקַחְתִּי & ſumam de medulla cedri. Prouer. 30. 9, Et depauperer, וְנָנַבְתִּי & furer. Leuit. 10. 19, וְאֻכַלְתִּי & comedam peccatũ. id eſt peccati hoſtiã. quæ ſunt longa, & futura. Si verò iungatur præterito breui, vertit ipſum in futurum, & communiter eſt cum ſceuá: & cum ſcurẽc quando ſequitur ב, מ, פ. & cum pathách quando ſequitur litera punctata cum ſceuá & pathách, vt dictum eſt. Pſal. 1. 3, וְהָיָה & erit. Deute. 30. 19, וּבָחַרְתָּ & eliges. Nume. 5. 23, וּמָחָה & deh. iii.

22. 23

270. 271. 272

rò futurum vertat in præteritum, punctatur cum pathách. Pſalm. 3.5, וַיַּעֲנֵנִי & exaudiuit me. Et 7.16, וַיַּחְפְּרֵהוּ וַיִּפֹּל & effodit eum, & cécidit in foueã. Et ſic in ſecunda perſona maſculea, & tertia fœminea, & prima pluralis, & ת & נ dagheſſatis. 2. Semu. 7.19, וַתְּדַבֵּר & locutus es etiã ſuper, &c. Nume. 12.1, וַתְּדַבֵּר & locuta eſt Miriám. Ruth 2.3, וַתְּקַלֵּט & collegit in agro. Gene. 44.24, וַנַּגֶּד־לוֹ & indicauimus ei. Quando verò ו eſt cũ pathách, futurum vertens in præteritum, ו quieſcit cum ſceuá, & non dagheſſatur. Exod. 36.10, וַיְחַבֵּר & coniunxit quinque cortinas. Et 39. 3, וַיְרַקְּעוּ & extenderunt bracteas. Leuit. 9.17, וַיְמַלֵּא & impleuit manum ſuam. quædam autem ſunt cum ghahiá, quædam ſine ghahiá, ו tamen quieſcẽte. Quando verò ſignificant futurum, & נ & ת fuerint cum ſceuá, tunc ו eſt cum ſcuréc. Cant. 5.17, וּנְבַקְשֶׁנּוּ & quæremus eum tecum. Sed iunctum primæ perſonæ futuri in præteritum verſi, eſt cum camés. Iechez. 16.8, וָאֶשָּׁבַע & iuraui. Ibidẽ, וָאָבוֹא & ingreſſus ſum. Zechar. 5.1, וָאָשׁוּב וָאֶשָּׂא & conuerſus ſum, & leuaui oculos meos. Geneſ. 27.33,* וְאַבְרֵכֵהוּ & benedixi eum. Excipiuntur illud 2. Semu. 1.10, וָאֲמִתֵּתֵהוּ & interfeci eum. Et Iechez. 16.10, וָאֲכַסֵּךְ & operui te ſerico, quæ ſunt cum pathách vice camés. poteſt tamen dici eſſe futura vice præteritorum ſecũdum morẽ Linguæ multis in locis.

Quando ergo א ſignũ futuri, eſt cũ ſceuá & pathách: & ו cũ pathách: tũc ו copulat tantũ, & nõ vertit futurũ in præteritũ. Iiób 33.33, audi me, & tace, וְאַאַלְפְּךָ & docebo te ſapientiã. Ieſa. 46.4, Ego portabo, וְאֶמַלֵּט & eruã.

ו deſeruiens non iungitur præteritis verborũ cũ pathách vel camés, ne multiplicetur protractio motuũ, ſiue punctorum: præterquam præteritis verborũ quo-

276

277

274.275

274

277.278

rò litera gutturalis fuerit cum ſceuá & camés, ו eſt cum camés. 1. Reg. 9. 26, וְאֳנִיּוֹת & naue fecit. Ieſa. 60. 8, וְאֳנִיּוֹת & naues Tharſcís. Deu. 28. 59, וְחֳלָיִם & infirmitates malas.

213 Et ſi principiũ dictionis fuerit י pũctatum cũ ſceuá, iuncto ו, quieſcit, vt וְיהוּדָה & Iehudáh. Et interdũ quieſcit י, quanuis non ſit cũ ſceuá, & eius motus in literã trãſfertur deſeruientem. Iiób 29. 21, Mihi audierunt וְיִחֲלוּ & expectauerũt. pro וְיִחֲלוּ. Irme. 25. 36, וְיִלֲלַת & vlulatus fortium pecudum. ו cum chiríc, & י quieſcente, vt legit filius Aſcér: pro וְיִלֲלַת, ו cum ſceuá, & י cum chiríc, vt le-

214 git filius Naphtali. Et ſi principium dictionis fuerit א quieſcens, ו eſt cum pathách. Irme. 10. 10, וַיהוָה & Dominus Deus veritas. Num. 36. 2, וַאדֹנִי Et domino meo.

224 præceptũ eſt. Et ſi iũgatur monoſyllabo, aut dictioni lõgæ, ו eſt cũ camés: vt וָעַד & vltra, vel in ſæculũ, וָלֵב & cor, וָדָךְ & pauper, וָאָוֶן & iniquitas. Ieſa. 24. 17, וָפַח וָפַח

225 & fouea & laqueus. Et ſic iunctum macór, id eſt infiniti uo, ſeu gerundio verborum, quorum ſecunda litera quieſcit: vel geminantium, quæ ſunt monoſyllaba: & hoc quando ſuam retinent ſignificantiam infinitiui: alioqui eſt cũ ſceuá, vt Irme. 3. 1, וְשׁוּב אֵלַי & reuertere ad

272 me. Eſt enim macór vice imperatiui. Si verò prima litera fuerit cum ſceuá, vel ſequatur ב, מ, & פ, cũ quouis puncto ו eſt cum ſcuréc, vt וּבְדֶרֶךְ & in via, וּבְמוֹשַׁב & in ſede, וּבְתוֹרָתוֹ & in lege eius, וּבַחֲרוֹנוֹ & in furore ſuo, וּבְטָחוּ & ſperate, וּבֹחֵן & probans, וּמִתְנַקֵּם & vltor, וּמֹרִים &

275 exaltãs, וּפִי & os meum, וּלְאֻמִּים & populi. Et ſi iungatur futuro retinenti futuri ſignificantiam, incipienti à י punctato cũ ſceuá, י quieſcit, & ו pũctatur cũ chiríc. Pſal. 107. 20, וַיְמַלֵּט & eruet de perditionibus eorũ. Et 22,

276 וְיַסְפְּרוּ & narrabũt. Et 145. 21, וִיבָרֵךְ & benedicet. Sin ve-

geminandæ literæ ſignificatiui. Thren.3.22,Miſericordiæ Domini quòd non תָּמְנוּ(pro תַּמּוּ ſiue תַּמְמוּ) cõſumptæ ſunt.Ieſa.23.11,ad perdendum מָעוֹזֶיהָ fortitudinem eius.pro מָעוּזֶיהָ.quanquam dici poteſt quòd נ in his redundet. Et in nominibus & verbis, cum ו primam pluralis numeri conſtituit perſonam,vt פְּשָׁעֵינוּ præuaricationes noſtræ,תַּעֲנֵנוּ exaudies nos. Quòd ſi נ fuerit cum daghés, pronomen efficit ſingulare tertiæ perſonæ, vt אַגַּדְלֵנוּ magnificabo eum. Et in fine, multitudinis numero,ſecundam conſtituit perſonam, vt אֲמַרְתֶּן dixiſtis.Facit & nomen tóar,vt נֶאֱמָן fidelis,רַעֲנָן viridis, רַחֲמָנִיּוֹת miſericordes.

ו *deſeruiens,& eius punctatura.* CAP. XXI.

Oniunctio copulatiua eſt ו,& interdũ præteritum in futurum, & futurum vertit in præteritum. Aliquando copulat, quandoque tamen non copulat, vt ſumus dicturi. 238

ו cõmuniter punctatur cum ſceuá,vt וְעָלֵהוּ & folium eius,וְכֹל & omne,וְחַטָּאִים & peccatores,& idgenus multa. Literis gutturalibus iunctum punctatis cum ſceuá & pathách,punctatur cum pathách, vt וְאַחֲזָתֵךְ & poſſeſſionem tuam,וַאֲנִי & ego,וְעֵדָה & ſynagoga, וְהֵשִׁיבֵךְ & reſtituet te,וַחֲמוֹרִים & aſini.Et ſic cum ſceuá tantum,vt Geneſ.32.15,וְעֶשְׂרִים & pulli decem.Iiób 4.2,וְעָצֹר & continere in ſermonibus quis poterit? Quòd ſi litera guttu ralis fuerit cum ſceuá & ſeghól,vel cum ſceuá tãtum,ו eſt cum ſeghól,vt Gene.47.29,וֶאֱמֶת & veritas.Pſal.78. 4,וְעֻזּוֹ & fortitudinem eius.Et cum ſceuá tantũ,Prouer.7.2,Cuſtodi præcepta eius,וְחְיֵה & viue. Et ſi principium dictionis fuerit א quieſcens,ו eſt cũ ſéri,vt Hoſéah 13.4,וֵאלֹהִים & Deum præter me non ſcies. Si ve- 211 212

etiam nomen gentile, quod gentem & familiam notat, vt עִבְרִי Hebræus, מִצְרִי AEgyptius, רְאוּבֵנִי Reuenita, גָּדִי Ghadita. Et nomẽ tóar, vt מַגְבִּיהִי eleuator, מַשְׁפִּילִי humiliator. quanquam ſunt plærique qui ornatus gratia additum eſſe putant, vt ſuo dicemus in loco. Et in fine cum ם, pluralem conſtituit numerũ maſculinum communiter, interdum tamẽ & fœmineum, vt רְשָׁעִים impii, נָשִׁים mulieres. Et ſine ם eſt in regimine genitiui, vt מַלְכֵי אֶרֶץ reges terræ. Et præcedente כ, pronomen* notat fœmineũ ſecundæ perſonæ. Pſal. 103.3, qui
378 propitiatur omni עֲוֹנֵכִי iniquitati tuæ. Et cum chiric & ſeri ponitur ad protrahendum & producendum, vt שָׂרִיד ſuperſtes, וַיֵּרֶד & deſcendit: chiric enim cum י, vocalem i conſtituit longam, vt ſuprà dictum eſt: & in potentia ſeri eſt י radicalis litera: radix enim eſt יָרַד, & י producitur. Interdum etiã ponitur* vice literæ geminandæ, vt חֵצִי ſagitta, pro חֵץ à חָצַץ. 1. Semu. 20.36, Iecit הַחֵצִי ſagittam.

ב Cum ו in fine præteritorum, primam ſignat perſonam pluralis numeri, vt הָלַכְנוּ ambulauimus. Et in principio fine ו, primam pluralis numeri perſonam futuri, vt נִשְׁמַע audiemus. Interdum etiam ponitur in fine præteritorum, futurorum, & infinitiuorũ, vt יָדְעוּן ſciuerunt, יֵדְעוּן ſcient, בְּאָבְדָן in perdendo. Et cum ה in futuro tertiæ & ſecundæ perſonæ fœmineo. Iudic. 5.26, Manus eius, & dextera eius, &c. ad clauũ תִּשְׁלַחְנָה miſerunt ſeſe. Hobadiáh 13, & ne תִּשְׁלַחְנָה mittantur in
173 ſubſtantiam eius. Et cum י in infinitiuis, ſiue gerundiis, pronomen paſſiuũ & actiuum cõſtituit, vt לְהַצִּילֵנִי vt eruat me, לְנַחֲמֵנִי ad cõſolandum me, בְּשׁוּבֵנִי dum re-
757.760. uerſus eſſem ego. Ponitur interdum & vice daghés
794 h.i.

eſt nota, ל eſt cum camés vel pathách, vt ſuprà dictum eſt. Exod. 22.20, Sacrificans לֵאלֹהִים diis. Nume. 22.2, quæ fecit Iſraél לֵאֱמֹרִי Emoræo. 1. Reg. 12.32, Vt immolaret * לָעֲגָלִים vitulis. Exod. 34.7, Cuſtodiens miſericordiam לָאֲלָפִים milibus. Omnia alia לַאֲלָפִים ſunt cum pathách. Geneſ. 19.7, Tantum לָאֲנָשִׁים viris iſtis ne faciatis quicquam. eſt cum camés. Omnia alia לַאֲנָשִׁים ſunt cum pathách. Et ſi prima litera fuerit cum camés chathéph punctato cum ſceuá, ל eſt cum camés, etiam ſi res non ſit nota. Iechez. 47.12, Neque conſumetur fructus eius לְחָדָשָׁיו per menſes eius. Inuenitur tamen præter normam cum ſeghól. Ieſa. 47.13, Scire facientes לְחָדָשִׁים menſes. Si verò ſit cum camés tantum, & non ſceuá (vt accidit quando ſequens litera eſt cum ſceuá, vel cum daghés) tunc ל eſt cum ſceuá. Ieſah. 19.17, Et erit terra Iehudáh AEgypto לְחָגָּא in cõmotionem, vel tripudiũ. Geneſ. 1.29, לְאָכְלָה ad comedendum. Et 2.15, לְעָבְדָהּ vt coleret eũ. Et quando iungitur monoſyllabo, eſt cum camés, vt לָעָם populo, לָעִיר ciuitati, לָתֵת ad dãdum, לָשׁוּב ad reuertendum, לָקוּם ad ſurgendum, לָבֹא ingredi. Vel dictioni longæ, לָלֶדֶת ad pariendum, לָשָׁבֶת ad manendum, לָלֶכֶת ad eundum, לָבֶטַח confidenter, לָשׂוּבַע ad ſaturitatem, לָרָקִיעַ firmamento, לָעֵינַיִם oculis. 216.217 223.224

י & נ *deſeruientes.* CAP. XX.

IN fine verborũ, י cum ת primã ſignat perſonã vtriuſque generis, vt יָשַׁבְתִּי ſedi. Et in principio, tertiã vtriuſque numeri, maſculinã, vt יִפְקֹד viſitabit, יִפְקְדוּ viſitabunt. Et in fine, eſt ſignum ſecundæ perſonæ fœmineæ, vt תִּשְׂמְחִי lætaberis. etiã ſequente ן, vt תִּדְבָּקִין hærebis. Et ſecundæ imperatiui ſingularis fœmineæ, vt אִמְרִי dic. Cõſtituit

Geneſ. 49.13, לְחוֹף iuxta litus marium habitabit. Et vice poſt, poſtquam. Leuit. 13.7, לְטָהֳרָתוֹ * poſtquã mundauerit eum, oſtendetur ſecundo ſacerdoti. poteſt etiã exponi, vt mundet eum. Eſt etiã iurantis, ſecundum R. Ionáh. 2. Semu. 3.12, לְמִי־אֶרֶץ per quem eſt terra. i. per Deum cuius eſt terra. poteſt etiam exponi interroga-
254 tiue, cuius eſt terra? Ponitur & vice ה notificatiui, teſte R. Ionáh & R. Dauid in Michlól : ad quod ſignificandum punctatur cum pathách vel camés . Pſal. 74. 19, Reſpice לַבְּרִית ad pactum. Et 69.21, וְלַמְנַחֲמִים & conſolantes, & non inueni. Itẽ 68.36, Et fortitudines לְעָם populo. Et 66.12, eduxiſti nos לָרְוָיָה ad irriguã. Item 121. 1, Canticum לַמַּעֲלוֹת (pro הַמַּעֲלוֹת) graduum. Iechez. 10.2, Ingredere in medium לַגַּלְגַּל (pro הַגַּלְגַּל) rotæ. Ibidem, de medio לַכְּרוּבִים Cherubimorum. ל communiter punctatur cum ſceuá, vt כ & ב, vt exiam memoratis locis
210 ſatis liquet. Cæterũ ſi ſequens litera ſit gutturalis punctata cum ſceuá & pathách, ל punctatur cum pathách, vt לַעֲבוֹר ad tranſeundum, לַעֲשׂוֹת ad faciẽdum, לַאֲחֻזָּה in
211 poſſeſſionem. Et ſi fuerit cum ſeghól & ſceuá, punctatur cum ſeghól, vt לֶאֱסֹר ad alligandum, לֶאֱכֹל ad come-
210 dendum. Et ſi ſequens litera ſit cum ſceuá, ל eſt cum chiríc, vt לִרְאוֹת ad videndum, לִהְיוֹת eſſe, לִבְרִית in pactũ.
212 Et ſi א quieſcat, ל eſt cum ſeri, vt לֵאמֹר dicere, dicẽdo,
214 לֵאלֹהִים Deo, in Deum. Vel pathách, vt לַאדֹנִי domino
212 meo. Sequente verò י punctato cum ſceuá, י quieſcit, vt לִיהוּדָה Iehudæ, לִידִידִי dilecto meo, לִירֵאָיו timentibus eũ.
213 לִירוֹת ad iaciendum. Interdum etiam quieſcit י, quanquam non ſit cum ſceuá, & tranſfertur motus eius in literam deſeruientem. Prouerb. 30. 17, Et contemnit
216 לִיקְהַת אֵם obedientiã matris. pro לִיקְהַת. Et quando res

לְאַשְׁמַת propter delictum populi. Et vice in. Iiób 2.13, 252
& ſederunt cum eo לָאָרֶץ in terra. Gen.4.23, virum occidi לְפִצְעִי in vulnere meo. Nonnunquam perſonam 250.0196
denotat patientem, ſiue eſt ſignum accuſandi caſus. Pſal.116.16, Soluiſti לְמוֹסֵרָי vincula mea. Irme.40.2, tulit princeps laniorum לִירְמְיָהוּ Irmeiáhu. Ieſa.36.14, Ne ſeducat לָכֶם vos. Interdum tamen contrà, ponitur ex parte ſubiecti. Ieſah. 32. 1, וְלְשָׂרִים & principes in iudicio principatum tenebunt. Exod.27.3, לְכָל־כֵּלָיו omnia 250
vaſa eius facies ærea. ſed hoc licet præponatur, eſt perſonæ patientis ſignum. Deuter.28.32, Non erit לְאֵל fortitudo in manu tua. Ponitur etiam vice à, vel ab, vel ex: & hoc habet aut ratione præcedentis verbi, aut rei ſic exigentis. Nume.22.33, Declinauit לְפָנַי à facie mea. Deuter.28.7, Fugient לְפָנֶיךָ à facie tua. Gene.14.19, Benedictus Abrám לְאֵל à Deo excelſo. Ponitur & vice pro. Geneſ.11.3, Et fuit eis later לְאָבֶן pro lapide. i. loco lapidis. Exod.5.12, Ad colligendum ſtipulam לַתֶּבֶן pro palea. Et 14.14, Dominus pugnabit לָכֶם pro vobis. Et vice ſicut, quaſi. Iechez.11.11, eritis in medio eius לְבָשָׂר ſicut caro. Pſal.109.19, וְלְמֵזַח & ſicut zona. 1.Semu.1.13, reputauit eam לְשִׁכֹּרָה ſicut ebriam. Et vice vſque, vſquead, adeò vt, intantum. Exod.21.6, Et ſeruiet ei לְעֹלָם vſque in ſæculum. 2.Paralip.14.13, Ceciderunt de AEthiopibus לְאֵין־לָהֶם adeò vt non fuerit eis vita. 2.Semu. 13. 2, Et anguſtia fuit ipſi Amnón לְהִתְחַלּוֹת adeò vt ægrotaret. Et vice ſuper, apud, iuxta. 1.Semu.5.3, Daghón ceciderat לְפָנָיו ſuper faciem ſuam. quod tamen poteſt exponi, ante eam: nẽpe arcam. Leuit.19.28, Inciſionem לָנֶפֶשׁ ſuper animam. Nume. 1.52, Vnuſquiſque iuxta vexillum ſuũ, לְצִבְאֹתָם iuxta exercitum ſuũ. 253

217 ancillæ tuæ. Si verò non fuerit cum ſceuá, vt accidit ſequente ſceuá, vel litera dagheſſata, tunc ב eſt cũ ſceuá ſecundum eius normam. Ieſah. 66. 23, Erit de menſe בְּחָדְשׁוֹ in menſem eius. Irme. 2. 24, בְּחָדְשָׁהּ in menſe
217 (.i. menſtruo) eius inuenient eã. Illud autem Leuit. 26. 43, בֶּהְשַׁמָּה מֵהֶם quum deſolati fuerint ex eis: habet ב cum camés chathéph, & ה cum ſceuá: & ſecundũ normam ב debuerat eſſe cum ſceuá, & ה cum camés chathéph: vt eſt eodem capite, verſu 34, Omnibus diebus הֶשַּׁמָּה quibus deſolata fuerit. Sed ad alleuiandum ה, poſitum eſt camés ſub ב. Demum ב cum infinitiuo, ſiue gerundio verborum, quorum ſecunda litera quieſcit, vel geminatorum, eſt cum ſceuá, vt בְּשׁוּב in cõuertendo, בְּסָבַב in circumeundo, & idgenus.

א & ל *deſeruientes, & earum punctatura.* CAP. XIX.

DEſeruiẽs א, eſt ſignum primæ perſonæ futuri, vt אֶקְרָא clamabo, אִירָא timebo. Ponitur etiam in principio nominum, vt אִזְרוֹעַ
635 brachium, אֶתְמוֹל heri. Et infinitiuorum, ſeu gerundiorum: vt Ieſah. 28. 28, אָדוֹשׁ triturare triturãdo. In medio interdum quieſcit, vt רֹאשׁ caput, שְׂמֹאל dextera. Et in fine: vt פֶּלֶא mirabile, miraculũ, & idgenus.

ל Eſt ſignũ datiui, vt Pſal. 3. 3, לְנַפְשִׁי animæ meæ. Gen. 16. 2, לְקוֹל voci. Et ex eo multa fiunt pronomina, vt לוֹ ei, לִי mihi, &c. de quibus quum de pronominibus erit ſermo, differemus. Indicat etiam cauſam materialem. Exod. 4. 3, verſa eſt לְנָחָשׁ in ſerpentem. id eſt in ſerpentis materiam. Ieſah. 2. 4, Conflabunt gladios ſuos לְאִתִּים in vomeres. Et finalem, Geneſ. 1. 17, לְהָאִיר vt
253 illuminent. Et 18, וְלְהַבְדִּיל & vt diuidant. Ponitur etiã vice propter. Geneſ. 20. 13, dic לִי propter me. Leuit. 4. 3,

ctata cum ſceuá & pathách, tunc ב eſt cum pathách. Pſal.1.1,בַּעֲצַת in conſilio impiorum. Et 54.7,בַּאֲמִתֶּךָ in veritate tua. Quòd ſi fuerit cum ſceuá & ſeghól, ב eſt cum ſeghól.Hoſéah 2.20,deſponſabo te mihi בֶּאֱמוּנָה in fide. Sed illud 1.Paralip.15.26, בְּעֶזְרַ dum iuuaret Deus 204
Leuitas: eſt cum ſeghól, quod conſueuit eſſe cum pathách,quia ע debuerat eſſe cũ ſceuá & pathách, quanuís ſit cum ſceuá tãtum:& ſeghól ipſius ב,indicat ע debuiſſe eſſe cum ſceuá & ſeghól,licet voluerit author illud breuiare. Et ſi ſequẽtis dictionis principium eſt 212
cum ſceuá,ב eſt cum chiríc, vt Geneſ.30.27,בִּגְלָלֶךָ propter te. Pſalm.47.6, בִּתְרוּעָה in iubilatione. Si verò א 212
quieſcens fuerit dictionis principium, ב eſt cum ſéri. Pſal. 56.12, בֵּאלֹהִים in Deo ſperaui. Et 60.14, בֵּאלֹהִים In Deo faciemus fortitudinem. Et cum nomine magno cum pathách. Deuter.4.4, adhærentes בַּיהוָה Domino Deo veſtro. Pſal.73.28,בַּאדֹנָי in Domino Deo. Quòd
ſi י cum ſceuá fuerit dictionis principiũ, iuncto ſibi ב, 212
quieſcit,vt 2.Para.30.12,בִּיהוּדָה in Iehudáh.Et 1,בִּירוּשָׁלַיִם in Ieruſcaláim.Pſal.9.15,בִּישׁוּעָתֶךָ in ſalute tua.Et 68.8, בִּישִׁימוֹן per deſertũ. Et interdum י quieſcit,licet non 213
ſit cum ſceuá . Pſal. 45. 10, Filiæ regum בִּיקָרוֹתַיִךְ cum honorabilibus tuis.cuius ק euphoniæ gratia eſt dagheſ ſatum:& ſecundum normam,ב debuerat eſſe cum ſceuá,& י cum chiríc. Quòd ſi res fuerit nota, ב eſt cum 215
camés.Pſal.86.8,Non eſt ſicut tu בָּאֱלֹהִים in diis. Irme. 22.23,quæ nidificas בָּאֲרָזִים in cedris.Pſal.97.7,בֶּאֱלִילִים in idólis. Et ſi principium dictionis fuerit cum camés 216
chathéph cum ſceuá punctato,ב eſt cum camés,quanuis res non ſit nota.Ieſa.7.4,בְּחֲרִי־אַף in ira furoris Reſín.1.Semu.1.11,Si videndo videris בְּעֳנִי in afflictionem

rò inſtrumentũ. Ieſa.7.20, Radet Dominus בְּתַעַר in no-
255 uacula. Et 25, בְּמַעֲדֵר in ſarculo ſarrietur. Nõnunquã & locum & tempus ſignat. Ieſa.2.10, Ingredere בְּצוּר in petram. Exod.5.1, Vt ſacrificet mihi בַּמִּדְבָּר in deſerto. Geneſ.7.11, בַּחֹדֶשׁ in menſe. Deute.4.45, בְּצֵאתָם quando
256 egreſſi ſunt ex AEgypto. Ponitur præterea vice עִם cum. Ieſah. 7. 24, בַּחִצִּים וּבַקֶּשֶׁת cum ſagittis & arcu veniet illuc. Exod.15.19, ingreſſus eſt eques Parhòh בְּרִכְבּוֹ
256 וּבְפָרָשָׁיו cũ curru ſuo, & cũ equitibus ſuis. Et vice propter. Gen.29.18, Seruiam tibi ſeptem annis בְּרָחֵל propter Rachel. Et 18.28, Nunquid diſperdes בַּחֲמִשָּׁה propter quinque. Et vice מִן è, ex, de. Leuit.8.32, Et quod
255.256 ſupereſt בַּבָּשָׂר וּבַלֶּחֶם de carne & pane. Exod.12.43, Omnis filius alienigenæ non comedet בּוֹ ex eo. Et vice
257 עַד vſque. Pſal.36.6, Domine בַּשָּׁמַיִם vſque ad cælos miſericordia tua. Et vice adeò, intantum. Thren.4.14, Polluti in ſanguine בְּלִא adeò (vel intantũ) vt non poſ-
257 ſent pertingere ad veſtimẽta eorum. Et vice ל, id eſt ad. Leuit.16.22, Et mittet hircum בַּמִּדְבָּר ad deſertum.
256 Et vice עַל ſuper. Nechem.2.12, Sedebam בָּהּ ſuper eo. Nume.13.24, Portauerunt eũ בַּמּוֹט ſuper vectem. quanquam & vecte poteſt exponi, vt notet inſtrumentum. Ieſah.21.13, Onus בְּעֶרֶב ſuper Harabiam. Eſt etiam iurantis. Geneſ.22.16, בִּי Per me iuraui. Iehoſ.2.12, Iurate mihi בַּיהוָה per Dominum. ב quoque & de præterito dicitur, & de futuro, hoc eſt, ponitur vice ante & vice poſt. Geneſ.2.2, Compleuit Deus בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי die ſeptima (id eſt ante diem ſeptimam) opus ſuum. Nume.28.
213 26, בְּשָׁבְעֹתֵיכֶם poſt hebdomadas veſtras. Circa pũctaturam ב, notandum eſt quòd communiter punctatur cum ſceuá. Si verò ſequens litera fuerit gutturalis pun

magnum quatuor literarum, eſt cum pathách. Pſal. 113.5, Quis כַּיהוָה ſicut Dominus? Et ſic א quieſcente: vt כַּארְנִי*. Et quando res eſt nota, כ eſt cum camés, ſiue 215
principium dictionis ſit cum ſceuá & pathách, ſiue cum ſceuá & ſeghól. Ieſah. 38. 12, כָּאֲרִי ſicut leo. Idem Pſal. 22. 17. Si verò litera prima fuerit cũ camés cha- 216
théph punctato cum ſceuá, tunc כ eſt cum camés, licet res non ſit nota. Prouerb. 31. 14, Fuit כָּאֳנִיּוֹת ſicut naues mercatoris. Sin verò camés chathéph non habuerit 217
ſceuá (quod accidit ſequente ſceuá, vel litera dagheſſata) tunc כ eſt cum ſceuá, ſecundum eius normã. 1. Reg. 2. 6, Et facies כְּחָכְמָתֶךָ ſecundum ſapientiã tuam. כ ſequente macór, id eſt infinitiuo, ſeu gerundio ex verbis quorum ſecunda litera quieſcit, vel ex verbis geminatis, ſemper eſt cum ſceuá, vt כְּתֹם quũ incaluerit, à verbo תָּמַם: & כְּשׁוּב quum conuerterit. Pſal. 12. 9, כְּרֻם quum exaltatæ fuerint vilitates.

ת & ב *deſeruientes, & punctatura* ב. CAP. XVIII.

IN præteritis verborum ת denotat primam perſonam ſingularem, & ſecundam vtriuſ que numeri. In futuris verò, ſecundam ma ſculini vtriuſque numeri, & ſecundam & tertiam fœminei etiã vtriuſque numeri. Et interdum ponitur in fine infinitiuorum & participiorum, vt ſuo in loco patebit. Et in principio & in fine nominum: vt מִצְנֶפֶת corona, mitra, תְּקוּמָה ſurrectio, תִּפְאֶרֶת gloria. Et cum ו, plurale conſtituit fœmineum, vt בָּנוֹת filiæ: & interdum maſculinum, vt אָבוֹת patres.

ב Cauſam notat materialem, id eſt è, ex. Exod. 38. 8, Et fecit labium æneum cum baſi ſua בְּמַרְאוֹת ex ſpeculis &c. Et 35. 32, Ad faciendũ בַּזָּהָב ex auro. Quandoque ve-

246 כְּמֵשִׁיב quando reduxit manum ſuam. Et quãdo ſunt duo, vt Gen. 44. 18, כָּמוֹךָ כְּפַרְעֹה ſicut tu, ſicut Pharhóh: ſic exponũtur, teſte R. Abrahám & aliis grammaticis, Tu es ſicut Pharhóh, & Pharhóh ſicut tu. Et ſic 18. 25, כַּצַּדִּיק כָּרָשָׁע ſicut iuſtus, ſicut impius. i. iuſtus vt impius, & impius vt iuſtus. Et in fine nominum, verborũ, & millóth hattháham, ſecundã denotat perſonã pronominis, vt אָבִיךָ pater tuus, נְתַתִּיךָ dedi te, הִנְּךָ ecce tu: de
222 quibus ſuo in loco copioſè ſumus dicturi. Interdum in potentia habet ה notificatiuum: ad quod denotandum pũctatur cum pathách. Pſal. 133. 2, כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב ſicut vnguentum (vel oleum) bonũ. i. oleum notum, quod eſt oleum vnctionis. acſi eſſet ſcriptum כְּהַשֶּׁמֶן. Ieſah. 30. 29, כַּהוֹלֵךְ (pro כְּהַהוֹלֵךְ) ſicut pergés cum tibia. Et cum ſeghól, Irme. 20. 16, כֶּעָרִים ſicut ciuitates quas ſubuertit
211 Dominus. כ communiter punctatur cum ſceuá, vt patet ex locis primo loco memoratis. Si verò fuerit iuxta literas gutturales punctatas cũ ſceuá & pathách, pathachatur. Num. 24. 9, dormiuit כָּאֲרִי ſicut leo. Et 6, כַּאֲרָזִים ſicut cedri iuxta aquas. Ieſah. 44. 4, כַּעֲרָבִים ſicut ſalices. Exod. 11. 4, כַּחֲצֹת circa mediũ noctis. Et ſic quan
224 do ח eſt cum ſéri. Pſal. 119. 70, Coagulatum eſt כַּחֵלֶב ſi-
204 cut lac cor eorum. Et ſi litera gutturalis fuerit cum ſeghól & ſceuá, כ eſt cum ſeghól. Ieche. 36. 20, *כְּאָמְרָ cũ diceretur eis. Et ſi venerit iuxta literam punctatam cũ ſceuá, כ eſt cum chiríc. Nume. 24. 6, כִּנְחָלִים ſicut valles.
211 Et ſi א dictionis principium quieſcat, id eſt nõ pronun tietur, tunc כ eſt cum ſéri. Geneſ. 3. 5, eritis כֵּאלֹהִים ſicut
212 dii. Si verò principiũ dictionis fuerit cum י ſceuato, adueniente כ, י quieſcit. Ieſah. 10. 16, כִּיקוֹד ſicut exuſtio
214. 215 ignis. Pſal. 90. 15, כִּימוֹת ſicut dies. Sed iuxta nomen Dei

g. i.

filium tuum &c. Interdum poſt ה admirãtis venit אִם 260
interrogantis, confirmantis, & admirantis particula, augendæ admirationis gratia. Iiób 6.13,הַאִם Nunquid non eſt auxilium meum in me? Venit etiã cum ſceuá & pathách ad confirmationem, & rei veritatẽ confirmãdam,ſecundũ R.Ioſéph patrem R.Dauid:quanquam ipſe R.Dauid, admirantis eſſe putat. 1.Semu. 2. 27,הֲנִגְלֹה Nunquid reuelando reuelatus ſum domui patris tui? 1.Reg.21.19,הֲרָצַחְתָּ Nunquid occidiſti,& etiam poſſediſti? Nume.20.10,הֲמִן־הַסֶּלַע Num de petra hac educemus vobis aquam? Et ſi addatur ei לֹא,eſt confirmatiuum. Iiób 22.5,הֲלֹא Nũquid non malitia tua multa? Et 31.4,הֲלֹא־הוּא Nunquid nõ ipſe videbit vias meas? Pſal. 53.5, הֲלֹא־יָדְעוּ Nunquid non nouerunt operantes iniquitatem? Et ſic cum אִם,Iiób 6.13,quod paulo ſuprà citauimus. Num.17.13, הַאִם nunquid cõſumpti ſumus ad moriendum? ה præterea ponitur vice ל,vel אֶל ad, 282
in fine dictionis.Gen.28.14,Dilataberis יָמָּה וָקֵדְמָה וְצָפֹנָה וְנֶגְבָּה ad Occidentem,& ad Orientem,& ad Aquilonẽ, & Meridiem. Et vice ו.Hamós 7.11,גָּלֹה migrãdo mi- 786.851
grauit. Vice item ו pronominis. Geneſ.9.21,In medio אָהֳלֹה tabernaculi ſui.pro אָהֳלוֹ. Exo.32.25,quia פָּרְעֹה nudauit eum Aharón. Et vice א. Iechez.11.7,הוֹצִיא educam.2.Semu.3.18,הוֹשִׁיעַ ſaluum faciam.pro אוֹשִׁיעַ &c.

כ *deſeruiens, & eius punctatura.* CAP. XVII.

INterdum כ eſt ſimilitudinis aduerbiũ . Iechez. 13. 4, כְּשֻׁעָלִים ſicut vulpes. Canti. 2. 2, כְּשׁוֹשַׁנָּה ſicut lilium inter ſpinas. Ponitur pro circiter,quaſi. Iudic.3.29,& percuſſerũt Moáb in tempore ipſo כֶּעָשֶׂרֶת circiter decem milia viros. Eſt etiam temporale aduerbium. Geneſ.38.29,

237 cum raphéh. ה notificatiuum non venit iuxta præteritũ:& ſicubi inueniatur,ponitur vice אֲשֶׁר qui, quæ, quod,vt Ieſah. 51.10, הַשָּׂמָה quæ ponere fecit. Pſal.66. 9,הַשָּׂם qui poſuit. 1.Paralip. 26. 28, הַהִקְדִּישׁ qui ſanctificauit. Iehoſuah 10. 24, הַהֹלְכִוא qui ambulauerunt.

264.266 ה interdum eſt vocandi aduerbium . Deuter. 32. 1, Audite הַשָּׁמַיִם ô cæli. Iechez.37.9,veni הָרוּחַ ô ſpiritus.

257 ה eſt interrogantis,& admirantis aduerbium,an,nũquid,vtrum,ſi,&c.& punctatur cum ſceuá & pathách: vel cum ſeghól,ſi principium dictionis ſequentis fuerit cum camés, alleuiandi cauſa.Et ſi principiũ dictionis fuerit litera gutturalis, ה eſt cum pathách tãtum, vel cum ſeghól.Geneſ.18.25,הַשֹּׁפֵט nunquid iudex omnis terræ &c. Et 37.10, הֲבוֹא Num veniendo veniemus

258 &c.Sed illud Leuit.10.19,quod eſt admirantis,eſt cum pathách tãtum, & י cũ daghés, videlicet הֲיִיטַב בְּעֵינֵי יְהוָה Num bonum (vel placitum) erit in oculis Domini? Sic illud Exod.14.11,הֲמִבְּלִי Nunquid non erant ſepulcra &c.eſt cum pathách tantũ,ſecundũ R.Ionáh, quod ſecundum normã debuerat eſſe cum ſceuá & pathách: vt eſt illud 2. Reg. 1.3, הֲמִבְּלִי nunquid non eſt Deus in Iſraél? & ita eſt in Thargũ Ieroſolimitano. R.tamen Dauid in Michlól dicit ſe illud inueniſſe in omnibus

259 libris correctis cũ ſceuá & pathách. Et ſequente litera gutturali, vt Nechem.6.11, הַאִישׁ nũquid vir vt ego fugiet? Irme. 12.9, הַעַיִט nunquid auis tincta hæreditas mea mihi? Nume.31.15,הַחִיִּיתֶם Num viuificaſtis (.i.vi-

259.372 uas reſeruaſtis) omnem fœminam? Et cum ſeghól, Nume.11.12, הַאֲנֹכִי nunquid ego concepi omnẽ populum hunc?Ioel 1.2, הֶהָיְתָה Nunquid fuit hoc in diebus veſtris? Geneſ. 24.5, הֲהָשֵׁב nunquid reducendo reducã

Et Eccleſ. 12.8, הַקֹּהֶלֶת concionatrix. eſt adiectiuum animæ Selomóh congregãtis ſapientiã, ait R. Dauid in Michlól. Et illud 2.Semu. 24.16, In area Araunáh הַיְבֻסִי Iebuſæi: eſt nomen gentile. Et ſic הַמְנַשִּׁי pro הַמְנַשֶּׁה eſt gentile. Ieſhoſ. 13.7, Et dimidiæ tribui הַמְנַשֶּׁה. Et ſic illud Iechez. 38.2, Et terrã הַמָּגוֹג Magog. Nam iuxta nomina gentilia & localia venit ה notificatiuũ, vt Geneſ. 39.17, ſeruus הָעִבְרִי Hebræus. Ieſhoſ. 11.3, וְהָאֱמֹרִי וְהַחִתִּי & Emoræus, & Chittæus. Et ſi nomen fuerit compoſitum, ה quãdoque venit iuxta ſecundam dictionem. 1.Semu. 16.1, Et Iſcái בֵּית־הַלַּחְמִי Bethhalamitha. De locali Ieſhoſ. 12.9, rex הָעַי Hai. Notãdum autem* quòd ה interdum non notificat particulatim. Eccle. 4.12, Et ſi præualuerit הָאֶחָד vnus. Gene. 19.8, הָאֶחָד vnus venit ad peregrinandum. Et 42.27, & aperuit הָאֶחָד vnus ſaccum ſuum. 236 229

Interdum ה notificatiuum præponitur & adiectiuo & ſubſtantiuo ſimul. Ieſa. 8.6, Abiecit הָעָם הַזֶּה populus iſte. Geneſ. 39.17, Ingreſſus eſt ad me הָעֶבֶד הָעִבְרִי ſeruus Hebræus. Et 9, Quomodo faciam הָרָעָה הַגְּדֹלָה הַזֹּאת malum grande hoc? Et ſi poſt ה ſequatur litera dagheſſabilis, dagheſſatur: vt הַדָּבָר verbum, הַמֶּלֶךְ rex: quod & ſuprà annotauimus. Niſi ſit punctata cũ ſceuá, quia tunc vtplurimum raphatur. Leuit. 3.3, Et adipem הַמְכַסֶּה אֶת־ qui operit inteſtinum. Michah 3.9, הַמְתַעֲבִים qui abominamini iudicium: & idgenus. & ſic הַלְוִיִּם Leuitæ, הַיְלָדִים nati, filii, הַיְקוּם ſubſtantia, הַיְשׁוּעָה ſalus, הַצְפַרְדְּעִים ranæ. Sed illud Exod. 8.6, & aſcendit הַצְפַרְדֵּעַ rana, eſt cum daghés. Et ſic quando poſt י ſequitur litera gutturalis אחהע, vtplurimum dagheſſatur, vt הַיְעֵפִים laſſi, הַיְעֵלִים cerui vel capreæ, הַיְהוּדִי Iehudæus, הַיְהוּדִים Iehudæi. Sed הַיְאוֹר riuus, vel fluuius, הַיְאוֹרִים riui, fluuii, ſunt 229.230 220 221

lætabor. Et milláth hattháham, נֶגְדָּה coram. Et nomi-
262.263 num, vt יְשׁוּעָה ſalus. ה præterea eſt notificatiuum, &
appellatur he הַיְדִיעָה notificationis, vt eſt articulus a-
pud Græcos. & iunctum literis in hoc ſigno contentis
אחה֫ער, punctatur cũ camés. Pſal. 1. 1, Beatus הָאִישׁ vir. Ie-
chez. 18. 4, *הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת anima quæ peccauerit. Exod.
13. 4, In menſe הָאָבִיב nouarum frugum. Hezræ 9. 4,
Vſque ad ſacrificium הָעֶרֶב veſperæ. i. veſpertinum. Le-
uit. 6. 9, Eſt הָעֹלָה holocauſtum. 1. Reg. 5. 16, הָרֹדִים domi
263 nantes. 1. Semu. 13. 17, הָרֹאשׁ caput. Sed iuxta ה, & ע, & ח,
interdum eſt cum pathách. Exod. 29. 40, quartum הַהִין
hin. Ieſah. 42. 18, וְהַעִוְרִים & cæci aſpicite. Gen. 11. 3, וְהַחֵמָר
264 & bitumen fuit eis pro cæmento. Et cũ camés præ-
ter normam. 2. Paralip. 34. 7, Et omnia הַחַמָּנִים ſimula-
chra. Idem Ieſah. 17. 8, וְהַחַמָּנִים. Et 3. 22, וְהַחֲרִיטִים & acus.
Inuenitur etiam ה cũ camés in הָהָר, vt dilatetur ה no-
tificatiuum, quia ה radicale eſt cum camés. Exo. 19. 18,
tremuit omnis הָהָר mons. Et ſic quoties iungitur mo
noſyllabo etiam cameſſato, vt הָרָךְ tener, הָאִישׁ vir, הָאֵשׁ
265 ignis. Et quando principium dictionis eſt cum ca-
més, interdum ה euphoniæ gratia eſt cũ ſeghól. Exod.
8. 29, Et remouit הָעָרֹב muſcam. Deut. 28. 54, Et הָעָנֹג de-
licatus. Michah 2. 7, הָאָמוּר O dicta domus Iahacób. Iu-
265.266 dic. 9. 25, Super capita הָהָרִים montium. Et ſic ſequente
ח cameſſato, Leuit. 16. 20, & offeret hircum הֶחָי viuum.
Pathachato verò eſt cum pathách. Leuit. 16. 21, ſuper
234.235 caput hirci הַחַי viuentis. ה notificatiuum non venit
iuxta nomen proprium: quia nomen proprium non
indiget notificatione. Non enim dicimus הָאַבְרָהָם. vn-
de illud Geneſ. 4. 1, וְהָאָדָם & homo cognouit Chauuáh
vxorem ſuam: eſt nomen appellatiuum, nõ propriũ.

nis eius. Et vice ne. Iiob 33.28, Redemit animam meã מֵעֲבֹר à tranſeundo(.i.ne trãſiret)in foueam. Et quia מ ponitur vice מִן, dagheſſatur ſequens litera ob defectum נ, vt dictum eſt ſuprà, & in prædictis patet exemplis: & hoc, niſi ſequatur vna ex literis אחהער, quæ non 267
ſunt dagheſſabiles: quibus ſequentibus, מ punctatur cum ſéri: præter ח quod & cum ſéri & cum chiríc pũctatum inuenitur. Pſal. 139.18, מֵחוֹל præ arena multiplicabuntur. Gen. 14.23, Si מִחוּט à filo &c. ר quoque ſequente inuenitur מ cũ chiríc. 1. Semu. 23.28, מֵרֹדֶף à ſequendo (id eſt ne ſequeretur) Dauíd. Et ſic quando ה ſequẽs punctatur cũ ſceuá. 1. Semu. 15.26, מֵהְיוֹת ne eſſet rex. Et ſi poſt מ venit י cum ſceuá, tunc י quieſcit. Ieſa. 2.3, Et verbũ Domini מִירוּשָׁלִַם de Ieruſaláim. 1. Reg. 13.12, מִיהוּדָה de Iehudáh. & idgenus. Excipiuntur duo, Dani. 12.2, Et multi מִיְּשֵׁנֵי de dormientibus terræ. 2. Paralip. 20.11, מִירֻשָּׁתְךָ de poſſeſſione(vel hæreditate)tua.

שׁ Ponitur vice אֲשֶׁר qui, quæ, quod, quia, quòd: & vice 219.227.
propter. Inuenitúrque punctatum cum ſeghól: cũ 228.1182
ſceuá itẽ: & pathách loco ſeghól: & cũ camés ad producendum א interdum, iuxta quod ponitur. Cant. 1.6, ne aſpiciatis me שֶׁאֲנִי quòd ſim fuſca. Et 4.2, שֶׁעָלוּ quæ aſcenderunt. Geneſ. 6.3, בְּשַׁגַּם eo quòd etiam eſt caro. Iudicum 6.17, שָׁאַתָּה quòd tu loqueris mecum. Eccle. 3.18, vt viderent שֶׁהֵם־בְּהֵמָה הֵמָּה quòd ipſi animal ſunt.

De ה *deſeruiente, & eius punctatura.* CAP. XVI.

NOnnullas verborum coniugationes conſtituit ה, vt hiphhil, hithpahál, & hophhál: & nomina, vt הַכָּרָה agnitio, הֲנָחָה requies. Ponitur & in fine interdum imperatiui, infiniti ui, & futuri, vt קוּמָה ſurge, לְרַחֲצָה ad lauãdum, אֶשְׁמְחָה

turum, & idgenus, de quibus ſuo loco dicturi ſumus. earum ſignum eſt משה כתב אלינו.de quarum ſingulis dicendum eſt quambreuiſſime, quoniam in magnis Inſtitutionibus noſtris copioſè pertractata ſunt hæc.

מ Igitur deſeruit participiis in principio, vt מְדַבֵּר loquens:de quibus in verbis ſuo loco dicemus.Et infinitiuis,vt מִקְצֹף ab iraſcendo, ſiue iraſci, id eſt ne iraſcar.Et nominibus,vt מַלְבֵּן fornax. Et in fine nominũ, vt צַדִּיקִים iuſti. Et dictioni milláth hattháhã, vt מִבַּלְעֲדֵי præter,הִנָּם gratis. Materialem præterea denotat cau-
279 ſam.Iiób 33.6,מֵחֹמֶר ex luto exciſus fui. Interdũ deficit.Exod.37.6,Et fecit propitiatoriũ זָהָב טָהוֹר(pro מִזָּהָב) ex auro mundo. Et cauſam per ſe efficientem connotat. Gen.24.50,מֵיְהוָה à Domino egreſſus eſt ſermo.

Et per accidens. Thren.1.4,Viæ Siión lugẽt, מִבְּלִי eo quòd non ſint venientes ad ſolennitatem. Et motũ à loco. Iiób 39.32,מֻשָּׁם inde cõtemplata eſt eſcam. Et tempus:vt מִיּוֹם à die, מֵעוֹלָם à ſæculo. Et partem,aut partes alicuius totius,aut vniuerſalis. Cant.1.2, Oſculetur me מִנְּשִׁיקוֹת ex oſculis oris ſui.id eſt vno,aut duobus,vel pluribus oſculis. Ponitur & vice cum.Ieſah.
226 57.8, Pepigiſti fœdus מֵהֶם cum eis. Et vice יֹתֵר, id eſt magis,plus, quàm, augentis aduerbio. Prouerb. 3.14, Melior eſt negotiatio eius מִסְחַר־כָּסֶף negotiatione argenti. Et loco pro permutatiui.* Pſal.107.17,Stulti מִדֶּרֶךְ pro via (id eſt loco viæ) præuaricationis eorum, & pro iniquitatibus eorum,humiliabuntur. Et vice propter.Pſal.38.9, Rugiebam מִנַּהֲמַת propter gemitum
226 cordis mei. Et vice in. Pſal.72.16,Et florebũt מֵעִיר in ciuitate. Et vice מִן à,vel ab:& poſſeſſionẽ ſignificat. Gen.49.20, מֵאָשֵׁר De Aſcér(.i.terra Aſcér)pinguis pa-

cum ſ denſiori,ſa,ſe,&c.

ת Duplicem habet vocem,lenem & aſperam,ſeu fortem:cum raphéh profertur vt θ Græcum,ſiue ט Hebræum,id eſt th, vt אֵשֶׁת *éſceth* vxor. Et cũ daghés profertur vt t forte,ſiue duplex tt,in medio & in fine dictionis,vt אִתָּךְ *ittách* tecum,אַתְּ *átte* tu,& idgenus. Eſt autem annotandum quòd ſingulæ literæ, præter gutturales & ר,poſſunt habere daghés,vt ſuprà dictum eſt. Idcirco notandæ ſunt regulæ ſuprà memoratæ de daghés & raphéh: & vbi inueneris daghés, eam vocẽ fortius ſonare facies: vbi verò raphéh, lenius. Sciendum eſt etiam quòd motus minores, ſiue pũcta minora(de quibus dictum eſt)non reddunt alias voces à magnis, quanuis illa breues,& iſta longas efficiant vocales, vt dictum eſt : ſicut apud Græcos, eãdem vocem reddito micron breue,& ω mega,& apud Latinos a in dictione arma,& ab, cum tamen prius ſit lõgum, & alterũ breue.Et idcirco dictũ eſt ſæpe quòd reddunt quinque vel decem voces diſtinctas,ſubaudi diſtinctione ſenſibili.

Altera literarum diuiſio penes earum vſum. Quomodo deſeruiant & punctentur מ & ש. CAP. XV.

POſt naturalem literarum diuiſionẽ, dicendum eſt de alia ipſarum diuiſione,quæ ſumitur penes earum vſum. Literarũ igitur, 200.201.
vndecim ſemper ſunt שַׁרְשִׁיּוֹת *ſcarſciióth*, id 202.203
eſt radicales:quia videlicet ſunt de radice & ſubſtantia dictionis:quarum ſignum eſt גט״ חס״ד קצ״ר זע״ף. quãquam alia alii tradant ſigna. Aliæ verò vndecim, & radicales ſunt & נוֹסָפוֹת *noſaphóth*, id eſt additæ , & Scimuſciióth id eſt miniſtrantes & deſeruientes , vtpote ad oſtendendum genus ſingulare & plurale,præteritum & fu-

etiã. Cũ punctis verò decẽ reddit voces, פָּ *pha*, פֶּ *phe*, פִּי *phi*, פֹּו *pho*, פּוּ *phu*. Et פַ *pa*, פֶ *pe*, פִי *pi*, פוֹ *po*, פוּ *pu*, cum daghés. Sed in medio dictionis vt duplex p pronũtiatur, vt אַפּוֹ *appó* furor eius, & idgenus.

צ Sádi, ſiue ſáde, facit s denſius quàm ס. quanquam (vt diximus) noſtrates Hebræi nil faciunt inter ea diſcriminis, quẽadmodum faciunt Iſmahelitæ. Nec illis aſſentior qui differentiæ cauſa per c, vel z, ſcribendũ cenſent, vt צִיּוֹן *ciión*, vel *ziión*: ſed per s ſcribendũ eſt: & ita communiter obſeruarunt qui in Græcum tranſtulerunt vetus inſtrumentum. Et quinque reddit diſtinctas voces, צַ *ſa*, צֶ *ſe*, צִי *ſi*, צוֹ *ſo*, צוּ *ſu*.

ק Facit κ Græcum, aut c noſtrum exile, vt רַק *rac* tantum, רִיק *ric* inane. Et cum pũctis, quinque reddit diſtinctas voces, קַ *cha*, קֶ *che*, קִי *chi*, קוֹ *co*, קוּ *cu*. Sed aduertendum, & diligenter annotandum, quòd ק cum e & i, ſiue ſéri & chïric, non pronuntiatur vt cepe & cingo. non enim dicũt Hebræi קֶדֶר *cedár*, ſed *chedár*: neque קֶרֶן *céren*, ſed *chéren* cornu: neque קִשּׁוּא *ciſſcu*, ſed *chiſſcu* cucumis: neque קִיר *cir*, ſed *chir* paries. vnde & cum ch, hæc ſcribere conſueui, non tamen pronuntianda ſunt gutture vt χ Græcum, vel ח Hebraicum, quum ſit litera palati vel linguæ, vt dictum eſt.

ר Facit ρ Græcum, ſiue r noſtrum, vt נֵר *ner* lucerna. Et cum punctis, quinque differentes efficit vocales, רַ *ra*, רֶ *re*, רִי *ri*, רוֹ *ro*, רוּ *ru*.

שׁ Cum ſcibbóleth, facit s noſtrum, ſiue σ Græcum, vt רֹאשׁ *roſc* caput. Cum ſibbóleth verò pronũtiatur vt ס, vt dictum eſt: vt שָׂדֶה *ſadé* ager. Et quinque reddit diſtinctas voces, videlicet שַׁ *ſca*, שֶׁ *ſce*, שִׁי *ſci*, שׁוֹ *ſco*, שׁוּ *ſcu*. vel potius ſa, ſe, ſi, ſo, ſu. Et quando habet ſibbóleth,

f. i.

quo pacto pronuntiatur p, vt ſuo dicã in loco. & in fine cũ ſceuá facit ch, vt הָלַךְ *halách* ambulauit:& cum camés,cha,vt אָבִיךָ *auícha* pater tuus.

ל Conſonans,ſine puncto facit l noſtrum,vt אָכַל *achál* comedit.Cum punctis, quinque habet voces,לַ *la*, לֶ *le*, לִי *li*, לוֹ *lo*, לוּ *lu*.

מ Conſonans,ſine puncto facit m noſtrum, vt אֵם *em* mater, אִם *im* ſi. Et cum punctis,quinque reddit voces,מָ *ma*, מֶ *me*, מִי *mi*, מוֹ *mo*, מוּ *mu*.

נ Conſonans,ſine puncto facit n noſtrum, vt שֶׁמֶן *ſcémen* oleum. Et cum punctis, quinque reddit voces, נָ *na*, נֶ *ne*, נִי *ni*, נוֹ *no*, נוּ *nu*.

ס Conſonans facit s noſtrum,ſed denſius,& ſine puncto,vt כֶּס *ſas* tinea.Et cum punctis, quinque reddit voces,סָ *ſa*, סֶ *ſe*, סִי *ſi*, סוֹ *ſo*, סוּ *ſu*.

ע Haáin,vel ſine aſpiratione Ain,vt aliis placet,à plæriſque putatur vocalis: quibus non aſſentior. pronuntiatu difficilis eſt,& gutturis tangit ſummitatẽ in prolatione:& admodũ difficile(ne dicam impoſſibile) eſt ſcripto eius tradere poteſtatẽ,ſiue pronuntiationẽ. Et in fine dictionis, ſine puncto ſonat ah, vt שָׁמַע *ſcamáah* audiuit.Eundem reddit ſonum quãdo habet pathách in fine,vt שׁוֹמֵעַ *ſcoméah* audiens.Et cum punctis, quinque efficit vocales,quarum ſonus incipit ab ha,& deſinit in a, e, i, o, u, ſic, עַ *haa*, עֲ *hae*, עִי *hai*, עוֹ *hao*, עוּ *hau*.vt עַם *haám* populus, עֵין *haen* fons, oculus, עֵם *haim* cum,עֹמֶר *haómer* menſuræ genus,עוּג *haugh* coquere inter prunas. Hæc vt poſſumus, exprimimus, ad viuam vocem vos remittentes.

פ Duplicem habet vocem,lenem & fortem:& in fine ſine puncto facit φ Græcum, hoc eſt ph, vt אַף *aph*

ture fortiter ſonans, vt אַח *ach* frater. Et cum punctis, quinque reddit voces, חָ *cha*, חֵ *che*, חִ *chi*, חוֹ *cho*, חוּ *chu*.

ט Conſonans, ſine punctis facit θ Græcum, hoc eſt th. Et cum punctis, quinque reddit voces, טָ *tha*, טֵ *the*, טִ *thi*, טוֹ *tho*, טוּ *thu*.

י Vocalis putatur, vt de א dictum eſt. Et ab Hiſpanis Hebræis in principio dictionis leniter profertur, vt יָד *iad* manus, יָם *iam* mare. in medio verò dictionis, acutè, vt in אַיִם *aiám*, דַּיִם *daiám*. Germani verò & Galli vbique legunt leniter, vt in יָד *iad*. Antiqui verò quum ponant י inter palati literas, vbique, id eſt in principio & medio dictionis legebant acute, vt legũt Hiſpani אַיִם *aiám* & דַּיִם *daiám*. Nam י lectũ vt יָד *iad* ab Hiſpanis, citra omnem dubitationem eſt ex literis linguæ. In fine poſitum interdũ ſentitur, vt in דְּבָרַי *deuaráy* verba mea. quãdoque quieſcit, vt in דִּבְרִי *diuré* verba. & ſic in medio, vt אִישׁ *iſc* vir, אַדִּיר *addir* fortis. Et quinque reddit voces cũ punctis, vt יַ *ia*, יֵ *ie*, יִ *ii*, יוֹ *io*, יוּ *iu*. Quãdo autem habet daghés, ſonat vt duplex י, vt וַיֹּמֶר *vaiiómer* & dixit. Nec aſſentior his qui legendum putant vagómer cum g. daghés enim eandem literam fortius ſonare facit.

כ Conſonãs, cum raphéh leniter profertur, vt χ Græcum & ח Hebræum: nec faciunt noſtri Hebræi diſcrimen inter כ raphatum & ח in pronuntiatione, & כ dagheſſatum & p, vt ſcribitur in libro Ephód: quanquã apud antiquos nonnihil erat diſcriminis, ſicut erat inter ב raphatum & ו, & inter ס & צ & ש. Fertur, Iſmahelitas ſenſibiliter inter ea diſcrimẽ facere: ſed noſtrates Hebræi כ dagheſſatum vt p pronuntiant. Habet igitur כ decem voces: quinque lenes, כָ *cha*, כֵ *che*, כִ *chi*, כוֹ *cho*, כוּ *chu*: & quinque fortes, כָּ *ca*, כֶּ *ce*, כִּ *ci*, כֹּ *co*, כֻּ *cu*.

hagghói gens. Debet enim vox eſſe aſperior, & fortiori ſpiritu enuntiari propter daghés. Et caue ne in prolatione vnquam dicas, ga, ge, gi, go, gu, vt dicis in gero & gibbus, & idgenus: ſed vt pronuntias Gabriel, galbanus, gomor, gubernator, gula: acſi ſcriberentur gha, ghe, ghi, gho, ghu, vel leniter, vel aſpere.

ד Conſonans, ſine puncto facit d noſtrum, vt עָמַד *hamád* ſtetit, גַּד *Ghad*. & habet duplicem vocem, lenem & aſperam ſiue fortem, vt duæ præcedentes, דַ *da*, דֶ *de*, דִ *di*, דֹ *do*, דוּ *du*: & cum daghés, דַּ דֶּ דִּ דֹּ דּוּ, quæ in voce nihil videntur habere diſcriminis in principio dictionis à raphatis ſiue lenibus, vt in דָּוִד *Dauíd*: ſed in medio & fine dictionis, eius percipitur aſperitas, quia vt duplex dd pronũtiatur, vt in אַדִּיר *addír* fortis, admirabilis, וַיִּחַד *vaiichadde* & lætatus eſt.

ה A plæriſque vocalis, ab aliis conſonans putatur vt א, & eſt gutturalis litera, leni aſpiratione pronuntianda, quæ ſine pũctis facit h noſtram aſpirationem, vt עָשָׂה *haſáh* fecit, פָּנָה *panáh* reſpexit. Quando verò habet in fine ſub ſe punctum mappic, ſentitur, vt dictum eſt ſuprá. Et habet quinque voces, הַ *ha*, הֶ *he*, הִ *hi*, הֹ *ho*, הוּ *hu*.

ו A plæriſque connumeratur inter vocales, ab aliis inter conſonantes, vt dictum eſt de א. & ſine puncto in fine facit u, vt דִּבְּרִיו *deuaráu* verba eius, אָבִיו *auíu* pater eius. Et cum punctis, habet quinque voces: וַ *va*, וֶ *ve*, וִ *vi*, וֹ *vo*, וּ *vu*, vel ו vocalis.

ז Conſonans, ſine punctis facit z noſtrum vel Græcũ, vt אַז *az* tunc. Et cum punctis, quinque reddit voces, זַ *za*, זֶ *ze*, זִ *zi*, זֹ *zo*, זוּ *zu*.

ח A quibuſdam vocalis putatur, quibus nõ aſſentior. ſine punctis facit χ Græcũ, hoc eſt ch, è medio gut-

de literarum poteſtate, quæ à grammaticis ſunt mandata literis, & quæ ab iis qui me docuerunt, accepi.

א Igitur à plæriſque putatur vocalis, quòd nullum alium habeat ſonum præter ſonum & vocem pũcti additi, אַ a, אֶ e, אִ i, אֹ o, אוּ u. Alii verò dicunt eſſe conſonantem, quòd per ſe ſine punctis nullam habeat vocem. Et ſic omnes alias literas, conſonantes putant: & pũcta literis iuncta, vnãquanque literam, vocalem efficiunt, nedum vnam vocalem: ſed omnes quinque vocales ex vna eadémque litera poſſunt pũcta reddere ſecundum ipſorum punctorũ diuerſitatem: vt iam ſatis ſupérque dictum eſt. א igitur ſecundum punctorum varietatem facit a, e, i, o, u noſtra. Sine punctis (ſiue fuerit in médio, ſiue in fine) quieſcit, id eſt non pronuntiatur, vt קָאם *cam* ſurrexit, רֹאשׁ *roſc* caput, צָמָא *ſamá* ſitiuit, & idgenus.

ב Conſonans, duplicem habet vocem. Si enim habeat rapheh (de quo dictum eſt) pronuntiatur vt β Græcum, ſiue u noſtrũ, vt אָב *au* pater, אַבְרָהָם *Auraham* Auraham: quanquam & ſimplex b ſcribere ſolemus, ab, Abrahã. Si verò habeat daghés, fortiter ſonat, vt דִּבֶּר *dibber* locutus eſt. Et cum punctis, decem reddit voces: quinque lenes cum rapheh, בָ *va*, בֶ *ve*, בִ *vi*, בֹ *vo*, בוּ *vu*. & quinque fortes cum daghés, בָּ *ba*, בֶּ *be*, בִּ *bi*, בֹּ *bo*, בּוּ *bu*.

ג Conſonans, ſine puncto facit g noſtrum, vel gh, vt דָּג *dag* piſcis. Et cum punctis, itidem decẽ reddit voces, quinque lenes cũ rapheh, גָ *gha*, גֶ *ghe*, גִ *ghi*, גֹ *gho*, גוּ *ghu*. & quinque fortes cum daghes, גָּ *ggha*, גֶּ *gghe*, גִּ *gghi*, גֹּ *ggho*, גּוּ *gghu*: ſed hæc pronuntianda ſunt perinde acſi eſſet duplex ggh, & ſecundo aſpirato, הַגּוֹי

lingua exiſtente, ex qua prouenit ad linguam viſcoſa quædam humiditas in qua perficitur ſapor(Iiób 12.11, Palato cibus ſapit. Prouerb.24.13,Comede fili mi mel, quia bonum eſt, & fauum dulciſſimum ſuper palato tuo) quum per ſeipſum nullo pacto moueatur,liquet ipſum non eſſe locutionis inſtrumentũ. Literæ igitur גיבק non ſunt palati,ſed linguæ, ſicut & literæ דטּ לנּת. Sed motus linguæ in גיבק eſt facilis,ad ſuperiorem tẽdens oris ſuperficiem: in literis verò דטּ לנּת motus eſt in longitudine linguæ cum aliqua eleuatione:& motus linguæ magis apparet in דטּ לנּת quàm in גיבק. Res quoque litera tam cum raphéh quàm cum daghés, eſt ex literis linguæ:& ita ſunt decem literæ linguæ, quarum ſignum eſt גבּק דטּי לנרת.

Literarum poteſtas. CAP. XIIII.

HIs ita notatis,dicendum eſt de literarum poteſtate:vbi notandum eſt quòd Hebræis huius tempeſtatis non eſt ea in legendo peritia,& in memoratis literarum motibus,ſiue punctis motio & pronuntiatio quæ fuit apud antiquos Hebræos:ſed vt eorum exigit captiuitas,& per orbem vagatio, & varias inter nationes miſtio, ita diuinas legunt literas. Et quanquam ab initio cæteris fuit & perfectior & copioſior Hebræa lingua, vtpote Deũ habẽs authorem, tamen ob illius populi impietates & innumera ſcelera, cũctis aliis facta eſt pauperior. Et ſi in ſeptuaginta annis,quibus fuerunt in Babél,ſuam electam linguam obliuioni fere tradiderunt(ſicut ſcriptum eſt Nechem.13.24,Et filii eorum ex media parte loquebantur Aſdotice,& neſciebant loqui Iehudaice) quanto magis in tam lõga captiuitate?Dicam itaque

nis, quanuis fuerit punctata cum camés, ſequens tamẽ dagheſſabitur, vt Nume. 22.6, אָרָה־לִי maledic mihi. Et 11, קָבָה־לִי maledic mihi. & idgenus.

Naturalis literarum diuiſio penes vocum inſtrumenta & exitus. CAP. XIII.

INſtrumenta quibus locutio perficitur (nenine diſcrepante) ſunt quinque, guttur, palatum, lingua, dẽtes, & labium: ex quorum diuiſione, naturalis vocum & literarum ſu-
401 mitur diſcrimen. Proinde vt priſci prodiderunt grammatici omnes, R. Ionáh in Richma, R. Dauid in Mich lól, literarum quædam dicũtur literæ הַגְּרוֹן *haggarón*, id eſt gutturis, videlicet aléph, he, cheth, haáin: quarũ memoratiuum ſignum eſt אחה״ע. Aliæ ſunt הַחֵיךְ *hachéch*, id eſt palati, videlicet ghímal, iod, caph, coph: quarum ſignũ eſt גיכ״ק. Aliæ הַלָּשׁוֹן *hallaſcón*, id eſt linguæ, videlicet dáleth, theth, lámed, nun, táu: quarum ſignum eſt דט לנ״ת. Aliæ הַשִּׁנַּיִם *haſſcinnáim*, hoc eſt dentium, nẽpe záin, ſámech, ſcin, res, ſádi: quarum ſignũ eſt זס שר״ץ. Aliæ הַשְּׂפָה *haſſaphàh*, id eſt labii, videlicet beth, váu, mem, pe: quarum ſignũ eſt בומ״ף. Hæc eſt antiquorũ traditio: ſed ex iunioribus plærique, quas antiqui palato, ipſi linguæ tribuunt non citra rationem. Si enim capiatur palatum pro ſuperficie oris, vt vulgus cõmuniter accipit, quum ſit iunctũ maxillæ ſuperiori, quæ non eſt mobilis in aliquo viuente per ſe (licet ad capitis moueatur motum) præter crocodilum, de quo fertur pro miraculo, quòd maxillam moueat ſuperiorem: conſtat luce clarius, palato non poſſe attribui literarum motum, exitum & pronuntiationem. Si verò capiatur palatum pro inferiori ſuperficie oris ſub

ſiue margarità. Irme. 20.9, וְנִלְאֵיתִי כַּלְכֵּל *veniléthi calchél*, & laboraui ferendo.

Alias quoque literas præter literas בגד כפת *dagheſſari vel raphari ſi ſequantur literas* אהוי. CAP. XII.

LIteræ quoque aliæ præter literas בגד כפת, raphantur, aut dagheſſantur, ſi veniant poſt literas אהוי. Dagheſſantur, Pſal. 19.3, וְלַיְלָה & nox nocti indicabit ſcientiá. 1. Sem. 1.6, וְכִעַסַּתָּה צָרָתָהּ & irritabat eam inimica eius. Ieſa. 58. 3, לָמָּה צַמְנוּ vt quid ieiunauimus? Prouerb. 7.13, וְנָשְׁקָה לוֹ & oſculatus eſt eum. Geneſ. 30.1, הָבָה־לִּי בָנִים da mihi filios. Et 25.33, הִשְׁבָּעָה לִּי Iura mihi. Excipiuntur illud Ieſah. 40.10, מָשְׁלָה לּוֹ dominans ei. Exod. 21.42, וְיָלְדָה־לּוֹ & peperit ei filios. Et ſic quando ה eſt radicalis litera, vt Geneſ. 37.3, וְעָשָׂה לּוֹ & fecit ei tunicam. Siue quando ſcribitur litera quieſcens, vt eſt ה, א, &c. poſt camés vel ſeri, vtplurimũ raphantur: ſicut Deut. 8.17, עָשָׂה לִי fecit mihi ſubſtãtiam. Ionáh 4.4, חָרָה לָךְ iratus eſt tibi. Irme. 5.5, אֵלְכָה־לִי ibo mihi. Geneſ. 27.4, וַעֲשֵׂה־לִי & fac mihi. Et 35.1, וְעֲשֵׂה־שָׁם & fac ibi altare. Pauca tamen inueniuntur cũ daghés poſt camés, quæ memorata ſunt in principio huius capitis. Et Gen. 25.22, לָמָּה זֶּה אָנֹכִי vtquid ego? Irme. 31. 26, Et ſomnus meus עָרְבָה לִי dulcis fuit mihi. Sed poſt ſéri non inuenitur daghés: quia poſt ipſum* perpetuò ſcribitur litera quieſcens in fine dictionis, vt in Michlól ſcripſit R. Dauid. Sed quãdo dictio eſt punctata cum pathách magno vel paruo: magno exiſtente in medio dictionis, & paruo in fine: tunc dagheſſatur ſequens dictio, vt* Pſal. 91.10, יְצַוֶּה־לָּךְ mandabit de te. Gen. 35.3, וְאֶעֱשֶׂה־שָּׁם & faciã ibi altare Deo. Irme. 22. 14, אֶבְנֶה־לִּי ædificabo mihi domum. Et ſi ה non ſit radicalis litera, ſed redundans in fine dictio-

459

459 474

460

461

res tui. Si vero prima non fuerit cũ ſceuá, tunc & ipſa raphatur. Leuit. 21.13, Et ipſe אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ *iſſcáh viuthulého* vxorem in virginitate eius acceperit. 2. Reg. 3.20, וַיְהִי בַבֹּקֶר *vaihí vabbócher* & fuit mane. Ieſa. 13.19, וְהָיְתָה
467 בָבֶל *vehaiethá vauél* & erit Babél. Si vero literæ nõ fuerint eædẽ, ſed eiuſdẽ exitus, eandem ſequitur normã, nempe quòd prima dagheſſatur, & ſecunda raphatur. Exod. 14.4, וְאִכָּבְדָה בְּפַרְעֹה *veicauedáh bepharhóh* & glorificabor in Pharahone. Leuit. 25.53, Non יִרְדֶּנּוּ בְּפֶרֶךְ *irdénnu bephérech* dominabitur ei in rigore. Sepha. 3.12, Et non יִמָּצֵא בְּפִיהֶם *immaſé bephihém* inuenietur in ore eorũ. Ióh 38.3, אֱזָר־נָא כְגֶבֶר *Ezorna cheghéuer* accinge nunc ſicut vir lumbos tuos. quanquam raphatum legunt hoc filii Aſcer. כ enim & פ ſunt eiuſdẽ exitus, id eſt labii: כ verò
467 & ג, palati. Si verò fuerint diuerſorum exituum, ſiue prima fuerit cum ſceuá, ſiue cũ alio puncto, raphatur. Pſal. 147.17, proiiciens קָרְחוֹ כְּפִתִּים *chorchó chephittím* cryſtallũ ſuam ſicut buccellas. 1. Sem. 2.3, Ne multiplicetis lo qui גְּבֹהָה גְּבֹהָה *gheuohá gheuohá* ſublime ſublime. 2. Semu. 13.15, כִּי גְדוֹלָה הַשִּׂנְאָה *chi ghedoláh haſſináh* quia maius odium. כ enim eſt exitus palati, פ labii: ג palati, & ב
469.470 labii: ג item labii, & ד dentium. Et quia כ raphatum, in voce ſimile eſt ipſi ח, ideo euphoniæ cauſa כ ſequẽte ח, dagheſſatur. Dani. 5.11, וְחָכְמָה כְּחָכְמַת אֱלָהִין *vechochmáh chechochmáth elahín* & ſapientia ſicut ſapientia deorũ. Et 3.5, שַׂבְּכָא פְּסַנְתֵּרִין *ſabbechá peſanterín* ſambucæ & pſalterii. quod etiam euphoniæ gratia dagheſſatur. Et 2, אַדַרְגָּזְרַיָּא *adargazraiá ghedabraiá* duces, tyrannos. ג eſt dagheſſatum, eo quòd concurrunt tres literæ כגד.
468 כ quoque quanquam non ſit cũ ſceuá, dagheſſatur. Ieſa. 54.12, וְשַׂמְתִּי כַדְכֹד *veſamtí cadchod* & ponam vnionẽ.

e.i.

7, נָשְׁבָה בּוֹ *náſceuah bo* ſufflauit in eo. Excipiuntur, Pſal. 84.4, Etiam paſſer מָצְאָה בַּיִת *maſeah uáith* inuenit domum. Ioel 3.13, Quia מָלְאָה גָּת *maleah gháth* plenum eſt torcular. In potentia verò eſt, Iechez. 9.4, וְהָתְוִיתָ *vehithuítha táu* & ſigna ת. Ieſa. 12.1, Quia אָנַפְתָּ בִּי *anáph ta bi* iratus es in me. In potentia enim camés quod eſt ſub ת, eſt ה, quum ſit punctum magnum, vt dictum eſt ſuprá. Et ſic Gene. 38.29, עָלַיִךְ פָּרֶץ *halécha páres* ſuper te diuiſio. Et 42.10, וַעֲבָדֶיךָ בָּאוּ *vahauadécha báu* & ſerui tui venerunt. Et 29, Et venerunt ad Iahacób patrem ſuum אַרְצָה כְּנָעַן *árſah chenáhan* in terram Chanáhan. Si verò non fuerit accentus in primo, ſed in ſecundo puncto ſequentis dictionis, tũc raphantur literæ בגד כפת. Exod. 26.31, וְעָשִׂיתָ פָּרֹכֶת *vehaſítha pharócheth* & facies velũ. Gen. 27.29, וּמְבָרְכֶיךָ בָּרוּךְ *vmuarachécha varúch* & benedicentes te benedictus. Et 47.15, Et intulit Ioſeph argentũ בֵּיתָה פַּרְעֹה *béthah pharhóh* in domũ Parahonis. & idgenus. Excipiuntur, Pſal. 77.16, גָּאַלְתָּ בִּזְרוֹעַ עַמֶּךָ *gaálta bizróah hãmécha* redemiſti in brachio populũ tuum. Iiób 5.27, Ecce hoc חֲקַרְנוּהָ כֵּן הִיא *chacarnúha chen hi* inueſtigauim⁹ illud, ſic eſt. Deuter. 32.15, עָבִיתָ כָּשִׁיתָ *hauítha caſítha* impinguaſti te, dilataſti te. Si verò ſequẽs dictio nõ incipiat ab vna litera בגד כפת dũtaxat, ſed plures iungantur literis אהוי, tũc aut ſunt eædẽ literæ, vtputa duo ב, duo ב: aut ſunt diuerſæ & eiuſdẽ exitus, vtputa labii, vel palati, aut dentiũ &c. aut ſunt duorũ exituum. Si ſint eædẽ, & prima fuerit cũ ſceuá, tunc prima dagheſſatur, & ſecunda raphatur. Ieſa. 10.9, הֲלֹא כַּרְכְּמִישׁ *baló chechárchemíſc* nónne ſicut Charchemís Calnóh? 1. Reg. 18.44, Nubes קְטַנָּה כַּף־אִישׁ *chethannáh chechaph iſc* parua vt vola viri. Iechez. 27.15, בְּנֵי דְדָן *bené Dedán* filii Dedán negotiato-

464
465
466
467.829

Dachíc & Athemerachíc. CAP. XI.

DAchíc דָּחִיק, dicitur à דָּחַק *dachác* quod eſt coartare: vnde dachíc coartatum, eo quòd exigat coartatam dictionem, hoc eſt monoſyllabam: de qua & in præcedenti dictum eſt capite. Eſt ergo dachíc coniũctio monoſyllabæ dictionis punctatæ cum patách vel camés aut ſeghól ad literas בגד כפת, quæ exigit vt memoratæ literæ dagheſſentur: vt Gen. 38.29, מַה־פָּרַצְתָּ *mahparáſta* quid diuiſiſti. 1. Semu. 28.14, מַה־תָּאָרוֹ *mahtaoró* quid (pro qualis) forma eius? Pſal. 30.10, מַה־בֶּצַע *mahbéſah* quid vtilitatis (ſiue quæ vtilitas) in ſanguine meo? Si vero punctetur cum ſéri, aut chiríc, vel chólem, aut ſcuréch, tunc raphantur: vt habes præcedẽti capite, & Exo. 22.6, כִּי־תֵצֵא אֵשׁ *chithéſe eſc* quum egreſſus fuerit ignis. Et 23.5, כִּי־תִרְאֶה *chithiréh* quum videris aſinum. Leuit. 25.2, כִּי־תָבֹאוּ *chithauóu* quum ingreſſi fueritis. Sunt qui dicunt dachíc eſſe, quando litera quæ eſt ante ה finale, habet ſeghól, & ſequens litera בגד כפת habet accentũ in primo puncto regali. Pſal. 19.3, Et nox nocti יְחַוֶּה־דָּעַת *iechauuehdáhath* indicabit ſciẽtiam. Irme. 4.19, הֹמֶה־לִי *hómehli* turbatio mihi. Sed primũ eſt cõmunius, & magis cõſentaneũ.

464

Athemerachíc אַתִּי־מֵרָחִיק dici poteſt Veniens procul ſiue à longe. אָתָה enim eſt venit, & מֵרָחִיק procul, à lõge: quòd accentus videlicet ſit procul. Et eſt Athemerachíc quando finis dictionis eſt ה non radicale actu vel potentia, & præcedens litera habet camés, accẽtus verò eſt in prima ſyllaba ſequentis dictionis incipientis ab vna litera בגד כפת quæ dagheſſatur. Si vero accẽtus nõ ſit in prima ſyllaba, raphatur. Gene. 30.33, וְעָנְתָה־בִּי *vehanethabi* & reſpõdebit pro me iuſtitia mea. Ieſa. 40

ſunt in fine dictionis,& terē chutherín & athnách, in libro Pſalmorum & Iiób & Prouerbiis ſunt vt accētus deſeruientes, & literæ בגד כפת raphantur,vt ſuprà memorauimus. Notandum præterea quòd non omne maccáph eſt accentus deſeruiens, & exigens vt literæ prædictæ בגד כפת raphentur:quippe maccaph exiſtente in monoſyllabo habēte ante literas אהוי patach, vel camés,vel ſeghól, quia duæ dictiones vt vna (propter coniunctionem) reputantur,literæ בגד כפת dagheſſantur,vt in Dachíc ſumus dicturi. Itidem dagheſſantur quando non habent quampiam ex ipſis literis בגד כפת, vt Gen.27.26. גְּשָׁה־נָּא *gheſcanná* appropinqua núc.Si vero nō habuerint maccáph,non dagheſſantur,vt Gen. 27.36, Decepit me זֶה פְּעָמַיִם *zeh phahamáim* iam duabus vicibus.Et ſic quādo habent ſéri,chiríc,chólém & ſcuréc,memoratæ literæ raphantur. Exod.21.31, אוֹ־בֵן *ouén* vel filium cornupetierit.Gen.1.9,וַיְהִי־כֵן *vaihichén* & fuit ſic. Et 18.10, וְהִנֵּה־בֵן *vehinnehuén* & ecce filius. 2. Reg.4. 28,* הֲשָׁאַלְתִּי־בֵן *haſcaálti uén* num petiui filium? Eſter 6. 10, וַעֲשֵׂה־כֵן *vahaſehchén* & fac ita.Ieſa.43.27,& rhetores tui* פָּשְׁעוּ־בִי *paſchuú* præuaricati ſunt in me. Excipiuntur tamen nōnulla cum maccáph quæ dagheſſantur. Exod.15.1, Quia* גָּאֹה־גָּאָה *gaóhgaáh* magnificando magnificauit.Et 16,* יִדְמוּ־כָּאֶבֶן *iddemúcaáuē* ſiluerūt vt lapis. Et 13,Duxiſti in miſericordia tua* עַם־זוּ־גָּאָלְתָּ *hamzúgaálta* populū quē redemiſti.Et 10,* מִי־כָמֹכָה *micamócha* quis ſicut tu?Exod.28.27,Et pones eos עַל־שְׁתֵּי־כִתְפוֹת *halſcettéchittephóth* in duobus lateribus.Deu.13.10,* וּסְקַלְתּוֹ־בָאֲבָנִים *vſcaltóbaauaním* & lapidabit eum lapidibus. De dachíc, & athemerachíc,ſequenti dicemus capite.

אֲ halpalghemáim ſecus riuos aquarũ. VI קַדְמָא *cadmá* hoc pacto אֲ. 1.Para.12.8, לַמְצָד מִדְבָּרָה *lamſád midbára* ad munitionem in deſerto. VII תַּלְשָׁא קַטַנָּה *talſcá chethaná* in fine dictionis hoc modo אֲ. Gene.39.19, וַיְהִי כִשְׁמֹעַ *vaihi chiſcmóah* & fuit, quum audiſſet. VIII תְּרֵין חוּטְרִין אֲ אֲ *terén chutherín* duæ virgulæ hoc modo אֲ. IX טַרְחָא אַחֲרוֹנָה *tharchá acharonáh* tharcha poſterior, hoc pacto אֲ Iiób 4.10, שִׁנֵּי *ſcinné* dentes. X גַּלְגַּל *galgál* hoc pacto אֲ. appellatur & יַרֵחַ בֶּן־יוֹמוֹ *iaréach ben iomó* luna filia diei ſui, id eſt diem habẽs vnum, quia videlicet ei ſimilatur. Pſal.5.7, דּוֹבְרֵי כָזָב *doueré chazáu* loquentes mẽdaciũ.

Sed iam horum citemus exempla quomodo raphẽtur literæ בגד כפת. Pſal.13.6, Cãtabo Domino כִּי גָמַל עָלָי *chi ghamál halái* quoniam retribuit ſuper me. Et 104.11, יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים *iſcberú pheraím* frãgent onagri. Iiób 4.10, וְשִׁנֵּי כְפִירִים *veſcinné chephirím* dẽtes leunculorũ euulſi ſunt. Et 9.14, אֶבְחֲרָה דְבָרָי *eucharáh deuarái* eligam verba mea. Nume.19.2, Et afferent אֵלֶיךָ פָּרָה *elécha pharáh* ad te vaccam. Pſal.4.5, אִמְרוּ בִלְבַבְכֶם *imru viluauchém* dicite in corde veſtro. Et 5.8, אָבוֹא בֵיתֶךָ *auó vethécha* ingrediar domũ tuã. Et 12, כָּל־חוֹסֵי בָךְ *chol chóſe vách* omnes ſperãtes in te. Et 7.17, Reuertetur עָמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ *hamaló veroſcó* labor eius in caput eius. Et 8.5, כִּי תִפְקְדֶנּוּ *chi thiphchedénnu* quia viſitabis eum. Et 7, תַּמְשִׁילֵהוּ בְמַעֲשֵׂה *tamſciléhu vemahaſéh* dominari facies eum in opere. Eſt autem notandũ quòd quãdo cum ſcophár iaſcár & maarích accẽtibus eſt פָּסֵק *paſéc* accentus inter dictiones iacens, tunc inſtar accentuum regalium diuidunt, & literæ בגד כפת da gheſſantur. Gen.18.21, עָשׂוּ כָלָה *haſú caláh* fecerunt conſummationem. Deut.9.21, Et combuſſi אֹתוֹ בָאֵשׁ *othó baéſc* eum igni. Et talſca minor, & tarcha poſterior, quæ

21, Et combuſſi eum בָּאֵשׁ *baéſc* igni. XIIII פָּזֵר גָּדוֹל *pazér gadól*, hoc modo אֲ. Pſal. 6. 3, אֻמְלַל *vmlál* debilis. XV פָּזֵר קָטוֹן *pazér cathón*, hoc pacto אָ. 1. Paral. 19. 7, & cõduxerunt לָהֶם *lahém* ſibi. XVI טַרְחָא *tarchá* in principio dictionis, ſic אָ. Prouer. 1. 25, גַּם־אֲנִי בְּאֵידְכֶם *gam aní beédechem* etiã ego in contritione veſtra ridebo. Addunt plærique & שִׁלְשֶׁלֶת *ſcilſcéleth*, qui fit hoc modo אָ. Pſal. 10. 2, יִתָּפְשׂוּ *ittapheſú* capientur. Iſti accentus diuidunt inter duas dictiones: & idcirco literæ בגד כפת quæ veniunt poſt אהוו dagheſſantur. Pſal. 30. 10, Quæ vtilitas בְּדָמִי בְּרִדְתִּי *bedamí beridtí* in ſanguine meo dum deſcendo ad foueam? Exod. 21. 20, vel אֲמָתוֹ בַּשִּׁבְטוֹ *amathó baſcéueth* ancillã eius virga. Et 25, חֲבוּרָה תַּחַת חֲבוּרָה *chabburáh táchath chabburáh* liuorem pro liuore. 1. Paralip. 19. 6, וַיִּרְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן *vaiirú bené hammón* & viderunt filii Hammón. Pſal. 5. 4, Audies קוֹלִי בֹּקֶר *colí bócher* vocem meam, mane &c. Et 8, וַאֲנִי בְּרֹב *vaaní berób* & ego in multitudine &c. Et 13, quia אַתָּה תְּבָרֵךְ *attáh teuaréch* tu benedices.

Sunt & alii accentus qui appellantur מְשָׁרְתִים *meſcarethím*, id eſt miniſtrantes, & deſeruientes, qui non diuidunt dictiones, ſed trahunt dictionem in qua eſt litera אהוו, ad aliam ſibi proximam. vnde literæ בגד כפת raphantur poſt literas אהוו, talibus accentibus in dictione exiſtentibus. Et primus horum accentuum eſt שׁוֹפָר יָשָׁר *ſcophár iaſcár*: qui fit hoc modo אָ. Pſal. 1. 1, לֹא עָמַד *lo hamád* non ſtetit. II שׁוֹפָר מְהֻפָּךְ *ſcophár mahaphéch* hoc modo אָ. Pſal. 1. 1, Beatus vir אַשְׁרֵי *aſcér* qui. III דַּרְגָּא ita אָ. Gen. 39. 17, Ingreſſus eſt ad me הָעֶבֶד *hahéued* ſeru⁹. IIII מַאֲרִיךְ *maarích* ita אָ. Pſal. 1. 1, וּבְמוֹשַׁב לֵצִים *vumoſcáu leſím* & in cathedra deriſorum. V מַקֵּף *maccáph* virgula duas coniũgens dictiones. Pſal. 1. 3, עַל־פַּלְגֵי־מָיִם

אַ

אָ

אָ

א

Accẽtus deſeruiẽtes

ſác quod Chaldaicè eſt diuidere:& eſt accentus diuidẽs inter dictionem cuius finis eſt litera אהו,& dictionem cuius principium eſt aliqua ex literis בגד כפת,ita quòd accẽtus accentus ſit in litera finali ipſius אהו. Et iſti accẽtus reges diuidentes,appellantur melachím,id eſt reges.& ſunt,

אֲ אַתְנָח *athnách* ſiue אַתְנַחְתָּא *athnachtá*, cuius figura eſt א. Pſal.1.1, Et in via peccatorum nõ עָמַד *hamád* ſtetit.

אָ II סוֹף פָּסוּק *ſoph paſúc* id eſt finis verſus, cuius figura eſt recta linea א .Pſal.1.1,Et in cathedra deriſorum nõ יָשַׁב *iaſcáb* ſedit. Alii appellant eũ סְלִיק *ſelíc*. III פָּשֵׁט *paſcéth*,cuius figura eſt א.Gen.41.26,שֶׁבַע שָׁנִים *ſchéuah ſcaním* ſeptem anni. IIII זָקֵף קָטוֹן *zachéph cathón* Zacheph minus, cuius figura eſt vt ſceuá, א. Geneſ. 41. 18, שֶׁבַע פָּרוֹת *ſceuáh paróth* ſeptẽ vaccæ. V זָקֵף גָּדוֹל *zachéph gadól* Zachéph magnum,cuius figura eſt א. Exod.21.25,חֲבוּרָה תַּחַת חֲבוּרָה *chabburáh táchath chabburáh* liuorem pro liuore. VI רְבִיעַ *reuíah*,& eſt punctum ſupra literam,hoc modo א Pſal.1.1,Beatus הָאִישׁ *haíſc* vir. VII תְּבִיר *teuír*, cuius figura eſt א.Num.26.34, Et numerati eorũ duo וְחֲמִשִּׁים אֶלֶף *vachamíſcim éleph* & quinquaginta milia.

אֲ VIII אַזְלָא *azelá* virgula hoc modo א.Pſal. 16.1,Cõſer ua me אֵל *el* Deus. IX שְׁנֵי גְרִישִׁין *ſcené gheriſcín* hoc modo א.Deut.27.12,Iſti יַעֲמֹדוּ *iahamdú* ſtabunt ad benedicẽdum. X תַּלְשָׁא גְדוֹלָה *talſcá ghedoláh* Talſcá magnũ, quod eſt in capite dictionis hoc modo א. Deuter.28. 63, וְהָיָה כַּאֲשֶׁר־שָׂשׂ *vehaiáh caaſcér ſás* & erit,quemadmodum &c. XI קַרְנֵי פָרָה *carné pharáh* cornua vaccæ,hoc modo א.Ieſah.44.9.הֶמְּהֹ בַל־יִרְאוּ *hémma bal irú* ipſi non videbũt. XII זַרְקָא *zarcá* hoc modo א. Pſal.1.1,Beatus vir qui non הָלַךְ *halách* ambulauit. XIII סְגוֹלְתָּא *ſeghuláh*, eſt vt ſeghól ſupra literam hoc modo א. Deut.9.

De *literis* אהוי & בגד כפת. *De accentibus regiis & deseruientibus.* CAP. X.

Omnis litera בגד כפת iuncta literis אהוי, rapha tur, id est leni profertur spiritu, præter מפיק *mappíc*, מפסיק *maphsíc*, דחיק *dachíc*, & אתימרחיק *athemerachíc*: id est quoties post quatuor literas contentas in אהוי, sequitur aliqua ex literis contentis in בגד כפת, talis litera raphatur, nisi sit ibi mappíc, &c. מפיק dicitur à נפק *naphác*, quod Chaldaicè est egredi, exire, educere, producere, vnde mappíc, significat productũ, prolatũ: hoc est, quãdo vna ex literis אהוי profertur & sẽtitur. vt quũ dicimus אַי *ai*, בַי *bai*, גַי *gai*, דַי *dai*: aut אָיו *au*, בָיו *bau*, גָיו *gau*, דָיו *dau*: vel אוי *oi*, בוי *boi*, גוי *goi*, דוי *doi*, & יְהָ *iedáha*, in quibus ה & ו, י proferuntur. Si ergo præcedat mappíc literam בגד כפת, tunc literæ ipsæ non raphantur, sed dagheſſantur, vt Psal. 51.17, Domine שְׂפָתַי תִּפְתָּח *sephathái tiphtách* labia mea aperies. ת habet daghes, quia præcedit י prolatũ in שְׂפָתַי. Gene. 16.8, A facie שָׂרַי גְּבִרְתִּי *sarái gheuirtí* Sarai dominæ meæ ego fugio. Et 18.18, Et erit לְגוֹי גָּדוֹל *leghói gadól* in gentem magnam. Psal. 66.17, אֵלָיו פִּי־קָרָאתִי *eláu pi caráthi* ad ipsum ore meo clamaui. Iesahiáh 1.4, הוֹי גּוֹי *hoi goi* Væ gẽti peccatrici. Gen. 27.19, Ego עֵשָׂו בְּכֹרֶךָ *hesau bechorécha* Hesau primogenitus tuus. Et 6.16, Et ostiũ arcæ בְּצִדָּהּ תָּשִׂים *besiddáha tasím* in latere eius pones. Leuit. 6. 20, מַחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר *machasitháha babbócher* mediũ eius mane. Excipiuntur tria quæ præter normam raphantur. Psal. 67.18, אֲדֹנָי בָּם *Adonái vam* Dominus in eis. Iesah. 34.11, קַו־תֹהוּ *cau thóhu* linea desolationis. Iechez. 23.42, Et vox multitudinis שַׁלְוָה בָּהּ *scaléu váha* prosperantis in ea. מפסיק *Maphsíc* verò dici potest diuidens, distinguens, à פסק *pe-*

462

462

eſt א vel ה, vt צָמָא *ſamá* ſitiuit, עָשָׂה *haſáh* fecit. Poſt ſeri eſt י, & etiam poſt chiríc: poſt chólem & ſcurec eſt ו. Et
809 in laterali ſiue ſequenti litera non eſt daghés, niſi ſit dictio longa, vt eſt לָמָּה *lámmah* vt quid, שָׁמָּה *ſcámmah* illuc, יָמָּה *iámmah* ad mare, vel occidẽtem, חָדְלוּ *chadéllu* ceſſauerunt, נָזְלוּ *nazóllu* ſtillauerunt. Irme. 2. 12, שָׁמּוּ שָׁמַיִם
810 *ſcómmu ſcamáim* obſtupuerunt cæli. Præterea, quando in latere pũcti magni eſt ſceuá, dilatatur pũcti prolatio, & ſceuá mouetur & ſentitur: vt זָכְרוּ *zácheru* recordati ſunt, שָׁמְרוּ *ſcámeru* cuſtodierunt, אֹמְרִים *ómerim* dicẽtes, סִיסְרָא *Síſerá* ducis nomen propriũ, פִּינְחָס *Pínechás* proprium nomen, טוּבְךָ *thúuechá* bonum tuum, aut
810 bonitas tua. Pronuntiatio verò quinque punctorum minorum corripitur, & ſceuá quod eſt in eius latere quieſcit, vt אַבְרָהָם *Aurahám*, שַׁרְבִּיט *ſcarbíth* ſceptrũ, virga, צַמְרִי *ſamrí* lana mea. Et ſi fuerit ſceuá cum litera gutturali אחה"ע, iungitur ei patách vt punctum producatur, & dilatetur gutturalis litera: vt וְשָׁחַטְתָּ *veſcachatú* & iugulate páſach, Exod. 12. 21, & idgenus. Interdũ tamen gutturalis litera corripitur, vt Exod. 20. 17, Non תַחְמֹד *thachmód* concupiſces domũ proximi tui. Deut. 13. 8, & non תַחְמֹל *thachmól* parces. Aliquando etiam producitur & dilatatur lectio ſiue prolatio patách in aliis literis, dictione longa exiſtente, & ſceuá quod eſt in eius latere, quieſcente: vt זָכַרְתִּי *zachárti* recordatus ſum, זָכַרְנוּ *zachárnu* recordati ſumus, שָׁבְתִּי *ſcáuti* conuerſus ſum, קָמְנוּ *cámnu* ſurreximus. Et ſic cũ litera gutturali, vt שָׂמַחְתָּ *ſamáchta* lætatus es, שָׂמַחְנוּ *ſamáchnu* lætati ſumus, שָׁמַעְנוּ *ſcamáhnu* audiuimus: & idgenus, in quibus ſceuá quieſcit, longo exiſtente patách.

d.i.

habdehĕ ſerui eorũ: מַלְכֵי *malche* reges, מַלְכֵיהֶם *malchehém* reges eorũ, מַלְכוּת *malchúth* regnum. Pauca ſunt quæ legi cõſueuerunt cũ raphéh, quæ tamen plærique (vt rectũ eſt) cum daghés legunt: & ita inuenitur in plæriſque libris in Hiſpania. Et ſecundũ Hammaſóreth, nõnulla inueniũtur & raphata & dagheſſata. Dagheſſata vt בִּרְכֵּי *birché* genua, בִּרְכָּיו *bircháu* genua eius, בִּרְכֵיהֶם *birchehém* genua eorũ. Excipiuntur duo quæ ſunt raphata, Iudic. 7.6, Incuruauerunt ſe ſuper בִּרְכֵיהֶם genua ſua. Et Dan. 6.10, In die ipſa incuruauit ſe ſuper בִּרְכּוֹתָיו *birchóthi* genua ſua. Et cum daghés, Cant. 8.6, רִשְׁפֵּי אֵשׁ *Riſcpé eſc* carbones ignis. Et cum raphéh, Pſal. 76.4, רִשְׁפֵי קֶשֶׁת *riſcphé cáſeth* ſagittas arcus. Adhæc, macór, hoc eſt infinitiuum & gerundium, addita litera deſeruiente, & ſceuá quieſcente, communiter dageſſatur, vt לִסְגּוֹר *liſgór* ad claudendum, לִשְׁבּוֹר *liſcbór* ad cõterendum, לַחְפּוֹר *lachpór* ad fodiendum.* Sed לִצְבֹּא *liſbó* ad pugnandum, Ieſahiah 31.4, ſecundũ Hammaſóreth eſt dagheſſatum: reliquũ verò לִצְבּוֹא eſt raphatum. At לִסְבּוֹב *liſuóu* ad circuneundum terram Edóm, Nume. 21.4, quidam cum raphéh, nonnulli legunt cum daghés, vt Tiberiades. 831 832

De *Punctis magnis & paruis.* CAP. IX.

NOtandum quoque eſt, quòd poſt quinque puncta magna, quæ longas conſtituunt vocales, ſæpe eſt נח *nach*. i. quieſcens, hoc eſt aliqua litera quieſcens, quæ videlicet nõ profertur actu vel potẽtia, nempe vna ex literis אהוי. Poſt camés eſt א actu, vt Hoſéah 10.15, וְקָאַם *vecám* & ſurrexit. Zechar. 14.10, *וְרָאֲמָה *veráamah* & exaltabitur. Prouer. 24.7, רָאמוֹת *ramóth* excelſæ ſtulto ſapiẽtiæ. Potẽtia: vt in קָם *cam* ſurrexit, שָׁב *ſcab* reuerſus eſt. Et in fine dictionis 809 582.583. 584

dictionis posita, non habet sceuá, sed punctum* sub se, quod appellant mappíc, quod eam manifestat, siue sit radicalis siue deseruiẽs litera, vt גֹּבַהּ *gouáh* altitudo, יָדָהּ
829 *iedáh* manus eius. Præterea quãdo sceuá mouetur, & profertur, & ei cohæret vna ex literis בגד כפת : tunc ipsa litera בגד כפת raphatur. Deut. 4.3, בְּבַעַל *beuahal* in Bahal. Iesa. 10.9, כְּכַרְכְּמִישׁ *Checharchemis*. Præter שְׁתַּיִם *scet táim* & שְׁתֵּי *scetté* duo: quia in capite dictionis, cuius שׁ quiescit, præcedit א quod vocant גְּנוּבָה *ghenuuáh* furto ablatum, eo quòd non scribitur: sed apud Orientales, scribitur אַשְׁתִּים *asctím* אַשְׁתֵּי *ascté*. Inuenitur tamen cum ת rapháto iuxta normã: vt Iudic. 16.29, מִשְׁתֵּי עֵינַי *miscethé henái* de duobus oculis meis. Sed Ionáh 4.11, מִשְׁתַּיִם־עֶשְׂרֵה plusquã duodecim, מ est cũ accentu maarích: & שׁ quiescit propter daghés ipsius ת. Et sic quando sunt duæ dictiones inter quas est maccáph virgula coniungens: vt Zech. 4.12, מַה־שְׁתֵּי *masceté* quid duæ spicæ &c. שׁ enim quiescit propter eius coniunctionem
830 ad מַה, & duæ dictiones leguntur acsi essent vna. Et ita in aliis literis secundũ earum & asperitatem & lenitatem: vt Gene. 43.7, שָׁאֹל שָׁאַל־הָאִישׁ *scaól scáal haísc* interrogando interrogauit vir. שׁ est forte. Nume. 27.20, וְשָׁאַל לוֹ *vescáal lo* & interrogauit eum. שׁ est lene. Et in לָמָּה *lámmah* vt quid, ל est forte: sed in וְלָמָּה *velãmáh* & vt quid, 1. Sem. 28.15 & 16, est lene. Et נ in נָפְלוּ פָנֶיךָ *náphelu phanécha* cõciderunt vultus tui, Gene. 4.6. est forte, Sed Hamós 8.14, וְנָפְלוּ *venáphelú* & cadent, & non resurgent: est lene. Et sic in aliis literis, præter י quod semper est
831 lene nisi daghessetur. Præterea, si post sceuá quiescens fuerit vna ex literis בגד כפת, literæ ipsæ non erũt raphatæ, paucis exceptis, vt עַבְדֵי *haudé* serui, עַבְדֵיהֶם

nũtiatur,& dagheſſatur litera ipſa leni daghes:vt יִכְתְּבוּ 825
ichteú ſcribent, יִשְׁכְּרוּ *iſcherú* inebriabunt: & idgenus.
Duo tamẽ inueniuntur* quieſcẽtia יֶקְתַּאֵל *iochthél*, יֶקְדַּעַם
iocdhám, quod forſan accidit propter ſequentes literas
gutturales, teſte R. Dauíd in Michlól.

Literæ in fine quieſcentes, aut punctatæ cum ſceuá. ה *quando in fine mouetur.* CAP. VIII.

LItera in fine dictionis poſita, quæ non eſt ex 826.827
literis אהוי, neque habet punctum, legitur
cum ſceuá apparenter quieſcente, quãquam
ſub litera nõ ponatur ſceuá, quòd in ea nul
lus error contingere poſſit, vt אָכַל *achál* comedit, אָמַר
amár dixit. Sub ך verò pronomine fœmineo ponitur
ſceuá, vt עֵינֵיךְ *henáich* oculi tui, צַוָּארֵךְ *ſauuaréch* collũ tuũ:
quia ſi poneretur ibi camés, eſſet maſculinum. Ne quis
ergo errandi capiat anſam & occaſionem, ſcribitur cũ
ſceuá. כ quoque radicalis litera in fine dictionis poſita,
ſemper eſt cum ſceuá, vt שָׁפַךְ *ſcaphách* effudit, דָּרַךְ *darách*
calcauit. Omnis etiã litera בגד כפת dagheſſata in fine di 675
ctionis, eſt cũ ſceuá, ſiue radicalis ſit, ſiue deſeruiens: vt
וַיֵּבֶךְ *vaiéuche* & fleuit, תִּשְׁתְּ *tíſcte* bibes, וַיִּפְתְּ *vaíphte* & ſedu
ctũ eſt. Aliæ item literæ præter בגד כפת, vt וַיִּשְׁקְ *vaiáſcche*
& potũ dedit, יִשְׁטְ *iéſcte* declinabit. & hoc quia præcedẽs
litera eſt cũ ſceuá, & manifeſte quieſcit. Sed in וַיִּחַדְ יִתְרוֹ 828
vaiíchade & lætatus eſt Ithró, Exod. 18.9, debuerat eſſe
cum ſceuá: ſed eſt cum patách propter cacophoniam,
& ד eſt cum ſceuá. Quando verò litera eſt raphata, tũc
nõ habet ſceuá, ſiue radicalis ſiue deſeruiẽs fuerit, quia
non præcedit eam litera manifeſte quieſcens, vt עָשִׂיתָ
baſítha feciſti, בָּנִיתָ *banítha* ædificaſti: præter כ, dẽ quo
paulò ſuprà dictum eſt. ה quoque litera in fine 828

ſunt in fine dictionis, quæ ſequenti cohæret dictioni * per virgulã maccáph, tunc ſecundum legitur, & profertur ſecũdum pronũtiationem ſequentis dictionis: vt Gene. 50.1, וַיִּבְךְּ עָלָיו *vaiibchaláu* & fleuit ſuper eum. Irme. 41.10, וַיִּשְׁבְּ יִשְׁמָעֵאל *vaiſcbIſcmahél* & captiuũ duxit Iſmahél. Prouerb. 30.6, אַל־תֹּסֶף עַל־דְּבָרָיו *Al toſphal deuaráu*, ne addas ſuper verbis eius. Ieſa. 47.7, עַד לֹא־שַׂמְתְּ אֵלֶּה עַל־ לִבֵּךְ *had lo ſantélleh hal libbéch*, donec nõ poſueris iſta ſuper cor tuũ. Prou. 7.25, אַל־יִשְׂטְ אֶל־דְּרָכֶיהָ לִבֶּךָ *al ieſthél de-*
824 *rachéha libbécha*, Ne declinet ad vias eius cor tuũ. Si verò principiũ ſequẽtis dictionis fuerit cum ſceuá, ſiue ſceuá ſeghól: tũc erũt tria ſceuaím, & duo quæ ſunt in fine dictionis quieſcẽt: vt Gen. 9.27, יַפְתְּ אֱלֹהִים *iaphthelohím* dilatet Deus. Idem vſu venit quum duo fuerint ſceuaím in dictione * verſum terminãte, vt Gene. 46. 29, Et cecidit ſuper collum eius, וַיִּבְךְּ *vuaiéuch* & fleuit. Alii verò arbitrantur quòd ſemper quieſcant duo ſceuaím quæ in fine veniunt dictionis, etiam quæ primo loco ſunt memorata: & ita inuenitur in libris correctis, Iób 31.27, וַיִּפְתְּ בַּסֵּתֶר לִבִּי *vaiíphth baſéther libbí* & ſeductum eſt in abſcondito cor meum. Et Geneſ. 16.11, וְיִלַּדְתְּ בֵּן *viioládth ben* & paries filium. Nume. 21. 1, וַיִּשְׁבְּ מִמֶּנּוּ שְׁבִי *vaiíſcb miménnu ſcéui* & captiuam duxit ex eo captiuitatẽ. in quibus ב in בַּסֵּתֶר, & in בֵּן eſt cum daghés. & poſt וַיִּשְׁבְּ eſt accentus paſéc: & ita dictiones præcedentes non ſunt coniunctæ cum ſequentibus, ſed per ſe ſingulæ leguntur cum duobus ſceuaím quieſcentibus. Si enim eſſent connexæ, ב eſſet raphatum, & non
825 eſſet paſéc inter illas duas dictiones. Præterea, ſi in medio dictionis fuerint duo ſceuaím, & ſecundũ fuerit ſub literis בגד כפת, tunc ſecundũ mouetur, & pro-

patet exemplis. Et ſi cum ſceuá fuerit accentus ghahaiá, cuius proprium eſt elongare pronuntiationẽ, tunc ſceuá protrahitur & elongatur: vt Pſal. 36.7, Iuſtitia tua כְּהַרְרֵי־אֵל *cháharere el* ſicut montes Dei. Item 81.3, שְׂאוּ־זִמְרָה *ſúu zimráh* ſumite canticum. Et 119.175, תְּחִי *tíchi* viuet anima mea. Secundus, quum fuerit ſceuá iuxta literam י, eius lectio & pronuntiatio ſemper declinat ad chirẽc, quanquam י non ſit cum chirẽc, ſed cum alio puncto, vt בְּיוֹם *biióm* in die, יְיַחֵל *iiachél* expectabit, בְּיַד *biiád* in manu. Quòd ſi fuerit accẽtus ghahaia cum eo, dilatabitur & elongabitur: vt Pſal. 77.21, בְּיַד־מֹשֶׁה *biiad Moſcéh* in manu Moſcéh. Et 59.14, Deus מֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב *moſcel biiahacob* dominatur in Iahacob. Si verò cũ ſceuá iungatur ſeghól vel patách: tũc eius pronũtiatio declinat ad ſeghól vel patách: vt חֶיֶה *heiéh* eſto, חַיֶּה *chaiéh* viue. Tertius, quum fuerit ſceuá iuxta alias literas quæ aliquod habeant punctum, eius lectio & pronuntiatio declinat ad patách: vt בְּרָכָה *barachâh* benedictio, קְלָלָה *chalaláh* maledictio, רְשָׁעִים *raſcahím* impii, שְׁמָנִים *ſcamaním* pingues, גְּלִילִים *galilím* circuli, גְּדוּדִים *gadudím* exercitus, cunei. Et ſi fuerit cum eo ghahaiá, dilatatur & elõgatur: vt Pſal. 68.27, בְּמַקְהֲלוֹת, *bámacheloth* in eccleſiis. Sed Hebræi noſtræ tempeſtatis (vt eſt in libro Ephód) non ſeruant prædictũ legendi modũ in primo & tertio modo prædictis: ſed ſceuá legunt vt ſeghól, id eſt per e breuiſſimum, נְעָרִים *neharím*, & ita in cæteris. 822

Duo ſceuaím concurrentia in medio, vel fine dictionis. CAP. VII.

SI verò fuerint duo ſceuaím in medio, vel fine dictionis, prius quieſcit, alterum verò mouetur, id eſt pronũtiatur, vt יִשְׁמְעוּ *iſcmehú* audient, יִלְמְדוּ *ilmedú* docebunt. Et quãdo 823

ræ 8.18, וַיְבִיאוּ לָנוּ *vaiiauíu lánu* & attulerunt nobis. Iiób 33.21, לֹא רָאוּ *lo rúu* non fuerunt viſæ. De Rapheh, octauo & nono capite dicemus nonnulla.

De *Sceuá*.

CAP. VI.

820 SCeuá non connumeratur inter alia puncta, quæ vocales breues aut longas efficiunt: tũ quòd eius pronuntiatio eſt vt ſeghól, imò breuior eo: tum quòd per ſe haudquaquam reperiatur, ſed ſemper cum aliis regalibus pũctis, proinde & עֶבֶד *héued* id eſt ſeruum, eum appellant. Deſeruit autem præcipue punctis camés, patách & ſeghól quãdo corripiuntur. Sceuá igitur omne (vt prodidit R. Iehudáh in libro Haſſéther & Hamméſech) quod eſt in capite dictionis mouetur, id eſt pronũtiatur, vt בְּרֵאשִׁית *bereſcíth* in principio, שְׁמוֹת *ſcemóth* nomina, סְפַרְדִּי *ſephardí* Hiſpanus, דְּבָרִים *deuarím* verba: & idgenus. Et hoc niſi ſequatur vna ex literis gutturalibus אחהע. quippe gutturali litera ſequente, ſceuá pronuntiatur ſecundum punctum gutturalis literæ: vt קְחִי *chichí* accipe, קְחוּ *chuchú* accipite, תְּאֵנָה *teenáh* ficus, פְּעוֹר *Pohór* nomen idoli, יְאַבֵּד *iaabbéd* perdet, מִגְּעַר־בָּךְ *miggahór bach* ab increpando te, יְהִי *ihí* erit. Excipitur tamen camés: quia ſequente camés, ſceuá pronuntiatur vt patách, ſicut גְּעָרָה *ghaharáh* increpatio, קְעָרָה *caharáh* ſcutella, נְעָרִים *naharím* pueri: & idgenus. Quod & R. Dauíd in Michlól ſequitur, vbi de ſceuá hæc tradit præcepta. Annotandũ quòd ſceuá non eſt motus, id eſt punctum: ſed punctorum
820 miniſter tribus modis. Primus eſt, quum fuerit ſceuá iuxta literas אחהע, declinat eius lectio, id eſt pronuntiatio ad pronuntiationem ſequentis literæ gutturalis, ſiue habeat camés, ſiue patách, ſiue ſere, ſiue chiréc, ſiue ſurech, ſiue chólem, ſiue camés cathéph, vt in prædictis

vobis. de quibus & alio in loco copioſius ſcripſimus. Præterea quum ו vertit præteritũ in futurum, vel cõtrà, ſequens litera dagheſſatur, vt וַיֹּאמֶר *vaiiómer* & dixit, וַתֹּאמֶר *vatómer* & dixiſti. Sed & euphoniæ gratia multoties litera dagheſſatur, teſte R. Dauíd in Michlól, vt Ieſa. 64.2, Montes נָזֹלּוּ *nazóllu* defluxerũt. Iechez. 27.19, In nundinis tuis נָתְנֻנוּ *nethanánnu* dederũt. Iudic. 5.7, In Iſraél חָדְלוּ *chadéllu* ceſſauerunt. Exod. 15.17, מִקְדָּשׁ *micchedáſc* ſanctuarium Domine &c. Prouer. 4.13, נִצְּרֶהָ *niſſeréha* cuſtodi eam: & idgenus. Poſtremo dagheſſatur litera ob defectum ת in omnibus verbis quorum vltima radicalis litera eſt ת, vt הִכְרַתִּי *hichrátti*, ſuccidere feci, pro הִכְרַתְתִּי *hichráthti* à כָּרַת *caráth*. & ſic הִשְׁבַּתִּי *hiſcbát ti* ceſſare feci, pro הִשְׁבַּתְתִּי *hiſcbáthti* à שָׁבַת *ſcauáth*. Literæ verò non dagheſſabiles (teſte R. Dauid in Michlól) ſunt quæ continẽtur in hoc memoratiuo ſigno אחה״ער. Quanquã ר in nõnullis locis dagheſſatur, vt Ieche. 16. 4, Non eſt præciſus שָׁרֵךְ *ſcorréch* vmbilicus tuus. 1. Semu. 10.24, הַרְאִיתֶם *harreithém* num vidiſtis &c. Idem 2. Regum 6.32. 1. Semu. 1.6, eo quòd הַרְּעִימָה *harrehimáh* improperabat. Prouer. 14.10, Cor quod nouit מָרַת *morráth* amaritudinẽ animæ ſuæ. Canti. 5.2, שְׁרֹאשִׁי *ſcerroſcí* quia caput meum plenum eſt rore. Et ſic quãdo eſt in monoſyllaba dictione, ſi lõga præcedat dictio: vt Prouerb. 15.1, מַעֲנֶה רָךְ *máhaneh rach* reſpõſio mollis. Pſa. 52.5, אָהַבְתָּ רַע *aháuta rah* dilexiſti malum. Irme. 39.12, Ne facias ei מְאוּמָה רָע *meúmah rah* quicquã mali. Chabac. 3.13, מָחַצְתָּ רֹאשׁ *machásta roſc*, tranſfixiſti caput. א quoque quatuor in locis inuenitur dagheſſatum, teſte R. Dauíd in Michlól. Leuit. 23.17, תָּבִיאוּ לֶחֶם *tauíu léchem* afferetis panem. Gene. 43.26, וַיָּבִיאוּ לוֹ *vaiiauíu lo* & attulerũt ei. Hez

10.11.13

320

268.320

321

321

izcór recordabitur, תִּזְכּוֹר *tizcór* recordaberis. Et hoc non venit nisi in literis בגד כפת. i. literis contentis in prædictis duabus dictionibus, vt earum dirigat pronuntiationem. Sed daghés forte venit in vniuersis literis quæ recipiũt daghés (*præterquam in sex supradictis) & in his continentur dictionibus, טם שקץ נוזלים. Hæ non admittunt daghés lene, sed forte: proinde haudquaquã raphatæ reperiuntur memoratæ literæ. Venit autem daghés forte post memorata puncta, primum quidem ob defectum נ radicalis literæ, vt in verbis defectiuis sumus dicturi. & in fine dictionis, vt נָתַן *nathán* dedit, נָתַתָּ *nathátta* dedisti. Et propter defectum literæ deseruientis, vr מִבֵּית *mibbéth*, pro מִן בֵּית *min beth*, è domo: מִשָּׂדֶה *missadéh*, pro מִן שָׂדֶה *min sadéh* ex agro. Et propter defectum נ quod est proprium coniugationis niphhál, vt אֶפָּקֵד *eppachéd*, pro אִנָּפְקֵד *inpachéd*, visitabor: יִפָּקֵד *ippachéd* visitabitur. Apponitur etiam ad ostendendum coniugationis grauitatem, vt in coniugatione pihél haddaghús, & puhál, & hithpahál: quorum secunda radicalis litera dagheſſatur, vt דִּבֵּר *dibbér* locutus est: & idgenus. Præterea quum fuerint duæ literæ similes, priore deficiente, altera ob eius defectum dagheſſatur, vt סַבּוֹתָ *sabbótha* circundedisti, à סָבַב. Adhæc, post omne ה, כ, ל & ב *notificatiuum, & ה vocatiuum, est daghés, vt הַבַּיִת *habbéth* domus, הַגָּדוֹל *haggadól* magnus. Psal. 133.2, כַּשֶּׁמֶן הַטּוֹב *cassémen hattób*, sicut vnguentum optimum. pro כְּהַשֶּׁמֶן cum ה notificatiuo. Et 74.19, Respice לְבָרִית *labberíth* ad pactum. pro לְהַבְרִית *lehabberíth*. Et 35. 13, Humiliaui בְצוֹם *vassóm* in ieiunio animam meam. Nume. 15.15, הַקָּהָל *haccahál* ô congregatio, præceptum (siue statutum) vnum

202.203

cto אֹ & facit o breue: vt אֳנִי *oní* nauis, חֳלִי *cholí* ægritudo. Et interdum non ſcribuntur illa duo pũcta: & hoc quando ſequens litera habet pũctum quod daghés appellant, vt רָנִּי *rónni* lauda, רָנּוּ *rónnu* laudate. & ita ſequẽte ſceuá quieſcente, vt קָרְבָּן *corbán* oblatio, חָכְמָה *chochmáh* ſapientia, קָדְשׁוֹ *codſcó* ſanctitas eius. ita etiã quando duo ſequũtur ſceuaím, vt יֹקְתְאֵל Ioctheél, יֹקְדְעָם Iocdehám, יֹקְמְעָם Iochmehám, quæ propria ſunt nomina. Et nomẽ eius קָמֵץ חָטֵף *camés chathéph*. i. raptũ, hoc eſt breue. Quintum, ſunt tria puncta ſine váu, hoc modo poſita אֻ & facit v breue. Et appellatur שְׁלֹשׁ נְקֻדּוֹת *ſcalós necuddóth*. i. tria pũcta: & קִבּוּץ שְׂפָתַיִם *chibbús ſephatháim*. i. cõgregatio aut collectio labiorũ: quòd in eius prolatione labia colligãtur, vt שֻׁלְחָן *ſculchán* menſa, & idgenus. Sunt & alia duo cõpoſita, nẽpe אֲ quod facit a breuius patách. Et nomen eius chathéph patách, vt אֲשֶׁר *aſcér* qui, עֲצַת *haſáth* conſiliũ. Et אֱ quod faciet e breuius ſeghól: & appellatur chathéph ſegól, vt אֱלֶה *eheléh*, aſcẽdã. Eſt & שְׁוָא *ſceuá*, id eſt duo pũcta ſubalternatim poſita, hoc pacto אְ de quo ſexto diſſeremus capite. Eſt & דָּגֵשׁ *daghés*, punctum intra literam poſitum, ipſam roborans, hoc modo בְּ *ba*. de quo ſequenti dicemus capite, ſicut & de רָפֶה *raphéh*, quæ eſt parua linea ſupra literã poſita, quæ lenit, hoc pacto בָּ *va*. 814.815. 816. אֳ אֲ אֱ אְ

De *Daghés & Raphéh*. CAP. V.

DAghés igitur pũctum intra literam poſitũ, bifariam diuiditur, & variis fungitur muneribus & officiis. Eſt enim daghés קַל *cal*. i. lene: & daghés חָזָק *chazác*. i. forte. Daghés lene eſt quod in capite ponitur dictionis, vt בְּרֵאשִׁית *bereſcíth*. i. in principio: & quod venit poſt ſceuá, vt יִזְכּוֹר

a longum:vt עָמַד *hamád* ſtetit, יָשַׁב *iaſcáb* ſedit. Et voca
אַ tur קָמֶץ גָּדוֹל *camés gadol*.i. camés magnum. Secun-
dũ,duo pũcta ſub litera iacentia,hoc pacto אֵ quod fa-
cit e longum:vt אֵפֶר *épher* cinis, עֵץ *hes* lignũ,arbor. Et
vocatur צֵרֵי *ſéri*,& קָמֶץ קָטָן *camés cathă*.i.camés paruum,
quòd ſæpe veniat loco eius,& quieſcentem poſt ſe ha-
אִי beat literã vt camés,vt infrà ſumus dicturi. Tertiũ,
eſt punctumſub litera, ſequente י, hoc modo אִי & fa-
cit i longũ:vt אִישׁ *iſc* vir, כִּיס *cis* crumena. Et vocatur חִרֵק
אוֹ א *chiréc* aut חִרֵק *chiríc*. Quartum,punctmu in ſuperiori
ſiniſtra parte literæ poſitum, & cum ו & ſine ו, hoc
pacto אֹ vel אוֹ quod facit o longum: vt פֹּעַל *póhal* opus,
אוֹ עוֹלָם *holám* ſæculum. Et appellatur חוֹלָם *chólem*. Quin
tum, eſt punctum in ventre, ſiue in medio ו poſitum
hoc modo אוּ & facit v longum:vt הוּא *hu* ipſe, שָׁתוּל
ſcathúl plantatus. Et vocatur שׁוּרֵק *ſcuréc*. Sunt & alia
quinque puncta quæ vocãtur Tenuhóth chethãnóth.
אַ i.motiones paruæ:quæ ſunt vocales breues. Horũ pri-
mum eſt virgula, ſeu linea ſub litera iacẽs hoc pacto
אַ & facit a breue : vt קַל *cal* lene, הָלַךְ *halách* ambula-
אָ uit. Et vocatur פַּתַח גָּדוֹל *patách gadól*.i.magnum. Se-
cundum, tria puncta ſub litera,hoc modo poſita אָ &
facit e breue: vt אֶרֶץ *éres* terra, חֶסֶד *chéſed* miſericordia,
לֶחֶם *léchem* panis. Et appellatur סֶגוֹל *ſeghól*,& פַּתַח קָטָן *pa-
tách cathán*.i.paruum,quòd ſæpe eius veniat loco,& e-
ius participet proprietates, vt ſuo in loco ſumus di-
אֶ cturi. Tertium,eſt punctum ſub litera poſitum,nul-
lo י ſequente, hoc pacto אֶ & facit i breue: vt אֶם *im*
ſi,עִם *him* cum. Et vocatur חִרֵק בְּלֹא יוֹד *chirec belo iod*.i.abſ-
אֶ que י. Quartum,eſt virgula, ſeu linea cum puncto
cui hærent duo puncta ſubalternatim poſita, hoc pa-

ſcimus,& ex parte prophetamus, & nunc per ſpeculũ in ænigmate videmus. Quum autẽ meruerimus eſſe cũ CHRISTO,& ſimiles angelis fuerimus,tunc librorum doctrina ceſſabit,& tunc videbimus facie ad faciem bonum principium ſicuti eſt. Manus,in opere: cor & diſciplina intelligũtur in ſenſu:quia nihil facere poſſumus,niſi prius quæ facienda ſunt ſciuerimus.

Ex ipſis Scripturis ſempiterna ſubſidia miniſtrãtur. Et ſunt fons ſiue oculus oris iuſtitiæ.Et vocatio capitis noſtri CHRISTI, eſt in his dentium, id eſt articulatarũ vocum ſignis. Scin quando habet punctũ in dextro cornu, hoc pacto שׂ,eſt s lene:& cõmuniter legitur ſcin: & appellatur Scibbóleth, quod ſpicam ſonat. Si verò ſit in ſiniſtro,hoc modo שׁ, communiter legitur Sin denſum,videlicet s,vt ſádi, vel ſámech: & appellatur Sibbóleth, quod alueũ notat. vnde Iudic. 12.6,legitur,אֱמֹר־נָא שִׁבֹּלֶת וַיֹּאמֶר סִבֹּלֶת,DicScibbóleth.At ille dixit, Sibbóleth. Quòd Hebræi à dextera ad ſiniſtram & ſcribant & legant:qui addubitet eſt nemo. ש

De *Punctis.* CAP. IIII.

PVncta,Hebraice נְקֻדּוֹת *necuddóth*, dicũtur vocalium ſigna:ob eorum tenuitatem,& paruitatem ſic appellata. Vocantur & רְשָׁמִים *reſcamím*, id eſt impreſſiones: & תְּנוּעוֹת *tenuhóth*.i. motiones aut motus, quòd per illa moueatur litera,hoc eſt pronuntietur:& מְלָכִים *melachím*.i.reges, quòd ad eorũ imperium moueãtur literæ.Et ſunt decem,teſte R. Dauíd in Michlól: quorum quinque dicuntur Tenuhóth haghedolóth.i. motiones magnæ: & ſunt vocales longæ. Primum punctum eſt virgula cum puncto,iacens ſub litera,hoc modo אָ quod facit 808 אָ

Harum, quinque ſunt duplices, id eſt duplicem habẽt figurã: videlicet Caph, Mem, Nun, Pe, Sadi. prioribus more Hebraico, videlicet כ מ נ פ צ, vtimur in principio & medio dictionis: alteris, videlicet ך ם ן ף ץ, in fine duntaxat dictionis: vt כִּי *ci* quia, אָכַל *achál* comedit, הָלַךְ *halách* ambulauit, מַיִם *máim* aquæ, אָמֵן *amén*, נָתַן *nathán* dedit, יָנַק *ianác* ſuxit, lactauit, פָּחַד *pachád* timuit, אֵפֶר *épher* cinis, אַף *aph* etiam, צַדִּיק *ſaddíc* iuſtus, אֵצֶל *éſel* apud, אַס *as*, velox. Mem tamen finale ſemel duntaxat, nõ citra magnũ myſteriũ, in principio reperitur dictionis, Ieſah. 9.7, מַרְבֶּה multiplicatio. Quid autẽ hæ ſignificent literæ, in epiſtola ad Paulam Vrbicam D. Hieronymus hoc pacto interpretatur,

Aleph	Doctrina	*Mem*	Ex ipſis
Beth	domus	*Nun*	ſempiternum
Ghimal	plenitudo	*Samech*	adiutorium.
Daleth	tabularum.	*Haain*	Fõs (ſiue oculi)
He	Iſta	*Pe*	oris
Vau	&	*Sadi*	iuſtitiæ:
Zain	hæc	*Coph*	Vocatio
Cheth	vita.	*Res*	capitis,
Theth	Bonum	*Sin*	dentium
Iod	principium,	*Tau*	ſigna.
Caph	Manus		
Lamed	diſciplinæ. ſiue cordis.		

Hoc eſt, Doctrina eccleſiæ, quæ eſt domus Dei, in librorum reperitur plenitudine diuinorum. Iſta & hæc eſt vita. quæ enim alia poteſt eſſe vita ſine ſcientia Scripturarũ, per quas etiam ipſe CHRISTVS agno ſcitur, qui eſt vita credẽtium? Et quanuis nunc ſciamus vniuerſa quæ ſcripta ſunt, tamen ex parte cogno

ctis componuntur: idc irco de literis, punctis, & syllabis differendum eſt.

DE LITERIS.

Quid litera, quot, earũ figuræ, nomina, & ſignificata. CA. III.

Litera, Hebraice הָאוֹת *haóth*, eſt ſignum ad placitum impoſitum voci humanæ, habens aliquod pũctum quod vice ponitur vocalis. הָאוֹתִיּוֹת Haothiióth, id eſt literæ, ſunt viginti duæ: quarum figuræ & nomina ſunt hæc,

	א	אָלֶף	áleph	A
	ב	בֵּית	Beth	B
	ג	גִּימֶל	Ghímal	G
	ד	דָּלֶת	Dáleth	D
	ה	הֵא	He	H
	ו	וָיו	Váu	V
	ז	זַיִן	Záin	Z
	ח	חֵית	Cheth	Ch
	ט	טֵית	Theth	Th
	י	יוֹד	Iod	I
ך	כ	כַּף	Caph	C
	ל	לָמֶד	Lámed	L
ם	מ	מֵם	Mem	M
ן	נ	נוּן	Nun	N
	ס	סָמֶךְ	Sámech	S
	ע	עַיִן	Haáin	Ha
ף	פ	פֵּא	Pe	P
ץ	צ	צָדִי	Sádi	S
	ק	קוֹף	Coph	C
	ר	רֵישׁ	Res	R
	שׁ	שִׁין	Scin	Sc
	שׂ	שִׂין	Sin	S
	ת	תָּיו	Táu	T

Linguæ diuiſio. CAP. II.

Omnis lingua(vt teſtantur R.Ionáh in Richmáh, & R. Dauíd in Michlól) tres habet principales partes,nempe שֵׁם *ſcem* Nomen: פָּעַל *póhal* Verbũ: מִלַּת הַמַּתְעֵם, *milláth hattháham* Dictionem rationis, id eſt rationalẽ, per quam intelliguntur omnes partes orationis apud nos indeclinabiles,vt Præpoſitiones,vt Aduerbia,vt Cõiunctiones: quæ,res ſignificant in ratione,aut ſermone exiſtentes, vt ſuo dicemus in loco. Hãc partem plærique כֵּלִים *celim* appellant,id eſt inſtrumenta,hoc eſt colligationes quaſdam inter ſubſtantiam & accidens,ſeu inter Nomen & Verbum.Nomen enim ſignificat per modum ſubſtantiæ: Verbum verò per modum accidentis. Et annotandum,quòd quemadmodum mundus diuiditur in creaturas penitus ſpirituales ſemper manentes, nulli vel motui,vel alterationi obnoxias, vt angelos, de quibus dictũ eſt Pſal.104.4, Qui facit angelos ſuos ſpiritus:& creaturas corporales,quæ mouẽtur in loco, vt cæli, vt ſphæræ:& in creaturas quæ generationi,corruptioni, alterationi, motuíque ſubiiciuntur: Itidem & lingua diuiditur in Nomen,quod ſignificat per modum ſubſtantiæ per ſe & ſtantis, & permanentis: & in Verbum,quod ſignificat cum tempore,quod eſt menſura motus:& in Milláth hattháham,quod eſt colligatio nominis & verbi,quæ non permanet.Et in hoc,lingua Hebræa non modò quia prior eſt cæteris linguis, verumetiam quia naturam ſequitur entis,non flectẽs, nec per caſus ſua varians nomina,vt Græca,vt Latina*. Et quia grãmatica, eſt facultas rectè loquendi & rectè ſcribendi:quod ſine voce effici non poteſt:vox autem conſtat ſyllaba,vel ſyllabis:ſyllabæ verò literis & pun-

guis (in quas deinde fuit diuiſa) & perfectiorem, & ad legendum aptiorem. Quippe primus ipſe, rebus omnibus nomina indidit & impoſuit: quãquam ſint qui in Adám protoparentem hoc referant: quoniam Geneſ.2.19 ſcriptum eſt, Et vocauit Adám nomina omni animali: & omne quod vocauit ipſũ Adám animæ viuentis, eſt nomen eius. Sed quod ait, Et adduxit ad Adám vt videret quid vocaret illud: liquidò oſtendit primum illum non fuiſſe authorem: perinde acſi dixiſſet, Quum Deus cõgrua impoſuiſſet ſingulis rebus nomina: vt primi hominis quem creauerat, ſapientiã oſtenderet, adduxit ad eum cætera quæ creauerat viuẽtia, vt videret an ille iiſdem nominibus, quibus ipſe appellauerat, animantia vocaret. Qui quum iiſdem ea vocaſſet nominibus quæ ipſe impoſuerat Deus, oſtẽdit eam, qua oppletus fuerat, ſapientiã. Et Adám quidem viuentibus duntaxat nomina indidit, quæ Deus primùm impoſuerat: cæterarum verò rerum omniũ ſubſtantiarũ, accidentiúmque nomina Deus ipſe impoſuit. Quando ergo dicitur quòd omnis terra erat labii vnius, id eſt linguæ vnius: intelligendum eſt de lingua ſancta, quæ modo Hebræa dicitur, & à priſcis Iudaica, iuxta illud Ieſah.36.11, Ne loquaris nobis יְהוּדִית *iehudíth* Iudaice. Et Nechemiáh 13.24, Et neſciebant loqui יְהוּדִית *iehudíth*. Cui aſtipulantur nomina, Adám, Chauuáh, Cáin, Seth, & id genus, quæ à nominibus, aut verbis ducuntur Hebraicis: vt habes Geneſ.3 & 4. Hæc igitur lingua ſancta à Deo creata, perfecta, ſimplex, & immiſta fuit, antequã ob hominũ ſuperbiã cõfũderetur: modo verò præter libros ſanctos, vt cæteræ linguæ, miſta eſt, vt aliis in locis copioſius diſſeruim⁹.

Inſtitutionum Hebraicarum Liber primus: Authore Sancte Pagnino Lucenſi, ordinis Prædicatorum, declamatore Apoſtolico, ac ſacræ Theologiæ doctore.

BIBLIOTHEQUE PUBLIQUE ORLEANS

Quid ſit lingua, quo appelletur nomine, & quis eius author. CAP. I.

LIngua, Hebraice dicitur לָשׁוֹן *ballaſcón*: & eſt aggregatio omnium vocũ Hebraicarũ humanarum ad placitũ aliquid ſignificãtiũ. Appellatur autẽ lingua (quãquam ſunt ſermonis inſtrumenta quinque) quòd nullũ ad pronuntiationem ſermonis aptius ſit inſtrumentum. Proinde & eruditorũ linguam Ieſahiáh 50.4, nuncupauit, Dominus Deus dedit mihi לְשׁוֹן לִמּוּדִים *leſcón limudím* linguã eruditorũ. Appellatur & שְׂפָה *ſapháh* Labium Geneſ.11.1, Et erat omnis terra שְׂפָה אֶחָת *ſapháh echáth* labii vnius. quòd labium, primum & apparens ſit ſermonis inſtrumentum, & veluti oſtium & ianua per quam ſermo egreditur. Vocatur & פֶּה *peh* os, iuxta illud Exod.4.11, Quis poſuit פֶּה *peh* os homini? Dicitur & גָּרוֹן *garón* Ieſa.58.1, Clama בְּגָרוֹן *vegharón* in gutture. quòd in gutture, ad aerem (qui eſt medium in locutione) quædã ſit diſpoſitio. quippe citra aeris attractionem, & reſpirationem ad arteriam vocalem, loqui poteſt nemo. Nomine vero palati aut dentiũ nõ appellatur: quòd in locutione cooperari ita apparẽter & ſenſiliter hæc non videantur inſtrumenta. Huius vero linguæ author fuit Deus Maximus Optimus, qui eam creauit, qui eam primum docuit hominem, cũctis lin-

BARTHOLOMAEI RVFFI GRIMALdenſis prouincialis Hendecaſyllabon in Sanctem Pagninum Lucenſem, ſacræ Theologiæ Doctorem.

Ornatam nitido(ferunt)Lycæo
Vrbem Mopſopiam, decúſque linguæ
Præſtans,& titulos tuliſſe Pithus,
Vt nomen fuerit datum perenne.
Hîc pars Italiæ, vocata magna
Olim Græcia, ſic parauit ingens
Nomen, ſic pueros nutriuit illa
Phocis Romuleos, docens Mineruæ
Mores egregios, fuíſque miris
Inſignita bonis: vt inde quicquid
Mentis perſpicuæ ferox propago
Gallorum retinet, trahat. quid autem
Eſt mirum? modò Auenio refulget
Pulchris dotibus his, bonus, diſertus,
Solers,& triplicis decore linguæ,
Romanæ & Solymæ, ſimúlque Graiæ,
Sanctes hanc decorat, refertus ille.
O tu nunc moderator vrbis, atque
Franciſce eximio monarcha ſceptro
Suffulte, accipies virum lubenter,
Qui te poſt cineres feret per orbem.
Multum ſe tibi Auenio fatetur
Deuinctam, regióque Franca, tanto
Oratore, poeta,& hinc trilingui
Ornato eloquio,& Dei potentis
Aura. Quid melius viro potenti,
Quàm virtutem animo viros habentes,
Amplecti? notat id, quid ille dotis
In ſe Palladiæ fouet nitentis.
Ciues vos rogito, pedem feratis
Omnes vnanimes, parum putatis,
Ad cælum gerere,& referre famam?
Hic vos ad ſuperos vehet: fauete.

vbi quidpiam ſcrupuli, aut mendi veteri inciderit in inſtrumento? Optarim præterea vt Hieronymi mihi germanam oſtenderent tranſlationem: quæ enim paſſim legitur, nõ eſt Hieronymi incorrupta tranſlatio, vt in epiſtola ad Clementem pontificẽ maximũ multis oſtendimus argumentis. Præterea Hieronymum fuiſſe hominẽ, & potuiſſe errare ſua in trãſlatione, vel ob ſui præceptoris imperitiam, (vt interim taceã impietatẽ, quòd Chriſtianus non eſſet) vel ob ipſius Hieronymi celerem æditionem, inficiabitur nemo. Quippe & ipſe D. Hieronymus veritatis amator, & retractare quæ errauit, & ſe deceptũ verbi ambiguitate, ob trãſferendi celeritatem, ſuis in Ieſahiahu commentariis fateri non eſt veritus. Melius (inquit) reor etiam proprium errorem reprehendere, quàm dũ erubeſco imperitiam confiteri, in errore perſiſtere, &c. Quis enim vnquam fuit adeò doctus, qui non ſit alicubi hallucinatus? Labor D. Hieronymi noſtræ non debet patrocinari negligentiæ, ſed pellicere ad linguarum ſtudia, præſertim Hebrææ & Græcæ, ne ſemper alienis cernamus oculis, ne alienis ambulemus (vt aiunt) pedibus, ne Sacras tractemus literas non inſtructi linguis ipſis quibus æditæ ſunt, ſine quibus (vt par eſt) profectò tractari nequeunt. Sed ne Mineruam docere, & currentẽ calcaribus vrgere videamur, receptui canentes, iam de lingua Hebraica dicere aggrediamur. Vale tui ordinis decus & columen.

lorum ſententia, qui dicunt, Senſum quærimus, non verba. Vnde enim niſi ex ipſis verbis, ſenſus elicitur? quæ ſi quiſpiam ignorauerit, quo pacto authoris ſenſum aſſequi poterit? Sed Hieronymum (inquiunt) habemus linguarum peritiſſimum, qui nobis vtrunque tranſtulit inſtrumẽtum: non eſt operæ pretium vt curam, operam, ſtudiúmve impendamus literis Hebraicis pro Arcanis literis. Tanquã ſuopte gladio confodi nequeant. dicant mihi, Ante Hieronymi tẽpora (immò Hieronymi tempeſtate) num fuerunt viri doctiſſimi, qui Hebraicam, qui Græcã, qui Latinas callebant literas? quid opus erat Hieronymi trãſlatione? Sed emendatiora (inquiunt) ſunt Latina exemplaria Græcis & Hebraicis: citantes illud Hieronymi in epiſtola ad Deſiderium, quæ Arcanis præponitur literis, Emendatiora ſunt exemplaria Latina quàm Græca, Græca quàm Hebræa. Vt interim taceã quòd Hieronymi peruertũt ſenſum: ſi Latina exemplaria ſunt emẽdatiora, vt quid Hieronymus tot annis in Hebræis tranſferendis deſudauit? quid opus erat eius trãſlatione? Cur nobis tradidit inemendatiora? quamobrẽ ſuſcepimus, colimus inemendatiora? quare pro illis digladiamur? Si Hebraicis in literis (vt in eadem Hieronymus prodidit epiſtola) ſunt plæraque teſtimonia ab Euangeliſtis citata, vt illud, Ex AEgypto vocaui filium meum: &, Quoniam Nazaræus vocabitur: & Videbunt in quem tranſfixerunt: & Flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ: quæ non inueniebãtur in Latinis codicibus: quo pacto Latina erant emendatiora? Si emendatiora ſunt Latina, quam ob cauſam inemendatioribus emendat emendatiora? cur Hebræa præcipit volumina petere,

nis literis, nequid posthac scrupuli aut difficultatis, tibi, cæteríque studiosis relinqueretur. quæ res vt liber esset prolixior effecit. Sed eius (vt arbitror) prolixitatem, breuissimã reddent non modò eius vtilitas, cõmoditásque, verumetiam præstantia & excellentia Hebraicæ linguæ, vtpote quæ Deum habet authorẽ, quæ naturam & sequitur & imitatur. quanquam sint plærique suis studiis, suáque lingua contenti, qui post D. Hieronymi interpretamenta, Hebraicis literis operã dare superuacaneum putent. Quibus primùm dicendum est, hãc linguam (vt & cæteræ) propria habere idiomata, proprios habere tropos, & peculiares loquẽdi modos, quos aliena exprimere lingua ita significãter, aut impossibile, aut certe perdifficile sit. Quo fit vt nõ modò ornatus, verumetiã & sensus nonnihil patiantur & iniuriæ & iacturæ Sacræ literæ, etiã per fidos interpretes translatæ. vt interim taceam, quòd in alienã linguam translatæ, semper ad intelligendũ difficiliores, ingratiores, nonnunquã alienæ, ne dicã aliæ sunt, vel ob interpretũ ignorationẽ, vel ob linguæ Latinæ paupertatẽ. Sacris præterea in literis ob easdem causas sunt plæraque nõ interpretata tã Hebræa, quàm Græca vocabula, quæ ob harum ignorationẽ linguarũ deprauate & scribuntur & pronũtiantur. Omitto multiplicia sensa, taceo mysteria, quæ ex ipsis verbis, & verborũ excuti possunt interpretamentis, quæ linguarũ duntaxat peritia erui possunt. Multa præterea ob librariorum incuriam sunt vitiata, immutata, corrupta: quæ nonnisi per viros linguarum peritos emendari possunt: Hebræa verò volumina nec vna in dictione corrupta reperies. Quocirca explodenda est il-

REVERENDISSIMO AC ILLVSTRI IN CHRIſto patri, ac D. domino Federico Fregoſio Archiepiſcopo Salernitano Sanctes Pagninus Lucenſis ſacræ Theologiæ minimus profeſſor S. P. D.

QVVM mecũ tacitus expendo ac reputo, Reuerẽdiſſime domine, non modò tuum illuſtre genus, non infulæ duntaxat dignitatem, verùm etiam tui animi dotes ac virtutes, quæ ignobilem quemlibet ſumma poſſent ingenuitate donare: non poſſum te non ſuſpicere, admirari, amare, colere. Agis, quæ partes tuæ ſunt, imples Epiſcopi functionem: vt non immeritò duplici honore dignus & ſis, & habearis. Vt interim taceam bonarum literarum ſtudia. quippe poſt Latinas, Græcáſque literas diu verſatas, cœpiſti & Hebraicis nauare operam, vt è Sacris literis (quæ hominem inſtruunt ad ſalutem) veluti è fauis mella diuinorũ excuteres ſenſuum: & relictis cœnoſis riuulis, lacuníſque, è lympido Sacrarum literarum fonte, aquas hauRires ſalutares. Verumenimuero quum te hiſce in literis (quæ ſubdifficiles ſunt) laborãtem conſpexiſſem, (quòd idoneo carebas præceptore) de te, poſteríſque bene mereri peroptans, Inſtitutiones Hebraicas, quas olim elucubraui, reſcribere orſus ſum: in quibus quicquid de grammatica facultate poſteris proditum eſt ab Hebræis ſcriptoribus, ad amuſſim coegi: per libros, capitáque digeſſi, vt inuentu cuncta forent perfacilia. Et vt mea fert opinio, Sacris in literis nihil eſt difficile, quod iis libris non fiat perfacile. Quocirca vt hos libros perlegas ſæpius, & rogo & obſecro: Hebræa Latina feci, apices & accentus ſubieci: Loca citaui è Diui-

ROBERTVS STEPHANVS TYPOgraphus Regius Lectori S.

THESAVRO Linguæ ſanctæ excuſo, quem maximis vigiliis Sanctes Pagninus, vir Hebraicæ linguæ doctiſſimus, ante annos aliquot ediderat, proximum fuit eiuſdem Grammaticas inſtitutiones noſtro prelo ſubiicere: quòd quicquid habet R. Dauid Kimhi in priore parte מכלול, quam ipſe חלק הדקדוק appellat (מכלול nanque & priorem partem Grammatices, & poſterio rem inſcriptã Librum radicũ, comprehendit) in ipſis propemodum legere liceat, alio tamen ordine. Quæ enim ille ſparſim de literis & punctis tradidit (vt id exempli cauſa adferã) hîc vnum in locum coegit: quod ſatis te docebunt numeri ad huius operis marginẽ adiecti, qui numeris noſtro codici prioris partis מכלול, decimo quoque integro verſu, adiectis reſpondent: quem codicem Bombergus (vir de literis Hebraicis optimè meritus) anno M. D. XLIIII, Venetiis impreſſit. Quam autem nos in altera poſteriore parte adhibuimus operam, eandem ſcito nos in hac ſingulis locis & cũ ipſa priore parte מכלול, & cum Bibliis etiam ipſis conferendis, præſtitiſſe. Quo in opere emendando, Deum immortalem quantum erratorũ deprehendimus! Siquid iis qui nos hac in re iuuerunt, parum probatum fuit, aut ſiquãdo mendum ſubeſſe viſum eſt, id aſteriſcis indicare placuit, quibus admonearis ab his ipſis in calce operis nonnihil lucis iiſdem locis eſſe allatum, quo tu & iuuari, & labore leuari (quod perpetuò ſtuduimus) poſſes. Has igitur Inſtitutiones nunc iterum atque iterum legito: ídque videto quantũ noſtra hæc à priore illa Lugdunẽſi, differat editio. Hoc ſi tu diligenter feceris, cur aliorum varia hac de re Latinè ſcripta deſyderes, equidem non video, quum hic liber quæ ad Grammaticã Hebræa pertinent, omnia complecti videatur. Vale, & nos iuua.

BIBLIOTHEQUE ORLEANS

Hebraicarum institutionum Libri IIII,

Sancte Pagnino Lucensi authore, Ex R. Dauid Kimhi priore parte מכלול, quam חלק הדקדוק inscripsit, ferè transcripti.

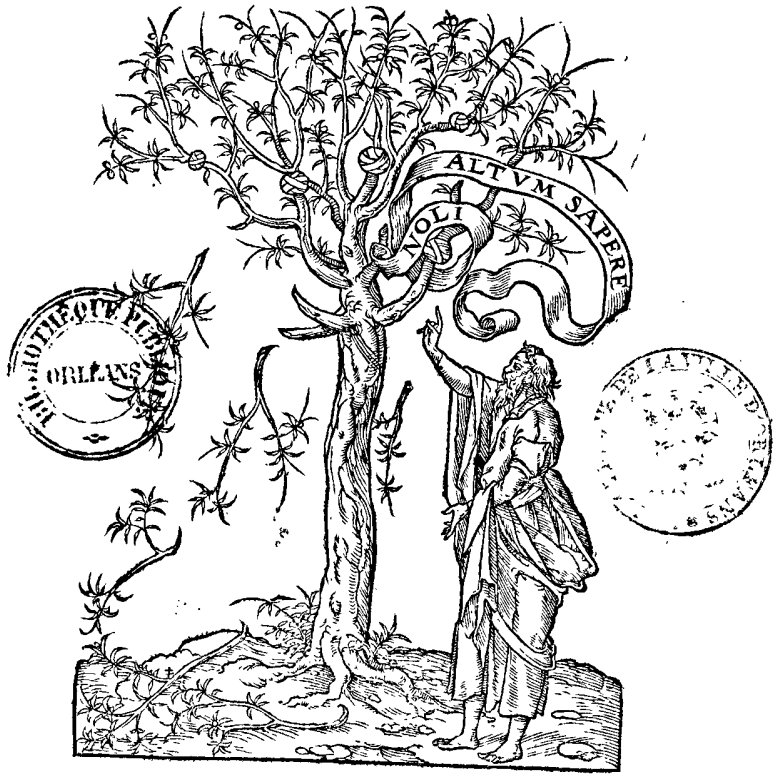

Ex officina Roberti Stephani typographi Regii.

Ex priuilegio Regis.